Lipatanu Lya Syayi Kwa Wantu Woseri

The New Testament in Pogoro

Contents

MATAYU 1
MARIKU 47
LUKA 75
YOHANI 124
MATENDU 158
WARUMI 199
1 WAKORINTU 219
2 WAKORINTU 237
WAGALATIYA 249
WAEFESU 257
WAFILIPI 264
WAKOLOSAYI 269
1 WATESALONIKI 274
2 WATESALONIKI 279
1 TIMOTEWU 282
2 TIMOTEWU 288
TITU 292
FILIMONI 295
WAEBULANIYA 297
YAKOBU 312
1 PETERU 317
2 PETERU 323
1 YOHANI 327
2 YOHANI 333
3 YOHANI 335
YUDA 337
UGUBUTULU 339

Lipatanu Lya Syayi Kwa Wantu Woseri

The New Testament in Pogoro

copyright © 2014 The Word for the World and Pioneer Bible Translators

Language: Pogolo

Translation by: Pioneer Bible Translators and The Word for the World

The New Testament in Shipogoro

This translation, published by Pioneer Bible Translators and The Word for the World, was published in 2014.
If you are interested in obtaining a printed copy, please contact The Word for the World at www.twftw.org.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.
2014-08-06

ISBN 978-1-5313-0538-3

PDF generated on 21 Sep 2016 from source files dated 21 Sep 2016
2e4e2ae6-945e-556f-a9ac-608ec86612b8

This print-on-demand edition of Scripture is designed, produced, and provided at cost by the Digital Bible Society. This is made possible through partnerships with the Bible League of Canada, Open Doors International and other missions and translation agencies. We are deeply grateful for the sacrifices made in translating this edition of Scripture and the generosity of others in making this Bible available to you.

To order additional copies of this Bible or hundreds of translations like it or to learn more about our ministries and the mission of Scripture distribution in every language, we invite you to visit www.DBS.org (USA), www.BibleLeague.ca (Canada), and www.OpenDoors.org (Europe). May God bless your work in sharing and teaching these Scriptures, until, as it is written, the earth is *"filled with the knowledge of the glory of the LORD, as the waters cover the sea."* (Habakkuk 2:14)

SHISOWERU SHIWAGIRA SHAKALEMBITI MATAYU
ULONGOLERU

Shisoweru Shiwagira shakalembiti Matayu ndo pakati pa vintola vyamsheshi Mulipatanu lyasyayi vyaviyowelera makaliru ga Yesu Kristu. Kila shimu shishemwa "Injili" mana yakuwi "Shisoweru Shiwagira." Vintola avi vilembitwi na Matayu na Mariku na Luka na Yohani. Wabetula wavimana ndiri tarehi ya kulembwa Shisoweru Shiwagira sha Matayu, pamonga shilembwa shinja sha malongu sita Pakwiyuka Yesu. Viraa wavimana ndiri koshi kwashilembitwi, kumbiti wavuwa walihola kuwera pamonga shilembwa Palestina na pamonga mlushi lwa Yerusalemu.

Mlemba gwa shintola ashi ndo Matayu yakaweriti mtola kodi pamberi pa Yesu kumshema kaweri mfundwa, viraa kamanikana kwa litawu lya Lawi. Matayu kaweriti yumu gwawu pakati pa walii wantumintumi lilongu na wawili na kawalembiriti wabetula wa Shiyawudi. Ayi ilanguziya nakaka nentu mawuyiru malongu sita kwa malembu ga Shisoweru shigona. Kafiriti kulanguziya kuwera Yesu kaweriti Mlopoziya, Mlungu kamsyagula gambira Mkombola, yomberi yakatungitwi. Matayu viraa kalembiti gavuwa kuusu ufalumi wa Mlungu. Wayawudi wamtumbira Mlopoziya hakizi kuwera mfalumi gwa ufalumi wa shipasipanu. Matayu kalola weri kuusu njimiru ayi kwa kuyowelera ufalumi wa shirohu wa Mlungu.

Shisoweru Shiwagira shakalembiti Matayu ndo shintola shiherepa kwa kwanjira Lipatanu lya Syayi toziya ya mawuyiru gakuwi goseri ga Shisoweru Shiwagira shigona. Shitola shikolaniziya mapatanu mawili. Wabetula viraa wankutakula kuwera Matayu kankujera kufata mfanu handa vyaviwera vintola vya Musa, vyeni ndo vintola vyamuhanu vya kwanja Mulipatanu ligona. Mabweru ga Yesu kuligongu, shipandi sha 5 mpaka sha 7 gaweza kulinganizirwa na Mlungu ntambu yakampananiti Musa malagaliru galii, Kumb 19:3-23:33.

Yagaweramu

Matayu kankwanja Shisoweru Shiwagira kwa kulonga kuusu kuyiwukwa kwa Yesu Kristu na kwanja kwa utenderu wakuwi, shipandi sha 1-4.

Shakapanu Matayu kankulinganiziya utenderu wa Yesu na mafundu gakuwi gavuwa, shipandi sha 5-25.

Shipandi sha upeleru wa shintola sha Matayu, shitwatira shikulu muutenderu wa Yesu kwa kuhowa kwakuwi na kuzyuka kwakuwi, shipandi sha 26-28.

Lukolu lwa Yesu Kristu
Luka 3:23-38

1 Yesu Kristu kaweriti mwiwuka gwa Dawudi na mwiwuka gwa Aburahamu. Ayi ndo walanga ya ukowu wakuwi,

2 Aburahamu kamwiwuliti Isaka na Isaka kamwiwuliti Yakobu na Yakobu kamwiwuliti
Yuda na walongu wakuwi, 3 Yuda kamwiwuliti Peresi na Zera mawu gwawu kaweriti
Tamari na Peresi kamwiwuliti Hesironi na Hesironi kamwiwuliti Rami, 4 Rami kamwiwuliti
Aminadabu na Aminadabu kamwiwuliti Nashoni na Nashoni kamwiwuliti Salumoni 5 na
Salumoni kamwiwuliti Boazi mawu gwakuwi kaweriti Rahabu, Boazi na Rutu waweriti
walera wa Obedi na Obedi kamwiwuliti Yese.

6 Na Yese kamwiwuliti Mfalumi Dawudi na Dawudi kamwiwuliti Selemani mawu
gwakuwi kaweriti mdala gwa Uriya, 7 Selemani kamwiwuliti Rehobowamu na Re-
hobowamu kamwiwuliti Abiya na Abiya kamwiwuliti Asa. 8 Asa kamwiwuliti Yehoshafati
na Yehoshafati kamwiwuliti Uziya 9 na Uziya kamwiwuliti Yosamu na Yosamu kamwiwuliti
Ahazi na Ahazi kamwiwuliti Hezekiya. 10 Hezekiya kamwiwuliti Manasi na Manasi
kamwiwuliti Amoni na Amoni kamwiwuliti Yosiya 11 na Yosiya kamwiwuliti Yekoniya na

walongu wakuwi. Ashi shiweriti shipindi Wayawudi pawawajegiti kugenda muluhamiru
Babiloni.
[12] Pa Wayawudi kuwatola kugenda muluhamiru Babiloni na Yekoniya kamwiwuliti
Sheatiyeli na Sheatiyeli kamwiwuliti Zerubabeli, [13] Zerubabeli kamwiwuliti Abiyudi na
Abiyudi kamwiwuliti Eliyakimu na Eliyakimu kamwiwuliti Azori. [14] Azori kamwiwuliti
Sadoki na Sadoki kamwiwuliti Akimu na Akimu kamwiwuliti Eliwudi. [15] Eliwudi kamwi-
wuliti Eleyazari na Eliyazari kamwiwuliti Matati na Matati kamwiwuliti Yakobu. [16] Yakobu
kamwiwuliti Yosefu, mpalu gwa Mariya mawu gwakuwi Yesu yawamshema Kristu.
[17] Su kuweriti na nyiwuku lilongu na msheshi kwanjira Aburahamu mpaka Dawudi na
nyiwuku lilongu na msheshi kwanjira Dawudi mpaka Wayawudi pawawalopoliti kugenda
Babiloni na nyiwuku lilongu na msheshi kwanjira pawawatoliti lopola mpaka shipindi sha
Kristu.

Kwiwuka kwa Yesu Kristu
Luka 2:1-7

[18] Hangu ndo Yesu Kristu ntambu yakiwukiti, Mariya mawu gwakuwi Yesu kaweriti
kahetitwi na Yosefu. Kumbiti pamberi pa kulikala pamuhera gambira mpalu na mdala,
kawonikaniti kana yinda kwa uwezu wa Rohu Mnanagala. [19] Yosefu mpalu gwakuwi
kaweriti kamfiriziya Mlungu, kafiriti ndiri kumlanguziya kwa wantu kuwera kana vidoda,
Hangu kafiriti kumleka kwa bada. [20] Pakaweriti kankali kankulihola hangu, ntumintumi
gwa kumpindi gwa Mtuwa kamulawira mukulota na kumgambira, "Yosefu mwana gwa
Dawudi, nagutira kumtola Mariya kaweri mdala gwaku. Mana kana yinda kwa uwezu
wa Rohu Mnanagala. [21] Hakamwiwuli mwana mpalu, nagwenga hagumshemi Yesu, toziya
yomberi ndo hakawalopoziyi wantu kulawa muvidoda vyawu."
[22] Vinu, vyoseri avi vilawira su viweri nakaka visoweru vyakatakuliti Mtuwa kupitira
mbuyi gwa Mlungu, [23] "Mwali hakaweri na yinda, hakamwiwuli mwana mpalu na womberi
hawamshemi litawu lyakuwi Imanuweri." Mana yakuwi, "Mlungu kapamuhera na
twenga".
[24] Su, Yosefu pakimkiti mumpota katenditi gambira vyakamgambiriti ulii ntumintumi
gwa kumpindi gwa Mtuwa, kamtola mdala gwakuwi ukaya. [25] Kumbiti Yosefu waliwoniti
ndiri na Mariya mpaka pakamwiwuliti mwana mpalu. Yosefu kamupananiti mwana litawu
Yesu.

2

Wahenga kulawa Kusika

[1] Yesu kiwukiti mlushi lwa Betirehemu, muliboma lya Yudeya, shipindi Herodi pakawer-
iti mfalumi. Kamkamu hera pakiwukiti kala, wantu wana malifa ga ntondu wiziti kulawa
kwagulawa mshenji kwa kutali wasokiti Yerusalemu, [2] wakosiyiti, "Kakoshi mwana, Mfa-
lumi gwa Wayawudi yakiwukiti? Tuyiwona ntondu yakuwi kulawa kwagulawa mshenji,
na twiza kumguwira yomberi."
[3] Mfalumi Herodi pakapikaniriti aga, kalisheriti, yomberi pamuhera na woseri yawa-
likala Yerusalemu. [4] Su kawashemiti watambika wakulu woseri pamuhera na wafunda wa
Malagaliru na kuwakosiya, "Kristu Mlopoziya hakiwuki koshi?"
[5] Womberi wamwankula, "Hakiwuki mlushi lwa Betirehemu, muliboma lya Yudeya.
Hangu ndo ntambu yawalembiti wambuyi wa Mlungu,
[6] 'Gwee Betirehemu isi ya Yuda,
Gwenga gwa mdidini ndiri mulushi lumanikana lwa Yudeya,
Toziya kwa gwenga hakalawili mlongoziya njira,
Yakawalongoziya wantu wangu Israeli.' "
[7] Su Herodi kawashemiti mubada wahenga yawalawiti kwagulawa mshenji, kawakosiyiti
shipindi sheni ntondu payiwalawiriti. [8] Shakapanu kawagambiriti wagendi Betirehemu
pakalonga, "Mgendi mwakaloli weri visoweru vya mwana ayu, pamvimana kala munjegeli
visoweru su naneni hang'endi kumguwira."

[9] Pawampikaniriti kala mfalumi, wamana ntondu walii wagenditi. Su ntondu ilii
yawayiwoniti kwagulawa mshenji iwalonguleliti hata igenda kugoloka pahala palii
pakaweriti mwana. [10] Pawayiwoniti ndondi ilii wanemeleriti nentu. [11] Su, wingiriti
mnumba, wamwoniti mwana ulii pamuhera na Mariya mawu gwakuwi, wasuntama pasi
na wamguwira. Shakapanu wavugula na kumupa mafupu gawu ga zahabu na ubani na
manemane.
[12] Mlungu kawabeliziiyti mumpota nawamwuyira Herodi, su wawuyiti kuisi kwawu kwa
njira yamonga.

Kutugira Misri

[13] Pawawukiti kala wahenga walii, ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa Mlungu
kamlawiriti Yosefu mukulota, kamgambiriti, "Gwimuki! Gumtoli mwana pamuhera na
mawu gwakuwi, mtugili Misri. Mulikali kulii mpaka panukugambira, toziya Herodi kafira
kumlaga mwana ayu."
[14] Su, Yosefu kimukiti, kamtola mwana pamuhera na mawu gwakuwi, kawukiti pashiru
kugenda Misri. [15] Kalikaliti kulii mpaka pakahowiti Herodi. Shitwatila ashi shitendikiti su
shisoweru shakatakuliti Mtuwa kwa njira ya mbuyi gwa Mlungu shitendeki, "Numshemiti
mwana gwangu kulawa Misri."

Wana wadidini wankulagwa

[16] Shakapanu Herodi pakavimaniti wahenga walii yawalawiti kwagulawa mshenji
wamzyanga, kakalariti nentu. Kalagaliriti wanonu woseri wapalu mulushi lwa Betirehemu
na mumpeku mwakuwi yawawera na umuli wa mivinja miwili na pasi pawu walagwi.
Katenditi hangu kulawirana na shilii shakamaniti kulawa kwa wahenga walii wamana
ntondu.
[17] Hangu ndo ntambu ya vitimiyiti visoweru vya umbuyi wa Mlungu kwa njira ya mbuyi
gwa Mlungu Yeremiya,
[18] "Liziwu lipikanika aku Rama,
Shiwembu na kudaya kuvuwa.
Raheri kankuwalilira wana wakuwi,
Na kafira ndiri kunyamala,
Toziya woseri wahowa."

Kuwuka Misri

[19] Herodi pakahowiti kala, ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa Mlungu kamlawiriti
Yosefu mundotu kulii Misri, [20] kamgambira, "Gwimuki! Gumtoli mwana pamuhera na
mawu gwakuwi muwuyi muisi ya Israeli toziya woseri yawafiriti kumlaga mwana, wahowa
kala." [21] Su Yosefu kimuka, kamtola mwana pamuhera na mawu gwa mwana na wawuya
Israeli.
[22] Kumbiti Yosefu pakapikaniriti handa Arikerawu, mwana gwa Herodi kaweriti mfalumi
gwa Yudeya pahala pakakolitimlima Herodi tati gwakuwi, katiliti kugenda kulii. Nay-
omberi, pawambereziyiti mundotu, su kagenditi wega zya Galilaya [23] na kalikaliti mlushi
lwawalushema Nazareti. Hangu ndo ntambu yavitimiyiti visoweru vyakalongiti mbuyi
gwa Mlungu, "Hawamshemi Mnazareti."

3

Yohani Mbatiza ntambu yakabweriti
Mariku 1:1-8; Luka 3:1-18; Yohani 1:19-28

[1] Majuwa galii Yohani Mbatiza kalawiliti, kanjiti kubwera mushiwala sha Yudeya,
[2] "Mleki vidoda vyamtenda, toziya Ufalumi wa kumpindi wapakwegera!" [3] Yohani ayu ndo
ulii mweni Isaya mbuyi gwa Mlungu kamtakuliti pakalongiti,
"Liziwu lya muntu lipikanika kushiwala,
'Mumtandiri kala Mtuwa njira yakuwi,
Mumnyosheri njira zyakuwi!' "

[4] Yohani kavaliti nguwu yawasoniti kwa mibahira ya ngamiya na lugoyi lwa lukuli
mushunu mwakuwi na shiboga shakuwi shiweriti wanjombi na lwashi lwa kuntundu.
[5] Su wantu kulawa Yerusalemu na kulawa wega zoseri zya Kuyudeya na mbwega zoseri
za mump'eku mwa kulushemba lya Yoridani. [6] Walonga vidoda vyawu na yomberi
kawabatiziti mulushemba lwa Yoridani.
[7] Kumbiti pakawawoniti Mafalisayu wavuwa na Masadukayu wankumwizira su waba-
tizwi, kawagambiriti, "Mwenga wana wa njoka! Muntu gaa yakawagambireni muyitili
maya ya Mlungu yayiza? [8] Mlanguziyi kwa matendu handa mleka vidoda. [9] Namulihola
na kulitakulila, 'Tati gwetu ndo Aburahamu!' Nukugambirani nakamu, Mlungu kaweza
kugatenda mabuwi aga gaweri wana wa Aburahamu!
[10] "Su vinu liwagu litulwa kala kudumula mishigira ya mitera, na kila mtera gwagulera
ndiri mabwajubwaju gaherepa hagudumulwi na kugwasila mumotu. [11] Neni nukuwabatiza
kwa mashi kulanguziya kuwera mleka vidoda vyamtenditi. Kumbiti yakiza kumbeli
kwangu kawera na makakala kuliku neni, neni nfaa ndiri ata kupapa vilwatu vyakuwi.
Yomberi hakakubatizani kwa Rohu Mnanagala na kwa motu. [12] Yomberi muliwoku lyakuwi
kana luselu lwa kupepetera, hakayijojiniri nganu na kuitula muluhanja lwakuwi, kumbiti
hakatoli miwawi na kuipambira pamotu gwagutenda ndiri tiya."

Yesu kankubatizwa
Mariku 1:9-11; Luka 3:21-22

[13] Shipindi shilii Yesu kiziti kulawa Galilaya kasokiti palushemba lwa Yoridani, kamgen-
deriti Yohani su kambatizi. [14] Kumbiti Yohani kajeriti kumbelera pakalonga, "Yani gwenga
gwankwiza kwa neni? Neni ndo nfiruwa kubatizwa na gwenga."
[15] Su Yesu kamwankuliti, "Guleki hera iweri ntambu ira ayi vinu, hangu ndo ntambu
iherepa kugatenda goseri gakafira Mlungu." Palii Yohani kajimiriti.
[16] Kamkamu hera Yesu pawambatiziti kala, kalawiti mumashi, su kumpindi kwa Mlungu
kuvuguka na kamwoniti Rohu gwa Mlungu pakiza pasi gambira ng'unda na kumkangira
mulibega. [17] Liziwu kulawa kumpindi kwa Mlungu lilongiti, "Ayu ndo Mwana gwangu
yanumfira nentu, nherepeziwa nayomberi."

4

Kugeziwa kwa Yesu
Mariku 1:12-13; Luka 4:1-13

[1] Shakapanu Rohu Mnanagala kamlonguziyiti Yesu kushiwala su kajerwi na Shetani.
[2] Kaliyiti ndiri kwa malongu msheshi pashiru na paliwala, shakapanu Yesu kaweriti na
njala. [3] Su Shetani kamwiziriti, kamgambira, "Handa gwenga nakaka gwa Mwana gwa
Mlungu, gugagalambuziyi mabuwi aga gaweri mabumunda."
[4] Yesu kamwankuliti, "Malembu galonga, 'Muntu hapeni kalikali kwa kuliya shiboga
hera, kumbiti kwa kila shisoweru shakatakula Mlungu.' "
[5] Shakapanu Shetani kamtoliti mpaka Yerusalemu, Lushi Lunanagala na kamtuliti
pashinara sha Numba nkulu ya Mlungu, [6] kamgambiriti, "Handa gwenga nakaka gwa
Mwana gwa Mlungu, gulyasi pasi, toziya malembu galonga,
'Mlungu hakawagambiri wantumintumi wa kumpindi wakuwi kuusu gwenga,
Hawakutoli mumawoku mwawu,
Nagulikwala mumabuwi' "
[7] Yesu kamgambiriti, "Kumbiti Malembu galonga viraa, 'Nagumjera Mtuwa, Mlungu
gwaku.' "
[8] Shakapanu Shetani kamtoliti mpaka pampindi nentu palugongu na kamlanguziyiti
falumi zoseri zya pasipanu na ulunda wakuwi. [9] Kamgambiriti, "Hanukupi gwenga goseri
aga, handa pagusuntama pasi na kunguwira neni."
[10] Palii Yesu kamgambiriti, "Gugendi zyaku Shetani! Malembu galonga, 'Hagumguwiri
Mtuwa Mlungu gwaku na kumtendera gweka yakuwi!' " [11] Shakapanu, Shetani kamleka
Yesu na wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu wiziti kumtanga.

Yesu kanjiti lihengu lyakuwi Galilaya
Mariku 1:14-15; Luka 4:14-15

12 Yesu pakapikaniriti handa Yohani wamtula mushibetubetu, kagenditi Kugalilaya.
13 Kawukiti Nazareti, kagenditi Kafarinaumu, lushi lwaluweliti mump'eku mwa bahali
ya genisareti, mumbaka mwa Zebuluni na Nafutari kalikala aku. 14 Hangu ndo ntambu
yashitimiyiti shisoweru sha Mlungu shakatakuliti kwa njira ya Isaya mbuyi gwa Mlungu,
15 "Isi ya Zebuluni na isi ya Nafutari,
Kuyigendera bahali, kumwambu kwa lushemba Yoridani,
Galilaya, isi ya wantu Wayawudi ndiri!

Yesu wamlemiti kulii Kunazareti

16 Wantu yawakaliti muntiti
Wawona kulangala kukulu.
Na woseri yawalikaliti muisi ya ntiti na shivinyiru sha kuhowa
Kulangala Kuwalangalira."

17 Kwanjira shipindi shilii Yesu kanjiti kubwera pakalonga, "Mleki vidoda, toziya Ufalumi
wa kumpindi wapakwegera!"

Yesu kawashema walowa wamsheshi wa wasomba
Mariku 1:16-20; Luka 5:1-11

18 Yesu pakaweriti kankugendagenda kumbeku kulitanda lya Galilaya, kawawoniti
walongu wawili yawaweriti walowa wa wasomba, Simoni yawamshema Peteru na mlongu
gwakuwi Andereya, waweriti wankulowa wasomba mulitanda kwa wavu. 19 Yesu kawagam-
biriti, "Munfati, naneni hanuwatendi mwenga muweri walowa wa wantu." 20 Kamukamu
hera wazilekiti nyavu zyawu, wamfatiti.

21 Pakagenditi kulongolu kidogu, kawawoniti walongu wamonga wawili, Yakobu na
Yohani, wana wa Zebedayu. Waweriti wa mumtumbwi pamuhera na tati gwawu
Zebedayu wankuzinyawa nyavu zawu. Yesu kawashemiti, 22 palaa palii waguleka mtumbwi
pamuhera na tati gwawu na wamfatiti.

Yesu kankufunda wantu na kuwaponiziya
Luka 6:17-19

23 Yesu kagenditi Mugalilaya yoseri, kafunditi mnumba za Mlungu na kabweriti
Shisoweru Shiwagira sha Ufalumi, na Kaponiziyiti wantu yawawera na malweli ga ntambu
zoseri. 24 Visoweru kuusu Yesu vyeniyiti muisi yoseri ya Siriya, su wantu woseri yawawera
na malweli na yawalwala malweli ga ntambu zoseri na ndabiku, wantu yawawera na
washamshera na wantu yawawera na visirika na wantu yawaweriti wahushu, wawajegiti
kwa Yesu na kawaponiziyiti woseri. 25 Lipinga likulu lya wantu limfatiti kulawa Galilaya na
lushi lilongu na Yerusalemu na Yudeya na kumwambu kwa lushemba Yoridani wamfatiti.

5

Yesu kankuwafunda wantu kulugongu

1 Yesu pakagawoniti mapinga ga wantu, kakweniti kulugongu, kalivagiti pasi. Wa-
fundwa wakuwi walivagiti pawamzyengeta, 2 na Yomberi kanjiti kuwafunda.

Nemeli ya nakaka
Luka 6:20-23

3 "Mbaka ya woseri yawawera wahushu wa shirohu,
Toziya Ufalumi wa mpindi ndo wawu!
4 Mbaka kwa woseri yawawera na hinginiku,
Toziya Mlungu hakawazyangizyangi!
5 Mbaka kwa woseri yawawera wapoli,
Toziya hawayihali isi.
6 Mbaka kwa woseri yawawera na njala na yimiluwa ya kutenda gakafira Mlungu,
Mlungu hakawayukutiziyi!

[7] Mbaka kwa woseri yawawera na lusungu kwa wamonga,
Mlungu hakawawoneri lusungu womberi!
[8] Mbaka kwa woseri yawamfira Mlungu kwa myoyu yawu yoseri,
Womberi hawamwoni Mlungu!
[9] Mbaka kwa woseri yawajega ponga,
Mlungu hakawashemi wana wakuwi!
[10] "Mbaka kwa woseri yawatabika toziya yakutenda gakafira Mlungu,
Ufalumi wa kumpindi ndo gwawu!
[11] "Mbaka mwenga wantu pawawigilanga na kuwazulumu na kuwatendera madoda ga ntambu zoseri toziya mwenga munjimila neni. [12] Mwenga mnemeli na kusekelera toziya mafupu genu ndo makulu kumpindi kwa Mlungu. Hangu ndo ntambu yawalikaliti wambuyi wa makashu wa Mlungu pamberi pa mwenga.

Munu na langala
Mariku 9:50; Luka 14:34-35

[13] "Mwenga mulifana gambira munu gwa pasipanu. Kumbiti munu pagwasa unoga wakuwi, kwahera njira yingi yakugutenda gunogi kayi. Hapeni gufayi, su hawagwasi kunja na wantu hawagutimbangi.
[14] "Mwenga ndo langala ya pasipanu! Lushi lwa walunyawiti mulugongu hapeni lulififi.
[15] "Kwahera wantu yawawasha shikoloboyi na kushigubikira na shiwiga, badala yakuwi hakashituli pampindi pa shintambi, su kulangala kwakuwi kulangali kwa kila muntu mnumba. [16] Ntambu ira ayi, langala ya mwenga ilangali mpaka kulongolu kwa wantu, su wagaloli matendu genu gaherepa, wamkwisi Tati gwenu yakawera kumpindi.

Malagaliru ga Musa na Malembu ga wambuyi wa Mlungu

[17] "Namulihola handa niza kuwusiya Lilagaliru lya Musa na mafundu ga wambuyi wa Mlungu. Niza ndiri kugawusiya Malagaliru, kumbiti kutenda mafundu gawu gatendeki. [18] Nukugambirani nakaka, kumpindi na pasipanu pazipelera, kumbiti hapeni ata shisoweru shididini ama seemu ndidini yavilembitwi Mumalagaliru yiwusiwi, su mpaka mafundu goseri gatendeki. [19] Su yoseri yakamegi ata lilagaliru limu lididini na kuwafunda wamonga watendi viraa, ayu hakaweri mdidini muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu. Kumbiti ulii yakabatira malagaliru na kuwafunda wamonga kutenda viraa, muntu ayu hakaweri mkulu muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu. [20] Toziya nukugambirani, handa kumfiriziya Mlungu kwamwenga pakakanka ndiri ulii wa Mafalisayu na wafunda wa Malagaliru, hapeni mwingiri nakamu muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu.

Mafundu kuusu maya
Luka 12:57-59

[21] "Mpikaniriti ntambu ya wantu wagona wawagambiriti, 'Nagulaga! Na yoseri yakalaga hawamtozi.' [22] Kumbiti vinu neni nukugambirani, yoseri yakawera na maya kwa mlongu gwakuwi hawamtozi, yakamzarawu mlongu gwakuwi hawamjegi mumahakama. Na yakamshema mlongu gwakuwi, 'Mzigizigi' hakaweri muhatari ya kwingira mumotu gwa Jehanamu. [23] Su pagulaviya mafupu gaku pashitalawanda sha kutambikira na gulihola gwana ungondu na mlongu gwaku, [24] guleki mafupu gaku pashitalawanda sha kutambikira, guwuyi huti gwakatendi ponga na mlongu gwaku, su gwizi na gulaviyi mafupu gaku kwa Mlungu.
[25] "Gupatani na mstaki gwaku kanongola pamuwera mwankali munjira kugenda kumahakama. Pagutenda ndiri hangu, mstaki gwaku hakakujegi kwa mtoza, nayomberi hakakujegi kwa wanjagila wakutatili mushibetubetu. [26] Nakaka nukugambira, hapeni gulawi mulii mpaka gulipi ligwala lya kumalalira.

Mafundu gawusu undiyandiya

[27] "Mpikanira handa wantu wawagambiriti, 'Nagutenda uhumba!' [28] Su vinu neni nukugambirani, yoseri yakamlola mdala kwa kufira kutenda nayu undiyandiya, muntu ayu katenda kala uhumba mumoyu mwakuwi. [29] Su, lisu lyaku lya kumliwu palitenda

gutendi vidoda, gulikolopoli na kuliyasa kutali! Mbaka nentu kwasa shiwungu shimu
sha nshimba yaku, kuliku nshimba yaku yoseri wayasi mumotu gwa Jehanamu. 30 Handa
liwoku lyaku lya kumliwu litenda gutendi vidoda, gulidumuli na kulyasa kutali! Mbaka
nentu gwenga kwasa shiwungu shimu munshimba yaku, kuliku nshimba yaku yoseri
kwingira mumotu gwa Jehanamu.

Mafundu yagausu kulekana
Matayu 19:9; Mariku 10:11-12; Luka 16:18

31 "Itakulitwi kala viraa, 'Yakamleka mdala gwakuwi ifiruwa kampanani malembu ga
kumleka.' 32 Kumbiti neni nukugambirani, yakamupanana mdala gwakuwi malembu
ga kumleka, tembera ndiri kwa shitwatira, kamtenda kaweri mndiyandiya, na muntu
pakamyuga mdala yawampananiti malembu ga kumleka, katenda uhumba."

Mafundu kuusu kulirapa

33 "Kayi mpikanira handa wantu wagona wawagambiriti, 'Naguleka kulirapa kwaku,
kumbiti gutendi ntambu yagulirapa kwa Mtuwa.' 34 Kumbiti neni nukugambirani, nag-
ulirapira kwa ntambu yoseri ilii. Nagulirapira kwa kumpindi, toziya ndo shibanta sha
ufalumi sha Mlungu, 35 ama mupasipanu, mana ndo shiti shakuwi sha kutulila magulu,
ama kwa Yerusalemu toziya ndo lushi lwa Mfalumi mkulu. 36 Nagulirapira ata kwa mtuwi
gwaku, toziya hapeni guwezi kutenda ata vilii yimu iweri neru ama ntiti. 37 Pagutakula
'Yina' su iweri 'Yina', pagutakula 'Ndala' su iweri 'Ndala'. Shoseri shilii shagutakula kunja
na ashi shilawa kwa ulii Shetani.

Mafundu gasyayi gawusu kupatana
Luka 6:29-30

38 "Mpikaniriti ntambu yawatakulaga, 'Lisu kwa lisu na linu kwa linu.' 39 Kumbiti neni
nukugambirani, namumwuzilira muntu mdoda. Muntu pakakukoma lisaya lya kumliwu
gumleki kakukomi viraa na lya kumshigi. 40 Muntu pakakujegera kumahakama kafira
kalitoli lishati lyaku, gumlekeri viraa na likoti lyaku. 41 Na muntu pakakulazimisha
kupapa shisanka shakuwi kilumita yimu, gushipapi kilumita mbili. 42 Muntu yakakuluwa
gumpanani, nagumpanana shisogu muntu yakafira kukuwanda shintu.

Kuwafira wangondu
Luka 6:27-36

43 "Mpikanira ntambu yawatakuliti, 'Guwafiri waganja waku na guwakalaliri wang'ondu
waku.' 44 Kumbiti neni nukugambirani, muwafiri wang'ondu wenu na muwaluwili
kwa Mlungu walii yawakuzulumani, 45 su hamuweri wana wa Tati gwenu kakumpindi.
Yomberi kawawalira mshenji wantu wadoda na wantu waheri na kawatowera viraa wantu
woseri yawamfiriziya Mlungu na wantu yawamfiriziya ndiri Mlungu. 46 Hashi, Mlungu
hakakupanani mafupu ga ntambu gaa pamuwafira hera walii yawawafira mwenga? Ata
watola kodi watenda viraa! 47 Handa pamuwalamusiya hera walongu wenu, hashi, mtenda
shitwatira sha hera hangu ndiri? Ata wantu yawamumana ndiri Mlungu watenda viraa!
48 Muweri waheri ntambu yakawera muheri Tati gwenu kakumpindi!

6

Ntambu ya kuwatanga wahushu

1 "Mulikali weri namwiza kutenda matendu genu gagamfiriziya Mlungu kulongolu kwa
wantu su mfira wakuloleni. Handa pamtenda hangu, Tati gwenu kakumpindi hapeni
kawapanani mafupu.
2 "Su, pagumpanana vintu muhushu nagulibwera, nagutenda gambira wafyangu
ntambu yawatenda mnumba za Mlungu na munjira wantenda hangu su wantu wawak-
wisi. Nukugambirani nakaka, wantu awa wapata kala mafupu gawu goseri. 3 Kumbiti
gwenga pagumpanana vintu muhushu, gutendi ntambu ayi ata ganja gwaku nakavimana
shagutenda. 4 Shilii shagutenditi hashiweri muubada. Tati gwaku yakawona muubada,
hakakupi lifupu.

Mafundu gawusu ntambu ya kumluwa Mlungu
Luka 11:2-4

5 "Pamluwa Mlungu namtenda gambira wafyangu! Womberi wafira kugoloka na
kumluwa Mlungu pakati pa numba za Mlungu na pakati pa mbwega za njira su wantu
wawaloli. Nukugambirani nakaka, womberi wapata kala mafupu gawu goseri. 6 Kumbiti
gwenga pagumluwa Mlungu, gwingiri mushumba shaku, gutati mlyangu, shakapanu
gumluwi Tati gwaku yakawoneka ndiri. Na Tati gwaku yakawona vintu vya muubada,
hakakupanani lifupu.
7 "Pamumluwa Mlungu, nambotanga gambira wantu yawamumana ndiri Mlungu.
Womberi walihola kuwera milungu yawu hayiwapikaniri toziya ya visoweru vyawu
vivuwa. 8 Namuwera gambira womberi. Tati gwenu kavimana kala galii gamfira pamberi
pa kumluwa. 9 Su, hangu ndo ntambu yamfiruwa kumluwa Mlungu,
'Tati gwetu gwa kumpindi,
Litawu lyaku likwiswi.
10 Ufalumi waku wizi,
Shagufira shitendeki pasipanu gambira kumpindi.
11 Gutupanani leru shiboga shetu sha kila lishaka.
12 Gutulekiziyi vidoda vya twenga, ntambu yatuwalekeziyiti yawatutendiriti vidoda.
13 Nagutwingiziya mukujerwa,
Kumbiti gutulopoziyi kulawa kwa Mkondola ulii'.
14 "Toziya pamuwalekeziya wantu vidoda vyawu, Tati gwenu gwa kumpindi hakawalek-
iziyani mwenga. 15 Kumbiti pamuwalekeziya ndiri wantu vidoda vyawu, Tati gwenu hapeni
kawalekiziyi mwenga vidoda vyenu.

Mafundu gawusu kwoya kuliya

16 "Pamleka kuliya, namhinginika kusheni ntambu yawatenda wafyangu. Womberi
wahinginika kusheni kwawu, su kila muntu kamloli handa woya kuliya. Nuwagambirani
nakaka, womberi wapata kala mafupu gawu. 17 Kumbiti gwenga pagoya kuliya, guliswagi
mtuwi gwaku lipaki na gunawi sheni shaku, 18 Su, muntu yoseri nakavimana handa gwoya
kuliya, Su gumanikani hera Tati gwaku yakawonekana ndiri. Na Tati gwaku yakawona
shagutenda muubada, hakakupanani lifupu.

Luwanja lwa kumpindi
Luka 12:33-34

19 "Namlitulira luhanja pasipanu, wameyi na kutu vihalibisiya na vimpegu wabomolanga
na kwiwa. 20 Mlituliri luhanja lwenu kumpindi, kweni wamehi na kutu hapeni waluharibisii
na vimpegu hapeni wabomolangi na kwiwa. 21 Toziya palii paluwera luhanja lwaku, ndo
haguweri moyu gwaku.

Gulangala gwa nshimba
Luka 11:34-36

22 "Lisu ndo limuliku lya nshimba. Handa lisu lyaku ndo likomu, nshimba yaku yoseri
hayiweri mugulangala. 23 Handa lisu lyaku palilwala, nshimba yaku yoseri hayiweri
muntiti. Su, gulangala waguwera mngati mwaku ndo ntiti, su ayi ndo ntiti ya kulyogisiya
nentu!

Mlungu na lunda
Luka 16:13

24 "Kwahera muntu yakaweza kuwatendera watuwa wawili, toziya hakamkalaliri yumu
na kumfira yumonga, ama hakamjimiri yumu na kumbeza yumonga. Hapeni mumtenderi
Mlungu na mpiya.

Lyoga
Luka 12:22-31

25 "Ndo mana nuwagambirani, namtira kuusu shiboga na shilandwa vyamfira su
mulikali, ama hamvali shishi. Hashi, makaliru ndo shiboga hera ama nentu? Na nshimba
hashi handa nentu ndiri ya nguwu? 26 Muwaloli wampongu wa muntundu, wayala ndiri

mbeyu na wabena ndiri, wala wahera luwanja loseri. Ata hangu, Tati gwenu gwa kumpindi
kawaliyiziya! Hashi, mwenga mwamana ndiri kuliku wampongu awa? [27] Ndo gaa muwamu
mwenu yakawera na lyoga kaweza kwongera shipindi sha kulikala pasipanu?
[28] "Ntambu gaa mulihola kuusu nguwu? Mloli uluwa wa muntundu ntambu yawukula,
utenda ndiri lihengu pota na kupota. [29] Kumbiti nuwagambirani, ata Mfalumi Selemani
mweni na ulunda wakuwi woseri wamvalisiya ndiri nguwu ziherepa gambira uluwa awu.
[30] Payiwera, Mlungu kaluvalusiya luhamba lwa mlushi hangu lweni leru lwa palaa na
shirawu lwaswa mumotu. Hashi, hakawatenderi mwenga nentu? Mwenga wantu mwana
moyu mdidini!
[31] "Su, namwera na lyoga, 'Shiboga shangu hashilawi koshi? Ama hatulandi shishi? Ama
hatuvali shishi?' [32] Vyoseri avi, wantu yawamumana ndiri Mlungu wavisakula. Tati gwenu
gwa kumpindi kavimana kuwera mfira vintu vyoseri avi. [33] Su, mtendiwuti Ufalumi wa
Mlungu na galii gakafira Mlungu na aga goseri hakakupanani nyongeru. [34] Su, namwana
lyoga kuusu shirawu, shirawu hailiholi yeni. Magaziwu ga lishaka limu gankuwatosha kwa
lishaka ali.

7

Kuwatoza wamonga
Luka 6:37-42

[1] "Namuwalunda wamonga, su namwiza na mwenga kulundwa na Mlungu.
[2] Mlungu hakawatozi mwenga ntambu yamuwatoza wamonga, na shipimu shiraa
shilii shamuwapimira wamonga, Mlungu hakakupimirani mwenga. [3] Iwera hashi
gushiwona shibandu mlisu mwa mlongu gwaku na palaa panu guwona ndiri shipingiri
shashiwera mlisu lyaku? [4] Ama guweza hashi kumgambira mlongu gwaku, 'Mlongu,
guleki nukuwusiyi shibandu mlisu mwaku,' na gumweni gwenga gwanashi shipingiri
mlisu mwaku? [5] Gwamfyangu gwenga! Guwusii wuti shipingiri shashiwera mlisu mwaku,
shakapanu haguwezi kushiwona weri na kushiwusiya shibandu shashiweriti mulisu lya
mlongu gwaku.
[6] "Namwapanani wang'ang'a vintu vinanagala, hawizi kuwagalambukira na kuwak-
walambula. Namwawasangira wamtumbi lulu zyenu hawizi kuzitimbanga.

Guluwi na gusakuli na gutendi hodi
Luka 11:9-13

[7] "Mluwi na mwenga hampati, msakuli na mwenga hamwoni na mtendi hodi, namwenga
hamvugulirwi. [8] Toziya, yoseri yakaluwa hakapati na yoseri yakasakula hakawoni na
mlyangu guvugulwa kwa kila muntu yakatenda hodi. [9] Hashi, kwana muntu yoseri mwana
pakamluwa tati gwakuwi libumunda, hakampanani libuwi? [10] Ama pakamluwa somba,
hakampanani njoka? [11] Handa mwenga yamuwera wadoda, muvimana kuwapanana vintu
viherepa wana wenu. Nakaka Tati gwenu gwa kumpindi hakatendi nentu, hakawapanani
viheri kwa walii yawamluwa!
[12] "Muwatenderi wantu ntambu yamfira kutenderwa, aga ndo mafundu ga Malagaliru
ga Musa na mafundu ga wambuyi wa Mlungu.

Mlyangu mbabanika
Luka 13:24

[13] "Mwingiri kwa kupitira mlyangu mbabanika, toziya mlyangu gwagulonguziya
muwuharabisiya ndo mupana na njira yailonguziya kulaa aku ndo yalaisi na kwana wantu
wavuwa yawaigendera njira ayi. [14] Kumbiti mlyangu gwa ukomu ndo mbabanika na njira
ya kugendera aku ndo ikamala na kwana wantu wadidini yawayiwona njira ayi.

Mtera na mabwajubwaju yakuwi
Luka 6:43-44

[15] "Mlikali weri na wambuyi wa mpayu, womberi wiza kwa mwenga pawawoneka
gambira kondolu kwa kunja, kumbiti mngati nakaka walifana na wang'ang'a wakalipa wa
muntundu. [16] Hamuwamani womberi ntambu yawatenda. Mbigiri hapeni ileri mapera

na miyembi hapeni ileri zyabibu. [17] Su, mtera guherepa gulera mabwajubwaju maherepa
na mtera gudoda gulera mabwajubwaju gadoda. [18] Mtera guherepa hapeni guleri mabwa-
jubwaju gadoda, wala mtera gudoda hapeni guleri mabwajubwaju maherepa. [19] Na mtera
gwoseri yagulera ndiri mabwajubwaju maherepa hawagudumuli na kugupambira pamotu.
[20] Su hamuwamani wambuyi wa mpayu, ntambu yawatenda."

Nuwamana ndiri mwenga
Luka 13:25-27

[21] "Kila muntu ndiri yakanshema 'Mtuwa, Mtuwa,' hakingiri Muufalumi wa kumbindi,
kumbiti woseri hera yawatenda ntambu yakafira Tati gwangu gwa kumpindi. [22] Lishaka
lya kutozwa palisoka, wantu wavuwa hawang'ambiri, 'Mtuwa, Mtuwa! Kwa litawu lyaku
tubweriti ujumbi wa Mlungu, kwa litawu lyaku tuwusiyiti washamshera wavuwa na
kutenda mauzauza gavuwa!' [23] Shakapanu hanuwagambiri womberi, 'Nuwamana ndiri
mwenga. Muwuki kwaneni, mwenga ndo wantu wamtenda vidoda!'

Wanyawa numba wawili
Luka 6:47-49

[24] "Su, kila muntu yakapikanira visoweru vyangu na kuvitenda, kalifana na muntu kana
luhala yakanyawa numba yakuwi pampindi pa litalawu. [25] Viraa itowa, nshemba zimema
ng'enang'ena na liyega livuma kwa makakala liikoma numba ilii. Kumbiti iguwa ndiri
toziya inyawitwi pampindi pa litalawu.
[26] "Kumbiti muntu yoseri yakapikanira visoweru vyangu avi pota na kuvijimira kalifana
na muntu yakanyawa numba yakuwi pamuhanga. [27] Vula itowa, nshemba zimema
ng'enang'ena, lyega livuma kwa makakala na liikoma numba ilii na iguwa. Na kuguwa
kwakuwi kuweriti kukulu!"

Uwezu wa Yesu

[28] Yesu pakamaliriti kutakula vitwatira avi, lipinga likulu lya wantu walikangashiti
ntambu yakafunditi. [29] Kaweriti ndiri gambira Mfunda gwa Malagaliru, kumbiti kafunditi
kwa uwezu.

8

Yesu kankumponiziya muntu kana ugumbula
Mariku 1:40-45; Luka 5:12-16

[1] Yesu pakaseleriti kulawa kuligongu, lipinga likulu lya wantu limfatiti. [2] Su, kiziti muntu
yumu kana ungumbula, kamsuntamira Yesu na kutakula, "Mtuwa, pagufira, guweza
kumpunga neni!"
[3] Yesu kanyosha liwoku lyakuwi na kamshinkula na kumgambira, "Nfira! Gupungwi."
Palaa palii muntu ulii kawera mkomu. [4] Shakapanu Yesu kamgambira yomberi,
"Gupikaniri! Nagumgambira muntu yoseri, kumbiti gugendi gwakalilanguziyi kwa
mtambika gwa numba ya Mlungu, gulaviyi tambiku ntambu yakalagiliriti Musa su kila
muntu kavimani handa gupona."

Yesu kankumponiziya ntumini gwa afisa gwa Rumi
Luka 7:1-10

[5] Yesu pakaweriti kankwingira lushi lwa Kafarinaumu, afisa gwa Rumi kaliwoniti na
yomberi na kaluwa utanga pakalonga, [6] "Mtuwa, ntumini gwangu kagonja kalwala, ulweri
wa kuleweleka na kalwala nentu."
[7] Yesu kamgambira, "Hanizi kumponiziya." [8] Ofisa ulii kamwankula, "Ndala Mtuwa,
gufiruwa ndiri gwingiri mnumba mwangu. Kumbiti gutakuli hera shisoweru na ntumini
gwangu hakaponi. [9] Toziya ata neni namuntu gwa pasi pa uwezu wa wamonga, nanawu
wanjagila yanuwalagalira kutenda. Numulagalira yumu, 'Gugenda!' Na yomberi kagenda
na panumlagalira yumonga, 'Gwizi!' Na yomberi kizaga na numulagalira ntumintumi
gwangu, 'Gutendi ashi!' Na yomberi katendaga."
[10] Yesu pakapikaniriti aga, kalikangashiti na kawagambira wantu wawamfatiti, "Nakaka
nuwagambirani, numwoniti ndiri muntu yoseri mu Israeli yakawera na njimiru gambira

muntu ayu. [11] Nukugambirani handa wantu wavua hawizi kulawa kwagulawa mushenji
na kwaguzyeta mushenji na hawalivagi pamuwera na Aburahamu na Isaka na Yakobu
pamsambu Muufalumi wa kumpindi. [12] Kumbiti walii yawafiruwitwi kuwera Muufalumi
hawawasi muntiti, aku hawalili na kugayagaya menu." [13] Shakapanu Yesu kamgambira
ofisa ulii, "Gugendi ukaya na ntambu yagujimira haitendeki kwaku."
Na ntumini gwa afisa ulii kaponiti shipindi shilaa shilii.

Yesu kankuwaponiziya wantu wavuwa
Mariku 1:29-34; Luka 4:38-41

[14] Yesu kafikiti ukaya kwa Peteru, kamwona mawu mganafu gwa Peteru kagonja
mshitanda, kapyupa nentu. [15] Su, Yesu kamshinkula liwoku lyakuwi na kupyupa kumleka,
kagoloka na kanjiti kumtendera.
[16] Payiweriti pamihi, wamjegeriti wantu wavuwa yawaweriti wabegiziwa na
washamshera. Yesu kawawinga washamshera kwa kulonga shisoweru na kawaponiziya
woseri yawaweriti wankulwala. [17] Katenditi hangu su galii gakatakuliti Isaya mbuyi gwa
Mlungu gaweri nakaka,
"Yomberi kawutola utepeku wetu,
Kagatola malweri getu."

Wasagulitwi kuwera wantumintumi wa Yesu
Luka 9:57-62

[18] Yesu pakawoniti shipinga sha wantu shimzyengeta, kawagambiriti wafundwa wakuwi
waloki kumwambu kulitanda. [19] Mfunda gwa Malagaliru kamgendera, kamgambira,
"Mfunda, neni nakala kugenda na gwenga koseri kwagugenda."
[20] Yesu kamwankula, "Vibweta wana mpanga na wampongu wawera na vitukulu,
kumbiti Mwana gwa Muntu kahera pahala pa kugonja na kwoyera."
[21] Muntu yumonga yakaweriti mfundwa kamgambira, "Mtuwa, gundeki uti, ng'endi
nukamsiri tati gwangu."
[22] Yesu kamwankula, "Gunfati, guwaleki yawahowiti shirohu wawasiri yawahowiti
shirohu wawu."

Yesu kankulikalipira lyega
Mariku 4:35-41; Luka 8:22-25

[23] Yesu kakweniti mumtumbwi na wafundwa wakuwi wagenditi pamuhera nayomberi.
[24] Pala palii lihega lyana likakala lilawira mulitanda na makupala ganja kugubikira
mtumbwi. Yesu mweni kaweriti kankugonja mpota. [25] Wafundwa wamgendera na
wamwimusiya pawatakula, "Mtuwa, gutulopoziyi twankuhowa!"
[26] Yesu kawagambira, "Iwera hashi mwana lyoga? Hee mwawantu mwenga mwana moyu
gwamini ndiri!" Su, kagoloka na kalikalapira lyega na makupala ga litanda ganyamala na
kuweriti na kunyamalira kukulu.
[27] Kila muntu kalikangasha. Womberi walonga "Ata lyega na makupala ga mashi
gamjimira!"

Yesu kankuwaponiziya wantu wawili yawawera na washamshera
Mariku 5:1-20; Luka 8:26-39

[28] Yesu pakasokiti lushi lwa Gadara, kumwambu kulitanda, kaliwoniti na wantu wawili
yawalawiti mumapumba ga mpanga. Wantu awa waweriti na washamshera na waweriti
wankutilwa na wantu na kwahera muntu yakaweza kugenda munjira ilii. [29] Su womberi
wabotanga, "Hashi, Gufira shishi kwa twenga, gwenga Mwana gwa Mlungu? Hashi, gwiza
kutubeziya pamberi pa shipindi shetu?"
[30] Pakwegera na pahala palii, kuweriti na lipinga likulu lya wamtumbi wankulolelwa.
[31] Su, washamshera wamluwa Yesu, "Handa pagutulaviya, su gutujimiliri twingiri
wamtumbi walii."
[32] Yesu kawagambira, "Mgendi!" Su wawalawa wantu awa na wawingira wamtumbi.
Lipinga lyoseri lya wamtumbi liseleriti paluseleru lukalipa na lilidiba mumashi.

33 Walolera wa wamtumbi watugiti na wagenditi mlushi, kulii watakuliti vitwatira
vyoseri na ntambu yavirawiriti kwa wantu yawaweriti na washamshera. 34 Su, wantu
woseri walawiti mlushi lulii na wagenditi kuliwona na Yesu na pawamwoniti Yesu, waluwa
kawuki muisi yawu.

9

Yesu kankumponiziya muntu yakalewelekiti
Mariku 2:1-12; Luka 5:17-26

1 Yesu kakweniti mumtumbwi na kalokiti litanda na kuwuya mlushi lwakuwi. 2 Wantu
wamu wamjegiti muntu yakalewelekiti nshimba, wamgonjeka mumkeka. Yesu pakawoniti
njimiru yawu, kamgambira muntu yakalewelekiti, "Naguwera na lyoga mwana gwangu!
Gulegiziwa vidoda vyagutenditi."
3 Wafunda wamu wa Malagaliru wanja kulitakulira weni, "Muntu ayu kankumwigilanga
Mlungu!"
4 Yesu kagamaniti maholu gawu, su kawagambira, "Iwera hashi mwankulihola vitwatira
vidoda? 5 Hashi, shizotopa ng'anji shii, 'Kutakula vidoda vyagutenditi vilekiziwa,' ama
kutakula, 'Gugoloki na gugendigendi'? 6 Hanuwalanguziyi kuwera Mwana gwa Muntu
kana uwezu pasipanu wa kuwalekeziya wantu vidoda vyawatenda." Su kamgambira
muntu yakalewelekiti, "Gugoloki, gutoli mkeka gwaku na gugendi ukaya kwaku."
7 Muntu yakalewelekiti kagoloka na kagenda ukaya kwakuwi. 8 Lipinga lya wantu
pawawoniti vitwatira vyavilawiliti, walikangashiti na wamkwisiti Mlungu yakawayupiti
wantu uwezu wa ntambu ayi.

Yesu kankumshema Matayu
Mariku 2:13-17; Luka 5:27-32

9 Yesu kawukiti pahala paliya, na pakaweriti kankugendagenda, kamwoniti mtola kodi
yawamshema Matayu, kalivaga palihengu lyakuwi. Yesu kamgambira, "Gunfati." Matayu
kagoloka na kamfata.
10 Yesu pakaweriti ukaya kwa Matayu kankuliya shiboga, watola kodi wavuwa na wa-
tenda vidoda wiziti kuliya shiboga pamuhera na Yesu na wafundwa wakuwi. 11 Mafalisayu
wamu pawawoniti aga, wawakosiya wafundwa wakuwi, "Iwera hashi mfunda gwenu
kankuliya shiboga pamuhera na watola kodi na yawatenda vidoda?"
12 Yesu kawapikaniriti na kawankula, "Wantu wakomu wamfira ndiri mganga, kumbiti
walweli hera ndo wamfira mganga. 13 Mlungu kalonga, Mgendi mwakalifundi Lilembu ali
linanagala lyana mana gaa, 'Neni ntakula nfira lusungu, nfira ndiri tambiku.' Niza ndiri
kuwashema wantu yawalihola wankumfiriziya Mlungu, kumbiti yawatenda vidoda."

Likosiwu kuusu kuleka kuliya
Mariku 2:18-22; Luka 5:33-39

14 Shakapanu wantumini wa Yohani Mbatiza wamgenderiti Yesu, wamkosiya, "Iwera
hashi, twenga pamuhera na Mafalisayu tuleka kuliya, kumbiti wafundwa waku waleka
ndiri kuliya shiboga?"
15 Yesu kawankula, "Hashi, mulihola kuwera wahenga pawawera mumsambu gwa ndowa
wahinginika pawawera na mpalu gwa ndowa? Nakaka hapeni wahinginiki! Kumbiti
lishaka lyankwiza pawamuwusiya mpalu gwa ndowa, ndo womberi hawaleki kuliya.
16 "Kwahera muntu yakasona shiraka sha nguwu ya syayi munguwu ngona toziya shiraka
ashi hashidegi nguwu ngona na padegekiti palii hapongereki. 17 Ama kwahera muntu
yoseri yakaweza kulekera divayi ya syayi mumihaku ya lukuli lugona, pakatenda hangu
mihaku igona haipantiki na divayi hayitiki. Kumbiti divayi ya syayi ilekerwa mumihaku
ya lukuli ya syayi na vyoseri havitulwi weri."

Muhinga gwa afisa na mdala yakashinkuliti nguwu ya Yesu
Mariku 5:21-43, Luka 8:40-56

[18] Yesu pakaweriti kankutakula aga, afisa gwa Shiyawudi kamwiziriti, kamsuntamalira
na kamgambira, “Muhinga gwangu kahowa vinuvinu, kumbiti shondi shondi, gwizi
gumtuliri liwoku lyaku nayomberi hakaweri mkomu.”
[19] Yesu kawuka pamuhera na wafundwa wakuwi, wamfatiti afisa.
[20] Mdala yakaweriti mlweri gwa kusuma mwazi kwa mivinja lilongu na mbili, kamwiziriti
Yesu kumbeli na kuyishinkula nguwu yakuwi. [21] Kalihola mumoyu mwakuwi, “Handa
panshinkula nguwu, haweri mkomu.”
[22] Su, Yesu kagalambuka kamwona, kamgambira, “Mhinga gwangu, nagwana lyoga!
Njimiru yaku ikuponiziya.” Pala palii mdala ulii kapona kusuma mwazi.
[23] Shakapanu Yesu kingira mnumba mwa afisa ulii. Pakawawoniti wagomba luperembi
lwa kudaya na wantu wavua wankudaya, [24] kalonga, “Kila muntu kalawi kunja! Muhinga
ayu kahowa ndiri, kumbiti kagonja hera!” Womberi wamseka Yesu. [25] Su, pawawawusiyiti
wantu kulawa kunja, Yesu kingiriti mnumba kwa muhinga yakahowiti na kamkola liwoku
lyakuwi na yomberi kagoloka. [26] Vitwatila avi vieniyiti pa isi yoseri ilii.

Yesu kankuwaponiziya wanalwisi wawili

[27] Yesu kawukiti pahala paliya na pakaweriti kankugendagenda, wanalwisi awili wanjiti
kumfata. Womberi wabotanga, “Gutuwoneri lusungu Mwana gwa Dawudi!”
[28] Yesu pakingiriti mnumba, wanalwisi wawili wamgendera, nayomberi kawakosiya,
“Hashi, mjimira handa neni nana uwezu wa kuwaponiziya?”
Womberi wamwankula, “Yina mtuwa!”
[29] Shakapanu Yesu kagashinkula masu gawu, kalonga, “Na iweri kwa mwenga ntambu
yamjimira!” [30] Na masu gawu gawera makomu. Su Yesu kawalagalira, “Namumgambira
muntu yoseri shitwatila ashi!”
[31] Kumbiti womberi wawuka na wabwera visoweru vya Yesu pa isi ilii yoseri.

Yesu kankumponiziya bubu

[32] Wantu pawaweriti wankugenda zawu, wantu wamonga wamjegera Yesu muntu
yakaweriti bubu toziya kaweriti na washamshera. [33] Katepu hera shamshera pawamlaviy-
iti, muntu ulii kanja kutakula. Wantu woseri walikangashiti nentu pawalonga, “Hatweni
woni shitwatila gambira ashi mu Israeli!”
[34] Kumbiti Mafalisayu walonga, “Mkulu gwa washamshera ndo yakamupiti Yesu likakala
lya kuwalaviya washamshera.”

Yesu kankuwawonera lusungu wantu

[35] Yesu katyangiriti lushi zoseri na vijiji vyoseri. Kafunditi munumba za Mlungu, na kab-
weriti Shisoweru Shiwagira sha Ufalumi wa Mlungu, na kuwaponiziya wantu malweri ga
ntambu zoseri. [36] Su, pakawawoniti vipinga vipinga vya wantu, moyu gwakuwi gumemiti
lusungu, toziya waweriti watoka na wanalyoga gambira kondolu wahera mlolera. [37] Su
kawagambira wafundwa wakuwi, “Mabenu gavuwa, kumbiti watenda lihengu lya kubena
wavua ndiri. [38] Su, mumluwi yakana mabenu hakajegi watenda lihengu wabeni viboga
vyakuwi.”

10

Wantumini lilongu na awili
Mariku 3:13-19, Luka 6:12-16

[1] Yesu kawashemiti wafundwa wakuwi lilongu na wawili, kawapanana uwezu wa
kuwalaviya washamshera na kuwaponiziya wantu malweri na kila ulweri. [2] Aga ndo
matawu gawu wantumintumi lilongu na wawili. Gwa kwanja ndo Simoni yawamshemiti
Peteru na mlongu gwakuwi Andereya, Yakobu na mlongu gwakuwi Yohani wana wa
Zebedayu, [3] Filipu na Baritulumayu, Tomasi na Matayu yakaweriti mtola kodi, Yakobu
mwana gwa Alifayu na Tadeyi, [4] Simoni Mkanani na Yuda Isikariyoti, ndo mweni
yakamgalambukiti Yesu.

Yesu kankuwalagalira wantumintumi lilongu na wawili
Mariku 6:7-13, Luka 9:1-6

5 Yesu kawatumiti awa lilongu na wawili na kawapananiti malagaliru aga, "Namgenda
kwa wantu wa isi zimonga, ama namwingira pakati pa lushi lwa Wasamariya. 6 Kumbiti
mgendi kwa wantu wa Israeli yawagamiliti gambira kondolu. 7 Mgendi na mbweri,
'Ufalumi wa kumpindi wapakwegera.' 8 Mponiziyi walweli, muwazyukisiyi yawahowiti,
muwapungi woseri yawalwala ugumbula na muwawusiyi washamshera. Wawapanana
hera, su mwenga mtendi pota kuluwa shibena mgongu. 9 Namtola zahabu, ama mpiya,
ama magwala ga shaba mumihaku mwenu, 10 namtola muhaku gwa kuluwira munjira,
ama likoti lyamonga, ama vilwatu, ama luhonga. Toziya watendalihengu wafiruwa wapati
vyawafira.
11 "Pamwingira pakati pa lushi loseri ama shijiji, msakuli amu muntu yoseri
yakafira kuwashemera na mlikali pamuhera nayomberi mpaka pamwuka pahala palii.
12 Pamwingira mnumba mtakuli, 'Ponga iweri na mwenga.' 13 Handa wenikaya wa numba
ilii wawashemerani, su ponga ya kulamsiya kwa mwenga haikali, kumbiti wafira ndiri
kuwashemera, kulamsiya kwenu kwa ponga hakukuwuyirani maweni. 14 Handa numba
yoseri ama lushi loseri halulemi kuwashemera mwenga ama kuwapikinira mwenga, su
muwuki pahala paliya na mupunti lidiku mumagulu mwenu. 15 Nuwagambirani nakaka
handa lishaka lya kutozwa, Mlungu hakawawoneri lusungu wantu wa Sodoma na Gomora
kuliku wantu wa lushi alu!"

Ubaya
Mariku 13:9-13, Luka 21:12-17

16 "Mpikaniri! Neni nuwalagalira mwenga gambira kondolu kugenda pakati pa
wamaminyi. Muweri na luhala gambira njoka na mwawananaga gambira ng'unda.
17 Mlikali weri, toziya wantu hawawawingani mwenga na hawawajegeni mushizyungu na
hawawasyatangi ntomondu munumba za Mlungu. 18 Toziya ya neni hamjegwi palongolu
pa wakolamlima na wafalumi, mpati kuwagambira Visoweru Viwagira na kuwagambira
wantu wa isi zimonga. 19 Su, pawawajegani mwenga pashizyungu, namuwera na lyoga
handa hamtakuli shishi ama hamlongi hashi, shipindi pashisoka, hampati sha kuyowera.
20 Toziya visoweru vyamgenda kuyowera vya mwenga ndiri, kumbiti havizi kulawa kwa
Rohu gwa Tati gwenu yakatakula kupitila mwenga.
21 "Mlongu hakamgalambuki mlongu gwakuwi kalagwi na tati hakamgalambuki mwana
gwakuwi na wana hawawatenduwi walera wawu na kuwalaga. 22 Wantu woseri
hawawakalalireni mwenga toziya ya litawu lyaneni. Kumbiti ulii yakahepelera mpaka
upeleru, ndo hakalopoziwi 23 Wantu pawawapunja pakati pa lushi lumu, mtugili lushi
lumonga. Nuwagambirani nakaka, hapeni mumalili lihengu lyenu mulushi zoseri za
israeli pamberi pa kwiza Mwana gwa Muntu.
24 "Kwahera mfundwa yakawera mkulu kuliku mfunda gwakuwi, ama ntumintumi
kuwera mkulu kuliku mtuwa gwakuwi. 25 Itosha kwa mfundwa kuwera gambira mfunda
gwakuwi na ntumintumi kuwera gambira mtuwa gwakuwi. Payiwera mtuwa gwa kaya
wamshema Belizebuli, su wenikaya hawashemwi ata matawu gadoda nentu!"

Yakafiruwa kutilwa
Luka 12:2-7

26 "Su, namuwatira wantu. Shoseri shashigubikitwi hashigubutulwi, na shashiwera
muubada, hashimaniki. 27 Shanuwagambirani mwenga muluwindu, mpaka mushitakuli
muulangala, na shilii shampikinira muubada mfiruwa gushibwera pampindi pa shitwiku.
28 Namuwatira woseri yawalaga nshimba, kumbiti waweza ndiri kuilaga rohu, mbaka nentu
mumtiri Mlungu yakaweza kulaga vyoseri nshimba pamuhera na rohu mumotu gwa
Jehanamu. 29 Wampongu wawili wawawuza kwa ligwala limu, kumbiti ata yumu gwawu
hapeni katuluki pasi pota na kufira Tati gwenu. 30 Kumbiti kwa mwenga, ata viri zya
mumituwi yenu zoseri ziwalangwa kala. 31 Su namtira, mwenga mwana mana nentu kuliku
wampongu wavua!"

Kujimira na kumlema Kristu
Luka 12:8-9
32 "Wantu woseri yawanjimira paweru handa waneni, hantendi viraa avi kulongolu
kwa Tati ka kumpindi. 33 Kumbiti yoseri yakanema neni palongolu pa wantu, naneni
hanumlemi kulongolu kwa Tati gwangu gwa kumpindi.

Kulekana
Luka 12:51-53, 14:26-27
34 "Namulihola kuwera niza kujega ponga pasipanu. Ndala, niza ndiri kujega ponga,
kumbiti upanga. 35 Niziti kuwatenda wana wawagalambuki watati wawu, wahinga
wawagalambuki wamawu wawu, wanahonga wawagalambuki wamawu nahonga wawu,
36 na wangondu wa muntu ndo wantu wa kaya yaku mweni.
37 "Walii wawamfira tati gwawu ama mawu gwawu kuliku neni, hapeni waweri wa-
fundwa waneni, walii yawawafira wantemba wawu ama wahinga wawu kuliku neni hapeni
waweri wafundwa wangu. 38 Muntu yakatola ndiri lupingika lwakuwi na kunfata neni,
hapeni kaweri mfundwa gwangu. 39 Woseri yawagabatilira makaliru gawu, hakawahow-
iziyi, kumbiti woseri yawagahoziya makaliru gawu toziya yaneni, hawagalopoziyi.

Lifupu
Mariku 9:41
40 "Yoseri yakawashemerani, kashemera neni na yakanshemera neni, kamshemera ulii
yakamtumiti. 41 Yakamshemera mbuyi gwa Mlungu toziya ndo mbuyi gwa Mlungu,
hakanki lifupu lya mbuyi gwa Mlungu. Na yakamshemera muntu muheri toziya ndo
muntu muheri, hakanki lifupu lya muntu muheri. 42 Nuwagambirani nakaka, yoseri
yakamupa yumu gwawu gwa wadidika awa yawanfata neni shikombi sha mashi gazizimira
toziya ndo mfundwa gwa neni, nakaka hakapati lifupu lyakuwi."

11

Wajumbi kulawa kwa Yohani Mbatiza
Luka 7:18-35
1 Yesu pakamalaliti kuwalagalira wafundwa lilongu na wawili, kawukiti pahala paliya na
kagenditi kufunda na kubwera lushi zya pakwegera palii.
2 Yohani Mbatiza pakapikaniriti vitwatira vya Kristu vyakatenda, yomberi kawatumiti
wafundwa wakuwi kwa Yesu. 3 Womberi wamkosiya Yesu, "Hashi, gutugambiri gwenga
gwa yumu yakatakulitwi na Yohani, ama tumuheperi gwingi?"
4 Yesu kawankula, "Mgendi mwakamgambiri Yohani vitwatira vyampikinira na kuvi-
wona, 5 wanalwisi wawona na wavibyeketu wagendagenda, woseri yawalwala ungumbula
wapungwa na wanamajogu wapikinira na wahowiti wankuzyukisiwa na Visoweru Viwa-
gira vibwelwa kwa wahushu. 6 Mbaka kwa wantu woseri yawawera ndiri na lyoga na neni!"
7 Wafundwa wa Yohani pawawukiti, Yesu kanjiti kuwagambira lipinga lya wantu, "Hashi,
pamgenditi kumlola Yohani kushiwala, mgenditi kulola shishi? Visoweru vya Yohani,
mgenditi kulola shishi? Hashi mgenditi kulola lyega lyankutikisiya luhamba? 8 Su,
mgenditi kulola shishi? Mgenditi kumlola muntu yakavaliti nguwu iherepa? Wantu
yawavala nguwu ziherepa walikala munumba zya wafalumi! 9 Mung'ambiri, mgenditi
kulola shishi? Mgenditi kumlola mbuyi gwa Mlungu? Yina nakaka, kumbiti mwona
vitwatira vivuwa kuliku mbuyi gwa Mlungu. 10 Yohani ndo yumu yawamlembiti Mu-
malembu mananagala, 'Mlungu kalonga, hanumtumi mjumbi gwangu hakakulonguleri
na kukunyawira njira.' 11 Nukugambirani nakaka handa Yohani Mbatiza ndo mkulu kuliku
muntu yoseri yakalikala. Kumbiti muntu yakawera mdidini Muufalumi wa kumpindi ndo
mkulu kuliku Yohani. 12 Kwanjira shipindi Yohani Mbatiza pakabweriti ujumbi wakuwi
mpaka leru, ufalumi wa kumpindi wantu wankwingira kwa makakala na wantu wana
makakala ndo hawawingiri. 13 Mpaka shipindi sha Yohani, wambuyi woseri wa Mlungu
na Malagaliru ga Musa galembwa kuusu Ufalumi. 14 Handa pamuweza kujimira ujumbi
wawu, Yohani ndo Eliya mekizi. 15 Yakana makutu su kapikaniri!

[16] "Su, nuwafananiziyi na shishi wantu wa mashaka aga? Walifana gambira
wana yawalikala pahala pa soku. Wawera pawaligambiziyana na shipinga shimonga.
[17] Twawagombirani msambu gwa ndowa, kumbiti mviniti ndiri! Twimba lwimbu lwa
kudaya, kumbiti mlira ndiri. [18] Yohani pakiziti, koya kuliya na kalanda ndiri divayi na
kila muntu kalonga, 'Yomberi kana shamshera!' [19] Mwana gwa Muntu pakiziti, kaliya
na kalanditi divayi na kila muntu katakuliti, 'Mumloli muntu ayu! Kana lwaliya na
mlowera na ndo ganja gwa watola kodi na yawawera na vidoda!' Luhala lwa Mlungu
lwankulanguziya kuwera iherepa kulawirana na gakatendaga."

Lushi zazijimira ndiri
Luka 10:13-15

[20] Shakapanu Yesu kanjiti kuzilawumu lushi zakatenditi mauzauza guvuwa, wantu
wakuwi wafira ndiri kugalambuka kulawa muvidoda vyawatenda. [21] "Shondi Kolazini!
Shondi Betisayida! Handa mauzauza aga yagatendikiti kwaku megatendikiti Tiru na
Sidoni, wantu wakuwi mewavali kala malobota na kulipakaziya livu, kulilanguziya kuwera
waleka vidoda vyawatenda. [22] Nukugambirani nakaka kuwera mulishaka lya Mlungu lya
kutozwa, hakawawoneri lusungu nentu wantu wa lushi lwa Tiru na Sidoni kuliku mwenga.
[23] Nagwenga Kafarinaumu! Hashi, gufira kulikweniziya gamweni kumpindi kwa Mlungu?
Hawakusulusiyi mpaka mulirindi lyalihera upeleru! Handa mauzauza yagatendikiti kwa
gwenga, megatendeki ku Sodoma, lushi alu meluweri mpaka leru! [24] Nukugambirani
kuwera mulishaka lya kutozwa Mlungu hakawawoneri lusungu nentu wantu wa Sodoma
kuliku mwenga!"

Mwizi kwa Neni mwoyeri
Luka 10:21-22

[25] Shipindi shilii Yesu katakuliti, "Tati, Mtuwa gwa kumpindi na pasi panu! Mayagashii
toziya guwalanguziya wadidika vitwatira vyaguwafifiti yawawera na luhala na yawawera
na mahala. [26] Yina Tati, hangu ndo ntambu yagufiriti vilawiri.
[27] "Tati gwangu kanupa vintu vyoseri. Kwahera yakammana Mwana ira Tati na kwahera
yakammana Tati ira Mwana na goseri galii gakafira kumgambira Mwana, su kamgambira.
[28] "Mwizi kwaneni woseri mwenga yamtokiti kupapa visanka vizotopa na neni hanuwa-
tendi moyeri. [29] Mjimili vilii vyanuwapanani mwenga na mulifundi kulawa kwaneni,
toziya neni namupoli na mnanagala mu rohu na mwenga hamwoyeri. [30] Toziya shilii
shanuwalagaliriti ndo shiherepa kwa mwenga na shanuwapanani mpapi ndo shizotopa
ndiri."

12

Likosiwu kuusu lishaka lya Kwoyera
Mariku 2:23-28, Luka 6:1-5

[1] Shipindi shilii Yesu kaweriti kankugendagenda kupitira mumalambu ga nganu lishaka
lya Kwoyera. Wafundwa wakuwi waweriti na njala, su wanjiti kubenanga mikunguwi
ya nganu na waliya mpunji. [2] Mafalisayu pawawoniti hangu, wamgambira Yesu, "Guloli,
wafundwa waku watenda shitwatira ashi shashibeliritwi kushitenda mulishaka lya Kwoy-
era."
[3] Yesu kawankula, "Hashi, mwenibetuli ntambu yakatenditi Dawudi pamuhera na
wayaguwi pawaweriti na njala? [4] Yomberi kingiriti Mnumba ya Mlungu pamuhera na
wayaguwi waliya mabumunda gawamtambikiriti Mlungu, ata hangu ileweleritwi mu
Lilagaliru kwa womberi kuliya mabumunda galii, ira watambika wa Numba ya Mlungu
gweka yawu wafiruwa kugaliya. [5] Ama mwenibetuli Mumalagaliru ga Musa kuwera kila
lishaka lya kwoyera, wakulu wa Mnumba nkulu ya Mlungu watenda ndiri malagaliru
ga kwoyera, kumbiti walihola ndiri kuwera watenda kosa? [6] Nukugambirani mwenga
kuwera panu kwana mkulu kuliku Numba nkulu ya Mlungu. [7] Malembu mananagala
galembwa, 'Nfira lusungu na nfira ndiri tambiku.' Handa muvimana nakaka kuwera mana

ya visoweru avi, mekawatozi ndiri wantu yawahera likosa, [8] su Mwana gwa Muntu ndo
Mtuwa gwa lishaka lya kwoyera”

Muntu yakana liwoku lyalilewelekiti
Mariku 3:1-6, Luka 6:6-11

[9] Yesu kawukiti palii na kagenditi kwingira munumba ya Mlungu. [10] Kuweriti na
muntu yakaweriti na liwoku lyalilewelekiti. Su wantu wamkosiyiti Yesu, “Hashi, iherepa
kumponiziya muntu mulishaka lya Kwoyera?” Womberi wamkosiyiti hangu su wapati
kumsitaki.
[11] Yesu kawankula, “Handa kwana yumu gwenu kana kondolu na kaguwiriti mulirindi
mulishaka lya Kwoyera? Hashi, hakamkoli ndiri na kumlaviya?” [12] Na muntu kana mana
nentu kuliku kondolu! Su Lilagaliru lyetu litulekeziya kutenda gaherepa mulishaka lya
kwoyera. [13] Shakapanu Yesu kamgambira muntu ulii yakalewelekiti liwoku, “Gutalipisiyi
liwoku lyaku.”
Yomberi katalipisiya liwoku na liwera likomu gambira liwoku limonga. [14] Su Mafalisayu
walawa kunja na waligambiziyana ntambu ya kumlaga Yesu.

Ntumini yakasyagulitwi na Mlungu

[15] Yesu pakapikaniriti shitwatira shilii, kawuka pahala paliya na lipinga likulu lya wantu
limgenderiti. Kawaponiziya woseri yawaweriti walweli, [16] na kawalewelera nawamgambira
muntu yoseri kuusu mweni. [17] Katenditi aga su katendi galii gakatakuliti Isaya mbuyi gwa
Mlungu gaweri ganakaka,
[18] “Ayu ndo ntumini gwangu, yanumsyaguriti,
Yumu yanumfira na kupitira mweni ndo nherepeziwa.
Hanumjegi Rohu gwangu kwakuwi,
Na hambweri kutoza kwangu kwa isi zimonga.
[19] Hapeni kaweri na ukakatala, ama kubotanga,
Ama liziwu lyakuwi kupikana mu mitaa.
[20] Hapeni kalumegi ludenki,
Ama lutambi lutuma lyosi hapeni kaluzimi.
Mpaka kavitendi vilii vyavimfiriziya Mlungu vitendi lihengu,
[21] Na kupitira yomberi wantu woseri hawaweri na litumbiru.”

Yesu na mkulu gwa washamshera
Mariku 3:20-30, Luka 11:14-23

[22] Shakapanu wantu wamu wamjegiriti Yesu muntu yakaweriti kana lwisi viraa bubu
toziya kaweriti na shamshera. Yesu kamuponiziyiti muntu ulii, su kaweziti kutakula na
kuwona. [23] Lipinga lya wantu lilikangasha ntambu yakatenditi Yesu. Womberi wakosiya,
“Hashi, iwezekana ayu kuwera Mwana gwa Dawudi?”
[24] Mafalisayu pawapikaniriti aga, wawankula, “Yomberi kawawinga washamshera hera
toziya mkulu gwa washamshera Belizebuli kamupiti makakala kutenda hangu.”
[25] Yesu kavimaniti galii gawalihola, su kawagambira, “Ufalumi woseri waupalanganikiti
muvipinga vipinga na kulikomanga weni, hapeni ulikali shipindi shitali. Na lushi lwoseri
ama kaya yayipalanganika muvipinga vipinga na kulikomanga yeni haiguwi. [26] Handa
shipinga shimu pashilikomanga na shipinga shimonga muufalumi wa Shetani, toziya
vipalanganika kala muvipinga na ufalumi awu hauguwi! [27] Mwenga mlonga handa
nuwawinga washamshera toziya Belizebuli kanupiti makakala ga kutenda hangu. Hashi,
ndo gaa yakawapanani wafata wenu makakala ga kuwawinga washamshera? Su wafata
wenu hawaweri watoza wenu! [28] Kumbiti paiwera nankuwawinga washamshera kwa
likakala lya Rohu gwa Mlungu, muvimana handa Ufalumi wa Mlungu usoka kala kwa
mwenga.
[29] “Kwahera muntu yakaweza kwingira mnumba ya muntu kana likakala na kumpoka
ulunda wakuwi, mpaka kamtawi huti muntu yakawera na likakala, shakapanu hakawezi
kumpoka ulunda wakuwi.

30 "Yoseri yakawera pamuhera ndiri na neni, kalekanira na neni na yoseri yakantyanga
ndiri kujojinira ndo nakaka kankupalasiya. 31 Na nuwagambirani kuwera wantu wankulek-
iziwa vidoda na vintu vidoda vyawatakula, kumbiti muntu yoseri yakamwigilanga Rohu
Mnanagala hapeni kalekiziwi. 32 Muntu yoseri yakamwigilanga Mwana gwa Muntu
hakalekiziwi, kumbiti muntu yoseri yakamwigilanga Rohu Mnanagala hapeni kalekiziwi
mashaka goseri."

Mtera na mabwajubwaju gakuwi
Luka 6:43-45

33 "Mgutendi mtera guweri guherepa na mabwajubwaju gakuwi hagaherepi ama
mgutendi mtera guweri gudoda na mabwajubwaju gakuwi hagaweri madoda toziya mtera
gumanikana kulawirana na mabwajubwaju gakuwi. 34 Mwenga ndo mleru gwa njoka!
Muweza hashi kutakula vitwatira viheri shipindi mwenga mwawadoda? Muntu katakula
galii gamemiti mumoyu mwakuwi. 35 Muntu muheri kalaviya vitwatira viheri kulawa
mumoyu mwakuwi, kumbiti muntu mdoda kalaviya vitwatira vidoda mumoyu mwakuwi.
36 "Su mwana unakaka kuwera mulishaka lya kutoza kila muntu hakawankuli kila
shisoweru shakatakuliti. 37 Visoweru vyaku havikutozi kuwera gumfiriziya Mlungu ama
gwamuntu mdoda."

Kufira mauzauza kulawa kumpindi kwa Mlungu
Mariku 8:11-12, Luka 11:29-32

38 Wafunda wamu wa Malagaliru na Mafalisayu wamu wamgambira Yesu, "mfunda tufira
gutulanguziyi mauzauza kulawa kumpindi kwa Mlungu."
39 Yesu kawankula, "Shiyiwuku shikondola na shashihera uwaminika kulongolu kwa
Mlungu! Mfira mauzauza, kumbiti hapeni mpananwi liuzauza lyoseri lilii ira hampananwi
liuzauza lya Yona mbuyi gwa Mlungu. 40 Ntambu ira ayi Yona kalikaliti mashaka matatu
paliwala na pashiru mumtima gwa somba, su Mwana gwa Muntu hakalikali vira mashaka
matatu paliwala na pashiru mngati pasi pa isi. 41 Mulishaka lya kutoza, wantu wa
Ninawi hawagoloki pamuhera na shiyiwuku ashi na womberi hawashitozi. Toziya wantu
wa Ninawi walekiti vidoda vyawatenditi pawampikaniriti Yona pakabwera, kumbiti
panu kwana shitwatila shikulu kuliku Yona. 42 Malikiya gwa kusika hakalawili shipindi
shiyiwuku ashi pashitozwa na yomberi hakashitozi. Toziya mweni kagenditi mwanja
kulawa kutali, kiziti kuvipikinira visoweru vya luhala lwa mfalumi Selemani, kumbiti panu
kwana mkulu kuliku Selemani!"

Kuwuya kwa washamshera
Luka 11:24-26

43 "Shamshera pakamlawa muntu, kagenda kuyerayera kushiwala pakasakula pa-
hala pa kwoyera. Handa pakapata ndiri, 44 hakalitakuziyi mweni, 'Hambuyi mnumba
mwangu mwandawiti.' Su pakawuya na kwona numba yahera shintu na wayifyagira na
kuherepeziwa. 45 Shakapanu kagenda na kuwatola washamshera wamonga saba wadoda
kuliku mweni bnb na woseri wiza kumwingira muntu ayu. Su ntambu ya muntu ayu
iwera idoda kuliku payiweriti kwanja. Ntambu ayi hayiwalawili wantu wa mashaka aga
yawatenda vidoda."

Yesu na walongu wakuwi
Mariku 3:31-35, Luka 8:19-21

46 Yesu pakaweriti kankali kankuyowera na wantu, mawu na walongu wakuwi wasokiti.
Wagolokiti kunja na waluwa kuyowera na yomberi. 47 Su muntu yumu palii kamgambira
Yesu, "Guloli, mawu gwaku na walongu waku wakunja wafira wayoweri na gwenga."
48 Yesu kawankula, "Hashi, mawu gwangu ndo gaa? Hashi, walongu wangu washina
gaa?" 49 Shakapanu kawalanguziya kwa liwoku lyakuwi wafundwa wakuwi na kulonga,
"Mloli! Awa ndo mawu gwangu na walongu waneni! 50 Muntu yoseri yakatenda vilii
vyakafira Tati gwangu gwa kumpindi, ayu ndo mlongu gwangu na dada gwangu na mawu
gwangu."

13

Mfanu gwa mkweta
Mariku 4:1-9; Luka 8:4-8

1 Lishaka liraa lilii Yesu kalawiti mnumba ilii na kugenda kumpeku kulitanda, su kalivaga
kanja kufunda. 2 Lipinga likulu lya wantu limzingiti, su Yesu kakwena mumtumbwi na
kalivaga na wantu waweriti wagolokiti pampeku pa litanda. 3 Yesu katakuliti kwa mifanu
kuwagambira vitwatira vivuwa.
"Kuweriti na muntu yakagenditi kukweta mbeyu. 4 Pakaweriti kankukweta mbeyu
mulirambu, mbeyu zimonga zitulukiriti munjira na wampongu wiziti na waziliya.
5 Zimonga zitulukiti palitalawu lyana litapaka lididini. Zimera kanongola toziya litapaka
ligenditi pasi ndiri. 6 Kumbiti mshenji paguwaliti gulunguziya vimeru vyavimeriti toziya
mishigira yakuwi igenditi ndiri pasi, su vimeru viyuma. 7 Mbeyu zimonga zitulukiriti pa
misontu, pazimera na kukula misontu izibabanika. 8 Kumbiti mbeyu zimonga zitulukiriti
mulitapaka liherepa zimera na zikula na kulera mbeyu zivuwa zya zilii zawaziyaliti,
zimonga mala miya na zimonga malongu sita na zimonga malongu matatu."
9 Na Yesu kamalalira kwa kulonga, "Yakana makutu kapikaniri!"

Mana ya mifanu
Mariku 4:10-12; Luka 8:9-10

10 Shakapanu wafundwa wamgenderiti Yesu na wamkosiya, "Iwera hashi gutakula kwa
mifanu kwa wantu?"
11 Yesu kawankula, "Mwenga mtelekerwa kuvimana vintu vya bada ya ufalumi wa
kumpindi kumbiti womberi wavimana ndiri. 12 Kwa muntu yoseri yakawera na shintu
hawamwongeri, kumbiti muntu yakahera shintu ata shilii shididini shakawera nashi
hawampoki. 13 Toziya ntakula nawomberi kwa mifanu ndo toziya waloli kumbiti hapeni
wawoni na wapikiniri kumbiti hapeni werewi ama kuvimana. 14 Su gatimii galii gakatungiti
Isaya mbuyi gwa Mlungu gatendeki,
'Wantu awa hawapikiniri na kupikinira, kumbiti hapeni welewi,
Womberi hawaloli na kulola, kumbiti hapeni wawoni,
15 Toziya mahala ga wantu awa gazizitika,
Waleka kupikinira mumakutu mwawu
Wagonyiziya masu gawu.
Handa masu gawu megaloli,
Makutu gawu megapikiniri,
Mahala gawu megavimani,
Na womberi wangambuyiri neni, kalonga Mlungu,
Na neni meniwaponiziyi.' "
16 Yesu katakula kayi, "Mbaka mwenga toziya masu genu gawona na makutu genu
gapikanira. 17 Nuwagambirani kuwera wambuyi wavuwa wa Mlungu na wantu wavuwa
waheri wafiriti nentu kuwona vilii vyamuviwona, kumbiti wasinda na kupikinira shilii
shampikinira, kumbiti wasinda."

Yesu kankutakulira mana ya mfanu gwa mkweta
Mariku 4:13-20; Luka 8:11-15

18 "Su mwenga mpikaniri mana ya mfanu agu gwa mkweta. 19 Wantu woseri yawapikanira
ujumbi kuusu Ufalumi kumbiti werewa ndiri, walifana gambira mbeyu zyazitulukiriti
panjira. Shetani kiza na kuwusiya shilii shawashikwetiti mumoyu mwawu. 20 Mbeyu zyazi-
tulukiriti mumabuwi ndo wantu woseri yawauwanka ujumbi kwa nemeru pawalipikanira.
21 Kumbiti limwingira ndiri na kuwera na mshigira mngati mwakuwi na wendereya
ndiri patali. Su ntabika na tabu paviza toziya ya ujumbi, womberi waleka palaa palii.
22 Mbeyu zyazitulukiriti mumitera ya misontu ndo wantu woseri yawaupikanira ujumbi,
kumbiti lyoga kuusu makaliru gakuwi na zisitarehi za ulunda ubabanika ujumbi, na
womberi hapeni waleri mabwajubwaju. 23 Na mbeyu zawazikwetiti mulitapaka lyana
mbotu ndo wantu woseri yawaupikanira ujumbi na kwelewa, na ujumbi ulera zivuwa za

zilii yawaziyaliti, wamonga walera miya na wamonga malongu sita na wamonga malongu matatu."

Mfanu gwa magugu

24 Yesu kawagambira wantu mfanu gwingi, Ufalumi wa kumpindi ulifana ntambu ayi.
Muntu yumu kakwetiti mbeyu ziherepa mulirambu lyakuwi. 25 Pashiru pamu wantu
pawagonjiti, mngondu gwakuwi kiziti na kukweta magugu pakati pa nganu na kagenda
zakuwi. 26 Shipindi mbeyu za nganu pazimeriti na kwanja kupunda na magugu ganja
kuwoneka. 27 Ntumintumi ulii yakawera na lirambu kamgendera na kumgambira, "Mtuwa
gwenga gukwetiti mbeyu ziherepa mulirambu lyaku, hashi, vinu magugu aga galawa
koshi?" 28 Yakana lirambu kawankula, "Mngondu ndo yakatenditi hangu. Wantumintumi
wamkosiya, 'Hashi, gufira tugendi twakagatupuli magugu?' 29 Yomberi kawankula, 'Ndala,
toziya pamjonjonira magugu hamtupuli na nganu. 30 Mleki magugu na nganu gakuli
pamuhera mpaka shipindi sha kubenanga. Shakapanu hanuwagambiri watenda lihengu
watupuli kwanja magugu na kugatawa mumatita na kugalunguziya. Kumbiti nganu
muijojiniri na muituli muluhanja lwangu.' "

Mfanu gwa mbeyu ndidini nentu
Mariku 4:30-32; Luka 13:18-19

31 Yesu kawagambira wantu mfanu gwingi, "Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Muntu
yumu katoliti mbeyu ndidini nentu na kagenditi kukweta mulirambu lyakuwi. 32 Mbeyu
yeni iweriti ndidini nentu kuliku mbeyu zoseri, kumbiti payimeriti na kukula iwera
mtera mkulu kuliku vyoseri vyavimeriti mulirambu mpaka wampongu wiza na kunyawa
vitukulu vyawu mumitambi yakuwi."

Mfanu gwa simika
Luka 13:20-21

33 Yesu kawagambira mfanu gwingi, "Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Mdala yumu
katoliti simika na kuhanganyiya pamuhera na vipimu vitatu vya ubumu, su ubumu woseri
ututumuka."

Kutakula kwa mfanu
Luka 13:20-21

34 Yesu kawagambiriti wantu goseri aga kwa mifanu. Kawagambira ndiri shintu
shoseri pota kutakula mifanu, 35 katenditi hangu su vyavitakulitwi na mbuyi gwa Mlungu
vitendeki,
"Hantakuli kwa mfanu panyowera na womberi,
Hanuwagambiri vitwatira vyavimanika ndiri kwanjira kunyawa pasi panu."

Yesu kankugutakula mfanu gwa magugu

36 Yesu pakalilekiti lipinga lya wantu, kingira mnumba na wafundwa wakuwi wamgen-
dera na wamkosiya, "Hashi, mfanu agu gutakula shishi?"
37 Yesu kawankula, "Muntu yakakwetiti mbeyu ndo Mwana gwa Muntu, 38 na lirambu
ndo pasipanu. Na mbeyu iherepa ndo wantu wa Ufalumi wa Mlungu. Magugu ndo
wantu yawatenda vitwatira vya Shetani. 39 Mngondu yakakwetiti magugu ndo Shetani. Na
shipindi sha kubenanga ndo upeleru wa pasipanu na watenda lihengu ndo wantumintumi
wa kumpindi wa Mlungu. 40 Magugu ntambu yawagajojinira na kugalunguziya pamotu,
ndo ntambu hayilawiri kupelera kwa pasipanu. 41 Mwana gwa Muntu hakawatumi
wantumintumi wa kumpindi wakuwi kulawa Muufalumi wakuwi, woseri walii yawatenda
wantu watendi vidoda na wantu woseri yawatenda vitwatira vidoda, 42 hawawawasili
mumotu gwa Jehanamu na aku hawalili na kugaya menu. 43 Shapanu wantu yawamfiriziya
Mlungu hawang'eleng'eti gambira mshenji Muufalumi wa Tati gwawu. Handa muwera na
makutu, mpikaniri!
44 "Ufalumi wa kumpindi ulifana ntambu ayi. Muntu yumu kawoniti ulunda yaulififiti
mulirambu. Su yomberi kanemeleriti nentu, kawufifiti kayi na kagenditi kuwuza vyoseri
vyakawera navi na kawuyiti kuhemera lirambu lilii."

Mfanu gwa Lulu
45 "Viraa, Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Muntu yumu kaweriti kankusakula lulu iherepa, 46 na pakayiwoniti lulu yimu inamana nentu nkulu, kagenditi kuwuza vyoseri vyakaweriti navi na kuhemera lulu ilii."

Mfanu gwa wavu wa kulowa somba
47 "Viraa Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Walowa wasomba wamu watandira wavu wawu mulitanda na walowa wasomba wa ntambu zoseri. 48 Wavu pauweriti na wasomba nduu, wawunika pampeku pa litanda na kulivaga pasi kuwasyagula wasomba, wasomba waherepa wawatula mumajamanda gawu na wasomba wadoda wawasa. 49 Ntambu ayi hayiweri lishaka lya upeleru, shipindi ashi wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu hawawalaviyi wantu yawatenda vidoda kulawa kwa wantu waheri 50 na hawawasili mumotu gwa Jehanamu, su womberi hawalili na kugayagaya menu gawu."

Yesu kalonga kuusu mafundu ga syayi na ga makashu
51 Yesu kawakosiya, "Hashi, mwerewa vitwatira avi?"
Wamwankula, "Yina."
52 Su yomberi kawagambira, "Kila mfunda gwa Malagaliru yakawera mfundwa Muufalumi wa kumpindi kalifana gambira muntu yakana numba yakatoliti vintu vya makashu na vya syayi muluwanja lya kutulila vintu."

Yesu wankumlema Nazareti
Mariku 6:1-6; Luka 4:16-30
53 Yesu pakamalaliti kuwagambira mifanu ayi, kawukiti pahala palii 54 na kagenditi kushijiji kwakuwi. Aku kafunditi wantu mnumba ya Mlungu na woseri yawampikaniriti walikangashiti. Womberi wakosiya, "Hashi, kapatiti koshi luhala alu? Hashi kapata koshi mauzauza aga? 55 Hashi, ayu mwana ndiri gwa msongola vintu na mawu gwakuwi wamshema Mariya na walongu wakuwi ashina Yakobu na Yosefu na Simoni na Yuda? 56 Na wadada wakuwi walikala ndiri panu? Hashi, kagapata koshi goseri aga?" 57 Su womberi wamlema Yesu.
Yesu kawagambira, "Mbuyi gwa Mlungu hapeni kamjimiri mlushi mwakuwi na ukaya kwakuwi, kumbiti lushi zimonga wamjimira." 58 Toziya womberi wahera moyu, su hapeni katendi mauzauza gavuwa palii.

14

Kuhowa kwa Yohani Mbatiza
Mariku 6:14-29; Luka 9:7-9
1 Shipindi shilii mkulu gwa Galilaya Herodi kapikaniriti visoweru vya Yesu. 2 Nakaka ndo Yohani Mbatiza, ayu kazyuka kulawa kwa wahowiti, "kawagambira maafisa, ayi ndo toziya kana likakala lwa kutenda mauzauza."
3 Herodi ndo yakalagaliriti kuwera Yohani wamkamuli, wamtawi pingu na kumtula mushibetubetu. Katenditi hangu toziya ya Herodiya mdala gwa Filipi mlongu gwakuwi. 4 Toziya Yohani Mbatiza kaweriti kankumgambira Herodi, "Iherepa ndiri gwenga kumyuga Herodiya!" 5 Herodi kafiriti kumlaga Yohani Mbatiza, kumbiti katiliti wantu wa Shiyawudi toziya Yohani Mbatiza womberi wamwoniti kuwera mbuyi gwa Mlungu.
6 Mumsambu gwa kulihola kwiwuka kwa Herodi, muhinga gwa Herodiya, kaviniti kulongolu kwa wahenga woseri. Herodi kanemeleriti nentu 7 su kamgambiriti, "Nulirapi, hanukupi shoseri shagunduwa!"
8 Mawu gwa muhinga ulii kamhimiziyiti muhinga gwakuwi kamgambiri tati gwakuwi kulonga, "Gunupi palaa panu muluseru mtuwi gwa Yohani Mbatiza!"
9 Ata hangu mfalumi kahinginikiti, kumbiti toziya ya kulirapilira kwakuwi kulongolu kwa wahenga, kalagaliriti wamupi mtuwi muhinga ulii. 10 Su kalagalira Yohani kadumulwi mtuwi mushibetubetu. 11 Mtuwi gwa Yohani wagujega muluseru na kumupa muhinga ulii, nayomberi kagujega kwa mawu gwakuwi. 12 Wafundwa wa Yohani wiza, wayitoliti nshimba ya Yohani na kuyisira, shakapanu wagenditi kwa Yesu na kumgambira.

Yesu kankulikutiziya shiboga lipinga likulu lya wantu
Mariku 6:30-44; Luka 9:10-17; Yohani 6:1-14

13 Yesu pakapikaniriti shisoweru kuusu Yohani, kawukiti pahala palii mumtumbwi na
kagenditi pahala pa gweka. Wantu wapikiniriti aga, wamgendera Yesu kulawa lushi zyawu
na wamfata kwa magulu. 14 Yesu pakasulukiti kulawa mumtumbwi na pakaliwoniti lipinga
likulu lya wantu, Kawawoneriti lusungu na kawaponiziyiti woseri yawaweriti walwala.
15 Pamihi, wafundwa wakuwi wamgendereti Yesu na walonga, "Saa zigenda kala na
pahala panu pagweka. Guwalekeziyi wantu wagendi zawu naguwaleki wagendi muvijiji
wakahemeri viboga."
16 Yesu kawagambira, "Hapeni wawuki, mwenga muwayupi vintu vya kuliya!"
17 Womberi wamwankula, "Twana mabumunda muhanu na wasomba wawili hera."
18 Yesu kalonga, "Su munjegeli panu." 19 Kawagambira wantu walivagi pasi mumi-
hamba, shakapanu katola mabumunda muhanu na wasomba wawili, kalola kumpindi kwa
Mlungu, kalonga mayagashii Mlungu. Kagamega mabumunda na kawapanana wafundwa
wakuwi na wafundwa wawapanani wantu. 20 Kila muntu kaliya na kwikuta. Shakapanu
wafundwa wajojinira majamanda lilongu na mbili ga vyavisigaliti. 21 Kwa wantu woseri
yawaliyiti, wapalu hera waweriti elufu muhanu pota kuwawalanga wadala na wana.

Yesu kankugendagenda pampindi pa mashi
Mariku 6:45-52; Yohani 6:15-21

22 Pala palii Yesu kawagambira wafundwa wakuwi wakweni mumtumbwi na wamlongo-
leri kuloka kumwambu kulitanda, shipindi yomberi kankuwaaga wantu. 23 Pakawaagiti
kala, mweni kakweniti kulugongu kugenda kumluwa Mlungu. Payisokiti pamihi, Yesu
kaweriti gweka yakuwi kulii, 24 na shipindi ashi mtumbwi guweriti kala patali pa litanda,
guweriti gugenda usegausega toziya lihega liweriti lyankuguyumbisiya.
25 Payiweriti luhunjuhunju Yesu kawagendiriti wafundwa wakuwi, pakagendagenda
pampindi pamashi. 26 Wafundwa wakuwi pawamwoniti pakagendagenda pampindi pa-
mashi, watiliti nentu. Womberi washowangana pawalonga, "Shihoka ayu!"
27 Pala palii Yesu kawagambira womberi, "Namtira, ndo neni!"
28 Shakapanu Peteru katakula, "Mtuwa, handa nakaka ndo gwenga gung'ambiri neni nizi
kwa gwenga pamashi."
29 Yesu kamgambira, "Gwizi!" Su Peteru kasuluka kulawa mumtumbwi na kamgendera
Yesu pakagendagenda pampindi pamashi. 30 Kumbiti pakawoniti liyega, kaweriti na lyoga
su kanjiti kudidimila mumashi. Shakapanu kalila pakalonga, "Mtuwa! Gumponiziyi."
31 Palaa palii Yesu kalitalipisiya liwoku lyakuwi kamkola na kumgambira, "Ntambu
yaguhera njimiru! Iwera hashi gwana lyoga?"
32 Woseri wakwena mumtumbwi, na liyega linyamalira. 33 Shakapanu wafundwa mum-
tumbwi wamguwira Yesu pawalonga, "Nakaka gwenga gwa Mwana gwa Mlungu!"

Yesu kankumponiziya mlweri ku Genezareti
Mariku 6:53-56

34 Waloka litanda na kusoka lushi lwa Genezareti, 35 pahala wantu woseri wamumaniti
Yesu. Su wawajega wantu yawalwala kulawa lushi zoseri za pakwegera na wamjegera Yesu.
36 Wamluwa kawajimiri woseri yawalwaliti wapati kushinkula luwiniku lwa nguwu yakuwi
na woseri yawashinkuliti waweriti wakomu.

15

Mafundishu ga wantu wagona
Mariku 7:1-13

1 Shakapanu Mafalisayu wamu na wafunda wa Malagaliru wamwiziriti Yesu kulawa
Yerusalemu na wamkosiya, 2 "Iwera hashi, wafundwa waku wagajimira ndiri mafundu
gawafunditi wazewi wetu? Wagulula ndiri weri mawoku gawu pakwanja kuliya!"
3 Yesu kawankula, "Iwera hashi mwenga mjimira ndiri malagaliru ga Mlungu na kufata
mafundu genu? 4 Mlungu kalonga, 'Guwapanani ligoya tati gwaku na mawu gwaku,' na

'Yoseri yakamwigiranga tati gwakuwi ama mawu gwakuwi, kafiruwa kalagwi.' [5] Kumbiti
mwenga mfunda handa muntu kana shintu sha kumupa tati gwakuwi ama mawu gwakuwi
kumbiti kalonga, 'Shintu ashi numulavilira Mlungu,' [6] su kafiruwa ndiri kumpanana ligoya
tati gwakuwi ama mawu gwakuwi. Kwa ntambu ayi mwenga mushibeziya shisoweru sha
Mlungu kwa kugajimira mafundu genu. [7] Mwawafyangu mwenga! Vyakatungiti Isaya
mbuyi gwa Mlungu viwera nakaka kwa mwenga!
[8] 'Mlungu kalonga, wantu awa wanupa ligoya neni kwa visoweru vyawu hera,
Kumbiti myoyu yawu nakaka iwera patali na neni.
[9] Kunguwira kwawu kufaa ndiri,
Toziya wafunda malagaliru ga wantu gambira ndo malagaliru ga neni!' "

Vintu vyavimtenda muntu kaweri muhumba
Mariku 7:14-23

[10] Shakapanu Yesu kalishemiti lipinga lya wantu na kawagambira, "Mpikaniri na
mwerewi! [11] Shintu shashimwingira muntu munshimba hapeni shimtendi muntu kaweri
muhumba, kumbiti shilii shashimlawiti ndo shimtenda muntu kaweri muhumba."
[12] Shakapanu wafundwa wakuwi wamgendera na wamgambira, "Hashi, guvimana
kuwera Mafalisayu wakukalalira pawapikiniriti visoweru vyagutakula?"
[13] Yesu kawankula, "Kila mtera gweni Tati gwangu kakumpindi kaguyaliti ndiri,
hawagutupuli. [14] Namtira kuusu womberi! Womberi ndo walongoziya wanalwisi na kana
lwisi yumu pakamlonguziya kana lwisi muyaguwi, woseri hawapokeri mulirindi."
[15] Peteru katakula, "Gutakuliri gagutakula kwa twenga."
[16] Yesu kawagambira, "Hashi, ata mwenga mwerewa ndiri kuliku wamonga? [17] Shintu
shoseri shashiyingira mumlomu mwa muntu, shigenda mumtima mwakuwi shakapanu
shimlawa na shigenda mshowu. [18] Kumbiti vitwatira vyavimlawa muntu mumlomu vilawa
mumoyu na vitwatira avi ndo vyavimtenda muntu kaweri muhumba. [19] Toziya mumoyu
mlawa maholu gadoda ga ulagaji na uhumba na shimbegu na upitawu wa mpayu na
mayigilangu. [20] Vitwatila avi ndo vyavimtenda muntu kaweri muhumba. Kumbiti kuliya
shiboga pota na kunaviya mawoku ntambu yamlonga, hapeni kumtendi muntu kaweri
muhumba."

Moyu gwa mdala yumu
Mariku 7:24-30

[21] Yesu kawukiti pahala paliya na kagenditi pakwegera na lushi lwa Tiru na Sidoni.
[22] Mdala yumu yakalikariti mlushi lwa Kanaani kamwiziriti Yesu pakabotanga, "Mtuwa,
Mwana gwa Dawudi, gumoneri lusungu! Muhinga gwangu kana shamshera yakamgaziya
nentu."
[23] Kumbiti Yesu kalonga ndiri shisoweru kwa yomberi. Wafundwa wakuwi wamgendera
na wamgambira Yesu, "Gumgambiri mdala ayu kagendi zakuwi! Toziya kankutufatafata
na kutenda umatu!"
[24] Shakapanu Yesu kawankula, "Wantuma hera kwa wantu wa Israeli yawagamiliti
gambira kondolu."
[25] Paliya mdala ulii kiza na kamsuntamalira palongolu pa magulu gakuwi pakalonga,
"Mtuwa guntangi!"
[26] Yesu kamwankula, "Ifaa ndiri kutola shiboga sha wana na kuwawasila wang'ang'a."
[27] Yomberi kamwankula, "Ayi ndo nakaka, Mtuwa kumbiti ata wang'ang'a waliyaga
vyavisigaliti na kutulukira pasi kwa meza ya Mtuwa gwawu."
[28] Su Yesu kamwankula, "Gwenga mdala gwana njimiru nkulu! Shilii shagufira hashiten-
deki kwaku." Na pala palii muhinga gwakuwi kawera mkomu.

Yesu kankuwaponiziya wantu wavuwa

[29] Yesu kawukiti palii na kagenda pampeku pa litanda lya Galilaya. Kakwena kulugongu
na kalivaga pasi. [30] Lipinga likulu lya wantu limwizira pawamjegera wavibyeketu na wanal-
wisi na bubu na wantu wamonga wavuwa yawaweriti walweli, su wawatula palongolu
pa magulu ga Yesu na yomberi kawaponiziya. [31] Lipinga lya wantu lilikangashiti nentu

pawawoniti bubu katakula na wavibyeketu wagendagenda na yawalewelekiti wawera wakomu na wanalwisi wawona na wamkwisiti Mlungu gwa Israeli.

Yesu kankuwapanana shiboga lipinga likulu lyamonga lya wantu
Mariku 8:1-10

32 Yesu kawashema wafundwa wakuwi na kalonga, "Nuwawonera lusungu wantu awa, toziya wawera na neni mashaka matatu na vinu wahera shintu shakuliya. Nfira ndiri kuwaleka wagendi zawu pota na kuliya shiboga, nawalembuka munjira."
33 Wafundwa wakuwi wamkosiya, "Hashi, hatupati koshi shiboga shitosha sha kulikutuziya lipinga lya wantu awa kushiwala agawu?"
34 Yesu kawakosiya, "Hashi, mwanaga mabumunda maninga?" Womberi wamwankula, "Mabumunda saba na wasomba wadidini wadikawadika."
35 Yesu kalagalira lipinga lya wantu lilivagi pasi muvipinga vipinga. 36 Shakapanu katola mabumunda saba galii na wasomba walii, kalonga mayagashii Mlungu, kamega mabumunda na kawapanani wafundwa wakuwi na wafundwa wakuwi wawapanani wantu.
37 Wantu woseri waliyiti na kwikuta. Shakapanu wafundwa wajojinira vyavisigaliti wamemeziya majamanda saba. 38 Wantu woseri yawaliyiti, wapalu gweka yawu waweriti elufu msheshi pota kuwawalanga wadala na wana.
39 Shakapanu Yesu kawaaga wantu, kakwena mumtumbwi na kagenda pahala kwingi wakushema Magadani.

16

Wantu wafira lilangaliru
Mariku 8:11-13; Luka 12:54-56

1 Mafalisayu wamu na Masadukayu yawamgendiriti Yesu wafiriti kumuyambira, su wamgambiriti kawatenderi liuzauza kulanguziya kuwera Mlungu kapamuhera na yomberi.
2 Kumbiti Yesu kawankula, "Mshenji paguzyeta mwenga mtakula, 'Twankugenda kuwera na shipindi shiherepa toziya kumpindi kuwera kusheri.' 3 Na pamandawira putiputi mtakula, 'Leru vula haitowi, toziya kumpindi kusheri na ntiti.' Mwenga mushimana shipindi kwa kulola kumpindi, kumbiti muvimana ndiri kuyimana ntambu ya vipindi avi!* 4 Shiyiwuku shikondola na shashihera uwaminika kulongolu kwa Mlungu! Mfira mauzauza, kumbiti hapeni mpananwi liuzauza lyoseri lilii ira hampananwi liuzauza lya Yona."
Su kawaleka na kagenda zakuwi.

Simika ya Mafalisayu na Masadukayu
Mariku 8:14-21

5 Wafundwa wakuwi pawalokiti kala kumwambu kulitanda, waliyaluwa kutola mabumunda. 6 Yesu kawagambira, "Muweri masu, na mlikali weri na simika ya Mafalisayu na Masadukayu."
7 Wantumintumi wanjiti kulitakuziyana weni kwa weni, "Katakuliti hangu toziya tutoliti ndiri libumunda lyoseri."
8 Yesu kavimaniti shawatakula, su kawakosiya, "Mwana njimiru shiyasi gaa! Hashi, shamuyowera pakati penu kuusu kwahera libumunda lyoseri? 9 Hashi, mpaka vinu muvimana ndiri? Hashi, mulihola ndiri panugamegiti mabumunda muhanu toziya ya wantu elufu muhanu? Hashi, mjojiriti majamanda maninga ga mabumunda yagasigaliti?
10 Ama mabumunda saba gamuwagawiriti wantu elufu msheshi? Hashi, mjojiniriti majamanda maninga ga mabumunda yagasigariti? 11 Iwezekana hashi, muvimana ndiri kuwera ntakuliti ndiri kuusu mabumunda? Mulikali weri na simika ya Mafalisayu na Masadukayu!"
12 Shakapanu wafundwa wavimana handa kankuwagambira ndiri walikali weri na simika ya mabumunda kumbiti kulikala weri na mafundu ga Mafalisayu na Masadukayu.

---

* 16:3 Malembu gamonga gahera visoweru vya Yesu musitali 2-3.

Yesu ndo gaa?
Mariku 8:27-30; Luka 9:18-21

13 Yesu kagenditi pakwegera na lushi lwa Kaisariya Filipi, kawakosiyiti wafundwa
wakuwi, "Hashi, wantu wankutakula mwana gwa muntu ndo gaa?"
14 Womberi wamwankula, "Wamonga watakula Yohani Mbatiza na wamonga watakula
Eliya na wamonga watakula Yeremiya na wamonga walonga mbuyi gwa Mlungu."
15 Yesu kawakosiya, "Hashi, mwenga mlonga neni nagaa?"
16 Simoni Peteru kawankula, "Gwenga gwa Kristu, mwana gwa Mlungu yakawera
mkomu."
17 Yesu kalonga, "Mbaka gwenga Simoni mwana gwa Yohani! Toziya unakaka awu
kwahera muntu yakakugubutulira gwenga, kumbiti Tati gwangu gwa kumpindi ndo
yakakugubutulira. 18 Na neni nukugambira gwenga Peteru, gwenga gwa libuwi na
pampindi palibuwi ali hanyawi shipinga shangu sha wantu yawanjimira neni, ata
makakala ga mulirindi lyalihera upeleru hapeni gakukanki. 19 Hanukupi funguwu za
Ufalumi wa kumpindi kwa Mlungu, kila shagutata pasipanu shitatitwi kala kumpindi kwa
Mlungu na kila shaguvugula pasipanu shivugulitwi kala kumpindi kwa Mlungu".
20 Shakapanu Yesu kawalagalira wafundwa wakuwi nawamgambira muntu yoseri handa
yomberi ndo Kristu.

Yesu kankutakula kuusu kutabisiwa na kuhowa kwakuwi
Mariku 8:31-9:1; Luka 9:21-27

21 Kwanjira shipindi shili Yesu kanjiti kuwagambira pota na kufifa kwa wafundwa
wakuwi, "Hang'endi Yerusalemu na aku hantabiki nentu kulawa kwa wazewi na watam-
bika wakulu na wafunda wa Malagaliru. Hawanagi kumbiti lishaka lya tatu kwanjira
panhowiti, hanzyuki."
22 Peteru kamtola Yesu kugenda kumpeku na kanjiti kumkalipira. "Nayiwera hangu
Mtuwa! Shitwatila ashi hapeni shikupati."
23 Yesu kagalambuka na kamgambira Peteru, "Guwuki kulongolu kwa neni, Shetani!
Gwenga gwa shidiwiru munjira yaneni, toziya maholu gaku aga galawa ndiri kwa Mlungu
kumbiti galawa mumaholu ga muntu."
24 Shakapanu Yesu kawagambira wafundwa wakuwi, "Handa muntu yoseri yakafira kuw-
era ntumintumi gwangu, kalilemi mweni na kalutoli lupingika lwakuwi kanfati. 25 Toziya
muntu yakafira kugalopoziya makaliru gakuwi mweni hakagahovii, kumbiti muntu yoseri
yakagahoviya makaliru gakuwi toziya ya neni hakagalopoziyi. 26 Hashi, muntu hakapati
shishi pakawupata ulunda wa pasipanu poseri shakapanu pakagahoviya makaliru gakuwi?
Ndala! Kwahera shintu, muntu shakaweza kulaviya su kapati ukomu. 27 Toziya Mwana gwa
Muntu hakizi muukwisa wa Tati gwakuwi pamuhera na wantumintumi wa kumpindi wa
Mlungu na hakampanani mafupu kila muntu ntambu yakatenditi.
28 "Nakaka nukugambirani kwana wamonga mlaamu hapeni wahowi pamberi pa kum-
wona Mwana gwa Muntu pakiza Muufalumi wakuwi."

17

Yesu kankugalambuka sheni
Mariku 9:2-13; Luka 9:28-36

1 Pagapititi mashaka sita Yesu kamtoliti Peteru na Yakobu na Yohani mlongu gakuwi
kagenda nawa gweka yawu kulugongu lutalipa.
2 Aku pawaweriti wakumlola Yesu kagalambuka sheni, sheni shakuwi shiweriti ndaa
gambira mshenji na nguwu zyakuwi ziwera neru mbuu.
3 Shakapanu wafundwa watatu walii wawawoniti Musa na Eliya pawayowera na Yesu.
4 Su Peteru kamgambira Yesu, "Mtuwa, iherepa nentu twenga twapanu, pagufira hanyawi
visasa vitatu, shimu shaku na shamonga sha Musa na shamonga sha Eliya."
5 Pakaweriti kankali kankutakula hangu, liwundu lifufu limgubikira na liziwu lipikanika
kulawa muliwundi ali palilonga, "Ayu ndo mwana gwangu yanumfira nentu nherepeziwa

nayomberi, mumpikaniri.” [6] Wafundwa pawapikaniriti aga watiliti nentu, su wasuntama
makukama. [7] Yesu kawagendera kawashinkula pakalonga, “Namtira, mgoloki!” [8] Pawaloliti
wawona ndiri muntu gwingi kumbiti Yesu gweka yakuwi.
[9] Pawaweriti wankusuluka kulugongu Yesu kawaberiziya nawamgambira muntu vit-
watira yawaviwoniti mpaka Mwana gwa Muntu pawamzyukisiya kulawa kwa wahowiti.
[10] Shakapanu wafundwa wakuwi wamkosiya, “Iwera hashi wafunda wa Malagaliru
wankutakula eti mpaka Eliya kizi huti?” [11] Yesu kawankula, “Nakaka, Eliya hakizi kunyawa
vitwatira yoseri. [12] Nukugambirani kuwera Eliya kiza kala na wantu wammana ndiri,
kumbiti wamtendera vyawafiriti weni. Mwana gwa Muntu hawambeziyi ntambu ira ayi
mumawoku gawu.”
[13] Peni panu wafundwa wavimana kuwera yomberi kaweriti kankuwagambira weni
kuusu Yohani Mbatiza.

Yesu kankumponiziya mwana kana shamshera
Mariku 9:14-29; Luka 9:37-43

[14] Pawawuyiti mulipinga lya wantu, muntu yumu kamgendera Yesu na kamsuntamalira,
[15] na kalonga, “Mtuwa, gumwoneri lusungu mwana gwana! Yomberi kana shisirika,
kayi mwana gwangu katabika nentu mala zitangala kaguwira mumotu ama mumashi.
[16] Numjega kwa wafundwa waku, kumbiti waweza ndiri kumponiziya.”
[17] Yesu kawankula, “Shiyiwuku ashi shahera moyu na shipotoka! Hanulikali na mwenga
mpaka ndii? Munjegeri panu mwana ayu!” [18] Yesu kamkalipira shamshera ulii, na
shamshera kamlawa na mwana ulii kawera mkomu palaa palii.
[19] Shakapanu wafundwa wakuwi wamgendera Yesu pahala pagweka wamkosiya, “Iwera
hashi twenga tusinda kumwusiya shamshera ulii.”
[20] Yesu kawankula, “Toziya mwahera njimiru, nuwagambira nakaka pamuwera na
njimiru gambira mbeyu ndidini nentu, hamuwezi kulugambira lugongu alu, ‘Guwuki
panu gugendi palii!’ Na lugongu alu halugendi. Haguwezi kutenda shitwatila shoseri!”
[21] Kumbiti kwa kuluwa na kufunga mweza kuwalaviya washamshera awa, kwahera shintu
shingi shiweza.

Yesu kankuyowera kayi kuusu kuhowa kwakuwi.
Mariku 9:30-32; Luka 9:43-45

[22] Wafundwa pawaliwoniti pamuhera Galilaya, Yesu kawagambira, “Mwana gwa Muntu
hawamupanani kwa wantu [23] na hawamlagi, kumbiti lishaka lya tatu kwanjira kuhowa
kwakuwi hakazyuki.”
Wafundwa waweriti na ushiwa nentu.

Kulipa zaka ya Numba nkulu ya Mlungu

[24] Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi pawasokiti Kafarinaumu, watola mpiya za zaka
za Numba nkulu ya Mlungu wamgenderiti Peteru na wamkosiya, “Hashi mfunda gwenu
kalipa mpiya za zaka za Numba nkulu ya Mlungu?”
[25] Peteru kawankula, “Yina!” Su Peteru pakayingiriti mnumba, pamberi kanetakuli
shisoweru shoseri, Yesu kamkosiya, “Simoni gwengapa guwona ashi, wafalumi wa
pasipanu watola ushuru ama kodi kwa ashina gaa? Kulawa kwa wenikaya ama kwa
wahenga?”
[26] Peteru kawankula, “Kulawa kwa wahenga.”
Yesu kamgambira, “Iherepa!, Su wenikaya wawusika ndiri kulipa. [27] Kumbiti wantu awa
nawatuwona twenga twawadoda. Su mgendi kulitanda mwakalopoli somba. Somba gwa
kwanja kumlopola, gugubuturi mlomu gwakuwi na haguwoni mpiya zazitosha kulipira
zaka yangu na mwenga. Guzitoli na gulipi kodi zyetu.”

18

Mkulu ndo gaa?
Mariku 9:33-37; Luka 9:46-48

[1] Shipindi shilii wafundwa wamgenderiti Yesu kumkosiya, “Hashi, ndo gaa hakaweri
mkulu Muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu?”
[2] Su Yesu kamshema mwana yumu, kamgolosiya pakati pawu, [3] na kalonga, “Nukugam-
birani nakaka pamuwera ndiri gambira wana awa hapeni mwingiri nakamu Muufalumi wa
kumpindi kwa Mlungu. [4] Yakawera mkulu Muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu ndo ulii
yakalisulusiya mweni na kuwera gambira mwana ayu. [5] Na yoseri yakamshemera mwana
gambira ayu, kanshemera neni.

Vintu vyavimtenda muntu katendi vidoda
Mariku 9:42-48; Luka 17:1-2

[6] “Yoseri yakamtenda yumu gwa wana wadidini awa katendi vidoda, iweri mbaka kwa
muntu ulii kumtawalira musingu mwakuwi lwala na kumwasira mubahari. [7] Shondi
pasipanu toziya ya vintu vyavimtenda muntu katendi vidoda! Vintu avi mpaka vilawiri,
kumbiti shondi kwa ulii yakayijega kwawomberi!
[8] “Handa liwoku lyaku ama ligulu lyaku palikutenda gutendi vidoda, gulidumuli na
gulyasi kutali! Iherepa nentu kwingira muukomu pota na liwoku ama ligulu kuliku kuwera
na mawoku goseri na magulu goseri na wakwasili mumotu yagutiya ndiri mashaka goseri.
[9] Handa lisu lyaku palikutenda gutendi vidoda, guliwusiyi! Iherepa nentu muntu kwingira
muukomu wa mashaka goseri paguwera na lisu limu kuliku kuwera na masu goseri na
wakwasili mumotu gwa Jehanamu.

Mfanu gwa kondolu yakagamiriti
Luka 15:3-7

[10] “Mulikali weri namumbeziya yumu gwa wadidini awa. Nukugambirani, wantu-
mintumi wawu wa kumpindi kwa Mlungu, shipindi shoseri wapalongolu pa Tati gwangu
kakumpindi. [11] Mwana gwa Muntu kiziti kulopoziya shilii shashiyagamiriti.
[12] “Mulihola hashi muntu pakawera na wakondolu miya na yumu pakayagamira haka-
tendi hashashi? Hakawaleki walii lilongu tisa na tisa palugongu na kugenda kumsakula
ulii yakagamiriti. [13] Pakamwona, nukugambirani nakaka hakamnemeleri ulii kondolu
yumu yakagamiriti kuliku mlilongu tisa na tisa yawagamiliti ndiri. [14] Ntambu ira ayi Tati
gwenu gwa kumpindi kafira ndiri ata yumu gwa wadidini kagamiri.

Mlongu pakatenda vidoda
Luka 17:3

[15] “Handa mlongu gwaku pakakukoseya, gumgenderi gwakamberiziyi. Gutendi
hangu pamuwera gweka yenu. Pakakupikanira hagumpati mlongu gwaku. [16] Kumbiti
pakakupikanira ndiri, gumtoli muntu yumu ama wawili pamuhera na gwenga, su muyow-
eri kwa wapitawu wawili ama watatu, Malembu Mananagala ntambu yagalembitwi. [17] Na
pakashipikanira ndiri ashi, gutakuli kila shintu mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu.
Upeleru pakashipikanira ndiri shipinga ashi, gumloli gambira muntu yakamumana ndiri
Mlungu ama mtola kodi.

Kulewelera na kulekiziya

[18] “Su nukugambirani woseri, shamlewelera pasipanu shileweleritwi kala kumpindi kwa
Mlungu na shamulekeziya pasipanu shilekeziwitwi kala kumpindi kwa Mlungu.
[19] “Nukugambirani kayi, wawili wenu pasipanu pawajimilirana kumluwa Mlungu
shoseri, Tati gwangu gwa kumpindi hakawatenderi shitwatila ashi. [20] Wantu wawili ama
watatu pawaliwona pamuhera kumluwa Mlungu mulitawu lyaneni, hanweri pamuhera na
womberi.”

Mfanu gwa ntumini yakalegeziyiti ndiri

[21] Shakapanu Peteru kamgenderiti Yesu na kumkosiya, “Mtuwa, hashi mlongu gwangu
pakankoseya numulekiziyi mala ninga? Hashi, mala saba?”
[22] Yesu kamwankula, “Ndala, mala saba ndiri kumbiti miya msheshi na lilongu tisa,
[23] toziya Ufalumi wa kumpindi ulifana na ntambu ayi. Kuweriti na mfalumi yumu yakafiriti
kulola mawalanga ga wantumintumi wakuwi. [24] Pakanjiti kutenda hangu, wamjegera

muntu yumu yakaweriti wankumshonga mpiya elufu lilongu. [25] Ntumintumi ulii kaweriti
ndiri na mpiya zitosha zya kulipa uwanda wakuwi, su mfalumi kalagaliriti kuwera yomberi
wamuwuzi gambira ntumintumi pamuhera na mdala gwakuwi na wana wakuwi na vyoseri
vyakawera navi su kalipi uwanda. [26] Ntumintumi ulii kasuntamala palongolu pa mfalumi
na kamluwiti, 'Gunheperi huti, hanukulipi kila shintu!' [27] Mtuwa gwa ntumintumi ulii
kamwoneriti lusungu, su kamlekeziya uwanda ulii na kamleka kagendi zakuwi.

[28] "Ntumintumi ulii pakawukiti, kaliwoniti na yumu gwa wantumintumi wayaguwi
yakaweriti kankumshonga mpiya miya yimu. Su kamkamula yomberi na kanjiti kumkaba
singu pakamgambira, 'Gunipi shilii shagunkopiti!' [29] Ntumintumi myaguwi kamsun-
tamalira na kamluwa pakalonga, 'Gunheperi wuti, hanukulipi uwanda waku woseri!'
[30] Kumbiti yomberi kajimiriti ndiri, su kamtatira mushibetubetu mpaka pakalipa lideni
lilii. [31] Wantumintumi wayaguwi pawawoniti vitwatira vyavilawiliti, wahinginikiti nentu
na wagenditi kumgambira Mfalumi kila shintu. [32] Mfalumi kamshema ntumintumi ulii na
kamgambira, 'Gwenga gwa ntumintumi gufaa ndiri! Neni nukulegeziya toziya gunduwiti
nukulegiziyi. [33] Gufiruwitwi gwenga gumwoneri lusungu ntumintumi muyagu ntambu
yanukuwoniriti lusungu gwenga.' [34] Mfalumi kakalariti nentu, kamlaviya ntumintumi ayu
wamwazibu na kumtatira mushibetubetu mpaka pakalipiti uwanda woseri."

[35] Na Yesu kamaliriti kwa kulonga, "Ndo Tati gwangu gwa kumpindi hakawatenderani
ntambu ira ayi kila muntu pakati penu pakamlegeziya ndiri mlongu gwakuwi kulawa
mumoyu mwakuwi."

19

Yesu kankuberiziya kuusu kulekana
Mariku 10:1-12

[1] Yesu pakamaliliti kutakula visoweru avi, kawuka Galilaya kagenda mumkowa gwa
Yudeya, kumwambu kulushemba Yoridani. [2] Wantu wavuwa wamgenderiti aku, na
yomberi kawaponiziyiti walelwi.

[3] Mafalisayu wamu wamwizira, wafiriti kumgomiziya pawamkosiya, "Hashi, Malagaliru
getu gatulekeziya muntu kumleka mdala gwakuwi kwa likosa lyoseri?"

[4] Yesu kawawankula, "Hashi, hamwebetuli Mumalembu Mananagala handa Mlungu
pakanjiti kumuumba muntu mpalu na mdala? [5] Su Mlungu kalonga, 'Toziya ayi hakamleki
mawu na tati gwakuwi, hakagendi na mdala gwakuwi, woseri awili hawaweri yumu.'
[6] Su womberi hawaweri ndiri awili, kumbiti hawaweri yumu. Shakalemetiziyiti Mlungu,
muntu nakashitula gweka."

[7] Kumbiti Mafalisayu wamkosiya, "Iwera hashi, Musa katupanani Lilagaliru kwa muntu
kumleka mdala gwakuwi kwa kumpanani malembu ga kumleka?"

[8] Yesu kawankula, "Musa kalagaliriti kuwaleka wadala wenu toziya mwelewa ndiri
pawawafundisha. Kumbiti iwera ndiri ntambu ayi mushipindi Mlungu pakaumbiti.
[9] Nukugambirani kuwera muntu yoseri yakamleka mdala gwakuwi kwantambu yoseri ilii
kuliku kujimira kwakuwi, su katenda uhumba pakayuga mdala gwingi."

[10] Wafundwa wakuwi wamgambira, "Paviwera vitwatira vya mpalu na mdala vya ntambu
ayi, mbaka kulikala pota kuyuga."

[11] Yesu kawankula, "Vitwatila avi viwawusu ndiri woseri yawaweza kuvijimira, kumbiti
hera kwa woseri Mlungu yakawapanani wavimani. [12] Toziya kwana vintu vimonga
vyavimtenda muntu kayugi ndiri, wamonga wayiwukiti ntambu ira ayi, na wamonga
watendwa na wantu hapeni wayugi na wamonga walema kuyuga toziya ya Ufalumi wa
kumpindi. Yoseri yakajimira mafundu aga, su kagajimili."

Yesu kankuwatekelera wana wadidini
Mariku 10:13-16; Luka 18:15-17

[13] Wantu wamu wamjegeriti Yesu wana wadidini su kawakisikiri na kuwaluwira kwa
Mlungu, kumbiti wafundwa wawakalipira. [14] Yesu katakula, "Muwaleki wana wizi kwa
neni, namuwalewelera toziya Ufalumi wa kumpindi ndo wa wantu gambira wana awa."

[15] Kawakisikira womberi, shakapanu kawuka palii.

Muntemba kalunda
Mariku 10:17-31; Luka 18:18-30

[16] Muntu yumu kamgendera Yesu kamkosiya, "mfunda, ntendi shintu gaa shiherepa su mpati ukomu wa mashaka goseri?"

[17] Yesu kamwankula, "Iwera hashi gunkosiya kuusu shitwatila shiheri? Kwana yumu hera yakawera muheri. Pagufira kwingira muukomu wa mashaka goseri gugajimili malagaliru ga Mlungu."

[18] Yomberi kakosiya, "Malagaliru goshi?"

Yesu kamwankula, "Nagulaga, nagutenda uhumba, nagwiwa, nagutakula upitawu wa mpayu kwa muntu yoseri, [19] guwapanani ligoya tati gwaku na mawu gwaku, na guwafiri wantu wamonga ntambu yagulifira gumweni."

[20] Muntemba ulii kamgambira, "Malagaliru goseri nugajimira, ntendi shishi shimonga?"

[21] Yesu kamgambira yomberi, "Handa pagufira guweri muheri nakaka, gugendi gwakawuzi vintu vyaku vyoseri na guwapanani mpiya wahushu na gwenga haguweri mlunda kumpindi kwa Mlungu, shakapanu gwizi gunfati."

[22] Muntemba ulii pakapikaniriti aga, kagenda zakuwi pakakalala toziya kaweriti kalunda nentu.

[23] Shakapanu Yesu kawagambira wafundwa wakuwi, "Nakaka nukugambirani mwenga, hayiweri vikamala nentu kwa mlunda kwingira Muufalumi wa kumpindi. [24] Nakaka nuwagambirani, hayiweri vikamala kwa mlunda kwingira Muufalumi wa Mlungu kuliku shigongolu shawashishema ntembu kwingira mushitoboli sha sindanu."

[25] Wafundwa pawapikaniriti aga, walikangasha nentu. Su wamkosiya, "Hashi, ndo gaa yakaweza kulopoziwa?"

[26] Yesu kawalola na kawankula, "Ashi shikamala nentu kwa wantu, kumbiti kwa Mlungu shila shintu shikamala ndiri."

[27] Shakapanu Peteru kalonga, "Guloli, twenga tuleka shila shintu na tukufata gwenga. Hashi, hatupati shishi?"

[28] Yesu kawagambira, "Hamuweri na unakaka kuwera Mwana gwa Muntu pakalikala mushibanta sha shifalumi shikwisa muisi yasyayi, mwenga yamunfata neni, hamulivagi muvibanta vikwisa, kugakolamlima makabila lilongu na mbili ga Israeli. [29] Na yoseri yakalekiti numba ama mlongu ama mhasha ama tati ama mawu ama wana ama malambu toziya yaneni, hakapati mala miya nentu ya vilii yakavilekiti na hakalikali muukomu wa mashaka goseri. [30] Kumbiti wantu wavuwa yawawera wa kwanja vinu hawaweri wa kupelera, na woseri yawawera wakupelera vinu hawaweri wa kwanja.

20

Watenda lihengu mulirambu lya mizyabibu

[1] "Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Kuweriti na muntu yakalilawa mandawira putiputi kugenda kuwatula wantu watendi lihengu mulirambu lyakuwi lya mizyabibu. [2] Kapataniti nawomberi shibenamgongu sha lishaka limu, na kawajega wantu wamu mulirambu lyakuwi lya mizyabibu. [3] Kalawa saa tatu mandawira kagenda pahala pa soku kawawona wantu wamonga wagoloka paliya wahera lihengu. [4] Su kawagambira, 'Mwenga mgendi mwakatendi lihengu mulirambu lya mizyabibu, neni hanuwapanani shibenamgongu.' [5] Su womberi wagenda. Mweni kana lirambu kawuka kayi saa sita na saa tisa palwala, katenditi ntambu iraa. [6] Payiweriti pakwegera na mshenji kuzyeta pakagenditi pahala pa soku, kawawoniti wantu wamonga wankali wankugoloka paliya. Yomberi kawakosiya, 'Iwera hashi mgoloka panu paliwala poseri pota kutenda lihengu?' [7] Womberi wamwankula, 'Kwahera muntu yakatupa lihengu twenga.' Na yomberi kawagambira, 'Mwenga mgendi na kutenda lihengu mulirambu lyaneni lya mizyabibu.'

[8] "Mshenji paguzyetiti yakana lirambu kiziti na kamgambiriti mtula mpiya gwakuwi,
'Guwashemi watenda lihengu na guwapanani vibenamgongu vyawu, gwanjiti kuwa-
panana yanuwajegiti muupeleru na gumaliri kwa kuwapanana walii yanuwajegiti kwanja.'
[9] Wantu yawanjiti kutenda lihengu mshenji kuzyeta, gumpanani kila muntu shibenam-
gongu sha lishaka limu. [10] Su wantu waliya yawaweriti wakwanja kwiza kutenda lihengu
wiziti kutola mpiya zyawu, womberi waliholiti kuwera hawapati mpiya nentu kuliku
womberi, kumbiti wapatiti vibenamgongu vyawu kila muntu. [11] Womberi watoliti mpiya
zyawu na wanjiti kumuhinginiziya mtuwa yakawajegiti kutenda lihengu. [12] Watakula,
'Wantu awa yaguwajegiti kutenda lihengu muupeleru, watenda lihengu lisaa limu hera,
twenga tutenda lihengu kwanjira mandawira mpaka mshenji kuzyeta, tuvumiliya mshenji
gukalipa, su gwenga gutulipa twenga ntambu yaguwalipa womberi!'

[13] "Mtuwa ulii kamwankula yumu gwawu, 'Gupikaniri ganja, nukupunja ndiri shintu!
Toziya gujimilirana na neni nukulipi shibenamgongu. [14] Vinu gutoli malipu gaku na
gugendi ukaya. Nfira kumupa muntu ayu yanumjegiti muupeleru kutenda lihengu,
shibenamgongu ntambu yanukupanana gwenga. [15] Hashi, neni nekeziwa ndiri kutenda
ntambu yanfira kutendera mpiya zangu? Ama gumonera weya toziya neni ntanga wantu?'
"

[16] Yesu kamalira kwa kutakula, "Su wantu woseri yawawoneka wakuupeleru vinu,
hawaweri wakwanja na wantu woseri yawawoneka wakwanja vinu, hawaweri wakuu-
peleru."

Yesu kankuyowera mala ya tatu kuusu kuhowa kwakuwi
Mariku 10:32-34; Luka 18:31-34

[17] Yesu pakaweriti kankugenda Yerusalemu, kawatoliti wafundwa wakuwi lilongu
na wawili pambwega na kuwagambira gweka yawu pawaweriti wankugendagenda.
[18] Kawagambira, "Mpikaniri, twankugenda Yerusalemu, aku Mwana gwa Muntu
hawambati na kumjega kwa Watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru. Womberi
hawamtozi kumlaga [19] na hawawapanani wantu wa isi zimonga, womberi hawamtenderi
lidufiya na hawamkomi na hawamlagi kwa kumkong'ondera mulupingika na lishaka lya
tatu kwanjira pakahowiti hakazyuki."

Kuluwa kwa mawu gwa Yakobu na Yohani
Mariku 10:35-45

[20] Shakapanu mdala gwa Zebedayu kiziti kwa Yesu pamuhera na wana wakuwi wawili,
kamsuntamalira na kumluwa shintu.

[21] Yesu kamkosiya, "Gufira shishi?"

Mawu uliya kamwankula, "Gunahidi neni kuwera wana waneni awa wawili hawalivagi
yumu uwega waku wa kumliwu na yumonga uwega waku wa kumshigi, shipindi paguwera
Mfalumi."

[22] Yesu kawankula wana walii, "Muvimana ndiri shamluwa. Hashi, muweza kulandira
lutekeru lwa ndabibiku lwanfira kulandira neni?"

Womberi wamwankula, "Tuweza."

[23] Yesu kawagambira, "Nakaka hamlandiri lutekeru lwangu. Kumbiti neni hapeni
ntakuli yoshi hakalivagi kumliwu ama kumshigi kwaneni. Shitwatira ashi ndo sha woseri
yawatulilwa kala na Tati gwangu."

[24] Wafundwa wamonga walii pawapikaniriti aga, wawakalaliti walongu wawili walii. [25] Su
Yesu kawashema woseri pamuhera na kawagambira, "Muvimana kuwera wakolamlima wa
isi zimonga wankuwakola wantu wawu kwa makakala na walongoziya wawu wanauwezu
nentu. [26] Kumbiti kwa mwenga naiwera gambira womberi pakati penu. Handa pakati penu
kwana muntu yakafira kuwera mkulu, kaweri ntumintumi gwa wantu woseri. [27] Handa
pakati penu kwana muntu yakafira kuwera gwa kwanja, kaweri ntumintumi gwenu. [28] Na
neni Mwana gwa Muntu niziti ndiri wantenderi, kumbiti niziti kutenda na kuwulaviya
ukomu wangu, su nuwalopoziyi wantu wavuwa."

Yesu kankuwaponiziya wanalwisi wawili
Mariku 10:46-52; Luka 18:35-43

29 Yesu pamuhera na wantumintumi wakuwi pakaweriti wankuwuka lushi lwa Yeriku,
lipinga likulu lya wantu limfatiti. 30 Su kuweriti na wanalwisi wawili walivaga pampeku
pa njira, wapikiniriti kuwera Yesu kankupita peni paliya, su wanjiti kubotanga, "Mtuwa,
Mwana gwa Dawudi! Gutuwoneri lusungu!"
31 Lipinga lya wantu liwakalipira na kuwagambira wanyamali. Kumbiti womberi
wongera kubotanga, "Mtuwa, Mwana gwa Dawudi! Gutuwoneri lusungu!"
32 Yesu kagoloka kawashema womberi. Su kawakosiya, "Mfira nuwatenderi shishi?"
33 Womberi wamwankula, "Mtuwa, tuluwa kuwona!"
34 Su Yesu kawawonera lusungu, kawashinkula masu gawu, na palaa paliya waweziti
kuwona na wamfatiti.

21

Yesu kankwingira Yerusalemu kwa shereku
Mariku 11:1-11; Luka 19:28-38; Yohani 12:12-19

1 Yesu na wafundwa wakuwi pawaweriti pakwegera na Yerusalemu na kusoka Betifagi
kulugongu lwa Mizeyituni, kawatumiti wantumintumi wakuwi wawili, 2 pakawagambira,
"Mgendi mpaka kushijiji sha palongolu penu na hamumwoni punda na mwana gwakuwi
wawatawa. Muwayopoli na munjegeri. 3 Handa muntu yoseri pakatakula shoseri,
mumgambiri, 'Mtuwa kawafira kawatenderi na shakapanu hawawalekeri.' "
4 Shitwatira ashi shitendikiti su galii gagatakulitwi na mbuyi gwa Mlungu gatendeki,
5 "Mlugambiri lushi lwa Sayuni,
Guloli, Mfalumi gwaku kankwiza kwa gwenga!
Ndo mpoli na kakwena panani pa punda,
Na ndama, mwana gwa punda."
6 Su wafundwa wakuwi wagenda na watenda ntambu Yesu yakawalagaliriti, 7 wamjega
punda ulii na ndama gwakuwi, wayazilira nguwu zyawu panani pa punda na Yesu kakwena
kalivaga pampindi pakuwi. 8 Lipinga lya wantu wayarika nguwu zawu munjira, na
wantu wamonga wadumula maputira ga mitera na waiyalika panjira. 9 Lipinga lya wantu
wamlongoleriti Yesu na wamonga wamfatiti kumbeli pawabotanga,
"Kakwiswi Mwana gwa Dawudi!
Mlungu kamtekeleri yakiza mulitawu lya Mtuwa!
Kakwiswi Mlungu!"
10 Yesu pakaweriti kankwingira Yerusalemu, lushi loseri luweriti na shelekusheleku.
Wantu wakosiyiti, "Hashi, ayu ndo gaa?"
11 Lipinga lya wantu liwankula, "Ayu ndo Yesu mbuyi gwa Mlungu, kalawa Nazareti isi
ya Galilaya."

Yesu kagenda kwingira Mnumba nkulu ya Mlungu
Mariku 11:15-19; Luka 19:45-48; Yohani 2:13-22

12 Yesu kagenda kwingira Mnumba nkulu ya Mlungu, kawawinga kunja wantu woseri
yawaweriti wankuwuza na kuhemera vintu palii. Kazigalambuziya meza zawaweriti
wankuvunjira mpiya na vigoda vya wantu yawaweriti wankuwuza wang'unda, 13 na
kawagambira, "Galembwa Mumalembu Mananagala kuwera Mlungu kalonga, 'Numba
nkulu yaneni hayishemwi numba ya sala.' Kumbiti mwenga muyitenda mpanga ya
wapoka!"
14 Wanalwisi na yawalewelekiti wamgendiriti Yesu Kunumba nkulu ya Mlungu na
yomberi kawaponiziya. 15 Su, watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru wakalaliti
pawawoniti vitwatira vya kulikangasha vyakatenditi na wana pawaweriti wankubotanga
Mnumba nkulu ya Mlungu pawalonga, "Kakwiswi Mwana gwa Dawudi!" 16 Su womberi
wamkosiya Yesu, "Hashi, gupikinira ntambu yawalonga?"
Yesu kawankula, "Yina mpikanira. Hashi, hamwebetuli Malembu aga? 'Guwafunditi
wana na wana wanonu ntambu ya kukukwisa.' "

17 Su, Yesu kawaleka na kagenda kunja kwa lushi na kagenda Betaniya na kalikaliti kulaa
pashiru poseri.

Yesu kankugupangira mtera gwa Kuyu
Mariku 11:12-14,20-24

18 Yesu pakaweriti kankuwuya mlushi mandawira putiputi, kaweriti na njala.
19 Kaguwona mkuyu pampeku pa njira na kagugendera, kumbiti guweriti gwahera
bwajubwaju loseri ira gwana mihamba hera. Su kagugambira mtera, "Hapeni guleri kayi
mabwajubwaju!" Palaa palii mkuyu gulii guyuma.
20 Wafundwa pawaguwoniti na walikangasha, pawalonga, "Iwera hashi mkuyu agu
guyuma kanongola?" 21 Yesu kawankula, "Nakaka nuwagambirani, handa pamuwera na
njimiru pota na lyoga, hamuwezi kutenda ntambu yantenditi kwa mkuyu agu na kwa
hangu ndiri hera kumbiti ata hamuwezi kulugambira lugongu, 'Gutupuki gukalidibiziyi
gumweni mulitanda,' na hayitendeki. 22 Handa pamwajimira, hampananwi shoseri
shamluwa kwa Mlungu."

Likosiwu kuusu uwezu wa Yesu
Mariku 11:27-33; Luka 20:1-8

23 Yesu kingiriti Mnumba nkulu ya Mlungu na kaweriti kankufunda. Watambika wakulu
na wazewi wamwiziriti Yesu na kumkosiya, "Hashi, gutenda vitwatira avi kwa uwezu wa
gaa? Hashi, ndo gaa yakakupanana uwezu awu?"
24 Yesu kawankula, "Naneni hanuwakosiyi likosiwu limu na pamunankula, su naneni
hanuwagambirani ntenda vitwatira avi kwa uwezu wa gaa. 25 Nuwakosiya, 'Hashi, uwezu
wa Yohani Mbatiza ulawiti kwagaa? Hashi, ulawiti kumpindi ama kwa wantu?' "
Kumbiti wanjiti kulitakuziyana weni, "Hatulongi ashi? Handa patutakula, 'Ulawiti kwa
Mlungu,' yomberi hakatukosiyi, 'Su, iwera hashi mumjimiriti ndiri Yohani?' 26 Kumbiti
patulonga, 'Ulawiti kwa wantu,' tutira lipinga lya wantu toziya wantu woseri wavimana
kuwera Yohani kaweriti mbuyi gwa Mlungu." 27 Su, wamwankula Yesu, "Tuvimana ndiri."
Yesu kawagambira, "Naneni viraa hapeni nuwagambiri ntenda vitwatira avi kwa uwezu
wa gaa.

Mfanu gwa wana wawili

28 "Vinu mwenga mulihola ashashi kwa shitwatira ashi? Kuweriti muntu yumu
yakaweriti na wana wakuwi wawili. Yomberi kamgendiriti mkulu yumu na ku-
longa, 'Mwana gwangu, leru gugendi gwakatendi lihengu mulirambu lya mizyabibu.'
29 Yomberi kamwankula, 'Hapeni ng'endi,' kumbiti shakapanu kagenda kutenda lihengu.
30 Shakapanu tati ulii kamgendera mwana gwakuwi yumonga kamgambiriti ntambu ilii.
Yomberi kamwankula, 'Yina tati hang'endi,' kumbiti kagenditi ndiri. 31 Hashi, pa wawili
awa gaa yakatenditi gakafiriti tati gwakuwi?"
Womberi wamwankula, "Uliya mwana gwa kwanja."
Su, Yesu kawagambira, "Nuwagambirani nakaka, watola kodi na wandiyandiya hawawa-
longuleri kugenda kwingira Muufalumi wa Mlungu. 32 Toziya Yohani Mbatiza kiziti kwa
mwenga kawalanguziya njira ya kulikala ya kumfiriziya Mlungu na mwenga mumjimira
ndiri, kumbiti watola kodi na wandiyandiya wamjimiriti. Ata pamwoniti goseri aga,
mwenga mlekiti ndiri vidoda vyamtenda na kumjimira yomberi."

Mfanu gwa watenda lihengu mulirambu lya mizyabibu
Mariku 12:1-12; Luka 20:9-19

33 Yesu kalonga, "Mpikaniri mfanu gumonga. Kuweriti na muntu yakaweriti na lirambu,
ndo mweni yakalimiti mizyabibu, katindiziya lipamanda na kabawa linegu lya kukamira
zyabibu na kanyawiti liringu lya kulolelera. Shakapanu lirambu lya mizyabibu lilii
kaliyazimira kwa walimaji, mweni kagenda mwanja gwa kutali. 34 Shipindi sha kubenanga
pashisokiti, kawatumiti wantumintumi wakuwi kwa walimaji walii, su watoli semu yakuwi
yawabeniti. 35 Walimaji walii wawakamula wantumintumi wakuwi, yumu wamkomanga,

yumonga wamlaga na yumonga wamlaga kwa kumgumanga mabuwi. [36] Muntu ulii kawa-
tuma kayi wantumintumi wamonga wavuwa, kuliku wa kwanja, walimaji walii watenda
ntambu ira ilii. [37] Upeleru kamtuma mwana gwakuwi kugenda kwa womberi pakalihola,
'Nakaka hawampikiniri mwana gwangu.' [38] Kumbiti walimaji walii pawamwoniti mwana
gwakuwi, walitakuziyana weni kwa weni, 'Ayu ndo muhala gwakuwi. Mwizi tumlagi na
uhala wakuwi hauweri watwenga!' [39] Su, wambata na wamlaviya kunja kulirambu lilii lya
mizyabibu na wamlaga."

[40] Yesu kawakosiya, "Vinu, mweni kana lirambu lya mizyabibu pakiza, hakawatendi
hashi walimaji walii?"

[41] Womberi wamwakula, "Hakawalagi woseri yawatenditi vidoda na lirambu lilii
hakawapanani walimaji wamonga, ndo weni hawamupanani semu yakuwi yawavibena
kwa shipindi sha kubenanga."

[42] Yesu kawagambira, "Hashi, hamwebetuli shawalembiti Mumalembu Managala?
'Libuwi lyawalilemiti wanyawa numba,
vinu liwera libuwi lyaliwera na mana nentu kuliku mabuwi goseri.
Mtuwa ndo yakatenditi shitwatira ashi,
shitwatira sha kulikangasha nentu kwa twenga!' "

[43] Yesu kongera kutakula, "Su nuwagambirani, Ufalumi wa Mlungu hawawawusiyi kwa
mwenga na kuwapanani wantu yawalera mabwajubwaju gaherepa. [44] Yoseri yakaguwa
pa libuwi ali hakamegeki vipandi vipandi na libuwi palimguwira muntu yoseri, halimu-
pekesi."

[45] Watambika wakulu na Mafalisayu pawapikaniriti mifanu ya Yesu na wavimaniti kuw-
era yomberi kaweriti kankuwalonga weni. [46] Su wajeriti kusakula ntambu ya kumkamula
Yesu. Kumbiti womberi watiriti lipinga lya wantu lyawamaniti kuwera Yesu ndo mbuyi
gwa Mlungu.

22

1 Mfanu gwa msambu gwa ndowa
Luka 14:15-24

[1] Yesu katakuliti nawomberi kayi kwa mfanu. [2] "Ufalumi wa kumpindi ulifana ntambu
ayi. Kuweriti na mfalumi yakamtandiriti mwana gwakuwi mpalu msambu gwa ndowa.
[3] Su, kawatumiti wantumintumi wakuwi wakawashemi walii yawashemiritwi wizi kum-
sambu, kumbiti walii yawashemiritwi walemiti kwiza. [4] Kawatuma kayi wantumintumi
wamonga, pakatakula, 'Muwagambiri yawawashemiriti kuwera msambu gwangu vinu
gwa kala, wang'ombi wangu na wandama waherepa wawalikitula kala. Shila shintu
shiwera kala, su mwizi mumsambu gwa ndowa!' [5] Kumbiti wahenga yawashemiritwi
walishera ndiri, su wendereyiti na vitwatira vyawu, yumu kagenditi kulirambu kwakuwi
na yumonga kagenditi kutenda biyashala yakuwi, [6] na wamonga wawakamula wantu-
mintumi walii, wawakomanga na kuwalaga. [7] Mfalumi ulii kakalariti nentu, su kawatuma
wanjagila wakuwi wakawalagi woseri yawatenditi hangu na kapambira motu lushi zyawu.
[8] Shakapanu kawagambira wantumintumi wakuwi, 'Msambu gwa ndowa gwa kala, kumbiti
yawashemiritwi walema kwiza. [9] Vinu mgendi munjira pamwawona wantu woseri
mwashemi wizi mumsambu gwa ndowa.' [10] Su wantumintumi walii wawuka na wagenda
munjira, wawashemera wantu woseri yawawoniti, wadoda na waheri, numba yoseri ya
msambu ivuwiti wahenga.

[11] "Mfalumi pakayingiriti kuwalola wahenga, kamwona muntu kavala ndiri nguwu ya
ndowa. [12] Mfalumi kamkosiya, 'Ganja, gwingira hashi panu pota kuvala nguwu ya ndowa?'
Kumbiti yomberi kawankula ndiri. [13] Palaa palii mfalumi kawagambira wantumintumi,
'Mumtawi magulu na mawoku, mwakamwasi kunja muntiti. Aku hakalili na kugayagaya
menu gakuwi.' "

[14] Na Yesu kamalira kwa kutakula, "Yawashemiritwi wavuwa, kumbiti yawasyagulitwi
ndo wadidini."

Mafundu kuusu kulipa kodi kwa Kayisari
Mariku 12:13-17; Luka 20:20-26

15 Shakapanu Mafalisayu wagenda zawu na wapangiti ntambu ya kumgomiziya Yesu kwa
visoweru vyakuwi. 16 Su, womberi wawatuma wafundwa wawu pamuhera na wantumini
wa shipinga sha Herodi kugenda kwa Yesu. Womberi walonga, "mfunda, tuvimana
handa gwenga gutakula nakaka. Gwenga gufunda nakaka kuusu mafiliru ga Mlungu
kwa wantu, gutira ndiri shawalihola wamonga, toziya gulishera ndiri ukulu wa muntu.
17 Su, gutugambiri, gwenga gulihola shishi? Lagaliru ama lagaliru ndiri kulipa kodi kwa
Kaisari?"
18 Kumbiti Yesu kavimana ukondola wawu yawalihola, su kawagambira, "Mwawafyangu
mwenga! Iwera hashi mwankujera kungomiziya? 19 Munanguziyi mpiya zya kulipira kodi!"
Womberi wamlavilira ligwala lya mpiya, 20 na Yesu kawakosiya, "Sheni na malembu aga
mumpiya ga gaa?"
21 Womberi wamwankula, "Ga mfalumi gwa Rumi."
Su Yesu kawagambira, "Mumpanani Kaisari vyaviwera vya Kaisari na mumpanani
Mlungu vyaviwera vya Mlungu."
22 Pawapikaniriti hangu, walikangasha na wamleka wagenditi zawu.

Mafundishu kuusu kuzyuka
Mariku 12:18-27; Luka 20:27-40

23 Lishaka liraa lilii, Masadukayu wamu ndo yawatakulaga wantu yawahowiti hapeni
wazyuki, wamgenderiti Yesu. 24 Su wamgambira, "mfunda, Musa katakuriti kuwera muntu
yakayugiti pakahowa pota kuleka mwana, ndo mlongu gwakuwi kamyugi mdala mkenja
uliya, su kamleleri wana mlongu gwakuwi yakahowiti. 25 Vinu petu panu, paweriti na
walongu saba. Mlongu mkulu kayugiti mdala na kahowiti pota kupata mwana, su mlongu
gwakuwi kamuhala mkenja ulii. 26 Iwera ntambu ira kwa mlongu gwa pili na gwa tatu
mpaka kwa woseri saba. 27 Lupeleru na mdala uliya kahowiti viraa. 28 Vinu, mulishaka lya
kuzyuka kwa yawahowiti, hashi, mdala ayu hakaweri mdala gwa gaa? Toziya mkenja ayu
kaweriti mdala wa walongu woseri saba."
29 Yesu kawankula, "Mwenga mwagamila nakaka! Mwagamila toziya mgamana ndiri
Malembu Mananagala ama makakala ga Mlungu. 30 Toziya yawahowiti pawazyuka,
hawalifani gambira wantumintumi wa kumpindi kwa Mlungu na wantu hapeni wayugi
ama kuyugwa. 31 Kumbiti kuusu kuzyuka kwa yawahowiti, hashi, hamwenibetuli galaa
Mlungu gakawagambiriti? Mlungu kawagambiriti, 32 'Neni ndo Mlungu gwa Aburahamu,
ndo Mlungu gwa Isaka, ndo Mlungu gwa Yakobu!' Yomberi Mlungu gwa wahowiti ndiri, ira
Mlungu gwa wakomu." 33 Lipinga lya wantu palipikaniriti hangu walikangasha mafundu
gakuwi.

Lilagaliru likulu
Mariku 12:28-34; Luka 10:25-28

34 Mafalisayu pawapikaniriti handa Yesu kawawankula Masadukayu mpaka wasinditi
kumkosiya kayi, su womberi waliwoniti pamuhera. 35 Yumu gwawu, mfunda gwa
Malagaliru, kamkosiya Yesu kwa kufira kumgomiziya, 36 "mfunda, lilagaliru lyoshi ndo
likulu Mumalagaliru?"
37 Yesu kamwankula, "Gumfiri Mtuwa Mlungu gwaku kwa moyu gwaku gwoseri, kwa
rohu yaku yoseri na kwa mahala gaku goseri." 38 Ali ndo lilagaliru likulu lya kwanja.
39 Na lya pili lilifana na ali, "Gumfiri gwapakwegera gwaku ntambu yagulifira gumweni."
40 Malagaliru goseri ga Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu gankulitumbira
malagaliru mawili aga.

Likosiwu kuusu Kristu Mlopoziya
Mariku 12:35-37; Luka 20:41-44

41 Mafalisayu pawaweriti pamuhera, Yesu kawakosiiti, 42 "Mwenga mulihola hashi kuusu
Kristu Mlopoziya? Hashi, yomberi ndo gwa shiyiwuku shagaa?"
Wamwankula, "Shiyiwuku sha Dawudi."

43 Yesu kawagambira, "Su, iwezekana hashi kwa likakala lya Rohu Mnanagala Dawudi
kamshemi yomberi 'Mtuwa'? Dawudi katakuliti,
44 'Mtuwa kamgambiriti Mtuwa gwangu,
Gulivagi uwega waneni wa kumliwu,
Mpaka nuwatuli wangondu waku pasi pa magulu gaku.'

45 Payiwera Dawudi kamshemiti yomberi 'Mtuwa,' su iwezakana hashi kuwera Kristu ndo
gwa shiyiwuku sha Dawudi?"
46 Kwahera muntu yoseri yakaweziti kumwankula Yesu na kwanjira lishaka lilii kwahera
yakajeriti kayi kukosiya shoseri.

23

Yesu kankuwaberiziya wantumini kuusu wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu
Mariku 12:38-40; Luka 11:37-52; 20:45-47

1 Shakapanu Yesu kaligambira lipinga lya wantu pamuhera na wafundwa wakuwi,
2 "Wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu wanauwezu wa kutakulira Malagaliru ga
Musa. 3 Su mfiruwa kujimila na kutenda shoseri shawawagambireni, kumbiti namtenda
vyawawatenda weni, toziya watenda ndiri vilii vyawafunda. 4 Watawa visanka vitopa na
kuwatwika wantu, kumbiti weni wasinda ata kutalipisiya shala wapati kupapa. 5 Womberi
wankutenda matendu gawu goseri su wantu wagawoni, wankuvala tepi zilembwa mala-
galiru kusheni kwawu na mumawoku na wongera mishirashira mumahabiti gawu. 6 Wafira
kulikala pahala paligoya mumsambu na kulikala viti vya ligoya munumba ya Mlungu.
7 Wafira wawalamsiyi kwa ligoya pahala pa soku na wafira wantu wawashemi, 'Mfunda.'
8 Kumbiti mwenga namshemwa 'mfunda,' toziya mfunda gwenu yumu hera, na woseri
mwenga mwawalongu. 9 Ama namumshema muntu yoseri 'Tati' pasipanu, toziya mwana
Tati yumu hera kumpindi. 10 Namshemwa 'Walonguziya,' toziya mwana mlonguziya yumu
hera ndo Kristu Mlopoziya. 11 Yakawera mkulu pakati penu mpaka kaweri ntumintumi
gwenu. 12 Yakalikwisa hawamsulusiyi na yakalisulusiya mweni, hakakwiswi."

Yesu kankuukalipira ufyangu wawu
Mariku 12:40; Luka 11:39-42,44,52, 20:47

13 "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangu mwenga! Mwankutata
mlyangu gwa Ufalumi wa kumpindi palaa wantu pawafiriti kwingira, kumbiti maweni
mwenga mwingira ndiri na muwajimira ndiri wantu yawajera kwingira. 14 Shondi wa-
funda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangu mwenga! Mwankuwayonga wakenja
nakuwapoka numba zawu na mwankulilanguziya kusali sala ntali! Toziya ya hangu
hampati azabu nkulu nentu!" Malembu gamonga gahera musitari agu.
15 "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangu mwenga! Mwanku-
genda mwanja mulitanda na paisi su mpati muntu yumu yakajimira ntambu yamjimira.
Pamumpata, mumtenda mala mbili kaweri muntu gwa kugenda mumotu gwa jehanamu
kuliku maweni mwenga."
16 Shondi walongoziya mwana lwisi! Mwenga mfunda muntu pakalilapira kwa Numba
nkulu ya Mlungu, kulilapira aku shintu ndiri, kumbiti pakalirapa kwa zahabu Mnumba
nkulu ya Mlungu, kulirapira aku kumkola. 17 Mwenga mwanalwisi wazigizigi! Shoshi
shana mana nentu, zahabu ama Numba nkulu ya Mlungu yayitenda zahabu iweri
nanagala? 18 Kayi mfunda, muntu pakalirapira pashitalawanda sha kutambikira, shintu
ndiri, kumbiti pakalirapira kwa lifupu lyawalituliti pashitalawanda sha kutambikira,
kulirapa aku hakumkoli. 19 Mwenga mwawa lwisi! Shoshi sha mana nentu, lifupu lilii,
ama pashitalawanda sha kutambikira peni patendaga lifupu liweri linanagala? 20 Muntu
yakalilapira kwa pashitalawanda sha kutambikira kalirapa kwa pahala pa kutambikira na
mafupu goseri gawatuliti pahala pa kutambikira. 21 Na yakalirapira kwa Numba nkulu
ya Mlungu, kalilapira kwa Numba nkulu ya Mlungu na Mlungu yakalikala amu, 22 na
yoseri yakalirapira kumpindi kwa Mlungu, su kalilapira kwa shibanta sha shifalumi sha

Mlungu na kwa Mlungu yakalivagira. [23] "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu,
mwawafyangu mwenga! Mwankuwatoza wantu shintu shimu muvintu lilongu, ata kuusu
viungu vya likolu gambira mahamba ganunkira weri na binzari na jira na kumbiti
mleka kujimira mafundu ga mana ga Malagaliru, gambira vitendu viheri na lusungu na
njimiru. Vitwatila avi vya mana ndo mfiruwa kuvitenda pota na kulyaluwa vyamonga.
[24] Mwenga walongoziya mwana lwisi! Mwankulaviya wavingozi mu vyakulanda, kumbiti
mwankumira shingongolu yawamshema ntembu!
[25] "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangu mwenga! Mwankugu-
lula shikombi na bakuli kwa kunja, kumbiti mngati kumema vintu vyampatiti kwa
wakwepula na malema. [26] Mfalisayu lwisi! Gugulula uhakata huti yawuwera mushikombi
na kunja hakuweri kuherepa viraa.
[27] "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, wafyangu mwenga! Muwera gambira
mapumba gawatyelemekiti shokaa ndo yeni kwa kunja gawonikana gaherepa, kumbiti
mngati imema mifupa ya mawuti na kila ntambu ya kudoda. [28] Viraa virii kwa kunja
mwenga muwoneka mwawaheri, kumbiti mumyoyu mwenu kumema ufyangu na udoda.

Yesu kankutunga kutozwa kwawu
Luka 11:47-51

[29] "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangu mwenga! Mwankun-
yawira mapumba ga wambuyi wa Mlungu na kugalembera mapumba ga wantu waheri,
[30] na mlonga, 'Handa twenga metulikali shipindi sha wagogolu wetu metulitangiti ndiri
nawomberi kuwalaga wambuyi wa Mlungu!' [31] Su mpitaulira kuwera maweni mwenga ndo
wiwuka wawu woseri yawawalagiti wambuyi wa Mlungu! [32] Su, mumalili shilii shawanjiti
wagogolu wenu! [33] Mwenga wanjoka na wana wa wanjoka! Mwenga namulihola kuwera
muweza kukwepa kutozwa kwingira mumotu gwa Jehanamu. [34] Su neni nuwagambirani
kuwera hanuwajegeri mwenga wambuyi wa Mlungu. Na wantu wana luhala na wafunda
wa Malagaliru ga Musa, hamuwalagi wamu wawu na kuwapingika wamonga na kuwasy-
atanga ntomondu wamonga munumba za Mlungu na kuwawinga kulawa lushi na lushi.
[35] Vilawilu vya kutoza kwa kuwalaga wantu woseri waheri haiweri kwa mwenga, kwanjira
kulagwa kwa Abeli muntu muheri mpaka kulagwa kwa Zakariya mwana gwa Barakiya,
Zakariya ndo mweni yamumlagiti pakati pa Numba nkulu ya Mlungu na pashitalawanda
sha kutambikira. [36] Nakaka nuwagambireni, kutozwa kwa wantu woseri yawawalaga
wayawu hakuweri kwa shiyiwuku sha mashaka aga!

Yesu ntambu yakalufiriti lushi lwa Yerusalemu
Luka 13:34-35

[37] "Yerusalemu! Shondi shondi Yerusalemu bamu! Guwalaga wambuyi wa Mlungu,
guwagumanga kwa mabuwi walii yawatumitwi kwakuwi! Vipindi vivuwa nfira kuwatula
wana waku mumawoku mwangu gambira nkuku pakavigupika vyana vyakuwi kwa
mbapatiru zyakuwi, kumbiti gwenga gunema! [38] Su, Numba nkulu ya Mlungu yaku
hailekwi ushiwa. [39] Nukugambirani kwanjira vinu, hapeni gumoni kayi mpaka pagutakula,
'Mlungu gumtekeleri yomberi yakiza mulitawu lya Mtuwa.' "

24

Yesu kankutakula kuusu kubomolangwa kwa Numba nkulu ya Mlungu
Mariku 13:1-2; Luka 21:5-6

[1] Yesu kalawiti Mnumba nkulu ya Mlungu, pakaweriti kankugenda zakuwi, wafundwa
wakuwi wamgenderiti wamlanguziya majengu ga Numba nkulu ya Mlungu.
[2] Yesu kawagambira, "Yina, muweza kugalola goseri aga! Nakaka nuwagambirani,
kwahera hata libuwi limu halisigali panu pampindi pa libuwi limonga, kila libuwi
haliwusiwi."

Ntabika na ndabiri
Mariku 13:3-13; Luka 21:7-19

[3] Yesu pakalivagiti palugongu lwa Mizeyituni, wafundwa wakuwi wamgenderiti kwa
bada, su wamkosiya, "Gutugambiri, hashi vitwatira avi havilawili ndii? Na hashilawiri
shishi kulanguziya ndo shipindi sha kwiza kwaku na shipindi sha upeleru pasipanu."
[4] Yesu kawankula,
"Mulikali weri, muntu nakiza kuwapayirani. [5] Wantu wavuwa hawalawili na kulonga
kila yumu, ndo Kristu Mlopoziya na hawawazyangi wantu wavuwa. [6] Hampikaniri kuusu
ngondu pakwegera na visoweru vya ngondu, kumbiti namulihola. Toziya vitwatira mpaka
vilawiri, kumbiti upeleru weni wankali kwiza. [7] Isi yimu hailikomangi na isi yimonga na
ufalumi wumu hawulikomangi na ufalumi umonga. Panu na palii hapaweri na njala na
malendemeru ga isi kila pahala. [8] Vitwatila vyoseri avi vilifana gambira kutama pakwanja
pakulera mwana.
[9] "Shakapanu hawawalaviyani su wawatabisiyi na kuwalaga. Isi zoseri haziwakalaliri
toziya ya litawu lyaneni. [10] Mushipindi ashi wantu wavuwa hawaleki myoyu yawu,
hawagambulikani weni kwa weni na kukalalirana weni kwa weni. [11] Hawalawili wambuyi
wa upayira, pawapotuziya wantu wavuwa. [12] Su vitwatira vifaa ndiri havyongereki,
mafiliru ga wantu wavuwa hauweri tisutisu. [13] Kumbiti muntu yakahepelera mpaka
lupeleru hakalopoziwi. [14] Na Shisoweru Shiwagira sha Ufalumi wa Mlungu hashibwerwi
pasipanu poseri muwukapitawu kwa wantu wa makabila goseri na upeleru hawizi.

Uhushu mkulu
Mariku 13:14-23; Luka 21:20-24

[15] "Su, hamuwoni 'Shintu shidoda shashihalabisiya' shakatakuliti Danieli mbuyi gwa
Mlungu, shigoloka pahala pananagala." Yakabetula kavimani mana yakuwi! [16] Panu,
yawawera Yudeya su watugili muvigongu. [17] Yakawera pashitwiku sha numba nakasuluka
kutola shintu mnumba mwakuwi. [18] Yakaweriti kulirambu nakawuya kumbeli kutola
nguwu yakuwi. [19] Shondi shondi wamawu yawawera na yinda na walii yawanoniziya
mumashaka galii! [20] Mumluwi Mlungu, su kutuga kwa mwenga nakuwera mashaka ga
mpepu ama lishaka lya Kwoyera! [21] Toziya mushipindi ashi hakuweri na uhushu mkulu
ndoweni wankali kulawira, kwanjira kunyawa kwa pasipanu mpaka leru, wala hapeni
ilawiri kayi. [22] Kumbiti Mlungu kagapunguriti kala shiyasi sha mashaka aga, mekatendi
ndiri, kwahera muntu yoseri mekalikali. Toziya ya wantu yawasyagulitwi, Mlungu
hakagapunguli mashaka aga.
[23] "Su, muntu yoseri pakawagambirani, 'Guloli Kristu Mlopoziya kapanu' ama 'Kapalii!'
Namjimira. [24] Hawalawili ashina Kristu wa upayira na wambuyi wa upayira, hawatendi
mauzauza makulu na gakulikangasha su wawazyangi payiwezekana ata yawasyagulitwi
na Mlungu. [25] Mpikanili! Nuwagambirani pamberi pa shipindi kwiza.
[26] "Ama, pawawagambirani, 'Mloli, ka kushiwala!' Namgenda aku, ama pawalonga,
'Mloli, kalififa panu!' Namjimira. [27] Mwana gwa Muntu hakizi gambira gulangala gambira
lumeta kulyera kulawa kwagulawa mshenji mpaka kwaguzyeta mshenji.
[28] "Palii paweriti na shashifuwiti, ndo pawajojinika wandapu."

Kwiza kwa Mwana gwa Muntu
Mariku 13:24-27; Luka 21:25-28

[29] "Palaa palii, pa mashaka ga kutabisiya, mshenji haguweri ntiti, na lyezi haliweri ndiri
na gulangala na ntondu hazituluki kulawa kulyera na likakala lya kumpindi halilibegizii.
[30] Shakapanu, lilangaliru lya Mwana gwa Muntu halilawiri kulyera na wantu woseri wa
pasipanu hawalili pawamwona Mwana gwa Muntu pakiza mumawundi ga kumpindi
pamuhera na makakala makulu. [31] Mliru mkulu gwa mbalapi hagupikaniki na yomberi
hakawatumi wantumintumi wa kumpindi wakuwi muwega za msheshi za pasipanu na
hawawajojiniri wantu kulawa lupeleru lumu lwa pasipanu mpaka lupeleru lumonga lwa
pasipanu.

Mfanu gwa Mkuyu
Mariku 13:28-31; Luka 21:29-33

32 "Mleki mtera gwa mkuyu guwafundi. Mitambi ya mitera payiyanja kutomola
mahamba, muvimani kuwera shipindi sha kutowa vula shapakwegera. 33 Ntambu ira ayi
mwenga pamwona vitwatira vyoseri avi, muvimani handa shipindi shapakwegera nentu.
34 Muliholi kuwera vitwatira vyoseri avi havilawili pamberi pa kuhowa wantu yawalikala
vinu. 35 Kumpindi kwa Mlungu na pasipanu hazipiti, kumbiti visoweru vyaneni hapeni
vipiti.

Kwahera muntu yakavimana lishaka ama lisaa
Mariku 13:32-37; Luka 17:26-30,34-36

36 "Kwahera muntu yoseri yakavimana lishaka ama lisaa paviza, ama wantumintumi
wa kumpindi kwa Mlungu ama Mwana. Tati gweka yakuwi ndo yakavimana. 37 Kwiza
kwa Mwana gwa Muntu hakuweri gambira shilii shashilawiriti mushipindi sha Nuhu.
38 Mumashaka galii pamberi pa wantu kuhowa mumafuriku waweriti wankuliya na ku-
landa, wantu waweriti wankuwayuga na kuyugwa mpaka Nuhu pakingiriti mumtumbwi,
39 wavimaniti ndiri hashilawiri shishi mpaka mafuliku pagiziti na kuwajola woseri. Ntambu
ayi hayiweri pakiza Mwana gwa Muntu. 40 Shipindi ashi wantu wawili hawaweri muli-
rambu, yumu hakatolwi na yumonga hakalekwi. 41 Wadala wawili hawaweri wankusyaga
usaka palwala, yumu hakatolwi na yumonga hakalekwi.
42 "Su gulikali weri, toziya guvimana ndiri lishaka lya kwiza Mtuwa gwenu. 43 Handa
yakana numba mekavimani shipindi sha kwiza kwa mpoka, mekalikali masu na mekaleki
ndiri mpoka kabomolangi numba yakuwi. 44 Su na mwenga viraa muweri kala, toziya
Mwana gwa Muntu hakizi mulisaa lyagulimana ndiri."

Ntumini yakaaminika ama ntumini yakaminika ndiri
Luka 12:41-48

45 "Yesu kendeleyiti kutakula, Ndo gaa ntumintumi yakaaminika na kana luhala,
ndo mtuwa gwakuwi hakamtuli pampindi pa wantu wakuwi, kawapanani shiboga kwa
shipindi shakuwi? 46 Mbaka ntumintumi uliya mweni mtuwa gwakuwi pakiza hakamwoni
kankutenda hangu. 47 Nukugambirani nakaka, katamtula ntumini ayu kagolokeri ulunda
wakuwi woseri. 48 Kumbiti handa ndo ntumintumi kadoda, hakaligambiziyi mweni
kuwera mtuwa gwakuwi hakashelewi kuwuya, 49 na hakanji kuwakomanga wantumintumi
wayaguwi na kanja kuliya na kulanda pamuhera na waloweru. 50 Shakapanu mtuwa
gwakuwi ntumintumi ulii pakizaku lishaka lyankali kulimana na shipindi shakashimana
ndiri. 51 Mtuwa hakamwazibu nentu na kumtula shipinga shimu na wafyangu. Aku hakalili
na kugayagaya menu gakuwi."

25

Mfanu gwa walii lilongu

1 "Shipindi ashi Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Kuweriti na walii lilongu
yawatoliti koloboyi zawu na wagenditi kumwanka mpalu gwa ndowa. 2 Wamuhanu
wamu waweriti na mahala na wamuhanu wamonga waweriti wazigizigi. 3 Wazigizigi walii
watoliti koloboyi zyawu pota kutola mafuta ga motu ga shigubukiru. 4 Kumbiti wanaluhala
walii watoliti mafuta ga motu gatosha msupa zyawu. 5 Mpalu gwa ndowa kakawiti kwiza,
su walii woseri wanjiti kusizira na wagonjiti.
6 "Paiweriti kala lugonu kuweriti mashowanganu, 'Aya aya mpalu gwa ndowa! Mgendi
mwakamwanki!' 7 Walii lilongu walii wimuka na wazitandira koloboyi zyawu. 8 Shakapanu
wazigizigi walii wawagambira wanaluhala walii, 'Mtupungulili mafuta ga motu, toziya
koloboyi zya twenga zankugenda kutenda tiya.' 9 Wanaluhala walii wawankula, 'Ndala,
toziya mafuta ga motu gatutosha ndiri twenga pamuhera na mwenga. Mgendi kuvikolija
mwakahemeri maweni.' 10 Su walii wazigizigi walii pawagenditi kuhemera mafuta ga motu,
mpalu gwa ndowa kasoka. Na walii wamuhanu walii yawaweriti kala wingiriti pamuhera
na mpalu gwa ndowa mnumba ya msambu na shakapanu mlyangu gutatwa.
11 "Shakapanu walii wamonga walii wawuya. Su womberi wabotanga, 'Mtuwa, mtuwa!
Gutuvuguliri mlyangu!' 12 Nayomberi hakawankuli, 'Ndala, nuwamana ndiri mwenga!' "

[13] Na Yesu kamalaliriti kwa kutakula, “Mlikali weri, toziya muvimana ndiri lishaka ama
lisaa.”

Mfanu gwa wantumini watatu
Luka 19:11-27

[14] “Shipindi shilii Ufalumi wa Mlungu haulifani hangu. Kweniti muntu yumu yakafir-
iti kugenda mwanja, kawashema wantumintumi wakuwi na kawatula waloleri ulunda
wakuwi. [15] Kamupiti kila muntu kulawirana na uwezu wakuwi, yumu kamupiti mihaku
muhanu ya mpiya na yumonga kamupiti mihaku miwili ya mpiya na yumonga kamupiti
muhaku gumu gwa mpiya. Su kawuka kagenda mwanja. [16] Ntumintumi yakawankiti
mihaku muhanu ya mpiya kazitendera lihengu mpiya zilii kapata mota mihaku muhanu
imonga. [17] Ntambu iraa ayi ntumintumi yakawankiti mihaku miwili ya mpiya kapatiti
mota mihaku imonga miwili ya mpiya. [18] Kumbiti ntumini yakawankiti muhaku gumu gwa
mpiya kagutula, kagenda kabawa lirindi mulitapaka, kazififa mpiya zya Mtuwa gwakuwi.
[19] “Pashipindi shivuwa mtuwa gwa wantumintumi woseri kawuyiti na kutenda
mawalanga pamuhera nawomberi. [20] Ntumintumi yakatoliti mihaku muhanu ya mpiya
kiza kajega mihaku imonga ya mpiya. Kalonga, ‘Mtuwa guloli!’ Gunupiti mihaku
muhanu ya mpiya, panu kwana mihaku muhanu imonga yaiyongelekiti. [21] Mtuwa kalonga,
‘Gutenda weri, gwenga gwamuheri na ntumintumi gwaminika! Guwera mwaminika
mushitwatira shididiki, su hanikutuli guloleri vitwatira vikulu. Gwizi tunemeleli pa-
muhera!’
[22] “Shakapanu ntumini yakawankiti mihaku miwili ya mpiya kiziti na kulonga, ‘Mtuwa,
gunupiti mihaku miwili ya mpiya. Guloli! Panu pana mihaku miwili imonga yaiyon-
gelekiti.’ [23] Mtuwa gwakuwi kalonga, ‘Gutenda weri, gwenga gwamuheri na ntumintumi
mwaminika!’ Gwenga gwaminika mushitwatila shididiki, hanukutuli guloleri vitwatira
vikulu. Gwizi panu tunemeleli pamuhera!
[24] “Shakapanu ntumintumi yakawankiti muhaku gumu gwa mpiya kiza na kulonga,
‘Mtuwa, nuvimana kuwera gwenga gwa muntu gukalipa, gubena shilii shaguyala ndiri
na gujonjonira vyagukwetiti ndiri. [25] Ntiriti, su ng'enditi na nugufifa muhaku gwa mpiya
zyaku.’
[26] “Mtuwa gwakuwi kamgambira, ‘Gwenga gwa ntumintumi mdoda na mleri! Guvimana
handa neni mbena pota na kuyala na njojinira pota na kukweta. [27] Sawa, ifiruwitwi gutuli
mpiya ya neni mubenki na neni mentoliti mpiya zyangu pamuhera na mbotu yakuwi!
[28] Vinu, mumpoki mpiya azi mumpanani ulii yakana mihaku lilongu ya mpiya. [29] Toziya
muntu yoseri yakawera na shintu hawamupanani na kumwongera, kumbiti ulii yakahera
shintu, ata shididini shilii shakaweriti nashu hawampoki. [30] Na kuusu ntumintumi ulii
yakahera mana, mumwasi kunja muntiti, aku hakalili na kuyagaya menu gakuwi.’ ”

Kutoza kuupeleru

[31] “Mwana gwa Muntu ndomweni Mfalumi pakiza muukwisa wakuwi pamuhera na
wantumintumi wa kumpindi wakuwi wananagala, hakalivagi mushibanta shakuwi sha
shifalumi muukwisa wakuwi. [32] Wantu wa isi zoseri hawajojiniki kulongolu kwakuwi. Na
yomberi hakawatuli muvipinga viwili, gambira mlolera mifugu ntambu yakawatulaga
gweka wakondolu kulawa mushipinga sha wambuzi. [33] Hakawatuli wantu yawatenda
ntambu yakafiriti Mlungu uwega wakuwi wa kumliwu na yawatenditi vidoda uwega
wakuwi wa kumshigi. [34] Shakapanu Mfalumi hakawagambiri wantu walii wa uwega
wakuwi wa kumliwu, Mwizi, mwenga mtekeleritwi na Tati gwangu! Mwizi na muwuwanki
ufalumi yawakutandirani kwanjira pakunyawa pasipanu. [35] Pahweriti na njala mwenga
munupiti shiboga, panyumuluwiti mwenga mnupiti mashi, nweriti muhenga mwenga
mshemera ukaya kwenu, [36] nweriti shivula hera munvalasiya, nweriti ndwala mwenga
munwaziya, nweriti wantatira mushibetubetu mwenga mwiza kutyangira.”
[37] “Shakapanu wantu yawamfiriziya Mlungu hamwankuli, ‘Mtuwa, tukuwona koshi
gwana njala na twenga tukupiti shiboga, ama guweriti guyumuluwa na twenga tuku-
landasiya mashi? [38] Ndii tukuwoniti gwamuhenga na twenga tukushemera ukaya, ama

gwashivula na twenga tukuvalasiya? [39] Tukuwoniti ndii gulwala ama gwamushibetubetu
na twenga twiza kukulola?' [40] Mfalumi hakawankuli, 'Nukugambirani nakaka, kila shintu
shammutendiriti yumu gwa wapusu wangu awa muntendera neni!'
[41] "Shakapanu hakawagambiri walii yawaweriti uwega wa kumshigi, 'Muwuki kulongolu
kwa neni, mwenga mpangirwiti na Mlungu! Mgendi mumotu gwa gutenda tiya ndiri
gwawamtandiriti Shetani na wantumintumi wakuwi! [42] Nweriti na njala, mwenga mnupa
ndiri shiboga, nweriti nyumluwa, mwenga mnupa ndiri mashi. [43] Nweriti namuhenga,
mwenga munshemiriti ndiri ukaya kwenu, nweriti shivula hera, mwenga munvalasiya
ndiri, nweriti ndwaliti na wantatira mushibetubetu, mwenga mwiza ndiri kuntyangira.'
[44] "Shakapanu wamwankula, 'Ndii, Mtuwa, tukuwoniti gwana njala ama guyumluwa,
na gwamuhenga ama gwashivula ama gulwala ama gwamushibetubetu, na twenga twiza
ndiri kukutanga?' [45] Mfalumi hakawankuli, 'Nuwagambirani, kila pamlemiti kumtanga
yumu gwa wapusu awa, mlemiti kuntanga neni.' [46] Shakapanu womberi, hawagendi munt-
abiku ya mashaka goseri, kumbuti wantu yawamfiriziya Mlungu hawagendi muukomu wa
mashaka goseri."

26

Mpangu gwa kumlaga Yesu
Mariku 14:1-2; Luka 22:1-2; Yohani 11:45-53

[1] Shipindi Yesu pakamalariti kufunda vitwatira vyoseri avi, kawagambiriti wafundwa
wakuwi, [2] "Pamashaka mawili muvimana, hapaweri na msambu gwa Pasaka, na Mwana
gwa Muntu hawamkamuli su wampingiki mulupingika." Msambu gwa Pasaka guweriti
gwa kulihola ntambu Waisraeli pawawalopoziya kulawa muufalumi wa Farawu.
[3] Shakapanu watambika wakulu pamuhera na wazewi waliwoniti pamuhera muukumbi
wa Kayafa, Mkulu gwa Watambika. [4] Wasakuliti ntambu ya kumkamula Yesu kwa bada su
wamlagi. [5] Womberi watakuliti, "Shitwatira ashi nashitendeka shipindi sha msambu gwa
Pasaka toziya wantu hawatendi ndewu."

Yesu wankumswaga lipaki Kubetaniya
Mariku 14:3-9; Yohani 12:1-8

[6] Yesu kaweriti Betaniya, ukaya kwa Simoni, muntu yakalwaliti ungumbula. [7] Yesu
pakaweriti kankuliya shiboga, mdala yumu kamgenderiti pakaweriti na supa ya alabasta
yayimemiti utuli wa mpiya zivuwa, kammiminira mumtuwi mwakuwi. [8] Wafundwa
wakuwi pawawoniti hangu, wakalala na wamkosiya, "Iwera ashi kwananga goseri aga?"
[9] "Utuli awu meuwuzwi kwa mpiya zivuwa na kuwapanani wahushu!"
[10] Yesu kavimati shawashiyowera su kawagambira, "Iwera ashi mwankumgaziya mdala
ayu? Shakantendiriti ndo shiherepa kwaneni. [11] Wantu wahushu mwanawu mashaka
goseri, kumbuti neni hapeni hweri na mwenga mashaka goseri. [12] Shakatenditi mdala
ayu kumiminira utuli awu munshimba mwangu su katandira kusilwa kwaneni. [13] Vinu
nuwagambirani nakaka, poseri pawabwera Shisoweru Shiwagira pasi panu, shitwatira
shakatenditi mdala ayu hashitakulwi, na wantu hawamuholi."

Yuda kankujimila kumgalambuka Yesu
Mariku 14:10-11; Luka 22:3-6

[14] Shakapanu yumu gwa wantumintumi lilongu na wawili, litawu lyakuwi Yuda Isikariy-
oti su kagenda kwa watambika wakulu [15] na kawakosiyiti, "Hamnupi shishi handa panum-
galambuki Yesu kwa mwenga?" Womberi wamuwalangiriti magwala ga shaba malongu
matatu na kumupa. [16] Na kwanjira shipindi shilii Yuda kaweriti kankusakula lupenyu
luherepa lwa kumgalambuka Yesu kwa womberi.

Yesu kankuliya shiboga sha Pasaka pamuhera na wantumintumi wakuwi
Mariku 14:12-21; Luka 22:7-13; Yohani 13:21-30

[17] Lishaka lya kwanja pamberi pa msambu gwa mabumunda galekerwa ndiri simika,
wafundwa wamgenderiti Yesu na kumkosiya, "Gufira twakakutandiri koshi shiboga sha
Pasaka?"

[18] Yesu kawagambira, “Mgendi mlushi kwa muntu yumu ayu mwakamgambiri, ‘Mfunda
kalonga, Shipindi shangu shisoka, handiyi shiboga sha Pasaka pamuhera na wafundwa
wangu, ukaya kwaku.’ ”
[19] Wafundwa watenda handa Yesu ntambu yakawagambiriti watandiri shiboga sha
Pasaka.
[20] Shipindi payiweriti pamihi, Yesu na wantumini wakuwi lilongu na wawili walivaga
kuliya shiboga. [21] Pawaweriti wankuliya Yesu kalonga, “Nuwagambirani yumu gwenu
hakang'alambuki.”
[22] Wantumini wahinginika nentu wanja kulikosiya yumu yumu, “Mtuwa hashi ndo
neni?”
[23] Yesu kawankula, “Yakashwika ndolonji mubakuli pamuhera na neni ndo
hakang'alambuki. [24] Mwana gwa Muntu hakahowi gambira Malembu Mananagala
ntambu yagatakula, kumbuti oli wakuwi muntu ayu yakamgalambuka Mwana gwa
Muntu! Iweri mbaka kwa muntu ayu handa mekayiwuki ndiri!”
[25] Yuda mgalambuka kamkosiya, “mfunda ndo neni?”
Yesu kamwankula, “Yina, gwenga ndo gutakula.”

Shiboga sha Mtuwa
Mariku 14:22-26; Luka 22:14-23; 1 Wakorintu 11:23-25

[26] Pawaweriti wankuliya, Yesu katoliti libumunda, kalonga mayagashii Mlungu,
kalimega na kawapanana wafundwa wakuwi, pakalonga, “Mtoli mlii, ayi ndo nshimba ya
neni.”
[27] Shakapanu katola shikombi na kalonga mayagashii Mlungu, kawapanani pakalonga,
“Mlandi woseri mwenga, [28] agu ndo mwazi gwangu, gwagulanguziya lipatanu lya Mlungu
kwa wantu wakuwi, mwazi gwaguyitika kwajili ya wantu wavuwa kuwalekiziya vidoda.
[29] Nuwagambirani, hanandi kayi ndiri divayi ya mzyabibu mpaka lishaka lilii pananda
divayi yasyayi pamuhera na mwenga Muufalumi wa Tati gwangu.”
[30] Shakapanu womberi wimbiti lwimbu na wawuka wagenditi kulugongu lwa Mizeyituni.

Yesu kankutunga handa Peteru hakamlemi
Mariku 14:27-31; Luka 22:31-34; Yohani 13:36-38

[31] Shakapanu Yesu kawagambira, “Leru pashiru panu mawoseri mwenga hamtugi na
kundeka neni, ntambu ya Malembu Mananagala galonga, ‘Mlungu kalonga, hakamlagi
mlolera mifugu na wakondolu wa shipinga hawapalanganyiki.’ [32] Kumbiti panzyukaku,
hanuwalongoleri kugenda ku Galilaya.” [33] Peteru kamgambira Yesu, “Neni hapeni
nukuleki gwenga ata woseri pawakulema!”
[34] Yesu kamgambira Peteru, “Nukugambira, pashiru pamberi njogolu hakeniwiki, ha-
gunemi mala ntatu kuwera gumana ndiri neni.”
[35] Peteru kamwankula, “Ata panfiruwa kuhowa pamuhera na gwenga, hapeni nukulemi
nakamu!”
Na wafundwa wamonga woseri watakula ntambu iraa ayi.

Yesu kankusali mushiwunga sha Getisemani
Mariku 14:32-42; Luka 22:39-46

[36] Shakapanu Yesu kagenditi pamuhera na wafundwa wakuwi pahala pawapashemapu
Getisemani na kawagambira, “Mulivagi panu neni ng'enda palongolu palii na kuluwa.”
[37] Kawatola Peteru na wana wawili wa Zebedayu, kanja kuhinginika na kushashatika, [38] na
kawagambira womberi, “Moyu guntama nentu sambira nfuwi. Mulivagi panu na mwikali
masu pamuhera naneni.”
[39] Su kagenda kulongolu kidogu, kasuntama makukama na kuluwa, “Tati gwangu, handa
payiwezekana, guwusiyi nkata ayi ya ndabiri kwaneni! Ntambu yanfira ndiri neni, kumbiti
gutendi ntambu yagufira gumweni.”
[40] Shakapanu kawawuyira wafundwa watatu walii na kawawona wagonja mpota na
kamgambira Peteru, “Muweza ndiri kulikala masu pamuhera na neni ata lisaa limu?

[41] Mlikali masu na mluwi namwingira mumajerwa. Moyu gwa muntu gufira gutenda
gakafira Mlungu, kumbiti makakala ga muntu gatosha ndiri."
[42] Yesu kagenditi kayi na kaluwa, "Tati gwangu, handa payiwezekana ndiri shikombi sha
ndabiri shiwuki pota neni kushilanda, su nushirandi, su vyagufiriti guvitendi." [43] Kawuyiti
kayi na kuwawona wantumini wagonja mpota, masu gawu gaweriti gana mbota nentu.
[44] Yesu kawaleka kayi, kagenda zyakuwi na kuluwa mala ya tatu, pakaluwa ntambu iraa
ilii. [45] Shakapanu kawawuyira wafundwa na kuwagambira, "Hashi mwankali mwakugonja
mpota na kwoyera? Mloli! Lisaa lyeni lisoka lya Mwana gwa Muntu kukamulwa kwa
makakala mumawoku ga wantu yawana vidoda. [46] Mwimuki, tugendeni zyetu. Mloli, panu
kwana muntu ulii yakafira kung'alambuka!"

Yesu wankumkamula
Mariku 14:43-50; Luka 22:47-53; Yohani 18:3-12

[47] Yesu kaweriti kankali kankutakula shipindi Yuda yumu gwa wantumini lilongu
na wawili, pakasokiti. Liziti lipinga likulu lya wantu wavuwa yawawera na mapanga
pamuhera na vindonga, womberi watumitwi na watambika wakulu pamuhera na wazewi.
[48] Yuda kawapiti lipinga lya wantu lilangaliru pakatakula, "Muntu yanumnona ndo
yamumfira, su mumkamuli!"
[49] Yuda kamgendera Yesu na kamlamsiya, "Mfunda, ponga iweri na gwenga, su kam-
nona."
[50] Yesu kamgambira, "Ganja gutendi kanongola shagwiziriti!"
Wantu walii su wiziti na wamkamula Yesu na wamtawa. [51] Yumu gwa wantumintumi
wa Yesu kasomola upanga wakuwi na kamdumula likutu lya ntumintumi gwa Mtambika
mkulu. [52] Yesu kamgambira, "Guwuziyi upanga waku mumuhaku, toziya yoseri yakau-
tendera upanga, hakahowi kwa upanga. [53] Muvimana ndiri kuwera neni menumluwi
Tati gwangu kantangi, nayomberi mekanjegeri majeshi makulu malongu na mawili ga
wantumintumi wa kumpindi kuntanga? [54] Kumbiti hagaweri hashi, nakaka Malembu
Mananagala gagalembitwi kuwera gafiruwa kulawira?"
[55] Shakapanu Yesu kaligambira lipinga lya wantu, "Iwera hashi munizira na mapanga
na vindonga kunkamula gambira neni mkwapula? Kila lishaka nweriti Mnumba nkulu
ya Mlungu panfunda na munkamula ndiri. [56] Kumbiti goseri aga galawira su Malembu
Mananagala ga wambuyi wa Mlungu gatendeki."
Shakapanu wafundwa woseri wamleka su watuga.

Yesu kapalongolu pa shiyotera motu
Mariku 14:53-65; Luka 22:54,55,63-71; Yohani 18:13,14,19-24

[57] Wantu awa yawamkamuliti Yesu wamjegeriti kunumba kwa Kayafa, Mtambika mkulu,
wamjojinikira wafunda wa Malagaliru na wazewi. [58] Peteru kamfwatiti kwa kutali mpaka
kuluwaga lwa Mtambika mkulu na kingiriti kuzyetu pakutozera kalivaga pamuhera na
walolera mlyangu, su kapati kulola vitwatira ntambu yaviwera. [59] Watambika wakulu na
shiyotera motu shoseri sha Wayawudi, shisakuliti upitawu wa kupaya kuusu Yesu wapati
kumlaga, [60] kumbiti wantu wavuwa watakuliti ukapitawu wa upayira kuusu yomberi.
Pamuhera na hangu wapata ndiri shintu shoseri. Lupeleru wiziti wantu wawili [61] na
walonga, "Muntu ayu katakuriti, 'Weza kubomolanga Numba nkulu ya Mlungu na hanyawi
kwa mashaka matatu.' "
[62] Mtambika mkulu kagoloka na kamgambira Yesu, "Hashi, guwawankula ndiri wantu
awa wakutakulira shishi gwenga?" [63] Kumbiti Yesu kanyamala jii. Mtambika mkulu
kamgambira kayi, "Nukulapira kwa Mlungu mkomu, gutugambiri handa gwenga ndo gwa
Kristu Mlopoziya, Mwana gwa Mlungu."
[64] Yesu kamwankula, "Yina, gwenga gutakula. Kumbiti nuwagambirani mwawoseri
mwenga, kwanjira shipindi ashi hamumwoni Mwana gwa Muntu kalivaga uwega wa
kumliwu wa Mlungu yakawera na makakala goseri na pakiza mumawundi ga kumpindi!"

65 Panu Mtambika mkulu kapapula nguwu yakuwi na katakula, “Kamuhigilanga Mlungu!
Tufira ndiri ukapitawu umonga! Vinu mpikanira mayigiranga gakuwi! 66 Mwenga
mulihola hashi?”
Womberi wamwankula, “Kana makosa su kafiruwa kahowi.”
67 Shakapanu wamtemera mata kusheni na wamkoma na womberi wamuwakula.
68 Na walonga, “Kristu gututungiri! Ndo gaa yakakuwakuliti!”

Peteru kankumlema Yesu
Mariku 14:66-72; Luka 22:56-62; Yohani 18:15-18,25-27

69 Peteru kaweriti kalivagiti kunja kuzyetu ntumini mdala pakamgenderiti na kulonga
“Gwenga guweriti pamuhera na Yesu gwa Galilaya.”
70 Kumbiti Peteru kabera palongolu pa woseri. Kalonga, “Nuvimana ndiri vintu
vyagutakula.” 71 Pakaweriti kankulawa pamlyangu gwa kuzyetu, ntumini mdala yumonga
kamwona Peteru na kawagambira wantu yawaweriti paliya, “Muntu ayu kaweriti pa-
muhera na Yesu gwa Nazareti.”
72 Peteru kabera kayi na kuwankula, “Nulirapa kuwera nummana ndiri muntu ayu!”
73 Katepu hera wantu yawaweriti wagoloka paliya wamgenderiti Peteru na watakula,
“Nakaka ntambu yagutakula ilanguziya gwenga gwa muntu wa Galilaya!”
74 Shakapanu Peteru kalonga, “Nulirapa kuwera nuwagambirani nakaka! Mlungu
gwangu kanazibu handa neni panuwapayira! Nummana ndiri muntu ayu!”
Katepu njogolu kaweka, 75 na Peteru kaliholiti visoweru vyakagambiritwi na Yesu,
“Pamberi pa njogolu keniwiki, hagunemi mala ntatu kuwera gumana ndiri neni.” Kalawa
kunja na kagenda kulila nentu.

27

Yesu wankumjega kwa Pilatu
Mariku 15:1; Luka 23:1-2; Yohani 18:28-32

1 Mandawira putiputi watambika wakulu woseri na wazewi waliwoniti pamuhera
watenditi mpangu gwa kumlaga Yesu. 2 Womberi wamtawa pingu na wamjega kwa Pilatu
mkulu gwa mkowa yakasyagulitwi na mlongoziya gwa sirikali ya Rumi.

Kuhowa kwa Yuda
Matendu 1:18-19

3 Yuda mgalambuka, pakawoniti kuwera Yesu wamtoza kala, yomberi moyu gumtamiti
nentu na kawawuzilira watambika wakulu pamuhera na wazewi magwala malongu matatu
galii ga mpiya. 4 Kalonga, “Neni ntenda vidoda kwa kumgalambuka muntu yakahera likosa,
wamlagi!”
Womberi wamwankula, “Gatuwusu shishi twenga? Aga ndo gaku gumweni!”
5 Yuda kaziyasa mpiya zilii Mnumba nkulu ya Mlungu, kalawa kunja kagenda kulilaga
mulugoyi.
6 Watambika wakulu wazitola mpiya zilii na walonga, “Azi ndo mpiya zya mwazi na ifaa
ndiri kuzitula mluhanja lwa Numba nkulu ya Mlungu.” 7 Pawajimilirana kala kuusu mpiya
azi, womberi wazitumiya kuhemera lirambu lya ukaka, liweri pahala pa kusilira wahenga.
8 Ndo mana mpaka leru lirambu ali walishema, “Lirambu lya Mwazi.”
9 Su visoweru vyakatakuliti Yeremiya mbuyi gwa Mlungu vitendeki, “Watoliti magwala
malongu matatu ga mpiya, shyasi sha wantu wa Israeli wapangiti kumlipira yomberi, 10 na
wahemelera lirambu la ukaka, Mtuwa ntambu yakanagaliriti.”

Pilatu kankumkosiya Yesu
Mariku 15:2-5, Luka 23:3-5, Yohani 18:33-38

11 Yesu wamgolosiyiti palongolu pa mkulu gwa mkowa, ndomweni yakamkosiyiti. Su
Pilatu kamkosiya, “Hashi, gwenga ndo mfalumi gwa Wayawudi?”
Yesu kamwankula, “Gwenga gulonga.” 12 Kumbiti Yesu kankula ndiri shintu, watambika
wakulu na wazewi pawaweriti wankumsitaki.

[13] Su Pilatu kamkosiya, “Hashi, gupikinira ndiri masitaka goseri aga gawalaviya kwa
gwenga?”
[14] Kumbiti Yesu kawankula ndiri ata shisoweru shimu, ata mkulu gwa mkowa ayu
kalikangasha nentu.

Yesu wankumtoza kulagwa
Mariku 15:6-15; Luka 23:13-25; Yohani 18:39-19:16

[15] Iweriti shitiba shawu mushipindi sha msambu gwa Pasaka mkulu gwa mkowa
kumvugulira mtatirwa yumu yawamfiriti. [16] Shipindi ashi kuweriti na muntu yumu
yakamanikaniti nentu yawamtatiriti mushibetubetu litawu lyakuwi Baraba. [17] Su wantu
pawaliwoniti pamuhera, Pilatu kawakosiya, “Mfira numulaviyi yoshi pakati pa awili awa,
Baraba ama Yesu yawamshema Kristu Mlopoziya?” [18] Yomberi kavimaniti weri kuwera
walongoziya wa Shiyawudi wamjegiti Yesu kwakuwi kwajili ya weya.
[19] Pilatu pakaweriti kalivaga pashigoda sha kutoza, mdala gwakuwi kamjegeriti ujumbi,
“Naguliyingiziya mulisitaka lya muntu ayu muheri, toziya leru ntabika nentu mukulota
kuusu yomberi.”
[20] Watambika wakulu na wazewi waligambiriti lipinga lya wantu wamluwi Baraba
wamvuguliri na Yesu wamlagi. [21] Kumbiti Pilatu kalikosiya lipinga lya wantu, “Hashi, yoshi
pakati pa wawili awa yamfira nukuvugulirani?”
Womberi wamwankula, “Baraba!”
[22] Pilatu kawakosiya, “Vinu ntendi ashashi kuusu Yesu yawamshema Kristu Mlopoziya?”
Woseri wamwankula, “Gumpingiki mulupingika!”
[23] Kumbiti Pilatu kakosiya, “Hashi, yomberi katenda likosa gaa?”
Shakapanu womberi wanjiti kushowangana, “Wampingiki mlupingika!”
[24] Pilatu pakawoniti kuwera kafanikiwa ndiri shoseri na kwana vidoda viweriti
vyankwanja katoliti mashi na kaganaviya mawoku gakuwi palongolu pa lipinga lya wantu
na kalonga, “Neni nahera lawama kuhowa kwa muntu ayu. Na shitwatila ashi mtendi
maweni.”
[25] Lipinga lyoseri lya wantu limwankula, “Mwazi gwakuwi guweri kwa twenga na kwa
wananguta wetu.”
[26] Shakapanu Pilatu kamvugulira Baraba kulawa mushibetubetu, kumbiti Yesu
pawamsyatanga kala ntomondu, kamlaviyiti wampingiki mulupingika.

Wanjagila wakumtendera lijonga Yesu
Mariku 15:16-20; Yohani 19:2-3

[27] Shakapanu wanjagila wa Pilatu wamtola Yesu wamwingiziya mumakawu makulu ga
numba zya wanjagila wa Shirumi na wamjojinikira shipinga shoseri. [28] Wamvula nguwu
zyakuwi na wamvalisiya lihabiti lya langi nsheri. [29] Su wapota lijenjeri lya misontu na
wamvalisiya mumtuwi mwakuwi na wamtulira ludenki muliwoku lyakuwi lya kumliwu
na wasuntama palongolu pakuwi na wamtendera lijonga. Womberi wamlamsiya, “Mwika
Mfalumi gwa Wayawudi.” [30] Wamtemera mata na walutola ludenki lulii na wamkoma nalu
mumtuwi. [31] Pawamaliriti kala kumtendera lijonga, wamvula lihabiti lilii na wamvalisiya
nguwu zakuwi. Su wamjega yomberi kumpinjika mulupingika.

Yesu wankumpingika
Mariku 15:21-32; Luka 23:26-43; Yohani 19:17-27

[32] Pawaweriti wankugenda wamwona muntu yumu litawu lyakuwi Simoni yakalawiriti
lushi lwa Kureni na wanjagila wamlazimisha kulutola lupingika lwa Yesu. [33] Pawasokiti pa-
hala pawapashema Goligota, mana yakuwi, “Pahala pa vipalakasa vya mtuwi.” [34] Wamupa
muhanganu gwa Divayi na mtera gukaripa, kumbuti Yesu pakailawaliriti kalema kulanda.
[35] Wampingika mulupingika, shakapanu waligawirana nguwu zyakuwi kwa kugalambula
simbi. [36] Pa aga walivaga panu waweriti wankumlolera. [37] Pampindi pa mtuwi gwakuwi
mulupingika watula lisitaka limwusu yomberi lyawalembiti, “Ayu ndo Yesu, Mfalumi
gwa Wayawudi.” [38] Shakapanu wawapingika wakwepula wawili pamuhera na Yesu, yumu
uwega wa kumshigi kwakuwi na yumonga uwega wa kumliwu kwakuwi.

[39] Wantu yawaweriti wankupita pahala paliya wamwigilanga Yesu na kutikisiya mituwi
yawu pawalonga, [40] "Gwenga gulitumbiti kuyibomolanga Numba nkulu ya Mlungu na
kuinyawa kwa mashaka matatu! Vinu gulilopoziyi gumweni handa gwenga gwa Mwana
gwa Mlungu, su gusuluki palupingika!"
[41] Ntambu iraa ayi watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru na wazewi
wamtendiriti lijonga, [42] "Kawalopoziyiti wamonga, kumbuti kasinda kulipoziya mweni!
Hashi, yomberi mfalumi ndiri gwa Israeli? Vinu kasuluki palupingika na twenga
hatumjimiri. [43] Kamtumbiliti Mlungu na kutakula eti yomberi ndo Mwana gwa Mlungu.
Su tuleki tumloli Mlungu kamlopoziyi handa kamfira nakaka!"
[44] Ntambu iraa ayi na wakwepula walii yawawapingikiti pamuhera na Yesu wamuhigi-
ranga viraa.

Kuhowa kwa Yesu
Mariku 15:33-41; Luka 23:44-49; Yohani 19:28-30

[45] Kwanjira saa sita mpaka saa tisa paliwala, pasipanu poseri paweriti na ntiti masaa
matatu. [46] Payiweriti saa tisa Yesu kalira kwa liziwu likulu, "Eloyi, Eloyi lama sabakitani?"
Mana yakuwi, "Mlungu gwangu, Mlungu gwangu iwera ashi gundeka?"
[47] Wantu wamu yawagolokiti palii pawapikaniriti hangu, walonga, "Kankumshema
Eliya!" [48] Yumu gwawu katuga katola lidodoki, kalijwika mudivayi isheshema, kayitula
mulupeleru lwa ludenki na wajera kumupa yomberi kalandi.
[49] Kumbiti wamonga walonga, "Guheperi, tuloli handa Eliya kankwiza kumlopoziya!"
[50] Yesu kalira kayi kwa liziwu likulu, su kahowa.
[51] Shakapanu lipaziya lya Numba nkulu ya Mlungu lyalilekaniziya pahala pananagala
nentu, lidegeka vipandi viwili kulawa kunani mpaka pasi. Pasipanu pabegiziwa na
matalawu gapantika, [52] na mapumba gagubutuka na wantu wa Mlungu wavuwa yawahow-
iti wawazyukusiwa. [53] Womberi walawa mumapumba na Yesu pakazyukiti kala kulawa
kwa wahowiti, womberi wagenditi Yerusalemu lushi lunanagala, wawonikaniti na wantu
wavuwa.
[54] Mkulu gwa wawanjagila na wanjagila yawaweriti wankumlolera Yesu, wawoniti kube-
giziwa pasipanu na vitwatira vyoseri vyavilawiriti, watiriti nentu na walonga, "Nakaka
muntu ayu kaweriti Mwana gwa Mlungu!"
[55] Kuweriti na wadala wavuwa palii, pawalola kwa kutali. Wadala awa ndo walii
yawamfatiti Yesu kulawa Galilaya na wamtangiti. [56] Pakati pawu paweriti Mariya Magi-
dalena na Mariya mawu gwa Yakobu na mlongu gwakuwi yawamshema Yosefu, pamuhera
na mdala gwa Zebedayu.

Yesu wankumsira
Mariku 15:42-47; Luka 23:50-56; Yohani 19:38-42

[57] Payiweriti pamihi, kiziti muntu yumu kalunda mwenikaya gwa Arimatayu litawu
lyakuwi Yosefu na yomberi kaweriti mfundwa gwa Yesu. [58] Kamgenderiti Pilatu na kaluwa
mawuti ga Yesu. Pilatu kalagalira wamupi Yosefu mawuti galii. [59] Su Yosefu katola
mawuti galii, kagatindiziya sanda iherepa, [60] na Kagatula mulipumba lya mpanga lyakuwi,
lyakalisongoliti palitalawu. Su kalibiringa litalawu likulu pamlyangu gwa lipumba na
kagenda zyakuwi. [61] Mariya Magidalena na Mariya gwingi ulii yawaweriti walivaga palii
pawalola lipumba.

Lipumba lyankulolerwa

[62] Shirawu yakuwi, lishaka lya Kwoyera, watambika wakulu na Mafalisayu wamgendiriti
Pilatu, [63] na walonga, "Mtuwa, tulihola kuwera mpayu ulii katakuliti pamberi pa kuhowa
kwakuwi kalongiti, 'Pa mashaka matatu hanzyuki.' [64] Su gulagaliri lipumba lyakuwi
waliloleri weri mpaka lishaka lya tatu, su wafundwa wakuwi hapeni wawezi kwiza
kugatola mauti gakuwi na kuwagambira wantu kuwera kazyuka. Kupayira aku hakuweri
kudoda kuliku kupayira kwa kwanja."
[65] Pilatu kawagambira, "Muwatoli walolera, mgendi na kulolera lipumba ntambu
yamuweza."

66 Su wagenda na kulolera lipumba walimatira litalawu na kuwaleka wanjagila waloleri.

28

Kuzyuka kwa Yesu
Mariku 16:1-10; Luka 24:1-12; Yohani 20:1-10

1 Palipititi lishaka lya Kwoyera, mandawira putiputi lishaka lya jumapili, Mariya
Magidalena na Mariya yumonga ulii, wagenditi kulilola lipumba. 2 Palaa palii kulawira
kutikinyika kukulu kwa isi, ntumintumi gwa kupindi gwa Mtuwa kiziti kulawa kumpindi,
kalibiringisiya libuwi lilii na kalivagira. 3 Kawonikaniti gambira umemi na nguwu zyakuwi
ziweriti neru mbuu. 4 Walolera lipumba waweriti na lyoga likulu ata wawera gambira
wantu yawahowa.
5 Ntumintumi gwa kumpindi kawagambira wadala walii, "Namtira mwenga! Nuvi-
mana kuwera mwankumsakula Yesu yawampingikiti. 6 Kwahera panu, toziya Kazyuka
ntambu yakalongiti. Mwizi mloli pahala pawamtuliti. 7 Su mgendi kanongola vinu na
mwakawagambiri wafundwa wakuwi, 'Kazyuka kulawa kwawahowiti na kankuwalongol-
era kugenda ku Galilaya, aku hamumuwoni yomberi!' Muliholi shanuwagambirani."
8 Wadala awa walawiti kanongola mulipumba, watuga kugenda kuwagambira wafundwa
wakuwi, pawawera na lyoga na nemeleru nkulu.
9 Vumu Yesu kaliwona nawomberi na kuwagambira, "Mwakashina?" Womberi wamwiz-
ira na kumsuntamalira pamagulu gakuwi na wamguwira. 10 Yesu kawagambira "Namtira!
Mgendi mwakawagambiri walongu wangu wagendi Galilaya, aku hawamoni."

Shawatakuliti walolera lipumba

11 Wadala walii pawaweriti wankugenda zawu, walolera wamu wa lipumba wagenditi
mlushi kuwagambira watambika wakulu wa numba ya Mlungu kuusu vitwatira vyoseri
vyavilawiliti. 12 Su waliwona pamuhera na wazewi watenda mpangu, wawapanani wan-
jagila walii mpiya zivuwa nentu 13 na wawagambira, "Mwenga mtakuli kuwera wafundwa
wakuwi wiziti pashiru wawiwa mawuti gakuwi twenga patugonjiti. 14 Na mkulu gwa
mkowa pakavimana visoweru avi, twenga hatuyoweri nayu na mwenga hapeni mpati
matatizu. 15 Walolera lipumba walii wazitola mpiya na watenda shilii shawawagambira
watendi. Shisoweru ashi sheneyiti kwa wayawudi mpaka leru.

Yesu kankuwalawira wantumini wakuwi
Mariku 16:14-18; Luka 24:36-49; Yohani 20:19-23; Matendu 1:6-8

16 "Wafundwa lilongu na yumu wagenditi Galilaya pahala Yesu pakawagambiriti wa-
gendi. 17 Womberi pawamwoniti Yesu wamguwira, tembera wamonga waweriti na lyoga."
18 Yesu kiziti pakwegera na kawagambira, "Wanupa uwezu woseri kumpindi na pasi-
panu. 19 Su mgendi kwa wantu wa makabila goseri kila pahala na muwatendi waweri
wafundwa wangu, muwabatizi mulitawu lya Tati na Mwana na Rohu Mnanagala, 20 na
muwafundi womberi kujimila kila shintu shanuwalagalira mwenga. Na neni hanweri na
mwenga mashaka goseri mpaka kupelera kwa pasipanu."

SHISOWERU SHIWAGIRA SHAKALEMBITI MARIKU
ULONGOLERU

Shisoweru Shiwagira shakalembiti Mariku ndo shimu pakati pa vintola vyamsheshi Mulipatanu lya Syayi vyankuyowelera makaliru ga Yesu Kristu. Kila shintola shimu pa avi vishemwa Injili, pashiwera na mana "Shisoweru Shiwagira". Vintola vya Matayu na Mariku na Luka na Yohani vilembitwi Pakuhowa kwa Yesu. Shisoweru Shiwagira sha Mariku ndo Shisoweru Shiwagira shididini pakati pa virii visoweru viwagira vyamsheshi. Imanikana kuwera ndo Shisoweru Shiwagira sha kwanja kulembwa kuliku virii visoweru viwagira vimonga na shilembitwi pakati pa shinja sha malongu sita na muhanu mpaka shinja sha malongu saba Pakwiyuka kwa Yesu. Wabetula wajimira kuwera Shisoweru Shiwagira ashi shilembitwi Rumi kwa kuwapanana moyu wantu yawamjimiriti Yesu aku Rumi.

Mariku viraa kamanikana kwa litawu limonga Yohani Mariku, yakaweriti pamuhera na ntumintumi Paulu na Barinaba kumbiti uzyumi wakuwi upunguliti palii pakaliwusiyiti mumwanja gwawu gwa untumintumi, Matendu 13:13. Pa Mariku kagenditi kayi mwanja pamuhera na Barinaba, Matendu 15:37-39. Mariku viraa kamanikaniti ndo ganja gwa pakwegera na Peteru, 1Pet 5:13. Mariku kaweriti ndiri kapitawu gwa kuwona kuusu makaliru ga Yesu, wabetula wajimiriti kuwera Mariku kalembiti gavuwa kuusu galii gakampikaniriti Peteru pakayoweriti kuusu makaliru ga Yesu kayi ndo lyanjiru lya shintola ashi. Mushisoweru Shiwagira, Mariku katakuliti nakamu kuusu wafundwa na mafundu ga Yesu mulishaka lya upeleru.

Yagaweramu

Mariku kankushilanguziya shintola, shipandi sha 1:1-13.

Shakapanu Mariku kankulonga utenderu wa Yesu pakaweriti Galilaya, shipandi sha 1:14-8:21.

Shakapanu kankuyowelera kuusu mwanja gwa Yesu aku Yerusalemu, shipandi sha 8:22-10:52.

Mariku kankumalalira kulemba kuusu shipindi sha Yesu aku Yerusalemu, pamuhera na kuhowa kwakuwi na kuzyuka kwakuwi, shipandi sha 11:1-16:8.

Lihengu lwa Yohani Mbatiza

1 Shisoweru Shiwagira ashi sha Yesu Kristu, Mwana gwa Mlungu.

2 Yankuyanja gambira Isaya mbuyi gwa Mlungu ntambu yakalembiti,
"Mlungu kalongiti, 'Guloli numtuma ntumintumi gwangu hakakulonguleri
Hakakunywawili njira yaku.'
3 Liziwu lya muntu lipikanika kushiwala,
'Mumtenderi kala Mtuwa njira yakuwi,
mumnyawili weri njira zyakuwi!' "

4 Yohani kalawiriti kushiwala, kawabwelera wantu na kuwabatiza, pakawagambira, "Mleki vidoda vyenu na mbatizwi na Mlungu hakawalekiziyi vidoda vyenu." 5 Wantu wavuwa wamgenderiti Yohani, wantu yawalawiti Yerusalemu na Yudeya, walekiti vidoda vyawatenditi na yomberi kawabatiziti mulushemba lwa Yoridani.

6 Yohani kavaliti nguwu yayinyawitwi kwa mibaira ya nkanyama ngamiya, mushunu kalitawiti lugoyi lwa lukuli na shiboga shakuwi shiweriti lwashi na wanjombi. 7 Yohani kabweriti pakalonga, "Pa neni kankwiza muntu mkulu kuliku neni. Neni nfaa ndiri ata kuyopola lugoyi lwa vilwatu vyakuwi. 8 Neni nukubatizani kwa mashi, kumbiti yomberi hakawabatizani kwa Rohu Mnanagala."

Kubatizwa na kugeziwa kwa Yesu
Matayu 3:13, 4:11; Luka 3:21-22, 4:1-13

[9] Mashaka galii Yesu kiziti kulawa Nazareti lushi lwa Galilaya na kabatiziwitwi na Yohani
mulushemba lwa Yoridani. [10] Pala palii Yesu pakalawiti mumashi, kawona kumpindi
kwa Mlungu kuvuguka na Rohu Mnanagala kamkangalira gambira ng'unda. [11] Na
liziwu lilawira kumpindi kwa Mlungu, lilonga, "Gwenga gwa Mwana gwangu yanukufira,
gunfiriziya."
[12] Pala palii Rohu Mnanagala kamlonguziyiti Yesu kushiwala. [13] Su kaweriti kushiwala
aku mashaka malongu msheshi, pakajeresiwa na Shetani. Kalikaliti aku pamuhera na
wankanyama wa kuntundu na wantumintumi wa kumpindi wamtenderiti.

Yesu kankuwashema walowa wamsheshi wa wasomba

[14] Yohani pawamtatiriti kala mushibetubetu, Yesu kagenditi lushi lwa Galilaya, kulii
kanjiti kubwera Shisoweru Shiwagira sha Mlungu, [15] pakalonga, "Shipindi shiza! Ufalumi
wa Mlungu wapakwegera. Mleki vidoda vyamtenda na mushijimiri Shisoweru Shiwagira!"
[16] Yesu kaweriti kankupita mumpeku mwa litanda lya Galilaya, kamwona Simoni na An-
dereya mlongu gwakuwi, womberi waweriti wankulowa wasomba. [17] Yesu kawagambira,
"Munfati neni, hanuwafundi mwenga muweri walowa wantu." [18] Pala palii wazileka nyavu
zyawu na wamfata.
[19] Yesu pakagenditi palongolu padidini, kawawoniti Yakobu na Yohani wana wa Zebe-
dayu walivagiti mumtumbwi wankunyawa nyavu zyawu. [20] Pala palii Yesu kawashema
wamfati, womberi wamleka Zebedayu tati gwawu pamuhera na wantumintumi wakuwi
mumtumbwi.

Muntu yakawera na washamshera

[21] Yesu na wantumintumi wakuwi wagenditi lushi lwa Kafarinaumu, palifikiti Lishaka lya
Kwoyera [a] Yesu kagenditi munumba ya Mlungu na kanja kufunda. [22] Wantu yawampikanir-
iti Yesu walikangashiti nentu ntambu yakafunditi, toziya kafunditi ndiri gambira wafunda
wawu wa Malagaliru ga Musa, kumbiti kafunditi gambira muntu yakawera na uwezu.
[23] Shipindi shilaa shilii kuweriti na muntu yakaweriti na washamshera Munumba ya
Mlungu, yomberi kabotanga, [24] "Yesu gwa Nazareti, gwana shishi na twenga? Shagwizira
gutwagamiziyi? Neni nukumana kala kuwera gwenga gwa gaa, gwenga gwa Mnanagala
gwa Mlungu."
[25] Yesu kamkalipira shamshera ulii, "Umatu, gumwuki muntu ayu."
[26] Shamshera kambegeziya nentu muntu ulii pakabotanga, shakapanu kamlekeziya.
[27] Wantu woseri walikangashiti nentu na wanjiti kulikosiya, "Shishi ashi? Aga mafundu ga
syayi yagawera na uwezu! Muntu ayu kawera na makakala ga kuwawinga washamshera
na womberi wamjimira!"
[28] Su visoweru vyakatenditi Yesu vipikinirika kanongola koseri mumkowa gwa Galilaya.

Yesu kankuwaponiziya wantu wavuwa

[29] Palaa palii pawalawiti Munumba ya Mlungu, womberi wagenditi pamuhera na
Yakobu na Yohani mpaka ukaya kwa Simoni na Andereya. [30] Pawasokiti palii, womberi
wamgambiriti Yesu kuwera mikamwana gwa Simoni kapyupa kagonja mushitanda. [31] Su
Yesu kamgendera mlweri, kamkola liwoku na kumgolosiya, mawu ulii kawera mkomu na
kanja kuwatelekera.
[32] Pamihi mshenji paguzyetiti, wantu wamjegera Yesu walweli woseri na walii yawawer-
iti na washamshera. [33] Wantu woseri wa lushi lulii wajojinikiti paluwaga lwa numba.
[34] Yesu kawaponiziyiti wantu wavuwa yawaweriti na malweri ga kila ntambu. Viraa
kawawingiti washamshera, kafiriti ndiri washamshera watakuli shintu shoseri toziya
waweriti wankumumana.

Yesu kankubwera Kugalilaya
Luka 4:42-44

---

a 1:21 Lishaka lya Kwoyera. Lishaka lya Sabato, mana yakuwi Lishaka lya Kwoyera.

35 Shilawu yakuwi ligonugonu, Yesu kalawa kunja kwa lushi na kagenditi pahala pa
gweka kumluwa Mlungu. 36 Kumbiti Simoni na wayaguwi wagenditi kumsakula. 37 Na
pawamwoniti kala wamgambira, “Kila muntu kankukusakula!”
38 Kumbiti Yesu kawankula, “Tugendeni pahala pamonga pa lushi zyaziwera pakwegera,
su neni nwezi kubwera aku viraa toziya ashi ndo shashinjegiti kushitenda.” 39 Su yomberi
kagenda Mugalilaya kwoseri pakabwera mnumba za Mlungu na kuwawinga washamshera.

Yesu kankumponiziya muntu yakawera na ungumbula

40 Mungumbula yumu kamgenderiti Yesu kasuntumala na kamluwa, “Pagufira gumweni
gumpungi neni.”[b]
41 Yesu kamwonera lusungu nentu, kamkola liwoku kalonga, “Neni nfira, gupungwi.”
42 Palaa palii Muntu ungumbula umlekeziya. 43 Shakapanu Yesu kambereziya muntu ulii,
kamlekeziya kagendi zyakuwi 44 pakamgambira, “Nagumgambira muntu yoseri visoweru
avi, kumbiti gugendi gwakaliranguziyi kwa mtambika gwa Numba ya Mlungu na gulaviyi
malaviwu kwajili ya kupungwa kwaku gambira Musa ntambu yakalagaliriti kuwera
ukapitawu kwa woseri kuwera guponiziwa.”
45 Kumbiti muntu ulii kagenda kanja kubwera visoweru vya kuponiziwa kwakuwi kwa
kila yakamwona. Su Yesu kasinda kuliyonisiya mulushi lulii, yomberi kalikaliti pahala
pa gweka. Pamuhera na hangu wantu waweriti wankumgendera yomberi kulawa wega
zoseri.

2

Yesu kamuponaziya muntu yakalewelekiti
Matayu 9:1-8, Luka 5:17-26

1 Pa mashaka gavuwa ndiri, Yesu kawuyiti Kafarinaumu, wantu wapikinira handa
kawuya ukaya. 2 Wantu wavuwa wajojinikiti palii mpaka paweriti kwahera lupenu
mnumba, ata kunja pamlyangu. Nayomberi kaweriti kankuwabwerera shisoweru sha
Mlungu. 3 Su wantu wamu wiziti pawamjega muntu yakalewelekiti, yomberi kapapitwi
na wantu wamsheshi. 4 Toziya wantu waweriti wavuwa, wasinditi kumjega pakwegera na
Yesu. Su wabomoliti pashitwiku pahala pakaweriti Yesu. Shapakanu wamsulusiya muntu
ulii yakalewelekiti pakawera mumkeka. 5 Yesu pakawoniti njimiru yawu, kamgambiriti
muntu ulii yakalewelekiti, “Mwana gwangu, vidoda vyakuwi vilekiziwa.”
6 Wafunda wamu wa Malagaliru ga Musa waweriti walivaga kweni aku, walihola mumy-
oyu mwawu, 7 “Iwera ashi muntu ayu kankutakula ntambu ayi? Ayu kankumwigiranga
Mlungu! Gani kawezi kulekiziya vidoda? Mlungu gweka yakuwi ndiri?”
8 Pala palii Yesu kashimana shilii shawaliholiti mumyoyu mwawu. Yomberi kawakosiya,
“Ashashi mwankulihola hangu mumyoyu mwenu? 9 Shizotopa ng'anji shii, kumgambira
muntu yakalewelekiti, ‘Vidoda vyaku vilekiziwa’ ama kumgambira, ‘Gwimuki, gutoli
mkeka gwaku gugendi?’ 10 Su nfira muvimani kuwera Mwana gwa Muntu[c] kana uwezu
gwa kulekiziya vidoda pasipanu.” Shapakanu kamgambira muntu ulii yakalewelekiti,
11 “Nukugambira, gugoloki, gutoli mkeka gwaku, gugendi ukaya kwaku!”
12 Yomberi kagoloka, palaa palii kanyasula mkeka gwakuwi kagendagenda pakalolwa na
wantu woseri. Woseri walikangasha, wamkwisa Mlungu pawalonga, “Hatweniwoni shintu
gambira ashi nakamu!”

Yesu kamshema Lawi
Matayu 9:9-13; Luka 5:27-32

13 Yesu kagenda kayi kumpeku kulitanda lya Galilaya. Lipinga likulu lya wantu
limgendera, nayomberi kanja kuwafunda. 14 Pakaweriti kankupita, kamwona Lawi mwana

---

[b] 1:40 Gumpungi. Ungumbula uweriti ulweri umleweleriti muntu kumluwa Mlungu, toziya muntu yakawera na ugumbulu kalolwa kuwera muhumba. [c] 2:10 Mwana gwa Muntu Yesu kalishema kwa litawu lya Mwana gwa Muntu. Guloli shintola sha Danieli 7:14.

gwa Alifayu, kalivaga mnumba mwa kulipira kodi. Yesu kamgambira, “Gunfati.” Lawi kagoloka, kanfata.

15 Shakapanu, Yesu kaweriti kankuliya shiboga ukaya kwa Lawi. Watola kodi wavuwa
na walii yawawashema wawera na vidoda waweriti wankuliya pamuhera na Yesu na
wafundwa wakuwi, toziya kuweriti na wantu wavuwa yawaweriti wankumfata. 16 Wafunda
wamu wa Malagaliru ga Musa waweriti shipinga washishema Mafalisayu pawamuwoniti
Yesu kankuliya pamuhera na “walii yawawashema wawera na vidoda” na watola kodi,
womberi wawakosiya wafundwa wakuwi, “Iwera ashi Yesu kankuliya pamuhera na watola
kodi na yawawera na vidoda?”

17 Yesu pakagapikaniriti aga kawagambira, “Wantu washinashina wamfira ndiri bwana
mganga, kumbiti walweli wamfira. Niza ndiri kuwashema wantu yawalihola wankumfi-
riziya Mlungu, kumbiti niza kuwashema yawawera na vidoda.”

Kufunga kuliya
Matayu 9:14-17; Luka 5:33-39

18 Wafundwa wa Yohani Mbatiza na wafundwa wa Mafalisayu waweriti wankufunga
kuliya. Wantu wamu wamgendera Yesu na kumkosiya, “Iwera hashi wafundwa wa
Yohani Mbatiza na wafundwa wa Mafalisayu wankufunga kuliya, kumbiti wafundwa waku
wafunga ndiri kuliya?”

19 Yesu kawankula, “Wantu pawawera mumsambu gwa ndowa waweza hashi kufunga
kuliya shipindi mpalu gwa ndowa kapamuhera nawomberi? Nakaka mpalu gwa ndowa
pakawera na womberi hapeni wafungi kuliya. 20 Kumbiti shipindi shankwiza, mpalu gwa
ndowa hakawusiwi kwawu, na panu ndo hawafungi kuliya.

21 “Kwahera muntu yakasona shiraka sha nguwu ya syayi mu nguwu ngona. Pakatenda
hangu, shiraka sha syayi hashidegi nguwu ngona, na palii papadegekiti pongereka. 22 Na
kwahera muntu yakaweza kutula divayi ya syayi muviwiga vigona. Pakatenda hangu,
divayi ya syayi hayivipantangi viwiga avi, divayi hayitiki, na viwiga havipantangiki.
Kumbiti divayi ya syayi itulwa muviwiga vya syayi.”

Yesu kankufunda kuusu lishaka lya kwoyera
Matayu 12:1-8; Luka 6:1-5

23 Lishaka limu lya kwoyera, Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi waweriti wankupita
mumalambu ga nsaka. Pawaweriti wankupita, wafundwa wakuwi wanjiti kubenanga
mikunguwi ya nsaka. 24 Su Mafalisayu wamgambira Yesu, “Guloli! Iwera ashi wafundwa
waku wankutenda shintu shashileweritwi mulishaka lya kwoyera?”

25 Yesu kawankula, “Hamwebetuli ntambu Dawudi yakatenditi pamuhera na wayaguwi
palii pawaweriti na njala na wahera shintu? 26 Dawudi kingiriti Mnumba ya Mlungu
mumashaka galii ga mtambika mkulu Abiyatali. Kaliya mabumunda yagalaviyitwi kwa
Mlungu, mabumunda gagalekeziwa ndiri kugaliya kumbiti watambika gweka yawu ndo
yawalekeziwitwi kugaliya, Dawudi kagaliyiti na kuwapanana wayaguwi.”

27 Shapakanu Yesu kawagambira, “Lishaka lya kwoyera walitula kwajili ya wantu, na
wantu ndiri kwajili ya lishaka lya kwoyera! 28 Su Mwana gwa Muntu ndo Mtuwa ata gwa
lishaka lya kwoyera.”

3

Yesu kankumponiziya muntu yakawera na liwoku lyalilewelekiti
Matayu 12:9-14; Luka 6:6-11

1 Shapakanu Yesu kingira kayi munumba ya Mlungu. Mlii paweriti na muntu yakaw-
era na liwoku lyalilewelekiti. 2 Wantu wamu waweriti wankumlola su wawoni handa
hakamponiziyi muntu ulii mulishaka lya kwoyera su wapati toziya ya kumsitaki. 3 Yesu
kamgambira muntu ulii yakaweriti na liwoku lyalilewelekiti, “Gwizi panu.” 4 Shapakanu
Yesu kawakosiya wantu, “Hashi, lyoshi lyaliherepa mulishaka lya kwoyera, kutenda
gaherepa ama gadoda? Kumponiziya muntu ama kulaga?”

Kumbiti womberi wanyamalira jii. [5] Yesu kawalola wantu woseri walii kwa maya,
kahinginikiti nentu toziya ya ukamala wa myoyu mwawu. Shapakanu kamgambira muntu
ulii, "Gunyoshi liwoku lyaku." Yomberi kanyosha, pala palii liwoku lyakuwi lipona
nakamu! [6] Pala palii Mafalisayu walawiti kunja, wanja kusakula ntambu ya kumlaga Yesu,
womberi pawawera na shipinga sha wantu wa Herodi.

Lipinga lya wantu lyankumfata Yesu

[7] Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi uganu na wagenditi kulitanda lya Galilaya, na
lipinga lya wantu limfatiti kulawa Galilaya mkowa gwa Yudeya. [8] Viraa virii Yerusalemu
na mumikowa ya Idumeya na kumwambu kwa lushemba Yoridani na lushi lwa Tiru na
Sidoni. Lipinga lya wantu awa wavuwa wamgenderiti Yesu toziya wavipikiniriti vitwatira
vivuwa vyakatenditi. [9] Toziya lipinga lya wantu lyaliweriti likulu, Yesu kawagambira
wafundwa wakuwi wamtuliri mtumbwi, su wantu nawambabanika. [10] Kawaponiziyiti
walweli wavuwa, walii yawawera na malweli waweriti wankumbabanika su wapati
kumshinkula. [11] Kila mala washamshera pawamwoniti Yesu, waguwiti pasi kulongolu
kwakuwi na wagutanga pawalonga, "Gwenga gwa Mwana gwa Mlungu!"

[12] Kumbiti Yesu kawakaripiriti nentu washamshera walii nawalonga kuwera mweni ndo
gaa.

Yesu kankusyagula wantumintumi lilongu na awili
Matayu 10:1-4; Luka 6:12-16

[13] Shapakanu Yesu kakweniti kulugongu, kawashema walii yakawafiriti mweni, na-
womberi wamgendera. [14] Kawasyagula wantu lilongu na awili viraa kawashema wan-
tumintumi, su wapati kuwera pamuhera na yomberi na su kapati kuwatuma wagendi
kuwabwelera wantu [15] na waweri na uwezu wa kuwalaviya washamshera.

[16] Awa ndo wantu lilongu na awili yakawasyaguliti, Simoni, Yesu kamupananiti litawu
Peteru na [17] Yakobu na Yohani mlongu gwakuwi, woseri wana wa Zebedayu, Yesu
kawashema Bowanerigi, mana yakuwi "Wana wa Kuguguma" viraa vilii [18] Andereya na
Filipu na Batolumayu na Matayu na Tomasi na Yakobu mwana gwa Alifayu na Tadeyi na
Simoni Mkanani [19] na Yuda Isikariyoti, ayu ndo yakamgalambukiti Yesu.

Uwezu wa Yesu ulawiti kwa gaa?
Matayu 12:22-32; Luka 11:14-23, 12:10

[20] Shapakanu Yesu kawuyiti ukaya. Lipinga likulu lya wantu wajojinikiti kayi mpaka Yesu
na wantumintumi wakuwi wasinditi kuliya shiboga. [21] Walongu wakuwi pawapikaniriti
gawatakuliti wantu, wagenda kumtola, toziya wantu watakuliti, "Kana lukwali."

[22] Wafunda wa Malagaliru ga Musa yawalawiti Yerusalemu walongiti, "Ayu kana
Belizebuli! Mkulu gwa washamshera ndo yakamupanana makakala ga kuwalaviya
washamshera."

[23] Yesu kawashema, kawagambira kwa mifanu, "Kwa ntambu ashi Shetani kamlaviyi
Shetani myaguwi? [24] Ufalumi pawupalangika, ufalumi hapeni ugoloki. [25] Viraa kaya
payipalangika, kaya ayi hayiyagamili. [26] Handa Shetani pakalilema mweni pakawera
kapalangika, hapeni kagoloki kumbiti upereru wakuwi usoka.

[27] "Kwahera muntu yakaweza kwingira mnumba mwa muntu yakawera na makakala,
kumbiti huti kamtawi muntu ulii. Shapakanu hakawezi kuvitola vintu vyoseri.

[28] "Nukugambirani nakaka, wantu hawalekiziwi vidoda vyawu vyoseri na mayigilangu
gawu goseri. [29] Kumbiti muntu yoseri yakamwigilanga Rohu Mnanagala hapeni kalekiziwi
nakamu, toziya vidoda avi vyankulikala mashaka goseri." [30] Yesu katakuriti hangu toziya
wantu wankulonga, "Kana washamshera."

Mawu na walongu wa Yesu
Matayu 12:46-50; Luka 8:19-21

[31] Shapakanu mawu na walongu wa Yesu wasoka. Wagoloka kunja, wamtuma muntu
kingiri mnumba wakamshemi. [32] Lipinga likulu lya wantu liweriti limzinga Yesu. Womberi
wamgambira, "Mawu gwaku na walongu waku wa kunja wankukusakula."

[33] Yesu kawankula, “Mawu gwangu na walongu waneni washina gaa?” [34] Shapakanu
kawalola wantu yawamzingiti na kutakula, “Mloli! Awa ndo mawu gwangu na walongu
wangu! [35] Muntu yoseri yakatenda ntambu ya kafira Mlungu, ayu ndo mlongu gwangu na
dada gwangu na mawu gwangu.”

4

Mfanu gwa muntu yakayala mbeyu
Matayu 13:1-9; Luka 8:4-8

[1] Yesu kanja kayi kufunda mumpeku mulitanda lya Galilaya. Lipinga lya wantu
limzingikiti liweriti likulu mpaka kakweniti mumashuwa iweriti mmashi na kulivaga amu.
Wantu woseri walivaga kumpeku kulitanda. [2] Kawafunda vitwatira vivuwa kwa mifanu.
Mumafundu gakuwi kawagambiriti,
[3] “Mpikaniri! Paweriti myala mbeyu kagenditi kukweta mbeyu. [4] Pakaweriti kankuyala
mbeyu, zimonga zitulukira munjira, wampongu wiza na kuziliya. [5] Zimonga zitulukira
mulitalawu lyahera litapaka livuwa. Mbeyu azi zimeriti kanongola toziya litapaka lididini.
[6] Kumbiti pagulawiti mshenji, gulunguziya mbeyu zimeriti toziya mishigira yakuwi igenda
ndiri pasi. [7] Zimonga zitulukira pa misontu, zikula na misontu izibabanika mbeyu zimeriti,
ndo zilera ndiri. [8] Zimonga zitulukira mulitapaka liherepa zimera, zikula na kulera, yimu
malongu matatu na zimonga malongu sita na zimonga miya yimu”
[9] Shapakanu Yesu kawagambira, “Mweni makutu ga kupikinira na kapikiniri!”

Mana ya mifanu
Matayu 13:10-17; Luka 8:9-10

[10] Yesu pakaweriti gweka yakuwi, walii wawaweriti pamuhera na wandwa wakuwi
lilongu na wawili, wamkosiya kuusu mifanu yakuwi. [11] Yesu kawagambira, “Mwenga
mpananwa kuvimana bada ya Ufalumi wa Mlungu, kumbiti kwa walii yawawera kunja,
kila shintu utakula kwawu kwa mifanu. [12] Su,
‘Pawalola, kumbiti wavimani ndiri,
Pawapikanira, kumbiti wavimani ndiri,
Nawiza kugalambuka,
Pawatubu na kulekiziya vidoda vyawu.’ ”

Yesu katakulira mfanu gwa muntu yakayala mbeyu
Matayu 13:18-23; Luka 8:11-15

[13] Shapakanu Yesu kawakosiya, “Su muvimana ndiri mana ya mfanu agu? Su muvimana
hashi mifanu yimonga? [14] Ulii mpazi uyala shisoweru. [15] Wantu wamonga walifana
gambira yagalawiriti mumbeyu zazitulukiriti munjira. Pawapikanira visoweru vya
Mlungu, palaa palii Shetani kiza na kutola visoweru shawayariti mumyoyu mwawu.
[16] Wantu wamonga walifana gambira yagalawiriti mumbeyu zazitulukiriti mumabuwi.
Pala paliya pawapikanira visoweru, washitola kwa kunemelera. [17] Toziya wahera mishi-
gira, wakwendereya katepu. Ndabiri na tabu paviyiza kwajili ya visoweru, su palaa
palii wavileka kujimilira. [18] Wantu wamonga walifana gambira yagalawiriti mumbeyu
zazitulukiriti pa misontu. Wankuvipikanira visoweru, [19] ira lushera lwa makaliru aga,
kufira ulunda shuma, na kufira vintu vya ntambu zoseri, vyawayingiraga na kulibabanika
visoweru, su visoweru vilera ndiri kwa wantu walii. [20] Kumbiti wantu wamonga walifana
gambira yagalawiriti mumbeyu zyazitulukiriti palitapaka liherepa. Awa wankuvipikanira
visoweru, walijimilira na visoweru shilera zivuwa za zilii zawaziyaliti, wamonga mala
malongu matatu, wamonga mala malongu sita na wamonga mala miya”

Shikoluboyi shawagubikiti.
Luka 8:16-18

[21] Yesu kendereyiti kuwagambira, “Hashi tulongi muntu kingiziya shikoluboyi mnumba
na kushigubikira na shiwiga ama kushitula kulivungu? Hashi kashitula ndiri panani
pa shintambi? [22] Toziya shiraa shintu shawafifa ashiweri paweru. Shoseri shawagubika
ashigubutuliki. [23] Muntu yakawera na makutu ga kupikinira, kapikaniri!”

[24] Viraa vilii Yesu kawagambira, “Mpikaniri weri galiya gampikanira! Malagaliru
galii mwagatumiyaga kuwahiga wamonga, Mlungu hakagatumii kuwahiga mwenga, kayi
hawongeli. [25] Toziya muntu kana shintu hawamuwongeleri, na muntu kahera shintu, ata
shintu shididini shakaweriti nashi, hawampoki.”

Mfanu gwa mbeyu yankumera

[26] Yesu kendereya kutakula, “Ufalumi wa Mlungu ulifana hangu. Muntu kankuyala
mbeyu mulirambu. [27] Pashiru kankugonja mpota, paliwala ka masu na mbeyu zilii
zankumera na zikula. Mweni kamana ndiri ntambu yazimera. [28] Litapaka lyeni litenda
vimeriti vikula na kulera, vyanja vitomolera mihamba, kayi mikunguwi, shapakanu
ipunta. [29] Kumbiti usaka paukamala, palaa palii muntu ayu kanja kuwuhenga kwa hengu
yakuwi, toziya shipindi sha kubenanga shizakala.”

Mfanu gwa mbeyu ndidini
Matayu 13:31-32,34; Luka 13:18-19

[30] Yesu katakula kayi, “Ufalumi wa Mlungu ulifana na shintu gaa? Tuwulongeri kwa
mifanu gaa? [31] Ulifana na mbeyu ndidini, mbeyu ndidini nentu kuliku zoseri zawayala
mulirambu. [32] Kumbiti pawaiyara, yankukula na kuwera mtera mkulu kuliku mitera
yoseri ya mumalambu. Kayi guwera na mitambi mikulu mpaka wampongu weza kunyawa
vitukulu vyawu mumitambi ayi.”

[33] Yesu kawabweliriti wantu visoweru vyakuwi kwa mifanu imonga ivuwa ya ntambu
ayi. Kayoweriti nawomberi ntambu yawaweziti kuvimana. [34] Kayoweriti ndiri nawomberi
shintu shoseri pota kutenda mfanu. Kumbiti pakaweriti na wafundwa wakuwi gweka
yawu, kawagambiriti kila shintu.

Yesu kankulikalipira liyega
Matayu 8:23-27, Luka 8:22-25

[35] Pashimihi lishaka liralilii, Yesu kawagambira wafundwa wakuwi, “Tulokeni tugendi
kumwambu kulitanda.” [36] Su walileka lipinga lya wantu. Wafundwa wingira mumtubwi
mwakikaliti Yesu. Viraa vilii peniti na mtumbwi gumonga gumfatiti. [37] Pala palii, liziti
liyega na mashi giza kwa likakala ganja kuwukoma mtumbwi, mpaka mashi ganja kumema
mumtumbwi ulii. [38] Yesu kaweriti kuzyetu mumtumbwi, kagonja mumtumbwi. Wafundwa
wamwimusiya, wamgambira, “mfunda, gulishera ndiri ntambu yatwankusokera?”

[39] Yesu kimuka, kalikalipira liyega lilii, na kugagambira mashi galii, “Gunyamali jii!”
Liyega linyamala, na kuwera kuzizimira jii. [40] Shapakanu Yesu kawagambira, “Mtira shishi
mwenga? Mwakali mwahera njimiru?”

[41] Nawomberi watira nentu na walikosiya weni kwa weni, “Ayu muntu gwa ntambu gaa?
Ata liyega na mashi gana makakala vyoseri vimjimilira!”

5

Yesu kamuponaziya muntu kana washamshera
Matayu 8:28-34, Luka 8:26-39

[1] Yesu pamuhera na wantumintumi wakuwi wasoka kumwambu kulitanda lya Galilaya,
muisi ya Gerasi. [2] Yesu pakalawiti mumtumbwi, palaa palii muntu yakawera na
washamshera kalawiti mumpanga gagaweriti wankusira wantu. [3] Muntu ayu kawer-
iti kankulikala mumpanga gakaweriti wankusira wantu na kwahera muntu yakaweza
kumtawa kayi ata kwa minyololu, [4] toziya mala zivuwa kaweriti kankutawalilwa ngoyi mu-
mawoku na minyololu mumagulu, kumbiti kaweriti pakadumula vyoseri na kuyidumula
minyololu yayiweriti mumagulu mwakuwi. Na kwahera muntu yakaweriti na makakala
ga kumbata. [5] Mashaka goseri kaweriti kankuyerayera mumpanga na muvigongu,
pakabotanga na kulikeshulanga kwa mabuwi.

[6] Pakamwoniti Yesu kwa kutali, kamtugiriti na kumsuntamilira [7] na kalila kwa kubota
pakalonga, “Yesu, Mwana gwa Mlungu yakawera kumpindi nentu! Gufira shishi kwaneni?

Nukuhiga kwa litawu lya Mlungu, naguntabisiya!” [8] Katakuriti ntambu ayi toziya Yesu
kamgambiriti, “Gwenga shamshera, gumlawi muntu ayu!”
[9] Shapakanu Yesu kamkosiya, “Litawu lyaku gaa?”
Yomberi kamwankula, “Litawu lyangu Lipinga, mana yakuwi tuvuwa!” [10] Shapakanu
kendereya kumuhiga Yesu kuwera nakawawinga washamshera kunja muisi ilii.
[11] Kuweriti na lipinga likulu lya wamtumbi waweriti wankuliya pakwegera pa lugongu.
[12] Su washamshera walii wamuhiga Yesu pawalonga, “Gutulagaliri tugendi kwa wamtumbi,
na gutuleki twingiri mwawu.” [13] Yesu kawalekiziya na washamshera walii wamlawa muntu
ulii na wawayingira wamtumbi. Lipinga lyoseri lya wamtumbi elufu mbili watugira
kulitanda na walidiba mumashi.
[14] Wantu yawaweriti wankulolera wamtumbi walii watuga na kuwagambira wantu
shisoweru shilii mulushi na mumalambu. Wantu wagenda kulola shilii shashilawiriti.
[15] Pawasokiti kwa Yesu, wamwona muntu ulii yakaweriti na lipinga lya washamshera,
kalivagiti pasi, kavala nguwu zyakuwi, viraa mahala gakuwi gamwuyira. Su wantu walii
watira. [16] Na walii yawawoniti shitwatira ashi, wawagambira wantu wamonga shitwatira
shashimlawiriti muntu ulii yakaweriti na washamshera, pamuhera na shashilawiriti kwa
wamtumbi walii.
[17] Su wantu wanjiti kumluwa Yesu kawuki muisi yawu.
[18] Yesu pakaweriti kankukwena mumtumbwi, muntu ulii yakaweriti na washamshera
kamluwa wawuki woseri.
[19] Kumbiti Yesu kambelera. Kamgambira, “Gugendi ukaya kwa walongu waku na
guwagambiri vitwatira vyoseri Mtuwa vyakakutendiriti, na ntambu yakakuwoniriti
lusungu.”
[20] Su muntu ulii kugenda zyakuwi mumkowa wagushema lushi lilongu pakawagambira
wantu shilii Yesu shakamtendiriti. Na wantu woseri wapikiniriti na walikangasha.

Muhinga gwa Yairu na mdala yakashinkuriti nguwu ya Yesu
Matayu 9:18-26; Luka 8:40-56

[21] Yesu pakalokiti kala na kusoka kumwambu mulitanda na pakawera pampeku pal-
itanda, lipinga likulu lya wantu lijojinikiti pakwegera na yomberi. [22] Shapakanu kiza
yumu gwa walongoziya wa Numba ya Mlungu, litawu lyakuwi Yairu. Pakamwoniti Yesu,
kamsuntamilira pa magulu gakuwi, [23] kamuhiga pakalonga, “Muhinga gwangu kalwala
tashitashi. Shondi, shondi, gwizi gumtuliri liwoku lyaku su kaweri mkomu na kalikali.”
[24] Su Yesu kagenda pamuhera na yomberi. Wantu wavuwa wamfatiti na kumbabanika
babanika.
[25] Panu paweriti na mdala yumu kawera na ulweri wa kusuma mwazi kwa mivinja lilongu
na mbili. [26] Mdala ulii katabikiti nentu kwa kuwagendera waganga wavuwa na kamalir-
iti kila shintu shakaweriti nashi, yomberi kapona ndiri, kumbiti kendereyiti kulwala.
[27] Yomberi pakapikaniriti visoweru kuusu Yesu, kiza kumbeli kulibabanika mulipinga lya
wantu, kayishinkula nguwu ya Yesu, [28] toziya kaligambiriti mweni, “Panuishinkula hera
nguwu ya Yesu, hamponi.”
[29] Pakayishinkuriti nguwu ya Yesu, palaa palii kusuma mwazi kwoya na yomberi
kalipikanira munshimba mwakuwi kuwera ulweli wakuwi upona. [30] Pala palii Yesu
kavimana kuwera likakala limwukiti. Su kaligalambukira lipinga lya wantu na kukosiya,
“Gaa yakashinkuriti nguwu yangu?”
[31] Wafundwa wakuwi wamwankula, “Guwona wantu ntambu yawakubabanika babanika,
gwenga gukosiya, ‘Gaa yakakushinkuliti?’ ”
[32] Kumbiti Yesu kaloliti wega zoseri su kamwoni muntu yakamshinkuliti. [33] Na mdala
ulii kashimana shintu shashimlawiriti, su kamgendera pakalendema kwa lyoga. Kasun-
tamilira pa magulu pa Yesu, shapakanu kamgambira unakaka woseri. [34] Yesu kamgambira,
“Mwana gwangu, njimiru yaku yikuponiziya. Gugendi kwa ponga na guweri mkomu.”

35 Yesu pakaweriti kankali kankutakula ntambu ayi, wiza wantu kulawa ukaya kwa Yairu,
ulii mkulu gwa Numba ya Mlungu, wamgambira Yairu, “Muhinga gwaku kahowa kala.
Iwera ashi gwankwendereya kumgaziya Mfunda?”
36 Kumbiti Yesu pakapikaniriti shawatakuliti, kalishera ndiri, kamgambira ulii mlon-
goziya gwa Numba ya Mlungu, “Nagutira, gujimiri hera.” 37 Yesu kafira ndiri muntu yoseri
kamfati kumbiti Peteru na Yakobu na Yohani na Yakobu mlongu gwakuwi. 38 Pawafikiti
ukaya kwa Yairu, Yesu kawona wankushowangana na kawapikanira wantu wankulira
na kudaya. 39 Su Yesu kingira mnumba kawagambira, “Ashashi mwankushowangana na
kulila? Mwana hakenihowi, kagonja hera!”
40 Kumbiti womberi wamseka. Su kawalaviya woseri kunja, kawatola tati na mawu gwa
mwana ulii pamuhera na wantumintumi wakuwi watatu yakaweriti nawu na wingira
mpaka pakaweriti mwana ulii. 41 Yesu kamkola liwoku mwana ulii, kamgambira, “Talita
kumu!” Mana yakuwi, “Muhinga, nukugambira gwimuki!”
42 Pala palii muhinga ulii kimuka na kanja kugenda genda. Muhinga ayu kaweriti na
mivinja lilongu na miwili. Pagalawiriti aga, wantu walikangashiti nentu. 43 Kumbiti
Yesu kawalagalira nentu nawamgambira muntu yoseri shitwatira ashi shashilawiriti.
Shapakanu kawagambira, “Mumpanani muhinga ayu shiboga kalii.”

6

Yesu wankumlema aku Nazareti
Matayu 13:53-58, Luka 4:16-30

1 Yesu kawuka peni palii, kagenda mlushi mwakuwi na wafundwa wakuwi wamfatiti.
2 Palisokiti lishaka lya kwoyera, kanja kufunda mnumba ya Mlungu. Wantu wavuwa
yawampikaniriti walikangasha, watakula, “Kagapata koshi goseri aga? Luhala gaa alu
lwakampiti? Kankuweza hashi kutenda mauzauza aga? 3 Ayu ndo ulii msongola ndiri
vintu? Mwana gwa Mariya na walongu wakuwi washina Yakobu na Yosefu na Yuda na
Simoni? Hashi dada wakuwi wikala pala panu ndiri?” Su wamlema kumjimira.
4 Yesu kawagambira, “Mbuyi gwa Mlungu kankujimilwa pahala poseri, ira kankujimilwa
ndiri mlushi lwakuwi na kwa walongu wakuwi na ukaya kwakuwi mweni.”
5 Yesu kaweziti ndiri kutenda mauzauza goseri palii, ira kawatulira mawoku walweli
wavuwa ndiri, kawaponiziya. 6 Kalikangasha nentu toziya wantu wahera moyu.

Yesu kankuwatuma wantumintumi lilongu na awili
Matayu 10:5-15, Luka 9:1-6

Shapakanu Yesu kavityangira vijiji vya pakwegera, pakawafundiza wantu.
7 Kawashemiti walii wantumintumi lilongu na wawili, kanja kuwatuma wawili wawili.
Kawayupa makakala ga kuwawinga washamshera. 8 Shapakanu kawagambira, “Namtola
shintu shoseri kwajili ya mwanja, ira lukongoshu gweka hera. Namtola libumunda,
wala muhaku, wala mpiya mshunu. 9 Mvali vilwatu, kumbiti namtola nguwu yingi Kayi.
10 Numba yoseri pawawashemereni, mlikali palaapa mpaka pamwuka lushi alu. 11 Na
pahala poseri wantu pawawashemerani ndiri pota kuwapikinira, mwuki na kupunda
lidika mmagulu mwenu. Ayi hayiweri litakulilu kwawomberi.”
12 Su wagenda na kuwabwelela wantu wavileki vidoda vyawu. 13 Wawalaviya
washamshera wavuwa na kuwaswaga lipaki walweli wavuwa na kuwaponiziya.

Kuhowa kwa Yohani yakabatiza
Matayu 14:1-12, Luka 9:7-9

14 Mtuwa Herodi kapikanira visoweru avi, toziya litawu lya Yesu lipikanikiti pahala
poseri. Wantu wamonga walonga, “Yohani yakabatiza kazyuka! Ndo mana kana likakala
lya kutenda mauzauza aga.”
15 Kumbiti wamonga walongiti, “Ayu ndo Eliya.”
Na wamonga walongiti, “Ayu ndo mbuyi gwa Mlungu, handa walii wambuyi wa Mlungu
wa makashu.”

[16] Herodi pakapikaniriti visoweru avi, kalongiti, “Ayu ndo Yohani Mbatiza yanumudu-
muliti mtuwi kazyuka!” [17] Makashu Herodi mweni kalagaliriti Yohani kabatwi na katatilwi
mushibetubetu. Katenditi hangu toziya ya Herodiya yakamuyugiti pamuhera kavimaniti
kaweriti mdala gwa mlongu gwakuwi Filipi. [18] Yohani kaweriti kamgambira Herodi,
“Lilagaliru lilema gwenga kumuyuga mdala gwa mlongu gwaku!”
[19] Su Herodiya kamkalalira nentu Yohani, kafira kumlaga kumbiti kaweza ndiri kwa-
jili ya Herodi. [20] Herodi kamtiriti Yohani toziya kavimaniti Yohani kaweriti muntu
muheri na mnanagala, su kaweriti kankumlolera. Kafiriti kumpikinira Yohani, tembera
pakampikaniriti kala moyu gumtama nentu.
[21] Lishaka limu Herodiya kapatiti lupenyu mumsambu gwa lishaka lya kwiwukwa kwa
Herodi. Herodi kawatendiriti msambu wakolamlima wa sirikali, wakulu wa wanjagila na
watuwa wa isi ya Galilaya. [22] Muhinga gwa Herodiya pakingiriti kuvina, kamherepeziya
Herodi na wahenga wakuwi. Su mtuwa kamgambira muhinga ulii, “Gunduwi shintu
shoseri shagufira na neni hanukupanani.” [23] Kalirapa kayi, “Hanukupanani shoseri
shagufira, ata nusu ya ufalumi wangu!”
[24] Pala palii mhinja uliya kagenda kumkosiya mawu gwakuwi, “Ntuwi shishi?”
Nayomberi kamwankula, “Guluwi mtuwi gwa Yohani Mbatiza.”
[25] Mhinja ulii katuga mpaka kwa mtuwa na kumluwa, “Nfira gumpanani vinu vinu mtuwi
gwa Yohani Mbatiza muluseru!”
[26] Mtuwa moyu gumtama nentu, kumbiti kaweziti ndiri kulema, toziya kalirapiliti
palongolu pa wahenga wakuwi. [27] Su mtuwa kamlagilira mjagira palaa palii hakajegi mtuwi
gwa Yohani. Mjagira kagenda mushibetubetu na kumdumula Yohani mtuwi. [28] Shapakanu
kawujega mtuwi gulii muluseru na kumpanana nafunda ulii. Nayomberi kampanana
mawu gwakuwi. [29] Wafundwa wa Yohani pawapikaniriti hangu, wagenda kuyitola nshimba
yakuwi na kuyisira.

Yesu kankuwapanana shiboga wantu wavuwa elufu mhanu
Matayu 14:13-21, Luka 9:10-17, Yohani 6:1-14

[30] Wantumintumi wawuyiti na kuliwona na Yesu, wamgambira goseri galii gawatenditi
na kufunda. [31] Yesu kawagambira, “Tugendeni gweka yetu pahala pahera muntu,
mwakwoyeri katepu.” Katakuliti ntambu ayi toziya kuweriti na wantu wavuwa waweriti
wankwiza na kuwuka, mpaka wapata ndiri lupenyu lwa kuliya shiboga. [32] Su wawuka
gweka yawu kwa mtumbwi, wagenda pahala pahera wantu.
[33] Kumbiti wantu wawawoniti pawaweriti wankuwuka, wawamaniti. Su watuga kulawa
lushi zoseri na wawalongolera kusoka. [34] Yesu pakasulukiti kulawa mumtumbwi na
pakaliwoniti na lipinga likulu lya wantu. Kawawoneriti lusungu toziya waweriti gambira
wakondolu yawahera mlolera. Su kanja kuwafunda vintu vivuwa.
[35] Pamihi payifikiti, wafundwa wa Yesu wamgendera na kumgambira, “Pahala panu
pashiwala na mshenji guzyeta. [36] Guwalekeziyi wantu wagendi mumalambu na muvijiji
vya pakwegera wahemeri shiboga.”
[37] Kumbiti Yesu kawankula, “Mwenga muwapanani shiboga waliyi.”
Wamkosiya, “Hashi tugendi twakahemeri mabumunda ya mpiya zyaziweziti
kumpanana mtenda lihengu kwa myezi minani tuwapanani waliyi?”
[38] Kawakosiya, “Mnaga mabumunda maninga? Mgendi mkaloli.”
Pawaloliti kala, wamgambira, “Kwana mabumunda muhanu na wasomba awili.”
[39] Shapakanu Yesu kawagambira wantumintumi wakuwi wawagambiri wantu woseri
waligawi muvipinga vipinga, walivagi pasi mumihamba. [40] Su wantu walivaga mushipinga
sha wantu miya na sha wantu malongu muhanu muhanu. [41] Shapakanu Yesu kagatola
mabumunda muhanu galii na wasomba awili. Kalola kumpindi, kalonga mayagashii
Mlungu na kagamega mabumunda galii. Shapakanu kawapanana wafundwa wakuwi
wawapanani wantu. Viraa virii kawagawira wantu woseri wasomba awili walii. [42] Wantu
woseri waliya na kwikuta. [43] Wafundwa wa Yesu wasola vyavisigaliti vya mabumunda na

wasomba na kumemeziya mumajamanda lilongu na mawili. [44] Wapalu waliyiti waweriti
elufu mhanu.

Yesu kankutyanga pampindi pamashi
Matayu 14:22-33, Yohani 6:15-21

[45] Palaa palii Yesu kawagambira wafundwa wakuwi wingiri mumtumbwi, wamlongoleri
kugenda Betisayida. Yomberi kaweriti kankuwaaga wantu. [46] Pamberi pakamaliriti
kulonga kwahere wantu, kagenda kulugongu kumluwa Mlungu. [47] Pamihi papasok-
iti, mtumbwi guweriti pakati pa litanda, kumbiti Yesu kaweriti gweka yakuwi kuisi
iyuma. [48] Kawawona wafundwa wakuwi wankuyerayera na kushima mutumbwi kwa
ngafu, toziya lipuga liweriti lyankuwapingira. Payiweriti pakwegera na kushiya, Yesu
kawagendera pakatyanga pampindi pamashi. Pakwegera kawapiti, [49] kumbiti pawamu-
woniti kankutyanga pampindi pamashi, walihola kaweriti lihoka. Wanjiti kushowangana,
[50] toziya woseri pawamuwoniti watiriti nentu.

Palaa palii Yesu kawagambira, "Namtira, ndo neni!" [51] Shapakanu kingira mumtumbwi
pamuhera nawomberi na liyega linyamalira. Wantumintumi wakuwi walikangasha nentu,
[52] toziya waweriti wavimana ndiri mana ya kuwapanana wantu mabumunda galii, myoyu
yawu iweriti ikamala.

Yesu kankuwaponiziya walweli Genezaleti.
Matayu 14:34-36

[53] Waloka litanda, wasoka muisi ya Genezareti, panu wagugolosiya mtumbwi gwawu.
[54] Pawalawiti mumtumbwi, wantu wammaniti ndo Yesu. [55] Su watugiriti mulushi zoseri na
wawatola walweli mumashera na kuwajega pahala poseri pawapikaniriti Yesu pakaweriti.
[56] Pahala poseri Yesu pakagenditi, muvijiji, mulushi, ama mumalambu, wantu wawatuliti
walweli paviwanja. Wamluwa kawaleki wamshinguli muluwiniku lwa nguwu yakuwi na
woseri wawamshinguliti waponiti.

7

1 Mafundizu ga wantu wagona
Matayu 15:1-9

[1] Mafalisayu wamu na wafunda wa Malagaliru wawaweriti wankulawa Yerusalemu
walivaga pawamzyengeta Yesu. [2] Wawona wafundwa wamu wa Yesu wankuliya shiboga
kwa mawoku mahumba, yani wagulula ndiri mawoku gawu ntambu ya ifiruwiti.

[3] Toziya Mafalisayu na Wayawudi woseri waliya ndiri shiboga mpaka wagululi mawoku
gawu ntambu ya wamaniti, wakoliti shitiba sha wazewi wau. [4] Pawalawa mumasoku waliya
ndiri shintu shoseri mpaka washigululi huti ntambu ya wavimani. Vira vilii wakoliti vitiba
vimonga, gambira vilii kugulula lutekeru, viwiga na vyombu vya shaba.

[5] Su Mafalisayu na wafunda wa Malagaliru wamkosiya Yesu, "Ntambu gaa wafundwa
waku wakola ndiri vitiba vya wambuyi wawu, ira womberi waliya kwa mawoku
mahumbu?"

[6] Yesu kawankula, "Isaya katungiti weri, mwenga mwawafyangu, gambira ntambu
yakalembiti,
'Wantu awa, wanjimira kwa visoweru hera, kumbiti mumyoyu mwau, wapatali na neni.
[7] Kuntambikira kwawu kunfaa ndiri mana wafunda vitiba vya wantu hera gambira
malagaliru ga Mlungu.' "

[8] "Mwenga mugaleka malagaliru ga Mlungu na kukola vitiba vyenu."

[9] Yesu kendeleyiti kutakula, "Mwenga mulihola muherepa, kumbiti mugalema mala-
galiru ga Mlungu su muvikoli vitiba vyenu. [10] Mana Musa kamuiti, 'Guwapanani ligoya tati
gwaku na mawu gwaku.' Kayi katakuliti 'muntu yoseri yanakahigiranga tati ama mawu,
muntu ayu hawamlagi.' [11] Kumbiti mwenga mfunda, gambira muntu kana shintu sha
kuwatanga tati ama mawu gwakuwi, kumbiti katakula shintu ashi 'Kolibani' yani mafupu
kwa Mlungu, [12] su mutakula kalazimika ndiri kuwatanga tati gwakuwi ama mawu gwakuwi.

13 Su, kwa ntambu ayi mbeziya shisoweru sha Mlungu kwajili ya mafundu gamwankana.
Kayi mtenda vitwatira vivuwa vya ntambu ayi."

Vintu vyavimtenda muntu kaweri muhumba
Matayu 15:10-20

14 Yesu kalishema kayi lipinga lilii lya wantu. Kawagambira, "Mpikiniri woseri, muvi-
mani. 15 Kwahera shintu shashimwingira muntu shashiweza kumtenda kaweri muhumba.
Kumbiti shashimlawa muntu ashi ndo shashimtenda muntu kaweri muhumba. 16 Muntu
pakana makutu, kapikaniri."
17 Pakalilekiti lipinga lya wantu na kwingira mnumba, wafundwa wakuwi wamkosiya
mana ya mfanu wakatakuliti. 18 Yesu kawagambira, "Hashi, ata mwenga mwelewa ndiri?
Hashi muvimana ndiri handa shintu shashimwingira muntu kulawa kunja, shimtenda
ndiri muntu kaweri muhumba, 19 Toziya shimwingira ndiri mumoyu, kumbiti shingira
mumtima, shakapanu shilawa kunja munshimba?" Kwa kutakula hangu, Yesu kavipungiti
viboga vyoseri.
20 Kendereyiti kulonga, "Shashilawa munshimba mwamuntu ndo shimtenda kaweri
muhumba. 21 Toziya mumoyu mwa muntu mulawa maholu madoda na kumbinta na
shimpegu na ulagaji shakapanu 22 uhumba na lwaliya na vidoda na upyotu na utindira na
weya na mayigilangu na shinika na lipungasesi. 23 Madoda aga goseri galawa munshimba
mwa muntu, ndo hagamtendi muntu kaweri muhumba."

Moyu gwa mdala yumu
Matayu 15:21-28

24 Yesu kawuka paliya, kagenda mulushi lwa Tiru. Aku kingira mnumba na kafiriti
ndiri muntu yoseri kavimani, kumbiti kaweziti ndiri kulififa. 25 Paniti mdala yumu mweni
muhinga gwakuwi kaweriti na shamshera, kapikaniriti visoweru vya Yesu. Palaa paliya
kiza kamsuntamalira pamagulu pakuwi. 26 Mdala ayu kaweriti Mgiriki, mwenikaya gwa
Silofainiki. Su kamluwa Yesu kamlavii muhinga gwakuwi shamshera kadoda. 27 Yesu
kamgambira, "Guleki huti wana wikuti. Kwa mana iherepa ndiri kutola shiboga sha wana
na kuwasila wang'ang'a."
28 Kumbiti mdala uliya kamwankula, "Nyina Mtuwa, kumbiti ata wang'ang'a wapasi
pameza waliya shiboga shawalekiti wana!"
29 Yesu kamgambira, "Toziya ya shisoweru ashi shagulongiti, gugendi ukaya, haguwoni
shamshera kamlawa muhinga gwaku!"
30 Su kagenda ukaya kwakuwi, kamwona mwana kagonja mshitanda na shamshera
kamlawiti kala.

Yesu kankumponiziya muntu kana majogu na bubu

31 Shakapanu Yesu kawuka mulushi lwa Tiru, kapitira Sidoni, kasoka litanda Galilaya
kwa kupitira mukowa lushi lilongu. 32 Su wamjegera muntu kana majogu viraa ka bubu,
wamluwa kamtulili mawoku. 33 Yesu kamtura kutali na wantu. Katula vyala vyakuwi
mmakutu mwa muntu uliya. Katema mata na kumshinkula lulimi. 34 Shakapanu kalola
kumpindi kwa Mlungu, kapumula na kumgambira, "Efata," mana yakuwi, "Guvuguki!"
35 Mala makutu gakuwi gavuguka na lulimi lwakuwi luyoposoka, kanja kutakula nweri.
36 Yesu kawabeliziya nawamgambiziya muntu yoseri vitwatira avi. Kumbiti ntambu
yakawabeleriti, ndo ntambu yawendereyiti kubwera shisoweru ashi. 37 Wantu walikan-
gasha nentu. Watakula, "Katenda vyoseri viheri, kawatenda wanamajogu kupikinira na
bubu kutakula!"

8

1 Yesu kankuwayupa shiboga wantu mnu ya elufu msheshi
Matayu 15:32-39

1 Lishaka limu, lipinga limonga lya wantu waliwona kayi, waweriti wahera shiboga.
Su Yesu kawashema wafundwa wakuwi, kawagambira, 2 "Nuwawonera lusungu wantu
awa toziya wapamuhera na neni kwa mashaka matatu na vinu wahera shiboga. 3 Handa

panawalekisiya wagendi ukaya kwawu na njala hawalembuki mnjira, toziya wamonga walawa kutali.”

4 Wafundwa wakuwi wamkosiya, “Peni panu pantundu hagapatikani koshi mabumunda ga kuwawikutiziya wantu woseri awa?”

5 Yesu kawakosiya, “Mwaga mabumunda maninga?”

Nawomberi wamwankula, “Twana mabumunda saba.”

6 Yesu kawagambira wantu walivagi pasi. Katola mabumunda saba, kamgambira Mlungu mayagashii. Shakapanu kagamega mabumunda galiya, kawayupi wafundwa wakuwi wawayupi wantu, nawomberi wawagawira. 7 Kayi waweriti na wasomba vidika vididini. Yesu kavitekelera, kawahimiziya wawapanani wantu ntambu iraa. 8 Wantu waliya wikuta, wafundwa wakuwi wasola visigariti wamemeziya majamanda saba. 9 Wantu waliyiti waweriti elufu msheshi. Su Yesu kawagambira ne mbuka. 10 Pakamaliliti kuwagambira ne mbuka kakwena mumashuwa pamuhera na wafundwa wakuwi kagenda lushi lwa Dalumanita.

Mafalisayu wafira wawoni lilangaliru
Matayu 12:38-42, 16:1-4

11 Mafalisayu wamu wiziti kwa Yesu, wanja kulishowerana nayomberi. Wafiriti kumjera kawatenderi lirangaliru lya liuzauza kulawa kumpindi. 12 Yesu kawawonera lusungu kumoyu, kalonga, “Iwera hashi shiyiwuku ashi shifira liuzauza? Nakaka nukugambirani, shiyiwuku ashi hapeni shipati lilangaliru lyoseri.”

13 Su kawaleka, kakwena kayi mumashuwa, kagenda kumwambu kulitanda.

Vidodera vya Mafalisayu na vya Herodi
Matayu 16:5-12

14 Wantumintumi waliyaluwiti kutola mabumunda, waweriti na libumunda limu hera mumashuwa. 15 Yesu kawaberiziya, “Mukali weri na vidodera vya Mafalisayu na vya Herodi.”

16 Wantumintumi wanja kulitakuziyana weni kwa weni, “Kankutakula hangu toziya twahera mabumunda.”

17 Yesu kavimaniti gawatakuliti, kawakosiiti, “Mbona mwankulitakuziya kuusu kuwera ndiri na mabumunda? Mwenivimani wala kupikinira? Yakali ikamala myoyu yenu? 18 Mwana masu, hashi mwona ndiri? Mwanaga makutu, hashi mpikinira ndiri? Mlihola ndiri? 19 Pamegiti mabumunda mhanu su na kuwayupa wantu elufu mhanu, mjojiniriti majamanda maninga ga yagasigariti?”

Wamwankula, “Gaweriti majamanda lilongu na mawili.”

20 “Pakagamegiti mabumunda saba na kawayupa wantu elufu msheshi, mjojiniriti majamanda maninga yagasigariti?”

Wamwankula, “Gaweriti majamanda saba.”

21 Su Yesu kawagambira, “Na vinu muvimana ndiri?”

Yesu kamuponiziya kanalwisi ku Betisayida

22 Yesu kasokiti Betisayida pamuhera na wantumintumi wakuwi. Aku wantu wamjega kanalwisi yumu, wamluwa Yesu kamkoli. 23 Yesu kamkola liwoku kanalwisi uliya, kamjega kunja kushijiji. Kamtemera mata mmasu kamtulila mawoku, kamkosiya, “Guweza kuwona shintu shoseri?”

24 Kanalwisi uliya kalola, katakula, “Nawawona wantu wawonekana gambira mitera yankugendagenda.”

25 Su Yesu kamtulila kayi mawoku mmasu, yomberi katumula masu. Uwezu wakuwi wa kulola umwuyira, kalola kila shintu weri. 26 Yesu kamgambira gugendi zaku ukaya na kumuhimiziya, naguwuya kushijiji shilii.

Peteru kankumjimira Yesu ndo Kristu Mlopoziya.
Matayu 16:13-20, Luka 9:18-21

[27] Shakapanu Yesu na wafundwa wakuwi wagenditi muvijiji vya Kaisariya Filipi.
Pawaweriti munjira, Yesu kawakosiiti, "Wantu watakula neni na gaa?"
[28] Wamwankula, "Wamonga watakula gwenga gwa Yohani mbatiza na wamonga Eliya na
wamonga watakula gwenga guwera yumu gwa wambuyi wa Mlungu."
[29] Nayomberi kawakosiya, "Hashi, mwenga mlonga neni nagaa?"
Peteru kamwankula, "Gwenga gwa Kristu!"
[30] Shakapanu Yesu kawaberiziya pakawagambira, "Namumgambira muntu yoseri vi-
soweru avi." Litawu Kristu kwa Shigiriki mana yakuwi ndo Mlungu kamsyagula kuwera
Mtuwa. Kwa Shiebulaniya litawu ali walishema Masiya.

Yesu katakula visoweru vya kumbeza na kuhowa kwakuwi
Matayu 16:21-28, Luka 9:22-27

[31] Shakapanu Yesu kanjiti kuwafundiza wantumintumi wakuwi. Kawagambira, "Mwana
gwa muntu mpaka katabiki nentu na kulemwa na wazewi na watambika wakulu wa
numba ya Mlungu na wafunda wa malagaliru. Hawamlagi, kumbiti pamashaka matatu
pagapita hakazyuki." [32] Yesu kawagambiriti vitwatira avi pota kufifa. Su, Peteru kamtola
kumbwega, kanja kumkalipira. [33] Kumbiti Yesu kagalambuka, kawalola wafundwa wakuwi,
kamkalipira Peteru pakalonga, "Guwuki kulongolu kwaneni, Shetani! Maholu gaku
galawa ndiri kwa Mlungu ira ga muntu!"
[34] Su kalishema lipinga lya wantu na wafundwa wakuwi, kawagambira, "Handa muntu
yoseri pakafira kunfata, kalilemi mweni na kalutoli lupingika lwakuwi kanfati. Luka
14.27. [35] Handa muntu yakafira kugalopoziya makaliru gakuwi mweni hakaagamiziyi,
kumbiti muntu yakagamiziya ukomu wakuwi kwajili ya neni na kwajili ya Shisoweru
Shiwagira hakalopoziyi. [36] Hashi, kwana mota gaa muntu kuyipata isi yoseri shakapanu
hakaagamiziyi makaliru gakuwi? Hakapati ndiri shintu. [37] Ama muntu katendi hashi
kupata kayi makaliru gakuwi? [38] Muntu yoseri mushiyiwuku ashi shidoda na shashimtira
ndiri Mlungu, yakamonera soni neni na mafundu gangu, neni Mwana gwa muntu hanum-
woneri soni muntu uliya paniza muwukwisa wa Tati gwangu pamuhera na wantumintumi
wa kumpindi wananagala wa Mlungu."

9

[1] Yesu kongera kuwagambira, nukugambirani nakaka, wamonga wapalaapa hapeni
wahowi pota kuuwona Ufalumi wa Mlungu pawiza na makakala.

Ukwisa wa Yesu uwoneka
Matayu 17:1-13, Luka 9:28-36

[2] Pagapititi mashaka sita, Yesu kawatola Peteru na Yakobu na Yohani kagenda nawa
kumpindi kulugongu lutalipa gweka yawu. Pawaweriti wankulola, Yesu kagalambusiwa
nshimba kulongolu kwawu, [3] nguwu zakuwi zimelemeta, ziwera za neru mbuu kwahera
muntu yakaweza kuputa ntambu ilii. [4] Wantumintumi watatu walii wawawona Eliya na
Musa wankuyowera na Yesu. [5] Peteru kamgambira Yesu, "Mfunda iherepa nentu twa panu.
Su mbaka tunyawi visasa vitatu, shimu shaku na shimu sha Musa na shimu sha Eliya."
[6] Ashina Peteru watira nentu, Peteru kavimana ndiri shakutakula.
[7] Shakapanu shilawira shivinyiru sha liwundi shiwagubikira na liziwu lipikanirika
kulawa muliwundi, "Ayu ndo mwana gwangu shintama, mumpikiniri." [8] Palapaliya
wantumintumi awa walolalola, kumbiti wamwona ndiri muntu yumonga, ira Yesu gweka
yakuwi.
[9] Pawaweriti wankusuluka mlugongu, Yesu kawagambiriti, namumgambira muntu
yoseri vitwatira vyamuwoniti, mpaka neni Mwana gwa muntu panzyukaku kulawa kwa
wahowa. [10] Su, wakola malagaliru aga, kumbiti waweriti wankulitakuziyana mana ya
kuzyuka kulawa kwa wahowiti. [11] Wamkosiya Yesu, "Iwera hashi wafunda wa Malagaliru
watakula Eliya mpaka kizi huti?"
[12] Nayomberi kawankula, "Yina, Eliya kankwiza huti kuwanyawira vyoseri. Kumbiti kwa
shishi su walemba mumalembu mananagala handa Mwana gwa muntu hakatabiki nentu

na kulemwa? [13] Kumbuti nukugambirani, Eliya kizakala, nawomberi wamtendera ntambu
yawafiriti gambira malembu ntambu yagatakuliti hawamtenderi."

Yesu kankumponiziya muntemba kana washamshera
Matayu 17:14-21; Luka 9:37-43a

[14] Yesu pamuhera na wafundwa watatu pawawuyiti kwa wantumintumi wamonga,
wawoniti lipinga likulu lya wantu na wafunda wamu wa Malagaliru waweriti wankuli-
takuziyana nayomberi. [15] Palapalii wantu pawamwoniti Yesu, woseri walikangasha
nentu, wamtugira wamlamusiyi. [16] Yesu kawakosiya wantumintumi wakuwi, "Mwangulitakuziyana shishi nawa?" [17] Su muntu yumu mulipinga lya wantu kankula, "Mfunda
numjega mwana gwangu kwaku, toziya kana shamshera yakamtenda kalanduli ndiri.
[18] Kila mala pakamwizila, kamgusiya pasi na kumtenda kalawi ufulufulu mumlomu,
pakagayagaya menu na nshimba yoseri iyuma. Nuwaluwiti wafundwa waku wamlaviyi
shamshera uliya kumbiti wasinda."

[19] Yesu kawagambira, "Mwenga, shiyiwuku shankali moyu! Hashi hankali na mwenga
mpaka ndii? Hashi hanuwahepeleri mpaka ndii? Mumjegi panu." [20] Wamjega mwana uliya
yakaweriti na washamshera, shamshera ulii pakamwoniti Yesu, pala palii kamgusiya pasi
na kumlekela shisirika, nayomberi, kagalagata na kulawa lufulufulu mumulomu. [21] Yesu
kamkosiya tati gwa mwana ulii, "Vitwatira avi vimpata kwanjira ndii?"

Yomberi kankula, "Kwanjira uwana wakuwi." [22] Mala zitangala shamshera ulii kamgusiyiti mumotu na mmashi su kamlagi. Payiwera guweza Gutuwoneri lusungu na
gututangi!

[23] Yesu kamgambira, "Iwera hashi gutakula handa guweza?" Nukugambira vitwatira
vyoseri viwezekana kwa muntu yakawera na njimiru.

[24] Su Palaa palii tati gwa mwana ulii kabotanga pakalonga, "Njimira! Guntangi neni weri
na njimiru itosha."

[25] Yesu pakaliwoniti lipinga lya wantu lyankuwongereka kamukamu, kamkalipiriti
shamshera ulii pakamgambira, "Shamshera yagumtenda mwana ayu kaweri bubu na
majogu, nukugambira gumlawi mwana ayu nagumwingira kayi!"

[26] Shamshera ulii kagutanga na kamgusiya pasi mwana ulii, kamlawa. Mwana ulii
kawonekaniti handa kahowa, su wantu wavuwa walongiti, "Kahowa!" [27] Kumbiti Yesu
kamkola liwoku kamnyasula na yomberi kagoloka.

[28] Yesu pakingiriti mnumba, wafundwa wakuwi wamkosiyiti pawawera gweka yawu,
"Iwera hashi twenga tusinda kumlaviya shamshera ulii?"

[29] Yesu kawagambira, "Shamshera gwa ntambu ayi hapeni kalawi kumbiti kalawa kwa
kumluwa Mlungu hera."

Yesu kankutakula kayi shisoweru sha kuhowa kwakuwi
Matayu 17:22-23; Luka 9:43-45

[30] Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi wawukiti palii, wendereyiti na mwanja
kupitira mukowa gwa Galilaya. Yesu kafiriti ndiri muntu yoseri kavimani pawawera,
[31] toziya kaweriti kankuwafunda wafundwa wakuwi. Kawagambiriti, "Mwana gwa muntu
hawamlaviyi kwa wantu wamlagi. Kumbiti pagapita mashaka matatu hakazyuki."

[32] Wafundwa wavimaniti ndiri vitwatira avi kumbiti watira kumkosiya.

Gani mkulu?
Matayu 18:1-5; Luka 9:46-48

[33] Su wasokiti Kafarinaumu, na pakaweriti mnumba, Yesu kawakosiyiti wafundwa
wakuwi, "Mweriti mwankulitakuziya shishi munjira?"

[34] Kumbiti womberi wanyamalira, mana mnjira waweriti wankulitakuziana, "Gani
mkulu pakati petu?" [35] Yesu kalivaga pasi, kawashema walii wantumintumi lilongu
na awili kawagambira, "muntu pakafira kaweri gwa kwanja hakaweri gwa kupelera na
ntumintumi gwa woseri." [36] Shakapanu kamtola mwana mdidini, kamgolosiya pakati
pawomberi. Kamkisikira, shakapanu kawagambira, [37] "Yakamwanka yumu gwa mwana

gambira ayu kwa litawu lyangu, kananka neni na yakananka neni kananka hera ndiri neni,
su kamwanka yakantumiti neni."

Yakatulema ndiri myetu
Luka 9:49-50

38 Yohani kamgambira, "mfunda tumwona muntu yumu kankuwusiya washamshera
kwa litawu lyaku, twenga tujera kumberiziya toziya yomberi ka yumu gwetu ndiri."
39 Kumbiti Yesu kawagambira, "Mleki kumberiziya, toziya kwahera muntu yakatenda
mauzauza kwa litawu lyangu na palaa panu shakapanu katakuli vidoda kwaneni. 40 Toziya
muntu yakatulema ndiri twenga, muyetu. 41 Nuwagambira nakaka, muntu yoseri yakaku-
pananeni mashi gakulanda toziya mwenga mwa wantu wa Kristu, nakamu hapeni kakosi
kulipata lifupu lyakuwi.

Vintu vyavimtenda muntu katendi vidoda
Matayu 18:6-9, Luka 17:1-2

42 "Muntu yoseri yakamtenda yumu gwa wadidini wawanjimira katendi vidoda, iweri
mbaka kwa muntu uliya kumtawalira musingu mwakuwi lwala na kumwasira muli-
tanda. 43 Liwoku lyaku palikutenda gutendi vidoda, gulidumuli! Iherepa nentu kwingira
muukomu wa mashaka goseri pota liwoku limu kuliku kuwera na mawoku mawili na
kugenda mumotu gwa Jehanamu, motu gwakuwi gutenda tiya ndiri. 44 Kweni watekenya
wakuwi wafuwa ndiri, wala motu gutenda tiya ndiri. 45 Na Ligulu lyaku palikutenda gutendi
vidoda, gulidumuli! Iherepa nentu kwingira muukomu wa mashaka goseri pota ligulu
limu, kuliku kuwera na magulu goseri mawili na kukwasira mumotu gwa Jehanamu motu
gutenda tiya ndiri. 46 Kweni watekenya wawaluma wafuwa ndiri na motu gutenda tiya
ndiri. 47 Na lisu lyaku palikutenda gutendi vidoda, gulitupuli! Iherepa nentu kwingira
Muufalumi wa Mlungu paguwera na lisu limu hera. Kuliku kuwera na masu gaku goseri
mawili na kukwasira mumotu gwa Jehanamu gutenda tiya ndiri. 48 Amu watekenya wakuwi
wawaluma wafuwa ndiri, na motu gutenda tiya ndiri.
49 "Toziya kila yumu hawamlekeri munyu kwa motu gambira.
50 "Munu guherepa, kumbiti pagulawa kunoga kwakuwi, hagukoleri na shishi?
"Muweri na munyu mngati mwenu na mulikali weri na wayenu."

10

1 Yesu kankufundiza vitwatira vya kulileka
Matayu 19:1-12, Luka 16:18

1 Yesu kawukiti paliya kagenda kumkoa gwa Yudeya na kalokiti kumwambu kulushemba
Yoridani. Lipinga lya wantu limgendera kayi, yomberi kawafunda handa ntambu ya
katendaga.
2 Su Mafalisayu wamgendera na wamkosiya kwa kumjera, "Hashi, lilagaliru lyetu
limlekeziya muntu kumleka mdala gwakuwi?"
3 Yesu kawakosiya, "Musa kawalagalira malagaliru gaa?"
4 Nawombeli watakula, "Musa kalagaliriti mpalu kumupi mdala gwakuwi lilembu lya
talaka na kuleka." 5 Yesu kawagambira, "Musa kawalembiriti lilagaliru ali toziya ya
kukamala kwa myoyu yenu. 6 Kwa njira kwanja Mlungu pakayiwumbiti Isi, kawawumbiti
mwana mpalu na mdala. Gambira malembu ntambu yagatakuliti, 7 Su, mpalu hakawaleki
tati gwakuwi na mawu gwakuwi, hawaweri pamuhera na mdala gwakuwi, 8 woseri wawili
hawaweri yumu. Kwa hangu womberi hawaweri kayi ndiri wawili ira yumu. 9 Su
shakalemetiziyiti Mlungu, muntu nakashilekeniziya."
10 Pawingiriti kayi mnumba, wafundwa wakuwi wamkosiyiti shitwatira ashi. 11 Yomberi
kawagambira, "Muntu yakamleka mdala gwakuwi na kumyuga gwingi, kankuhumba.
12 Viraa mdala yakamleka mpalu gwakuwi na kuyugwa na gwingi, kankuhumba."

Yesu kankuwatekelera wana wadidini
Matayu 19:13-15, Luka 18:15-17

13 Wantu wamjegiriti Yesu wana wadidini kawatulili mawoku, kumbiti wafundwa
wawakalipira wantu. 14 Yesu pakawoniti hangu, kakalaliti kawagambira wantumintumi
wakuwi, “Mwawaleki wana awa wizi kwa neni, namwalewalera, toziya Ufalumi wa Mlungu
wa wantu gambira wana awa. 15 Nukugambirani nakaka, muntu yoseri yakanka ndiri
Ufalumi wa Mlungu gambira mwana mdidini hapeni kingiri amu.” 16 Shakapanu kawanka
wana awa, kawakisikira na kawatekelera.

Mundu kalunda
Matayu 19:16-30, Luka 18:18-30

17 Yesu pakanjiti kayi mwanja gwakuwi, muntu yumu kamtugiriti na kamsuntamilira na
kamkosiya, “Mfunda mheri, ntendi hashi mpati ukomu wa mashaka goseri?”
18 Yesu kamwankula, “Mbona gushema mheri? Kwahera yakiwiti mheri ira Mlungu
gweka yakuwi. 19 Gulimana lilagaliru, ‘Pota kuhumba, pota kulaga, pota kwiwa, pota
kutakula kwa kupaya, poti kupaya, gumupi ligoya tati na mawu gwaku.’ ”
20 Yomberi kamwankula, “Mfunda goseri aga nugakoliti kwanjira untemba wangu.”
21 Yesu kamloliti na kamfira, kamgambira, “Gupungukiwa na shintu shimu, gugendi
gukawuzi vintu vyaguweriti navi na mpiya guwayupi wahushu na gwenga hagutuli
shigubakiru kumpindi, shakapanu gwizi gunfati.” 22 Pakapikaniriti aga, kahinginikiti,
moyu gumtama kagenda zakuwi toziya kaweriti kalunda.
23 Yesu kagalambuka aku na aku, kawagambira wafundwa wakuwi, “Ntambu gaa hayiwi
ikamala kwa walunda kwingira Muufalumi wa Mlungu!”
24 Wafundwa walikangasha nentu kwa visoweru vyakuwi. Yesu kawagambira kayi,
“Wana wangu, vikamala nentu kwingira Muufalumi wa Mlungu! 25 Vikamala nentu mlunda
kwingira Muufalumi wa Mlungu kuliku nkanyama ngamiya kupena mushitoboli sha
sindanu.”
26 Wantumintumi wakuwi walikangasha nentu walikosiya, “Su gaa yakaweza
kuponeka?”
27 Yesu kawalola kawagambira, “Kwa muntu iwezekana ndiri, kumbiti kwa Mlungu
vitwatira vyoseri viwezikana.”
28 Su Peteru kamgambira, “Na twenga hashi? Tuleka vyoseri, nakukufata!”
29 Yesu kawagambira, “Nakaka nukugambirani, kila muntu yakalekiti numba ama
walongu ama dada ama mawu ama tati ama wana ama malambu kwajili ya neni na kwajili
ya Shisoweru Shiwagira, 30 hakanki nentu Shipindi ashi ama Hakanki mala miya numba na
walongu na wafunda na wamawu na wana na malambu pamuhera na kutabika. Shipindi
shiza hamuwanki ukomu wa mashaka goseri. 31 Kumbiti wavuwa wawaweriti wa kwanja
hawaweri wa upeleru, na walii wawupeleru hawaweri wakwanja.”

Yesu kankutakula mala ya tatu kuusu kuhowa kwakuwi
Matayu 20:17-19, Luka 18:31-34

32 Su, Yesu pamuhera na wantumintumi wakuwi waweriti mnjira kugenda Yerusalemu
na Yesu kaweriti kankuwalongolera. Wafundwa wakuwi waweriti na lyoga na wantu
wawalilongoziyiti nawomberi watira. Yesu kawatola kayi kumbwega walii lilongu na awili,
kanja kuwagambira galii hagampati. 33 “Mpikaniri! Twankugenda Yerusalemu na aku
neni Mwana gwa muntu hawantuli kwa watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru,
womberi hawatozi kuhowa na hawanaviyi kwa wantu wayawudi ndiri. 34 Womberi
hawamtenderi lidufiya na hawantemeri mata na hawazyatangi ndomontu na kunaga.
Kumbiti pagasoka mashaka matatu hazyuki.”

Kuluwa kwa Yakobu na Yohani
Matayu 20:20-28

35 Su Yakobu na Yohani wana gwa Zebedayu wamgendera Yesu wamgambira, “Mfunda
tufira gututenderi shintu shatufira kukuluwa.”
36 Yesu kawakosiya, “Mfira nuwatenderi shishi?”

[37] Wamwankula, “Gutujimiri kukala yumu uwega waku wa kumliwu na yumonga uwega
waku wakumshigi pagulivaga mushiti sha ukwisa waku.”
[38] Yesu kawagambira, “Muvimana ndiri shamluwa! Hashi, mweza kulandira lutekeru
lwanandira lwa kutabika, awu mweza kubatizwa ntambu ya ubatizu wa neni?”
[39] Wamwankula, “Yina tuweza.”
Yesu kawagambira, “Lutekeru lwanandira hamlandiri nakaka na hawamubatiziani
ntambu yanfira Kubatiziwa, [40] kumbiti vyaneni ndiri kusyagula ayu hakalikali kumliwu
ama kumshigi kwaneni, avi vya mweni Mlungu hakawatuli wantu yakawatandiriti
mpenyu zilii.”
[41] Wafundwa wamonga walii lilongu, pawapikaniriti aga, wawakalaliliti Yakobu na
Yohani. [42] Yesu kawashema, kawagambira, “Muvimana handa walii wawaholiriti wiwi
wakola mlima wa isi zimonga wawagolokera wantu wawu kwa makakala na wakulu awa
wawagolokera wantu wawu. [43] Kumbiti kwamwenga nayiwera hangu, ira yakafira kaweri
mkulu, hakaweri ntumintumi gwenu. [44] Na muntu pakati penu yakafira kaweri mkulu,
hakaweri ntumintumi gwa woseri. [45] Toziya Mwana gwa muntu kiza ndiri wamtenderi, ira
kuwatendera na kulavia ukomu wakuwi uweri shilipira sha wantu wavuwa.”

Yesu kankumponiziya kana lwisi Baritulumayu
Matayu 20:29-34, Luka 18:35-43

[46] Su wasoka Yeriku, Yesu na wafundwa wakuwi pamuhera na lipinga likulu lya wantu,
pakaweriti kankulawa mulushi alu, kwaniti kana lwisi mluwa yawamshema Baritulumayu
mwana gwa Timayu kaweriti kalivaga mbwega mwa njira. [47] Baritulumayu pakapikaniriti
handa Yesu gwa Nazareti kankupita pahala palii, kabotanga, “Yesu, Mwana gwa Dawudi
gumoneli lusungu!”
[48] Wantu wavua wamkalapira, “Gunyamali.” Su kanyamali. Kumbiti yomberi kongera
kushema, “Mwana gwa Dawudi gumoneri lusungu!”
[49] Yesu kagolokiti, katakula, “Mumshemi.”
Su wamshema kana lwisi ulii, wamgambira, “Gulikakamaziyi! Gugoloki, kakushema.”
[50] Yomberi kasa lihabiti lyakuwi, kakopoka, kamgendera Yesu.
[51] Yesu kamkosiya, “Gufira nukutenderi shishi?”
Kanalwisi ulii kamgambira, “Mfunda nduwa mpati kulola.”
[52] Yesu kamgambira, “Gugendi, njimiru yaku ikuponiziya.”
Pala palii kana lwisi ulii kaweza kulola na kamfata Yesu mnjira.

11

1 Yesu kankwingira Yerusalemu kwa sheleku
Matayu 21:1-11, Luka 19:28-40, Yohani 12:12-19

[1] Pawaweriti wapakwegera na Yerusalemu wasokiti Betifagi na Betaniya, pakwegera na
Lugongu lwa Mizeyituni, palii kawatuma wawili wa wafundwa wakuwi wawalongoleri,
[2] kawagambira, “Mgendi mushijiji sha kulongolu kwenu. Payiwera mwakwingira amu,
hamwoni mwana gwa punda wamtawa, mweni kenitenderwi na muntu. Mumyopoli
mumjegi. [3] Handa muntu pakawakosiya, ‘Mbona mtenda hangu?’ Mumgambiri, ‘Mtuwa
kamfira na hakamwuziyi panu ulavinu.’ ”
[4] Su wagenda, wamwona mwana gwa punda mumbwega munjira wamtawa mumlyangu.
Pawaweriti wankumyopola, [5] wantu wamu waweriti wagoloka palii wawakosiya,
“Mwankumyopola punda ayu gwa shishi?”
[6] Wafundwa wawankula ntambu Yesu yakawagambiriti, nawomberi wawaleka wagendi
zawu. [7] Wamjegiriti Yesu mwana punda ayu. Wayazalira nguwu zawu pampindi pa
mwana punda ulii na Yesu kakwena kalivaga pampindi pakuwi. [8] Wantu wavuwa
wayazalira nguwu zawu munjira, wamonga wayazalira miputira ya mitera yawayidumuliti
mumalambu. [9] Wantu woseri yawalongoleriti na wafatiti, wanjiti kubotanga, “Kazyumwi
Mlungu! Katekelerwi uliya yakiza kwa litawu lya Mtuwa! [10] Utekelerwi ufalumi wiza wa
tati gwetu Dawudi. Kazyumwi Mlungu gwa kumpindi nentu!”

[11] Yesu kingiriti lushi lwa Yerusalemu, kagenda Mnumba nkulu ya Mlungu, Kalola
kila shintu weri. Kumbiti toziya iweriti kala pashimii, kagenda Betaniya pamuhera na
wafundwa wakuwi lilongu na wawili.

Yesu kagulapira mkuyu
Matayu 21:18-19

[12] Shirawu yakuwi, pawaweriti wankulawa Betaniya, Yesu kaniti njala. [13] Su kwa kutali
kaguwona mkuyu gwana mihamba ivuwa. Kagugendera kawoni handa guweriti na
libwajubwaju loseri. Pakasokiti, kaguwoniti gwahera libwajubwaju lyoseri ira mihamba
hera, toziya iweriti ndiri shipindi sha mabwajubwaju. [14] Panu Yesu kagugambira mkuyu,
"Kwanjira leru ata mashaka gangalikupera muntu yoseri nakaliya mabwajubwaju kwaku!"
Na wafundwa wakuwi wapikiniriti visoweru avi.

Yesu kankwingira Numba nkulu ya Mlungu
Matayu 21:12-17, Luka 19:45-48, Yohani 2:13-22

[15] Su wasokiti Yerusalemu. Yesu kingira Mnumba nkulu ya Mlungu kanja kuwawinga
kunja wantu waweriti wankuwuza na kuhemera vintu. Kazigalambuziya meza za-
waweriti wankuvunjira mpiya na vigoda vya walii yawaweriti wankuwuza wang'unda.
[16] Kamlekeziyiti ndiri muntu yoseri kupitira pamlangu gwa Numba nkulu ya Mlungu
pakatola shintu. [17] Shakapanu kawafunda, "Ilembwa Mumalembu Mananagala, 'Mlungu
kalonga Numba yangu hawayishemi Numba ya kumuluwa Mlungu kwa maisi goseri!'
Kumbiti muyitenda kuwera mpanga ya wakwepula!"
[18] Watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru pawapikaniriti aga, wanjiti kusakula
njira ya kumlaga. Kumbiti wamtiriti toziya lipinga lya wantu lilikangashiti na mafundu
gakuwi.
[19] Paiweriti pashimii, Yesu na wafundwa wakuwi wawukiti mlushi.

Lifundu kulawa kwa mkuyu gunyaliti
Matayu 21:20-22

[20] Shirawu yakuwi mandawira pee, pawaweriti wankupita, waguwoniti mkuyu guliya
gunyala goseri, kwanjira kumishigira mpaka kumihamba [21] Peteru kalihola visoweru
vyakatakuliti Yesu, kamgambira, "Mfunda gulori! Mkuyu gulii gwagugulapiriti, gunyala!"
[22] Yesu kawagambira, "Mumjimiri Mlungu." [23] "Nukugambirani nakaka, muntu
pakalugambira lugongu alu, 'Gutupuki gukalyasi mulitanda,' pota na lyoga mumoyu
mwakuwi, kumbiti kajimira kuwera vitwatira vyoseri vyakatakula vinyawiki, havim-
nyawikili. [24] Hangu nukugambirani, pamumluwa Mlungu shintu shoseri, mjimiri handa
mshiyanka kala, namwenga hamshiyanki shintu shoseri shamuluwiti. [25] Pamgoloka kum-
luwa Mlungu, gumlekiziyi kila muntu yakakutenderani vidoda, su Tati gwenu kakumpindi
hakawalekiziyi mwenga vidoda vyenu." [26] Kumbiti handa mwenga mulekiziya ndiri, ama
Tati gwenu gwa kumpindi hapeni kawalekizii mwenga vidoda vyenu.

Wakonya ukulu wa Yesu
Matayu 21:23-27, Luka 20:1-8

[27] Su wasoka kayi Yerusalemu. Yesu pakaweriti kankugendagenda Mnumba nkulu
ya Mlungu, watambika wakulu na wafunda wa malagaliru na wazewi wamgendiriti,
[28] wamkosiya, "Gwankutenda vitwatira avi kwa ukulu gaa? Gani yakakupiti ukulu wa
kutenda vitwatira avi?"
[29] Kumbiti Yesu kawagambira, "Hanuwakosiyani shintu shimu, pamnankula, naneni vira
hanuwagambirani kwa ukulu gaa nankutenda vitwatira avi. [30] Hashi, uwezu wa Yohani wa
kubatiza ulawa kumpindi kwa Mlungu ama ulawa kwa wantu? Munankuli."
[31] Wanja kulitakuziya, "Patutakula, 'Ulawiti kumpindi kwa Mlungu,' hakatukosiyi, su
mbona munjimira ndiri?" [32] "Hapeni tutakuli ulawa kwa wantu, patutakula hangu tutira
lipinga lya wantu toziya woseri wajimiriti handa Yohani kaweriti mbuyi gwa Mlungu
nakaka." [33] Su, wamwankula Yesu, "Twenga tuvimana ndiri."

Yesu kawagambira, “Naneni vira hapeni nuwagambiri ntenda vitwatira avi kwa uwezu wa gaa.”

12

1 Mfanu gwa lirambu lya mizabibu na walimaji
Matayu 21:33-46, Luka 20:9-19

1 Yesu kanjiti kutakula nawu kwa mifanu, “Muntu yumu kalimiti lirambu lya mizabibu. Katindiliziya shibambaza na pakati pa lirambu kabawa lirindi lya kuyonera zabibu, kanyawa lilingu lya kulolelera. Kawazimila lirambu ali kwa walimaji, mweni kagenda mpaka lushi lwa kutali. 2 Shipindi sha kubenanga, kamtumiti ntumintumi gwakuwi kwa walimaji walii, kamjegeri seemu ya viboga vya lirambu lyakuwi. 3 Walimaji walii wambata, wamkoma, wamwuziya mawoku hera. 4 Kamtuma kayi ntumintumi yumonga, ayu viraa walimaji wamkomanga mumtuwi na kumtendera vidoda. 5 Mweni kana lirambu ulii kamtuma kayi ndundami yumonga, walimaji awa wamlagiti. Watenditi hangu kwa wamonga wavuwa yakawatumiti, wamonga wawakomiti, na wamonga wawalaga. 6 Kasigaliwiti na muntu yumu, yani mwana gwakuwi yakamfira. Upeleru kamtuma ayu pakalihola, ‘Hawamupanani ligoya mwana gwangu.’ 7 Kumbiti walimaji awa waligambirana, ‘Ayu ndo Mweni mhala, tumlagi su uhala wakuwi uweri wa twenga!’ 8 Su, wambata, wamlaga na kumyasa kunja kulirambu lilii.

9 “Hashi, mweni kana lirambu hakatendi shishi? Hakizi kuwalaga walimaji woseri na kuliyazimilira lirambu lya mizabibu kwa wantu wamonga. 10 Hashi, hamwenibetuli Malembu Mananagala,
‘Libuwi lyawaliremiti wanyawa numba
Vinu liwera libuwi lyaliwera na mana nentu kuliku mabuwi goseri.
11 Mtuwa ndo mweni yakatenditi shintu ashi,
Nasheni ndo shakulikangasha kwa twenga’?”

12 Watambika wa numba ya Mlungu na wafunda wa malagaliru na wazewi wavimaniti handa mfanu agu guweriti kawalonga womberi. Hangu wajeriti kumbata, kumbiti watiriti lipinga lya wantu. Su wamleka kagendi zakuwi.

Kulipira kodi kwa Kaisari
Matayu 22:15-22, Luka 20:20-26

13 Su Mafalisayu wamu na wantu wa shipinga sha mfalumi Herodi wawatumiti su wamgomiziyi Yesu kwa visoweru vyakuwi. 14 Wamgendera, wamgambira, “mfunda tuvimana handa gwenga ndo muntu yagwaminika, gutakula nakaka hera, wala gumshera ndiri muntu yoseri shakaliholiti. Gulishera ndiri ukulu wa muntu, toziya gufunda unakaka hera wa Mlungu kwa wantu. Su, gutugambiri vya halali kumupa Kaisari kodi ama ndala?”

15 Kumbiti Yesu kavimaniti Ufyangu wawu, kawagambira, “Mbona mnjera? Mnanguziyi mpiya ligwala.”

16 Wamlanguziya. Yomberi kawakosiya, “Sheni na shilanguliru ashi sha gaa?”
Wamwankula, “Shilanguliru ashi sha Kaisari.”

17 Su Yesu kawagambira, “Vya Kaisari mmupanani Kaisari na vya Mlungu mmupanani Mlungu.” Walikangashira nentu.

Shitwatira sha kuzyuka
Matayu 22:23-33, Luka 20:27-40

18 Wantu wawalawiti mushipinga sha Masadukayu, walii watakulaga kwahera muntu yakaweza kuzyuka, su wamgenderiti Yesu wamkosiya, 19 “Mfunda Musa katulagaliriti hangu, ‘Muntu pakahowa na kumleka mdala pota mwana, mlongu gwakuwi mpaka kamtoli mkenja ulii na kamyiwuliri wana mlongu gwakuwi yakahowiti.’ 20 Su kuweriti na walongu saba. Gwa kwanja kamyugiti, kahowa pota kumleka mwana. 21 Mlongu gwa pili kamyuga mkenja ayu na yomberi kahowa pota kuleka mwana. Ilawiriti ntambu iraayi kwa mlongu gwa tatu. 22 Woseri saba wahowa pota kuleka wana. Pawupeleru mdala ulii

kahowa. [23] Vinu wantu pawazyuka mulishaka lya kuzyuka, mawu ayu hakaweri mdala gwa
gaa? Toziya woseri saba wamyugiti."
[24] Yesu kawankula, "Mwenga mwagamira toziya mgamana ndiri Malembu Mananagala
ama likakala lya Mlungu. [25] Toziya wawahowiti pawazyuka, hapeni wayugi wala kuyugwa,
hawaweri handa wantumintumi wa kumpindi. [26] Kumbiti kwa shisoweru sha kuzyukisiwa
kwa wantu wawahowiti, hashi, mwenesomi mushindola sha Musa shisoweru shilii sha
shitogolu shashiyakiti motu, Mlungu ntambu yakamgambiriti Musa, 'Neni na Mlungu gwa
Aburahamu na Mlungu gwa Isaka na Mlungu gwa Yakobu.' [27] Yomberi Mlungu ndiri gwa
wawahowiti, ira Mlungu gwa wakomu. Su, mwenga mwagamira nentu!"

Lilagaliru likulu
Matayu 22:34-40, Luka 10:25-28

[28] Yumu gwa wafunda wa malagaliru kasokiti, kawapikanira Masadukayu wankuli-
takuziyana na Yesu. Pawawoniti Yesu kawankuliti weri, kamkosiya, "Mumalagaliru goseri,
lilagaliru lyoshi likulu kuliku goseri?"
[29] Yesu kamwankula, "Lilagaliru likulu ndo ali, 'Gupikiniri Israeli! Mlungu Mtuwa gwetu,
ndo mweni Mtuwa gweka yakuwi. [30] Gumfiri Mlungu Mtuwa gwaku kwa moyu gwaku
goseri na kwa rohu yaku yoseri na kwa mahala gaku goseri na kwa makakala gaku goseri.'
[31] Na lilagaliru lya pili kwa ukulu ndo ali, 'Guwafiri wamonga ntambu yagulifira gumweni.'
Kwahera lilagaliru limonga likulu nentu kuliku ali."
[32] Su ulii mfunda gwa malagaliru kamgambira, "Iherepa Mfunda! Gutakula nakaka
kulonga Mlungu yumu hera na kwahera yumonga ira yomberi. [33] Na gumfiri Mlungu
Mtuwa gwaku kwa moyu gwaku goseri na kwa mahala gaku goseri na kwa makakala gaku
goseri na guwafiri wamonga ntambu yagulifira gamweni. Shitwatira ashi shana mana
nentu kuliku matambiku goseri gakulunguziya torosu kwa Mlungu."
[34] Yesu pakawoniti handa muntu ayu kamwankula kwa luhala, kamgambira, "Gwenga
gwakutali ndiri na Ufalumi wa Mlungu."
Palongolu pa aga, kwahera muntu yakajeriti kayi kumkosiya shintu.

Kristu gaa?
Matayu 22:41-46, Luka 20:41-44

[35] Shipindi Yesu pakaweriti kankufunda Mnumba nkulu ya Mlungu, kakosiiti, "Mbona
wafunda wa malagaliru watakula handa Kristu mwana gwa Dawudi? [36] Dawudi pakalon-
goziwitwi na Rohu Mnanagala katakuliti,
'Mtuwa kamgambiriti Mtuwa gwangu,
Gukali uwega wa neni wa kumliwu,
Mpaka panuwatula wankondu waku pasi pa magulu gaku.' "
[37] "Dawudi mweni kamshema Kristu Mtuwa. Su Kristu hakaweri hashi mwana
gwakuwi?" Lipinga lya wantu waweriti wankumpikinira,

Yesu kankuwakalipira wantu kuusu wafunda wa malagaliru
Matayu 23:1-36, Luka 20:45-47

Lipinga lya wantu liweriti lyakumpikanira Yesu kwa kunemelera. [38] Yesu pakaweriti
kankufunda, katakuliti, "Mkali weri na wafunda wa malagaliru weni wafiraga kulipitiziya
pitiziya walikwindira lihabiti ritali na wafira wantu wawalamsiyi kwa ligoya kusoku.
[39] Wafiraga kulivaga muviti vya kulongolu munumba ya Mlungu, na kutola mpenyu
ziherepa pamsambu [40] Wawayonga wakenja aku wankulipayira kumluwa Mlungu kwa
shipindi shitali! Lishaka lya kutoza hawatabiki nentu!"

Shijungu sha Mkenja
Luka 21:1-4

[41] Yesu kaweriti kalivaga pakwegera na lisanduku lya luhanja. Kaweriti kankulola wantu
wavuwa ntambu yawaweriti wankulavia mpiya na kuzitula muluhanja lwa Numba ngulu
ya Mlungu. Walunda wavuwa walaviyiti mpiya zivuwa. [42] Kiza mkenja mhushu kalaviya
senti ndidika mbili zya mpiya. [43] Panu Yesu kawashema wafundwa wakuwi, kawagambira,

"Nukugambirani nakaka, mkenja muhushu ayu kalaviya zivuwa kuliku wamonga woseri
yawatuliti mpiya mulisanduku lya luhanja. 44 Mana woseri walaviya kulawilirana na shuma
shashiyogizikiti, kumbiti mawu ayu, tembera mhushu, kalaviya vyoseri vyakaweriti navi,
kalaviya kila shintu shakafiriti kwa kulikala."

13

1 Numba nkulu ya Mlungu hayibomoki
Matayu 24:1-2, Luka 21:5-6

1 Yesu pakaweriti kankulawa Mnumba nkulu ya Mlungu, mfundwa yumu kamgambiriti,
"Mfunda Guloli mabuwi aga na numba azi ntambu yaziwera za kulikangashira!"
2 Yesu kamgambira, "Hashi, guziwona numba azi ngulu? Kwahera ata libuwi limu
halisigali panani pa limonga, kila shintu hashibomolwi."

Kwanja kwa tabu na ndabiku

3 Yesu pakaweriti kalivaga kulugongu lwa Mizeyituni kulolana na Numba nkulu ya
Mlungu, su Peteru na Yakobu na Yohani na Andereya wamkosiya pambwega gweka yawu.
4 "Gutugambiri vitwatira avi havilawili ndii? Lilanguliru gaa halilanguziyi handa vitwatira
avi vyapakwegera kulawira?"
5 Yesu kanja kuwagambira, "Mlikali weri muntu nakiza kukuzyangani. 6 Wantu wavuwa
hawizi pawalitumiya litawu lyaneni, pawalishema, 'Neni na Kristu!' Womberi hawawapo-
tuziyi wantu wavuwa. 7 Pampikinira ngondu na tetesutetesu zya ngondu, namuwera na
lyoga. Vitwatira avi mpaka vilawiri, kumbiti upeleru weni wankali. 8 Isi yimu hailikomi
na isi imonga, ufalumi wumu haulikomi na ufalumi umonga, pahala pavuwa hapaweri na
malendemeru na njala. Vitwatira avi gambira pakwanja kutama kwa kulera nonu.
9 "Mwenga mlikali weri! Mana wantu hawawajegeni kumahakama, na kuwakomanga
munumba ya Mlungu, Hawawajegi palongolu pa utuwa na wafalumi toziya munjimiriti
neni, su mpati kuwagambira visoweru viwagila. 10 Mpaka huti shisoweru shiwagira shibw-
erwi kwa Maisi goseri. 11 Nawomberi pawakubateni na kuwajega kumahakama, namlihola
kwa galiya gamfira kutakula, shipindi shilii pashiyiza, mtakuli shoseri shakakupananeni,
mana mwenga ndiri mwamfira kutakula, ira Rohu Mnanagala. 12 Mlongu hakamgalambuki
mlongu gwakuwi kalagwi na tati hakamgalambuki mwana gwakuwi na wana hawawa-
tenduwi walera wawu na kuwalaga. 13 Wantu woseri hawawakalalireni mwenga toziya ya
litawu lyaneni. Kumbiti ulii yakahepelera mpaka upeleru ndo hakalopoziwi.

Likalaliru lihalibisiya
Matayu 24:15-28, Luka 21:20-24

14 "Pamwona 'Likalaliru lihalibisiya' ligoloka pahala pakuwi ndiri, muntu yakabetula
kavimani mana yakuwi, panu wantu wawawera Yudeya watugili mumigongu. 15 Muntu
yakaweriti pampindi pashitwiku sha numba nakasuluka kwingira mnumba mwakuwi
kutola shintu. 16 Yakawera mlirambu nakawuya ukaya kutola lihabiti lyakuwi. 17 Shondi
shondi wamawu yawawera na yinda na walii yawanoniziya mumashaka galii! 18 Mmuluwi
Mlungu vitwatira avi navilawira mashaka ga mbepu. 19 Mana kupeluwa kwa shipindi ashi
hakongeleki nentu kweni lawiri kwanjira Mlungu pakanyawiti isi mpaka leru, hapeni
ilawiri kayi. 20 Handa Mtuwa mekapunguli ndiri mashaka aga kwahera muntu hakalopolwi.
Kumbiti su kwajili ya wasyagulwa wakuwi, Mtuwa kapungula mashaka aga.
21 "Su muntu pakawagambirani, 'Guloli, Kristu kapanu!' Ama 'Ka palii!' Namjimira.
22 Mana hawalawili ashina Kristu wa upayira na mambuyi wa upayira, hawatendi malan-
galiru na mauzauza, su kuwapotuziya wasyagulwa wa Mlungu handa payiwezikana. 23 Su
mwenga mlikali weri. Neni nukugambirani vitwatira vyoseri pamberi vyenilawiri.

Kwiza kwa Mwana gwa muntu
Matayu 24:29-31, Luka 21:25-28

24 "Mashaka aga, pagapera kala, mshenji hagutulwi luwindu na lyezi hapeni lilangali.
25 Ntondu hazituluki kulawa kumpindi na makakala ga kumpindi hagazitikiziyi. 26 Panu

hawamwoni Mwana gwa muntu pakiza mumawundi na likakala likulu pamuhera na
ukwisa. [27] Shakapanu hakawatumi wantumintumi wa kumpindi wawajojiniri wasyagulwa
wakuwi kulawa wega zoseri zya musheshi za pasipanu, kulawa upeleru wa pasipanu
mpaka upeleru wa mpindi.

Lifundu kulawirana na mkuyu
Matayu 24:32-35, Luka 21:29-33

[28] "Mleki mtera gwa mkuyu guwafundi. Mitambi ya mitera payanja kunama na kutomola
mahamba, muvimani kuwera shipindi sha kutowa vula shapakwegera. [29] Ntambu iraa ayi
mwenga pamwona vitwatira avi vyankulawira, muvimani handa shipindi shapakwegera
nentu. [30] Nakaka nukugambirani, shiyiwuku ashi shankupita ndiri pamberi pa vitwatira
vyoseri avi kulawira. [31] Mpindi na isi hapeni zipiti, kumbiti visoweru vyangu su hapeni
vipiti.

Kwahera yakamana mashaka wala shipindi
Matayu 24:36-44

[32] "Kumbiti kwahera muntu yakavimana lishaka wala shipindi, ama ntumintumi gwa
kumpindi, ama Mwana, ira Tati gweka yakuwi ndo mweni yakavimana. [33] Mloli weri
na mshenjeri, mana muvimana ndiri shipindi hashi hashisoki ndii. [34] Hayiweri handa
muntu yakawuka ukaya kugenda mwanja pakawalekera wantumintumi wakuwi, kila
yumu na lihengu lyakuwi. Shakapanu kamgambira mlolera mlyangu kaweri masu.
[35] Su mulikali masu, toziya muvimana ndiri mweni kaya hakawuyi ndii, pamonga pamii
ama pashiru ama mandawira putiputi. [36] Handa pakiza lindimu nakawawona mgonja.
[37] Ganawagambirani mwenga, nuwagambira wantu woseri, 'Mshenjeri!' "

14

1 Mpangu gwa kumlaga Yesu
Matayu 26:1-5, Luka 22:1-2, Yohani 11:45-53

[1] Gasigariti mashaka mawili pamberi pa kusoka mumsambu gwa Pasaka na mabumunda
gawalekera ndiri simika. Watambika wakulu wa numba ya Mlungu na wafunda wa
malagaliru waweriti wankusakula njira ya kumbata Yesu wamlagi. [2] Su watakula, "Tuleki
kumbata mumsambu gwa Pasaka, toziya wantu hawatendi ndewu."

Yesu kankuswagwa lipaki aku Betaniya
Matayu 26:6-13; Yohani 12:1-8

[3] Yesu kaweriti Betaniya mnumba mwa Simoni mngumbula. Pawaweriti mmeza
wankuliya shiboga, mawu yumu yakaweriti na supa ya lipaki lya kununkira lya beyi nkulu
kiza. Kaimega supa ayi na kamumiminira Yesu lipaki mumtuwi.
[4] Wantu wamu waweriti panu wakalaliti, walitakuliziana, "Kwa shishi kwananga lipaki
linunkira ali? [5] Gangaweziti kuwuza kwa mpiya za shibena mgongu sha shinja shimu, na
kuwayupa wahushu!" Wamkalipira mawu ayu. [6] Kumbiti Yesu kawagambira, "Mumleki,
kwa shishi kumgaziya? Kantendera shintu shiherepa. [7] Hamuweri na wahushu mashaka
goseri, hamuwezi kuwatanga shipindi shoseri shamfira. Kumbiti neni hapeni nweri na
mwenga mashaka goseri. [8] Yomberi katenda ntambu yakaweziti, kayitilira nshimba yangu
lipaki linunkira kuyitandira kwa kusira. [9] Nukugambirani nakaka, poseri muisi shisoweru
shiwagira pashibwerwa, shitwatira ashi shakatenditi hashikandwi ntambu ya kulihola."

Yuda kakujimira kumgalambuka Yesu
Matayu 26:14-16; Luka 22:3-6

[10] Shakapanu Yuda Isikariyoti, yumu gwa walii lilongu na wawili, kagenditi kwa watam-
bika wakulu su kamgalambuki Yesu. [11] Watambika wa numba ya Mlungu pawapikaniriti
shisoweru ashi, wasekelera, wamlagiliti kumpanana mpiya. Su, Yuda kanja kusakula
lupenyu lwa kamgalambukira kwa Watambika wakulu.

Matandiru ga pasaka
Matayu 26:17-25; Luka 22:7-13,14-23; Yohani 13:21-30

[12] Lishaka lya kwanja lya Msambu gwa Mabumunda gawalekera ndiri simika, shipindi
sheni mwana kondolu gwa pasaka pakalikitulwa, wafundwa wakuwi wamkosiyiti, "Gufira
tukutandiri koshi shiboga sha Pasaka?" [13] Su Yesu kawalagalira wawili wa wafundwa
wakuwi pakawagambira, "Mgendi mlushi, na amu hamliwoni na mpalu yumu yakalitwika
vulu ya mashi. Mmufati [14] mpaka mnumba yanakingiri, mkamgambiri mweni kaya,
'Mfunda kalonga sha koshi shumba sheni handiyi Pasaka pamuhera na wafundwa wangu?'
[15] Yomberi hakawalonguzii shumba shikulu mligolofa amu vyoseri wavitandira kala,
mtutandiri amu." [16] Wafundwa wawuka, wagenda mlushi, wawona kila shintu weri
ntambu yakawagambiriti Yesu. Su watandira shiboga sha pasaka. [17] Payiweriti pamii,
Yesu kiziti pamuhera na wafundwa wakuwi lilongu na wawili. [18] Pawaweriti pameza
wankuliya, Yesu katakuliti, "Nakaka nukugambirani, yumu gwenu yakaliya pamuhera
naneni, Hakang'alambuki." [19] Panu wafundwa wakuwi wanja kulihola, yumu yumu
wamkosiyiti, "Hashi, neni?" [20] Yesu kawagambira, "Yumu gwenu mwenga lilongu na
wawili, yakatota libumunda pamuhera naneni mubakuli. [21] Nakaka Mwana gwa muntu
hakahowi handa malembu Mananagala ntambu yagatakuliti kwakuwi, kumbiti shondi
kwakuwi muntu ulii yakamgalambuka Mwana gwa muntu! Hayiweri kwa muntu ulii
handa mekayiwuki ndiri!"

Shiboga sha Mtuwa
Matayu 26:26-30; Luka 22:14-23; 1 Wakorintu 11:23-25

[22] Pawaweriti wankuliya, Yesu katoliti libumunda, kalonga mayagashii Mlungu,
kalimega na kawapanana wafundwa wakuwi pakalonga, "Mtoli mlii, ayi ndo nshimba ya
neni." [23] Shakapanu katola lutekeru lwa divayi, kalonga mayagashii Mlungu, kawayupa,
woseri walanda mulutekeru alu. [24] Kawagambira, "Agu ndo mwazi gwangu gwagulawa
kwajili ya wantu wavuwa. Mwazi gwangu gwagulanguziya lipatanu lya Mlungu na wantu.
[25] Nakaka nukugambirani, hapeni nandi kayi divayi mpaka lishaka lilii panfira kuyilanda
divayi yasyayi Muufalumi wa Mlungu." [26] Shakapanu wimba lwimbu, wawuka, wagenda
kulugongu lwa Mizeyituni.

Yesu kankumyambula handa Peteru hakamlemi
Matayu 26:26-30; Luka 22:14-20; 1 Wakorintu 11:23-25

[27] Yesu kankuwagambira wafundwa wakuwi, "Mwawoseri hamtugi na kundeka, toziya
Malembu Mananagala galonga,
'Mlungu hakamlagi mlolera gwa kondolu,
Na wakondolu hawalimwagi.' [28] Kumbiti panzyuka kala, hanuwalongolerani Galilaya
kulii!" [29] Peteru kamgambira, "Handa woseri hawakuleki, neni hanukulemi ndiri!"
[30] Yesu kamgambira Peteru, "Nakaka nukugambira, pashiru panu, pamberi njogolu
keniwiki mala mbili, hagunemi mala ntatu." [31] Kumbiti Peteru kalilapira, "Ata payiwera
nfuwi pamuhera na gwenga, hanukulemi ndiri." Wafundwa woseri viraa watakula ntambu
ira ayi.

Yesu Kankumluwa Mlungu mushiwunga Getisemani
Matayu 26:36-46; Luka 22:39-46

[32] Su, wasoka mushiwunga shawashishemiti Getisemani. Yesu kawagambira wafundwa
wakuwi, "Mlivagi panu Shipindi neni nankumluwa Mlungu." [33] Shakapanu kawatola
Peteru na Yakobu na Yohani, kanja kulishera nentu na kushashatika. [34] Kawagambira,
"Nhinginika nentu, ata sambira howa. Mkali panu na mweri masu." [35] Kagenda kulongolu
shididini, kasuntumala makukama, kamluwa Mlungu, handa payiwezekana, shimpiti
shipindi ashi sha ndabiku. [36] Kalonga, "Tati!, Tati gwaneni, kwa gwenga vitwatira yoseri
viwezikana. Gumpusiliri lutekeru lwa ndabiku alu, kumbiti hayiweri handa ntambu yan-
fira neni, ira ntambu yagufira gwenga." [37] Shakapanu kawuya kwa Wafundwa walii watatu,
kawoniti wagonja. Su kamkosiya Peteru, "Simoni, hashi gugonja? Guwezandiri kulikala
masu ata lisaa limu?" [38] Shakapanu kawagambira, "Mkali masu na mumluwi Mlungu
su namwingira mukujerwa. Rohu ifira, kumbiti nshimba yahera likakala." [39] Kagenda

kumuluwa Mlungu kayi pakawuyira visoweru viraa vilii. [40] Shakapanu kawuya kayi kwa
wafundwa walii kawawoniti wagonja. Masu gawu gaweriti gana mbota. Wavimana ndiri
sha kumwankula. [41] Pakawiziriti mala ya tatu kawagambiriti, "Mwankali mwankugonja
na kwoyera? Vinu itosha! Saa isoka! Muloli, Mwana gwa muntu wankumupa kwa
wantu wana vidoda. [42] Mwimuki, tugendeni zetu. Mloli, ulii yakafira kung'alambuka
kapakwegera."

Yesu wankumbata
Matayu 26:47-56, Luka 22:47-53, Yohani 18:3-12

[43] Yesu Pakaweriti kankali kankutakula, Yuda, yumu gwa wafundwa lilongu na wawili,
kiza pamuhera na lipinga lya wantu wana mapanga na vindonga. Wantu awa waweriti
walagalilwiti na watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru na wazewi. [44] Yuda
mgalambuka kaweriti kawalanguziya lilanguliru, "ulii hanumnoneri ndo mweni, mumbati
na kumjega wakamloleri." [45] Yuda pakasokiti, kamgenderiti Yesu, kamgambira, "Mfunda."
Shakapanu kamnonera. [46] Wantu walii wambata Yesu, na kumtawa. [47] Yumu gwa walia
wawaweriti wagoloka pamuhera na Yesu, kasolomola upanga wakuwi, kamdumula likutu
ntumintumi gwa Mtambika mkulu. [48] Yesu kawagambira, "Vimwiza na mapanga na
vindonga kumbata gambira neni na shimpegu? [49] Kila lishaka nweriti pamuhera na
mwenga panfunda Mnumba nkulu ya Mlungu, wala mumbata ndiri. Kumbiti vinu
Malembu Mananagala ga kala."

[50] Panu wantumintumi woseri wamleka, watira. [51] Kweniti na muntemba yumu yakawer-
iti kavala lishuka kaweriti kankumfata Yesu. Nawomberi wajeriti kumbata, [52] kumbiti
yomberi kayirekiziya shuka yakuwi, katuga shivula hera.

Yesu palongolu pa shiyotera motu sha Wayawudi.
Matayu 26:57-68; Luka 22:54-55,63-71; Yohani 18:13-14,19-24

[53] Su wamjega Yesu kwa mtambika mkulu peni Watambika wakulu woseri na wazewi
na wafunda wa malagaliru waweriti waliwona. [54] Peteru kamfatiti Yesu kwa kutali,
kingira muluwaga lwa numba ya mtambika mkulu, kalivaga pamuhera na walolera
milyangu pakotera motu. [55] Watambika wakulu wa shiyotera motu sha Wayawudi woseri
wasakula upitawu wa kumsitaki Yesu wapati kumlaga, kumbiti wapata ndiri. [56] Wantu
wavuwa walaviyiti upitawu wa kupaya kwa Yesu, kumbiti upitawu wawu ujimilirana
ndiri. [57] Shakapanu wamonga wagolokiti, walaviya upitawu wa kupaya pawatakula,
[58] "Tumpikiniriti muntu ayu pakatakula hanhalibisiyi numba nkulu ya Mlungu yawanyaw-
iti kwa mawoku, na kwa mashaka matatu hanuinyawi imonga yawainyawa ndiri kwa
mawoku." [59] Kumbiti ata hangu, upitawu wawu ujumilirana ndiri.

[60] Su, mtambika mkulu kagoloka pakati pawu, kamkosiya Yesu, "Hashi, gwankula ndiri
shisoweru? Wantu awa gawawoniti kwa gwenga?" [61] Kumbiti yomberi kalikala jii katakula
ndiri ata shisoweru shimu. Mtambika mkulu gwa numba ya Mlungu kamkosiya kayi,
"Hashi, gwenga ndo Kristu, Mwana gwa Mlungu yawamkwisa?" [62] Yesu kankula, "Neni ndo
mweni. Kayi hamumoni neni Mwana gwa muntu pakalivaga uwega wa kumliwu wa Mtuwa
yakawera na makakala, pakiza mumawundi ga kumpindi." [63] Panu Mtambika mkulu
kapapula lihabiti lyakuwi, kalonga, "Tufira ndiri kayi wakapitawu wamonga? [64] Mpikanira
kankumwigilanga Mlungu! Mwenga mwona hashi?" Woseri wamtoza, kafiruwa kuhowa.
[65] Su, wamu wawu wanja kumtemera mata, wamgibikira sheni, wamkoma na kumgambira.
"Gutungi gaa yakakukomiti!" Walolera mlyangu wamtola, wamwakula.

Peteru kankumlema Yesu
Matayu 26:69-75; Luka 22:56-62; Yohani 18:15-18,25-27

[66] Peteru pakaweriti kankali paluwaga, mdala yumu gwa vinyakalika gwa Mtambika
Mkulu kiziti. [67] Pakamwoniti Peteru kankuyotera motu, kamloliti, kamgambira. "Viraa
gwenga guweriti pamuhera na Yesu Mnazareti." [68] Peteru kalema, "Nummana ndiri,
wala nuvimana ndiri gagutakula!" Shakapanu Peteru kawuka, kagenda kunja kuwuwa.
Panu njogolu kawika. [69] Shinyankalika mdala ulii pakamwoniti kayi Peteru, kanja kayi

kuwagambira wantu wawaweriti wagoloka palii, “muntu ayu yumu gwawu.” [70] Peteru kalema kayi.

Shakapanu katepu, wantu waweriti wagoloka palii wamgambira Peteru. “Nakaka gwenga gwa yumu gwawu, mana gwenga gwa Mgalilaya.” [71] Kumbiti Peteru kanja kulirapa, pakatakula, “Neni nummana ndiri muntu ulii yamtakula visoweru vyakuwi.” [72] Palaa palii njogolu kawika mala ya pili. Su Peteru kalihola ntambu Yesu pakaweriti pakamgambira, “pamberi pa njogolu keniwiki mala ya pili, hagunemi mala ntatu.” Peteru kalira.

15

1 Yesu kapashiyotera motu pa Pilatu
Matayu 27:1-2,11-14, Luka 23:1-5, Yohani 18:28-38

[1] Pawushiiti, watambika wakulu wa numba ya Mlungu watenditi lishawuli pamuhera na wazewi na wafunda wa malagaliru na wantu wa shiyotera motu woseri, wamtawa Yesu pingu wamjega pashiyotera motu pa Pilatu.

[2] Pilatu kamkosiya Yesu, “Hashi, gwenga gwa Mfalumi gwa Wayawudi?” Yesu kamwankula, “Yina, gwenga gutakula.”

[3] Watambika wakulu wampayiliti Yesu vitwatira vivuwa. [4] Pilatu kamkosiya kayi Yesu, “Hashi gwankula ndiri shisoweru? Guloli ntambu yawalaviya masitaka gavuwa kwaku.”

[5] Kumbiti Yesu kankula ndiri shisoweru, ata Pilatu kalikangasha.

Yesu wankumtoza kumlaga
Matayu 27:15-26; Luka 23:13-25; Yohani 18:39-19:16

[6] Kila Shipindi sha msambu gwa Pasaka, Pilatu kaweriti na shitiba sha kuwavugulira mtatilwa yumu yawamfira. [7] Su, kuweriti na muntu yumu yawamshema Baraba, yakaweriti wamtatira pamuhera na wamonga wawalagiti wantu pawaweriti waku-songuziya. [8] Wantu wavuwa wamgendera Pilatu wamluwa kawatenderi handa shitiba shakuwi. [9] Pilatu kawakosiya, “Hashi, mfira nuwavuguliri Mfalumi gwa Wayawudi?” [10] Katakula hangu toziya kavimaniti kala handa watambika wakulu wamjegeriti Yesu toziya ya weya. [11] Kumbiti Watambika wakulu wawasonguziyiti wantu wamluwi Pilatu kamvuguliri Baraba. [12] Pilatu kawakosiya kayi, “Su, mfira ntendi hashi na muntu ayu yamumshema Mfalumi gwa Wayawudi?” [13] Wantu woseri washowangana kayi pawatakula, “Gumkong'onderi palupingika!” [14] Kumbiti Pilatu kawakosiya, “gwa shishi! Katenda shidoda gaa?” Kumbiti womberi wongera kushowangana, “Gumkong'onderi misumali mulupingika!” [15] Pilatu kafiriti kulifiliziya lipinga lya wantu awa, su, kamlekeziya Baraba kulawa mushibetubetu. Kawagambira wanjagila wamkomi ntomondu Yesu na wamkong'onderi misumali mulupingika!

Wanjagira wankumtendera lijonga Yesu
Matayu 27:27-31; Yohani 19:2-3

[16] Shakapanu wanjagila wamjegiti Yesu muluwaga muliboma lya Pilati mkulu gwa isi, wawajojinira shipinga shakuwi shoseri. [17] Wamvalisiya nguwu ya zambalawu, wapota lijenjeri lya misontu wamvalisiya mumtuwi. [18] Wanja kumlamsiya, “Mwika Mfalumi gwa Wayawudi!” [19] Wamkoma mumtuwi kwa ludengi, wamtemera mata, wamsuntamalira na kumng'ong'onelera. [20] Pawamshinigira kala wamvuliti lihabiti lilii, wamvalisiya nguwu zakuwi, shakapanu wamjega kumpingika.

Yesu wamkong'ondera misumali mulupingika
Matayu 27:32-44; Luka 23:26-43; Yohani 19:17-27

[21] Pawaweriti munjira, waliwoniti na muntu yumu yawamshema Simoni, muntu gwa lushi lwa Kureni. Yomberi kaweriti tati gwa Alekizanda na Rufu na Shipindi ashi kaweriti kankulawa kulirambu. Su, wamgambira katoli lupingika lwa Yesu. [22] Shakapanu wamjega Yesu mpaka pahali pawapashema Goligota, mana yakuwi, “Pahala pa Shipalakasa sha mtuwi.” [23] Wamupa divayi wahanganyikiti na mtera wagushema manimani, kumbiti

yomberi kalemiti kulanda. [24] Su wampingika, wagawana nguwu yakuwi kwa kuzigalambuziya simbi wamuwi gaa hakapati shipandi sha nguwu. [25] Iweriti saa tatu mandawira pawampingikiti. [26] Na masitaka gakuwi gaweriti galembwa, "Mfalumi gwa Mayawudi." [27] Pamuhera nayomberi wapingikitwi wakwapula wawili, yumu uwega wa kumshigi na yumonga uwega wakuwi wa kumliwu. [28] Su lilembu litimii lyalitakula, "Wamwalangiti pamuhera na watenda vidoda."

[29] Wantu waweriti wankupita pahala panu wamwigilangiti, pawatikiziya mituwi yawu na kutakula, "Aha! Gwenga gutakuliti gumweni guweza kubomola Numba nkulu ya Mlungu na kunyawa kwa mashaka matatu! [30] Vinu, gusuluki mlupingika gulilopozii gumweni!"

[31] Nawomberi watambika wakulu pamuhera na wafunda wa malagaliru wamshinigiriti pawalitakuziana, "Kawalopoziya wamonga, kumbiti kulilopola mweni kasinda! [32] Eti yomberi ndo Kristu, Mtuwa gwa Israeli! Kasuluki kulawa mlupingika su tuwoni na kujimira." Ata wantu walii wawapingikitwi pamuhera nayomberi wamlongiti.

Yesu kankuhowa mlupingika
Matayu 27:45-56; Luka 23:44-49; Yohani 19:28-30

[33] Kwanjira saa sita pamusi mpaka saa tisa kuweriti liwindu isi yoseri. [34] Saa tisa pamii Yesu kalila kwa liziwu likulu, pakalonga, "Eloyi, Eloyi, lema sabakitani?" Mana yakuwi, "Mlungu gwangu, Mlungu gwangu mbona gundeka?" [35] Wantu wamonga wawagolokiti paliya pawapikaniriti hangu, watakuliti, "Gupikiniri! Kankumshema Eliya." [36] Muntu yumu katuga, katola lidodoki kalitawa mulupeleru lwa ludenki katota mudivayi isheshema, kamupa kalandi pakatakula, "Ebu tuloli handa Eliya hakizi kumsulusiya palupingika!" [37] Yesu kabota, shakapanu kahowa.

[38] Su, lipaziya lya Numba nkulu ya Mlungu lidegeka vipandi viwili kulawa kumpindi mpaka pasi. [39] Mkulu yumu gwa wanjagila yakaweriti kagoloka kulongolu kwa lupingika kawoniti Yesu ntambu yakahowiti, kalonga, "Nakaka muntu ayu kaweriti Mwana gwa Mlungu!" [40] Wadala wamu waloliti kwa kutali, muwamu mwawu kaweriti Maliya Magidalena na Salomi na Mariya mawu gwa ashina Yakobu mpusu na Yosefu. [41] Awa ndo wawamfatiti Yesu pakaweriti Galilaya na kumtendera. Kuweriti na wadala wamonga wavuwa wiziti Yerusalemu pamuhera na yomberi.

Yesu wankumsira
Matayu 27:57-61; Luka 23:50-56; Yohani 19:38-42

[42] Shipindi sha pamii shisokiti kala. Ali liweriti Lishaka lya Matandiru, yani lishaka lyalilonguleriti Lishaka lya Kwoyera. [43] Panu kiza Yosefu mwenikaya gwa Arimatayu, mjagira gwa Shiyotera motu mkulu, yawampananiti ligoya nentu. Yomberi viraa kaweriti kankulolera kwiza kwa Ufalumi wa Mlungu. Su, kamgenderiti Pilatu pota na lyoga, kaluwa wamupi nshimba ya Yesu. [44] Pilatu kalikangasha kupikinira handa Yesu kahowiti kala. Su, kamshema Mkulu gwa wanjagila, kamkosiya handa Yesu kaweriti kahowa shipindi shivuwa. [45] Pilatu pawamgambiriti kala, kamgambiriti Yosefu katoli nshimba ya Yesu. [46] Panu Yosefu kuhemera sanda ya shitani, kasulusiya pasi mauti galiya, kaviliga sanda. Kagatula mulipumba lyaliweriti walisongola mulitalawu, shakapanu kabilingisiya libuwi likulu kumlyangu. [47] Nawomberi Mariya Magidalena na Mariya mawu gwakuwi Yosefu wapawoniti pawagonjikiti nshimba ya Yesu.

16

1 Kuzyuka kwa Yesu kulawa kwa wahowiti
Matayu 28:1-8; Luka 24:1-12; Yohani 20:1-10

[1] Palipititi Lishaka lya kwoyera, Maliya Magidalena na Salomi na Mariya mawu gwakuwi Yakobu wahemeriti lipaki lya utuli wagendi kuyiswaga nshimba ya Yesu. [2] Su, mandawira putiputi lishaka lya Jumapili. Kwa Shigiriki jumapili walishema lishaka lya kwanja la juma, mshenji pagwanjiti kulawa wiziti Mlipumba. [3] Nawomberi waweriti wankuligambiziyana, "Gani hakatuwusiliri libuwi lilii pamlyangu gwa lipumba?" [4] Kumbiti pawaloliti, wawona libuwi waliwusiya kala. Nalyeni liweriti likulu nentu. [5] Pawayingiriti Mulipumba,

wamwoniti muntemba yumu yakavaliti nguwu neru mbuu, kalivaga uwega wa kumliwu, walikangasha nentu. [6] Kumbiti muntemba ulii kawagambira, "Namulikangasha. Mwankumsakula Yesu gwa Nazareti yawampingikiti. Kazyuka, kwahera panu. Mloli pahali pawamgonjekiti. [7] Mgendi mkawagambiri wafundwa wakuwi pamuhera na Peteru. 'Handa Yesu kankuwalongolera Galilaya kulii. Aku hamumwoni ntambu yakawagambireni.' " [8] Su, walawa mulipumba mlii na watuga pawashashatika kwa lyoga na kulikangasha. Wamgambira ndiri muntu yoseri shintu, toziya watira nentu

Yesu kankumlawira Maliya Magederena

[9] Yesu pakazyukiti Jumapili mandawira putiputi, kalilanguziya kwanja kwa Mariya Magidalena, yomberi Yesu kaweriti kamlaviyiti washamshera saba. [10] Mariya Magidalena kagenda, kawagambira walii wawaweriti pamuhera na Yesu. Waweriti wankulira na kudaya. [11] Kumbiti pawapikiniriti handa Yesu mkomu na Maliya Magidalena kamwona, womberi wajimira ndiri.

Yesu kankuwalawira wafundwa awili
Luka 24:13-35

[12] Shapakanu Yesu kawalawiriti wafundwa awili pakawera na sheni shingi. Wafundwa awa waweriti wankugenda kuvijiji. [13] Nawomberi viraa wawuya na kuwagambira wayawu. Pamuhera na hangu wajimira ndiri.

Yesu kankuwalawira wantumini lilongu na yumu
Matayu 28:16-20; Luka 24:36-49; Yohani 20:19-23; Matendu 1:6-8

[14] Upeleru Yesu kawalawiriti wafundwa lilongu na yumu pawaweriti pamuhera pameza. Kawakalipira nentu toziya ya kujimira ndiri kwawu na mtiti gwawu, mana wawajimira ndiri walii wawaweriti wamwona pakazyukiti kala. [15] Su, kawagambira, "Mgendi muisi zoseri mkabweri Shisoweru shiwagira kwa wantu woseri. [16] Yakajimira na kubatizwa hakalopoziwi. Yoseri yakajimira ndiri hakatozwi. [17] Walii wawajimira hawaweri na uwezu wakutenda mauzauza. Kwa litawu lyangu hawawusiyi washamshera na hawatakuli kwa likabira lyasyayi. [18] Pawakola njoka ama pawalanda shintu shoseri shana usungu, hapeni wayambuki. Hawawatuliri walweli mawoku, nawomberi hawaweri wakomu."

Yesu wamtola kugenda kumpindi

[19] Su, Mtuwa Yesu pakatakuliti kala nawomberi, kanyasulitwi kugenda kumpindi kwa Mlungu, kalivaga uwega wa kumliwu wa Mlungu. [20] Wafunda wagenda pahala poseri pawabwera. Mtuwa katenda lihengu pamuhera nawomberi na kukamaziya shawabwera kuwera sha nakaka na mauzauza gaweriti pamuhera nawomberi.

SHISOWERU SHIWAGIRA SHAKALEMBITI LUKA
ULONGOLERU

Shisoweru Shiwagira shakalembiti Luka ndo shintola shimu wamu pa vintora vyamsheshi vya Lipatanu lya Syayi vyaviyowelera makaliru ga Yesu Kristu. Kila shimu shishemwa "Injili, mana yakuwi Shisoweru Shiwagira." Avi ndo vintora vyavilembitwi Pakuhowa kwa Yesu, vintora vyeni ndo Matayu na Mariku na Luka na Yohani. Luka kalembiti ndiri matakuliru kuusu makaliru ga Yesu hera, kumbiti viraa kalembiti kuusu vitwatira vyeni wantumintumi wa Yesu wavitenditi pakuhowa na kuzyuka kwa Yesu. Vitwatira avi vyavitenditwi viwera mushintola sha Matendu ga wantumintumi. Kwahera yakayimana tarehi teratera ya Shisoweru Shiwagira ntambu yakashilembiti Luka, ama pahala pashilembitwi. Wabetula wamonga wajimilirana kuwera Shisoweru Shiwagira ashi shilembitwi mushinja sha malongu saba Pakwiyuka Yesu.

Mlemba gwa Shisoweru Shiwagira ashi ndo Luka, mweni kaweriti bwana mganga. Umana wa ulemba wakuwi na ntambu ya matakuliru gakuwi galanguziya kuwera kaweriti muntu mbetula. Luka kafiriti kulemba matakuliru ganakaka kuusu makaliru ga Yesu kwa kutakulira vitwatira ntambu yavilawiriti su wamonga wapati utanga pawagabetula (Luka 1:1-3). Luka kaweriti ndiri Muyawudi (Wakolosayi 4:10-14), na kalembiti kwantambu walii yawawera Wayawudi ndiri mewavimani. Shitwatira ashi shilanguziya paweru pakavitakulira vitiba vya Shiyawudi (Luka 1:8).

Shisoweru Shiwagira shakashilembiti Luka ndo shintola shashilifana na vintora vya Matayu na Mariku, kwantambu ilii vintora avi vitakulira vitwatira viraa vilii muntambu yayilifana. Pa vintora vitatu, Luka ndo yakatakulira nakamu visoweru vya kwiyuka kwa Yohani Mbatiza. Luka katakulira kwa kugolokera kuusu ulekiziwu (Shipandi sha 3:3, 11:4, 17:3-4, 23:34, 24:47) na viraa maluwa (Shipandi sha 3:21, 5:16, 6:12, 11:1-12, 22:32).

Yagaweramu

Luka kankulaviya ULONGOLERU wa Shisoweru Shiwagira shakuwi na kutakulira toziya ya kushilemba, shipandi sha 1:1-4.

Shakapanu kankuvitakulira visoweru vya kuyiwuka kwa Yesu na ntambu yakatandiritwi kuusu utenderu, Shipandi sha 1:5-4:13.

Musemu nkulu yayisigariti mu Shisoweru Shiwagira, Shipandi sha 4:14 mpaka shipandi sha 21:38, Luka kankutakulira mahengu Yesu gakatenditi, shikulu nentu ndo mauzauza gakatenditi na vitwatira vyakafunditi.

Muvipandi viwili vya upeleru, Shipandi sha 22 mpaka shipandi sha 24, Luka kankutakulira kuusu Yesu ntambu yakahowiti na ntambu yakasilitwi na ntambu yakazyukiti.

[1] Mtuwa Teufili.

Wantu wavua wajeriti kulemba vitwatira vyavitendikiti pakati pa twenga. [2] Walembiti ntambu yawatugambiriti vilii vyawaviwoniti kwa masu gawu kwanjira pavyanjiti, na walii yawabweriti Shisoweru Shiwagira. [3] Su mkulu Teufili, toziya nuvigendiriti weri vitwatira vyoseri avi kwanjira pavyanjiti, mona ifaa na neni nukulemberi weri ntambu yayirawiriti. [4] Ntenda hangu, su na gwenga gupati kuvimana nakaka toziya ya vitwatira avi vyanukufunditi.

Kwiwuka kwa Yohani Mbatiza kwankubwerwa

[5] Shipindi sha Herodi mfalumi gwa Yudeya, kuweriti na mkulu gwa numba ya Mlungu litawu lyakuwi wamshema Zakariya, yakaweriti gwa shipinga sha watambika sha Abiya. Mdala gwakuwi litawu lyakuwi wamshema Elizabeti nayomberi kaweriti gwa shiyiwuku sha mtambika Aruni. [6] Na woseri wawili waweriti wantu wa matendu gaherepa kulongolu kwa Mlungu, walikala pawagajimira malagaliru goseri ga Mtuwa. [7] Kumbiti weriti wahera nonu, toziya Elizabeti kaweriti mpendi, vinu woseri wawili waweriti wagogolu.

[8] Lishaka limu Zakariya kaweriti kankutenda lihengu lyakuwi lya utambika Mnumba
nkulu ya Mlungu, toziya shiweriti shipindi shakuwi sha kutambika. [9] Kulawirana na vitiba
vya watambika, Zakariya kasyagulitwi kwa kugalambuziya simbi kwingira Mnumba nkulu
ya Mlungu su katumiziyi ubani. [10] Shipindi Zakariya pakaweriti kankutumiziya ubani,
lipinga lya wantu waweriti walivaga pamuhera kunja wankumluwa Mlungu.
[11] Ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa kamlawiriti Zakariya, kagolokiti uwega wa
kumliwu pashitalawanda sha kutambikira ubani. [12] Zakariya pakamwoniti, kalilimuka,
kaweriti na lyoga. [13] Kumbiti ntumintumi gwa kumpindi kamgambiriti, "Nagutira
Zakariya! Mlungu kapikanira kala kuluwa kwaku. Mdala gwaku Elizabeti hakakuleleri
mwana mpalu. Na mwana ayu litawu lyakuwi gumshemi Yohani. [14] Yomberi hakaweri
nemeru na nemeleru kwaku, wantu wavuwa hawaweri na nemeleru kwa kwiwuka
kwakuwi. [15] Yomberi hakaweri mkulu pamasu pa Mtuwa, hakalandi ndiri divayi ama
ujimbi, yomberi hakamemi Rohu Mnanagala kwanjira mumtima mwa mawu gwakuwi.
[16] Hakawatendi wantu wavuwa wa Israeli wamuwuyiri Mtuwa Mlungu gwawu. [17] Yomberi
hakamlongoleri Mtuwa, hakaweri na makakala pamuhera na uwezu ntambu yakaweriti
Eliya mbuyi gwa Mlungu. Hakawajegi kayi pamuhera wana na watati, hakawawuziyi
wantu yawamjimira ndiri Mlungu kuwera na maholu ga wantu yawamfiriziya Mlungu na
kumtandira Mtuwa wantu yawasyagulitwi."
[18] Zakariya kamkosiya ntumintumi gwa kumpindi, "Hanuvimani hashi shisoweru ashi?
Toziya neni pamuhera na mdala gwangu twawagogolu."
[19] Ntumintumi gwa kumpindi kamwankula, "Neni Gaburieli yangoloka kulongolu kwa
Mlungu, ndo kantuma ntakuli na gwenga na kukugambira shisoweru ashi shiwagira.
[20] Vinu guloli! Toziya gujimira ndiri shisoweru shangu, ashi hashitendeki kwa shipindi
shakuwi, vinu haguweri bubu, haguwezi ndiri kutakula mpaka lishaka lilii pashilawira
shisoweru ashi."
[21] Lipinga lya wantu liweriti lyankumuhepera Zakariya na walikangasha kwa kukawa
kwakuwi mulii Mnumba nkulu ya Mlungu. [22] Pakalawiti kasinditi kutakula nawomberi,
nayomberi kendereyiti kuwalanguziya kwa mawoku hera, nawomberi wavimaniti kuwera
kawoniti shintu Mnumba nkulu ya Mlungu.
[23] Pashiperiti kala shipindi shakuwi sha kutenda lihengu Mnumba nkulu ya Mlungu,
kagenditi ukaya kwakuwi. [24] Pa mashaka galii mdala gwakuwi Elizabeti kawera na yinda,
kalikaliti mnumba kwa myezi muhanu, [25] kalitakuliti, "Vinu Mtuwa kamonera lusungu kwa
kumusilira soni zyangu kulongolu kwa wantu."

Kwiwukwa kwa Yesu kwankubwerwa

[26] Yinda ya Elizabeti pasokiti myezi sita, Mlungu kamtumiti Gaburieli ntumintumi gwa
kumpindi kagendi mpaka Galilaya, lushi lwa Nazareti. [27] Kaweriti na shisoweru kwa
muhinga bikira yakahetitwi na muntu yawamshema Yosefu, gwa shiyiwuku sha Dawudi,
litawu lyakuwi ayu bikira ndo Mariya. [28] Ntumintumi gwa kumpindi kamwiziriti Mariya
na kumulamusiya, "Gwakashina? Ponga iweri pamuhera na gwenga! Mtuwa kapamuhera
na gwenga, kakupanana upendelewu."
[29] Mariya kalisheliti nentu, toziya ya shisoweru sha ntumintumi gwa kumpindi, kaliholiti
mumoyu pakalikosiya, "Kulamusiya aku kwana mana gaa?" [30] Ntumintumi gwa kumpindi
kamgambiriti Mariya, "Nagutira Mariya, Mlungu kakupapanana manemu. [31] Guloli,
haguweri na yinda na kwiwula mwana mpalu na litawu lyakuwi hagumshemi Yesu. [32] Ayu
hakaweri mkulu, hawamshemi mwana gwa Mlungu na Mtuwa Mlungu hakampanani
shibanta sha ufalumi sha Dawudi mbuyi gwakuwi. [33] Hakakolimlima lukolu lwa Yakobu
mashaka goseri na ufalumi wakuwi hapeni uweri na upeleru."
[34] Mariya kamgambiriti ntumintumi gwa kumpindi, "Neni haneliwoni na mpalu! Hashi-
weri ashi shisoweru ashi?"
[35] Ntumintumi gwa kumpindi kamuwankula, "Rohu Mnanagala hakizi kwaku na
makakala ga Mlungu hagakwizili. Toziya ayi mwana hakiwukili hakaweri mnana-
gala, hakashemwi Mwana gwa Mlungu. [36] Gumuholi mlongu gwaku Elizabeti, yomberi

yawamshemiti mpendi kumbiti hakaleri mwana mpalu muugogolu wakuwi na mwezi
agu ndo mwezi gwa sita kwa yinda yakuwi. [37] Toziya kwahera shintu shashikamala kwa
Mlungu."
[38] Mariya katakula, "Neni na ntumintumi gwa Mtuwa! Iweri kwa neni ntambu ya
gulongiti." Ntumintumi gwa kumpindi kawukiti na kugenda zakuwi.

Mariya kankumtyangira Elizabeti

[39] Mashaka galii Mariya kawukiti kagenditi mpaka isi ya mulugongu lwa Yudeya. [40] Aku
kingiriti mnumba mwa Zakariya na kamlamsiyiti Elizabeti. [41] Elizabeti pakapikaniriti
ntambu Mariya yakamlamsiyiti, nonu kadunkula mumtima mwakuwi. Elizabeti kamemiti
Rohu Mnanagala, [42] Elizabeti kalonga, "Gutekelerwa gwenga pakati pa wadala woseri na
katekelerwi mwana hakiwukili mumtima mwaku. [43] Neni na gaa ata mawu gwa Mtuwa
gwangu kanizili neni? [44] Nakugambira, palaa pampikaniriti ntambu yagunamusiyiti, nonu
kadunkula kwa kunemelera mumtima mwangu. [45] Mbaka gwenga toziya gujimira kuwera
havitendeki vitwatira vyakakugambiriti Mtuwa."

Lwimbu lwa Mariya

[46] Mariya kalonga,
"Moyu gwangu gumkwisa Mtuwa,
[47] Na rohu yangu yankunemelera,
Toziya Mlungu ndo Mlopoziya gwangu.
[48] Toziya kamonera lusungu neni ntumintumi gwakuwi.
Kwanjira vinu wantu woseri hawalongi Mlungu kantekelera,
[49] Toziya ya shintu shikulu shakantendera Mlungu.
Litawu lyakuwi linanagala.
[50] Kawalanguziya lusungu lwakuwi
Kwa walii yawampanana ligoya kwa shiyiwuku na shiyiwuku.
[51] Katenda vitwatira vikulu kwa liwoku lyakuwi,
Kawapalasiya yawawera na msindu pamuhera na mipangu ya myoyu yawu.
[52] Kawasulusiya yawawera na likakala mu ukolamlima wawu,
Na kawakweniziya wananagala.
[53] Yawawera na njala kawayikutiziya vintu viherepa,
Na walunda kawawusiya mawoku hera.
[54] Katenda shakatakuliti kwa wambuyi wetu wagona,
Kiza kumtanga Israeli ntumintumi gwakuwi.
[55] Ntambu vyakawagambiriti wambuyi wetu,
Aburahamu na wiwuka wakuwi mashaka goseri!"
[56] Mariya kalikaliti pamuhera na Elizabeti kwa shipindi sha myezi mitatu, shakapanu
kawuyiti ukaya kwakuwi.

Kwiwuka kwa Yohani Mbatiza

[57] Shipindi sha Elizabeti kwiwura shisokiti, kiwuliti mwana mpalu. [58] Wantu wapak-
wegera wakuwi na walongu wakuwi pawapikaniriti visoweru viherepa vya kulikangasha
Mtuwa vyakavitenditi kwa Elizabeti, womberi wanemeleriti pamuhera na yomberi.
[59] Palipititi lijuwa limu, womberi wiziti kumwingiziya jandu mwana, wafira kumpanana
litawu lya tati gwakuwi, Zakariya. [60] Kumbiti mawu gwakuwi kalonga, "Hangu ndiri!
Litawu lyakuwi hawamshemi Yohani."
[61] Wamgambira, "Kwehera muntu muwalongu waku yawamshema litawu ali!"
[62] Wamlanguziyiti langaliru tati gwakuwi, wavimana ntambu hakamshemi.
[63] Zakariya kaluwiti shibawu na kalemba hangu, "Litawu lyakuwi ndo Yohani." Kila
muntu kalikangasha. [64] Pala palii Zakariya kanjiti kayi kutakula, kanjiti kumkwisa Mlungu.
[65] Lyoga lyayingiriti woseri yawalikaliti pakwegera nayomberi na visoweru avi vyoseri
vyeniyiti muisi yoseri ya mulugongu mwa Yudeya. [66] Woseri yawapikaniriti vitwatira avi,

waliholiti mumyoyu mwawu pawalonga, “Mwana ayu hakaweri gwa ntambu gaa?.” Toziya nakaka makakala ga Mtuwa hagaweri pamuhera nayomberi.

Lwimbu lwa umbuyi lwa Zakariya

67 Zakariya, tati gwa Yohani kamemiziwiti Rohu Mnanagala, katungiti shisoweru shiwagira sha Mlungu.
68 Tumkwisi Mtuwa, Mlungu gwa Israeli!
Kiza kuwatanga wantu wakuwi na kuwakombola.
69 Katupanana mlopoziya mkulu
Mushiyiwuku sha Dawudi ntumintumi gwakuwi.
70 Gambira ntambu yakawagambiriti
wambuyi wa Mlungu wananagala kwanjira kwanja.
71 Hakatulopoziyi kulawa mumawoku mwa wangondu wetu
na kutulaviya kulawa mumakakala mwa woseri yawatufira ndiri.
72 Kalongiti hakawawoneri lusungu wambuyi wetu,
na kulihola lipatanu lyakuwi linanagala.
73 Kulirapa kwakamlapiriti Aburahamu mbuyi gwetu,
74 kuwera hakatutangi twenga tulopoziwi kulawa kwa wangondu wetu.
Katugambira tumtenderi Mlungu pota na lyoga, 75 tuweri wananagala yatumfiriziya Mlungu
mashaka goseri ga makaliru getu.

76 “Na gwenga mwana gwangu, hawakushemi mbuyi gwa Mlungu kakumpindi nentu.
Toziya hagumlongoleri Mtuwa
kumnyawila njira yakuwi, 77 haguwagambiri wantu wakuwi kuwera hawalopoziwi
kwa kuwawusilira vidoda vyawu.
78 Mlungu gwetu mnanagala na yakawera na lusungu.
Hakatulavilili gulangala gwa ulopoziya kulawa kumpindi,
79 na kawalangazira woseri yawalikala muluwindu lwa kuhowa,
na kuwalonguziya magulu getu munjira ya ponga.”

80 Mwana kendereyiti kukula nshimba na kuwera na makakala murohu. Kalikaliti kushiwala mpaka lishaka lya kuliranguziya mweni kwa wantu wa Israeli.

2

Kwiwuka kwa Yesu
Matayu 1:18-25

1 Majuwa galii, Kaisari Agustinu mfalumi gwa Rumi kabweriti kulagalira, wantu woseri wa Iushi loseri la Rumi wawalangwi. 2 Kuwawalanga aku ndo kuweriti kwa kwanja shipindi Kureniu pakaweriti mkulu gwa mukowa gwa Siriya. 3 Su kila muntu kagenditi kulembwa litawu lyakuwi muisi mwakuwi.

4 Viraa Yosefu kaweriti na mwanja gwa kulawa Nazareti mumkowa gwa Galilaya, kagenditi muisi ya Betirehemu mumkowa gwa Yudeya pakayiwukiti Dawudi. Yosefu kagenditi kulii toziya kalawiti mushiyuwuku sha Dawudi. 5 Kagenditi kulii wakalembwi pamuhera na Mariya muheta gwakuwi, yakaweriti na yinda. 6 Pawaweriti kulii Betirehemu, shipindi sha Mariya sha kwiwura mwana shisokiti. 7 Kamwiwula mwana gwakuwi gwa kwanja mpalu, kamgubikila nguwu na wamgonjeka muliboma lya wang'ombi, toziya womberi wapatiti ndiri pakugonja kunumba ya wahenga.

Walolera wa mifugu na wantumintumi wa kumpindi

8 Kuweriti na walolera wa mifugu, yawaweriti kuntundu pashiru wankulolera mifugu yawu. 9 Ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa kawalawariti walolera wa mifugu na ukwisa wa Mtuwa guwalangaziya. Womberi watiliti nentu, 10 kumbiti ntumintumi gwa kumpindi kawagambira, “Namtira! Neni nuwajegerani shisoweru shiwagira, shisoweru

ashi hashiwajegeli wantu woseri wanemeleri nentu. [11] Leru muisi ya Mfalumi Dawudi
kiwuka Mlopoziya gwenu. Mweni ayu ndo Kristu Mtuwa! [12] Ayi haliweri lilangaliru
kwa mwenga, pamusoka kala palii hamumwoni nonu wamgubikira vinguwu vya shiwana
wamgonjeka muliboma la wang'ombi."
[13] Palaa palii wantumintumi wamonga wa kumpindi wavuwa nentu, waliwoniti pa-
muhera wamkwisiti Mlungu, pawalonga,
[14] "Ukwisa uweri kwa Mlungu kumpindi nentu,
na ponga iweri pasipanu kwa wantu yawamfira Mlungu!"
[15] Wantumintumi wa kumpindi pawawukiti kala kuwuya kumpindi kwa Mlungu, walol-
era wa mifugu wanja kuligambira weni, "Vinu su tugendeni Betirehemu na kulola shintu
shashitendikiti, shakatugambiriti Mtuwa."
[16] Su wawuka wagenda kanongola, pawasokiti palii wawawona Mariya na Yosefu na nonu
ulii wamgonjeka muliboma la wang'ombi. [17] Walolera wa mifugu pawamwoniti kala nonu
ulii, su wanja kutakula ntambu yawapikaniriti kulawa kwa ntumintumi gwa kumpindi
kuusu nonu ayu. [18] Muntu yoseri yakapikaniriti hangu kashyeniti visoweru vyawatakuliti
walolera wa mifugu. [19] Mariya kavituliti vintu vyoseri avi mumoyu mwakuwi na kavihola
mana yakuwi.
[20] Walolera wa mifugu wawuyiti pawayimba kwa kumkwisa Mlungu ntambu
yawapikaniriti na yawawoniti, iwera ntambu iraa ilii yawapikaniriti kulawa kwa
ntumintumi gwa kumpindi.

Yesu wankumupanana litawu

[21] Palisokiti lishaka lya nani, shipindi sha kumwingiziya mwana jandu, wampananiti
litawu Yesu, litawu lyeni ali ntumintumi gwa kumpindi kamupananiti kala Mariya
pakaweriti ndiri na yinda.

Yesu wamtula Mnumba nkulu ya Mlungu

[22] Pashisokiti shipindi sha msambu gwa kupungwa kwawu Mariya na Yosefu hangu ndo
ifiriwitwi mumalagaliru ga Musa, wamtola mwana wagenda nayu Yerusalemu wamtulili
Mtuwa, [23] ntambu yayilembitwi mumalagaliru ga Mtuwa, "Kila mwana gwa kwanja
mpalu kafiruwa kutulwa kaweri mnanagala kwa Mtuwa." [24] Viraa virii wagenditi su
walaviyi tambiku ya wankunda wawili ama wana wawili wa teteli, ntambu yayifiruwitwi
mulilagaliru ga Mtuwa.
[25] Shipindi shiraa shilii kuweriti na muntu yumu yawamshema Simoni yakalikaliti
Yerusalemu. Kaweriti muntu kaherepa, muntu yakamfiriziya Mlungu na kaweriti kanku-
lolera kulopoziwa kwa wantu wa Israeli. Rohu Mnanagala kaweriti pamuhera na yomberi,
[26] na Rohu Mnanagala kamgambiriti kala Simiyoni kulonga hapeni kahowi mpaka kamwoni
Kristu yakasyagulitwi na Mtuwa.
[27] Su Rohu Mnangala kamlonguziyiti Simiyoni kwingira Mnumba nkulu ya Mlungu.
Na palii mawu na tati gwa Yesu wamjegiti Yesu Mnumba nkulu ya Mlungu wamtenderi
ntambu yayifiruwitwi mulilagaliru, [28] Simiyoni kamwanka mwana mumawoku mwakuwi
na kamkwisa Mlungu pakalonga,
[29] "Vinu Mtuwa guweza kumlekeziya ntumintumi gwaku
kagendi kwa ponga, toziya gugatimiza galii gagulagaliriti.
[30] Masu gangu gawona ulopoziya waku,
[31] wawutandiritwi palongolu pa wantu woseri.
[32] Ulangala hawuwalangaziyi njira wantu wawawera ndiri Wayawudi
na hawujegi ukwisa kwa wantu waku Israeli."
[33] Tati na mawu gwa mwana walikangashiti nentu ntambu yakatakuliti Simiyoni kuusu
mwana gwawu. [34] Simoni kawatekelera, kamgambira Mariya mawu gwa Yesu, "Mwana
ayu kasyagulitwi na Mlungu toziya ya kwagamira na kulopoziwa kwa wantu wavuwa
Muisraeli. Nayomberi hakaweri lilangaliru kulawa kwa Mlungu kumbiti wantu wavuwa
hawamtakuli vidoda, [35] na virii vyawalihola wantu mumyoyu mwawu ndo havimaniki.

Na gwenga Mariya utama hawuweri gambira mgoha gwagusongoka, haguwusomi moyu gwaku."
[36] Palii kuweriti na mdala mbuyi gwa Mlungu, litawu lyakuwi Ana, mwana gwa Fanueli gwa likabila la Asheri. [37] Shakapanu kasigaliti mkenja mpaka shipindi pakiwiti mgogolu gwa vinja malongu matatu na msheshi. Shipindi shoseri ashi kalikaliti Munumba nkulu ya Mlungu pakaleka kuliya na pakamluwa Mlungu pashiru na paliwala. [38] Shipindi shila shilii, Ana kiziti na kulonga mayagashii Mlungu na katakuliti visoweru vya mwana kwa wantu woseri wawaweriti wankumuhepera Mlungu kwa kukombolwa kwa Yerusalemu.

Kuwuya Nazareti

[39] Maliya na Yosefu pawatenditi kala vyoseri ntambu yanfiruwitwi mulilagaliru ga Mtuwa, su wawuyiti ukaya kwawu Nazareti muisi ya Galilaya. [40] Mwana kakula kawera na makakala, su kawera na luhala na Mlungu kamtekelera.

Mntemba Yesu kamnumba nkulu ya Mlungu

[41] Kila mvinja mawu na tati gwa Yesu wagendaga Yerusalemu mumsambu gwa Pasaka. [42] Yesu pakaweriti na vinja lilongu na miwili, wagenditi nayu mumsambu ntambu yayiweriti shitiba. [43] Paguperiti kala msambu gwa Pasaka, wanjiti mwanja gwa kuwuya ukaya, kumbiti Yesu kasigaliti kulaa Kuyerusalemu pota mawu na tati gwakuwi kuvimana. [44] Womberi wavimana Yesu kapamuhera na wantu wa mwanja, wagendagenda lishaka lyoseri, shakapanu wanja kumsakula mwa walongu na waganja wawu. [45] Wamwona ndiri, su wawuyiti Yerusalemu pawamsakula.

[46] Lishaka lya tatu wamwoniti Mnumba nkulu ya Mlungu, kalikaliti pamuhera na wafunda wa Mayawudi, kaweriti pakawapikinira na kuwakosiya. [47] Woseri pawampikaniriti vyakatakula, waweriti wankulikangasha ntambu yakeniti mahala na ntambu yakankuliti kwa luhala. [48] Mawu na tati gwakuwi pawamwoniti washeniti. Maliya, mawu gwakuwi, kamkosiya, "Mwana gwenga, ashi gututenda ntambu ayi? Neni na tati gwaku tuweriti twankulishera patukusakula."

[49] Yesu kawankula, "Ntambu gaa mwankunsakula? Muvimana ndiri handa nfiruwa nulikali mnumba mwa Tati gwangu?" [50] Kumbiti tati na mawu gwakuwi wavimana ndiri vyakawankuliti.

[51] Yesu pakawuyiti pamuhera na mawu na tati gwakuwi Kunazareti, kendereyiti kuwajimira. Mawu gwakuwi kendeleyiti kulihola mmoyu mwakuwi. [52] Yesu kendereyiti kukula munshimba pamuhera na luhala na kumfiliziya Mlungu pamuhera na wantu.

3

Yohani Mbatiza ntambu yakabweriti
Matayu 3:1-12; Mariku 1:1-8; Yohani 1:19-28

[1] Mushinja sha lilongu na muhanu wa ukolamlima wa Kaisari Tiberiwu, Pontiwu Pilatu kaweriti mkolamlima gwa Yudeya, Herodi kaweriti mkolamlima gwa mkowa gwa Galilaya na Filipi mlongu gwakuwi kaweriti mkolamlima gwa mikowa ya Itureya na Trakuniti. Lusaniya kaweriti mkolamlima gwa Abileni, [2] na Anasi na Kayafa waweriti watambika wakulu, shipindi ashi shisoweru sha Mlungu shimwizira Yohani mwana gwa Zakariya kushiwala kulii. [3] Su Yohana kagenda pahala poseri papaweriti na lushemba Yoridani kaweriti kankubwera pakalonga, "Mleki vidoda vyamtenditi na mkabatizwi, su Mlungu hakawalekiziyi vidoda vyamtenditi." [4] Ayi ndo yawalembiti mushintola sha mbuyi gwa Mlungu Isaya,
"Liziwu lya muntu lipikanika kushiwala,
'Mumtenderi kala Mtuwa njira yakuwi,
mumnyawili weri njira zyakuwi!' "
[5] " 'Kila shibokela hawashifintili,
Kila lugongu na shigongu hashipalaswi,
Paweriti padusunka hapanyoshwi,

Zinjira za vuluvulu hazinyawi.
[6] Wantu woseri hawawuwoni ulopoziwu wa Mlungu!' "
[7] Lipinga lya wantu liziti kwa Yohani su wabatizwi. Yomberi kawagambira, "Mwenga mwashiyiwuku sha wanjoka, kakugambirani gaa mtugi maya ga Mlungu gagiza?
[8] Mulanguziyi nakaka ntambu yamutenda handa mleka vidoda vyamtenditi. Namwanja kulonga, 'Twenga Aburahamu ndo mbuyi gwetu!' Nukugambirani nakaka, Mlungu tembera katendi ata mabuwi aga gaweri wana wa Aburahamu! [9] Su vinu liwagu litulwa kala kudumula mishigira ya mitera, na kila mtera gwagulera ndiri mabwajubwaju gaherepa, hagudumulwi na kugwasila mumotu."
[10] Wantu wamkosiyiti Yohana Mbatiza, "Su twenga tutendi hashi?" [11] Yomberi kawankula, "Yakana nguwu mbili kamupi kahera nguwu na yakana shiboga na yomberi katendi ntambu iraayi."
[12] Watola kodi wiziti wabatizwi, wamkosiya, "Mfunda na twenga tutendi hashi?"
[13] Kawagambira, "Namtola kodi nentu ya shiyasi shawatuliti."
[14] Na wamanjagila wamkosiya, "Na twenga tutendi ashi?"
Su yomberi kawankula, "Mwenga mleki kuwapoka wantu vintu vyawu, ama kuwasitaka wantu pamuwapayira hera. Mjimili shibena mgongu shampata."
[15] Wantu woseri waweriti wankulolera kwiza kwa Mlopoziya, waweriti wankulikosiya mumyoyu mwawu Yohani, ndo Kristu? [16] Paliya Yohani kuwagambira woseri, "Neni nankubatiza kwa mashi, kumbiti kwana muntu kiza kana uwezu kuliku neni. Neni weza ndiri kuyopola lugoyi lwa kutawira shiyatu shakuwi. Mweni ayu hakakubatizani kwa Rohu Mnanagala na kwa motu. [17] Yomberi mumawoku mwakuwi kana luselu lwa kupetera, hakayijojiniri nganu na kuitula muluhanja lyakuwi, kumbiti hakatoli miwawi na kuipambira pamotu gwagutenda ndiri tiya."
[18] Kwa visoweru vivuwa Yohani kaweriti kankuwabwelera wantu visoweru viheri, kankuwagambira wantu waleki vidoda vyawatenda. [19] Yohani kamkalipiriti Herodi yakaweriti mkola mlima gwa mukowa, toziya kaweriti kamupoka Herodiya yakaweriti mdala gwa mlongu gwakuwi na katenditi vintu vivuwa vidoda nentu. [20] Su Herodi katenditi shidoda nentu kwa kamtatira Yohani mushibetubetu.

Yesu wambatiza
Matayu 3:13-17; Mariku 1:9-11

[21] Wantu woseri pawawabatiziti kala, Yesu wambatiziti vilavi. Pakaweriti kankuluwa, kumpindi kuvuguka, [22] na Rohu Mnanagala kamsulukira kaweriti gambira mpongu mfanu gwa ngunda, liziwu lipikanika kulawa kumpindi palilonga, "Gwenga gwa mwana gwangu yanukufira. Gunhelepera"

Alu ndo lukolu lwa Yesu
Matayu 1:1-17

[23] Yesu pakanjiti lihengu lyakuwi kaweriti na mivinja milongu mitatu. Su wantu wamaniti hangu, Yesu kaweriti mwana gwa Yosefu na Yosefu kaweriti mwana gwa Heli.
[24] Heli kaweriti mwana gwa Matati na Matati yakaweriti mwana gwa Lawi, shakapanu kayi Lawi mwana gwa Maliki na Maliki kaweriti mwana gwa Yanayi kaweriti mwana gwa Yosefu. [25] Yosefu kaweriti mwana gwa Matatiya
na Matatiya kaweriti mwana gwa Amosi
Amosi kaweriti mwana gwa Nahumu
na Nahumu kaweriti mwana gwa Hesli
na Hesli kaweriti mwana gwa Nagayi.
[26] Nagayi kaweriti mwana gwa Maati
na Maati kaweriti mwana gwa Matatiya
na Matatiya kaweriti mwana gwa Shemeni
na Shemeni kaweriti mwana gwa Yoseki
na Yoseki kaweriti mwana gwa Yuda.
[27] Yuda kaweriti mwana gwa Yohanani

na Yohanani kaweriti mwana gwa Resa
na Resa kaweriti mwana gwa Zerubabeli
na Zerubabeli kaweriti mwana gwa Sheatiyeli
na Sheatiyeli mwana gwa Neri.
[28] Neri kaweriti mwana gwa Maliki
na Maliki mwana gwa Adi
na Adi kaweriti mwana gwa Kosamu
na Kosamu kaweriti mwana gwa Elimadamu
na Elimadamu kaweriti mwana gwa Eri.
[29] Eri mwana gwa Yoshuwa
na Yoshuwa kaweriti mwana gwa Eliazeri
Eliazeri kaweriti mwana gwa Yorimi
na Yorimi kaweriti mwana gwa Matati
na Matati kaweriti mwana gwa Lawi.
[30] Lawi kaweriti mwana gwa Simiyoni
na Simoni kaweriti mwana gwa Yuda
na Yuda kaweriti mwana gwa Yosefu
na Yosefu kaweriti mwana gwa Yonamu
na Yonamu kaweriti mwana gwa Eliyakimu.
[31] Eliyakumu kaweriti mwana gwa Melea
na Melea kaweriti mwana gwa Mena
na Mena kaweriti mwana gwa Matati
na Mataha kaweriti mwana gwa Natani
na Natani kaweriti mwana gwa Dawudi.
[32] Dawudi kaweriti mwana gwa Yese
na Yese kaweriti mwana gwa Obedi
na Obedi kaweriti mwana gwa Boazi
na Boazi kaweriti mwana gwa Salimoni
na Salmoni kaweriti mwana gwa Nashoni.
[33] Nashoni kaweriti mwana gwa Aminadabu
na Aminadabu kaweriti mwana gwa Adimini
na Adimini kaweriti mwana gwa Arini
na Arini kaweriti mwana gwa Hesironi
na Hesroni kaweriti mwana gwa Peresi
na Peresi kaweriti mwana gwa Yuda.
[34] Yuda kaweriti mwana gwa Yakobu
na Yakobu kaweriti mwana gwa Isaka
na Isaka kaweriti mwana gwa Aburahamu
na Aburahamu kaweriti mwana gwa Tera
na Tera kaweriti mwana gwa Nahori.
[35] Nahori kaweriti mwana gwa Serugi
na Serugi kaweriti mwana gwa Reu
na Reu kaweriti mwana gwa Pelegi
na Pelegi kaweriti mwana gwa Eberi
na Eberi kaweriti mwana gwa Sala.
[36] Sala kaweriti mwana gwa Kaini
na Kaini kaweriti mwana gwa Arifakisadi
na Arifakisadi kaweriti mwana gwa Shemu
na Shemu kaweriti mwana gwa Nuhu
na Nuhu kaweriti mwana gwa Lameki.
[37] Lameki kaweriti mwana gwa Matusala
na Matusala kaweriti mwana gwa Henoki

na Henoki kaweriti mwana gwa Yaredi
na Yaredi kaweriti mwana gwa Mahalaleli
na Mahalaleli kaweriti mwana gwa Kenani.
38 Kenani kaweriti mwana gwa Enosi
na Enosi kaweriti mwana gwa Seti
na Seti kaweriti mwana gwa Adamu
na Adamu kaweriti mwana gwa Mlungu.

4

Kugeziwa kwa Yesu
Matayu 4:1-11; Mariku 1:12-13

1 Yesu kalawiriti mulishemba mwa Yoridani, pakamema makakala ga Rohu Mnanagala
na Rohu Mnanagala kamlonguziyiti Yesu kugenda kushiwala. 2 Kushiwala kulii, Shetani
kamjeriti Yesu mashaka malongu msheshi. Shipindi shoseri ashi Yesu hakeniliyi shintu,
pagapititi kala mashaka aga Yesu kaweriti na njala.
3 Shetani kamgambiriti Yesu, "Handa gwenga gwa Mwana gwa Mlungu, guligambiziyi
libuwi ali liweri libumunda."
4 Kumbiti Yesu kamwankula, "Galembwa, 'Muntu hapeni kalikali kwa libumunda hera.'
"
5 Palaa paliya Shetani kamlonguziyiti Yesu na kumkweniziya pahala pampindi na
kumlanguziya ufalumi wa pasipanu poseri. 6 Shetani kamgambiriti Yesu, "Hanukupi
uwezu wa falumi zoseri na lunda zyakuwi mana wanupa neni vyoseri, panfira kumupa
muntu yoseri, weza. 7 Vyoseri avi haviweri lunda zyaku gwenga handa pagung'uwira
neni."
8 Yesu kamuwankula, "Galembwa, 'Gumguwiri Mtuwa Mlungu gwaku na kumtendera
yomberi gweka yakuwi.' "
9 Shetani kamjega Yesu mpaka Yerusalemu, kamkweniziya Pashitwiku pa Numba nkulu
ya Mlungu, kamgambira, "Handa gwenga gwa Mwana gwa Mlungu, guliyasi pasi. 10 Toziya
galembwa, 'Mungu hakawagambiri wantumintumi wakuwi wa kumpindi wakuloleli
weri. 11 Kayi galembwa hawakutoli mumawoku mwawu pota na kulikwala ligulu lyaku
mulibuwi.' "
12 Kumbiti Yesu kamwankula, "Galonga, 'Nagumjera Mtuwa Mlungu gwaku.' "
13 Shetani pakamjeriti kala Yesu kwa kila njira kasinda, kamleka kwa shipindi na kagenda
zakuwi.

Yesu kanja lihengu lyakuwi Galilaya
Matayu 4:12-17; Mariku 1:14-15

14 Yesu pakawuyiti Galilaya, keweriti kamema likakala lya Rohu Mnanagala. Shisoweru
shakuwi shieneyiti pahala poseri pakwegera. 15 Nayomberi kawera pakawafunda wantu
mnumba zawu za Mlungu, woseri wamkwisa.

Yesu wamlemiti Nazareti
Matayu 13:53-58; Mariku 6:1-6

16 Su Yesu kagenditi Nazareti, pahala pakaleleritwi na lishaka lya kwoyera kingira
munumba ya Mlungu ntambu yayiweriti shitiba shakuwi. Kagoloka kabetuli malembu
mananagala kwa liziwu. 17 Kawanka shindola sha Mbuyi gwa Mlungu Isaya, kashivugula
na kuwona pahala pawalembiti,
18 "Rohu gwa Mtuwa kapamuhera na neni,
Toziya kansyagula neni nuwajegeli shisoweru shiwagira kwa wahushu.
Kantuma nuwagambiziyi watatirwa kuvugulirwa kwawu
Na wanalwisi wapati kuwona,
Wantuma nuwalopoziyi woseri wonewa,
19 Na kushibwelera shipindi shilii shankwiza,
Mtuwa hakawalopoziyi wantu wakuwi."

[20] Yesu pakabetuliti kala, kashigubika shindola na kamupa ntumintumi, mweni kalivaga.
Wantu woseri munumba ya Mlungu, wamjodolera masu, [21] su kanja kuwagambira, "Leru
Lilembu Linanagala ali liwera nakaka pampikaniriti lyankubetulwa."
[22] Woseri wafiliziwa nentu nayomberi, walikangashira visoweru viwagira vyakatakuliti.
Walonga, "Hashi ayu mwana ndiri gwa Yosefu?"
[23] Yomberi kawagambira, "Nakaka hamung'ambiri visoweru avi, 'Mganga guliponiziyi
gamweni.' Viraa hamtakuli, 'Goseri gatupikiniriti gugatenditi Kafarinaumu, gugatendi
panu pa pashijiji shaku.' " [24] Kendereya kutakula, "Nankuwagambirani nakaka, mbuyi
gwa Mlungu kamanikana ndiri mushijiji mwawu.
[25] "Munpikiniri weri, Nakaka kweniti na wadala wakenja wavuwa pa isi ya Israeli shipindi
sha Eliya, vula ileka kutowa kwa mivinja mitatu na nusu, kweniti njala nkulu pa isi yoseri.
[26] Ata hangu, Eliya wamtumiti ndiri kwa muntu yoseri Muisiraeri, ira kwa mdala mkenja
yakalikaliti Sarepati pa Sidoni. [27] Mushipindi sha Elisha mbuyi gwa Mlungu, kweniti wantu
wavuwa muisi ya Israeli yawaweriti walwala ungumbula kumbiti kwahera muntu yoseri
yakapungitwi kumbiti Naamani yakaweriti gwa isi ya Siriya."
[28] Wantu woseri wawaweriti munumba ya Mlungu pawapikaniriti aga, wakalaliti nentu.
[29] Wagoloka, wamlaviya Yesu kunja kushijiji shawanyawiti kulugongu. Wamkweniziya
mpaka mlupeleru lwa lugongu su wamwasi pasi. [30] Kumbiti Yesu kapena pakati pawu
kagenda zyakuwi.

Muntu kana washamshera
Mariku 1:21-28

[31] Yesu kagenditi mpaka Kafarinaumu Iushi lwa Galilaya, kaweriti kankuwafunda wantu
mulishaka lya kwoyera. [32] Walikangashiti mafundu gakafunditi, toziya katakuliti kwa
uwezu. [33] Mlaa munumba ya Mlungu kweniti na muntu kana shamshera, su kabotanga,
[34] "Wuyi! Gwanashishi na twenga, Yesu gwa Nazareti? Gwapanu, gwiza kutulaga?
Nukumana gwenga gwa gaa, gwenga gwa Mjumbi yumu Mnanagala gwa Mlungu!"
[35] Yesu kamkalipira shamshera ulii pakalonga, "Gunyamali na gumlawi muntu ayu!"
Su shamshera ulii kumgusiya pasi muntu ulii kulongolu kwawu na kamlawa pota na
kumtenda shintu.
[36] Wantu woseri walikangasha na walitakuziyana weni kwa weni, "Ashi shitwatila gaa?
Mana kwa uwezu na makakala kawagambira washamshera walawi nawomberi walawa!"
[37] Visoweru vya Yesu viyeniyiti pahala poseri mumkowa guliya.

Yesu kankuwaponiziya wantu wavuwa
Matayu 8:14-17; Mariku 1:29-34

[38] Yesu kalawiti munumba ya Mlungu na kagenditi ukaya kwa Simoni. Nahonga gwa
Simoni kaweriti na nshimba ipyupa nentu, wamluwiti Yesu kamuponiziyi. [39] Yesu kagenda
na kagoloka pakwegera na yomberi, kakukalipira kupyupa kulii na kupyupa kumleka.
Palaa mawu uliya kimuka kawatendera.
[40] Mushenji paguweriti gwankuzyeta, wantu woseri wawaweriti na walweli wawu
wawajega kwa Yesu, nayomberi katula mawoku gakuwi kwa kila muntu na kuwaponiziya
woseri. [41] Washamshera wawalawa wantu wavuwa, wabotanga pawalonga, "Gwenga gwa
Mwana gwa Mlungu!" Kumbiti Yesu kawakaripira, kawalewelera nawatakula, mana
wavimana kuwera mweni ndo Kristu.

Yesu kankubwera munumba za Mlungu
Mariku 1:35-39

[42] Pamandawira shirawu yakuwi, Yesu kawukiti kagenda pahala pagweka. Wantu
waweriti wankumsakula na pawamwoniti kala, wajeriti kumzyengeta nakawuka.
[43] Kumbiti yomberi kawagambira, "Nfiruwa kubwera visoweru viwagila vya Ufalumi wa
Mlungu mulushi zimonga viraa, toziya ntenda shilii shakantumiti Mlungu." [44] Su kawera
kankubwera munumba za Mlungu Muyudeya.

5

Yesu kankuwashema wantumini wa kwanja
Matayu 4:18-22; Mariku 1:16-20

1 Lishaka limu Yesu kagolokiti pampenku pa litanda lya Genezareti, aku wantu wawe-
riti wankulibabanika wapikiniri visoweru vya Mlungu. 2 Kawoniti mitumbwi miwili
mumpenku mwa litanda, walowa wa wasomba waweriti wawuka, wagenditi kuzigulula
wavu zawu. 3 Yesu kagenda kwingira mumtumbwi mwa Simoni na kamgambiriti ka-
gusegeziyi mtumbwi gulii palongolu padidini mulitanda. Yesu kalivagiti mumtumbwi na
kanjiti kulifunda lipinga lya wantu.
4 Pakamaliriti kala kutakula, kamgambira Simoni, "Gushimi mtumbwi kugenda kumashi
gagenda, gwenga na wayagu mwakazidibisiyi zinyavu zyeni mlowi wasomba."
5 Simoni kamwankula, "Mtuwa, twenga pashiru poseri tutenditi lihengu liraa ali kumbiti
tupata ndiri wasomba. Toziya gwenga gutakula hangu, neni hanuzidibisiyi zinyavu."
6 Pawadibisiyiti kala zinyavu wamemiti wasomba wavuwa mpaka zinyavu zyanja kudegeka.
7 Wawashemiti wayawu yawaweriti mumtumbwi gumonga wizi wawatangi. Womberi wiza
na wamemisiya wasomba mitumbwi yoseri miwili mpaka yanja kulidiba. 8 Simoni Peteru
pakawoniti yagalawiriti, kasuntamalira palongolu pa Yesu pakalonga, "Guwuki palongolu
pangu, Mtuwa! Toziya neni muntu yanwera na vidoda!"
9 Simoni na wayaguwi woseri walikangashiti pawawoniti ntambu yawapatiti wasomba
wavuwa. 10 Wayaguwi na Simon, ashina Yakobu na Yohani, wana wa Zebedayu nawomberi
walikangasha. Yesu kamgambira Simoni, "Nagutila, kwanjira vinu haguweri mlowa
wantu."
11 Wasegeziyiti mitumbwi yawu pampenku palitanda, waleka kila shintu, wamfata Yesu.

Yesu kamuponiziya muntu kana ugumbula
Matayu 8:1-4; Mariku 1:40-45

12 Su Yesu pakaweriti mulushi, kuweriti na muntu yakana ugumbula. Pakamwoniti
Yesu, kasuntama makukama kulongolu kwa Yesu kamluwa pakalonga, "Mtuwa pagufira
gumweni, guweza gumpungi neni."
13 Yesu kanyosha liwoku lyakuwi na kumshinkula pakalonga, "Neni nfira hangu,
gupungwi!" Pala palii ugumbula umlekeziya. 14 Yesu kamsinga pakalonga, "Nagumgam-
bira muntu yoseri, su gugendi gwakaliranguziyi kwa Mtambika mkulu, gulaviyi tambiku
ntambu yakalagaliriti Musa kwa kupungwa kwaku su muntu yoseri kavimani kuwera
gupona."
15 Visoweru vya Yesu vyeniyiti nentu. Lipinga lya wantu limgendiriti kumpikinira
na wamonga wafiliti waponiziwi malweli gawu. 16 Su Yesu kawukiti na kagenda pahala
pagweka, kaweriti kankumluwa Mlungu.

Yesu kamuponiziyiti muntu yakalewelekiti
Matayu 9:1-8; Mariku 2:1-12

17 Lishaka limu Yesu kaweriti kankufunda, Mafalisayu wamu pamuhera na wafunda
wa Malagaliru yawalivagiti palii weni walawiti mukila Iushi lwa Galilaya na Yudeya
na kulawa Yerusalemu. Likakala lya Mtuwa liweriti kwa Yesu kwajili ya kuponiziya
walweli. 18 Wantu wamu wiziti pawampapa mushitanda muntu yakalewelekiti, wajeriti
kumwingiziya mnumba su wamtuli palongolu pa Yesu. 19 Toziya ya lipinga lya wantu,
wasinditi kwingira nayomberi mnumba. Su wamkweniziya mlweri ulii pashitwiku,
wadonola pampindi palitala, shakapanu wamseleziya mlweri ulii mushitanda mwakuwi
mpaka pakati kulongolu kwa Yesu. Wantu wamsheshi wankumsulusiya mlweri kupitira
palitala. 20 Yesu pakawoniti njimiru yawu nkulu, kamgambiriti mlweri ulii, "Ganja gwangu,
vidoda vyaku vilekiziwa."
21 Wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu su wanja kulikosiya pawalonga, "Ayu muntu
gaa, kamwigilanga Mlungu! Mlungu gweka yakuwi ndo kaweza kulekiziya vidoda."
22 Yesu kavimaniti kala vyawaliholiti su kawakosiya, "Hashi, mulihola hangu mumyoyu
mwenu? 23 Shoshi shikamala ndiri, 'Kulonga vidoda vyaku vilekiziwa,' ama kutakula,

'Gugoloki na gugendigendi?' [24] Nfira muvimani, Mwana gwa Muntu kana uwezu pasipanu
wa kulekiziya vidoda." Su kamgambiriti muntu yakalewelekiti, "Nunkugambira, gugoloki
na gutoli mkeka gwaku na gugendi ukaya kwaku!"
[25] Pala palii muntu ulii yakalewelekiti kagoloka kulongolu kwawu woseri, katola mkeka
gwakuwi na kugendagenda na kagenditi ukaya pakamkwisa Mlungu. [26] Woseri walikan-
gasha nentu! Waweriti na lyoga, wamkwisiti Mlungu pawalonga, "Tulola mauzauza leru!"

Yesu kamshema Lawi,
Matayu 9:9-13; Mariku 2:13-17

[27] Shakapanu, Yesu kalawa kunja, kamwoniti yakatola kodi litawu lyakuwi Lawi, kalivaga
muofisi mwakuwi. Yesu kamgambira, "Gunfati." [28] Lawi kagoloka, kaleka kila shintu,
kamfatiti yomberi.
[29] Lawi kamtenderiti Yesu msambu mkulu nentu pakaya pakuwi, mngati mwa wahenga,
waweriti watola kodi wavuwa pamuhera na wantu wamonga. [30] Mafalisayu wamu na
wafunda wa Malagaliru, winginikiti kwa wafundwa wa Yesu pawalonga, "Iwera hashi
mwega mliya shiboga na kulanda pamuhera na watola kodi na wantu yawawera na
vidoda?"
[31] Yesu kawankula, "Wantu wakomu walandaga ndiri mtera, kumbiti woseri yawalwala
ndo walandaga mtera. [32] Niza ndiri kuwashema wantu waheri, kumbiti niza kuwashema
wantu yawawera na vidoda waleki vidoda vyawatenda."

Yesu wamkosiya kwajili ya kwoya kuliya
Matayu 9:14-17; Mariku 2:18-22

[33] Wantu wamonga wamgambiriti Yesu, "Wafundwa wa Yohani Mbatiza, woyiti kuliya
mala zivuwa na kumluwa Mlungu na wafundwa wa Mafalisayu watendaga hera hangu,
kumbiti wafundwa waku wankuliya na kulanda."
[34] Yesu kawankula, "Hashi muweza kuwatenda wahenga wa mpalu gwa ndowa wafungi
pawawera na mpalu gwa ndowa? Hapeni watendi hangu! [35] Su lishaka halizi pawamtola
mpalu gwa ndowa, womberi ndo hawoyi kuliya."
[36] Yesu viraa kawagambira kwa mfanu, "Kwahera muntu hakatoli shiraka sha nguwu
yasyayi na kusonera munguwu ngona. Pakatenda hangu, su nguwu yasyayi hawayidegi,
kayi shiraka sheni hapeni shilinganiri na nguwu ngona. [37] Kwahera muntu yakalekera
divayi yasyayi mumihaku ya lukuli migona, toziya divayi ya syayi hayipanti mihaku ya
lukuli na divayi yeni hayitiki na mihaku ya lukuli hayidegeki. [38] Mala zoseri, divayi yasyayi
ilekerwa mumihaku ya lukuli yasyayi! [39] Kwahera muntu yakafira kulanda divayi yasyayi
pakalanditi kala divayi ngona, su katakula, 'Divayi ngona ndo iherepa nentu.' "

6

Likosiwu kwajili ya lishaka lya koyera
Matayu 12:1-8; Mariku 2:23-28

[1] Lishaka limu lya kwoyera Yesu kaweriti kankupita mumigunda ya nganu. Wafundwa
wakuwi waweriti wankubena mikunguwi ya nganu, pawayisyoga mumawoku mwawu na
kuziliya mbunji zya nganu. [2] Mafalisayu wamu wamkosiya, "Iwera hashi mtenda shintu
sheni Lilagaliru lilewelera kutenda mulishaka lya kwoyera?"
[3] Yesu kawankula, "Mwenga hamwenibetuli ntambu yakatenditi Dawudi na wayaguwi
shipindi pawaweriti na njala? [4] Yomberi kingiriti Mnumba ya Mlungu, katola mabumunda
gawatuliti Mnumba ya Mlungu, kaliyiti na gamonga kawapananiti wayaguwi. Kwahera
muntu yoseri yakaliyaga kumbiti watambika hera ndo waliyaga."
[5] Yesu kamaliriti kwa kuwagambira, "Mwana gwa Muntu ndo Mtuwa gwa lishaka lya
kwoyera."

Muntu kana liwoku lilewelekiti
Matayu 12:9-14; Mariku 3:1-6

[6] Lishaka lyamonga lya kwoyera Yesu kingiriti mnumba ya Mlungu kufunda. Kuweriti na
muntu mlaa yakaweriti na liwoku lya kumliwu lyalilewelekiti. [7] Wafunda wamu wa Mala-
galiru na Mafalisayu wamu wasakuliti shisoweru sha kumsitaki Yesu, su waweriti wanku-
muhepelera waloli handa kamuponiziyi muntu mulishaka lya kwoyera. [8] Kumbiti Yesu
kavimaniti kala shawaliholiti, su kamgambiriti muntu yakeniti na liwoku lyalilewelekiti,
"Gugoloki, gwizi panu palongolu." Muntu ulii kimuka na kugoloka palii. [9] Su Yesu
kawagambira, "Nukukosiyani, Lilagaliru litujimira twenga kutenda shishi mulishaka lya
kwoyera? Kuponiziya ama kulaga? Kugalopoziya makaliru ga muntu ama kugalaga?"
[10] Kawaloliti wega zoseri, shakapanu Kamgambira muntu yakeniti na liwoku lyalilewelek-
iti, "Gunyoshi liwoku lyaku." Yomberi kanyosha liwoku lyakuwi na liwera kayi likomu.
[11] Womberi wakalala, su wanja kulihola ntambu ya kumtenda Yesu vidoda.

Yesu kawasyagula wantumintumi lilongu na awili
Matayu 10:1-4; Mariku 3:13-19

[12] Shipindi shilii Yesu kagenda kulugongu kumluwa Mlungu, kalivagiti kulaa aku pashiru
poseri pakamluwa Mlungu. [13] Shilawu yakuwi kawashema wantumintumi wakuwi, pakati
pawu kawasyagula lilongu na wawili kawashema wantumintumi. [14] Awa ndo Simoni
yawamupiti litawu lya Peteru na Andereya mlongu gwakuwi na Yakobu na Yohani na
Filipu na Batolumayu, [15] Matayu na Tomasi na Yakobu mwana gwa Alifayu na Simoni
yawamshemiti Zeloti, [16] Yuda mwana gwa Yakobu na Yuda Isikariyoti yakamgalambukiti
Yesu.

Yesu kankufunda na kuwaponiziya wantu
Matayu 4:23-25

[17] Pakasulukiti kulugongu pamuhera na wafundwa wakuwi, Yesu kagolokiti palushi,
pakaweriti na wafundwa wakuwi wavuwa. Lipinga likulu lya wantu wawalivagiti
palii, walawiti Muyudeya yoseri na Yerusalemu na mbwega ya Tiru na Sidoni, [18] wiziti
kumpikinira na kuponiziwa malweli gawu. Woseri yawagaziwitwi na washamshera viraa
wiziti na waponiziwitwi. [19] Wantu woseri wafiriti kumshinkula Yesu, makakala gamlawiti
na kawaponiziya woseri.

Nemeleru na kutabika
Matayu 5:1-12

[20] Yesu kawagalambukira wafundwa wakuwi na kulonga,
"Mnemeleri mwenga mwawahushu,
Toziya Ufalumi wa Mlungu hawuweri wenu!
[21] Mnemeleri mwenga yamuwera na njala vinu,
Toziya hamyukutiziwi!
Mnemeleri mwenga yamlira vinu,
Toziya hamsekeleri!"
[22] "Mnemeleri mwenga wantu pawawakalirani na kuwalema, kuwahigilanga na kuwa-
payirani madoda, goseri aga toziya ya Mwana gwa Muntu! [23] Shipindi pagalawila aga,
mnemeleli pa mvina, toziya ya lijenjeri likulu lyawawatulirani kala kumpindi kwa Mlungu.
Hangu ndo wambuyi wawu wawatenditi wambuyi wa Mlungu ntambu iraayi."
[24] "Kumbiti shondi shondi mwenga mwawalunda vinu,
Toziya nemeleru yenu vinu ipera!
[25] Shondi shondi mwenga yamwikuta vinu,
Hamuweri na njala!
Shondi shondi mwenga yamseka vinu,
Hamlili na kudaya!
[26] "Shondi shondi wantu woseri wankukuzyumani, hera hangu wagogolu wawu
watakuliti ntambu iraayi kwa wambuyi wa mpayu.

Kuwafira wangondu
Matayu 5:38-48, 7:12

27 "Kumbiti nankuwagambirani mwenga mwamunpikanira. Muwafiri wangondu wenu,
muwatekeleri woseri wakukalalirani. 28 Muwatekeleri woseri wawakupangilirani na
muwaluwili kwa Mlungu woseri yawakutenderani madoda. 29 Muntu pakakukoma lisaya
limu, gumleki kakomi na lisaya lyamonga, handa muntu pakakupoka likoti lyaku, gumlek-
eri na lishati lyaku. 30 Muntu yoseri pakakuluwa gumpanani na muntu pakakupoka ulunda
waku, nagumgambira kawuziyi. 31 Muwatenderi wamonga ntambu yamfira kutenderwa.
32 "Handa pamuwafira walii yawawafira mwenga, hampati lifupu gaa? Ata yawawera
na vidoda wawafira wantu yawawafira womberi. 33 Kayi pamuwatendera viheri walii
yawakutenderani mwenga viheri, hampati lifupu gaa? Ata yawawera na vidoda wa-
tendaga hera hangu! 34 Na pamuwakopesha walii yamuwahola kuwera hawakuwuzireni
hampati lifupu gaa? Ata yawawera na vidoda wawakopeshaga yawawera na vidoda,
pawalihola wawawuziliri shawawakopeshiti. 35 Kumbiti mwenga muwafiri wangondu
wenu na muwatenderi viheri, mkopeshi namliholera kuwuzilirwa. Lifupu lyenu haliweri
likulu na hamuweri wana wa Mlungu gwa kumpindi. Toziya yomberi ndo muheri kwa
wantu yawahera mayagashii na yawatenda vidoda. 36 Muweri na lusungu gambira Tati
gwenu ntambu yakawera na lusungu.

Kuwatoza wamonga
Matayu 7:1-5

37 "Namuwatoza wamonga, su Mlungu hakawatozi ndiri mwenga, namuwapangira
wamonga, su Mlungu hapeni kawapangili mwenga, muwalekeziyi wamonga, su Mlungu
hakawalekiziyi mwenga. 38 Muwapanani wamonga, su Mlungu hakawapanani mwenga.
Hamuwanki shipimu shakumemeziya, sha kutikisiya na kuyonera na kwitika mumawoku
mwenu, vyoseri avi haviweri vya mwenga. Shipimu shamuwapimiliti wamonga, Mlungu
ndo hakakupimirani mwenga."
39 Yesu kawagambira mfanu agu, "Muntu kana lwisi kaweza ndiri kumlongoziya kana
lwisi muyaguwi, pakatenda hangu, woseri hawapokeri mulirindi. 40 Kwahera mfundwa
kaweza kumsinda mfunda gwakuwi, su kila mfundwa pakamalila kala mafundu hakaweri
gambira mfunda gwakuwi.
41 "Guweza hashi kushiwona shibandu shididini nentu mulisu lya mlongu gwaku, pota
kuwona lipingiri lya mulisu lyaku? 42 Hashi guweza kutakula kwa mlongu gwaku, 'Guleki
nukuwusiyi shibandu shididini nentu mulisu lyaku,' na gwenga gusinda kuliwona lipingiri
lya mulisu lyaku? Gwa mfyangu gwenga! Kwanja guwusiyi huti lipingiri lya ligogu mulisu
lyaku, ndo haguwezi kushiwusiya weri shibandu mulisu lya mlongu gwaku.

Mtera na mabwajubwaju gakuwi
Matayu 7:16-20, 12:33-35

43 "Kwahera mtera guherepa gwagulera mabwajubwaju gadoda, viraa mtera gudoda
guweza ndiri kulera mabwajubwaju gaherepa. 44 Kila mtera gumanika kulawirana na
mabwajubwaju gakuwi galeriti, guweza ndiri kwapa embi mumishongoma ama zabibu
mumbigiri. 45 Muntu muheri katendaga viheri kulawa muviheri vivuwa mumoyu
mwakuwi, na muntu kana vidoda katendaga vidoda kulawa muvidoda vivuwa mumoyu
mwakuwi. Toziya mlomu gutakula galii gaweriti mumoyu.

Ntambu mbili zya wanyawa numba
Matayu 7:24-27

46 "Iwera ashi munshema, 'Mtuwa, Mtuwa,' Uganu mtenda ndiri vyanuwagambirani?
47 Hanuwalanguziyi ntambu yakalifana muntu yoseri pakiza kwa neni na kupikinira
visoweru vyaneni na kuvijimira. 48 Kalifana na muntu yakanyawa numba yakuwi, kabawa
pasi nentu na kunyawa liyanjiru mulitalawu. Mafuriku gamashi pagarawiriti gayiputa
numba ilii kumbiti itikinyika ndiri, toziya wayinyawiti weri numba. 49 Su yoseri ulii
yakapikanira visoweru vyangu na kuvijimira ndiri, ayu kalifana na muntu yakanyawiti
numba yakuwi pota na kunyawa lyanjiru, mafuriku pagiziti gayiputa numba ilii na kuguwa
puu na kubomokanga nakamu!"

7

Yesu kamuponiziya mtumini gwa Mkulu gwa Warumi
Matayu 8:5-13

1 Yesu pakamaliriti kutakula vyoseri kwa wantu, kagenditi Kafarinaumu. 2 Mkulu
gwa wanjagila miya yimu kaweriti na ntumini yakamfiriti nentu. Ntumintumi kaweriti
kalwala tashitashi. 3 Mkulu ulii pakapikaniriti visoweru vya Yesu, kawatumiti wazewi wa
Shiyawudi kumluwa kizi kamuponiziyi ntumintumi gwakuwi. 4 Wagenditi kwa Yesu na
kumuhiga nentu pawalonga, "Muntu ayu kafiruwa gumtenderi shitwatila ashi. 5 Kawafira
wantu wetu na mweni katunyawira numba ya Mlungu."
6 Su Yesu kagenda pamuhera na womberi. Pakaweriti pakwegera na ukaya kwa mkulu
ulii, mkulu ulii kawatumiti waganja wakuwi wamgambiri Yesu, "Mtuwa naguligaziya hera.
Gwenga gufiruwa ndiri kwingira mnumba mwangu, 7 na neni mona nfaa ndiri ata kwiza
kwa gwenga. Kumbiti gutakuli hera, ntumini gwangu hakaweri mkomu. 8 Mana neni viraa
namuntu gwa pasi pa ukulu, nanawa wamanjagila yanuwalongoziyiti. Panumgambira
yumu, 'Gugendi!' Yomberi kagenda na panumgambira yumonga, 'Gwizi!' Yomberi kiza
na panumgambira ntumintumi gwangu, 'Gutendi shintu ashi!' Nayomberi katenda."
9 Yesu pakapikaniriti hangu kalikangasha, su kaligalambukiriti lipinga lya wantu
lyalimfatiti pakalonga, "Nankuwagambirani, mpata ndiri kuwona muntu kana njimiru
gambira ayu Muisraeli!"
10 Wantu walii pawasokiti ukaya kwa Mkulu wamwoniti ntumintumi ulii kawera mkomu
nakamu.

Yesu kamzukusiya mwana gwa Mkenja

11 Shakapanu, Yesu kagenditi lushi lwawalushema Naini, wafundwa wakuwi pamuhera
na lipinga likulu lya wantu wagenda nayomberi. 12 Su pakaweriti pakwegera na mlyangu
mkulu gwa Iushi, wantu wampapiti yakahowiti waweriti wankulawa kunja kwa Iushi.
Yakahowiti kaweriti mwana gwagweka gwa mdala yakaweriti mkenja, na lipinga likulu
lya wantu waweriti pamuhera nayomberi. 13 Mtuwa pakamwoniti mkenja ulii, kamwonera
lusungu mdala ulii, kamgambiriti, "Nagulira." 14 Shakapanu kalisegelera lijeneza lya
yakahowiti na kulishinkula, wantu wawalipapiti wagoloka. Yesu kalonga, "Muntemba!
Nukugambira gwimuki!" 15 Muntu ulii yakahowiti kalivaga, su kanja kuyowera. Yesu
kamupa mawu gwakuwi.
16 Wantu woseri weniti lyoga wamkwisiti Mlungu pawalonga, "Mbuyi mkulu kalawira
pakati petu. Mlungu kiza kuwalopoziya wantu wakuwi!"
17 Visoweru avi vya Yesu viyeniyiti mulushi loseri lwa Yudeya na lushi zya pakwegera.

Wajumbi yakawatumiti Yohani Mbatiza
Matayu 11:2-10

18 Wafundwa wa Yohani wamgambiriti Yohani vitwatira avi vyoseri, nayomberi
pakawashemiti kala awili wamu wa wafundwa wakuwi 19 kawatumiti kwa Mtuwa
wakamkosiyi, "Hashi, gwenga ndo gwamweni yatumuhepera, ama tumuheperi gwingi?"
20 Wafundwa walii wamgendiriti Yesu na kumgambira, "Yohani Mbatiza katutuma
kwaku tukukosiyi handa gwenga ndo uliya yakatakuliti gwankwiza ama tumuheperi
gwingi?"
21 Shipindi shiraa shilii Yesu kaweriti kankuwaponiziya wantu wavuwa weniti na
malweri na wamonga waniti na washamshera wadoda na kuwapanana wanalwisi wavuwa
kulola. 22 Su Yesu kawankula wantumintumi wa Yohani pakalonga, "Mgendi mwakamgam-
biri Yohani vyoseri vyamuviwoniti na kuvipikinira, wanalwisi wawona, wavibyeketu
wagendagenda, woseri walii yawawera na ungumbula wapungwa, yawawera na majogu
vinu wapikinira, wahowiti su wazyuka na Shisoweru Shiwagira shibwerwa kwa wahushu.
23 Mbaka woseri walii wahera lyoga na neni."
24 Su wajumbi wa Yohani pawawukiti kala, Yesu kanja kuligambira lipinga kwajili ya
Yohani, "Pamgenditi kumlola Yohani kushiwala mfira kulola shintu gaa? Mfiriti kuwona

gambira mateti ntambu yagatikinyika na lihega? Ndala! [25] Su mgenditi kumlola muntu
gwa ntambu gaa? Hashi mliholiti Mgenditi kumlola muntu kavaliti nguwu ziherepa?
Ndala, wantu yawavala nguwu ziherepa na kubojola vinoga noga vyaviwera muukulu!
[26] Su mung'ambiri, mgenditi kumlola muntu gwa ntambu gaa? Mgenditi kumlola mbuyi
gwa Mlungu? Yina nakaka, tuwona gavuwa nentu kuliku mbuyi. [27] Yohani ayu ndo
yumu yawamtakula mukulemba, kulonga, 'Mlungu kalonga, hanumtumi mjumbi gwangu
hakakulonguleri kukunyawira njira kwajili yaku.' " [28] Yesu kamaliriti kwa kulonga,
"Nukugambirani, Yohani ndo mkulu kuliku woseri yawalikaliti pasipanu. Kumbiti
yakaweriti mdidini Muwufalumi wa Mlungu ndo mkulu kuliku Yohani."
[29] Wantu woseri wampikaniriti. Wantu wavuwa asa watola kodi ndo wagajimiriti
Malagaliru Mananagala ga Mlungu, awa ndo walii Yohani yakawabatiziti. [30] Kumbiti
Mafalisayu pamuhera na wafunda wa Malagaliru wagulemiti mpangu gwa Mlungu na
wamlemiti Yohani kawabatizi.
[31] Yesu kongera kulonga, "Vinu wantu wa mashaka aga walifana na shintu gaa?
[32] Walifana gambira wana yawalivaga pahala pa guliwu. Shipinga shimu shishigambizisiya
shamonga, 'Tuviniti msambu gwa ndowa kumbiti mwenga mvina ndiri! Twimba lwimbu
lwa kudaya kumbiti mlila ndiri!' [33] Yohani Mbatiza pakiziti, koyiti kuliya na kalanda
ndiri divayi, kumbiti mwenga mlongiti, 'Kana washamshera!' [34] Kiziti Mwana gwa Muntu,
kaliyiti shiboga na kulanda, kumbiti mwenga mtakula, 'Mumloli muntu ayu, Kana lwaliya
na mkologeru, ganja gwa watola kodi na wanavidoda!' [35] Kumbiti luhala lwa Mlungu
luwonekana kuwera lwa nakaka kwa wantu woseri yawalijimira."

Yesu kamuukaya mwa Simoni Mfarisayu

[36] Mfalisayu yumu kamshemera Yesu walii shiboga sha pamihi pamuhera nayomberi na
Yesu kingiriti mnumba mwa Mfarisayu na kulivaga pasi kuliya shiboga. [37] Su palushi palii
peniti na mdala yakaweriti na makaliru ga vidoda. Kapikaniriti handa Yesu kankuliya
shiboga mnumba ya Falisayu, katoliti supa ya alabasta yayiweriti na utuli. [38] Kagenda
kagoloka pakwegera pamagulu pa Yesu pakalila na masozi gakuwi gamtulukiriti Yesu
pamagulu. Kapukuta magulu ga Yesu kwa vilii zyakuwi na kunonera magulu, kagaswaga
utuli. [39] Mfalisayu pakawoniti hangu, kalitakuliti pakalihola mumoyu mwakuwi, "Handa
muntu ayu nakaka ndo mbuyi gwa Mlungu, hakavimani handa mdala yakakushinkula ka
gaa, hakavimani makaliru ga vidoda ntambu yakawera nagu!"
[40] Yesu kamgambira Mfarisayu uliya, "Simoni, nana shintu shakukugambira."
Simoni kamwankula, "Yina mfunda gung'ambiri."
[41] Yesu kamgambira, "Kuweriti na wantu awili yawamkopiti muntu yakakopesha mpiya.
Yumu kakopiti senti zivuwa na yumonga senti zivuwa ndiri. [42] Pawasinditi kulipa uwanda
wawu, muntu uliya kawalekiziya woseri awili. Vinu pakati pa wantu awili walii, yoshi
hakamfiri nentu muntu ayu yakawalekiziyiti?"
[43] Simoni kamwankula, "Nuvimana kuwera, ulii yawamlekiziyiti uwanda mkulu nentu"
Yesu kamgambira, "Gutakula nweri." [44] Kamgalambukira mdala uliya na kumgambira
Simoni, "Gumwona mdala ayu? Niziti pakaya paku, gunupa ndiri mashi gakunaviya
magulu gangu, kumbiti mdala ayu kaganaviya magulu gangu kwa masozi gakuwi na
kumpukuta kwa vilii zyakuwi. [45] Gwenga gunamsiya ndiri kwa kunonera, kumbiti mdala
ayu kwanjira paningiliti kaweriti pakanonera magulu gangu. [46] Gwenga gunswagaziya
ndiri lipaki mumtuwi mwangu, kumbiti mdala ayu kagapakaziya magulu gangu kwa
utuli. [47] Su nukugambira, kwa kufira kwakuwi kukulu kulanguziyiti nakaka kuwera vidoda
vivuwa vyakaweriti navyi vilekiziwa. Kumbiti ulii yakalekiziwa padidini kalanguziya
kufira padidini hera."
[48] Su Yesu kamgambira mdala uliya, "Gulekiziwa vidoda vyaku."
[49] Wantu wamonga yawaweriti walivaga pameza wanjiti kulitakuliziyana weni pawa-
longa, "Ayu gaa yakaweza kulekiziya vidoda?"
[50] Kumbiti Yesu kamgambira mdala uliya, "Kujimira kwaku kukulopoziya, gugendi kwa
ponga."

8

Wadala yawagenditi pamuwera na Yesu

1 Shipindi shimonga Yesu kagenditi mwanja kupitila mlushi na muvijiji pakabwera
Visoweru viwagila vya Ufalumi wa Mlungu. Wantumini lilongu na wawili wagenditi
pamuhera nayomberi 2 na kuweriti na wadala wamu yawaponiziyitwi washamshera na
malweli, Mariya yawamshemiti Magidalena, yawamuusiyiti washamshera saba, 3 Yoana
mweni mpalu gwakuwi Kuza yakaweriti mtenda lihengu mkulu gwa Herodi, viraa vilii
kuweriti na Susana na wadala wamonga wavua watumiiti vyawaweriti navi kumtanga
Yesu na wantumini wakuwi.

Mfanu gwa Mkweta mbeyu
Matayu 13:1-9; Mariku 4:1-9

4 Wantu waweriti wankumwizira Yesu kulawa kila Iushi na pawaliwoniti pamuhera
waweriti lipinga likulu, su yomberi kawagambiriti mfanu agu,
5 "Mkweta mbeyu kagenditi kukweta mbeyu. Pakaweriti kankukweta mbeyu, mbeyu
zimonga zitulukiti munjira na wagendagenda munjira wazitimbanga na wampongu
waziliya. 6 Zimonga zitulukira mumabuwi ga mulitapaka na pazimeriti kala ziyanja
kunyala toziya litapaka liweriti lya mashi ndiri. 7 Zimonga zitulukiriti mumisontu,
pazimeriti, misontu ilii izibabanika na zisinda kukula. 8 Na mbeyu zimonga zitulukiriti
mulitapaka liherepa, zimera na kulera viboga vivuwa."
Yesu kamaliriti kwa kutakula, "Yakana makutu kapikaniri!"

Shakafiriti kufunda mumifanu ayi
Matayu 13:10-17; Mariku 4:10-12

9 Wafundwa wakuwi wamkosiyiti Yesu mana ya mfanu agu, 10 nayomberi kawankula,
"Mwenga mpananwa kuumana ubada wa Ufalumi wa Mlungu, kumbiti wamonga wavi-
mana ndiri mpaka nuwagambiri kwa mifanu, su pawalola hapeni wawoni na pawapikanira
hapeni wavimani.

Yesu kankutakula mfanu gwa Mkweta mbeyu
Matayu 13:18-23; Mariku 4:13-20

11 "Mfanu agu ndo gutakula hangu, mbeyu ndo shisoweru sha Mlungu. 12 Mbeyu
zilii zyazitulukiriti munjira mana yakuwi, woseri yawapikanira shisoweru sha Mlungu,
kumbiti Shetani kiza na kushiwusiya shisoweru shilii mumyoyu mwawu, su hapeni wa-
jimili na kulopoziwa. 13 Mbeyu zyazitulukiriti mulibuwi mana yakuwi woseri yawapikanira
ujumbi na kuuwanka kwa nemeru. Kumbiti wahera mishigira mitali, wajimira kwa
shipindi shididini hera na shipindi sha kujerwa pashiza, waleka shawapikaniriti. 14 Mbeyu
zilii zyaziturukiriti mumisontu mana yakuwi, woseri yawapikaniriti shisoweru sha
Mlungu, su lyoga na ulunda na vinoganoga vyawabojola hapeni waleri mabwajubwaju
yagakamala. 15 Na mbeyu zilii zyazitulukiriti mulitapaka liherepa mana yakuwi, woseri
yawashipikanira shisoweru sha Mlungu, pawashijimila kwa moyu gwoseri na gwa ku-
jimira. Awa ndo wagangamala mpaka pawalera mabwajubwaju."

Limuliku lyawaligubikiriti mulidebi
Mariku 4:21-25

16 "Wantu hapeni wawashi limuliku na kuligubikira mulidebi ama walituli mulivungu
mwa shitanda. Kumbiti hawalituli pampindi pashintambi su wantu pawingira mnumba
wawoni kulangala ndaa.
17 "Shoseri shawatenditi kwa kufifwa hashiwoneki na shoseri shawatenditi muluwindu
hashimaniki na woseri.
18 "Mlikali weri, ntambu yampikanira, toziya yakawera na shintu hawamwongeri,
kumbiti ulii yakahera shintu ata shilii shakawera nashi hawampoki."

Mawu na walongu wa Yesu
Matayu 12:46-50; Mariku 3:31-35

[19] Mawu gwa Yesu na walongu wakuwi wamgenderiti, kumbiti wasinda kumsegelera
pakwegera toziya ya lipinga lya wantu. [20] Muntu yumu kamgambiriti Yesu, "Mawu na
walongu waku wakunja, wafira wakuwoni."
[21] Yesu kawagambiriti woseri, "Mawu na walongu wangu ndo woseri yawashipikanira
shisoweru sha Mlungu na kushijimira."

Yesu kankulikalipira lyega
Matayu 8:23-27; Mariku 4:35-41

[22] Lishaka limu Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi wakweniti mumtumbwi na
kawagambira, "Tuloki litanda, tugendi kumwambu." Su wanja mwanja. [23] Pawaweriti
wankuloka, Yesu kaweriti na mpota su kagonja. Lyega likulu lyanja kuvuma, mashi ganja
kwingira mumtumbwi, su wawera mukutenduwa, kubidukira mumashi. [24] Wantumini
wamgendera Yesu na kumwimusiya, walonga, "Mtuwa, Mtuwa! Twankusokera!"
Yesu kimuka, kalikalipira lyega pamuhera na mawimbi ga mashi, su vyoseri vyoya na
kuweriti kuzindawala jiii. [25] Kawagambira wantumini wakuwi, "Yakoshi njimiru yenu?"
Kumbiti womberi walikangasha na kuwera na lyoga, waligambiziyana weni, "Ayu
muntu gwa ntambu gaa? Kalikalipiriti lyega na mawimbi ga mashi na vyoseri vimjimira!"

Yesu kamuponiziya muntu keniti washamshera
Matayu 8:28-34; Mariku 5:1-20

[26] Yesu na wantumintumi wakuwi wendereyiti na mwanja, wasoka kumpwani kwa isi ya
Gerasi yapakwegera na Galilaya, kumwambu kulitanda. [27] Yesu pakasulukiti kumpenku,
kaliwoniti na muntu yakeniti washamshera, kamwizira kulawa mulushi. Kwa shipindi
shivuwa muntu ayu kaweriti kagendagenda shivula na kalikala ndiri ukaya, kumbiti
kalikaliti kumapumba. [28] Pakamwoniti Yesu, kabotanga, kasuntama pamagulu ga Yesu
pakalonga kwa liziwu likulu, "Yesu Mwana gwa Mlungu gwa Kumpindi nentu! Gufira
kutenda ashi kwa neni? Shondi shondi nukuluwa naguntenda!" [29] Kalongiti hangu toziya
Yesu kamgambiriti shamshera kamlawi. Shipindi shivuwa shamshera ulii kamwigilanga
muntu ayu, tembera wantu wamtuliti mushibetubetu, mawoku na magulu gakuwi
wagatawiti kwa minyololu kumbiti yomberi kayidumuliti na shamshera kamtugiziyiti
kushiwala.
[30] Yesu kamkosiya muntu uliya, "Litawa lyaku gwagani?"
Yomberi kamwankula, "Litawu lyangu 'Tuvuwa.' " Katakuriti hangu toziya kaweriti na
washamshera wavuwa. [31] Washamshera wamluwiti Yesu nakawawinga kugenda mulirindi
likulu.
[32] Palii pawaweriti na lipinga likulu lya wamtumbi lya pakwegera, waweriti wakuliya
mumpeku mwa mulugongu. Su washamshera wamluwiti Yesu kawajimiri wawayingiri
wamtumbi, nayomberi kawajimira. [33] Washamshera wamlawiti muntu uliya na kugenda
kuwayingira wamtumbi. Wamtumbi woseri watugiti pawaserera na kutulukira mumashi
na wafuwiti woseri.
[34] Walolera wa mifugu walii pawawoniti galii yagalawiriti, watugiriti mulushi na muvijiji
pawalonga shashilawiriti [35] Wantu wiza kulola shashilawiriti na pawaweriti wankumwizira
Yesu, wamuwoniti muntu uliya yakeniti na washamshera kalikaliti pakwegera pamagulu
ga Yesu, kaweriti kavaliti nguwu na kana mahala, su woseri waweriti na lyoga. [36] Woseri
yawaviwoniti vilii vyavilawiriti wawagambiriti wantu ntambu yakaponiti muntu ulii.
[37] Wantu woseri wenikaya wa lushi lwa Gerasi wamgambiriti Yesu kawuki, toziya waweriti
na lyoga nentu. Su Yesu kakwena mumtumbwi na kuwuka. [38] Muntu yawamuusiyiti
washamshera kamluwa Yesu pakamgambira, "Nfira kugenda na gwenga."
Kumbiti Yesu kamjimira ndiri wagendi pamuhera, su kamgambiriti, [39] "Guwuyi ukaya
na katakuli shilii ntambu Mlungu shakakutendiriti."
Su muntu uliya kagenditi kulushi na kutakula ntambu Yesu shakamtendiriti.

Nafunda gwa Yairu na mdala yakashinkuliti nguwu ya Yesu
Matayu 9:18-26; Mariku 5:21-43

40 Yesu pakawuyiti uwega umonga wa litanda, wantu wamshemiriti toziya waweriti
wankumuhepelera. 41 Pala kiza muntu yawamshema Yairu, kaweriti mkulu gwa numba ya
Mlungu. Kasuntama palongolu pa magulu ga Yesu na kumhiga pakamgambira wagendi
ukaya kwakuwi, 42 toziya kaweriti na nafunda yumu hera, yakaweriti na mivinja lilongu na
miwili su kaweriti kankulwala tashitashi.

Yesu pakaweriti kankugendagenda, wantu wambabanika wega zoseri, 43 mngati mwawu
kuweriti na mdala yakalwaliti kusuma mwazi mivinja lilongu na miwili, tembera katu-
miyiti ulunda wakuwi woseri kwa waganga kumbiti wamponiziya ndiri. 44 Mdala ayu
kamfwatiti Yesu kumbeli mulipinga lilii na kashinkuriti lusepi lwa nguwu ya Yesu, su palaa
palii kusuma mwazi kwoya. 45 Yesu kakosiya, "Gaa kanshinkuliti?"

Kila muntu kalemiti na Peteru katakuliti, "Mtuwa, lipinga lya wantu likutindiriti na
kukubabanika."

46 Kumbiti Yesu kalonga, "Nuvimana kwana muntu kanshinkula, mana nuvimana
makakala ga kuponiziya gantawa." 47 Mdala ulii pakawoniti kaweza ndiri kulififa, su kiza
kwa kutetema na kusuntama palongolu pa magulu ga Yesu. Kaweriti kulongolu kwa
kila muntu, kamgambiriti ntambu yakamshikuliti na ntambu yakaponiti kamkam hera.
48 Yesu kamgambira mdala ulii, "Nafunda gwangu, njimiru yaku ikuponiziya. Gugendi kwa
ponga."

49 Yesu pakaweriti kankali kankuyowera hangu, mjumbi kiza kulawa kunumba ya Yairu.
Kamgambiriti Yairu, "Nafunda gwaku kahowa, nagumgaziya hera Mfunda."

50 Kumbiti Yesu pakapikaniriti aga, kamgambira Yairu, "Nagwana lyoga, gujimiri hera
hakaponi."

51 Pakasokiti pakaya, kabera muntu yoseri kwingira mnumba, ira Peteru na Yohani na
Yakobu na tati na mawu gwa mwana yakahowiti. 52 Kila muntu kaweriti kankulira na
kudaya toziya ya nafunda ulii. Yesu kawagambira, "Namlira! Mwana kahowa ndiri ira
kagonja hera."

53 Wantu woseri wamseka, toziya wavimaniti mwana kahowiti. 54 Kumbiti Yesu kambata
liwoku na kumshema, "Mwana gwangu gwimuki!" 55 Ukomu wakuwi umuwuyira, palaa
palii kimuka, su Yesu kawagambiriti mawu na tati gwakuwi wamupi shintu shakuliya.
56 Mawu na tati gwakuwi walikangashiti, kumbiti Yesu kawagambira nawamgambira
muntu galii gagatendikiti.

9

Yesu kankuwatuma Wantumini lilongu na wawili
Matayu 10:5-15; Mariku 6:7-13

1 Yesu kawashemiti wantumini lilongu na awili pamuhera na kuwayupa makakala
na uwezu wa kuwalaviya washamshera woseri na kuponiziya malweri. 2 Shakapanu
kawatumiti wegendi wakabweri visoweru vya Ufalumi wa Mlungu na kuwaponiziya
walweli, 3 kayi kawagambira, "Munjira mwamgenda namtola shintu shoseri, namtola
lukongoshu ama muhaku, namtola shiboga ama mpiya, ama lishati lya shigibakiru. 4 Poseri
pawawashemerani, mwikali mnumba ilii mpaka pamuwuka muisi ilii, 5 viraa vilii wantu
pawalema kuwashemerani mwenga, mwuki mlushi alu na mpukuti lidika lya litapaka
mumagulu mwenu haiweri likalipiru kwawomberi."

6 Su wantumintumi wanja mwanja kugenda muvijiji vyoseri, pawabwera visoweru
viwagila na kuwaponiziya wantu kila pahala.

Kupunganika kwa Herodi
Matayu 14:1-12; Mariku 6:14-29

7 Mtuwa Herodi mkolamlima gwa Galilaya, kapikaniriti goseri aga gagalawiriti, su
gamupunganikiti nentu toziya wantu wamonga watakuliti kuwera Yohani Mbatiza
kazyuka. 8 Wamonga watakuliti kuwera Eliya kalawira na wamonga walonga kuwera yumu
gwa wambuyi wa makashu wa Mlungu kazyuka. 9 Herodi kalonga, "Yohani numdumuliti
mtuwi, muntu ayu yampikanira ndo gaa?" Su kendereyiti kumsakula Yesu.

Yesu kankuliyupa shiboga lipinga likulu lya wantu
Matayu 14:13-21; Mariku 6:30-44; Yohani 6:1-14

10 Wantumintumi walii pawawuyiti, wamgambiriti Yesu vyoseri vyawatenditi. Yesu
kawatola, wagenda gwekayawu lushi lwawalushema Betisayida. 11 Kumbiti lipinga lya
wantu pawavimaniti kala aga, wamgenderiti. Yesu kawashemera na kayoweriti nawa
visoweru viwagila vya Ufalumi wa Mlungu na kuwaponiziya woseri wawafiriti kuponiziwa.
12 Mshenji paguweriti gwankuzyeta, wantumini lilongu na awili wamgenderiti na
kulonga, "Guwagambiri wantu wagendi, kuvijiji na mumalambu ga pakwegera wakasakuli
shiboga pamuwera na pahala pakugonja, toziya pahala panu patuwera pantundu."
13 Kumbiti Yesu kawagambira, "Mwenga muwapanani shintu sha kuliya."
Womberi walonga, "Twana mabumunda mhanu na wasomba awili hera. Gufira
twenga tugendi twakawahemeleri shiboga lipinga lya wantu woseri awa?" 14 Wapalu hera
yawaweriti palii, waweriti gambira elufu muhanu hangu.
Yesu kawagambira wafundwa wakuwi, "Muwagambiri walivagi vipinga vipinga vya
malongu muhanu."
15 Su wafundwa pawatenditi kala ntambu yakawagambiriti, 16 Yesu katola mabumunda
muhanu galii na wasomba awili, kaloliti kumpindi na kalonga mayagashii Mlungu,
kagamega kawapanana wafundwa wakuwi wawagawili wantu. 17 Wantu waliya mpaka
wikuta na wantumintumi wasola majamanda lilongu na mawili ga vilii vyavisigaliti.

Peteru kulonga Yesu ndo Mlopoziya
Matayu 16:13-19; Mariku 8:27-29

18 Lishaka limu Yesu kaweriti kankuluwa Mlungu gweka yakuwi, wafundwa wakuwi
wamwizira. Su Yesu kawakosiya, "Wantu walonga neni nagaa?"
19 Womberi wamwankula, "Wamonga walonga gwenga gwa Yohani Mbatiza na wamonga
walonga gwenga gwa Eliya na wamonga walonga gwenga gwa mbuyi gwa Mlungu gwa
makashu yakahowiti vinu kazyuka." 20 Su nayomberi kawakosiya, "Hashi, mwenga mlonga
neni nagaa?"
Peteru kamwankula, "Gwenga gwa Kristu Mlopoziya yagulagaliritwi na Mlungu."
21 Shakapanu Yesu kawalagalira pakalonga nawamgambira muntu yoseri shisoweru ashi.

Yesu kalonga kutabika na kuhowa kwakuwi
Matayu 16:20-28; Mariku 8:30-9:1

22 Yesu kawagambira, "Mwana gwa Muntu mpaka katabiki na kulemwa na wazewi na
watambika wakulu wa numba ya Mlungu na wafunda wa Malagaliru. Hawamlagi, kumbiti
lishaka lya tatu kwanjira pakahowiti hakazyuki."
23 Na kawagambira woseri, "Muntu yoseri pakafira kaweri na neni, mpaka kalilemi
mweni, katoli lupingika lwakuwi mashaka goseri na kanfati. 24 Muntu yoseri yakafira
kugaponiziya makaliru gakuwi hakagamili na yoseri yakagamiziya ukomu wakuwi kwa
kunfata neni hakagalopoziyi. 25 Hashi, kwana mbotu gaa muntu pakapata vintu vyoseri
vya pasipanu, kumbiti mweni pakagamila? Yina ndiri! 26 Muntu pakamonera soni neni
pamuhera na mafundu gangu, Mwana gwa Muntu hakamwoneri soni muntu ayu shipindi
pakiza muukwisa wakuwi na ukwisa wa Tati na ukwisa wa wantumintumi wananagala wa
kumpindi. 27 Nukugambirani nakaka, kwana wamonga palaa panu hapeni wahowi mpaka
wauwoni Ufalumi wa Mlungu."

Yesu kagalambuka nshimba
Matayu 17:1-8; Mariku 9:2-8

28 Palipititi lijuwa kwanjira pakalongiti galiya, Yesu kawatoliti Peteru, na Yohani na
Yakobu, kagenditi nawomberi mpaka kulugongu kuluwa Mlungu. 29 Pakaweriti kankum-
luwa Mlungu, nshimba yakuwi igalambuka na nguwu zyakuwi ziwera neru mbuu. 30 Palaa
paliya wantu awili waweriti paliya wankuyowera nayomberi. Wantu walii waweriti
Musa na Eliya, 31 yawalawiriti muukwisa wa kumpindi kwa Mlungu, waweriti wankuy-
owera na Yesu ntambu yakugumalilira mpangu gwa Mlungu gwa kuhowa kwakuwi kulii

Yerusalemu. [32] Peteru na wayaguwi waweriti wankugonja, kumbiti wimukiti na kuwona
ukwisa wa Yesu na wantu awili wagolokiti pamuhera nayomberi. [33] Su wantu awili walii
paweriti wankuwuka, Peteru kamgambira Yesu, "Mtuwa, iherepa twenga kulikala panu!
Su hatunyawi visasa vitatu, shimu shaku na shamonga sha Musa na shamonga sha Eliya."
Nakaka kavimaniti ndiri shakatakula.
[34] Peteru pakatakuliti hangu, palaa paliya lilawira liwundi lizotopa liwagubika na
liwundi ali paliwawiziriti wantumini walii weniti lyoga nentu. [35] Wapikinira liziwu kulawa
muliwundi lilonga, "Ayu ndo mwana gwangu yanumsyaguliti, mumpikaniri."
[36] Liziwu lyawalipikiniriti palinyamaliti kala, wamwona kayi Yesu kagweka yakuwi.
Wantumintumi pawaoniti hangu wanyamalira jii na shipindi shilii wamgambira ndiri
muntu vilii vyawawoniti.

Yesu kamuponiziya Muntemba kana shamshera
Matayu 17:14-18; Mariku 9:14-27

[37] Shirawu yakuwi Yesu pamuhera na wantumintumi watatu pawaweriti wankulawa
kulugongu, lipinga likulu lya wantu waliwoniti na Yesu. [38] Muntu yumu mulipinga lilii
kabota pakalonga, "Mfunda! Nukuhiga gwakamloli mwana gwangu, mwana gwangu
gwa gweka! [39] Shamshera kamgaziyaga, pamonga kamtenda katendi umatu na pamonga
kamtenda kaweri na shisirika na lifulufulu limlawa mumlomu. Kendereyiti kumgaziya
nentu pota nakumlekeziya kanongola. [40] Nuwaluwiti wafundwa wakuwi wamwusiyi
shamshera kumbiti wasinda."
[41] Yesu kawankula, "Mwenga shiyiwuku shahera moyu na shana vidoda! Hashi hankali
na mwenga na panuwahepelera mpaka ndii?" Shakapanu kamgambira muntu uliya,
"Gumjegi mwana gwaku panu."
[42] Mndemba ulii pakaweriti kankumgendera Yesu, shamshera uliya kamgusiya pasi,
kumtenda shisirika. Kumbiti Yesu kamkalipira shamshera ulii, kamuponiziya mndemba,
su kamupa tati gwakuwi. [43] Wantu woseri walikangashiti kwa uwezu mkulu wa Mlungu.

Yesu kuyowera kayi kuhowa kwakuwi
Matayu 17:22-23; Mariku 9:30-32

Wantu pawaweriti wankali wankulikangasha kila shintu shakatenditi Yesu, yomberi
kawagambiriti wafundwa wakuwi, [44] "Namlyaluwa shanuwagambiriti! Mwana gwa
Muntu hawambati mumawoku ga wantu." [45] Kumbiti wafundwa werewiti ndiri ntambu
yakatakuliti. Shitwatira ashi shiweriti shififwa kwawomberi nawavimani, womberi watira
kumkosiya ntambu yakatakuliti.

Ndo gaa yakaweriti mkulu?
Matayu 18:1-5; Mariku 9:33-37

[46] Palawiriti magambiziyanu pakati pawu wantumintumi walii, gaa yakaweriti mkulu
nentu. [47] Yesu kavimaniti shawaliholiti, su kamtola mwana mdidini, kamgolosiya pak-
wegera na mweni, [48] na kawagambira, "Muntu yoseri ulii yakamshemera mwana mdidini
ayu kwa litawu lyangu, kanshemera neni na yoseri yakanshemera neni, viraa kamshemera
yumu ulii yakantumiti. Yoseri yakaweriti mdidini pakati penu ndo mkulu kuliku woseri."

Yakawalema ndiri mwenga ndo gwenu
Mariku 9:38-40

[49] Yohani kankula, "Mtuwa, tumwoniti muntu pakawusiya washamshera kwa litawu
lyaku na twenga tumubera, toziya kaweriti ndiri mushipinga shetu."
[50] Yesu kamgambira, "Namuwabera, toziya yoseri yakamlema ndiri yumu pakati penu,
kawuwega wa twenga gwenu."

Wasamaliya walema kumshemera Yesu

[51] Shipindi pashiweriti pakwegera sha Yesu mewamtoli kugenda kumpindi, yomberi
kagonjera mwanja gwa Yerusalemu. [52] Kawatumiti wajumbi wamlongoleri na womberi
wagenda mpaka mushijiji shimu sha Wasamariya, wamnyawili kila shintu. [53] Kumbiti
wenikaya walema kumshemera toziya yomberi kaweriti kankugenda Yerusalemu. [54] Su

wafundwa wakuwi, ashina Yohani na Yakobu, pawawoniti hangu walonga, “Mtuwa,
gufira tugushemi motu kulawa kumpindi guwagamiziyi?” [55] Yesu kawagalambukira na
kawakalipira. [56] Shakapanu Yesu na wafundwa wakuwi wagenditi mushijiji shimonga.

Wantu yawafira kuwera wafwasi wa Yesu
Matayu 8:19-22

[57] Pawaweriti munjira wankugenda, muntu yumu kamgambira Yesu, “Hanukufati koseri
kwagugenda.”
[58] Yesu kamgambira, “Vibweta wawera na mpanga na wampongu wawera na vitukulu
kumbiti Mwana gwa Muntu kahera pahala pa kwoyera.”
[59] Kamgambira muntu gwingi, “Gunfati.”
Kumbiti muntu ulii kalonga, “Mtuwa, gundeki huti nakamsiri tati gwangu.”
[60] Yesu kamwankula, “Guwaleki wahowiti wawasiri wayawu wawahowiti. Gwenga
gugendi gwakawubweri ufalumi wa Mlungu.”
[61] Kuweriti na muntu gwingi yakamgambira Yesu, “Hanukufati Mtuwa, kumbiti gundeki
huti ng'endi kuwaaga wantu wa ukaya kwangu.”
[62] Yesu kamgambira, “Muntu yoseri pakanja kulima, pakagalambuka na kulola kumbeli
kafaa ndiri kutenda lihengu Muufalumi wa Mlungu.”

10

Yesu kankuwatuma malongu saba na awili

[1] Shakapanu Mtuwa kawasyagula wamonga malongu saba na awili. Kawatuma wam-
longoleri awili awili wagendi muvijiji vyoseri vyakafira kugenda yomberi. [2] Kawagambira,
“Viboga vya kubena vivuwa, kumbiti wantu wakubena wadidini. Su mumluwi mweni kana
lirambu kajegi wantu wakubena mulirambu lyakuwi. [3] Vinu su mgendi, muvimani handa
nankuwatuma mwenga gambira mwawakondolu wawagenda pakati pa wamaminyi.
[4] Namtola muhaku gwakutulila mpiya, ama libegi, ama vilwatu, namumlamsiya muntu
yoseri munjira. [5] Pamwingira mnumba yoseri, kwanja mtakuli hangu, ‘Ponga iweri
mnumba amu!’ [6] Handa pakaweriti yakafira ponga, ponga yamwenga hayikali nayomberi,
handa ndiri, ponga yamwenga hayiwawuyili mwaweni. [7] Mwikali mnumba ayi pamliya
na kulanda vyawakupanani, toziya yakatenda lihengu kafiruwa shibenamgongu shakuwi.
Namgenda mala numba ayi ama yimonga. [8] Handa pamsoka muisi na wantu pawawashe-
merani, mlii vyawakupani, [9] muwaponiziyi walweli muisi ilii na muwagambiri wantu,
‘Ufalumi wa Mlungu wapakwegera kwa mwenga.’ [10] Kumbiti pamwingila muisi yoseri,
wantu pawawalema kuwashemerani, muwuki na mlongi, [11] ‘Ata lidika lyalitulemeteriti
mumagulu mwetu tulipunda na haliweri likalipiru. Kumbiti muvimani kuwera Ufalumi
wa Mlungu wapakwegera.’ [12] Nakaka nukugambirani, lishaka lilii Isi ayi hayipati azabu
nkulu kuliku ilii ya wantu wa Sodoma.

Shondi kwa Isi ijimira ndiri
Matayu 11:20-24

[13] “Shondi gwenga Kolazini! Shondi gwenga Betisayida! Handa mauzauza galawiriti
kwa mwenga, megalawiri Tiru na Sidoni, wantu wakuwi mewavali nguwu zya maguniya
shipindi shivuwa na kulivaga mulivu kuleka vidoda vyawatenda. [14] Mlungu hakawapanani
azabu nkulu nentu mulishaka lya kutoza kuliku Tiru na Sidoni. [15] Na gwenga Kafarinaumu,
hagulikwisi mweni mpaka kumpindi kwa Mlungu? Hawakusulusiyi mpaka mulirindi
lyalihera upeleru.”
[16] Yesu kawagambira wantumintumi wakuwi, “Yakawapikanira mwenga
kankumpikinira neni na yakawalema mwenga kanema neni, yakanema neni, ndo
kamlema ulii yakantumiti.”

Walii malongu saba na awili wankuwuya

[17] Wantumini malongu saba na awili wawuyiti kwa manemu walonga, “Mtuwa, ata
washamshera watujimila patuwakalipira kwa litawu lyaku!”

[18] Yesu kawankula, “Numwoniti Shetani pakaguwiti gambira lupanda kulawa kumpindi
kwa Mlungu. [19] Mpikaniri! Nukupani uwezu wa kutimbanga wanjoka na vipinini na
uwezu mkulu kwajili ya makakala goseri ga Shetani, kwahera shintu shakuwatenduwa.
[20] Kumbiti namnemelera toziya washamshera wawajimila, ira mnemeleri toziya matawu
genu wagalemba kumpindi.”

Manemu ga Yesu
Matayu 11:25-27, 13:16-17

[21] Shipindi shiraa shilii Yesu kanemeleriti kwa uwezu wa Rohu Mnanagala, kalonga,
“Tati, Mtuwa gwa kumpindi na gwa paisi panu! Nonga mayagashii kwaku toziya
guwalanguziya walii wahera mahala na guwafifa walii wanaluhala na wanamahala. Yina
Tati, ntambu yagufiriti gumweni aga galawili.
[22] “Tati gwangu kanupiti neni vintu vyoseri. Kwahera muntu yakammana Mwana ira
Tati na kwahera yoseri yakammana Tati ira Mwana na yoseri yagagubutulitwi na Mwana.”
[23] Shakapanu Yesu kawagalambukira wafundwa wakuwi na kuwagambira, “Mbaka
waviwona vilii vyamuviwona mwenga. [24] Nukugambirani mwenga kuwera wambuyi wa
Mlungu na wafalumi wafiriti kugawona galii gamugawoniti mwenga, kumbiti wagawona
ndiri na kupikinira ntambu yampikaniriti mwenga kumbiti wapikinira ndiri.”

Mfanu gwa Msamariya muheri

[25] Mfunda gwa Malagaliru kiziti na kufira kumjera Yesu. Su kamkosiya, “Mfunda, ntendi
ashi mpati ukomu wa mashaka goseri?”
[26] Yesu kamwankula, “Walemba shishi Mumalagaliru Mlungu gakampananiti Musa?
Kupikanira ntambu yampikaniriti mwenga kumbiti wapikanira ndiri. Gwenga gugamana
hashi?”
[27] Muntu ulii kawankula, “Gumfiri Mtuwa Mlungu gwaku kwa moyu gwaku goseri na
kwa rohu yaku yoseri na kwa makakala gaku goseri na kwa mahala gaku goseri na gumfiri
muyagu ntambu yagulifira gumweni.”
[28] Yesu kamgambira, “Guwankula weri, gutendi ntambu iraayi hagupati ukomu wa
mashaka goseri.”
[29] Kumbiti mfunda gwa Malagaliru kafiriti kuliranguziya handa kahera vidoda, su
kamkosiyiti Yesu, “Gwapakwegera gwangu ndo gaa?”
[30] Yesu kamwankula, “Kweniti na muntu yumu yakaweriti kankusuluka kulawa
Yerusalemu, kaweriti kankugenda Yeriku. Pakaweriti munjira, wamvamiya wamajam-
bazi wamkoma na kumpoka vintu vyakuwi wamleka kankugalagata nusula kahowi.
[31] Shintu shashilawiti paliya, kweniti na mkulu gwa numba ya Mlungu kaweriti kankupita
njira ilailii, kumbiti pakamwoniti muntu yawamkomiti ulii, kapititi patali uwega wingi
kagenda. [32] Ntambu ilailii Mlawi kapititi njira ilailii, kumbiti pakamwonit muntu
yawamkomiti ulii kapititi patali, uwega wingi su kagenda. [33] Kumbiti Msamariya yakawer-
iti kankugenda mwanja kasokiti paliya pakaweriti muntu ulii na pakamwoniti muntu ulii,
kamwonera lusungu. [34] Kamgendera, kampakaziya lipaki pamuhera na divayi muvironda
vyakuwi na kumtawa, shakapanu kamkweniziya mupunda gwakuwi, kagenda nayu mpaka
mnumba ya kugonja wahenga kamlwaziya. [35] Shirawu yakuwi kalaviya mpiya mbili
kumpanani kananumba ya kufikira wahenga na kamgambira, ‘Gumloleli weri muntu ayu
na pampuya hanukulipi shoseri shagutumiyiti kwa muntu ayu.’ ”
[36] Yesu kamaliliti kulonga kwa kukosiya, “Ntambu yamlihola, pakati pa wantu watatu
awa, ndo gaa kaweri kapakwegera gwa muntu yakakomitwi na majambazi?”
[37] Mfunda gwa Malagaliru kamwankula, “Uliya yakamwoniriti lusungu.”
Yesu kamgambira, “Gugendi gwakatendi ntambu iraayi.”

Yesu kawukaya kwa Marita na Maliya

[38] Yesu pamuhera na wantumintumi wakuwi pawaweriti mumwanja, wingira mushijiji
shimu waliwona na mdala yumu yawamshema Marita kamshemera ukaya kwakuwi.
[39] Marita kaweriti na muhasha gwakuwi yawamshema Mariya, yakalivagiti pakwegera

pamagulu ga Yesu pakapikanira mafundu gakuwi. [40] Marita kaweriti kankunyoganyoga na
vimonga, su kamgenderiti Yesu na kumgambira, “Mtuwa, iwera hashi gumleka muhasha
gwangu kandekeri neni nyoginyogi gweka yangu? Gumgambiri kizi, kantangi!”
[41] Mtuwa kamwankula, “Marita, Marita! Gwankunyoganyoga na kuligaziya na vintu
vivuwa, [42] kumbiti shintu shimu hera shifiruwa. Mariya kasyangula shintu shiherepa
nentu na kwahera muntu hakampoki.”

11

Yesu kankufundiza ntambu ya kusali
Matayu 6:9-13, 7:7-11

[1] Lishaka limu Yesu kaweriti pahala tunga pakaluwa Mlungu. Pakamaliriti kuluwa
Mlungu, yumu gwa wafundwa wakuwi kamgambira, “Mtuwa, gutufundi kuluwa Mlungu
gambira Yohani Mbatiza ntambu yakawafunditi wafundwa wakuwi.”
[2] Yesu kawagambira, “Pamluwa Mlungu mlongi hangu,
‘Tati,
Litawu lyaku likwiswi,
Ufalumi waku wizi.
[3] Gutupanani shiboga shetu sha kila lishaka [4] Gutulekiziyi vidoda vyetu,
Mana twenga tuwalekeziya woseri yawatutenditi upyota.
Pota nagututula mukujerwa.’ ”
[5] Na Yesu kawagambira wantumintumi wakuwi, “Payiwera yumu gwenu pakagenda
ukaya kwa ganja gwakuwi pashiru na kumgambira, ‘Ganja, shondi shondi nyagu
gunkopeshi mabumunda mitatu. [6] Ganja gwangu yakaweriti mumwanja, kapitira pakaya
pangu na neni nahera shiboga shakumupa.’ [7] Na payiwera ganja gwaku kankuwankula
kulawa mnumba, ‘Nagung'aziya! Mlyangu gutatwa kala, neni pamuhera na wana wangu
tugonja kala. Na hapeni numuki kukupanani shintu shoseri.’ [8] Nakaka nankuwagambirani,
ata pakalema kwimuka na kukupanani mabumunda toziya gwenga gwa ganja gwakuwi,
kumbiti pagwendereya kumgaziya kwa kumluwa hakimuki na kukupanana shoseri shagu-
fira.
[9] “Su nankuwagambira, guluwi na hampananwi, gusakuli na haguwoni, gutendi hodi na
hamvugulirwi. [10] Mana woseri yawaluwa hawapananwi na woseri yawasakula, hawawoni
na mlyangu haguvugulwi kwa kila muntu yakatenda hodi. [11] Mwana pakamluwa tati
gwakuwi somba, hashi hakampanani njoka badala ya somba? [12] Na pakamluwa ligi, hakam-
panani shipinini? [13] Su payiwera mwenga yamuwera na vidoda, muvimana kuwapanana
viherepa vyawaluwa wana wenu. Nakaka Tati gwenu gwakumpindi hakatendi kupita
mwenga, hakawapanani Rohu Mnanagala walii yawamluwa!”

Yesu na Belizebuli
Matayu 12:22-30; Mariku 3:20-27

[14] Yesu kaweriti kankumwinga shamshera yakamtenditi muntu yumu kaweri bubu.
Su shamshera ulii pakamlawiti, muntu ulii kaweziti kutakula. Lipinga lya wantu
lilikangashiti, [15] kumbiti wantu wamu mulipinga lilii walonga, “Belizebuli, mkulu gwa
washamshera ndo yakampananiti makakala ga kuwalaviya washamshera.”
[16] Wamonga wafiriti kumjera Yesu, su wamgambira kawalanguziyi mauzauza kulonga
nakaka Mlungu ndo yakamtumiti. [17] Kumbiti Yesu kavimaniti kala shawalihola, su
kawagambira, “Ufalumi woseri waubagulika weni vipinga vipinga vyavisingana vyeni
hapeni vilikali, kaya payibagulika yeni mpaka iyagamili. [18] Su handa ufalumi wa Shetani
pawuwera muvipinga na pawalikoma weni, hawuendereyi hashi? Mlonga kuwera
ndaviya washamshera toziya Belizebuli kanupiti makakala ga kutenda aga, [19] handa neni
nankuwawusiya washamshera kwa likakala lya belizebuli, hashi wafata wenu wawawusiya
kwa uwezu gaa? Wafata wenu hawaweri watoza wenu! [20] Kumbiti payiwera nankuwinga
washamshera kwa makakala ga Mlungu, su muvimani kuwera Ufalumi wa Mlungu usoka
kala kwa mwenga.

[21] "Muntu kana makakala pakawera na silaha zoseri, pakalolera numba yakuwi mweni,
vyoseri vyakaweriti navi haviweri salama. [22] Kumbiti pakiza muntu kana makakala kuliku
yomberi pakamkoma na kumsinda, hakatoli silaha zoseri zakalitumbiriti muntu ulii na
kugawana ulunda wakuwi.
[23] "Yoseri yakawera ndiri uwega wa neni ndo nakaka kanema neni na yoseri yakajojinira
ndiri pamuhera na neni, ayu ndo kapalasiya.

Kuwuya kwa shamshera
Matayu 12:43-45

[24] "Shamshera pakawingwa kulawa kwa muntu, kayerayera mlaa mushiwala pakasakula
pakwoyera. Pakapata ndiri pakwoyera, kalitakuziya mweni, 'Hambuyi kunumba kwangu
kwandawiti.' [25] Pakawuya na kwona numba ilii wayifyagira na kuyiherepiziya. [26] Su
kagenda kuwatola washamshera wayaguwi wamonga saba wadoda kuliku yomberi, woseri
wagenda kumwingira muntu ayu. Su ntambu ya muntu ayu hayiweri idoda kuliku ntambu
yayiweriti kwanja."

Manemu ga nakaka

[27] Yesu pakaweriti kankutakula hangu, mdala yumu kulawa mulipinga lya wantu
kamgambira, "Mbaka mdala yakakuleriti na kukunoniziya!"
[28] Kumbiti Yesu kamwankula, "Mbaka nentu kwa walii yawapikanira shisoweru sha
Mlungu na kushijimira"

Wafira Mawuzawuza
Matayu 12:38-42

[29] Lipinga lya wantu palimzingiti Yesu, kendereyiti kutakula, "Shiyiwuku shikondola
na shashihera uwaminika kulongolu kwa Mlungu! Mfira mauzauza, kumbiti hapeni
mpananwi liuzauza lyoseri lilii ira hampananwi liwuzawuza lya Yona." [30] Ntambu ira ilii
Yona mbuyi gwa Mlungu pakaweriti lilangaliru kwa wantu wa Ninawi, su Mwana gwa
Muntu hakaweri lilangaliru kwa wantu wa mashaka aga. [31] Malikiya gwa kusika hakalawili
shipindi shiyiwuku ashi pashitozwa na yomberi hakawatozi. Toziya mweni kagenditi
mwanja kulawa kutali, kiziti kuvipikinira visoweru vya luhala lwa mfalumi Selemani,
kumbiti panu kwana mkulu kuliku Selemani! [32] Mulishaka lya kutoza, wantu wa Ninawi
hawagoloki pamuhera na shiyiwuku ashi na womberi hawashitozi. Toziya wantu wa
Ninawi walekiti vidoda vyawatenditi pawamupikaniriti Yona pakabwera, kumbiti panu
kwana shitwatila shikulu kuliku Yona.

Gulangala gwa nshimba
Matayu 5:15, 6:22-23

[33] "Kwahera muntu yakawasha shikoroboyi na kushigubikira na mufiniku, ira hakashit-
uli pashintambi, su wantu pawingira mnumba wapati kuwona kulangala. [34] Masu gaku ga
gambira shikoloboyi sha nshimba. Masu gaku pagawera makomu, nshimba yaku yoseri
hayiweri ilangala, kumbiti masu gaku pagawera gaherepa ndiri, nshimba yaku yoseri
hayiweri muluwindu. [35] Su gwikali weri, gulangala gwaguweriti mngati mwaku naguwera
luwindu. [36] Handa nshimba yaku yoseri paiwera ilangala, pota kuwera pahala poseri pa
luwindu, nshimba ayi hayilangali nakaka gambira shikoloboyi ntambu yashikulangalira
kwa gulangala wakuwi."

Yesu kankuwakalipira Mafalisayu na Wafunda wa Malagaliru
Matayu 23:1-36; Mariku 12:38-40

[37] Yesu pakamaliriti kulonga, Mfalisayu yumu kamshemeriti ukaya kwakuwi waliyi
shiboga pamuhera, su Yesu kagenditi na kulivaga kuliya shiboga. [38] Mafalisayu wa-
likangasha pawamwoniti kankuliya shiboga pota kugulula huti mawoku. [39] Su Mtuwa
kamgambira, "Mwenga Mafalisayu mgulula vikombi na sahani kwa kunja kumbiti mngati
mmema lwamata na vidoda. [40] Mwawazyigizyigi mwenga! Mlungu ndo yakanyawiti kunja,
kayi kanyawiti mngati. [41] Kumbiti muwayupi wahushu shilii shashiweriti muvikombi na
musahani na kila shintu hashiweri shiherepa kwa mwenga.

42 "Shondi mwenga Mafalisayu! Mwankumupa Mlungu zaka zya binzari na mshisha
na mihamba yamonga na uganu pamlema yagamfiriziya Mlungu na ufiru wa Mlungu.
Vitwatila avi mfiruwa muviloli weri pota na kulyaluwa vyamonga.
43 "Shondi mwenga Mafalisayu! Mfira kulivaga palongolu pawapapanana ligoya
munumba za Mlungu na kukulamsiyani kwa ligoya pahala pa soku. 44 Shondi mwenga!
Toziya mulifana na mapumba yagalififa, wantu pawagendagenda kunani kwakuwi pota
na kuvimana."
45 Yumu gwa Wafunda wa Malagaliru kamgambira, "Mfunda, pagutakuliti hangu,
gutuhigilanga na twenga vilavi."
46 Yesu kamwankula, "Shondi mwenga wafunda wa Malagaliru! Muwatwika wantu
visanka vipapika ndiri, kumbiti mwaweni mwenga muweza ndiri ata kwa shala
kuwatanga. 47 Shondi mwenga! Mganyawa mapumba gaherepa ga wambuyi wa Mlungu,
weni wazewi wenu wawalagiti. 48 Su mgapitawulira na kugajimira galii gawatenditi
wazewi wenu, wawalagiti wambuyi wa Mlungu, na mwenga mugajengera mapumba gawu.
49 Toziya ayi Luhala lya Mlungu lutakuliti hangu, 'Hanuwajegeri wambuyi wa Mlungu na
wantumintumi, kumbiti hawawalagi wambuyi wa Mlungu wamu na kuwatabisiya wa-
monga.' 50 Su wantu wa shipindi ashi hawatozwi kwa kuwalaga wambuyi wa Mlungu kwan-
jira pawanyawiti pasipanu, 51 kwanjira pawamlagiti Abeli mpaka Zakariya ulii yawamlagiti
pakati pashitalawanda sha kutambikira, pahala Pananagala. Yina, nakuwagambira, wantu
wa shipindi ashi hawatozwi kwa matendu gawu.
52 "Shondi mwenga wafunda wa Malagaliru! Muufifa ufunguu ulii wa mlyangu gwa ma-
hala na mwaweni mwenga hapeni mwingiri na muwalewelera woseri yawafira kwingira
nawingira."
53 Pakaweriti kankuwuka palii, wafunda wa Malagaliru pamuhera na Mafalisayu wanjiti
kumgambira pawambeziya nentu na kumkosiya kwajili ya vintu vivuwa, 54 pawajera
kumgomiziya pakatakula shintu shipayira su wapati pakumbatira.

12

Likapiru kwajili ufyangu
Matayu 10:26-27

1 Maelufu ga wantu pawaliwoniti pamuhera, ata waweriti wankulitimbanga, Yesu
kawagambiriti huti wafundwa wakuwi, "Mliloleri weri na simika ya Mafalisayu, nana
mana ufyangu. 2 Kila shintu shawashigubikiti hashiweri paweru na kila bada hayimaniki.
3 Su vyoseri vyamtakuliti muluwindu havipikaniki paluwala, ata vilii vyamulipwepwera
shipindi pamtatiti milyangu havibwerwi panani pa numba.

Mweni yakafiruwa kumtira
Matayu 10:28-31

4 "Nukugambirani waganja wangu, namuwatira woseri yawalaga nshimba kumbiti
wasinda kutenda shintu shimonga nentu. 5 Hanuwalanguziyani gwa kumtira, mumtiri
Mlungu, ayu pakawalaga kala kana uwezu wa kumwasira muntu mumotu gwa Jehanamu.
Munjimiri, ayu ndo yumu gwa kumtira!
6 "Iwera ndiri washomolu wamuhanu wawawuza kwa senti ndikandika mbili? Kumbiti
Mlungu hapeni kamuwaluwi shomolu ata yumu. 7 Ata vilii zya mumtuwi mwenu
waziwalangiti kala. Su namtira, mwenga wa mana nentu kuliku washomolu wavuwa!

Kumjimira ama kumlema Kristu
Matayu 10:32-33, 12:32, 10:19-20

8 "Nankuwagambira nakaka, kila muntu yakatakula kulongolu kwa wantu kulonga ndo
gwaneni, Mwana gwa Muntu hakatakuli kulongolu kwa wantumintumi wa kumpindi wa
Mlungu kuwera muntu ayu ndo gwakuwi. 9 Kumbiti woseri yawanema kulongolu kwa
wantu, Mwana gwa muntu viraa hakawalemi kulongolu kwa wantumintumi wa kumpindi
wa Mlungu.

[10] "Na yoseri Yakamtakulira visoweru vidoda mwana gwa Muntu hakalekiziwi, kumbiti
yoseri yakamwigilanga Rohu Mnanagala hapeni kalekeziwi.
[11] "Pawawabata na kuwajega munumba za Mlungu, ama kwa wakulu na wakolamlima,
namulihola hola ntambu yakutakula ama ntambu ya kujiteteya. [12] Toziya Rohu Mnanagala
shipindi shiraa shilii hakawafundi ntambu yakutakula."

Mfanu gwa Mlunda mzyigizyigi.

[13] Muntu yumu mulipinga lya wantu kamgambiriti Yesu, "Mfunda, gumgambiri mlongu
gwangu tugawani uhala yakatulekeleriti tati gwetu."
[14] Yesu kamwankula, "Ganja gwangu, gaa yakantyeka neni weri mtoza gwenu?"
[15] Su kawagambira woseri, "Muweri masu na mulileli weri na ntambu zoseri za
matamata, toziya makaliru ganakaka ga muntu galitumbira ndiri vintu vivuwa vyakawera
navi."
[16] Yesu kawagambira mfanu agu, "Kuweriti na mlunda yumu yakaweriti na lirambu
lyakuwi lyalileriti viboga nentu. [17] Kanjiti kulihola mumoyu mwakuwi pakalonga, 'Nahera
pahala pa kutula viboga vyangu vyoseri. Su hantendi hashi?' [18] Kaligambiriti mweni,
'Hantendi hangu, hambomoli hanja zyangu zoseri na kunyawa nkulu nentu, su hantuli
viboga vyangu na lunda zyangu zimonga. [19] Shakapanu hanuligambiri mweni, Muntu
yakana bahati! Gwana vintu vivuwa viherepa vya kuliya vinja ivuwa. Guvibojoli, vinu
su gulii, gulandi na gulinemiziyi gumweni!' [20] Kumbiti Mlungu kamgambira, 'mzyigizyigi
gwenga! Leru pashiru rohu yaku hayitolwi. Vinu gaa hakatoli vintu vyoseri vyaguvituliti
kwajili yaku gumweni?' "
[21] Na Yesu kamaliriti pakatakula, "Ayi ndo ntambu hayiweri kwa muntu ulii yakalitulira
ulunda kwajili yakuwi mweni kumbiti hapeni kaweri mlunda kwa Mlungu."

Gumjimiri ula Mlungu
Matayu 6:25-34

[22] Yesu kawagambira wafundwa, "Nankuwagambira mleki kulihola hola makaliru genu
ama nguwu zya kuvala. [23] Ukomu wa mana nentu kuliku shiboga na nshimba yana
mana nentu kuliku nguwu. [24] Mloli wampongu, wayala ndiri ama wabenanga ndiri, kayi
wahera ata luhanja lwa kutulila viboga, kumbiti Mlungu kawapanana shiboga! Mwenga
muwera na mana nentu kuliku wampongu! [25] Kwana muntu yoseri pakati penu yakaweza
kwongera mweni makaliru gakuwi ata kwa saa yimu? [26] Handa pamuweza ndiri ata
kutenda shintu shididini, iwera hashi mulihola hola vintu vimonga? [27] Muloli mawuwa
ga kuntundu ntambu yagakula, gatenda ndiri lihengu ama galinyawa ndiri geni. Kumbiti
nukugambirani kuwera Mfalumi Selemani pamuhera na ulunda wakuwi woseri kapatiti
ndiri kuvalisiwa gambira mawuwa aga. [28] Payiwera Mlungu kaluvalusiya luhamba lya kuisi,
lweni leru luwera na shirawu walwasila pamotu, ashi ndiri hakawatenderi nentu mwenga?
Mwenga yamuwera na njimiru ndidini!
[29] "Su namuligaziya kwa kusaluka shintu sha kuliya ama shintu sha kulanda. [30] Toziya
wantu yawamumana ndiri Mlungu pasipanu wavisakula nentu vintu vyoseri avi. Tati
gwenu kavimana mfira vintu avi. [31] Kumbiti msakuli huti Ufalumi wa Mlungu na
hakawapanani vintu avi.

Ulunda kumpindi kwa Mlungu
Matayu 6:19-21

[32] "Mwenga shipinga shididini namtira, toziya Tati gwenu kafira kuwapanana Ufalumi.
[33] Muwuzi vyoseri vyamuwera navi na muwapanani mpiya wahushu. Mulinyawili mihaku
yayidegeka ndiri na mtuli ulunda wenu kumpindi kwa Mlungu, kweni aku hapeni
ipungulwi toziya kwahera mpoka yakaweza kwiwa, ama wameyi yawaweza kuhalibisiya.
[34] Ulunda waku pawuwera, ndo na moyu gwaku haguweri.

Wantumintumi walikali weri

[35] "Muweri kala kwa kila shintu shashiza na muviwashi vikoloboyi vyenu, [36] gambira
wantumintumi yawamuhepera mtuwa gwawu yakiza kulawa mumsambu gwa ndowa.

Pakawera kankwiza na kutenda hodi, su hawamvugulili mlyangu kamukamu. [37] Mbaka
kwa walii wantumintumi, mtuwa gwawu pakiza hakawawoni wankali masu! Nukugam-
birani nakaka, hakavuli nguwu yakuwi, nakuwagambira walivagi pasi na kuwatendera.
[38] Hawaweri na manemu ga ntambu gaa handa pakawawona wankali masu, ata pakiza
pashiru ama pamandawira! [39] Muvimani nakaka kuwera handa mweni kana numba
pakavimaniti shipindi shakwiza mpoka, hapeni kamleki mpoka kubomolanga numba
yakuwi. [40] Na mwenga viraa, muweri kala, toziya Mwana gwa Muntu hakizi shipindi
shamumana ndiri."

Wantumintumi waminika na waminika ndiri
Matayu 24:45-51

[41] Peteru kamgambira, "Mtuwa, mfanu agu ndo kwajili ya twenga, ama kwajili ya kila
muntu?"
[42] Mtuwa kawankula, "Ndo gaa yakawera ntumintumi kaaminika na yakana mahala?
Ndo ulii mtuwa gwakuwi yakamtula kaweri mlolera gwa numba na kuwapanana wantu-
mintumi wamonga wa mtuwa gwakuwi kwa shipindi shifaa. [43] Mbaka yakuwi ntumintumi
ulii, mtuwa gwakuwi pakawuya hakamwoni pakatenda hangu. [44] Nakaka nukugambirani,
mtuwa hakampanani ukulu gwa vintu vyakuwi vyoseri. [45] Kumbiti handa ntumintumi
pakalitakulila mweni mumoyu, kuwera mtuwa gwakuwi kakawa shipindi shivuwa nentu
kwiza, su kanja kuwakomanga wantumintumi wamonga, woseri wapalu pamuhera na
wadala, su kalanda na kuliya shiboga pamuhera na kulanda ujimbi, [46] shakapanu mtuwa
gwakuwi ntumintumi ulii hakizi lishaka na shipindi shakashimana ndiri. Mtuwa hakam-
dumuli vipandi vipandi na kumwasira kunja na kumtula mushipinga shimuhera na
yawajimira ndiri.
[47] "Ntumintumi yakavimana shakafira mtuwa gwakuwi kutenda, kumbiti kawera ndiri
kala kutenda, hawamkomi nentu. [48] Kumbiti ntumintumi yakavimana ndiri shilii
shakafira mtuwa gwakuwi, na viraa katenda shilii shimtenda wamkomi, hawamkomi
padidika. Yawampananiti vivuwa hawamdayi vivuwa, kumbiti yawampananiti vivuwa
nentu hawamdayi vintu vivuwa nentu.

Yesu ndo shanjiru sha wantu kupalanganyiya
Matayu 10:34-36

[49] "Niza kukoziya motu pasipanu, hera hangu meguweri gwakiti kala! [50] Nana ubatizu
weni nfiruwa nuwanki na ntabika nentu mpaka ukamiliki. [51] Mulihola niza kujega ponga
pasipanu? Ndala, kumbiti niza kupalanganyiya. [52] Kwanjira vinu na kwendeleya kaya ya
wantu wamuhanu hawapalanganyiki na wantu watatu hawalisingani kwa wantu wawili
na wantu wawili hawalisingani kwa wantu watatu. [53] Watati hawalisingani na wana wawu
na wana hawalisingani na watati na wamawu hawawalemi wahinga wawu na wahinga
hawawalemi wamawu na wanahonga hawawalemi wamika mwana na wamika mwana
hawawalemi wanahonga wawu."

Kushimana shipindi
Matayu 16:2-3

[54] Yesu viraa kawagambiriti wantu, "Pamuwona liwundi lilawira kushana, mala mlonga
hakatowi na nakaka vula itowa. [55] Pamuwona lihemuhemu lya kusika lyankuvuma, mlonga
hakuweri na mshenji na nakaka iwera. [56] Mwawafyangu mwenga! Muvimana kutunga
lishaka ntambu yaliwera kwa kulola isi na liyera, kumbiti kwa ntambu gaa muvimana ndiri
mana ya shipindi ashi?"

Gukoli mawoku na mngondu gwaku
Matayu 5:25-26

[57] "Ntambu gaa msinda kuamuwa maweni kutenda shitwatira shiheri? [58] Handa mstaki
gwaku kankukujega pashizyungu, iherepa nentu mulikoli mawoku pamuwera mwankali

munjira. Pamutenda ndiri hangu, nakakujega kwa mtoza mweni hakakujegi kwa wamanjagila na womberi hawakutuli mushibetubetu. 59 Nakaka nukugambira hapeni gulawi mulii
mpaka gulipi ata ligwala lya kumalalira."

13

Mleki vidoda ama hamuhowi

1 Shipindi shilii wantu wamu yawaweriti palii wamgambiriti Yesu kwajili wantu wa
Galilaya weni Pilatu kawalagiti pawaweriti wankulaviya tambiku kwa Mlungu. 2 Yesu
kawakosiya, "Toziya wantu wa Galilaya wawalagiti kwa njira ilii, mlihola kuwera waweriti
na vidoda kuliku wantu wa Galilaya wamonga? 3 Neni nonga, ndala! Nukugambirani kuw-
era handa pamlema kuleka vidoda vyamtenda, hamhowi ntambu yawahowiti womberi.
4 Ntambu gaa kwajili ya wantu lilongu na wanani wa Silowamu yawahowiti shipindi mnara
paguwatulukiriti? Mlihola kuwera womberi waweriti wanavidoda kuliku wantu wamonga
wawalikala Yerusalemu? 5 Ndala! Nukugambirani mwenga, handa pamlema kuleka vidoda
vyamtenda, hamhowi ntambu yawahowiti womberi."

Mfanu gwa mtini wagulera ndiri

6 Su Yesu kawagambiriti mfanu agu, "Kuweriti na muntu yumu, keniti na mtera gwa
tini mulirambu lyakuwi. Kagenditi kwapa tini mumtera kumbiti kapata ndiri. 7 Su
kamgambiriti ntumintumi gwa lirambu, 'Guloli, kwa mivinja mitatu paniza kwapa mabwa-
jubwaju mumtera gwa tini, kumbiti nugawona ndiri. Gugudumuli! Toziya gumalira hera
litapaka.' 8 Kumbiti ntumintumi kamgambira, 'Mtuwa, guguleki huti kwa shinja shimu
hera, hanugulimili na kugulekera mbotu. 9 Pagulera mabwajubwaju shinja shankwiza,
hayiherepi nentu, kumbiti pagulera ndiri su guweza kugudumula.' "

Yesu kamuponiziya mdala yumu mulishaka lya koyera

10 Yesu kaweriti munumba ya Mlungu mulishaka lya kwoyera pakafunda. 11 Palii peniti
na mdala yakeniti na shamshera yakamtenda kalwali mivinja lilongu na nane, kaweriti na
shibyongu ata kasinditi kugoloka. 12 Yesu pakamwoniti kamshema, "Mawu, su guponiziwa
ulweli waku!"
13 Kamtulila mawoku gakuwi, na palaa palii shibyongu shihuka na kawera safi, su
kamkwisiti Mlungu.
14 Mkulu gwa numba ya Mlungu kaweriti kakalala Yesu pakamponiziyiti mulishaka lya
kwoyera, su kawagambiriti wantu, "Kwana mashaka sita gamuweza kutenda lihengu,
mwizi mumashaka aga muponiziwi malweli genu, namwiza Mulishaka lya kwoyera!"
15 Mtuwa kamwankula, "Gwamfyangu gwenga! Ndo gaa pakati penu mekamvuguli
ng'ombi ama punda gwakuwi kulawa mulizizi na kumtenda kalandi mashi ata payiwera
lishaka lya kwoyera? 16 Vinu su peni panu kwana muhinga gwa Aburahamu ndomweni
Shetani kamtenda shibyongu kwa mivinja lilongu na nane, su iherepa ndiri kumponiziya
mulishaka lya kwoyera?" 17 Kuwankula kwakuwi kuwatenditi wadoda wawoni soni weni,
kumbiti wantu wamonga wanemeleriti toziya ya vitwatira vyakatenditi.

Mfanu gwa mbeyu ndidini nentu
Matayu 13:31-32; Mariku 4:30-32

18 Yesu kakosiyiti, "Ufalumi wa Mlungu ulifana na shishi? Nuufaniziyi na shintu
gaa? 19 Ulifana hangu. Muntu katola mbeyu ndidini nentu ya haradali na kuyala
mulirambu. Mbeyu imera na kuwera mtera, na wampongu wiza na kunyawa vitukulu
vyawu mumitambi."

Mfanu gwa simika
Matayu 13:33

20 Kayi Yesu kakosiya, "Hanuufaniziyi Ufalumi wa Mlungu na shintu gaa? 21 Ulifana na
simika yakatoliti mawu yumu na kuyihanganyiya pamuhera na ubumu vipimu vitatu, su
ubumu woseri ututumuka."

Mlyangu mdidini
Matayu 7:13-14,21-23

22 Yesu kendereyiti na mwanja gwakuwi kugenda muisi na muvijiji, pakafunda wantu
na pakanyawa njira yakuwi kugenda Yerusalemu. 23 Muntu yumu su kamkosiya, "Mtuwa,
wantu hawawalopoziyi ndo wadidini hera?"

Yesu kawagambiriti, 24 "Mkamaliri nentu kwingira mumlyangu mdidini, toziya wantu
wavuwa hawajeli nakaka kwingira kumbiti hapeni wingiri. 25 Mkulu gwa numba hakimuki
na kutata mlyangu, mwenga hamgoloki kunja na kwanja kukota mlyangu na kulonga,
'Mtuwa, mtuwa! Gutuvuguliri mlyangu!' Nayomberi hakawankuli, 'Nuwamana ndiri
mwenga na pamlawa!' 26 Su mwenga hamwankuli, 'Tuliya na kulanda pamuwera na
gwenga, na gwenga gutufunditi muisi yetu!' 27 Kumbiti yomberi kayi hakalongi, 'Nu-
pamana ndiri pamlawa. Muwuki kulawa kwaneni mwoseri mtenda vidoda!' 28 Su panu
hamulili na kugayagaya menu genu pawakwasirani kunja na hamuwaloli Aburahamu na
Isaka na Yakobu na wambuyi wa Mlungu Muufalumi wa Mlungu! 29 Wantu hawizi kulawa
kwagulawa mushenji na kwaguzyeta mushenji, kulawa kushana na kusika, su hawaweri
mumsambu Muufalumi wa Mlungu. 30 Su woseri yawawera wa upeleru hawaweri wa
kwanja, na woseri yawawera vinu wa kwanja hawaweri wa upeleru."

Ufiru wa Yesu kwa Yerusalemu
Matayu 23:37-39

31 Shipindi shilaa shiliya Wamafalisayu wamu wamwiziriti Yesu na kumgambira, "Gu-
firuwa guwuki panu na gugendi pahala pingi, toziya Herodi kafira kakulagi gwenga!"

32 Yesu kawankula, "Mgendi mwakamgambiri shibweta ulii hangu, 'Nankuwalaviya
washamshera na kuwaponiziya walweli leru na shilawu, na lishaka lya tatu hamalili
lihengu lyangu.' 33 Vila vilii mpaka nweri mumwanja leru, na shilawu, na lishaka limonga,
toziya iherepa ndiri kwa mbuyi gwa Mlungu wamlagi kunja kwa Yerusalemu.

34 "Yerusalemu! Shondi shondi Yerusalemu bamu! Guwalaga wambuyi wa Mlungu,
guwagumanga kwa mabuwi walii yawatumitwi kwaku! Vipindi vivuwa nfira kuwatula
wana waku mumawoku mwangu gambira nkuku pakavigupika vyana vyakuwi kwa
mbapatiru zyakuwi, kumbiti gwenga gunema! 35 Su hawakulekeli gumweni numba yaku.
Nukugambira nakaka gwenga hapeni muwoni mpaka shipindi shiza pamtakula, 'Mlungu
gumtekeleri ulii yakiza mulitawu lya Mtuwa.' "

14

Yesu kamuponiziyiti muntu yakalwala

1 Lishaka limu lya kwoyera, Yesu kagenditi kuliya shiboga kwa yumu gwa walon-
goziya wa Mafalisayu, na wantu wawaweriti palii waweriti wankumlola handa hakatendi
shishi. 2 Muntu mweni magulu na mawoku gakuwi gatutuma, kamwiziliti Yesu, 3 na
Yesu kawakosiyiti wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, "Hashi, Lilagaliru lya twenga
lituruusu kuponiziya mulishaka lya kwoyera?"

4 Kumbiti womberi watakula ndiri shintu. Yesu kamshinkula muntu ulii na kumponiziya
na kamleka kagendi zyakuwi. 5 Su kawagambira, "Kwana muntu yoseri pakati penu
yakawera na mwana ama ng'ombi yakapatukiliti mulirindi mulishaka lya kwoyera su
hapeni kamlaviyi toziya ya lishaka lya kwoyera?"

6 Woseri wasinda shakutakula, su wanyamalira jii.

Ukalamuka na Unanagala

7 Yesu kaloliti wahenga wamu ntambu yawasyagula pahala paherepa nentu, su
kawagambira woseri mfanu agu, 8 "Muntu yoseri pakakushemerani mumsambu gwa arusi,
namlivaga pahala paherepa nentu. Mana pamonga kwana muntu yakawera mkulu kuliku
gwenga wamshemera, 9 Na ulii mwenikaya kakugambili, 'Gumlekeli shiti ayu.' Su palii
haguwoni soni na hagugendi kulivaga pahala pa upeleru. 10 Ira pagushemelwa, gugendi na
kulivaga pahala pa upeleru, su mweni kaya gwaku hakizi kwaku na kukugambira, 'Ganja

gwangu, gwizi uganu, pahala paherepa ng'anji.' Palii hagupananwi ligoya palongolu pa
wahenga wamonga woseri. [11] Kwa woseri yawalikweniziya hawawasulusiyi, na woseri
yawalisulusiya weni hawawakweniziyi."
[12] Shakapanu Yesu kumgambira na ulii yakamshemera, "Handa pagutenda msambu pali-
wala ama pashiru naguwashemera waganja waku ama walongu waku ama wapakwegera
waku, toziya hawakushemeri na gwenga vira, na kwanjira ayi hagupati shilii shagutenditi
kwawu. [13] Gwenga pagutenda msambu, guwashemeli wahushu, na wavibyeketu, na wana
lwisi, [14] na hagutekelelwi, toziya hapeni wakulipi shilii shagutenditi kwawu. Mlungu
hakakulipi gwenga mulishaka lya wantu waheri pawazyuka."

Mfanu gwa Msambu Mkulu
Matayu 22:1-10

[15] Yumu gwa wantu yawalivagiti kulongolu kwa meza kapikaniriti aga, kamgambiriti
Yesu, "Mbaka woseri hawawalivagi mumsambu Muufalumi wa Mlungu!"
[16] Yesu kamgambira, "Kwana muntu yumu yakatenditi msambu mkulu na kawashemiriti
wantu wavuwa. [17] Payiweriti shipindi sha msambu, kawatumiti wantumintumi wakuwi
wagendi wakawagambiri walii yawashemiritwi, 'Wizi, toziya kila shintu shiwera kala!'
[18] Kumbiti wantu woseri, yumu pa yumonga wanjiti kulonga toziya ya kuleka kwiza. Muntu
gwa kwanja kamgambiriti ntumintumi, 'Hemeriti lirambu su nfiruwa ng'endi nukaliloli,
su nduwa hapeni nizi.' [19] Muntu gwingi katakula, 'Hemeriti wang'ombi lilongu limu na
nankugolokera kugenda kuwajera mulirambu, su nduwa hapeni nizi!' [20] Na yumonga
katakula, 'Neni nyuga mdala, su hapeni nizi.'
[21] "Su ntumintumi kawuya na kumgambira goseri mtuwa gwakuwi. Mtuwa ulii
kakalaliti nentu na kumgambira ntumintumi gwakuwi, 'kanongola gugendi munjira
na muvipenyu vya muisi, gwakawajegi wahushu, na wavibyeketu na wanalwisi wav-
ibyeketu wamonga.' [22] Pamberi ntumintumi kalonga, 'Mtuwa, vitwatira vitendeka ntambu
yagutakuliti, kumbiti mwana fasi mnumba.' [23] Su mtuwa kamgambiriti ntumintumi,
'Gugendi munjira na muvipenyu, guwagambiri wantu mpaka wizi, su numba yangu hay-
imemi. [24] Nukugambira nakaka kwahera muntu ata yumu pakati pa walii yawawashemeriti
hakalambiti ata tyee shiboga shaneni!' "

Galama ya kuwera ntumintumi
Matayu 10:37-38

[25] Palii lipinga likulu paliweriti lyankugenda pamuwera na Yesu, yomberi kagalambuka
na kuwagambira, [26] "Woseri yawiza kwa neni uganu wawafira tati na mawu wawu, wadala
na wana, walongu na wadada wawu, ama womberi, hapeni waweri wafundwa waneni.
[27] Woseri yawatola ndiri lupingika lwawu weni na kunfata hapeni waweri wafundwa
wangu."
[28] "Handa yumu pakati pa mwenga yakafira kunyawa mnara, kwanja kalivaga huti pasi
na kulihola galama zakuwi, pakalola handa kana mpiya zitosha za kumalira lihengu.
[29] Handa gwahera mpiya, pagunyawiti liyanjiru hapeni guwezi kumalira kunyawa mnara,
na woseri pawalola galii gagalawiriti hawakuseki. [30] Womberi hawalongi, 'Muntu ayu
yakanjiti kunyawa mnara kasinda kumalira lihengu!'
[31] "Mfalumi yakawera na wantu elufu lilongu limu pakagenda kumkoma mfalumi
yumonga yakawera na wantu elufu malongu mawili, mpaka huti yomberi kalivagi kulihola
handa kana makakala ga kuukoma ufalumi umonga. [32] Handa pakahera makakala,
hakawatumi wajumbi waliwoni na mfalumi yumonga, kumkosiya mashaliti ga ponga
uganu yomberi kankali ka kutali." [33] Yesu kamaliriti kwa kutakula, "Ntambu ira ayi
kwahera ata yumu pakati penu hakaweri mfundwa wangu mpaka huti guleki kila shintu
shakaweriti nashi.

Munu gunoga ndiri
Matayu 5:13; Mariku 9:50

34 “Munu guherepa, kumbiti munu pagukola ndiri kwahera njira ya kugutenda gukoli
kayi. 35 Su gufaa ndiri ata pawitira mulitapaka ama kuwera mbotu, hawagwasi kutali.
Yakana makutu kapikaniri!”

15

Mfanu gwa kondolu yakagamiriti
Matayu 18:12-14

1 Lishaka limu watoza kodi wavua pamuwera na wanavidoda wiziti kumpikinira Yesu,
2 Wamafalisayu na wafunda wa Malagaliru wanjiti kung'ong'a, mumoyu mwawu, walonga,
“Muntu ayu kuwashemera wanavidoda na ata kuliya pamuwera na womberi!” 3 Su Yesu
kawagambira mfanu agu,

4 “Yumu pakati penu pakawera na wakondolu miya na pagwerewa yumu kagamila,
hagutendi ashi? Haguwaleki walii wakondolu malongu tisa na tisa kuntundu na kugenda
kumsakula kondolu ulii yakagamiliti mpaka gumwoni. 5 Pagumwona hagunemeleli
nentu na hagumpapi mumakombi mwaku 6 na kuuya nayu ukaya. Shakapanu pagusoka
ukaya, haguwashemi waganja waku na wapakwegera pamuwera na kuwagambira, ‘Nana
shereku shereku nentu toziya numwona kondolu gwangu yakagamiliti. Su tunemeleli
pamuwera!’ 7 Ndo ntambu ira ayi, nukugambirani haiweri nemeru nentu kumpindi kwa
yakatenda vidoda yumu pakaleka vidoda vyakatenditi kuliku wantu malongu tisa na tisa
yawamfiriziya Mlungu, ndoweni yawalihola wahera vidoda vyakuleka.

Mpiya yaiyagamiliti

8 “Ama payiwera mdala yumu yakawera na magwala lilongu limu na ligwala limu
paliyagamila, su hakatendi ashi? Hakawashi shikoloboyi, hakafyagili numba yakuwi na
kusakula weri kila pahala mpaka kaliwoni. 9 Handa pakayiwona kala, ndo hakawashemi
waganja wakuwi na wapakwegera pamuwera na kuwagambira, ‘Nana nemeli nentu toziya
mona mpiya yaiyagamiliti. Su tunemeleli pamuwera!’ 10 Nankuwagambira nakaka ndo
hera hangu, wantumintumi wa kumpindi kwa Mlungu hawanemeleri toziya ya muntu
yumu yakatenda vidoda pakaleka vidoda vyakatenditi.”

Mwana yakagamiriti

11 Yesu kendereyiti kulonga, “Kwanaga muntu yumu yakaweriti na wana wawili wapalu.
12 Muhasha kamgambiriti tati gwakuwi, ‘Tati gunupi vinu uhala wangu.’ Su muntu ulii
kawagawira sawa wana wakuwi awili. 13 Gapita ndiri mashaka gavuwa muhasha ulii kawuza
uhala wakuwi woseri, shakapanu kawuka ukaya kagenda zakuwi na mpiya zakapatiti.
Kagenditi isi ya kutali kweni aku su katumiyiti mpiya zilii vuluvulu. 14 Kamaliriti kila
shintu shakaweriti nashi. Su ilawira njala na kueneya muisi yoseri, na yomberi kaweriti
kahera shintu. 15 Su kagenditi kutenda lihengu kwa muntu yumu gwa isi ilii, mweni
kamtuliti mulirambu lyakuwi kuwalolera wamtumbi. 16 Kafiriti kuliya viboga vyawalekiti
wamtumbi, toziya kwahera muntu yakamupiti shintu shakuliya. 17 Upeleru kanjiti kulihola
mumoyu na kutakula, ‘Wantumintumi wa tati gwangu waliya viboga mpaka waleka,
pahala panu neni nankufuwa njala! 18 Hambuyi kwa tati gwangu na kulonga, Tati, ntenda
vitendu vifaa ndiri kwa Mlungu na kwaku viraa. 19 Neni nfaa ndiri kushemwa mwana
gwaku, guntendi neni gambira yumu gwa wantumintumi waku.’ 20 Su kanjiti mwanja
kuwuya ukaya kwa tati gwakuwi.”

“Pakaweriti kankali kakutali kulawa ukaya, kumbiti tati gwakuwi kamwoniti kala, su
moyu gwakuwi gumwoniliti lusungu, su kumtugira na kamkisikira mwana gwakuwi na
kumnonera. 21 Mwana ulii kamgambira tati gwakuwi, ‘Tati, neni numkosera Mlungu
na gwenga viraa. Nfaa ndiri kunshema namwana gwaku.’ 22 Kumbiti tati gwakuwi
kawashemiti wantumintumi wakuwi na kawagambira, ‘Kanongola! Mtoli nguwu ziherepa
nentu mumvalisiyi na pete mvalisiyi mushyala na mumvalisiyi vilwatu mumagulu.
23 Shakapanu mgendi mkamlikatuli ndama kaherepa tuliyi, na tunemeleli mumsambu!

[24] Toziya mwana gwangu kahowiti, kumbiti vinu kazyuka, kaweriti kagamila, kumbiti leru
kawoneka.' Su wanjiti kuvina msambu.
[25] "Shipindi shilii mkulu gwakuwi kaweriti kankali keniwuyi kulirambu. Pakaweriti
munjira pakwegera na ukaya kwakuwi kankuwuya, kapikaniriti zilaa shereku na ng'oma.
[26] Su kamshemiti yumu gwa wantumitumi na kamkosiya, 'Kwana shishi pakaya panu?'
[27] Ntumintumi ulii kamwankula, 'Mlongu gwaku kawuya pakaya panu, su tati gwaku
kamshinjira lindama likulukulu, toziya kamwona kankali mkomu.'
[28] "Su muntemba mkulu ulii kakalariti nentu, kalemiti kwingira mnumba, su tati
gwakuwi kalawiti kunja na kamgambira kingiri. [29] Kumbiti yomberi kamwankula tati
gwakuwi, 'Guloli, mivinja yoseri ayi nukutendera lihengu gambira ntumintumi, na
ng'enda ndiri shinyumi na lilagaliru lyaku. Gunupa shishi neni? Pota na kunupa mbuzi
ntendi msambu pamuwera na waganja wangu! [30] Kumbiti leru kiza mwana gwaku ayu
yakatumiyiti ulunda waku woseri pamuwera na wandiyandiya, na pakawuyiti pakaya
panu, gwenga gumshinjira ula ndama likulukulu!' [31] Tati gwakuwi kamwankula, 'Mwana
gwangu, gwenga gulikala pahala panu na neni mashaka goseri, vinu vintu vyoseri
vyanwera navyi ndo vya gwenga. [32] Kumbiti tufiruwa tuvini msambu na kunemelera,
toziya mlongu gwaku kahowiti, kumbiti vinu kazyuka, kaweriti kagamila, kumbiti vinu
kawoneka.' "

16

Kalani yakaweriti na pyera

[1] Yesu kawagambiriti wafundwa wakuwi, "Kwanaga na mlundamali ayu yakaweriti na
mfundwa yakalolera ulunda wakuwi. Mlunda mali ulii wamgambiriti kuwera yakalolera
ulunda wakuwi kaweriti kankuyananga mpiya. [2] Su mlundamali ulii kamshema na
kumgambira, 'Avi ndo vitwatira gaa vyampikinira kwaku, gung'ambiri ntambu yagutu-
miyiti mpiya zyangu, toziya hapeni guweri mlolera ulunda gwangu kayi.' [3] Mlolera ulunda
kaligambira mweni, 'Mtuwa gwangu hakanwingi mlihengu lyangu. Hantendi ashi? Neni
nahera makakala ga kulima, viraa nana soni kuluwaluwa. [4] Vinu nuvimana hantendi ashi!
Su pakanwinga lihengu, hanweri na waganja weni hawanshemeli ukaya kwawu.'
[5] "Su kawashemiti wantu woseri weni mtuwa gwakuwi kaweriti kankuwadayi.
Kamkosiyiti gwa kwanja, 'Gwenga mtuwa gwangu kakushonga mpiya ninga?' [6] Yomberi
kamwankula, 'Mapipa miya ga lipaki lya zeyituni.' Mlolera ulunda kamgambira, 'Aga
ndo mawalangu gaku, gulivagi pasi, gulembi lilongu mhanu.' [7] Shakapanu kamkosiya kayi
yumonga, 'Na gwenga wakushonga mpiya ninga?' Yomberi kamwankula, 'Mihaku elufu
ya nganu.' Mlolera ulunda kamgambira, 'Aga ndo mawalangu gaku, gulembi miya nane.'
[8] "Su mtuwa ulii kamzyumiti nentu mlolera ulunda yakaweriti kana pyera katumiyiti
luhala, toziya wantu wa pasipanu wana luhala ng'anji muvitwatira vyawu kuliku wantu
wa muweru."
[9] Yesu kendereyiti kulonga, "Su nukugambirani mwenga, Mtendi uganja kwa kutumiya
vintu vya pasipanu, su paviwapelerani hawawashemeri mnumba ya mashaka goseri.
[10] Muntu yoseri pakajimira mushintu shididini, hakaweri mjimira muvintu vikulu viraa,
na muntu pakajimira ndiri mushintu shididini hapeni kajimiri mushintu shikulu. [11] Handa
mwenga pamujimirika ndiri kwa vintu vya pasipanu, ndo gaa hakawapanani vintu
viwagira vya nakaka? [12] Na handa mwenga pamuwera waminika ndiri kwa vintu vya wantu
wamonga, ndo gaa hakakupani vintu vyenu maweni?
[13] "Kwahera ntumintumi yakaweza kuwatendera lihengu watuwa wawili, toziya Ntu-
mintumi hakamlemi ayu na kumfira yumonga, ama hakaweri na yumu na kumleka
yumonga. Hapeni mwezi kumtendera Mlungu na shipindi shila shilii guyitendera mpiya."

Gakatakulaga Yesu
Matayu 11:12-13, 5:31-32; Mariku 10:11-12

[14] Mafalisayu pawapikaniriti goseri aga, wamkaliriti Yesu toziya womberi wafiraga
mpiya. [15] Yesu kawagambira, "Mwenga mlilanguziya waheri kulongolu kwa wantu,

kumbiti Mlungu kayimana myoyu yenu. Kwa shintu shilii shashiwoneka shana mana
nkulu kulongolu kwa wantu, Mlungu kashiwona kuwera shinyankalika.
16 "Lilagaliru lya Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu gaweriti mpaka shipindi sha
Yohani Mbatiza, kwanjira palii Visoweru viwagila vya Ufalumi wa Mlungu wankubwerwa,
su kila muntu kankwingira kwa makakala. 17 Kumbiti ndo ikamala ndiri kumpindi na pasi
panu kwagamira kuliku lilembu lididini lya Lilagaliru kuliwusiya.
18 "Muntu yoseri pakamleka mdala gwakuwi na kuyuga mdala gwingi katenda uhumba,
na muntu pakamuyuga mdala yawamlekiti viraa katenda uhumba.

Mlundamali na Lazaru

19 "Paweriti na muntu yumu yakaweriti mlundamali, yakavaliti nguwu zya beyi nkulu
nentu na kaweriti kankubojola mashaka goseri. 20 Vilaa vilii kuweriti muntu muhushu
yawamshema Lazaru, yakaweriti na vironda nshimba yoseri, mweni kalikaliti pamlyagu
gwa mlundamali. 21 Pakafira kuliya masigalu ga viboga vyavitulukiriti pasi pameza pa
mlundamali. Ata wang'ang'a wiziti na kulambita vironda vyakuwi!
22 "Muhushu pakahowiti kala, wantumintumi wa kupindi wamtoliti na kumtula pak-
wegera na Aburahamu mumsambu kulaa kumpindi. Na mlundamali kahowiti viraa na
wamsira, 23 na kagenda pahala yapaweriti kwana ntabiku nentu mulirindi lyalihera up-
eleru, na pakaloliti kamwoniti Aburahamu kwa kutali pamuhera na Lazaru kapakwegera.
24 Su kanjiti kushema, 'Tati Aburahamu! Nyagu gumoneri lusungu bamu. Gumtumi
Lazaru kajobi shala shakuwi mumashi, kizi kaluzizimisiyi lulimi lwangu, toziya nulikala
mundabiku nentu mumotu amu!'
25 "Kumbiti Aburahamu kamgambira, 'Guliholi mwana gwangu paguweriti gwamkomu
gupatiti vintu vyoseri viherepa, kumbiti Lazaru kapatiti vintu vidoda vyoseri. Kumbiti
vinu kankunemelera panu, na gwenga gwankutabika. 26 Pamuwera na goseri aga, pakati
petu panu kwana lirindi likulu nentu, su kwa woseri yawafira kwiza kwa twenga hapeni
wawezi, ama kwahera muntu yakaweza kulawa kwenu kwiza uganu ama kwa twenga
kwiza kwa mwenga.' 27 Mlundamali kalonga, 'Nyagu nukuluwa tati Aburahamu, gumtumi
Lazaru kagendi ukaya kwa tati gwangu, 28 kwana walongu wangu wamuhanu. Kagendi
kawaberiziyi nawiza uganu panu pahala pa ndabiku.'
29 "Aburahamu kamuwankula, 'Kwa walongu waku kwana malembu ga Musa na
malembu ga wambuyi wa Mlungu hagawaberiziyi, walongu waku wafiruwa wagapikaniri
ntambu yagawagambira.' 30 Mlundamali kamwankula, 'Tati Aburahamu, itosha ndiri!
Kumbiti pakazyuka muntu kwawu kulawa kwa wahowiti na kuwagendera, hawampikiniri
na kuleka vidoda vyawatenda.' 31 Kumbiti Aburahamu kamgambira, 'Pawagapikanira ndiri
malembu ga Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu, hapeni wajimili ata muntu
pakazyuka.' "

17

Vidoda

Matayu 18:6-7,21-22; Mariku 9:42

1 Yesu kawagambira wafundwa wakuwi, "Vintu vyavimtenda muntu katendi vidoda
mpaka vilawili, kumbiti shondi kwa ulii yakavijega! 2 Ayiweri mbaka kwa muntu yakavijega
vikomu kumtawa musingu libuwi likulu lya kusagila na kumwasira mubahali, kuliku
kumkalaziya yumu gwa wadidini awa watendi vidoda. 3 Mulililoleli weri ntambu yamtenda!
"Handa mlongu gwaku pakatenda vidoda, gumkalipiri na pakaleka gumlekizii. 4 Handa
pakakukoseya mala saba kwa lishaka limu, na kila shipindi pakakuwuyira na kutakula,
'Vyantenditi gunekiziyi,' su gufiruwa gumlekizii."

Moyu

5 Wantumintumi wamgambiriti Mtuwa, "Gutongeleri njimiru."
6 Mtuwa kawankula, "Handa njimiru yenu payiwera nkulu gambira mbeyu ya ndidini
nentu, hamuwezi kugugambira mtera gwa mkuyu, 'Gutupuki gukaliyoshikeri mubahali!'
Ndo meguwajimili.

Lihengu lya ntumini

7 "Yumu pakati penu pakawera na ntumintumi yakalima lirambu ama kankulolera
wakondolu. Pakawuya kulawa kulirambu, hakamgambiri ntumintumi ulii kamkamu,
gwizi gulii shiboga? 8 Ndala! Hakamgambiri, 'Gunyawili huti shiboga, shakapanu
guvali na guweri kala kuntendera mpaka mmalili kuliya na kulanda, shakapanu gwenga
hagulii.' 9 Hashi, hagulongi mayagashii kwa ntumintumi toziya katenda vyakamgambiriti?
10 Ntambu iraa ayi kwa mwenga, pamtenda kala vyoseri vyawawagambiriti mtendi, mlongi,
'Twenga twawantumintumi hera weni twahera mota, tutenda hera lihengu lyetu.' "

Yesu kankuwaponiziya wangumbula lilongu

11 Yesu pakaweriti mumwanja kugenda Yerusalemu, kapitiliti mumipaka mwa Samariya
na Galilaya. 12 Pakaweriti kankwingira pashijiji, kaliwoniti na wantu lilongu limu yawawer-
iti na ungumbula. Wagolokiti kwa kutali 13 na wabotanga pawalonga, "Yesu! Mtuwa!
Gutuwoneri lusungu!"
14 Yesu kawawoniti na kawagambira, "Mgendi mwakaliwonisiyi kwa mkulu gwa ludewa."
Pawaweriti munjira wankugenda su wapungikiti. 15 Yumu pakati pawu pakawoniti
handa kapona, kawuyiti pakamkwisa Mlungu kwa liziwu likulu. 16 Kasuntama makukama
pa magulu ga Yesu nakulonga mayagashii kwa Yesu. Muntu ulii kaweriti Msamariya.
17 Yesu kalonga, "Kuweriti na wantu lilongu yawapungitwi, wakoshi walii wamonga tisa?
18 Iwera ashi muhenga ayu gweka yakuwi ndo kiza kumkwisa Mlungu?" 19 Na Yesu
kamgambira, "Gugoloki na gugendi, njimiru yaku ikuponiziya."

Kwiza kwa Ufalumi wa Mlungu
Matayu 24:23-28,37-41

20 Mafalisayu wamu wamkosiyiti Yesu, "Ufalumi wa Mlungu wankwiza ndi?" Yomberi
kawankula, "Ufalumi wa Mlungu wankwiza ndiri ntambu ya kuwoneka. 21 Kwahera muntu
hakawezi kutakula, 'Guloli' wapalaa! Ama 'Wa palii!' Toziya Ufalumi wa Mlungu wamngati
mwenu."
22 Shakapanu kawagambira wafundwa wakuwi, "Shipindi hakizi pamfira kulilola lishaka
limu mumashaka ga Mwana gwa Muntu, kumbiti hapeni muliwoni. 23 Wantu woseri
hawakugambirani, 'Mloli, ka palii!' Ama, 'Mloli ka panu!' Kumbiti mwenga namlawa
pota namuwafata, 24 toziya Mwana gwa Adamu mumashaka gakuwi, hakaweri gambira
lumeta lwa lupanda ntambu yalulangala kulyera kwanjira uwega umu mpaka uwega
umonga. 25 Kumbiti kwanja kafiruwa katabiki muvitwatira vivuwa na kulemwa na wantu
wa shiyiwuku ashi. 26 Ntambu yayiweriti mumashaka ga Nuhu, ndo hayiweri mumashaka
ga Mwana gwa Muntu. 27 Wantu wendereyiti kuliya na kulanda, na wapalu hawayugi na
wadala kuyugwa mpaka shipindi shilii Nuhu pakayingiliti musafina. Mafuliku galawiti na
kuwalaga woseri. 28 Hayiweri gambira shipindi sha Lutu. Wantu wendereyiti kuliya na
kulanda, kuhemera na kuuza, kuyala na kunyawa. 29 Lishaka lilii Lutu pakawukiti Sodoma,
motu na mabuhi ga motu gatowiti gambira mvula kulawa kumpindi na kuwalaga woseri.
30 Ntambu ayi hayiweri mulijuwa lilii Mwana gwa Muntu pakawoneka."
31 "Lijuwa lilii muntu yakawera pampindi pashitwiku pa numba yakuwi nakasuluka
pasi kutola ulunda wakuwi, Ntambu iraa ayi muntu yoseri pakawera kuisi na kawuya
ukaya. 32 Mmuholi mdala gwa Lutu! 33 Yoseri yakafira kugaponiziya makaliru gakuwi,
hakagamiziyi na yoseri yakagamiziya makaliru gakuwi hakagalopoziyi. 34 Nukugambirani,
pashiru palii wantu wawili hawaweri wankugonja mushitanda shimuwera, yumu
hawamtoli na yumonga hawamleki. 35 Wadala wawili hawaweri wankusaga usaka pamuw-
era, yumu hawamtoli na yumonga hawamleki." 36 Wantu wawili hawaweri wankutenda
lihengu mulirambu, yumu hawamtoli na yumonga hawamleki 37 wantumini wamkosiyiti
Yesu, "Koshi Mtuwa?"
Yesu kawankula, "Papawera na lintumbi, kunguru ndo hawaliwoni pamuwera."

18

Mfanu gwa mdala mkenja na hakimu

1 Yesu kawagambiliti wantumintumi wakuwi mfanu, kawafunda wafiruwa kuluwa
Mlungu mashaka goseri pota na koya. 2 Yesu kalonga, “Mlushi lumu kuweriti na mtoza
yakamtira ndiri Mlungu, ama kumjali muntu. 3 Na kuweriti na mkenja mulushi lulii
yakamgenderiti hakimu pakaluwa haki yakuwi pakatakula, ‘Guntangi mpati shanfuruwa
kupata kulawa kwa mngondu gwangu.’ 4 Kwa shipindi shivuwa hakimu kafiriti ndiri
kumtanga, kumbiti upeleru wakuwi kaligambira mweni, ‘Tembera neni namtira ndiri
Mlungu pota kulishera wantu, 5 toziya mkenja ayu kangaziyaga nentu, hanumwamuliri
shauri lyakuwi. Pantenda ndiri hakendereyi kwiza panu na upeleru hakang'aziyi nentu!’
”

6 Mtuwa kendereyiti kutakula, “Mpikaniri ntambu yakatakuliti mtoza ayu mdoda.
7 Vinu, hashi Mlungu hapeni kawamuliri wantu wakuwi yawamlilira pashiru na paliwala?
Hashi, hakakawi kuwatanga? 8 Nukugambirani, hakawamuliri kanongola. Kumbiti Mwana
gwa Muntu pakiza hakuweri na njimiru pasipanu?”

Mfanu gwa Mafalisayu na watola kodi

9 Yesu kawagambiriti viraa mfanu gwagufata gwa walii yawalilola kuwera waherepa na
kuwazarawu wantu wamonga. 10 Kalonga, “Kuweriti na wantu wawili wakweniti kugenda
Kunumba nkulu ya Mlungu kuluwa. Yumu kaweriti Mfalisayu na yumonga mtola kodi.”
11 Mfalisayu kagolokiti gweka yakuwi na kuluwa shimoyumoyu pakalonga, “ ‘Mlungu
mayagashii, neni nanalwaliya ndiri, nampayu ndiri ama mndiyandiya gambira wantu
wamonga. Nonga mayagashii kwaku toziya neni nulifana ndiri gambira mtola kodi ayu.
12 Nfunga mala mbili mulijuma, ndaviya fungu lilongu lya vintu vyampatiti.’ ”
13 Kumbiti mtola kodi kagolokiti kwa kutali, kanyasula ndiri sheni shakuwi kumpindi, su
kahinginika mumoyu mwakuwi pakalonga, “Mlungu, gumoneri lusungu neni yantenda
vidoda!” 14 Yesu kalonga, “Nukugambirani, mtola kodi kawuyiti ukaya pawamlekeziyiti
vidoda vyakatenditi, kumbiti Mfarisayu ulii wamlekeziyiti ndiri vidoda vyakatenda.
Toziya woseri yawafira kulikweniziya hawawasulusiyi, na woseri yawalisulusiya weni
hawawakweniziyi.”

Yesu kawatekelera wana wadidini
Matayu 19:13-15; Mariku 10:13-16

15 Wantu wamu wamjegiriti Yesu wana wadidini su kawatulili mawoku gakuwi. Wa-
fundwa pawawoniti, wawalewelera ntambu yawatenda, 16 kumbiti Yesu kawashema wana
wizi kwakuwi pakalonga, “Muwaleki wana wadidini wizi kwaneni, namuwalewelera toziya
Ufalumi wa Mlungu ndo wa wantu gambira awa. 17 Nukugambirani nakaka! Muntu yoseri
yakanka ndiri Ufalumi wa Mlungu gambira mwana mdidini hapeni kingiri amu.”

Mlundamali
Matayu 19:16-30; Mariku 10:17-31

18 Mkulu gwa Wayawudi kamkosiyiti Yesu, “mfunda muheri, ntendi shishi nwezi kupata
ukomu wa mashaka goseri?”
19 Yesu kamkosiya, “Iwera ashi gunshema muheri? Kwahera muntu yakawera muheri
kumbiti Mlungu gweka yakuwi. 20 Gugamana malagaliru, ‘Naguwera muhumba, nagulaga,
nagwiwa, nagumtakulila mpayu muntu yoseri, guwapanani ligoya tati na mawu gwaku.’
”

21 Yomberi kawankula, “Kwanjira panweriti mdidini, nugajimira malagaliru goseri aga.”
22 Yesu pakapikaniriti aga kamgambira, “Guleka shintu shimu shagufiruwa kutenda.
Guwuzi kila shintu shaguwera nashu na guwagawiri wahushu mpiya azi, na gwenga
haguweri mlundamali kumpindi, su gwizi na gunfati.” 23 Kumbiti muntu ulii pakapikaniriti
aga, kahinginikiti nentu toziya kaweriti mlunda nentu.
24 Yesu kawoniti ntambu yakahinginikiti na katakula, “Ntambu ayi hayiweri vikamala
kwa wantu walunda kwingira mu Ufalumi wa Mlungu. 25 Hayiweri ikamala kwa walunda
mali kwingira mu Ufalumi wa Mlungu kuliku shigongolu shawamshema Ngamiya kupena
mushitoboli sha sindanu.”
26 Wantu walii pawapikaniriti aga wakosiya, “Su gaa hakalopoziwi?”

[27] Yesu kawankula, “Gawezekana ndiri kwa wantu, kumbiti kwa Mlungu gawezekana.”
[28] Peteru kamgambira, “Guloli! Twenga tuleka kaya zetu na kukufata gwenga.”
[29] Yesu kawagambira, “Yina! Nukugambirani nakaka muntu yoseri yakalekiti numba, ama mdala, ama walongu, ama mawu na watati wakuwi, ama wana toziya ya Ufalumi wa Mlungu [30] hakawanki gavuwa nentu mushipindi ashi na mushipindi shashiza hakawanki ukomu wa mashaka goseri.”

Yesu kawagambira mala ya tatu kuhowa kwakuwi
Matayu 20:17-19; Mariku 10:32-34

[31] Yesu kawatoliti wantumintumi walii lilongu na wawili na kuwagambira, “Mpikaniri! Twankugenda Yerusalemu kulii kila shintu wambuyi wa Mlungu walembiti, kusu Mwana gwa Muntu hagalawiri. [32] Hawamupanani kwa wantu yawaweriti ndiri Wayawudi, na womberi hawamtenderi lidufiya na hawamwigilangi na hawamtemeri mata. [33] Hawamsyatangi ndomontu na hawamlagi, kumbiti lishaka lya tatu kwanjira pakahowiti hakazyuki.”
[34] Kumbiti wantumintumi wavimaniti ndiri vintu vyoseri avi, mana ya visoweru viweriti vififwa kwawomberi, na wavimaniti ndiri shakatakuliti Yesu.

Yesu kamuponiziya Muntu kana lwisi
Matayu 20:29-34; Mariku 10:46-52

[35] Yesu pakaweriti kapakwegera na Yeriku, kuweriti na muntu yakana lwisi yakalivagiti panjira pakaluwa. [36] Pakapikaniriti lipinga lya wantu lyankupita kakosiya, “Kwana shishi?”
[37] Womberi wamgambira, “Yesu gwa Nazareti kankupita.”
[38] Nayomberi kalila kwa liziwu likulu, “Yesu! Mwana gwa Dawudi! Gumoneri lusungu!”
[39] Wantu wawalongoleriti wamkalipira pawamgambira kanyamalili. Kumbiti yomberi kendereyiti kubotanga, “Mwana gwa Dawudi! Gumoneri lusungu!”
[40] Yesu kagolokiti, na kawagambira wamjegeri muntu kana lwisi ulii. Muntu kana lwisi pakasokiti pakwegela, Yesu kamkosiya, [41] “Gufira nukutenderi shishi?”
Nayomberi kawankula, “Mtuwa nduwa mpati kuwona kayi.”
[42] Yesu kamgambira, “Guwoni! Kwakunjimira kwaku, ndo gupona.”
[43] Pala palii, kaweza kuwona, na kamgendera Yesu, kalonga mayagashii kwa Mlungu. Lipinga lya wantu pawawoniti hangu, wamkwisiti Mlungu.

19

Yesu na Zakayu

[1] Yesu kingiriti Yeriku, kaweriti kankupita munjira za lushi alu. [2] Kuweriti na mkulu gwa watola kodi yawamshema Zakayu, mweni kaweriti mlundamali. [3] Kafiriti kumwona Yesu kaweriti gwa ntambu gaa, kumbiti toziya ya lipinga lya wantu na toziya kaweriti mfupi, na kasinditi kumwona Yesu. [4] Su kalongolera mbiru, kakwena pampindi pa mkuyu su kawezi kumwona Yesu kaweriti kankupita njira ayi. [5] Yesu pakaweriti kankwiza pahala palii, kaloliti kumtera na kumgambira Zakayu, “Kanongola gusuluki, toziya nfiruwa kulikala mnumba mwaku leru.”
[6] Zakayu kasuluka kanongola, kumshemera kwa kunemelera. [7] Wantu woseri pawawoniti hangu, wanjiti kuhinginika pawalonga, “Muntu ayu kagenda kuwera muhenga yakanaligoya ukaya kwa yakana vidoda!”
[8] Zakayu kagoloka, kumgambira Mtuwa, “Gupikaniri, Mtuwa! Hanuwapanani wahushu nusu ya ulunda wangu, na handa panumupokiti muntu yoseri kwa kumupayira hanumuwuzilili mala msheshi.”
[9] Yesu kamgambira, “Ulopoziwu usoka mnumba amu leru, toziya muntu ayu vira ndo kamushiyiwuku sha Aburahamu. [10] Mwana gwa Muntu kiziti kusakula na kuwalopoziya yawagamiliti.”

Mfanu gwa wantumini lilongu
Matayu 25:14-30

[11] Wantu pawaweriti wankupikanira aga, Yesu kendereyiti kuwagambira mfanu.
Pakaweriti pakwegera kusoka Yerusalemu na wantu walii waliholiti kuwera Ufalumi wa
Mlungu sambira usoka. [12] Su kawagambira, "Kuweriti na muntu yumu yakaweriti mkulu
yakagenda muisi ya kutali kaweri mfalumi, shakapanu kawuyi ukaya. [13] Pamberi pa
kuwuka, kawashemiti wantumintumi wakuwi lilongu na kuwapanani mpiya kila yumu
na kuwagambira, 'Guloli ntambu yamuweza kutenda pambuka.' [14] Vinu wantu wakuwi
wamgalambukiti, pakawukiti kala, wawatumiti wajumbi walongi, 'Tumfira ndiri muntu
ayu kaweri mfalumi gwetu.'

[15] "Muntu ulii pawamtyeka kala kuwera mfalumi kawuyiti ukaya. Palii kawashemiti
wantumintumi wakuwi kafira kavimani ntambu ya kila muntu kapata mpiya zininga
kuliku ntambu yakawayupiti. [16] Ntumintumi gwa kwanja kiza na kulonga, 'Mtuwa, mpata
mpiya lilongu nentu ya mpiya yimu yagunupiti.' [17] Nayomberi kamgambira, 'Gutenda weri,
gwenga gwa ntumintumi guherepa! Toziya guwera gwa mwaminika kwa shintu shididini,
hanukutuli guweri mkulu kwa lushi zya milongu.' [18] Ntumintumi gwa pili kiza na katakula,
'Mtuwa, mpata mpiya zyamuhanu nentu ya mpiya yimu yagunupiti.' [19] Kwa yumu ayu
kamgambira, 'Haguweri mkulu gwa lushi zya muhanu.'

[20] "Ntumintumi gwingi kiza na kutakula, 'Mtuwa, mpiya yaku ayi, ntawiti mushitambala.
[21] Nukutuliriti gwenga toziya gwenga gwa muntu gukalipa. Gwenga gutolaga shilii
shaku ndiri na kubena shilii shaguyala ndiri.' [22] Nayomberi kamgambira, 'Gwenga gwa
ntumintumi gufaa ndiri! Nukutoza kulawirana na visoweru vyaku! Guvimana neni muntu
nkalipa, ntola shilii shashiwera ndiri shaneni na mbenanga vilii vyanyala ndiri.' [23] Su iwera
hashi gutuliti ndiri mpiya zyangu muluhanja? Pambuyiti hampati mpiya yangu pamuhera
na mota yakuwi."

[24] "Shakapanu kawagambira woseri yawaweriti wagoloka palii, 'Mmupoki mpiya ayi na
mumupi ntumintumi ulii yakongeriti mpiya lilongu.' [25] Kumbiti womberi wamgambira,
'Mtuwa, ayu kana mpiya kala mala lilongu!' [26] Nayomberi kawankula, 'Nukugambirani
woseri yawawera na shintu, hawongelerwi, kumbiti woseri yawahera na shintu, ata shilii
shididini shawawera nashi hawawapoki. [27] Vinu woseri walii yawaweriti wangondu wangu
yawanfira ndiri neni nweri mfalumi gwawu, muwajegi panu na kuwalaga palongolu pa
masu gangu!' "

Yesu kankwingira Yerusalemu kwa shereku
Matayu 21:1-11; Mariku 11:1-11; Yohani 12:12-19

[28] Yesu pakatakuliti kala aga, su kawalonguleriti kugenda Yerusalemu. [29] Pakaweriti pak-
wegera kusoka Betifagi na Betaniya, mulugongu lwa Mizeyituni, kawatumiti wafundwa
wawili [30] kawagambira, "Mgendi mushijiji sha palongolu penu, pamwingira hamwoni
punda wamtawa mweni hakenitumiki na muntu. Mumyopoli na mumjegi panu. [31] Muntu
yoseri pakawakosiya, iwera hashi mwankumyopola, mumgambiri Mtuwa kamfira."

[32] Wagenditi munjira yawu, wawona kila shintu Yesu ntambu yakawagambiriti.
[33] Pawaweriti wankumyopola punda ulii, weni yawawera na punda wawakosiya, "Iwera
hashi mwankumyopola punda ayu?"

[34] Nawomberi wamwankula, "Mtuwa kamfira," [35] su wamjega punda ulii kwa Yesu.
Shakapanu wamyalikira nguwu zyawu pampindi pa punda na wamtanga Yesu kumkw-
eniziya pampindi pakuwi. [36] Yesu kendereya na mwanja, na wantu wayalika nguwu zyawu
munjira.

[37] Pakasokiti pakwegera na Yerusalemu, panjira panda ya lugongu lwa Mizeyituni,
lipinga likulu lya wafundwa wanjiti kutenda lusheka na nemeleru walonga mayagashii
Mlungu na kumkwisa yomberi kwa liziwu likulu pawatakula mauzauza makulu wa-
gawoniti, [38] "Mlungu gumtekeleri mfalumi yakiza mulitawu lya Mtuwa! Ponga iweri
kumpindi nentu kwa Mlungu na ukwisa uweri kwa Mlungu!"

[39] Shakapanu Wamafalisayu wamu mulipinga lilii lya wantu wamgambira Yesu,
"mfunda, guwanyamaziyi wafundwa waku."

40 Yesu kawankula, “Nukugambirani, handa pawanyamalila, mabuhi aga haganji kub-
otanga.”

Yesu kankululilira lushi lwa Yerusalemu

41 Pawasokiti pakwegera na lushi lwa Yerusalemu, na pakaluwona kanjiti kululilira,
42 kalonga, “Meguvimani! Leru ayi vitwtatira vijega ponga. Kumbiti vinu galififa
pamasu paku. 43 Shipindi shankwiza ndo sheni wangondu waku hawakuzyengeti kwa
maboma, hawakupingili na kukubabanika wega zoseri. 44 Hawakwagamiziyi gwenga na
wantu yawalikala mngati, hapeni wakulekeli ata libuwi limu panani pa limonga, toziya
gushimana ndiri shipindi sha Mlungu pakakwiziriti kukulopoziya.”

Yesu kankwingira Mnumba nkulu ya Mlungu
Matayu 21:12-17; Mariku 11:15-19; Yohani 2:13-22

45 Shakapanu Yesu kingiriti Mnumba nkulu ya Mlungu na kanja kuwawinga walii
yawawuza vintu palii, 46 kawagambira, “Walembiti mumalembu, Mlungu pakalonga,
‘Numba nkulu ya neni hayiweri numba ya kusalira.’ Kumbiti mwenga muyitenda mpanga
ya wapoka.”

47 Kila lishaka Yesu kaweriti kankufunda Mnumba nkulu ya Mlungu. Watambika
wakulu na wafunda wa Malagaliru, na wakulu wa wantu wafiriti kumlaga, 48 kumbiti
wasinditi ntambu yakutenda aga, toziya wantu woseri waweriti wankumpikinira weri kila
shisoweru shakatakuliti, na wafiriti ndiri kukosa shisoweru ata shimu.

20

Likosiwu liusu Uwezu wa Yesu
Matayu 21:23-27; Mariku 11:27-33

1 Lishaka limu Yesu kaweriti kankuwafunda wantu Mnumba nkulu ya Mlungu na
kuvibwera visoweru viwagira, watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru, pamuhera
na wazewi, wiziti 2 na wamgambira, “Gutugambiri, gutenda vintu vyoseri avi kwa uwezu
wa gaa? Ndo gaa yakakupiti uwezu wa kutenda aga?”

3 Yesu kawankula, “Vinu naneni hanuwakosiyi. Mung'ambiri, 4 uwezu wa kubatiza wa
Yohani Mbatiza ulawiti kumpindi ama ulawiti kwa wantu?”

5 Womberi wanjiti kuligambirana weni, “Hatulongi hashi? Patulonga, ‘Ulawiti
kumpindi,’ yomberi hakatakuli, ‘Iwera hashi munjimira ndiri?’ 6 Kumbiti patulonga,
‘Ulawa kwa wantu,’ lipinga lyoseri lya wantu panu hawatugumi mabuhi, toziya woseri
wavimaniti kuwera Yohani kaweriti mbuyi gwa Mlungu.” 7 Su wamwankula, “Tuvimana
ndiri uwezu wakuwi ulawiti koshi.”

8 Yesu kawagambira, “Vira neni hapeni nuwagambirani ntenda vitwatira avi kwa uwezu
wa gaa.”

Mfanu gwa lirambu lya Mizyabibu
Matayu 21:33-46; Mariku 12:1-12

9 Yesu kawagambiriti wantu mfanu agu, “Kweniti na muntu yakayaliti mizyabibu
mulirambu, kawazimila wakulima na mweni kagenditi mwanja, kalikaliti kulii shipindi
shivuwa. 10 Shipindi sha kubenanga zyabibu shisokiti, kamtumiti mmanda kagendi kwa
wakulima, kakatoli seemu ya mabenangu ga lirambu lya mizyabibu. Kumbiti wakulima
wamkomanga ntumintumi ulii na wamuwuziya ukaya mawoku hera. 11 Su kamtumiti
ntumintumi gwingi, kumbiti wakulima walii wamkoma kayi na kumtendera vidoda,
na wamwuziya ukaya mawoku hera. 12 Kamtumiti ntumintumi gwa tatu, wakulima
wamkoma mpaka kawera na vironda, shakapanu wamuwingawinga. 13 Mweni kana
lirambu kalikosiya, ‘Hantendi hashi? Hanumtumi mwana gwangu yanumfira, neni wera
na unakaka hawamupanani ligoya!’ 14 Kumbiti wakulima walii pawamwoniti, wanja
kuligambira, ‘Ayu ndo mhala gwakuwi. Tumlagi, uhala wakuwi hawuweri wa twenga!’
15 Su wamlaviya kunja kulirambu, wamlaga.”

Yesu kawakosiya, “Yakana lirambu ulii hakawatendi hashi wakulima walii? [16] Hakizi
kuwalaga wakulima woseri, na hakawapanani wakulima wamonga lirambu lilii lya
mizyabibu.”
Wantu pawapikaniriti, watakula, “Iwezekana ndiri!”
[17] Yesu kawaloliti na kukosiya, “Su Malembu aga Mananagala gana mana gaa?
‘Libuwi lyawalilemiti wanyawa wa numba,
vinu ligalambuka na liwera libuwi lyaliwera na mana nentu kuliku goseri.’
[18] Muntu yoseri pakaguwa pampindi pa libuwi hakamegeki vipandi vipandi, na libuwi
palimtulukira muntu yoseri, halimtendi.”

Likosiwu lya kulipa kodi
Matayu 22:15-22; Mariku 12:13-17

[19] Wafunda wa Malagaliru na watambika wakulu wafiriti kumbata, toziya wavimaniti
mfanu agu guweriti kankuwatakula womberi, kumbiti palii wawatiriti wantu. [20] Su
waweriti wankusakula shipindi shifaa. Wawapanani wantu wamu mpiya walitendi waheri,
su wawatuma wagendi kumjera Yesu kwa kumkosiya, su wawezi kumbata na kumjega
kwa wakulu wa serikali ya Rumi. [21] Walolalo walii wamgambira Yesu, “mfunda, tuvimana
ntambu yagutakula na kufunda vitwatira vya nakaka. Tuvimana gwenga gwahera ubagula
kwa muntu yoseri ulii, kumbiti gwenga gufunda unakaka wa vintu vyakafira Mlungu.
[22] Gutugambiri, handa vya halali ama vyahalali ndiri kulipa kodi kwa Kaisari!”
[23] Kumbiti Yesu kavimaniti shawafira na kawagambira, [24] “Mnanguziyi mpiya. Sheni sha
mumpiya sha gaa na malembu yagalembwa mumpiya?”
Wamwankula, “vya Kaisari.”
[25] Su Yesu kawagambira, “Su vya Kaisari mpanani Kaisari na vya Mlungu mpanani
Mlungu.”
[26] Waweza ndiri kumbata kwa shisoweru shoseri palii palongolu pa wantu, su wanya-
maliti, pawalikangasha ntambu yakawankuliti.

Likosiwu lya kuzyuka
Matayu 22:23-33; Mariku 12:18-27

[27] Shakapanu Masadukayu wamu, yawalongaga wantu yawahowa hapeni wazyuki,
wamwiziriti Yesu na kulonga, [28] “mfunda, Musa katulembiriti Lilagaliru ali, ‘Muntu
pakahowa na kumleka mdala yakahera mwana, mpaka mlongu gwakuwi kamtoli mkenja
ulii su kamleleri wana mlongu gwakuwi yakahowiti.’ [29] Vinu kuweriti na walongu saba.
Mkulu yakalongoleriti kumyuga kahowa pakaleka ndiri mwana. [30] Mlongu gwa pili
kamuyuga mdala mkenja ulii, [31] na mlongu gwa tatu ntambu ira, vitwatira viweriti vira
virii kwa woseri saba, wahowiti pawaleka ndiri wana. [32] Upeleru wakuwi na mdala mkenja
ulii kahowiti vira. [33] Vinu mulishaka lya wahowiti kuzyuka, mdala ulii hakaweri gwa gaa?
Toziya woseri saba wamuyugiti.”
[34] Yesu kawankula, “Mushipindi ashi wapalu wayuga wadala, [35] kumbiti wapalu na wadala
weni Mlungu hakawatangi kuwera mushipindi sha kuzyuka, hapeni wapalu wayugi wala
wadala kuyugwa. [36] Hawaweri gambira wantumintumi wa kumpindi na hapeni wahowi.
Womberi ndo wana wa Mlungu, toziya wazyuka kulawa kwa wahowiti. [37] Kumbiti Musa
kalanguziyiti weri kuwera yawahowiti hawazyuki. Mumalembu Mananagala galembitwi
shakatakuliti Mtuwa ndo Mlungu gwa Aburahamu, na Mlungu gwa Isaka, na Mlungu gwa
Yakobu. [38] Mlungu ndo gwa yawawera wakomu, na Mlungu ndiri gwa wahowiti, kwakuwi
woseri walikala.”
[39] Wafunda wamu wa Malagaliru watakula, “mfunda guwankula weri!” [40] Watakuliti
hangu toziya wasinditi kumkosiya kayi makosiwu gamonga.

Likosiwu liusu Mesiya
Matayu 22:41-46; Mariku 12:35-37

[41] Yesu kawakosiya, “Watakula hashi kulonga Kristu kawera mwana gwa Dawudi?
[42] Mweni Dawudi kalemba kala mushintola sha Zaburi,
‘Mtuwa kamgambiriti Mtuwa gwangu,

Gwikali kumliwu kwaneni
43 Mpaka nuwatuli wangondu waku kuwera shiti sha kutulila magulu gaku.'
44 Dawudi kamshemiti yomberi, 'Mtuwa.' Hayiweri hashi Mesiya kaweri mwana gwa Dawudi?"

Yesu kankuwakalipira wantu kuusu Wafunda wa Malagaliru
Matayu 23:1-36; Mariku 12:38-40

45 Yesu kawagambira wafundwa wakuwi kulongolu kwa wantu woseri, 46 "Mulililoleri weri kuusu wafunda wa Malagaliru, weni wafira kugendagenda pawavalira lihabiti na wafira kulamsiwa kwa ligoya pahala pa masoku, weni wasyagula kulivaga pahala pa ligoya munumba zya Mlungu, na pahala paherepa mumsambu, 47 Wawagambira wakenja mpayu na kuwapoka numba zyawu na pawaluwa Mlungu luwi ntali! Azabu yawu hayiweri nkulu nentu!"

21

Sadaka ya Mkenja
Mariku 12:41-44

1 Yesu kalola wega zoseri, kawawona wantu walunda pawatula mafupu gawu mulisanduku lya luhanja Mnumba nkulu ya Mlungu, 2 vira virii kamwoniti mkenja muhushu nentu pakatula senti ndidika mbili zya mpiya. 3 Kawagambira, "Nukugambirani kuwera nakaka mkenja muhushu ayu kalaviya zivuwa kuliku woseri wamonga. 4 Wamonga walaviyiti mafupu gawu galii gagaziditi muulunda wawu, kumbiti muhushu ayu kwa uhushu wakuwi kalaviya vyoseri vyakalitumbiriti."

Yesu nkakutakula kuhalibisiwa kwa Numba nkulu ya Mlungu
Matayu 24:1-2; Mariku 13:1-2

5 Wantumini wamu waweriti wankutakula kuusu Numba nkulu ya Mlungu, ntambu yawaherepeziya kwa mabuhi gaherepa na mafupu wagalaviyiti kwa Mlungu. Yesu kawagambira, 6 "Goseri aga gamgalola, shipindi shankwiza peni hapeni lisigali libuwi limu pahala pakuwi, kila shintu hashiharibiwi."

Tabika na beziwu
Matayu 24:3-14; Mariku 13:3-13

7 Womberi wamkosiyiti, "mfunda, visoweru avi havilawili ndii? Hashilawiri shishi kutulanguziya kuwera shipindi ashi shankwiza?"
8 Yesu kawankula, "Mliloli weri, nawawazyangani. Wantu wavuwa hawizi pawatakula shisoweru shangu, hawizi na kulonga, 'Neni ndo mweni!' Na 'Shipindi hashizi!' Kumbiti namuwafata. 9 Namtira pampikanira ngondu na ndewu, vintu vyoseri avi mpaka vilawiri kwanja, kumbiti upeleru wa vitwatira avi wankali."
10 Yesu kendereya kutakula, "Isi yimu hailikomangi na isi yimonga, na ufalumi umu haulikomi na ufalumi umonga. 11 Hakuweri na malendemeru makulu ga isi na hakuweri na njala na ulweri wa tawuni pahala poseri, hakuweri na vitwatira vya kutiliziya na lilangaliru likulu kulawa kuliyera. 12 Pamberi pagalawira goseri aga, hawawabati na kuwatabisiya na hawawajegeni munumba za Mlungu na kuwatula muvibetubetu, hawawajegeni kulongolu kwa wafalumi na wakulu toziya munamini neni. 13 Ayi hayiweri lupenyu lwenu kuvibwera visoweru viwagira. 14 Kumbiti muvimani mumyoyu mwenu, namlihola ntambu ya kujiteteya, 15 toziya Namweni neni hanuwapanani mwenga lulimi na luhala vyeni wangondu wenu woseri hapeni wawezi kusindana naga na kugalema gamtakula. 16 Hagugalambukwi na mawu na tati gwaku, na walongu waku, na waganja waku, na wamonga pakati penu hawawalagi. 17 Wantu woseri hawawakalalirani mwenga toziya ya litawu lyaneni. 18 Kumbiti hapeni luagamili ata luvili lumu mumituwi mwenu. 19 Muweri pamgangamala mumoyu, hamliponiziyi weni.

Yesu nkakutunga kuhalibisiwa isi ya Yerusalemu
Matayu 24:15-21; Mariku 13:14-19

20 "Pamwona Yerusalemu guzyengetwa na wangondu, su hamvimani kuwera shipindi
shisoka peni isi ayi hayiharabisiwi. 21 Woseri yawalikala Muyudeya watugili mulugongu,
woseri yawawera mulushi wawuki, na woseri yawawera mumalambu nawawuya mulushi.
22 Toziya mashaka aga hagaweri 'Mashaka ga kutoza,' kulanguziya koseri kwakulembitwi
mumalembu Mananagala gatimii. 23 Shondi shondi wamawu yawawera na yinda na
walii yawanoniziya mumashaka galii! Toziya hakuweri na malweri gavuwa muisi, na
utoza wa Mlungu hawuwayizili wantu awa. 24 Wamonga hawawalagi kwa upanga, na
wamonga hawawatuli muvibetubetu muisi zoseri, na hawawatoli lopola mumaisi goseri
na Yerusalemu hayitimbwi na wantu yawamumana ndiri Mlungu mpaka shipindi shawu
pashimalilika.

Kwiza kwa Mwana gwa Muntu
Matayu 24:29-31; Mariku 13:24-27

25 "Hakuweri na lilangaliru mumshenji, na mulyezi, na muntondu. Pasipanu wantu
woseri yawaweriti muisi zoseri hawaweri na uhushu, lyoga lya kulishera kwa mtukuliru
gwa makupala ga bahari na mihenyuhenyu yakuwi. 26 Wantu pawafuwa myoyu kwa
lyoga, pawalola vitwatira vyeni havilawili pasipanu, makakala ga kumpindi hagatikinyiki.
27 Shipindi shilii Mwana gwa Muntu hakalawili, pakiza mumawingu pakawera na makakala
pamuwera na ukwisa mkulu. 28 Vintu avi pavyanja kulawira, mkalamuki na mnyasuli
mituwi yenu kumpindi toziya ulopoziwu wenu wapakwegera."

Mfanu gwa mtera gwa mkuyu
Matayu 24:32-35; Mariku 13:28-31

29 Yesu kawagambiriti mfanu agu, "Mguloli mtera gwa mkuyu na mitera yamonga yoseri.
30 Pamuwoniti mihamba yankwanja kumera, muvimana kuwera shipindi sha kutowa vula
shapakwegera. 31 Ntambu ira ayi, pamwona vitwatira avi vyankulawira, muvimani handa
Ufalumi wa Mlungu wapakwegera.

32 "Mliholi kuwera vintu vyoseri havilawili huti pamberi pa wantu woseri yawalikala
vinu kuhowa. 33 Kumpindi na pasi panu hazipiti, kumbiti visoweru vyangu hapeni vipiti.

34 "Mliloleri weri! Namuwera vyambojola bojola, na lukologelu na lyaliya, ama pamlilola
weri ndiri lishaka lilii halikwizireni vumu hera, 35 gambira mgomiziwu. Toziya haguway-
izili kwa wantu woseri yawalikala pahala poseri pasi panu. 36 Mwenga mulikali masu
na mumluwi Mlungu mashaka goseri su mpati makakala ga kugenda weri muvitwatira
vyoseri vyeni ndo havilawili na kugoloka kulongolu kwa Mwana gwa Muntu."

37 Mashaka goseri paliwala, Yesu kaweriti kankufunda Mnumba nkulu ya Mlungu, na
pamihi kaweriti kankugenda kulikala mulugongu lwa Mizeyituni. 38 Kila pamandawila
wantu woseri wagenditi Kunumba nkulu ya Mlungu kumpikinira.

22

Mpangu gwa kumlaga Yesu
Matayu 26:1-5; Mariku 14:1-2; Yohani 11:45-53

1 Msambu gwa mabumunda gachechema ndiri, yagushemwa Pasaka guweri sambira
gusoka. 2 Watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru waweriti wankusakula njira ya
kumlaga Yesu kwa bada, toziya wawatiriti wantu.

Yuda kankujimila kumgalambuka Yesu
Matayu 26:14-16; Mariku 14:10-11

3 Shetani kamwingiriti Yuda, yawamshema Isikariyoti, yumu gwa wantumini walii
lilongu na wawili. 4 Su Yuda kagenditi na kuyowera na Watambika wakulu na walolera
wa numba nkulu ya Mlungu ntambu ya kumgalambuka Yesu kwawomberi. 5 Womberi
weniti manemu na wayoweriti na yomberi wamlipi mpiya. 6 Yuda kajimiliti, na kaweriti
kankusakula lupenyu luherepa lwa kumlaviya Yesu kwawomberi pota na lipinga lya wantu
kuvimana.

Yesu kankulitanda kuliya Shiboga sha Pasaka
Matayu 26:17-25; Mariku 14:12-21; Yohani 13:21-30

7 Lishaka lisokiti lya msambu gwa mabumunda gachechema ndiri, wakondolu wa
shiboga sha Pasaka pawawadumuliti. 8 Yesu kawatumiti Peteru na Yohani, kawagambira,
"Mgendi mwakatunyawili shiboga sha Pasaka tupati kuliya."
9 Womberi wamkosiyiti, "Gufira twakanyawi koshi?"
10 Yesu kawankula, "Pamgenda mulushi, hamliwoni na mpalu yakalitwika shiwiga
sha mashi. Mmufati mpaka mnumba pakayingira, 11 mumgambiri mweni kana numba,
'mfunda kankukosiya, shakoshi shumbakati mweni handiyi Pasaka pamuhera na wa-
fundwa wangu?' 12 Yomberi hakawalanguziyi numbakati nkulu mugorofa wayiherepeziya,
munyawi amu."
13 Wagenditi na woniti kila shintu sawa ntambu Yesu yakawagambiriti, wanyawa shiboga
sha Pasaka.

Shiboga sha Mtuwa
Matayu 26:26-30; Mariku 14:22-26; 1 Wakorintu 11:23-27

14 Shipindi pashisokiti, Yesu kalikaliti kuliya shiboga pamuhera na wantumintumi
wakuwi. 15 Kawagambira, "Nfira nentu kuliya Pasaka ayi pamuhera na mwenga pamberi
pa kundabisiya! 16 Nukugambirani ayi ndo Pasaka ya upeleru kuliya na mwenga mpaka
palii payiwera kala mu Ufalumi wa Mlungu."
17 Shakapanu Yesu katola shikombi, kalonga mayagashii Mlungu, kalonga, "Muwanki
shikombi ashi na mlandiri woseri. 18 Nukugambirani, kwanjira vinu hanandi kayi ndiri
divayi ayi mpaka Ufalumi wa Mlungu pawiza."
19 Shakapanu katoliti libumunda, kalonga mayagashii Mlungu, kalimega na kawapanana
womberi pakalonga, "Ayi ndo nshimba ya neni yailaviwa kwajili ya mwenga. Mtendi
hangu kwa kunhola neni." 20 Viraa avi, kawapanana shikombi sha divayi pawaliyiti kala
shiboga, pakalonga, "Lutekeru alu ndo lipatanu lya syayi lyalilaviyitwi kwa mwazi gwangu
wagwitika toziya ya mwenga
21 "Mloli! Ulii yakang'alambuka ka palaa kankuliya pamuhera naneni. 22 Mwana gwa
Muntu hakahowi ntambu yakafiriti Mlungu, kumbiti shodi kwa muntu yakamgalambuka!"
23 Palaa wanjiti kulikosiya weni, su gaa pakati petu hakatendi shitwatila ashi.

Likakatala lya Ukulu

24 Kulawiriti likakatala pakati pa wantumintumi walii gaa ndo hakawezi kuwera mkulu
pakati pawu. 25 Yesu kawagambira, "Wafalumi wa maisi yawawera ndiri Wayawudi
yawakolamlima wantu wawu kwa makakala, nawomberi pawawashema 'Waganja wa
wantu.' 26 Kumbiti nayiwera hangu pakati penu, kumbiti ulii yakaweriti mkulu pakati
penu ndo kalazima kaweri mdidiki gwa woseri, na yakawera mlongoziya ndo kaweri ndun-
dami. 27 Gaa yakaweriti mkulu, ulii yakalikala pasi kuliya shiboga, ama ulii yakatumika?
Imanikana ulii yakalikala pameza kuliya shiboga! Kumbiti neni ndo nandundami pakati
penu.
28 "Mwenga mlikala pamuwera na neni shipindi shoseri sha kujerwa kwangu, 29 gambira
Tati gwangu ntambu yakanupiti ukolamlima, su naneni hanuwapanani ntambu ira ayi.
30 Hamlii na kulanda pameza pangu mu Utuwa wangu na hamulikali muvibanta vya
ufalumi kugatoza makabila lilongu na mawili ga Israeli.

Yesu kankutunga handa Peteru hakamlemi
Matayu 26:31-35; Mariku 14:27-31; Yohani 13:36-38

31 "Simoni, Simoni! Gupikaniri! Shetani kapatiti ruusa ya kuwajera mwenga mawoseri,
kuvilaviya viherepa kulawa muvidoda, gambira mkulima pakapeta nganu kulawa mu-
makapi. 32 Kumbiti neni nankuluwira kwa Mlungu, Simoni njimiru yaku nayidodomera.
Nagwenga pagumbuyira, guwatangi wayagu."
33 Peteru kamwankula, "Mtuwa, neni ng'enda kala pamuhera na gwenga mushibetubetu,
na ata kuhowa pamuhera na gwenga."

[34] Yesu kamuwankula, “Nukugambira gwenga Peteru, pamberi njogolu hakeniwiki leru
hagunemi mala ndatu.”

Kulitanda mushipindi sha ndabiku

[35] Shakapanu Yesu kawakosiyiti wantumintumi wakuwi, “Shipindi shanuwatumiti pota
na mpiya, na muhaku ama vilwatu, mpungukiwitwi shintu shoseri?”
Wamwankula, “Ndala.”
[36] Yesu kawagambira, “kumbiti vinu, ulii yakawera na muhaku gwa mpiya kagutoli,
yakahera na upanga, kawuzi nguwu yakuwi na kahemeri upanga umu.” [37] “Toziya
nukugambirani, Malembu Mananagala galembwa, ‘Wamtuliti shipinga shimuwera pa-
muhera na wavidoda,’ ndo mpaka gatimii kwa neni, toziya shawalemba kuusu neni
shankwiza kuwera nakaka.”
[38] Wantumintumi walonga, “Guloli Mtuwa! Panu kwana mapanga mawili!”
Yesu kalonga, “Ayi itosha!”

Yesu kankusali mulugongu lwa Mizeyituni
Matayu 26:36-46; Mariku 14:32-42

[39] Yesu kalawa mulushi na kugenda, ntambu yaiweriti ntambu yakuwi, kagenda mpaka
kulugongu lwa mizeyituni, wafundwa wakuwi wamfata. [40] Pakasokiti kuliya kawagambir-
iti, “Mluwi Mlungu namwingira mukujerwa.”
[41] Shakapanu kawaleka kagenda utali wa muntu kuweza kuguma libuwi, kasuntama
na kumluwa Mlungu. [42] Kalonga, “Tati pagufira, guyiwusiyi nkata ayi ya ndabiku kwa
neni. Ata hangu, mafiliru gaku gafiliziwi, pota ganeni ndiri, ira gutendi ntambu yagufira
gumweni.” [43] Palaa wamahoka wa Mlungu kulawa kumpindi wamlawira, su wamtanga.
[44] Pakaweriti mu kutama nentu, kamluwiti Mlungu na livuki limlawiti gambira matoni ga
mwazi, gaturukiti pasi.
[45] Pakaluwiti kala, kawawuyiriti wafundwa wakuwi, kawawoniti wagonja mpota,
womberi waweriti na hinginiku. [46] Kawagambira, “Iwera ashi mgonja? Mwimuki na mluwi,
namwingira mukujerwa.”

Yesu wambata
Matayu 26:47-56; Mariku 14:43-50; Yohani 18:1-11

[47] Yesu pakaweriti kankali kankuyowera, lipinga lya wantu liza palilongoziwa na Yuda,
yumu gwa walii wafundwa lilongu na wawili. Yuda kamgenderiti Yesu na kumnonera.
[48] Yesu kamgambira, “Yuda! Hashi gwankumgalambuka Mwana gwa Muntu kwa kum-
nona?”
[49] Wantumini yawaweriti pamuhera na Yesu pawagawoniti galii gagalawira, womberi
wakosiya, “Mtuwa tutumii mapanga getu?” [50] Na yumu gwawu kamkomiti upanga
ntumintumi gwa Mtambika Mkulu na kamdumula likutu lyakuwi lya kumliwu.
[51] Palaa, Yesu kalonga, “Ayi itosha!” Kalishinkula likutu lya muntu ayu, kamuponiziya.
[52] Shakapanu Yesu kawagambira watambika wakulu, na wakulu wawalolera wa Numba
nkulu ya Mlungu na wazewi wawiziti kumubata, “Hashi, mwiza na mapanga na vindonga
kumbata gambira neni na mpoka? [53] Kila lishaka panweriti pamuhera na mwenga Mnumba
nkulu ya Mlungu mumbata ndiri. Kumbiti ashi ndo shipindi shenu asa, ndo shipindi sha
ukolamlima wa luwindu.”

Peteru kankumlema Yesu
Matayu 26:57-58,69-75; Mariku 14:53-54,66-72; Yohani 18:12-18,25-27

[54] Wamubatiti Yesu na kugenda nayu ukaya kwa Mtambika Mkulu, na Peteru kaweriti
kankumfata kwa kutali. [55] Motu waguwashiti pakati pa uwa, na Peteru kaweriti pamuhera
na woseri weni waweriti walikala pamuhera pawayoterata motu. [56] Ntumintumi yumu
mdala pakamwoniti Peteru kalivaga pakwegera na motu, kamjodoleriti masu na kalonga,
“Muntu ayu kaweriti vira pamuhera na Yesu!”
[57] Kumbiti Peteru kaberiti pakalonga, “Ndala gwenga, neni nummana ndiri!”

58 Shakapanu hera, muntu yumonga kamwona Peteru na kalonga, “Gwenga gwa yumu
gwawu!”
Kumbiti Peteru kawankula, “Mtuwa gwenga, neni ndiri!”
59 Na lisaa limu pamberi, muntu yumonga kamsisitiza pakatakula, “Nakaka ayu kaweriti
pamuhera na Yesu, toziya ayu ndo Mgalilaya vira!”
60 Peteru kamwankula, “Mtuwa gwenga, nuvimana ndiri ntambu yagutakula!” Palaa
palii, pakaweriti kankali kankuyowera, njogolu kawika. 61 Mtuwa kagalambuka na kumlola
Peteru, na Peteru kalihola galii Mtuwa gakamgambiriti, “Leru pamberi njogolu keniwika
hagunemi mala ntatu.” 62 Peteru kawukiti kugenda kunja, na kalila nentu.

Yesu kankuhigilwa na kukomwa
Matayu 26:67-68; Mariku 14:65

63 Wantu walii waweriti wankumlolera Yesu, wamkomiti na kumhigira. 64 Wamtawiti
shitambala kusheni, na wankumkosiya, “Gutungi! Gani yakakukomiti?” 65 Wamlavilira
visoweru vivuwa vya kumwigilanga.

Yesu wamtula kulongolu mushizyungu
Matayu 26:59-68; Mariku 14:55-64; Yohani 18:19-24

66 Lishaka lyalifatiti Yesu wamjegiti mushizyungu. Pashizyungu kuweriti na wazewi na
watambika wakulu na wafunda wa malagaliru, womberi waliwoniti pamuhera na Yesu
wamjegiti kulongolu kwawu. 67 Nawomberi wamgambira, “Gutugambiri! Hashi, gwenga
gwa Kristu?” Su Yesu kawagambira, “Ata panuwagambira, hapeni mnjimiri, 68 handa
panuwakosiya hapeni mnankuli. 69 Kwanjira vinu, Mwana gwa Muntu hakalivagi uwega
wa kumliwu wa Mlungu kana makakala goseri.”
70 Woseri walonga, “Ndo kulonga gwenga gwa Mwana gwa Mlungu?”
Nayomberi kawankula, “Mwenga mtakula handa ndo Neni.”
71 Nawomberi walonga, “Tufira ndiri kayi ukapitawu umonga? Twaweni tupikanira shilii
shakatakuliti.”

23

Yesu wamjega pashizyungu sha Pilatu
Matayu 27:1-2,11-14; Mariku 15:1-5; Yohani 18:28-38

1 Shikundi shoseri wagolokiti, wamjega Yesu kulongolu kwa Pilatu, 2 Wanja kumsitaki,
pawalonga, “Tumwoniti muntu ayu kankuwasongiziya wantu wetu, na kuwaberiziya
wantu kumupanana kodi Kaisari, pakawagambira Kristu mweni ndo, mfalumi.”
3 Pilatu kamkosiyiti yomberi, “Hashi, gwenga ndo Mfalme gwa wayawudi?”
Yesu kamuwankula, “Gwenga gulonga.”
4 Pilatu kawagambira watambika wakulu wa numba ya Mlungu na lipinga lya wantu,
“Mona likosa ndiri lyoseri kwa muntu ayu.”
5 Kumbiti womberi wanjiti kulonga kankuwazongiziya, “Kwa mafundu gakuwi kanjiti
kutenda ndewu pakati pa wantu woseri mu Yudeya. Kanjiti mu Galilaya na vinu kiza
panu.”

Yesu wamjega kwa Herodi

6 Pilatu pakapakiniriti aga, kakosiya, “Hashi, muntu ayu ka mwenikaya gwa Galilaya?”
7 Pakavimaniti handa Yesu kalawiti lushi lwalukolitwimlima na Herodi, su kamjegiti kwa
Herodi, ndo mweni yakaweriti mu Yerusalemu shipindi shilii. 8 Herodi kanemeleriti nentu
pakamwoniti Yesu, toziya kapikaniriti kala visoweru vyakuwi, su kaweriti kankuhepera
kumwona yomberi kwa shipindi shivuwa. Kaweriti kankutumbira kawoni Yesu pakatenda
mauzauza. 9 Su Herodi kamkosiyiti Yesu makosiwu gavuwa, kumbiti Yesu kamwankula
ndiri. 10 Mtambika mkulu gwa numba ya Mlungu na wafunda wa Malagaliru walawiriti
pawulongoru, walaviyiti masitaka gawu kwa makakala nentu. 11 Herodi pamuhera na
wanjagila wakuwi, wamwayibishiti Yesu na kumtendera lidufiya, shakapanu wamvalisiya
nguwu ya shifalumi, na wamuwuziya kwa Pilatu. 12 Kwanjira lishaka lilii, Herodi na Pilatu
wawera maganja, pamberi pa shipindi shilii waweriti wangondu.

Yesu wamutoza kuhowa
Matayu 27:15-26; Mariku 15:6-15; Yohani 18:39-19:16

13 Su Pilatu kawashemiti pamuhera, watambika wakulu wa numba ya Mlungu, na
walongoziya na wantu 14 kawagambira, "Mumjega muntu ayu kwaneni pamlonga kaweriti
kawasongiziya wantu wawulemi ufalumi wa Rumi. Vinu mpikiniri! Pandoliti kala weri
shitwatila ashi pawulongolu penu, mona ndiri likosa lyoseri kwa masitaka genu kwakuwi.
15 Wala Herodi kawoniti ndiri likosa, su kamuwuziyiti kwa twenga. Kwahera likosa lya
kumtenda muntu ayu kahowi. 16 Su hanuwalongeri wamsyatangi viboku, hanumleki
kagendi zakuwi." 17 Kila Mumsambu gwa Pasaka Pilatu kamlekiziyaga mtatilwa yumu
pakati pawu.

18 Lipinga lyoseri wabotanga pawalonga, "Gumlagi ayu! Gutuvuguliri Baraba!" 19 Baraba
wamtuliti mushibetubetu toziya ya kutenda ngondu mlushi lulii, viraa kalagiti wantu.

20 Pilatu kafiriti kumlekeziya Yesu, su katakula kayi nawomberi. 21 Kumbiti womberi
watenditi umatu, "Gumkong'onderi misumali mulupingika! Gumkong'onderi misumali
mulupingika!"

22 Pilatu kawagambira mala ya tatu, "Ashi katenda shidoda gaa? Mona ndiri likosa
kwakuwi limtendi yomberi wamlagi, su hanumsyatangi viboku, su hanumlekeziyi."

23 Kumbiti womberi wakazaniti kutenda umatu kwa kubotanga kuwera Yesu mpaka
kakong'onderwi misumali mulupingika, na upeleru wawu wa kutenda umatu ukanga.
24 Su Pilatu kaamuwiti ntambu yawafira womberi gatendeki. 25 Kamvugulira kulawa
mushibetubetu muntu ulii yawamfiriti, ndomweni yawamtuliti mushibetubetu toziya ya
ngondu yakuwi na kulaga wantu, su kamlaviyiti Yesu kwa womberi wamtenderi ntambu
yawafira.

Yesu wankumkong'ondera misumali mulupingika
Matayu 27:32-44; Mariku 15:21-32; Yohani 19:17-27

26 Pawaweriti wankumjega, waliwoniti na muntu yumu yawamshema Simoni gwa
Kureni, kaweriti kankulawa muisi na kwingira mlushi. Su wambata, wamtwika lupingika
lulii kalutoli kumbeli kwa Yesu.

27 Lipinga likulu lya wantu limfatiti, mngati mwawu waweriti wadala wankudaya
na kumlilira. 28 Yesu kawagalambukira, kuwagambira, "Mwenga washina mawu wa
Yerusalemu! Namundilira neni, kumbiti mlililiri maweni na wana wenu. 29 Toziya
mashaka gankwiza, wantu hawalongi, 'Mbaka kwa walii wagumba, yawaleriti ndiri ama
kunonisiya wana!' 30 Hashiweri shipindi wantu pawayigambira migongu, 'Gutuguwiri!' Na
kuvigambira vigongu, 'Gutugubiki!' 31 Kwa mana, handa wantu wankugutendera mtera
gwankali kuyuma ntambu hayi, hayiweri hashi kwa mtera guyuma?"

32 Wawatoliti viraa wantu wamonga wawili, wadoda wawalagi pamuhera na
Yesu. 33 Pawasokiti kala pahala pawapashema, "Shipalakasa sha mtuhi," Yesu ndo
wamkong'onderiti misumali mulupingika pamuhera na walii wadoda wawili, yumu
uwega wakuwi wa kumliwu na yumu uwega gwakuwi gwa kumshigi. 34 Yesu kalonga, "Tati
guwalekeziyi toziya wavimana ndiri vyawatenda."

Shakapanu wagawana nguwu zyakuwi kwa kugalambula simbi. 35 Wantu wawagolokiti
palii pawamlola. Na walongoziya wamtendera lidufiya pawalonga, "Kawalopoziya wa-
monga, vinu kalilopoziyi mweni, handa mweni ndo Kristu, msyagula gwa Mlungu!"

36 Wanjagira wamtenderiti vira lidufiya, wamgenderiti wamupa icheshema 37 pawalonga,
"Handa nakaka gwenga ndo Mfalumi gwa Wayawudi, gulilopoziyi gumweni."

38 Vira vilii malembu aga wagatula kumpindi kwakuwi, "Ayu ndo Mfalumi gwa
Wayawudi."

39 Yumu gwa walii wadoda yawakong'onderitwi misumali palupinjika, kamwigilanga
Yesu pakalonga, "Hashi, yanakaka ndiri gwenga ndo Kristu? Su gulilopoziyi gumweni,
gutulopoziyi na twenga vira."

40 Kumbiti mdoda gwingi ulii kamkalipira muyaguwi pakalonga, "Gwenga gumtira ndiri
Mlungu ata padidini? Gwenga gupata azabu iraa ayi. 41 Gwenga na neni tustahili, mana

aga ndo malipu ya galii gatutenditi. Kumbiti muntu ayu katenda ndiri shidoda shoseri.”
42 Shakapanu kalonga, “Gwenga Yesu! Gunholi shipindi pagwingira muufalumi waku.”
43 Yesu kamwankula, Nukugambira nakaka, lelu haguweri pamuhera na neni mupar-
adisu.

Kuhowa kwa Yesu mulupingika
Matayu 27:45-56; Mariku 15:33-41; Yohani 19:28-30

44 Iweriti yapata saa sita paliwala, mshenji guleka kuwala, luwindu lugubikiti muisi
yoseri mpaka saa tisa, 45 lipaziya lya numba nkulu ya Mlungu lipantika vipandi viwili.
46 Yesu kalila kwa liziwu likulu, Tati, mumawoku gaku nuyitula rohu yangu. Pakalongiti
hangu kahowa.
47 Paliya, mkulu gwa wanjagila pakawoniti kala galii gatendikiti kamkwisa Mlungu
pakalonga, “Nakaka ayu kaweriti muntu muheri.”
48 Wantu woseri walii waweriti wajojinika toziya ya shitwatila ashi, pawawoniti galiya
gatendikiti, wawuyiti ukaya kwawu pawahinginitiki. 49 Waganja wakuwi pamuhera na
wadala walii wamfatiti kulawa Galilaya, wagolokiti kwa kutali kulola shitwatila shiliya.

Yesu wankumsira
Matayu 27:57-61; Mariku 15:42-47; Yohani 19:38-42

50 Kuweriti na muntu yumu litawu lyakuwi Yosefu, mwenikaya gwa shijiji shimu sha
Wayawudi shawashishema Arimatayu. Kaweriti muntu muheri yakapananwa ligoya.
51 Kaweriti muntu yakashemitwi Yosefu kulawa Arimatayu mlushi lwa Yudeya. Kaweriti
muntu mheri na yakapananwa ligoya, kaweriti kankuhepera kwiza kwa ufalumi wa
Mlungu. Tembera kaweriti Mjumbi gwa shyoteramotu shikulu sha Wayawudi, kajimiliti
ndiri nawomberi majimiranu na matendu gawu. 52 Yomberi kagenditi kwa Pilatu,
kaluwa kamupi nshimba ya Yesu. 53 Su kasulusiya nshimba ilii kulawa mulupingika,
kayizyengititi sanda ya shitani, kayitula mulipumba lyaliweriti walisongola mulitalawu,
lyeni alyenitenderwi. 54 Lishaka lilii liweriti Ijumaa, na matandiru ga lishaka lya kwoyera
liweriti lyankuyanja. 55 Wadala walii waweriti wafatana na Yesu kulawa Galilaya wamfatiti
Yosefu, waliwona lipumba lilii ntambu yawatula nshimba yakuwi. 56 Shakapanu wawuyiti
ukaya, watanditi uturi na malashi ga kuswaga nshimba ya Yesu.
Lishaka lya kwoyera woyeriti gambira malagaliru gaamuwiti.

24

Kuzyuka kwa Yesu
Matayu 28:1-10; Mariku 16:1-8; Yohani 20:1-10

1 Jumapili mandawira ndaa, wadala walii wagenditi kulipumba pawatola na utuli ulii
wawaunyawiti. 2 Wawoniti libuwi lilii libilingisiwa pampenku pa lipumba. 3 Pawingiriti
mngati, wawoniti ndiri nshimba ya Mtuwa Yesu. 4 Wagolokiti palii na waweriti
wankulishera kwajili shisoweru shilii, kamukamu hera wantu wawili wazivaliti nguwu
zimeremeta mbuu wagolokiti pakwegera na womberi. 5 Wadala walii wingiritwi na
lyoga, wasuntama. Su wantu walii wawagambira, “Iwera ashi mwankumsakula mkomu
pakati pa wahowiti? 6 Ka panu ndiri, kazyuka kala! Mliholi galii gakawagambirani
pakaweriti kulii Galilaya, 7 ‘Mwana gwa Muntu mpaka wamlaviyi kwa wantu wanavidoda,
nayomberi hawamkong'onderi misumali mulupingika na lishaka lya tatu hakazyuki
kwanjira pakahowiti’ ”
8 Wadala walii waliholiti vyakatakuliti Yesu, 9 walawiti mulipumba, na watakuliti vintu
avi vyoseri kwa wantumintumi walii lilongu na yumu na wamonga wawaweriti paliya.
10 Hashina Mariya Magidalena na Yoana na Maliya mawu gwa Yakobu, pamuhera na
wadala wamonga wawagenditi nawomberi ndo watakuliti vintu vilii kwa wantumintumi.
11 Kumbiti wantumintumi pawapikaniriti ntambu yawatakuliti wadala walii wahera mana,
su wawajimilira ndiri. 12 Su Peteru kalawiti na kagenda pakatuga mpaka kulipumba,

kasuntama na kawoniti sanda hera. Kawuyiti ukaya pakawera kankulihola kwajili ya galiya yagalawiriti.

Mwanja kugenda Emau
Mariku 16:12-13

13 Lishaka lilalirii, wantu wawili mngati mwa wantu wawamfata Yesu waweriti wanku-
genda mushijiji shawashishemiti Emawu, utali wa kilumita lilongu na yimu kulawa
Yerusalemu, 14 na waweriti wankuyowera kwajili ya goseri galii yagalawiriti. 15 Pawaweriti
wankuyowera na kuligambiziyana, Yesu mweni kalawira na kugenda pamuwera na-
womberi. 16 Wamwoniti kwa masu, kumbiti wamumana ndiri. 17 Yesu kawakosiya,
"Mwankuyowera shishi pamgendagenda?"

Womberi wagoloka jii, sheni zyawu zihinginikiti. 18 Muntu yumu pakati pawu,
yawamshema Kileopa, kamkosiya, "Hashi gwenga gwa muhenga gweka yaku
Kuyerusalemu yaguvimana ndiri vitwatira yavirawiriti kulii mashaka aga?"

19 Yesu kawakosiya, "Vitwatila gaa?"

Womberi wamwankula, "Vitwatira vyavimpatiti Yesu gwa Nazareti. Muntu ayu
kaweriti mbuyi gwa Mlungu kana uwezu kulongolu kwa Mlungu na kulongolu kwa wantu,
mukila shintu shakatakuliti na kutenda. 20 Watambika wakulu na wakolamlima wetu
wamlaviya wamtozi kuhowa, na wamkong'ondera misumali palupinjika. 21 Na twenga
tulitumbira handa mweni ndo kaweri yumu yakagenda kuikombola Israeli! Gamonga
ga aga goseri, leru ndo lishaka lya tatu kwanjira vitwatira avi pavirawiriti. 22 Wadala
wamu mushipinga shetu watusintuziya, pawagenditi kulipumba mandawira putiputi,
23 su wayiwoniti ndiri nshimba yakuwi. Wawuyiti pawalonga handa walawiritwi na
wantumintumi wa kumpindi, pawawagambiriti handa kaweriti mkomu. 24 Wamonga
mushipinga mwetu wagenditi kulipumba, wawona galii gawatakuliti wadala walii, su
mweni wamwona ndiri."

25 Shakapanu Yesu kawagambira, "Iwera hashi mwa wazigizigi shiyasi ashi na myoyu
yenu ikamala nentu kugajimira goseri galii gatakulitwi na wambuyi wa Mlungu! 26 Hashi,
ifiruwa ndiri Kristu kukong'onderwa misumali mulupingika, shakapanu kingiri muukwisa
wakuwi?" 27 Na Yesu Kawagambira vitwatira vyoseri vya vimuwusu mweni Mumalembu
Mananagala mushintola sha Musa na shawalembiti wambuyi woseri wa Mlungu.

28 Pawaweriti pakwegera na shijiji shawashigenderiti, Yesu katenda gambira kankwen-
dereya na mwanja, 29 kumbiti womberi wamluwiti pawalonga, "Gwikali pamuwera na
twenga, mana kwinala, na pashiru pankwingira." Su kingira na kulikala pamuwera
nawomberi. 30 Pakalivagiti kuliya shiboga pamuwera na womberi, katola libumunda na
kulitekelera, shakapanu kalimega na kuwapanana. 31 Masu gawu gavugukiti na wammana,
kumbiti kawukiti pamasu pawu. 32 Su waligambirana weni, "Hashi myoyu yetu iweriti
iyaka ndiri shipindi pakaweriti kankututakulira Malembu Mananagala munjira kulii?"

33 Wawuka shipindi shilaa shilii na wawuyiti Yerusalemu, wawoniti wantumintumi walii
lilongu na yumu na walii wamonga waweriti pamuwera pawalijojinira 34 na walonga,
"Nakaka Mtuwa kazyuka! Kamlawira Simoni!"

35 Su wantumini wawili wawagambira ntambu yagawapatiti munjira, na ntambu
yawammaniti pakamega libumunda.

Yesu kankuwalawira wantumini wakuwi
Matayu 28:16-20; Mariku 16:14-18; Yohani 20:19-23; Matayu 1:6-8

36 Wantu awili pawaweriti wankuwagambira aga, palaa paliya Yesu mweni kagoloka
pakati pawu na kawagambira, "Ponga iweri na mwenga."

37 Walilimuka na waweriti na lyoga pawavimana wawona shihoka. 38 Su Yesu kawagam-
bira, "Iwera ashi mwana lyoga? Iwera ashi myoyu yenu itira? 39 Mloli mawoku gangu na
magulu gangu na mloli neni ndo mweni. Mumbati mundoli na hamvimani, mana shihoka
shahera nshimba na mafupa ntambu yamndola."

40 Katakuliti aga na kawalanguziyiti mawoku na magulu gakuwi. 41 Waweriti wankali
pawagajimira ndiri, toziya ya manemu gawu na wankali wankulishera, Yesu kawakosiyiti,

"Mwanashu shiboga shoseri panu shakuliya?" [42] Wamupa shipandi sha somba wa
kubanika, [43] kashitoliti na kushiiliya, woseri pawamlola.
[44] Shakapanu kawagambira, "Ayi ndo mana ga visoweru vyanuwagambiriti pamweriti
pamuhera na mwenga, kila shintu shawalembiti kwajili ya neni Mulilagaliru lya Musa, na
mukulemba gawalembiti wambuyi wa Mlungu, na mushintola sha Zaburi gawera nakaka."
[45] Shakapanu kagavugula mahala gawu kugamana Malembu Mananagala, [46] na kawagam-
bira, "Ashi ndo shawalembiti, Kristu mpaka katabiki na mpaka kazyuki kulawa kwa
wahowiti lishaka lya tatu kwanjira pakahowiti, [47] nalitawu lyakuwi muujumbi kwajili
ya kuleka vidoda vyawatenda mpaka wawubweri kwa isi zoseri, kwanjira Yerusalemu.
[48] Mwenga mwa wakapitawu wa vitwatira avi. [49] Na neni mweni hanuwajegerani ulii mweni
Tati yakalagiliti kumjega, su muheperi muisi uganu mpaka pawakupanani makakala
galawiti kumpindi kwakuwi."

Yesu kankunyasulwa kugenda kumpindi kwa Mlungu
Matayu 28:16-20; Mariku 16:14-18; Yohani 20:19-23; Matayu 1:6-8

[50] Su Kawalonguziyiti kunja kuisi mpaka Betaniya, kanyasula mawoku gakuwi kumpindi,
na kawatekelera. [51] Pakaweriti kankuwatekelera, kawaleka, kanyasulitwi kugenda
kumpindi kwa Mlungu. [52] Womberi wamguwira, na wawuyiti kugenda Yerusalemu,
pawawera na nemeli nkulu, [53] na walikaliti shipindi shoseri Mnumba nkulu ya Mlungu
pawamkwisa Mlungu.

SHISOWERU SHIWAGIRA SHAKALEMBITI YOHANI ULONGOLERU

Shisoweru Shiwagira shakalembiti Yohani ndo shimu pakati pa vintola vyamsheshi Mulipatanu lya Syayi, vyavilanguziya makaliru ga Yesu Kristu. Kila shimu shishemwa "Injili mana yakuwi Shisoweru Shiwagira." Vintola avi vilembitwi na Matayu na Mariku na Luka na Yohani pakahowiti kala Yesu. Shintola ashi sha Shisoweru Shiwagira pamonga shilembwa na ntumintumi Yohani mushinja sha malongu tisa Pakwiyuka Yesu. Pamuhera na aga shintola ashi shilonga ndiri kuwera Yohani ndo yakalembiti, ntambu ya kulemba ilifana nentu na mahamba galii ga 1Yohani na 2Yohani na 3Yohani. Walemba wamu wa makashu walonga kuwera shintola ashi shilembitwi Efesu toziya kwa shipindi ashi Yohani kalikaliti mulushi alu.

Yohani kankutakulira nfiru ya shintola ashi ndo kuwatanga wantu wajimiri kuwera Yesu ndo Kristu Mlopoziya, Mwana gwa Mlungu yakawera mkomu 20:31. Kwa kugajimira aga tuweza kulikala kwa litawu lyakuwi. Shintola ashi shilembelwa su shibetulwi na wantu woseri Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi. Shisoweru Shiwagira shakalembiti Yohani kwa ntambu yimu vilinganira ndiri na vintola vyamonga vilii vitatu. Yomberi kaloliti nentu mumauzauza gagatenditwi na Yesu na kalembiti ndiri nentu kuusu mifanu ya Yesu, viraa kalembiti ndiri mushintola ashi vitwatira vilii vikulu gambira ubatizu wa Yesu na kujerwa kwakuwi kushiwala.

Yagaweramu

Yohani kanja Shisoweru Shiwagira, shipandi sha 1:1-18

Shakapanu kankulemba mauzauza gamu geni Yesu kagatenditi, shipandi sha 1:19-12:50.

Shakapanu kalanguziya vitwatira vyavilawiliti vya makaliru ga Yesu yagalongoziya kuhowa kwakuwi na kuzyuka, shipandi sha 13:1-20:31.

Yohani kankumalalira Shisoweru Shiwagira, shipandi sha 21 pakalongiti kuusu Yesu pakawalawiriti wantu pakuzyuka kwakuwi na shakapanu nfiru yakuwi ya kulemba shintola ashi.

Shisoweru sha Ukomu

1 Panjiti lipaga kuweriti na Shisoweru, Shisoweru kaweriti pamuhera na Mlungu,
nayomberi kaweriti Mlungu. 2 Kwanjira kwanja Shisoweru kaweriti pamuhera na
Mlungu. 3 Kupitila shisoweru, Mlungu kawumbiti vintu vyoseri, kwahera ata shintu shimu
shawashiwumbitwi pota nayomberi. 4 Shisoweru ndo shanzu sha makaliru na makaliru
aga gajegiti weru kwa wantu. 5 Uweru awu ulangala muntiti na ntiti hapeni izimiziyi uweru
awu.

6 Mlungu kamtumiti mjumbi gwakuwi litawu lyakuwi Yohani, 7 Yakiziti kuwapitawulira
wantu kuusu uweru awu, su woseri wapikiniriti ujumbi na wamijimiri. 8 Yohani kaweriti
ndiri uweru, ira kiziti hera kuwagambira wantu kuusu uweru awu. 9 Awu ndo weru
wanakaka, weru wankwiza pasipanu, kuwawalira wantu woseri.

10 Shisoweru kaweriti pasipanu. Mlungu kanyawiti pasipanu kupitira Shisoweru,
kumbiti wantu wa pasipanu wamumana ndiri. 11 Kiziti muisi yakuwi mweni, kumbiti wantu
wakuwi mweni wamuwanka ndiri. 12 Kumbiti wamonga yawamuwankiti na kumjimira,
awa kawayupiti uwezu wa kuwera wana wa Mlungu. 13 Womberi waweriti ndiri wana wa
Mlungu kwa uwezu wa wantu ama kwa makakala ga nshimba ama kwa kufira kwa muntu,
ira Mlungu mweni kawatenditi waweri wana wakuwi.

14 Shisoweru kaweriti muntu, kalikaliti na twenga, kaweriti upendelewu nentu pa-
muhera na unakaka. Tuwoniti ukwisa wakuwi, ukwisa yakauwankiti, wa Mwana gwa
gweka gwa Tati.

[15] Yohani kawagambira wantu kuusu Shisoweru. Kabotanga, “Ayu ndo ulii yanumtakuliti shipindi pantakuliti, ‘Paneni kankwiza muntu yumu, yomberi ndo mkulu kuliku neni, toziya kaweriti kala neni naniyiwuki.’ ”

[16] Kulawira na upendelewu uvuwa wakuwi, katutekeleriti woseri, katupiti utekeleru na utekeleru. [17] Mlungu katupiti Lilagaliru kupitira Musa, kumbiti upendelewu na unakaka viziti kupitira Yesu Kristu. [18] Kwahera muntu yakamwoniti Mlungu. Kumbiti Mwana gwa gweka yakaweriti Mlungu na yakaweriti uwega wa Tati gwakuwi, ndo yakatenditi kamanikani.

Ujumbi wa Yohani Mbatiza
Matayu 3:1-12; Mariku 1:1-8; Luka 3:1-18

[19] Awu ndo upitawu wa Yohani kwa wakulu wa Wayawudi Yerusalemu kulii pawawatumiti watambika wamu na wantu wa ukowu wa Lawi wa numba ya Mlungu wagendi kwa Yohani wamkosiyi, “Gwenga gwa gaa?”

[20] Yohani kalemiti ndiri kuwankula, ira katakuliti pota na kufifa, kalongiti, “Neni na Kristu ndiri yakasyagulitwi na Mlungu kuwalopoziya wantu.”

[21] Womberi wamkosiya, “Su, gwenga gwa gaa? Gwenga gwa Eliya?” Yohani kawankula,

“Ndala, neni ndiri.” Wamkosiya kayi,

“Gwenga ndo ulii Mbuyi gwa Mlungu yawamtakuliti?”

Yohani Kawankula, “Ndala!”

[22] Nawomberi wamgambira, “Su, gutugambiri gwenga gwa gaa? Su gutakula hashi kuusu gumweni? Hatugendi kutakula ntambu yagutuwankula kwa walii yawatutumiti.”

[23] Yohani kawankula ntambu yakalembiti Isaya mbuyi gwa Mlungu,

“Neni ndo liziwu lya muntu yakabotanga mushiwala,
‘Mnyawi njira yakupitira Mtuwa!’ ”

[24] Wajumbi yawatumitwi na Mafalisayu, [25] wamkosiyiti Yohani, “Paguwera ndiri Kristu, ama Eliya, ama ulii Mbuyi gwa Mlungu, iwera hashi gubatiza?”

[26] Yohani kawankula, “Neni mbatiza kwa mashi, kumbiti kwana yumu pakati penu yamummana ndiri. [27] Paneni kankwiza, neni herepa ndiri ata kuyopola lugoyi zya vilyatu vyakuwi.”

[28] Vitwatila vyoseri vyavilawiriti Betaniya kusika mwa lushemba lwa Yoridani, pahala Yohani pakawera kankubatiza.

Yesu Mwana Kondolu gwa Mlungu

[29] Shirawu yakuwi, Yohani kamwoniti Yesu kankumwizira. Yohani katakula, “Ayu ndo Mwana Kondolu gwa Mlungu, yakawusiya vidoda vya wantu wa pasipanu! [30] Ayu ndo ulii yanumtakuliti, pantakuliti, ‘Paneni kamkwiza muntu yumu mkulu kuliku neni, toziya kaweriti kala neni haneniyiwuki.’ [31] Namweni numumaniti ndiri, kumbiti niziti kubatiza kwa mashi su yomberi kamanikana kwa wantu wa Israeli.”

[32] Na awu ndo upitawu Yohani yakautakuliti, “Moniti Rohu Mnanagala kankusuluka gambira nkunda pakiza kulawa kumpindi kwa Mlungu na kumkangalira. [33] Neni numumana ndiri kuwera yomberi ndo uliya yanumtakuliti, su Mlungu yakantumiti neni kubatiza kwa mashi, kang'ambiriti, ‘Hagumwoni Rohu pakamsulukira muntu kulawa kumpindi, ndo ulii yakabatiza kwa Rohu Mnanagala.’ [34] Yohani katakuliti, Neni moniti, nuwagambirani nakaka kuwera ayu ndo Mwana gwa Mlungu.”

Wantumini wa kwanja wa Yesu

[35] Shirawu yakuwi, Yohani kaweriti kayi paliya pamuhera na wafundwa wakuwi wawili, [36] pakamwoniti Yesu kankupita katakula, “Ayu ndo Mwana Kondolu gwa Mlungu.”

[37] Wafundwa wawili pawapikaniriti aga, su wagenditi pamuhera na Yesu. [38] Yesu kagalambukiti, kawawoniti wankumfata, su kawakosiya, “Mwankusakula shishi?”

Womberi wamwankula, “Rabi” mana yakuwi “mfunda” gulikala koshi?

[39] Yesu kawagambira, “Mwizi na mloli.” Iweriti handa saa lilongu pamihi. Su wagenditi
pamuhera na yomberi na wapawoniti pahala pakalikaliti. Walikaliti pamuhera na Yesu
lishaka lyoseri.
[40] Andereya, mlongu gwa Simoni Peteru, yakampikiniriti Yohani pakalonga na mweni
kamfatiti Yesu. [41] Andereya kamwoniti kwanja mlongu gwakuwi Simoni, kamgambira,
“Tumwoniti ulii Mlopoziya yakasyaguritwi na Mlungu” Ayu ndo Kristu Mlopoziya. [42] Su
wamjegiti Simoni kwa Yesu.
Yesu kamlola Simoni na kalonga, “Litawu lyaku ndo Simoni mwana gwa Yohani,
Kumbiti hagushemwi Kefa.” Kwa Shigiriki ndo Peteru, mana yakuwi “Litalawu.”

Yesu kawashema Filipu na Nataniyeri

[43] Shirawu yakuwi Yesu kaamuwiti kugenda Galilaya. Su kamwoniti Filipu, kamgam-
bira, “Gunfati!” [44] Filipu kaweriti mwenikaya gwa Betisayida, lushi lyawalikaliti ashina
Andereya na Peteru. [45] Filipu kamwoniti Nataniyeri na kamgambira, “Tumwona ulii mweni
Musa kamlembiti mushitabu sha Malagaliru na wambuyi wa Mlungu walembiti kuusu
mweni. Mweni ndo Yesu mwana gwa Yosefu, kulawa Nazareti.”
[46] Nataniyeri kamkosiya Filipu, “Kwana shintu shoseri shiherepa shiza kulawa
Nazareti?”
Filipu kamwankula, “Gwizi guloli.”
[47] Yesu pakamwoniti Nataniyeri kankumwizira, katakuliti kuusu yomberi, “Mloli! Ayu
ndo Mwisraeli nakaka, kwahera shinika kwakuwi.”
[48] Nataniyeri kamkosiya “Gumana ashi neni?”
Yesu kamwankula, “Pamberi pa Filipu kukushema, nukuwoniti pagulivagiti pasi pa
mtera gwa mkuyu.”
[49] Nataniyeri kamwankula, “mfunda, Gwenga ndo Mwana gwa Mlungu! Gwenga gwa
Mfalumi gwa Israeli!”
[50] Yesu kamgambira, “Hashi, gujimira toziya nukugambiriti kuwera nukuwoniti pasi pa
mtera gwa mkuyu? Haguwoni vikulu nentu vivuwa kuliku avi!” [51] Na Yesu kawagambiriti
womberi, “Nankuwagambirani mwenga nakaka, hamuwoni kumpindi kwa Mlungu ku-
vuguka na wantumintumi wa kumpindi pawakwena na kumsulukira Mwana gwa Muntu.”

2

Ndowa mulushi lwa Kana

[1] Lishaka lya tatu kuweriti ndowa mulushi lwa Kana, kumkowa Galilaya. Mawu gwakuwi
Yesu kaweriti palaa, [2] Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi nawomberi wawashemiriti ku
ndowa. [3] Divayi payiperiti, mawu gwa Yesu kamgambira, “Kwahera divayi.”
[4] Yesu kamwankula, “Mawu, nagung'ambira shakutenda. Saa yaneni yankali.”
[5] Mawu gwa Yesu kawagambira wantumintumi, “Mtendi shoseri shakawagambireni.”
[6] Palii paweriti na vulu sita zya mabuwi na kila lumu luweziti kutulwa mashi shyasi sha
madebi mawili ama matatu. Iweriti wayitula paliii toziya ya shitiba sha Shiyawudi sha
kunawira. [7] Yesu kawagambira wantumini, “Mumemiziyi viwiga avi mashi.” Nawomberi
wavimemiziya mashi nduu, [8] shakapanu kawagambira, “Vinu mteki mashi aga mwakam-
jegeri mkulu gwa msambu.” Womberi watola mashi na kumjegera yomberi, [9] su vinu
mashi gagalambusiwa gawera divayi na kagalawalira. Mkulu gwa msambu kavimana ndiri
kwayilawiriti divayi, su wantumintumi pawatekiti mashi wavimaniti, mkulu gwa msambu
kamshemiti mpalu gwa ndowa [10] kamgambira, “Kila muntu kaitandaga divayi iherepa huti
ata pawikuta kala, kaitandaga ilii ifaa ndiri. Kumbiti gwenga guitula divayi iherepa mpaka
vinu!”
[11] Yesu katenda liuzauza ali lya kwanja haku Kana mu Galilaya, kaulanguziya ukwisa
wakuwi na wafundwa wakuwi wamjimira.
[12] Pagalawiriti kala aga, Yesu pamuhera na mawu gwakuwi na walongu wakuwi na
wafundwa wagenditi Kafarinaumu na walikaliti kuliya mashaka gavuwa ndiri.

Yesu kingira Mnumba nkulu ya Mlungu
Matayu 21:12-13; Mariku 11:15-17; Luka 19:45-46

13 Msambu gwa Pasaka gwa Wayawudi guweriti gwa pakwegera, su Yesu kagenditi
Yerusalemu. 14 Mnumba nkulu ya Mlungu kawawoniti wantu wankuwuza wang'ombi
na wakondolu na wangunda na viraa wantu wamonga wankuvunjira mpiya pawalivaga
pameza zawu. 14 15 Kanyawiti ntomondu ya lugoyi na kawawinga wavigongolu woseri
walawi kunja kwa Numba nkulu ya Mlungu, pamuhera na wakondolu na wang'ombi,
kazigalambuziya meza zawatendiriti kuvunjira mpiya na kuzipalasiya mpiya zawu, 16 na
kawagambira walii woseri yawaweriti wankuwuza wangunda, "Muusii vintu avi panu!
Muleki kutenda numba ya Tati gwangu iweri pahala pa soku!" 17 Wafundwa wakuwi wal-
iholiti Malembu ntambu yagalembitwi, "Mlungu, kulilaviya kwaneni munumba mwaku
kuyaka mumoyu mwangu gambira motu."
18 Wakulu wa Shiyawudi wamu wamkosiya Yesu, "Hagutendi liuzauza gaa kutulanguziya
twenga handa gwana uwezu kutenda vitwatira avi?"
19 Yesu kawankula, "Hambomoli Numba nkulu ya Mlungu ayi, neni hanuyijengi kayi kwa
mashaka matatu."
20 Wayawudi wamkosiya, "Numba nkulu ya Mlungu ayi waijengiti kwa mivinja milongu
msheshi na sita! Hashi, gwenga hagujengi kwa mashaka matatu?"
21 Kumbiti numba nkulu ya Mlungu Yesu yakayitakuliti ndo nshimba yakuwi. 22 Su
pakazyukisiwitwi kulawa kwa wahowiti, wafundwa wakuwi waliholiti handa katakuliti aga
na wagaaminiti Malembu Mananagala na shilii shakatakuliti Yesu.

Yesu kayimana myoyu ya wantu woseri

23 Yesu pakaweriti Yerusalemu shipindi sha msambu gwa Pasaka, wantu wavuwa
wamjimiriti pawawoniti mauzauza gakatenditi. 24 Yesu kalilaviya ndiri kwa womberi,
toziya kayimaniti myoyu yawu woseri. 25 Kafira ndiri wamgambiri shoseri kuusu wantu,
toziya kavimaniti weri vitwatira vyoseri yaviweriti mumyoyu mwawu.

3

Yesu na Nikodemu

1 Kuweriti na mkulu gwa Shiyawudi yawamshema Nikodemu, kaweriti gwa shipinga sha
Mafalisayu. 2 Lishaka limu kamgendera Yesu pashiru na kamgambira, "Mfunda, tuvimana
handa gwenga gwa mfunda yagutumitwi na Mlungu. Kwahera muntu yakaweziti kutenda
mauzauza gagutenda mpaka Mlungu kapamuhera na yomberi."
3 Yesu kamwankula, "Nakugambira nakaka, Kwahera muntu yakaweza kuwona Ufalumi
wa Mlungu, pakayiwuka kayi ndiri."
4 Nikodemu kamkosiya, "Muntu mkulu kaweza hashi kwiwuka kayi? Hashi, kaweza
kwingira mumtima mwa mawu gwakuwi na kwiwuka mala ya pili?"
5 Yesu kamwankula,
"Nakaka nukugambira, muntu yoseri pakiwuka ndiri kwa mashi na Rohu Mnanagala,
hapeni kingiri Muufalumi wa Mlungu. 6 Muntu kiwuka shinshimba kwa tati na mawu,
kumbiti yakiwuka shirohu kwa Rohu Mnanagala. 7 Nagulikangasha toziya nukugambira
mpaka gwiwuki kayi. 8 Liyega ligendaga palifira kugenda, gulipikanira kuvuma kwakuwi,
kumbiti guvimana ndiri kwalilawiti ama kwaligenda. Ntambu iraayi, iwera hangu kwa
muntu yakiwuka kwa Rohu."
9 Nikodemu kamkosiya, "Hashi, shitwatila ashi, shiwezikani?"
10 Yesu kamwankula, "Hashi, gwenga guwera mfunda gwa Israeli na guvimana ndiri
vitwatira avi? 11 Nukugambira nakaka, tutakula galii tugamaniti na tuwera wakapitawu
wa galii tugawoniti, su mwenga mjimira ndiri ujumbi wetu. 12 Mjimira ndiri paniwagam-
bireni vitwatira vya isi ayi, hashi hamjimiri panuwagambireni vitwatira vya kumpindi?
13 Kwahera muntu yakapatiti kugenda kumpindi kwa Mlungu, ira Mwana gwa Muntu ndo
mweni yakalawiti kumpindi kwa Mlungu."

[14] Gambira Musa ntambu yakamtuliti njoka gwa shaba palusiki kushiwala kulii, ntambu
iraayi Mwana gwa Muntu hakanyasulwi kumpindi, [15] su kila yakamjimira kawera na ukomu
wa mashaka goseri. [16] Mana Mlungu kawafiriti nentu wantu wa pasipanu, su kamlaviyiti
Mwana gwakuwi gwa gweka, su kila yakamjimira hapeni kahowi, kumbiti kaweri na
ukomu wa mashaka goseri. [17] Mlungu kamjegiti ndiri Mwana gwakuwi pasipanu kupatoza,
kumbiti kapalopoziyi.

[18] Woseri yawamjimira Mwana hapeni katozwi, kumbiti woseri yawamjimira ndiri
watozwa kala, toziya wamjimira ndiri Mwana gwa gweka gwa Mlungu. [19] Na toza yeni
ndo ayi, gulangala gwiza pasipanu, kumbiti wantu wafiriti ntiti kuliku gulangala, toziya
vitendu vyawu vidoda. [20] Woseri walii yawatenda vidoda wagukalalira gulangala, hapeni
wizi muulangala, toziya wafira ndiri vitendu vyawu vimaniki. [21] Kumbiti woseri yawatenda
unakaka wiza mu mulangala, su gulangala guvilangaliri vitendu vyawu vyawavitenda
vyakumjimilira Mlungu.

Yesu na Yohani Mbatiza

[22] Shakapanu, Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi wagenditi kumkowa gwa Yudeya,
kalikaliti kuliya pamuhera nawomberi kwa shipindi pakabatiza wantu. [23] Viraa Yohani
kaweriti kankubatiza wantu kulii Ainoni, pakwegera na Salemu, toziya kulii kuweriti na
mashi gamema. Wantu wamgendiriti, nayomberi kaweriti kankuwabatiza. [24] Shipindi ashi
Yohani wenimtuli mushibetubetu.

[25] Likakatala lilawiriti pakati pa wafundwa wa Yohani na Myawudi yumu kuusu shitiba
sha kunawa ntambu yayifiriwitwi. [26] Su wamgenderiti Yohani na kumgambira, “mfunda,
gumuhola muntu uliya yakaweriti pamuhera nagwenga kusika kumwambu kwa Yoridani,
ulii gwenga yagumtakuliti? Vinu yomberi kankubatiza na kila muntu kamgendera!”

[27] Yohani kawankula,

“Kwahera muntu yakawera na shintu shoseri, mpaka kapananwi kulawa kumpindi.
[28] Maweni mwenga muweza kutakula galii gantakuliti, ‘Neni na Kristu ndiri, kumbiti
wantumiti su numulongoleri.’ ”

[29] Mpalu gwa ndowa ndo mweni gwa mdala gwa ndowa, su wagolokera ndowa yawag-
olokiti na kupikinira, wanemelera nentu pawapikanira liziwu lya mpalu gwa ndowa.
Hangu ndo ntambu ya nemeleriti nentu. [30] Mweni ndo kendereyi kamanikana ira neni
nendereyi kumanikana ndiri.

Yakiza kulawa kumpindi kwa Mlungu

[31] Yakiza kulawa kumpindi kwa Mlungu ndo mkulu kuliku woseri. Yakalawila pasipanu
ndo gwa pasipanu na katakulaga vitwatira vya pasi panu, kumbiti yakiza kulawa kumpindi
kwa Mlungu ndo mkulu kuliku woseri. [32] Yomberi kapitawulira galii kagawoniti na
kugapikanira, kumbiti kwahera muntu yakaujimilira ujumbi wakuwi. [33] Su muntu yoseri
yakajimira ukapitawu wakuwi, katakula weri handa Mlungu ndo gwa nakaka. [34] Uliya
yakatumitwi na Mlungu kutakula visoweru vya Mlungu, toziya Mlungu kumpanana
muntu ayu Rohu Mnanagala pota na shipimu. [35] Tati kamfira Mwana gwakuwi na kavitula
vintu vyoseri mumawoku mwakuwi. [36] Yakamwamini Mwana kana ukomu wa mashaka
goseri, yakamjimira ndiri Mwana hakaweri ndiri na ukomu, su maya ga Mlungu hagaweri
kwakuwi.

4

Yesu na mdala Msamariya

[1] Mafalisayu wapikiniriti handa Yesu kaweriti kankubatiza na kankuwapata wafundwa
wavuwa kuliku Yohani. [2] Kumbiti nakaka Yesu kawera ndiri kankubatiza ira wafundwa
wakuwi ndo waweriti wankubatiza. [3] Yesu pakapikaniriti aga, kalawa Yudeya kagenda
Galilaya, [4] pamwanja gwakuwi kalazimika kupitila Samariya.

[5] Su kafikiti Sikari, lushi lumu lwa Samariya, pakwegera na lirambu lilii Yakobu
lyakamupiti mwana gwakuwi Yosefu. [6] Na panu paweriti na linegu lya Yakobu. Yesu

kaweriti katoka toziya ya mwanja, su kalivagiti pasi pampenku pa linegu. Iweriti ipata
saa sita paliwala.
7 Mdala Msamariya kiziti kuteka mashi na Yesu kamgambira, “Gunupi mashi nandi.”
8 Wafundwa wakuwi wagenditi mulushi kuhemera shiboga.
9 Mdala uliya kamgambira, “Gwenga gwa Muyawudi, neni na Msamariya! Su guweza-
hashi kunduwa mashi ga kulanda?” Wayawudi hapeni watumii vikombi na vibakuli
vyavihanganyikiti na vya wantu wa Samariya.
10 Yesu kamwankula, “Handa meguvimaniti mafupu ga Mlungu na gaa yakakuluwa
mashi ga kulanda, megumluwi na yomberi mekakupi mashi ga ukomu.”
11 Mdala uliya kalonga, “Mtuwa, gwenga gwahera shintu sha kutekera mashi na linegu
ndo litalipa. Su, hagupati koshi mashi gana ukomu? 12 Mbuyi gwetu Yakobu ndo yakatupiti
linegu ali, yomberi na wana wakuwi pamuhera na mifugu yakuwi yoseri walanditi mashi
aga. Ashi gwenga gulitumba kuwera mkulu kuliku Yakobu?”
13 Yesu kamwankula, “Woseri walanda mashi aga hawaweri na kwimiluwa kayi.
14 Kumbiti yoseri yakalanda mashi ganumupa neni, hapeni kaweri na kwimiluwa kayi.
Mashi ganumupa hagaweri mngati mwakuwi mbwiru ya mashi ga ukomu na kumupa
ukomu wa mashaka goseri.”
15 Mdala uliya kamgambira, “Mtuwa, gunupi mashi aga! Shakapanu hapeni numuluwi
kayi na hapeni nizi kayi panu kuteka mashi.”
16 Yesu kamgambira, “Gugendi gwakamshemi mpalu gwaku gwizi nayomberi.”
17 Mdala uliya kamwankula, “Neni nahera mpalu,”
Yesu kamgambira, “Gutakula weri pagutakuliti gwahera mpalu. 18 Guyugwa na wapalu
wamuhanu, yomberi yagulikala nayu vinu, mpalu gwaku ndiri. Gung'ambira nakaka.”
19 Mdala uliya kamgambira, “Mtuwa, mona gwenga gwa mbuyi gwa Mlungu. 20 Wambuyi
wangu wa Samariya wamguwiriti Mlungu mulugongu alu, su mwenga Wayawudi mlonga
kuwera Yerusalemu ndo pahala pa kumwabudu Mlungu.”
21 Yesu kamgambira, “Mdala, gunjimira, shipindi shankwiza ndo sheni wantu hapeni
wamguwira Tati mulugongu alu ama ku Yerusalemu. 22 Mwenga Wasamaliya muvimana
ndiri nakaka yawamguwira, kumbiti twenga Wayawudi tumumana yatumguwira, toziya
ulopoziya wiza kulawa kwa Wayawudi. 23 Kumbiti shipindi shankwiza na kayi shisoka kala,
peni wawamguwira nakaka, hawamguwili Tati kwa likakala lya Rohu, wantu wamguwira
hangu ndo Tati yakawafira. 24 Mlungu ndo Rohu, na wantu hawawezi hera kumwabudu
nakaka kwa likakala lya Rowu gwakuwi.”
25 Mdala ulii kamgambira, “Nuvimana kuwera Kristu Mlopoziya yakasyagulitwi hakizi
na pakiza hakatugambiri twenga kila shintu.”
26 Yesu kamgambira, “Neni, ndo yantakula na gwenga.”
27 Shipindi shila shilii wafundwa wa Yesu wawuyiti na waweriti na likangasha likulu
pawamwona Yesu pakatakula na mdala. Kwehera yumu pakati pawu yakamgambiriti
mdala ulii, “Gufira shishi?” Ama kumkosiya Yesu, “Iwera hashi gwankutakula na mdala
ayu?”
28 Su, mdala uliya kaileka vulu yakuwi, kagenda mulushi na kuwagambira wantu,
29 “Mwizi mloli muntu yakang'ambiriti vitwatira vyoseri vyantenditi. Hashi, iwezikana
yomberi kawera Kristu yakasyagulitwi na Mlungu?” 30 Wantu walawa mulushi, wamgen-
dera Yesu.
31 Shipindi shila shiriya wafundwa waweriti wankumuhiga Yesu, “mfunda, gulii shi-
boga!”
32 Su Yesu kawankula, “Neni nana shiboga shamshimana ndiri.”
33 Wafundwa wakuwi walitakuziyana weni, “Hashi, kwana muntu yoseri yakamjegiriti
shiboga?”
34 Yesu kawagambira, “Shiboga shaneni ndo kugajimira gakafira ulii yakantumiti neni
na kumalira lihengu lyakanupiti kutenda. 35 Mwenga mtakula, ‘Kunkali myezi ya msheshi
hera, shipindi sha kubenanga hashisoki.’ Su nukugambirani, mloli marambu, viboga vinu

vipiya kala na viwera kala kubenanga! [36] Yakabena viboga kankupata shibenamgongu
na kankujojinira viboga kwa mashaka goseri, su yumonga yakayala na ulii yakabena
hawanemeleri pamuhera. [37] Kutakula aku kwa nakaka, 'Yumu kayalaga na yumonga
kabenaga.' [38] Neni nuwatumiti mwenga mwakabeni viboga mulirambu mtenda ndiri
lihengu, wamonga watenditi lihengu kulii na mwenga muna mota kulawirana na lihengu
lyawatenditi."

[39] Wasamariya wavuwa mulushi lulii wamjimiriti Yesu toziya mdala uliya katakuliti,
"Kang'ambiriti neni shintu shoseri shantenditi." [40] Su Wasamariya pawamgendiriti Yesu,
wamuluwiti yomberi kalikali pamuhera na womberi na Yesu kalikaliti kulii mashaka
mawili.

[41] Wantu wavuwa wamjimiriti toziya ya ujumbi wakuwi, [42] na womberi wamgambira
mdala uliya, "Vinu twenga tujimira, toziya ndiri ya shilii shagutakuliti, ira toziya twenga
tumpikanira twaweni na tuvimana kuwera nakaka ndo Mlopoziya gwa pasipanu."

Yesu kamuponiziya mwana gwa afisa

[43] Pagapititi mashaka mawili, Yesu kawukiti paliya na kugenda Galilaya. [44] Mana
Yesu mweni katakuliti, "Mbuyi gwa Mlungu hapeni kapananwi ligoya muisi yakuwi."
[45] Pakafikiti Galilaya, wantu wa paliya wamshemiriti, toziya pawaweriti mumsambu gwa
Pasaka kulii Yerusalemu wawonaga vitwatira vyoseri vyakatenditi Yesu shipindi sha
msambu.

[46] Su Yesu kawuyiti kayi Kana mumkowa gwa Galilaya, pahala pakagalambuziti mashi
kuwera divayi. Afisa gwa sirikali kaweriti paliya mwana gwakuwi kaweriti kalwala
ku Kafarinaumu. [47] Pakapikaniriti handa Yesu kankwiza Galilaya pakalawila Yudeya,
kamgendiriti yomberi na kumgambira kagendi Kaferinawumu na kamuponiziyi mwana
gwakuwi, yakaweriti sambira kahowa. [48] Yesu kamgambira, "Pamwona ndiri malangaliru
na mauzauza, hapeni mjimiri!"

[49] Afisa ulii kamwankula, "Mtuwa, tugendi pamuhera vinu, mwana keni howi."

[50] Yesu kamgambira, "Gugendi, mwana gwaku hakaweri mkomu!"

Muntu uliya kavimaniti visoweru vya Yesu, su kagenda zakuwi. [51] Pakaweriti kankali
kamunjira kuwuya ukaya kaliwoniti na wantumintumi wakuwi pawamjegera visoweru,
"Mndemba gwakuwi kawera mkomu!"

[52] Kawakosiya shipindi gaa mwana gwakuwi pakaweriti mkomu na womberi
wamwankula, "Iweriti saa saba paliwala lishu nshimba kupyupa paimlekeziyiti."
[53] Tati uliya kaliholiti kuwera shipindi shiliya ndo Yesu pakamgambiriti, "Mwana gwaku
hakaweri mkomu." Su mweni pamuhera na kaya yakuwi yoseri wamjimira Yesu.

[54] Liuzauza ali ndo lya pili lyakatenditi Yesu pakaweriti kankulawa Yudeya na kugenda
Galilaya.

5

Yesu kankumponiziya muntu

[1] Shakapanu, Yesu kagenditi Yerusalemu kumsambu gwa Wayawudi. [2] Kulaa
Yerusalemu, pakwegera na mlyangu gwawagushemiti Mlyangu gwa kondolu, kweniti na
litanda lyawalishemiti kwa Shiebraniya Betizata, liweriti na seemu midamu muhanu.
[3] Lipinga likulu lya walweli walivagiti seemu azi, wanalwisi na wavibyeketu na walewelek-
iti. Su waweriti wankuhepera mashi gatimbuki, [4] toziya lihoka lya Mlungu kulawa kwa
Mtuwa kila mala pakiza na kugatimbula mashi. Mlweri gwa kwanja kwingira mumashi
pagatimbuka kaponiziwa. [5] Paliya paweriti na muntu yumu yakalwaliti kwa shipindi
sha mivinja milongu mitatu na nane. [6] Yesu pakamwoniti muntu uliya kagonja paliya
na kavimaniti kuwera kalwariti kwa shipindi shivuwa, su kamkosiyiti, "Hashi, gufira
guponi?"

[7] Muntu yakalwala kankula, "Mtuwa, kwahera muntu panu gwankuntula mumashi
shipindi mashi pagatimbuka. Panjeriti kwingira kumbiti kila mala, muntu yumonga
kanongulera."

[8] Yesu kamgambira, “Gugoloki, gutoli mkeka gwaku gugendigendi.” [9] Palaa paliya muntu
uliya kapona. Kagutoliti mkeka gwakuwi na kanja kugendagenda.

Shitwatila ashi shitendikiti Mulishaka lya kwoyera. [10] Wakulu wa Wayawudi pawawoniti
muntu ulii yakaponiziwitwi, womberi wamgambira, “Leru ndo lishaka lya kwoyera!
Kwahera ulekeziwu kwa gwenga kupapa mkeka gwaku.”

[11] Kumbiti Yomberi kawagambira, “Muntu yakamponiziyiti kang'ambiriti ntoli mukeka,
ng'ending'endi.”

[12] Nawomberi wamkosiyiti, “Ndo gaa yakakugambiriti gutoli mukeka gwaku na gugendi-
gendi?”

[13] Kumbiti yomberi kamumana ndiri muntu yakamuponiziiti, mana Yesu kaweriti
kalihanganiya mulipinga lya wantu.

[14] Shapakanu Yesu kaliwoniti na muntu yakamponiziyiti Mnumba nkulu ya Mlungu, su
kamgambira, “Gupikani vinu gwamkomu, guleki kutenda vidoda ama vitwatira vidoda
virawili kwaku.”

[15] Shakapanu muntu uliya kagenda, kawagambira wakolamlima wa Shiyawudi kuwera
Yesu ndo yakamuponiziiti. [16] Su Wayawudi wanjiti kumgaziya Yesu, toziya yomberi katen-
diti shitwatila ashi sha kuponiziya mulishaka lya Kwoyera. [17] Yesu kawagambira womberi,
“Tati gwangu kankutenda lihengu mashaka goseri, naneni viraa ntenda lihengu.”

[18] Visoweru avi viwatenda wakulu wa Shiyawudi wendereyi kusakula ntambu ya
kumlaga Yesu, toziya kalitenda ndiri weri lilagaliru lya lishaka lya Kwoyera na katakuliti
kuwera Mlungu ndo Tati gwakuwi na viraa vilii pakalitenda kuwera gambira Mlungu.

Uwezu wa Mwana gwa Mlungu

[19] Yesu kawagambiriti womberi, “Nukugambirani nakaka, Mwana kaweza ndiri ku-
tenda shoseri gweka yakuwi, katenda shilii shakawoniti Tati gwakuwi pakatenda. Vilii
vyakatendaga Tati, viraa vilii ndo vyakatenda Mwana. [20] Toziya Tati kamfira Mwana na
kamlangalira yomberi vyoseri vyakatenditi mweni, viraa vilii hakamlanguzii vitwatira
vikulu kuliku avi, mwenga hamlikangashi. [21] Handa virii Tati pakawazyukisiyiti wahowiti
na kuwapanani ukomu, ntambu iraayi Mwana kawapanani ukomu yawafira walii. [22] Tati
hapeni katozi muntu yoseri, kumbiti lihengu lyoseri lya kutoza kamupa Mwana, [23] su
wantu woseri wamgohilili Mwana ntambu yawamgohelera Tati. Yakamgohelira ndiri
Mwana, kamgohalila ndiri Tati. Tati ndo mweni yakamtumiti Mwana.

[24] “Nakugambirani nakaka, woseri yawapikanira visoweru vyangu na kumjimira ulii
yakantumiti, hakaweri na ukomu wa mashaka goseri. Hapeni katozwi, ira kapita
kala kulawa mukuhowa na kwingira muukomu. [25] Nukugambirani nakaka, shipindi
shankwiza, kayi shisoka kala, ndo sheni wahowiti hawapikiniri liziwu lya Mwana gwa
Mlungu na woseri yawapikanira hawalikali. [26] Gambira Tati ntambu yakawera shanzu
sha ukomu, hera hangu viraa ntambu yakamtenda Mwana gwakuwi kuwera shanzu sha
ukomu. [27] Na kamupiti Mwana uwezu wa kutoza, toziya yomberi ndo Mwana gwa Muntu.
[28] Namulikangasha shitwatila ashi, shipindi shankwiza wawahowiti woseri hawapikiniri
liziwu lyakuwi [29] nawomberi hawalawi mumapumba mwawu, woseri walii yawatenditi
viherepa hawazyuki na kulikala, na woseri yawatenditi vidoda, hawazyuki na kutozwa.”

Wapitawu wa Yesu

[30] “Neni weza ndiri kutenda shoseri kwa uwezu waneni. Neni ntenda hera ntambu ya
Mlungu pakang'ambira, su kutoza kwaneni ndo teratera, toziya njeriti ndiri kutenda shirii
shanfira, kumbiti ntenda shirii shakafira ulii yakantumiti.

[31] “Handa panulitakulila namweni, upitawu wa neni hapeni ujimilwi kuwera wa nakaka.
[32] Kumbiti kwana yumonga ndo mweni katakulaga upitawu kuusu neni, naneni nuvimana
kuwera vyoseri vyakatakula kuusu neni ndo vyanakaka. [33] Mwenga mtumiti ujumbi kwa
Yohani, nayomberi kawutakuliti nakaka. [34] Neni nuwutumbira ndiri upitawu wa wantu,
kumbiti ntakula vitwatira avi mpati kulopoziwa. [35] Yohani kaweriti gambira lumuliku

lwaluweriti lwakuyaka na kulangala na mwenga musekereriti kulangala kwa shipindi shididiki hera.
36 "Neni nanawu upitawu kuusu namweni ndo weni mkulu mnu kuliku ulii wa Yohani.
Shantenda ndo sheni shakung'ambira kuwera Tati ndo yakantumiti. 37 Tati ndo yakan-
tumiti, viraa kananguziya. Mwenga hapeni mpikaniri liziwu lyakuwi ama mwoni sheni
shakuwi, 38 na visoweru vyakuwi hapeni vikali mumyoyu mwenu, toziya mumjimira ndiri
ulii yakamtumiti.
39 "Mwenga mgalola weri Malembu Mananagala, toziya mulihola kuwera mngati
mwakuwi hampati ukomu wa mashaka goseri, kumbiti Malembu galaa galiya gantakula!
40 Pamuhera na hangu, mwenga mlema kwiza kwaneni mpati ukomu.
41 "Ndolera ndiri ukwisa kulawa kwa wantu. 42 Kumbiti nuwamana mwenga, nuvimana
kuwera ufiru wa Mlungu kwahera mumyoyu mwenu. 43 Neni niza kwa uwezu wa
Tati gwangu, su munshemera ndiri, Kumbiti mwenga muwashemeraga wantu pawiza
muuwezu wawu. 44 Mfira kuwanka uzyumi kwa wantu, kumbiti mfira ndiri kujera kutenda
vitwatira kwa ulii yakawera Mlungu gweka yakuwi, hashi mweza kunjimira neni?
45 "Namlihola handa neni hanuwasitaki mwenga kwa Tati gwangu. Musa ndo mweni,
mwenga mumtumbiriti mweni ndo hakawasitaki. 46 Handa nakaka mwenga memjimiri
Musa, viraa memnjimiri naneni, toziya Musa kalembiti kuusu neni. 47 Kumbiti mugajimiri
ndiri galii gakalembiti Musa, hamuwezi hashi kuvijimira visoweru vyangu?"

6

Yesu kankuliyupa shiboga lipinga likulu

1 Shakapanu, Yesu kalokiti litanda lya Galilaya ama litanda lya Tiberiya 2 Lipinga likulu
lya wantu limfatiti toziya wantu awa waweriti wawona mauzauza gakuwi ga kuwaponiziya
walweli 3 Yesu kakweniti mulugongu, kalivaga pamuhera na wafundwa wakuwi. 4 Msambu
gwa Wayawudi gwa Pasaka guweriti gwapakwegera. 5 Su, Yesu kalola wega zoseri na
kuwona lipinga likulu lya wantu lyankumwizira, kamkosiya Filipu, "Tuhemeri koshi
mabumunda su wantu awa wapati kuliya?" 6 Katakuliti aga kumjera Filipu, kavimaniti
kala mweni hakavinyawi.
7 Filipu kamwankula, "Mabumunda ga mpiya sha shibenamgongu sha myezi sita
hashiwatoshi ndiri wantu awa." 8 Yumu gwa Wafundwa wakuwi yawamshema Andereya,
mlongu gwakuwi Simoni Peteru kamgambira, 9 "Panu pana muntemba yumu kawera na
mabumunda muhanu na wasomba wawili. Kumbiti avi vitosha ndiri kwa wantu wavuwa
handa awa?"
10 Yesu katakula, "muwagambirani wantu walivagi pasi." Paweriti na mahamba pahala
palii. Wantu walivagiti. Paweriti wapalu elufu muhanu. 11 Yesu katola mabumunda galii,
kalonga mayagashii Mlungu, kawapanana wantu yawalivagiti pasi. Katenda hangu na
wasomba walii. 12 Wantu pawikutiti Yesu kawagambira Wafundwa wakuwi, wajojaniri
vipandi vyavisigaliti, namwasa shintu. 13 Su, wavitula pamuhera vipandi vyavisigaliti vya
mabumunda wavimemiziya mumajamanda lilongu na mawili kulawa kwa mabumunda
muhanu galii.
14 Wantu pawaliwoniti liuzauza ali Yesu lyakalitenditi, watakula, "Nakaka ayu ndo
mweni mbuyi gwa Mlungu yakiziti pasipanu." 15 Yesu kavimana handa wantu wafiriti
kumtola kwa makakala wamtendi mfalumi, kawukiti kayi kagenditi palugongu gweka
yakuwi.

Yesu kankugendagenda pampindi pamashi

16 Payisokiti pamihi, Wafundwa wakuwi wasokiti kulitanda, 17 Wakwena mumtumbwi,
su waloki kugenda Kafarinaumu. Ntiti iweriti yankwingira na Yesu kaweriti kankali
kuwayizira. 18 Liyega liweriti lyankuvuma na mawimbi ga mashi gaweriti gakutindira.
19 Wafundwa pawaweriti wankugenda kutali kwa kilumita muhanu ama sita, wamwoniti
Yesu kankugendagenda pamashi, kaweriti pakwegera na mtumbwi, womberi watiriti

nentu. [20] Yesu kawagambira, “Namtira, ndo neni!” [21] Su womberi wafiriti kumtola Yesu
mumtumbwi na palaa palii mtumbwi gusokiti muisi pahala pawaweriti wankugenda.

Wantu wankumsakula Yesu

[22] Shirawu yakuwi wantu wavuwa wasigaliti uwega gwa pili wa litanda, wavimaniti
handa kuweriti na mtumbwi gumu hera palii. Womberi wavimaniti kuwera Yesu hapeni
kagendi na wafundwa wakuwi, kumbiti wafundwa wakuwi wagenditi pawamleka Yesu.
[23] Mitumbwi imonga ilawa Tiberiya isoka pahala lipinga lya wantu pawaliyiti mabumunda,
shipindi Mtuwa pakalongiti mayagashii Mlungu. [24] Su, wantu awa pawavimaniti handa
Yesu na wafundwa wakuwi waweriti ndiri pahala paliya, wakwena mtumbwi gumonga
wagenda Kafarinaumu pawamsakula.

Yesu ndo libumunda lya Ukomu

[25] Wantu walii pawamwoniti Yesu kumwambu kulitanda wamkosiya, “Mfunda, gwiza
ndiri panu?”

[26] Yesu kankula, “Nakaka nuwagambirani, mwankunsakula ndiri toziya mumaniti weri
liuzauza lilii, kumbiti toziya muliyiti mabumunda galii mwikuta. [27] Namushitendera
lihengu shiboga shashyalibika, kumbiti mushitenderi lihengu shiboga sha ukomu wa
mashaka goseri. Ashi ndo shiboga Mwana gwa muntu hakakupanani, toziya Tati Mlungu
kamjimira kutenda hangu.”

[28] Womberi wamkosiya, “Tutendi shishi su tutendi vilii vyakafira Mlungu twenga
tutendi?”

[29] Yesu kawankula, “Vintu vyakafira Mlungu ndo mwenga kumjimira ulii yakantumiti.”

[30] Wamgambira, “Hagutendi liuzauza gaa su tuloli tupati kukujimira? Hagutendi shintu
gaa? [31] Wazewi wetu waliyiti shiboga shawashishema Mana kushiwala kulii, gambira
Malembu galembwa, Kawayupiti libumunda kulawa kumpindi kwa Mlungu.”

[32] Yesu kawagambira, “Nakaka nuwagambirani, Musa kawayupiti ndiri libumunda
kulawa kumpindi kwa Mlungu, Tati gwangu ndo mweni kawapanani mwenga libumunda
lya nakaka kulawa kumpindi. [33] Toziya mabumunda ga Mlungu ndo ula ulii kasuluka
kulawa kumpindi na kutupanana ukomu wa pasipanu.”

[34] Su, wamgambira, “Mtuwa, gutupi kila lishaka libumunda ali.”

[35] Yesu kawagambira “Neni ndo libumunda lya ukomu. Walii yawiza kwaneni hawawoni
ndiri njala, yakanjimira neni hawawoni ndiri kwimiluwa. [36] Nuwagambirani weri kulonga
mumona, kumbiti munjimira ndiri. [37] Woseri ndo weni yakanupa Tati hawizi kwaneni,
naneni hapeni numwingi yoseri yakiza kwaneni, [38] toziya niza kulawa kumpindi kwa
Mlungu ira ntendi ndiri vilii vyanfira. Niza kutenda vilii vyakafira ulii yakantumiti.
[39] Uliya yakantumiti kafira aga, nanimwamizili yumu pakati pa walii yakanupiti, ira
hanuwazyukusiyi woseri lishaka lya kupelera. [40] Mana shakafira Tati gwangu ndo ashi,
kila yakamwona Mwana na kumjimira kawera na ukomu wa mashaka goseri. Neni
hanuwazyukusiyi lishaka lya kupelera.”

[41] Su Wayawudi wanjiti kuhinginika kuusu yomberi toziya Yesu katakuliti, “Neni ndo
libumunda lilawiti kupindi.” [42] Su womberi watakula, “Hashi, ayu Yesu ndiri mwana gwa
Yosefu? Tumumana tati gwakuwi na mawu gwakuwi! Su, kaweza hashi kutakula kalawa
kumpindi kwa Mlungu?”

[43] Yesu kawagambira, “Mleki kuhinginika mwenga kwa mwenga. [44] Kwahera muntu
kawezi kwiza kwaneni mpaka Tati yakantumiti pakamjega kwaneni, naneni hanumzyuk-
isiyi muntu ayu ku ukomu lishaka lya kupelera. [45] Wambuyi wa Mlungu walembiti,
‘Wantu woseri hawafundwi na Mlungu.’ Kila muntu yakampikanira Tati na kulifunda kwa
yomberi kizi kwaneni.

[46] “Ayi yahera mana handa kamlamu muntu yakamwoniti Tati, payiweri ndiri uliya
yakalawiti kwa Mlungu, uliya ndo yomberi yakamwoniti Tati. [47] Nunkugambirani nakaka,
yakanjimira kana ukomu wa mashaka goseri.

[48] “Neni nalibumunda lya ukomu. [49] Wambuyi wenu waliyiti mana kushiwala kulii,
kumbiti wahowiti. [50] Kumbiti libumunda lyalilawa kumpindi kwa Mlungu su muntu yoseri

yakaliya hapeni kahowi. [51] Neni nalibumunda likomu lyalisulukiti kulawa kumpindi kwa
Mlungu. Muntu yoseri yakaliya libumunda ali hakalikali mashaka goseri. Na libumunda
lyanumupa yomberi ndo nshimba yaneni, yanuilaviya su wantu wa pasi panu waweri na
ukomu."
[52] Shapakanu Wayawudi wanjiti kulitakuliziyana nentu pakati pawu, "Kaweza hashi
muntu ayu kutupanana nshimba yakuwi, tuliyi?"
[53] Yesu kawagambira, "Nankuwagambirani nakaka, pamuliya ndiri nshimba ya Mwana
gwa Muntu na kulanda ndiri mwazi gwakuwi, hapeni muweri na ukomu. [54] Yakaliya
nshimba yaneni na kulanda mwazi gwangu kanawu ukomu wa mashaka goseri, naneni
hanumzyukusiyi lishaka lya kupelera. [55] Toziya nshimba yaneni ndo shiboga sha nakaka
na mwazi gwangu ndo gwakulanda nakaka. [56] Yakaliya nshimba yaneni na kulanda mwazi
gwangu, kenilikali mngati mwangu, naneni nulikali mngati mwakuwi.
[57] "Tati yakawera mkomu yakantumiti neni, toziya naneni nulikali viraa. Ntambu iraayi
yoseri yakandiya neni hakalikali toziya yaneni. [58] Su, ali ndo libumunda lisulukiti kulawa
kumpindi kwa Mlungu, handa ndiri libumunda lyawaliyiti wambuyi wenu. Pawaliyiti kala
wahowiti, kumbiti wantu woseri wawaliya libumunda ali hawaweri na ukomu wa mashaka
goseri."
[59] Yesu katakuliti aga pakaweriti kankufunda munumba ya Mlungu kulii Kafarinaumu.

Visoweru vya ukomu wa mashaka goseri

[60] Su wantu wavuwa wafundwa wakuwi pawapikaniriti aga watakula, "Aga ndo mafundu
gakamala! Gani kaweza kugapikanira?"
[61] Yesu kavimaniti pota nakugambirwa na muntu, kulonga wafundwa wakuwi waweriti
wankuhiginika kuusu shitwatila ashi, su kawakosiiti, "Hashi, shitwatila ashi shiwatenda
muweri ndiri na nakaka? [62] Haiweri hashi pamumwona Mwana gwa Muntu pakakwena
kugenda pahala palii pakaweriti pakwanjira? [63] Rohu gwa Mlungu ndo yakajega ukomu,
nshimba ya muntu hapeni iwezi. Visoweru vyanuwagambirani ndo vya Rohu yakajega
ukomu. [64] Ata hangu wamonga wenu wajimira ndiri." Yesu kavimaniti kwanjira pakwan-
jira walii yawajimira ndiri, viraa ndo gaa hakamgalambuki. [65] Yesu kongeriti katakula
kayi, "Ayi ndo toziya nuwagambiriti kulonga kwahera muntu yakaweza kwiza kwaneni
pakawezeshwa ndiri na Tati gwangu."
[66] Toziya ya aga, wamonga wavuwa wafundwa wa Yesu wawuyiti na waleka kumfata
kayi. [67] Su, Yesu kawakosiiti wantumintumi walii lilongu na wawili, "Hashi, mwenga, mfira
kuwuya kwenu?"
[68] Simoni Peteru kamwankula, "Mtuwa, tugendi kwa gaa? Gwenga gwana visoweru vya
ukomu wa mashaka goseri. [69] Twenga tujimira vinu na tuvimana gwenga gwa Mnanagala
yakiza kulawa kwa Mlungu."
[70] Yesu kawankula, "Hashi nuwasyagula ndiri mwenga lilongu na wawili? Ata hangu,
yumu gwenu ndo Shetani!" [71] Yesu katakuliti aga kuusu Yuda, mwana gwa Simoni
Isikariyoti, Yuda kaweriti yumu gwa wafundwa wakuwi kumbuti ndo hakamgalambuki
Yesu.

7

Yesu na walongu wakuwi

[1] Pa aga, Yesu kaweriti kankugendagenda kulaa ku Galilaya. Kafiriti ndiri kugendagenda
kumkowa wa Yudeya toziya wakulu wa Wayawudi waweriti wankufira kumlaga. [2] Shipindi
sha msambu gwa Wayawudi gwa visasa guweriti gwapakwegera. [3] Su, walongu wakuwi
wamgambira, "Guwuki panu gugendi Yudeya, su wafundwa waku wawoni vitwatira
vyagutenda. [4] Muntu katenda ndiri vitwatira kwa kubada pakafira kamanikani kwa wantu.
Toziya gutenda vitwatira avi, guleki wantu wa pasipanu poseri wavimani kuusu gwenga."
[5] Ata walongu wakuwi wamjimira ndiri.
[6] Yesu kawagambira, "Shipindi shangu shashifaa shankali kusoka. Mwenga kila shipindi
shifaa. [7] Wantu wa pasipanu hapeni wizi kuwakalalira mwenga, neni wankalalira toziya

neni ntakula kwawu kuwera matendu gakuwi gadoda. [8] Mwenga mgendi kumsambu. Neni
hapeni ng'endi ku msambu aku vinu, toziya saa yaneni yaifaa yankali kusoka." [9] Katakuliti
aga, shakapanu kendereyiti kulikala Galilaya.

Yesu na walongu wakuwi

[10] Walongu wakuwi pawagenditi kala kumsambu, Yesu kagenditi viraa, kumbiti ka-
genditi ndiri pawamlola ira kagenditi kwa kulififa. [11] Wakulu wa Wayawudi waweriti
wankumsakula ku msambu aku. Womberi wakosiya, "Ka koshi?"

[12] Kuweriti mapwepweziyu nentu kuusu Yesu mulipinga lya wantu. Wamonga
watakuliti, "Yesu ndo muntu muheri." Na wamonga watakuliti, "Ndala! Kankuwapayira
wantu." [13] Kumbiti kwahera muntu yakatakuliti kuusu Yesu paweru, toziya waweriti
wankuwatira wakulu wa Shiyawudi.

[14] Msambu agu pagusokiti pakati na kumalirika, Yesu pakagenditi ku Numba nkulu ya
Mlungu, kanjiti kufunda. [15] Wakulu wa Shiyawudi walikangashiti nentu, walongiti, "Iwera
hashi muntu ayu kerewa nentu, nayomberi kagenditi ndiri kushuli?"

[16] Yesu kawankula, "Shilii shanfunda shilawa kwaneni ndiri, ira shilawa kwa Mlungu,
ndo mweni yakantumiti. [17] Muntu yakafira kutenda galii gagafira Mlungu, haguvimani
handa mafundu gangu galawa kwa Mlungu, ama neni nfunda kwa uwezu wangu namweni.
[18] Muntu yakatakula kwa uwezu wakuwi mweni, kankusakula uzyumi wakuwi mweni.
Kumbiti ulii yakasakula uzyumi wa ulii yakantumiti, ayu ndo mwaminika na mngati
mwakuwi kwahera ufyangu woseri. [19] Hashi, Musa kakupanana ndiri Lilagaliru? Ata
hangu, kwahera ata yumu gwenu yakalijimila Lilagaliru. Hashi, mfira mndagi?"

[20] Lipinga lya wantu limwankula, "Gwenga gwana shamshera! Gani kafira kukulaga?"

[21] Yesu kawankula, "Kwana liuzauza limu lyantenditi, namwenga mlikangashiti. [22] Musa
kawalagaliriti mwenga muwayingiziyi jandu wana wenu, shitiba ashi sha Musa ndiri
ira wambuyi wenu ndo wanjiti kushitenda shitiba ashi na mumwingiziya jandu mwana
mulishaka lya Kwoyera. [23] Handa pamumwingiziya mwana jandu mulishaka lya Kwoyera
su mleka ndiri Lilagaliru lya Musa, iwera hashi munkalalira neni toziya numponiziya
muntu mulishaka lya Kwoyera? [24] Mleki kutoza kwa kunja hera, mtozi kwa shipimu sha
teratera."

Hashi, ayu ndo Kristu?

[25] Wantu wamu wa Yerusalemu watakuliti, "Ndo ayu ndiri, muntu yawamsakula
wamlagi? [26] Mloli! Kawagambira pota na kufifa, womberi watakula ndiri shintu shoseri
kuusu yomberi! Hashi, iwezekana kuwera wakulu wavimana nakaka kuwera muntu ayu
ndo Kristu? [27] Kumbiti Kristu pakaweriti kankwiza, kwahera muntu yoseri yakavimaniti
kuwera Kristu hakalawili koshi, kumbiti tuvimana kuwera muntu ayu kwakalawira!"

[28] Yesu pakaweriti kankufunda Mnumba nkulu ya Mlungu, yomberi katakuliti kwa
liziwu, "Mumana neni na muvimana kwanawa? Niza ndiri kwa uwezu wangu mweni. Ulii
yakantumiti ndo mwaminika nentu, mwenga mumana ndiri, [29] Kumbiti neni numumana,
toziya ndawa kwakuwi, ndo mweni yakantumiti."

[30] Womberi wafiliti kumkamula Yesu, kumbiti kwahera muntu yakaweza kumbata
yomberi toziya saa yakuwi yankali kusoka. [31] Wantu wavuwa mulipinga wamjimiriti na
walonga, "Kristu pakiza hakatendi mauzauza nentu kuliku aga gakatenditi muntu ayu?"

Wanjagira wawatuma kumbata Yesu

[32] Mafalisayu wapikiniriti wantu pawapwepa visoweru avi kuusu Yesu. Su womberi
pamuhera na watambika wakulu wa Numba ya Mlungu wawatumiti wanjagila wambati
Yesu. [33] Yesu katakula, "Nankali namwenga kwa shipindi shididini, su hanumugenderi ulii
yakantumiti. [34] Hamunsakuli kumbiti hapeni mumoni, toziya hapeni mwizi pahala palii
panwera."

[35] Wakulu wa Shiyawudi walitakuziana weni, "Muntu ayu hakagendi koshi ndo peni
hapeni tumpati? Hakagendi kwa lushi zya Wagiriki ndo peni wantu wetu Wayawudi

pawalikala na hakawafundi Wagiriki? [36] Kamanisha shishi pakatakula, 'Hatumsakuli
kumbiti hapeni tumwoni na palii pahala pakawera hapeni tuwezi kusoka?' "

Nshemba zya mashi gana ukomu

[37] Lishaka lya kupelera lya msambu agu liweriti lishaka likulu. Yesu kagolokiti na
kutakula kwa liziwu likulu, "Yakayumuluwa, kizi kwaneni, [38] na yoseri yakanjimira neni ka-
landi. Gambira Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, 'Yakanjimira neni lushemba
lwa mashi ga ukomu haganyiririki kulawa mumoyu mwakuwi.' " [39] Yesu katakuliti aga
kuusu Rohu, ndo mweni yawamjimira yomberi hawamuwanki. Shipindi shilii, Rohu
Mnanagala kaweriti kankali kusoka toziya Yesu kaweriti kankali kukwiswa.

Kulekanira pakati pa wantu kuusu Yesu

[40] Wantu wamu pakati pa lipinga lilii wapikiniriti visoweru avi, watakula, "Nakaka
muntu ayu ndo ulii mbuyi gwa Mlungu!"

[41] Wamonga watakula, "Ayu ndo Kristu!"

Kumbiti wamonga watakuliti, "Kristu hapeni kizi kulawa ku Galilaya! [42] Malembu Man-
anagala galembwiti hangu kuwera Kristu hakaweri mushiyiwuku sha Mfalumi Dawudi na
hakayiwuki ku Betirehemu, lushi lyakalikaliti Dawudi." [43] Su, kulawiriti malekaniru kuusu
yomberi pakati palipinga lilii lya wantu. [44] Wantu wamu wafiriti kumbata Yesu, kumbuti
kwahera yakajeriti kumbata.

Wakulu wa Shiyawudi wahera moyu

[45] Wanjagila pawawuyiti kwa Watambika wakulu na Mafalisayu, womberi wawakosiya,
"Iwera hashi mumjega ndiri Yesu?"

[46] Wanjagila wawankula, "Kwahera muntu yakapatiti nakamu kutakula gambira muntu
ayu ntambu yakatakuliti!"

[47] Mafalisayu wawakosiya, "Hashi na mwenga wakuzyangani viraa? [48] Hashi, muwoniti
kala yumu gwa wakulu wa wantu, ama yumu gwa Mafalisayu yakamjimiriti? [49] Lipinga ali
lya wantu livimana ndiri Lilagaliru lya Musa, lipangirwa!"

[50] Yumu gwa Mafalisayu kaweriti Nikodemu ndo mweni pakwanjira paliya kamgenderiti
Yesu. Su, kawagambiriti womberi, [51] "Lilagaliru lyetu liweza ndiri kumtoza muntu pamberi
pa kumpikinira kwanja na kuvimana shakatenda"

[52] Womberi wamwankula, "Hashi, gwenga viraa gulawira Galilaya? Su kagabetuli
Malembu Mananagala, nagwenga haguwoni kuwera Galilaya hapeni kalawiri mbuyi gwa
Mlungu!" [53] Kila muntu kagenditi ukaya.

8

Mdala muhumba

[1] Yesu kagenditi kulugongu lwa Mzeituni. [2] Shirawu yakuwi mandawira putiputi
kagenditi kayi Kunumba nkulu ya Mlungu. Wantu woseri wamgendera, nayomberi
kalivaga kanja kankufunda. [3] Wafunda gwa malagaliru na Mafalisayu wamjegera mdala
yumu yawambatiti ugoni pakahumba. Wamgolusiya pakati pawu. [4] Wamkosia, "mfunda!
Mdala ayu yawambatiti ugoni kaweriti kankuhumba. [5] Malagaliru ga Musa katulagalira
mdala handa ayu wamgumi mabuhi. Su, gwenga gutakula hashi?" [6] Watakuliti hangu kwa
kumjera Yesu, wapati shanzu sha kumsitaki. Yesu kasuntama, kalemba mlitapaka kwa
shyala.

[7] Pawawongiriti kumkosiya, Yesu kagolokiti, kawagambira "Muntu yakeniweri na
vidoda pakati penu kiwi gwa kwanja kumguma libuwi." [8] Shakapanu kasuntamala
kayi, kaweriti kankulemba mlitapaka. [9] Pawapikaniriti avi, wanja kuwuka yumuyumu,
pawalongolera wazewi. Yesu kasigala gweka yakuwi na mdala ulii kagoloka palaa palii.
[10] Yesu kaligolosiya kamkosiyiti mdala ayu, "Wakoshi wantu walii? Hashi kwahera hata
yumu yakakutoziti?"

[11] "Kwahera hata yumu!" Mtuwa, kamwankula.

Yesu kamgambira, “Iherepa, wala neni nukutozi ndiri. Gugendi zyaku na kwanjira vinu hapeni gutendi vidoda kayi.”

Yesu Uweru wa pasi panu

12 Yesu pakayowiriti kayi na Mafalisayu, kawagambira, “Neni ndo Uweru wa pasi panu, yakanizira neni hapeni kagendigendi muntiti nakamu, su hakaweri na Uweru wa ukomu.”
13 Su, Mafalisayu wamgambira, “Gwenga gulilanguziya gamweni, hangu upitawu waku ufaa ndiri.”
14 Yesu kawankula, “Hangu ndiri, ata handa nulilanguziya namweni, upitawu wa neni ndo wa nakaka toziya neni nuvimana kwandawiti na kwang'enda. Kumbiti mwenga muvimana ndiri kwandawiti wala kwang'enda. 15 Mwenga muntoza kwa maholu ga wantu, kumbiti neni ntoza ndiri muntu. 16 Ata pantoza, kutoza kwaneni ndo kwa nakaka toziya neni nagweka yangu ndiri Tati yakantumiti neni ndo kapamuhera na neni. 17 Ilembitwi Mumalagaliru genu kwa upitawu wa wantu wawili, shintu shoseri shatutakuliti ndo nakaka. 18 Neni nankulilanguziya namweni na Tati yakantumiti, kankunanguziya neni viraa.”
19 Wamkosiya, “Tati gwaku ka koshi?”
Yesu kawankula, “Mwenga mumana ndiri neni wala mummana ndiri Tati. Handa memumaniti neni, memumaniti Tati gwangu viraa.”
20 Yesu katakuliti visoweru vyoseri avi kaweriti kankufunda Mnumba nkulu ya Mlungu pakwegera na lisanduku lya luhanja palitulitwi, Kwahera muntu yakambatiti, toziya saa yakuwi iweriti hayenisoki.

Hapeni mwizi kwang'enda neni

21 Yesu kawagambira kayi, “Hang'endi zyangu, mwenga hamnsakuli, kumbiti hamhowi muvidoda vyenu. Kwang'enda neni, mwenga hapeni mwezi kusoka.”
22 Su, Watuwa Washiyawudi watakula, “Hashi, ina mana hakalilagi mweni? Mbona katakula, Kwang'enda neni mwenga hapeni msoki?”
23 Yesu kawagambira, “Mwenga mlawa palaa pasipanu, neni ndawa kumpindi, mwenga ndo mwa wa pasipanu, neni hapeni weri gwa pasipanu. 24 Ayi ndo mana nuwagambireni hamhowi muvidoda vyenu. Na hamhowi muvidoda vyenu handa pamjimira ndiri ‘Neni ndo mweni’.”
25 Nawomberi wamkosiya, “Gwenga gwa gaa?” Yesu kawankula, “Neni ndo handa vilii nuwagambireni kwanjira mwanzu! 26 Nana gavuwa ga kutakula kwa mwenga na vya kuwatoza. Kumbiti uliya yakantumiti ndo nakaka, naneni nuwagambira wantu wa pasipanu shitwatira shampikiniriti kulawa kwakuwi.”
27 Wavimana ndiri handa Yesu kaweriti pakatakula nawomberi kumhusu Tati. 28 Su, Yesu kawagambira, “pammalira kala kumubikula Mwana gwa Muntu, panu ndo pamfira kumana handa ‘Neni Ndo mweni’, na handa ndenda ndiri shoseri namweni neni, ira ntakula hera galii Tati gakafunditi. 29 Yakantumiti kapamuhera naneni, yomberi kandeka ndiri gweka yangu, kwani mashaka goseri ntenditi galii yagamfiriziya.”
30 Wantu wavuwa wampikiniriti Yesu vyakatakuliti wamjimiriti.

Unakaka awu hawuwalekeziyi

31 Yesu kawagambira Wayawudi walii yawamjimiriti, “Handa pamgajimila mafundu gangu hamuweri wafundwa wangu nakaka, 32 hamuumani unakaka na unakaka hawuwa-panani ulekeziwu.”
33 Nawomberi wamwankula, “Twenga ndo walelwa wa Aburahamu, na hatwenipati ng'o kuwera wamanda wa muntu yoseri. Gwana mana gaa kutakula, ‘Hamuweri walekiziwa?’ ”
34 Yesu kawankula, “Nakaka nuwagambireni, kila muntu yakatenda vidoda ndo mmanda gwa vidoda. 35 Mmanda hapeni kalikali ukaya kwa mtuwa gwakuwi pamashaka goseri, kumbiti mwana kalikala ukaya mashaka goseri. 36 Mwana pakawapanana ulekeziwu, hamuweri walekiziwa nakaka. 37 Nuvimana handa mwenga ndo walelwa wa Aburahamu.

Ata hangu, mfira kundaga kwa toziya hamjimili ndiri mafundu gangu. [38] Neni ntakula galii
yakananguziyiti Tati, kumbiti mwenga mtenda galii yakawagambireni Tati gwenu."
[39] Womberi wamwankula, "Twenga ndo twawana gwa Aburahamu!"
Yesu kawagambira, "Handa mwenga mwawana wa Aburahamu, memulitendi lihengu
lyakatenditi Aburahamu, [40] vyoseri avi vyantenditi nuwagambireni unakaka mpikaniriti
kulawa kwa Mlungu, ata hangu, mwenga mfira kundaga. Aburahamu katenda hangu
ndiri! [41] Mwenga mtenda shitwatira shiraa shilii shakatenditi Tati gwenu." Womberi
wamgambira,
"Mlungu mweni ndo Tati gwetu, twenga twawana ndiri wa kunja."
[42] Yesu kawagambira, handa Mlungu kangaweriti Tati gwenu, munganfiriti neni, toziya
neni ndawiti kwa Mlungu na vinu napanu. Niza ndiri kwa uwezu wangu namweni, ira
yomberi kantumiti. [43] Hashi mwerewa ndiri gantakula aga? Ayi ndo toziya mweza ndiri
kuwupikanira ujumbi waneni. [44] Mwenga ndo mwawana wa tati gwenu, Shetani na mufira
hera kutenda lumatamata lwa Tati gwenu. Yomberi kaweriti mlaga kwanjira mwanzu,
kahera msimamu gwa nakaka, tembera nakaka kwahera mngati mwakuwi. Kila mpayu,
zitakulwa kulawirirana na ntambu yakuwi ya munshimba, yomberi ndo mpayu na tati
gwa mpayu. [45] Kumbiti neni nukugambirani nakaka, toziya ayi hashi munjimira ndiri neni.
[46] Gani pakati penu yakaweza kulanguziya weri neni nana vidoda? Handa panuwagambira
nakaka, kwa shishi munjimira ndiri? [47] Yakalawa kwa Mlungu kapikaniraga visoweru vya
Mlungu. Mwenga, mlawa ndiri kwa Mlungu, na ayi ndo toziya ya mwenga kupikinira ndiri.

Yesu na Aburahamu

[48] Wayawudi wamkosiya Yesu, "Hashi, hapeni tutakuli nakaka handa gwenga ndo
Msamariya na kayi gwana shamshera?"
[49] Yesu kankula, "Neni nahera shamshera, neni numgohilili Tati gwangu, kumbiti
mwenga mgohalira ndiri. [50] Neni nsakula ndiri ligoya lyangu namweni, kumbiti kwana
yumu mweni kankusakula ligoya ali, nayomberi ndo mtoza. [51] Nakaka nuwagambireni,
yakagakola mafundu gangu hapeni kahowi mashaka goseri!"
[52] Su, Wayawudi wamgambira, "Vinu tuvimana nakaka handa gwenga gwana
washamshera! Aburahamu kahowiti na wambuyi wa Mlungu viraa wahowiti, nagwenga
gutakula eti, 'Yakajimira ujumbi waku hakalikali mashaka goseri!' [53] Tati gwetu Abura-
hamu kahowa, hashi gulitenda gwamkulu kuliku tati gwetu Aburahamu, ndo gwenga?
Ata wambuyi wa Mlungu wahowiti. Hashi gwenga gulitenda gwa gaa?"
[54] Yesu kawankula, "Panilikwisa namweni, uweru wangu shintu ndiri. Yumu yakankwisa
ndo Tati gwangu, kila muntu katakula Mlungu gwetu. [55] Mwenga hapeni mpati kummana,
kumbiti neni nummana. Na, pantankula nummana ndiri, hanuwi mpayu gambira
mwenga. Kumbiti neni nummana na njimira shisoweru shakuwi. [56] Tati gwetu Abura-
hamu, kanemeleriti pakaliwoni lishaka lyangu na yomberi kaliwoniti, kanemelera."
[57] Su, Wayawudi wamgambira, "Gwenga gwankali kusoka vinja lilongu muhanu, nag-
wenga gumwona Aburahamu?"
[58] Yesu kawagambira, "Nakaka nuwagambirani, pamberi Aburahamu kangali kwiwuka,
ndo Neni."
[59] Panu wasola mabuwi wamgumangi yomberi, kumbiti Yesu kalififa, kalawa Mnumba
nkulu ya Mlungu.

9

Yesu kankumponiziya muntu yakwiwukiti lwisi

[1] Yesu pakaweriti kankupita, kamwoniti muntu yumu kana lwisi kwanjira kwiwuka.
[2] Wafundwa wakuwi wamkosiya, "mfunda! Hashi, gaa ndo yakatenda vidoda vyavimtenda
muntu ayu kayiwuki pakawera lwisi? Hashi, vidoda vyakuwi mweni ama vidoda vya
walera wakuwi?"
[3] Yesu kankula, "Shitwatila ashi shilawira ndiri toziya ya vidoda vyakuwi yomberi, ama
vidoda vya walelwa wakuwi, ira kiwuka lwisi su makakala ga Mlungu gawonikani gatenda

lihengu mwakuwi. [4] Kuweri kwankali paliwala tufiruwa kwendeleya kutenda lihengu lya
uliya yakantumiti, mana pashiru peni pakwiza muntu hapeni kawezi kutenda lihengu.
[5] Shipindi nankali pasipanu, neni ndo gulangala gwa pasi panu."

[6] Pakatakuliti kala aga, katema mata pasi, kalitenda linkandiga, kamswagaziya mumasu
ulii yakawera na lwisi, [7] kamgambira, "Gugendi na gukalifyankuli palitanda lya Silowamu."
Mana ya litawu ali ndo "Yawamtumiti". Muntu kana lwisi uliya kagenda na kulifyankula
kulitanda lya Siloam, shakapanu kawuya pakawera kankuwona.

[8] Su, wapakwegera wakuwi na walii yawaweriti wavimana handa kaweriti muhushu
mluwa, walonga, "Hashi, ayu ndiri uliya muhushu yakaweriti pakalivaga na kuluwa luwa?"

[9] Wamonga pawatakula, "Ndomweni." Wantu wamu watakula, "ndala! Ira kalifana
nayomberi."

Uliya yakaweriti lwisi katakula, "Ndo neni!"

[10] Wamkosiya, "Vinu, masu gakuwi gapata hashi kutumula?"

[11] Nayomberi kawankula, "Muntu uliya yawamshema Yesu katenditi linkandiga,
kaswagaziya mumasu na kung'ambira, 'Gugendi gwakalifyankuli palitanda lya Silowamu,'
su neni ng'enda, nulifyankula sheni shangu, mpata kwona."

[12] Wamkosia, "Yomberi ka koshi?"

Nayomberi kawankula, "Neni nuvimana ndiri!"

Mafalisayu wasakula kuvimana vyavilawiliti

[13] Shakapanu wamjega muntu uliya yakaweriti kana lwisi kwa Mafalisayu. [14] Lishaka
ali Yesu pakatenditi linkandiga na kumtumuziya masu muntu ayu, iweriti Lishaka lya
kwoyera. [15] Mafalisayu wamkosiya kayi muntu ayu, "Gupata hashi kwona?" Nayomberi
kawagambira, "Kantyeremeka linkandiga mumasu, naneni nulifyankula sheni shangu,
vinu weza kwona."

[16] Mafalisayu wamu walonga, "Muntu kantenditi hangu hapeni kalawi kwa Mlungu,
toziya kajimira ndiri malagaliru ga Lishaka lya kwoyera."

Kumbiti wamonga walonga, "Muntu kana vidoda kaweza hashi kutenda liuzauza lya
ntambu ayi?" Kuwera na malekaniru pakati pawu.

[17] Mafalisayu wamkosiya kayi muntu ayu, "Yomberi kagagubutula masu, gutakula shishi
kwa yomberi?"

Muntu uliya kawagambira, "Yomberi ndo mbuyi gwa Mlungu!"

[18] Wakulu wa Shiyawudi wajimira ndiri handa muntu ayu kaweriti lwisi na vinu
kankuwona mpaka pawawashemiti walera wakuwi [19] na wawakosiya walera awa, "Hashi,
ayu mwana gwenu ndo mwenga mlonga kiwukiti lwisi? Hashi vinu kapata kwona?"

[20] Walera wakuwi wankula, "Tuvimana handa ayu ndo mwana gwetu na kiwukiti lwisi.
[21] Kumbiti kapata hashi kwona, hapeni tuvimani na wala tuvimana ndiri uliya yakam-
tumuziyiti masu. Mumkosiyi mweni, yomberi ndo muntu mkulu, kaweza kulitakulira
mweni." [22] Walera wakuwi walongiti hangu toziya wawatiriti wakolamlima wa Shiyawudi,
kwani wakolamlima awa waweriti waliragilirana handa muntu yoseri yakamini handa
Yesu ndo Kristu kalivagi kunja kwa numba ya Mlungu. [23] Walelwa wakuwi walongiti,
"Yomberi ndo muntu mkulu, Mumkosiyi."

[24] Su, wamshema kayi muntu ulii yakiwukiti lwisi na wamgambira, "Gumpanani ukwisa
Mlungu! Twenga tuvimana kuwera muntu ayu ndo kana vidoda."

[25] Yomberi kankula, "Handa ndo nana vidoda neni nuvimana ndiri. Kumbiti shintu
shimu nushimana, neriti na lwisi na vinu mona."

[26] Wamkosiya, "Kakutenderiti shishi? Hashi kakutumuliziya masu gaku?"

[27] Muntu ayu kawankula, "Nuwagambireni mbera kala, namwenga mpikanira ndiri,
mfira shishi kupikinira kayi? Hashi mwenga viraa mfira muweri wafundwa wakuwi?"

[28] Kumbiti womberi wamwigira pawatakula, "Gwenga ndo mfundwa gwakuwi, twenga
wafundwa wa Musa. [29] Twega tuvimana handa Mlungu katakuliti na Musa, kumbiti muntu
ayu tumumana ndiri kalawira koshi!"

30 Muntu ulii kawankula, “Ashi ndo shitwatira sha kulikangasha! Mwenga muvimana
ndiri kalawira koshi, kumbiti kantumuliziya masu gangu! 31 Tuvimana handa Mlungu
hapeni kawapikiniri wantu wana vidoda, ira kumpikinira yoseri yakamjimira na kutenda
vyakafiriti. 32 Kwanjira lupaga pasipanu ipikanirika ndiri handa muntu kagatumuziya
masu ga muntu yakayiwukiti lwisi. 33 Payiwera ndiri muntu ayu kalawa kwa Mlungu,
mekaweziti ndiri kutenda shintu shoseri!”
34 Womberi wamwankula, “Gwenga gwiwuka na kulelwa pavidoda, na hashi guweza
kutufunda twenga?” Wamwinga kulawa Mnumba ya Mlungu.

Lwisi lwa shirohu

35 Yesu kapikiniriti yagalawiliti, kamwoniti muntu uliya kamkosiya, “Hashi, gwenga
gumjimira Mwana gwa Muntu?”
36 Muntu ayu kankula, “Mtuwa, gung'ambiri yomberi ndo gaa, su mpati kumjimira!”
37 Yesu kamgambira, “Gumwona kala na yomberi ndo yakatakula nagwenga vinu.”
38 Muntu ayu katakula, “Nukujimira, Mtuwa!” Na kamsuntamilira Yesu.
39 Yesu katakula, “Neni niza pasipanu kutoza wantu, wanalwisi wapati kuwona na woseri
yawalola waweri lwisi.”
40 Mafalisayu wamu waweriti pamuhera na yomberi wampikinira pakatakuriti aga na
wamkosiya, “Gumaanisha natwenga twanalwisi viraa?”
41 Yesu kawankula, “Mwangaweriti mwana lwisi, mwangaweriti ndiri na vidoda, kumbiti
mwenga vinu mtakula, twenga tuwona, ayi ilanguziya kuwera mwana vidoda.”

10

Mfanu gwa mlolera muheri

1 “Yesu kawagambira, yoseri yakingira ndiri mulizizi lya kondolu kwa kupitira
mlyangu, ira mulupenu na kwingira kwa njira yimonga, ayu ndo mwivi na mk-
wepula. 2 Muntu yakingira kwa kupitira pamulyangu, ayu ndo mweni mlolera gwa
kondolu. 3 Mlolera mlyangu kamvugulira yomberi, kondolu wapikinira liziwu lyakuwi,
nayomberi kawashema kondolu wakuwi kila yumu litawu lyakuwi na kuwalonguziya
kunja. 4 Pakawalavia kunja kawalongulera palongolu, nawomberi kondolu wamfata, kwani
walimana liziwu lyakuwi. 5 Kondolu awa hapeni wawezi kumfata muntu gwingi, ira watuga
toziya walimana ndiri liziwu lyakuwi.”
6 Yesu kawagambiriti mfanu agu, kumbiti womberi wavimana ndiri shakafiriti
kuwagambira.

Yesu ndo Mlolera Muheri

7 Su, Yesu katakula kayi, “Nakaka nuwagambireni, neni ndo mlyangu gwa kondolu.
8 Wamonga woseri walii wiziti pamberi pa neni ndo wivi na wakwepula, kumbiti kondolu
wawapikinira ndiri. 9 Neni ndo mlyangu. Yakingira kupitira neni hakalopoziwi, hakingiri
na kulawa na hakapati maliziwu. 10 Mwivi kizaga su kiwi na kalagi na kahalabisiyi. Neni
niza mpati kuwera na ukomu, ukomu ukamilika.
11 “Neni ndo mlolera muheri. Mlolera muheri kalaviyaga ukomu wakuwi kwa kondolu
wakuwi. 12 Muntu gwa shibenamgongu, yomberi mlolera ndiri na wala kondolu wakuwi
ndiri, pakamuwona liminyi kankwiza, kaleka kondolu na kutuga, liminyi kawabata
wakondolu na kuwapalasiyanga. 13 Muntu gwa shibenamgongu katuga toziya yomberi gwa
shibenamgongu hera, hapeni kawaloleri wakondolu. 14 Neni ndo mlolera muheri. Nuwa-
mana wakondolu wangu nawomberi wamana neni, 15 gambira Tati ntambu yakamana neni,
naneni ntambu yanummana Tati. Neni ndaviya ukomu wangu kwajili ya womberi. 16 Nana
wakondolu wamonga yawaweriti ndiri mulizizi ali. Inazimu kuwajega viraa, womberi
hawalipikiniri liziwu lya neni, na hakuweri shipinga shimu na mlolera yumu.
17 “Tati kanfira neni toziya ndaviya ukomu wangu, su mpati kuwuwanka kayi. 18 Kwahera
muntu yakampoka ukomu wangu, neni nuwulaviya mweni. Nana uwezu wa kuwulaviya
na kuwutola kayi. Hangu ndo Tati kandagaliriti ntendi.”

[19] Kuwera kayi na malekaniru pakati pa Wayawudi toziya ya visoweru avi. [20] Wantu
wavuwa watakuliti, “Kana shamshera, kayi kanalukwali! Gwa shishi kumpikinira?”
[21] Wamonga walonga, “Shisoweru ashi sha muntu kana shamshera ndiri. Hashi,
shamshera kaweza ashi kuponiziya muntu kana lwisi?”

Yesu kankulemwa

[22] Aku Yerusalemu kuweriti na msambu gwa kumlavilira Mlungu Numba nkulu
ya Mlungu, shipindi ashi shiweriti sha mpepu. [23] Yesu kaweriti kankugendagenda
Mnumba nkulu ya Mlungu pahala wapashemiti Mdamu gwa Selemani. [24] Su, Wayawudi
wamzyengeta Yesu, wamkosiya, “Hagutuleki pota na nakaka mpaka ndii? Gutugambiri
nakaka pota kufifa, Hashi, gwenga ndo Kristu?”
[25] Yesu kawankula, “Nuwagambireni kala, kumbiti mnjimira ndiri. Lihengu lyantenda
neni kwa uwezu wa Tati gwangu wakuntakuziya. [26] Kumbiti mwenga mnjimira ndiri toziya
mwenga mwa kondolu wa neni ndiri. [27] Wakondolu wangu wapikinira liziwu lyangu, neni
nuwamana, nawomberi wanfati. [28] Neni nuwayupa ukomu wa mashaka goseri, nawomberi
hapeni wahowi. Kwahera muntu yakaweza kuwawusiya mmawoku mwangu [29] Tati gwangu
ndo mweni yakanupiti hawa nayomberi ndo mkulu kuliku woseri. Kwahera yakaweza
kuwawusiya mmawoku mwakuwi. [30] Neni na Tati, twayumu.”
[31] Su, Wayawudi watola mabuwi wamgumi. [32] Yesu kawagambira, “Nuwalanguziyeni
mahengu gavuwa kulawa kwa Tati. Nuwatendera shishi shamfira kung'uma na mabuwi?”
[33] Wayawudi wamwankula, “Hapeni tukugumi kwajili ya matendu maheri, kumbiti
kwa kumwigilanga Mlungu! Gwenga ndo muntu hera kumbiti mweni gwenga gulitenda
kuwera Mlungu.”
[34] Yesu kawankula, “Walembiti Mumalagaliru genu, Neni nonga, ‘mwenga ndo
milungu?’ [35] Mlungu kawashemiti milungu walii wawapanana ujumbi wakuwi, natwenga
tuvimana handa Malembu Mananagala gatakula nakaka mashaka goseri. [36] Kumbiti neni,
Tati ndo kansyaguliti na kantumiti pasipanu. Iwera ashi mung'ambira neni nigilanga
toziya ntakuliti ‘Neni Namwana gwa Mlungu?’ [37] Namunjimira neni, pamwona ntenda
ndiri vitwatira vya Tati gwangu. [38] Kumbiti pantenda vitwatira avi, ata pamunjimira ndiri
neni, muvijimiri ata vitwatira vyantenda, su mpati kuvimana nakaka kulonga Tati ka
mngati mwangu na neni namngati mwa Tati.”
[39] Wajeriti kayi kumbata Yesu kumbiti kawukiti pakati pawu.
[40] Yesu kagenda kayi kumwambu ku lushemba Yoridani, pahala Yohani pakaweriti
kankubatiza, kalikaliti aku. [41] Wantu wavuwa wamgenderiti pawalonga, “Yohani katenda
ndiri liuzauza lyoseri, ira goseri Yohani gakatakuliti kuusu muntu ayu ndo nakaka.” [42] Na
wantu wavuwa pahala palii wamjimira.

11

Kuhowa kwa Lazaru

[1] Muntu yumu yawamshema Lazaru, kalikaliti Betaniya, kaweriti mlweri. Betaniya lushi
lwawalikaliti Mariya na Marita muhasha gwakuwi. [2] Mariya ndo uliya yakamswagiti uturi
Mtuwa na kumpukuta kwa viri zyakuwi. Ayu ndo Lazaru kaka gwakuwi yakaweriti mlweri.
[3] Wahasha watuma ujumbi kwa Yesu, “Mtuwa, ganja gwaku yagumfira, mlweri!”
[4] Yesu pakapikaniriti aga, katakula, “Ulweri awu hapeni hujegi kuhowa kwa Lazaru, ira
ndo kwajili ya kumkwisa Mlungu na kwa mana ayi Mwana gwa Mlungu kakwiswi.”
[5] Yesu kamfiriti Marita na muhasha gwakuwi pamuhera na Lazaru. [6] Pakapatiti
shisoweru handa Lazaru mlweri, kulikala pahala panu kwa mashaka mawili nentu.
[7] Shakapanu kawagambira wafundwa wakuwi, “Tuwuyi kayi Yudeya!”
[8] Wafundwa wamgambira, “Mfunda! Shipindi shifupi hera shipita Wayawudi wafira
kukuguma mabuwi, na gwenga gufira kugenda kayi aku?”
[9] Yesu kankula, “Lishaka lyana saa lilongu na mawili ndiri, ndo hangu? Pakagendagenda
paliwala hapeni kawezi kulikwala, kawona kulangala kwa pasipanu. [10] Kumbiti muntu
pakagendagenda pashiru katalikwala, Toziya kulangala kwahera.” [11] Yesu katakuliti hangu

na pakamaliriti, kawagambira, “Ganja gwetu Lazaru kagonja, kumbiti neni nankugenda na
kumyumusiya.”
12 Wafundwa wakuwi wamgambira, “Mtuwa, handa yomberi kagonja su hakaponiziwi.”
13 Kumbiti Yesu kaweriti kankutakula kuusu kuhowa kwakuwi, womberi waliholiti
kuwera kankutakula kuusu kugonja mbota. 14 Yesu kawagambira pota kufifa, “Lazaru
kahowa, 15 kumbiti nemelera kwa ajili ya mwenga handa mweri ndiri aku, su mpati
kujimira. Haya tugendeni kwakuwi.”
16 Tomasi yawamshema mawira kawagambira wantumini wamonga, “Tugendeni woseri
pamuhera na mfunda tukahowi!”

Yesu uzyukusiya na ukomu

17 Yesu pakafikiti aku, kamwoniti Lazaru wamtula kala mlipumba kwa mashaka msheshi.
18 Shijiji sha Betaniya shiweriti pakwegera na Yerusalemu utali wa kilumita ntatu, 19 na
Wayawudi wavuwa wiziti kumlola Marita na Mariya kuwapanani ushiwa kwa kuhowa kaka
gwawu.
20 Shipindi Marita pakapikaniriti handa Yesu kaweriti kamkwiza, kagenda kumwanka,
kumbiti Mariya kasigaliti ukaya. 21 Marita kamgambira Yesu, “Mtuwa handa gwangaweriti
panu, kaka gwangu mekahowiti ndiri! 22 Kumbiti nuvimana handa ata vinu shoseri
shagufira kumluwa Mlungu, hakakupi.”
23 Yesu kamgambira, “Kaka gwaku hakawuyi mkomu kayi.”
24 Marita kamwankula, “Nuvimana handa hawazyuki shipindi sha uzyukisiwu, mul-
ishaka lya kupelera.”
25 Yesu kamgambira, “Neni ndo uzyukisiya na ukomu. Yakanjimira neni ata tembera
hakahowi, hakalikali. 26 Na kila yakalikala na kunjimira, hapeni kahowi. Hashi, gujimira
aga?”
27 Marita kamwankula, “Yina, Mtuwa! Neni njimira handa gwenga ndo Kristu, Mwana
gwa Mlungu, uliya yakiza pasipanu.”

Yesu kalira

28 Marita pakatakuliti aga, kagenditi na kumshema Mariya mlongu gwakuwi, kamgam-
bira pagweka, “mfunda kapanu na kafira kukuwona.” 29 Nayomberi pakapikaniriti aga,
kamukamu kagoloka, kamgendera Yesu. 30 Yesu kaweriti keniyingiri mushijiji, kumbiti
kaweriti palaa palii Marita pakamwankiti. 31 Su, Wayawudi yawaweriti ukaya pamuhera
na Mariya pawamnyamaziya muushiwa, pawamwoniti kagoloka na kulawa kunja vumu,
wamwiziriti. Wavimaniti kaweriti kankugenda mulipumba kudaya.
32 Mariya pakasokiti pahala palii Yesu pakaweriti na kumwona, kasuntamala, kamgam-
bira, “Mtuwa, handa gwangaweriti panu, kaka gwangu kangahowiti ndiri!”
33 Yesu pakamwoniti kankulira na Wayawudi walii wawiziti pamuhera nayomberi
wankulira viraa, kamemiti na maholu na kuhinginika mumoyu. 34 Shakapanu kawakosiya,
“Lipumba lya koshi?”
Wamgambira, “Mtuwa, gwizi na gulori.”
35 Yesu kalira. 36 Su, Wayawudi watakula, “Mlori ntambu yakamfiriti!”
37 Kumbiti wamonga wawu watakula, “Hashi, ayu yakamtenditi katumuli masu lwisi
uliya, kaweza ndiri kumtenda Lazaru nakahowi?”

Yesu kankumzyukusiya Lazaru

38 Su, Yesu kahinginika kayi mmoyu, kiziti mlipumba. Lipumba lyeni liweriti mpanga na
liweriti ludiwirwa kwa libuwi. 39 Yesu kalagaliriti, “Mliwusiyi libuwi ali!”
Marita mlongu gwakuwi ayu yakahowiti kamgambira, “Mtuwa kanja kala kununka,
kalikala mulipumba mashaka msheshi!”
40 Yesu kamgambira, “Hashi, nukugambira ndiri handa pagujimira haguwoni ukwisa wa
Mlungu?” 41 Su waliwusiya libuwi lilii, Yesu kalola kumpindi, katakula, “Mayagashii Tati
toziya gwenga gumpikanira. 42 Nuvimana handa gumpikanira neni. Kumbiti ntakula aga
toziya ya wantu awa wapala panu su wapati kujimira handa gwenga ndo yaguntumiti.”
43 Pakamaliriti kutakula aga, kashema kwa liziwu likulu, “Lazaru! Gulawi kunja!” 44 Uliya

yakaweriti kahowa kalawiti kunja, aku wamyopa sanda mmagulu na mmawoku na sheni
shakuwi shigubikirwa. Yesu kawagambira, “Mumyopoli, mkamleki kagendi zyakuwi.”

Mpangu gwa kumlaga Yesu Mat. 26:1-5, Marko 14:1-2, Luka 22:1-2

45 Su, Wayawudi wavuwa waweriti wamtyangira Mariya pawawoniti Yesu shintu gaa
shakatenditi, na kumjimira. 46 Kumbiti wamonga wawu wagenditi kwa Mafalisayu na
wawagambira shitwatira ashi shakatenditi Yesu. 47 Mafalisayu na watambika wakulu
waliwoniti Mwashizungu na watakula, “Tutendi shishi? Muntu ayu kankutenda mauzauza
nentu. 48 Patumleka hera wantu woseri hawamjimiri, womberi Warumi hawizi kuwali-
bisiya Numba nkulu ya Mlungu gwetu na isi yetu!”
49 Panu yumu gwawu, yawamchema Kayafa, ndo kiwiti mtambika mkulu wa shinja ashi,
kawagambira, “Mwenga muvimana ndiri shintu! 50 Hashi, mwona ndiri handa ndo mbaka
kwamwenga muntu yumu kahowi kwa ajili ya wantu, kuliku isi yoseri ipalanganyika?”
51 Yomberi katakula ndiri hangu ntambu yakafiriti mweni, ira kaweriti mtambika mkulu
shinja ashi su katungiti handa Yesu hakahowi toziya ya wantu wa Isi ya Shiyawudi, 52 na
toziya ndiri gweka yawu hera, kumbiti kapati kuwajega pamuhera munshimba yimu
yaipalanganyikiti kwa wantu wa Mlungu.
53 Su, kwanjira lishaka ali watuwa wa Shiyawudi watenda mipangu gwa kumlaga Yesu.
54 Su, Yesu hapeni kagendigendi kayi paweru muisi ya Wayawudi, kumbiti kawukiti panu
kagenditi pahala pagwekera na kushiwala, mlushi lwa walushema Efrayimu. Kalikaliti aku
pamuhera na wafundwa wakuwi.
55 Shipindi sha msambu sha Wayawudi sha Pasaka shiweriti pakwegera na wantu
wavuwa walawa muisi wagenditi Yerusalemu su walipungi pa msambu agu. 56 Su, waweriti
wankumsakula Yesu. Na womberi pawaliwoniti Mnumba nkulu ya Mlungu, walikosiyana,
“Mulihola hashi? Nakaka hakizi ndiri ku msambu agu, awu ndiri?” 57 Watambika wakulu
na Mafalisayu walagalira kuwera, handa muntu yoseri pakavimaniti pahala pakaweriti
Yesu, kalazimika kutakula su wapati kumbata.

12

Yesu wankumswaga lipaki
Matayu 26:6-13; Mariku 14:3-9

1 Pamberi pa mashaka sita ga msambu gwa Pasaka, Yesu kafikiti Betaniya pakaya pa
Lazaru, muntu yakamzyusiyiti kulawa kwawahowiti. 2 Aku wamtuliriti shiboga sha pamihi
na Marita kaweriti kamtendera. Lazaru kaweriti yumu gwa walii wawaweriti wankuliya
pamuhera na Yesu. 3 Mariya katoliti supa ya uturi yawayishema naridu iherepa ya
mpiya zivuwa, kamswaga Yesu mumagulu na kugapukuta kwa viri zyakuwi numba yoseri
inunkira uturi. 4 Yumu gwa wafundwa wa Yesu, Yuda Isikariyoti yakafiriti kumgalambuka
Yesu, katakula, 5 “Uturi awu waweza kuwuza kwa mpiya zya shibena mgongu sha myezi tisa
na mpiya azi wawayupi wahushu?” 6 Katakuliti hangu, kwakuwawonera ndiri wahushu
lusungu, toziya kaweriti mwivi na yomberi ndo yakakoliti muhaku gwa mpiya na kavitoliti
vyawatuliti amu.
7 Yesu katakula, “Mumleki mdala ayu! Kavituriti vyoseri vyakaweriti navi kwa lishaka
lya kusilwa kwa neni. 8 Wahushu mwanawu mashaka goseri, kumbiti hamuweri ndiri na
neni mashaka goseri.”

Wasakuliti ntambu ya kumlaga Lazaru

9 Wayawudi wavuwa wapikiniriti handa Yesu Kabetaniya. Su womberi wagenditi aku,
wapati kumwona Yesu, kayi wafiriti kumwona Lazaru ulii yakamzyusiyiti na Yesu kulawa
kwa wahowiti. 10 Watambika wakulu wasakuliti ntambu ya kumlaga Lazaru, 11 toziya
Wayawudi wavuwa wawalemiti wayawu na wamjimira Yesu.

Yesu kankwingira Yerusalemu kwa kunemelera Mat. 21:1-11, Marko 11:1-11, Luka 19:28-40

12 Shirawu yakuwi, lipinga likulu lya wantu wiziti kumsambu wapikiniriti Yesu kaweriti
mnjira kwiza Yerusalemu. 13 Watola maputira ga mitendi, walawa kugenda kumwanka,

wabota pawatakula, "Gwenga mlopoziya gwetu! Katekelerwi ayu yakiza mulitawu lya Mtuwa. Katekelerwi Mfalumi gwa Israeli."
[14] Yesu kakwena mwana punda, kalivaga pampindi pakuwi gambira ntambu yagatakuliti Malembu,
[15] "Kotu kutira gwe lushi lwa Sayuni,
Mfalumi gwaku kamkwiza,
Kalivaga pampindi pa mwana punda."
[16] Shipindi ashi wafundwa wakuwi wavimaniti ndiri shitwatira ashi shoseri, kumbiti Yesu pawamkwiswiti kala, womberi wagaholiti Malembu Mananagala gatakuliti kuusu yomberi na wagatenditi aga kwa yomberi.
[17] Lipinga lya wantu walii wawaweriti pamuhera nayomberi shipindi pakamshemiti Lazaru kulawa mlipumba, kamzyusiya kulawa kwawahowiti, watakuliti yagalawiriti. [18] Toziya ya aga, lipinga likulu lya wantu awa wamgenderiti Yesu, mana woseri wapikiniriti handa Yesu katenditi liuzauza ali. [19] Mafalisayu waligambiziyana, "Mwona? Hapeni tuwezi kutenda shoseri! Mlori, wantu wa pasipanu woseri wankumfata."

Wagiriki wamu Wafira kumlola Yesu.

[20] Kuweriti na Wagiriki wamu mu wantu yawaweriti wiza Yerusalemu kumkwisa Mlungu mushipindi sha msambu. [21] Womberi wamgenderiti Filipu, yakalawiriti Betisayida mu Galilaya na watakula, "Mtuwa, tufira kumwona Yesu."
[22] Filipu kagenda na kamgambira Andereya na wawili wagenda na kumgambira Yesu. [23] Yesu kawawankula, Saa isoka kala kwa Mwana gwa Muntu kukwiswa! [24] Nukugambirani nakaka, mbunji ya nganu isigala mbunji hera payiyalwa ndiri mulitapaka na kuwola. Handa payiwola, su ilera mbeyu zivuwa. [25] Woseri yawafira ukomu wawu hawawuhoviyi, yakagahoviya makaliru gakuwi pasipanu, hakagaponiziyi kwa makaliru ga mashaka goseri. [26] Yakafira kuntendera ndo mpaka kanfati, pawera neni na ntumintumi gwangu hakaweri, kayi muntu pakantendera Tati hakampanani ligoya.

Yesu kankutakula kuusu kuhowa kwakuwi

[27] "Vinu rohu yaneni intama, ntakuli shishi? Ntakuli, 'Tati, gunopoziyi shipindi ashi pashisoka?' Kumbiti ayi ndo toziya ya kwiza. Su shimpiti shipindi ashi sha ntabiku. [28] Tati, Kakwiswi litawu lyakuwi."
Panu liziwu litakula kulawa kumpindi kwa Mlungu. "Nulikwisa na hanulikwisi kayi."
[29] Lipinga lya wantu lyaligolokiti palii lipikaniriti liziwu ali na wamu wawu watakuliti, "Ntumintumi gwa kumpindi kankuyowera nayomberi!"
[30] Kumbiti Yesu kawagambira, "Liziwu ali lirandula ndiri kwajili yaneni, ira kwajili ya mwenga. [31] Vinu ndo shipindi sha pasipanu kutozwa, vinu mtuwa gwa pasipanu hawamwusiyi. [32] Neni panu panyasulwa kumpindi kwa Mlungu hanumkwezeniziyi kila muntu." [33] Kakutakula hangu kalanguziya ntambu gaa hakahowi.
[34] Lipinga ali limwankula. Twenga watugambira Malagaliru getu handa Kristu hakalikali mashaka goseri. Su, guweza hashi kutakula eti mwana gwa Muntu imbidi kanyasulwi? Mwana gwa Muntu ndo gaa?
[35] Yesu kawagambira, "Gulangala haguweri pakati penu katepu hera. Mgendi toziya mnawu gulangala agu, ntiti hapeni iwapati, toziya yakagendagenda muntiti kavimana ndiri kwakagenda. [36] Shipindi shamuwera na gulangala agu, mugujimiri, su mpati kuwera wantu wa gulangala." Pakalongiti kala visoweru avi, Yesu kagenditi zakuwi na kulififa kutali na womberi.

Wantu wahera Moyu

[37] Tembera Yesu katenditi mauzauza goseri aga palongolu pawu, womberi wamjimira ndiri. [38] Su visoweru vyakatakuliti Isaya mbuyi gwa Mlungu vitimiya.
"Mtuwa, gaa yakajimiriti ujumbi watutakuliti?
Na uwezu wa Mtuwa ulilanguziya kwa gaa?"
[39] Na hangu womberi waweza ndiri kujimira, toziya Isaya katakula viraa,

[40] "Mlungu kagatula lwisi masu gawu
Na kagazezetiya mahala gawu,
Wawoni ndiri kwa masu gawu,
Wavimani ndiri kwa mahala gawu,
Na wanizira ndiri neni, Mlungu katakula,
Su mpati kuwaponiziya."
[41] Isaya katakuriti visoweru avi toziya kawoniti ukwisa wa Yesu, pakatakula visoweru vyakuwi.
[42] Ata hangu, kuvuwa kwa watuwa wa wakulu wa Shiyawudi wamjimiriti Yesu. Kumbiti toziya ya mafalisayu, wamjimiriti ndiri paweru kwa kutira handa wawatuli gweka mnumba ya Mlungu. [43] Wafiriti kuzyumwa na wantu kuliku kuzyumwa na Mlungu.

Kutozwa kwa Yesu pasipanu

[44] Shakapanu Yesu katakula kwa liziwu likulu, "Muntu yakanjimira, kanjimira ndiri neni hera, ira kamjimira viraa uliya yakantumiti. [45] Yakamona neni kankumwona viraa ulii yakantumiti. [46] Neni na Gulangala, niza pasipanu su woseri wawanjimira waweri ndiri muntiti. [47] Yakapikanira shisoweru shangu uganu kagakola ndiri, neni hapeni numtozi, hanumtozi ndiri. Niza ndiri kuwatoza wantu wa pasipanu ira kuwalopoziya. [48] Woseri yawanema neni na kuujimira ndiri ujumbi waneni, kwana yumu yakiza kuwatoza. Visoweru vyantakula haviweri vyakuwatoza mulishaka lya kupelera. [49] Ayi ndo nakaka, toziya neni ntakula ndiri kwa uwezu wangu namweni, kumbiti Tati yakantumiti ndomweni yakantumiti ntakuli shishi na nyoweri shishi. [50] Naneni nuvimana weri lilagaliru lyakuwi lijega ukomu wa mashaka goseri. Su, neni ntakula hera galii Tati yakanagaliriti nugatakuli."

13

Yesu kankuwagulula magulu Wantumini wakuwi

[1] Iweriti lishaka lya pamberi pa msambu gwa Pasaka. Yesu kavimaniti handa saa yakuwi isoka ya kuwuka pasipanu na kugenda kwa Tati. Shipindi shoseri yomberi kawafiriti nentu wantu wa pasipanu yawaweriti wakuwi, na kawafiriti mpaka lupeleru!
[2] Yesu pamuhera na wantumini wakuwi waweriti walivaga kuliya shiboga sha pamihi. Shetani kingiriti kala mumoyu mwa Yuda, mwana gwa Simoni Isikariyoti, maholu ga kumgalambuka Yesu. [3] Yesu kavimaniti handa Tati kaweriti kamupa makakala, kavimaniti kuwera kalawa kwa Mlungu na kaweriti kankugenda kwa Mlungu. [4] Su, kawukiti pameza, kayikusa nguwu yakuwi, katola shitambala na kulitawa mushyunu mwakuwi. [5] Shakapanu katula mashi mubakuli, kanja kuwagulula magulu wafundwa wakuwi kugapukuta kwa shitambala shilii shakashitawiti mushinu mwakuwi. [6] Pakiziti kwa Simoni Peteru, nayomberi katakula, "Mtuwa, hashi gwenga gwiza kugagulula magulu ganeni?"
[7] Yesu kamwankula, "Gwenga hapeni gwerewi vinu shantenda ashi, kumbiti hagwelewi shakapanu."
[8] Peteru kamgambira, "Gwenga hapeni gungululi magulu gangu nakamu!" Yesu kamwankula,
"Pangulula ndiri magulu gaku, hapeni guweri ntumintumi gwangu kayi."
[9] Simoni Peteru kamwankula, "Mtuwa, nagungululi magulu hera! Gugagululi mawoku gangu na mtuwi viraa."
[10] Yesu kamgambira, "Yawakoga kala wawera waherepa na wafiruwa ndiri kunawa ira magulu gawu. Mwenga muherepa, kumbiti mwawoseri ndiri." [11] Yesu kamumaniti kala ulii yakagenda kumgalambuka, ndo mana kalongiti, "Mwenga muherepa, kumbiti yumu kaherepa ndiri."
[12] Pakamaliriti kuwagulula magulu gawu, kavulumula nguwu yakuwi, na kalivagiti pahala pakuwi pakwegera na meza, su yomberi kawakosiya, "Hashi, mwerewa shanuwatenderani mwenga?" [13] "Mwenga munshema mfunda na Mtuwa, mwenga mtakula weri toziya ndo neni. [14] Paiwera neni Mtuwa gwenu na mfunda gwenu, nuwanaviya magulu mwenga,

mwenga viraa mfiruwa kulinawiviyana magulu. [15] Nukupanani kala mfanu, su mwenga
mtendi viraa ntambu yanuwatenderani. [16] Nuwagambirani nakaka, wantumintumi wakulu
ndiri kuliku mtuwa gwawu na ntumintumi hapeni kaweri mkulu kuliku ulii yakantumiti.
[17] Vinu muumana unakaka awu, hamuweri na sekuseku pamgatenda.
[18] "Aga gantakula gawawusu ndiri mwenga mawoseri. Neni nuwamana walii
yanuwasyaguliti. Kumbiti mpaka gatimii Malembu Mananagala gaweri nakaka ntambu
yagalembwa, 'Muntu yakaliyiti pamuhera naneni shiboga shangu hakang'alambuki'.
[19] Neni nuwagambireni vitwatira avi vinu pamberi kulawira. Su pagalawila mpati
kujimira kuwera 'Neni ndo Mweni'. [20] Nuwagambireni nakaka, yakamshemera yoseri
ulii yanumtumiti, kanshemera neni viraa na yakanshemera neni ndo kamshemera ulii
yakantumiti."

Yesu kankutunga kugalambukwa kwakuwi.
Matayu 26:20-25; Mariku 14:17-21; Luka 22:21-23

[21] Yesu pakatakuliti kala aga, kahinginikiti nentu mumoyu, katakula pota kufifa,
"Nakaka nuwagambireni, yumu gwenu hakamgalambuki!"
[22] Wafundwa walilola weni, su waweriti wavimana ndiri handa gaa hakamgalambuki.
[23] Yumu gwa wafundwa, mweni Yesu ndo yakamfiriti nentu, kaweriti kalivaga pakwegera
na Yesu. [24] Simoni Peteru kamlanguziya kwa mawoku, kamgambira "Gumkosiyi katakula
kuusu gaa."
[25] Su ntumintumi ulii kasegelera nentu uwega wa Yesu, kamkosiya, "Mtuwa, ndo gaa?"
[26] Yesu kamwankula, "Ulii yanumupa shipandi sha libumunda shantotiti musahani,
ndo mweni." Su, kashitola shipandi sha libumunda, kashitota musahani, kamupa Yuda,
mwana gwa Simoni Isikariyoti. [27] Yuda pakayankiti kala shipandi sha libumunda, Shetani
kamwingiriti yomberi. Su, Yesu kamgambiriti Yuda, "Gutendi kanongola shilii shagufira
kutenda!" [28] Woseri yawalivagiti kuliya shiboga wavimaniti ndiri kwantambu gaa Yesu
katakuriti aga kwa yomberi. [29] Yuda kaweriti mkola mpiya pakati pawu, wavimaniti
kuwera Yesu kamgambiriti hakahemeri vilii vyawafiruwa mumsambu, ama kamgambiriti
kakalaviyi shoseri kwa wahushu.
[30] Su Yuda pakayankiti kala shipandi shilii sha libumunda, palaa paliya kalawa kunja. Na
iweriti Pashiru.

Lilagaliru lya syayi

[31] Yuda pakawukiti kala, Yesu kalonga, "Vinu ukwisa wa Mwana gwa Muntu ugubutulwa,
vinu ukwisa wa Mlungu ugubutulwa kupitira yomberi. [32] Handa ukwisa wa Mlungu
paugubutulwa kupitira yomberi, su Mlungu hakaulanguziyi ukwisa wa Mwana gwa Muntu
mngati mwakuwi, kamukamu hakatendi hangu. [33] Wana wangu, nankali na mwenga
katepu hera. Hamunsakuli, kumbiti vinu nukugambirani galii ganuwagambiriti kala
wakulu wa Wayawudi, 'Pang'endaku, mwenga hapeni mgendi.' [34] Vinu nukupanani
lilagaliru lya syayi, mulifiri weni. Handa yanukufirani mwenga, viraa vilii mulifiri weni.
[35] Handa pamulifira weni, wantu woseri hawavimani kuwera mwenga ndo wafundwa
waneni".

Yesu kankutunga handa Peteru hakamlemi
Matayu 26:31-35; Mariku 14:27-31; Luka 22:31-34

[36] Simoni Peteru kamkosiya Yesu, "Mtuwa gwankugenda koshi?" Yesu kamwankula,
"Hapeni guwezi kunfata vinu kwang'endaku, kumbiti shakapanu hamunfati."
[37] Peteru kamkosiya, "Mtuwa, kwantambu gaa nsindi kukufata vinu? Nakali kuhowa
kwajili ya gwenga!"
[38] Yesu kamwankula, "Hashi, ndo wakala nakaka kuhowa kwajili ya neni? Nukugambira
nakaka, pamberi njogolu keniwiki, hagunemi mala tatu kuwera gumana ndiri neni."

14

Yesu njira ya kugenda kwa Tati

[1] Yesu kawagambira, “Namuligaziya mumyoyu mwenu. Mumjimiri Mlungu na
munjimiri neni viraa. [2] Ukaya mwa Tati gwangu kwana mbakati zivuwa, nuwagambiriti
kala na vinu nankugenda kuwanyawirani pahali penu. [3] Na pang'enda na kuwanyawilireni
pahala penu, hambuyi na kuwatola, su mwenga hamuweri pamuhera naneni. [4] Muyimana
njira ya kugenda aku kwang'enda.”
[5] Tomasi kamkosiya, “Mtuwa, tuvimana ndiri kwagugenda, su twankuyimana hashi njira
ayi?”
[6] Yesu kamwankula, “Neni ndo njira na unakaka na ukomu. Kwahera yakaweza kugenda
kwa Tati ira kwa kupitira kwaneni. [7] Kawagambira, vinu mumana neni, mumana na Tati
gwangu viraa. Na kwanjira vinu mumana na mumwona kala.”
[8] Filipu kamgambira, “Mtuwa, tumlanguziyi Tati, natwenga hatwikuti.”
[9] Yesu kamwankula, “Filipu, nulikala namwenga kwa shipindi shoseri, nagwenga gu-
mana ndiri? Yakamoniti kala neni kamwona Tati. Guweza hashi kutakula, Tumlanguziyi
Tati? [10] Hashi, mjimira ndiri handa neni namngati mwa Tati, nayomberi Tati ka mngati
mwaneni? Visoweru nyanuwagambirani ntakula ndiri kwa utuwa waneni, Tati yakawera
mngati mwaneni kankutenda lihengu lyakuwi. [11] Munjimiri neni pantakula handa neni
namngati mwa Tati naTati ka mngati mwaneni. Handa hangu ndiri, mjimiri toziya
ya vintu vyantenda. [12] Nakaka nuwagambirani, yakanjimira neni hakatendi vitwatira
vyantenda neni, yina, hakatendi vintu vikulu nentu, toziya nankugenda kwa Tati. [13] Na
shoseri shamluwa mulitawu lyaneni hantendi, su Tati kakwiswi mnumba ya mwana.
[14] Pamunduwa shoseri mulitawu lyangu, hanuwatendereni.

Kwayidi ya Rohu Mnanagala

[15] “Pamunfira neni, hamulijimili lilagaliru lyaneni. [16] Naneni hanumluwi Tati nayomberi
hakawapanani mtanga yumonga, hakalikali namwenga kwa mashaka goseri. [17] Yomberi
ndo Rohu yakalanguziya unakaka kuusu Mlungu. Wantu wa pasipanu waweza ndiri
kumuwanka toziya waweza ndiri kumwona wala kummana. Kumbiti mwenga mumana
toziya kalikala namwenga na ka mngati mwenu.
[18] “Pang'enda hanuwaleki ndiri mwawashiwa, hanizi kayi kwamwenga. [19] Katepu hera
wantu wa pasipanu hawamoni kayi ndiri, kumbiti mwenga hamumoni. Toziya nana
ukomu, viraa mwenga hamuweri na ukomu. [20] Lishaka lilii palisokiti hamuvimani handa
neni na mngati mwa Tati, naneni mngati mwamwenga.
[21] “Yakagayanka malagaliru ganeni na kugajimira, ndoweni walii yawanfira neni.
Tati gwangu hakawafiri woseri yawanfira neni, naneni vulaa hanuwafiri womberi na
hanulilanguziyi kwawomberi.”
[22] Yuda, Yuda Isikariyoti ndiri, kamgambira, “Mtuwa, hashi iwezekana gwenga kulilan-
guziya kwatwenga na gulilanguziya ndiri kwa wantu wa pasipanu?”
[23] Yesu kamwankula, “Muntu pakanfira neni hakagajimili mafundu gangu na Tati
gwangu hakamfiri, neni pamuhera na Tati gwangu hatwizi kulikala nayomberi.
[24] Yakanfira ndiri hapeni kagajimili mafundu gangu. Na mafundu gampikaniriti gangu
ndiri, galawa kwa Tati yakantumiti.
[25] “Nuwagambiriti vitwatira avi pamweriti nakali na mwenga. [26] Kumbiti mtanga, Rohu
Mnanagala, ndomweni Tati hakamtumi mulitawu lyaneni, hakawafundeni kila shintu na
kuwakumbusiyani goseri ganuwagambirani.
[27] “Nuwalekera ponga, nuwapanani ponga yangu. Nuwapanani ndiri mwenga gambira
wantu wa pasipanu ntambu yawatenda. Namuwera na lyoga ama namuhinginyika.
[28] Mpikaniriti kala panuwagambira, Nankugenda zyangu, shakapanu hambuyi kayi
kwamwenga. Handa munganfiriti, munganemeli toziya nankugenda kwa Tati, yomberi
ndo mkulu nentu kuliku neni. [29] Nuwagambireni aga vinu pamberi ganalawira, su
pagalawila mpati kujimira. [30] Ntakula ndiri namwenga kayi vitwatira avi vivuwa, mana
mtuwa gwa pasipanu kankwiza. Hapeni kawezi shintu kwaneni, [31] kumbiti wantu wa pasi
panu mpaka wavimani handa numufira Tati, ndo mana ntenda kila shintu gambira Tati
ntambu yakanamuwiti.

"Mgoloki, tuwuki panu!"

15

Yesu ndo mzabibu gwa nakaka

1 "Neni ndo mzabibu gwa nakaka, Tati gwangu ndo mkulima. 2 Yomberi kawusiyaga
kila lutambi lwalulera ndiri mabwajubwaju mnumba mwangu na kila lutambi lwalulera
nulugulula lupati kulera nentu. 3 Mwenga muwera kala muherepa toziya ya mafundu
ganuwafunditi. 4 Mwikali mngati mwangu, naneni nulikali mngati mwenu. Lutambi
hapeni luleri mabwajubwaju gweka yakuwi, haluleri paluwera mumtera gwa zabibu.
Ntambu iraayi hapeni mleri mabwajubwaju mpaka muweri mngati mwangu."

5 "Neni namzyabibu, mwenga ndo mitambi. Woseri yawawera mngati mwangu, naneni
mngati mwawu, hawaleli mabwajubwaju gavuwa, pamuhera ndiri naneni hapeni mtendi
shintu shoseri. 6 Muntu yoseri pakalikala ndiri mngati mwangu kaswa kunja gambira
lutambi lawalwasa kunja mpaka linyali, mitambi yeni ijojinirwa na kwasirwa pamotu,
yeni ndo ilunguziwa. 7 Pamulikala mngati mwaneni na visoweru vyaneni paviwera mngati
mwenu, hamluwi shoseri shamfira na hampati. 8 Ukwisa wa Tati gwangu hawuwoneki
pamulera mabwajubwaju na kwa njira ayi hamuweri wafundwa waneni. 9 Nukufireni
mwenga gambira Tati ntambu yakanfira neni, mulikali muwundama wa neni. 10 Handa
pamjimila malagaliru gangu, hamulikali mu muwundama waneni, gambira neni ntambu
yanjimiriti malagaliru ga Tati gwangu na nulikali muwufiru wakuwi.

11 "Nukugambirani vitwatira avi su nemeleru yangu iweri mngati mwenu na nemeleru
ya mwenga ikamiliki. 12 Lilagaliru lyangu ndo ali, mulifiri weni, ntambu yanuwafira
mwenga. 13 Mafiliru makulu nentu kwa muntu kuulanguziya kwa waganja wakuwi ndo
kuulaviya ukomu wakuwi kwa womberi. 14 Mwenga ndo waganja waneni handa pamtenda
shilii shanuwalagaliriti. 15 Mwenga hapeni nuwashemi kayi wamanda, toziya wamanda
hapeni wavimani vyawatenda watuwa wawu. Kumbiti nuwashema mwenga waganja,
toziya nuwagambiriti vitwatira vyoseri vyanpikaniriti kwa Tati gwangu. 16 Mwenga
munsyagula ndiri neni, kumbiti neni ndo yanuwasyaguliti mwenga na kuwatuma mgendi
mwakaleri mabwajubwaju nentu, mabwajubwaju yagalikala. Su Tati hakakupanani
shoseri shamluwa mu litawu lyangu. 17 Su, lilagaliru lyangu kwa mwenga ndo ali, mulifiri
weni kwa weni.

Ngalaliru ya wantu wa pasipanu

18 "Handa wantu wa pasipanu pawakukalalirani, mliholi kuwera wankalalira neni
kwanja pamberi pa kuwakalalira mwenga. 19 Handa memuweriti wamu wa wantu wa pasi-
panu, wantu wa pasipanu wangawafiriti gambira wantu wawu weni. Kumbiti nuwasyagula
mwenga kulawa pasipanu, toziya wantu wa pasipanu wawakalalira mwenga. 20 Muliholi
shilii shanuwagambiriti, 'Wamanda hapeni waweri wakulu kuliku watuwa wawu.' Handa
wantu pawamberiti neni, hawawaberi mwenga viraa, handa wagajimiriti mafundu ganeni,
hawagajimili mafundu genu viraa. 21 Kumbiti womberi hawatendi vyoseri avi kwa mwenga
toziya mwenga waneni, kwani wamumana ndiri ulii yakantumiti. 22 Handa nganiziti
ndiri na kutakula na womberi wangaweriti ndiri na vidoda, kumbiti vinu hapeni wawezi
kutakula wahera vidoda. 23 Yakankalalira neni, kamkalalira Tati gwangu viraa. 24 Handa
nangantenda ndiri kwawomberi vitwatira vyeni kwahera muntu yumonga yakavitenditi
kala mwangaweriti ndiri na vidoda, kumbiti vinu waviwoniti vyantenditi wankalalira neni
pamuhera na Tati gwangu. 25 Ndo toziya galii gagalembitwi mu Malagaliru gawu ganakaka,
'Wankalalira hera!'

26 "Mtanga yakiza ndo Rohu, hakagubutuli unakaka kuusu Mlungu, ndo mweni kiza
kulawa kwa Tati. Hanumtumi kwa mwenga kulawa kwa Tati na hakatakuli kuusu neni.
27 Mwenga viraa, hamtakuli kuusu neni, toziya muweriti pamuhera na neni kwanjira
kwanja."

16

1 "Nuwagambiriti aga, su namleka moyu gwenu. 2 Wantu hawawawingi mwenga
kulawa Mnumba zya Mlungu zyenu na shipindi hashizi yoseri pakakulageni hakavimani
kamtendera Mlungu lihengu. 3 Wantu hawawatenderani vitwatira avi toziya womberi
wamumana ndiri Tati ama neni. 4 Kumbiti nukugambirani aga, su shipindi pashizaku kwa
womberi kutenda vitwatira avi, hamuliholi kuwera nuwagambiriti kala.

Lihengu lya Rohu Mnanagala

"Nuwagambiriti ndiri vitwatira avi kwanjira kwanja, toziya nweriti pamuhera
namwenga. 5 Su vinu nankugenda kwa ulii yakantumiti, kwahera ata yumu gwenu
yakankosiya neni pang'endaku. 6 Vinu nuwagambirani vitwatira avi, myoyu yenu
ihinginika. 7 Kumbiti, nankuwagambirani nakaka, Iherepa kwa mwenga neni ng'endi
zangu, toziya pang'enda ndiri, Mtanga hapeni kizi kwa mwenga. Kumbiti pang'enda
zyangu, hanumtumi yomberi kizi kwa mwenga. 8 Nayomberi pakizaku, hakawalunguziyi
unakaka wantu wa pasipanu kuwera watenda upyota kuusu vidoda na vintu vyavimfi-
riziya Mlungu na utoza wa Mlungu. 9 Watenditi upyota kuusu vidoda toziya wanjimira
ndiri neni, 10 na kuusu vyavimfiriziya Mlungu, toziya nankugenda kwa Tati, hapeni
mumoni kayi, 11 nawomberi wapayira kuusu kutoza, toziya mkolamlima gwa pasipanu
katozwa kala.
12 "Nanaga gavuwa gakuwagambireni, kumbiti vinu hapeni muwezi kugahepelera.
13 Kumbiti pakizaku Rohu ayu, hakagubutuli unakaka kuusu Mlungu, hakawalongoziyi
mu unakaka woseri. Hakatakuli ndiri kwa uwezu wakuwi mweni, kumbiti hakatakuli
shilii shakapikinira na hakawagambiri vintu vyaviyiza. 14 Yomberi hakanupi neni ukwisa,
toziya hakawagambiri shilii shantakula na shilii shanumgambira kawagambiri. 15 Vyoseri
vyakawera navi Tati vyaneni, ndo mana nuwagambirani kuwera Rohu Mnanagala hakawa-
panani vilii vyakapatiti kulawa kwaneni.

Hinginika na Nemeru

16 "Shakali shipindi shididi hapeni mumoni kayi na shipindi shididi shakapanu hamu-
moni."
17 Wafundwa wakuwi wamu walikosiyana, "Kamaanisha shishi? Katugambira kwa
shipindi shididini hapeni tumwoni, kayi shipindi shididini hatumwoni, viraa katakuriti
kayi, 'Toziya nankugenda kwa Tati.' 18 Su, waweriti wankulikosiyana, kamaanisha shishi
pakatakula, 'shakali shipindi shididini?' Tuvimana ndiri shakayowera!"
19 Yesu kavimaniti handa wafiriti kumkosiya, su kawagambira, "Hashi mlikosiyana
ntambu yanongiti, 'Shakali shipindi shididini hapeni mumoni kayi na shipindi shididi
shakapanu hamumoni?' 20 Nankuwagambirani nakaka, hamulili na kudaya, kumbiti
wantu wa pasi panu hawanemeleri, hamuhinginiki, kumbiti kuhinginika kwamwenga
hakugalambuki kuwera nemeleru. 21 Shipindi mdala pakalera, kawera na hinginika
toziya shipindi sha kuwera mundabiri shankwiza, kumbiti mwana pakiwuka, yomberi
kalyaluwa, toziya kawera na nemeleru kwiwuka kwa mwana pasipanu. 22 Mwenga viraa
mwanguhinginika vinu vinu, kumbiti hanuwawuyili kayi, mwenga hamuweri na nemeli
mumyoyu mwenu na nemeli ayi kwahera muntu yakaweza kuyiwusiya kwamwenga."
23 "Lishaka ali lyankwiza, hapeni munuwi shoseri. Nukugambirani nakaka, Tati hakawa-
panani shoseri shamumluwa kupitira litawu lyaneni. 24 Mpaka vinu munuwiti ndiri shoseri
kwa litawu lyangu. Munduwi shoseri, namwenga hampati su nemeli yamwenga ipera."

Nupakanga pasipanu

25 "Nuwagambirani vitwatira avi kwa mafumbu. Kumbiti shipindi hashizi hapeni ntu-
miyi mafumbu kuwagambira, su hantakuli pota kufifa kuusu Tati. 26 Lishaka ali palizaku,
mwenga hamuluwi kwa litawu lyaneni, 27 toziya Tati mweni kawafira mwenga. Yomberi
kawafira mwenga toziya munfira neni na kujimira kuwera niziti kulawa kwa Mlungu.
28 Niziti kulawa kwa Tati na niziti pasipanu, vinu nankuwuka pasipanu, nankugenda
kwa Tati." 29 Su, wafundwa wakuwi wamgambira, "Vinu gwankutakula pota kufifa,

gutakula ndiri kwa mafumbu. [30] Vinu tuvimana kuwera gwenga guvimana kila shintu,
gufira ndiri muntu yoseri kakukosiyi. Ayi itutenda tujimiri kuwera gwenga gulawa
kwa Mlungu." [31] Yesu kawankula, "Hashi, vinu mjimira? [32] Shipindi shankwiza, na
shapalaa kala, pawawapalasiya mwoseri mwenga, kila yumu pakawuya ukaya kwakuwi,
hamundeki gweka yangu. Kumbiti nagweka yangu ndiri, toziya Tati kapamuhera na neni.
[33] Nuwagambiriti aga, su hamuweri na ponga kwa kuwera pamuhera na neni. Wantu wa
pasipanu hawawatendi ntabiki. Kumbiti muweri wagangamala! Neni nuwakanga kala
wantu wa pasipanu!"

17

Yesu kankuwaluwira wantumintumi wakuwi

[1] Yesu pakamaliriti kutakula aga, kalola kumpindi, kalonga. "Tati, shipindi shisoka!
Gumkwisi mwana gwaku su Mwana kapati kukukwisa gwenga. [2] Gumupiti uwezu kwa
wantu woseri, su guwayupi ukomu wa mashaka goseri woseri awa wagunupiti. [3] Na
ukomu wa mashaka goseri ndo awu, kukumana gwenga yaguwera gweka yaku Mlungu gwa
nakaka na kumana Yesu Kristu, yagumtumiti. [4] Neni nuulanguziya ukwisa waku pasipanu,
ntenda kala lihengu lyagunupiti ntendi. [5] Tati! Gunkwisi pawulongolu paku vinu, ukwisa
ulii yatuweriti nawu pamuhera pamberi pa kunyawa pasipanu.

[6] "Nukutenda gumanikani kwa wantu walii wagunupiti kulawa pasi panu. Waweriti
wantu wakuwi. Na gwenga gunupiti waweri waneni. Womberi washipikanira shisoweru
shakuwi, [7] na vinu wavimana handa kila shagunupiti shilawa kwagwenga. [8] Nuwapanani
ujumbi ulii wagunupiti na womberi wawuwanka, wavimana nakaka ndawiti kwagwenga
na wajimira handa gwenga guntumiti.

[9] "Nuwaluwira awa. Nuwaluwira ndiri wantu woseri wa pasipanu kumbiti nuwaluwira
wagunupiti, mana ndo waku. [10] Vyoseri vyawera navi ndo vyaku na vyaku ndo vyaneni
na ukwisa waneni uwonikana pakati pa wantu wagunupiti. [11] Na vinu niza kwakuwi,
namulamu ndiri kayi pasipanu, kumbiti womberi wamulamu pasipanu. Tati Mnanagala!
Kwa likakala lya litawu lyaku lyagunupiti, shondi shondi guwatuli weri su waweri yumu
gambira twenga ntambu yatuwera yumu. [12] Pamuweriti nawomberi, neni nuwalolera
weri kwa likakala lya litawu lyaku lyagunupiti. Neni nuwalolera, kwahera ata yumu
gwawu yakagamiriti, kumbiti ulii yumu yakagamiriti, su Malembu Mananagala gapati
kutimirika. [13] Na, vinu niza kwagwenga na ntakula vitwatira avi pasipanu, su waweri
na nemeleru ikamilika mumyoyu mwawu. [14] Nuwayupiti ujumbi waku na wantu wa
pasipanu wawakalalira toziya womberi wa pasipanu ndiri, gambira neni gwa pasipanu
ndiri. [15] Nduwa ndiri guwawusiyi pasipanu, kumbiti nduwa guwaloleri na mkondola
uliya. [16] Womberi wa pasi panu ndiri, handa viraa ntambu yanwera ndiri gwa pasipanu.
[17] Guwapungi waweri wagwenga munakaka, shisoweru shaku ndo shanakaka. [18] Ntakula
viraa ntambu yaguntumiti pasipanu, naneni viraa nuwatuma womberi pasipanu, [19] na
kwajili yawu, namweni neni nulitula kwa gwenga su nawomberi viraa wapungwi muu-
nakaka.

[20] "Nuwaluwira awa ndiri hera, kumbiti nuwaluwira viraa woseri yawajimira toziya ya
ujumbi awu. [21] Nduwa su woseri waweri yumu. Tati! Nduwa waweri mngati mwa twenga
gambira viraa gwenga ntambu yaguwera mngati mwaneni, naneni mngati mwaku. Nduwa
waweri yumu su pasipanu papati kujimira handa gwenga guntumiti. [22] Neni nuwapanani
ukwisa ulaa uliya wagunupiti neni, su waweri shintu shimu gambira twenga ntambu
yatuwera yumu, [23] neni, namngati mwawu nagwenga mngati mwangu, nduwa wakamiliki
na waweri yumu, su wantu wa pasipanu wapati kumana gwenga guntumiti na guwafiri
womberi ntambu yagunfira neni.

[24] "Tati! Nfira awa wagunupiti waweri pamuhera naneni palaa panu, su wawoni ukwisa
waneni wagunupiti, toziya gunfiriti neni pamberi pa kunyawa pasipanu. [25] Tati Muheri!
Wantu wa pasipanu wakumana ndiri, kumbiti neni nukumana. Awa wavimana handa

gwenga guntumiti. [26] Nukutenda gumanikani, na haendereyi kutenda hangu, su ufiru
yaguwera nawu kwaneni uweri mngati mwawu, naneni hanweri mngati mwawu."

18

Yesu wankumubata

[1] Yesu pakamaliliti kuluwa, kagenditi kumwambu kulushemba Kedironi, pamuhera na
wafundwa wakuwi. Pahala panu paweriti na shiwunga sha mitera, Yesu kingira amu
pamuhera na wafundwa wakuwi. [2] Yuda, kamgalambukiti Yesu, pakamaniti pahala panu
kwani mala zivuwa Yesu kaliwoniti na wafundwa wakuwi pahala palii. [3] Yuda katoriti
shipinga sha wanjagila kulawa kwa watambika wakulu wa Numba ya Mlungu na Mafal-
isayu, su kiza nawu mushiwunga womberi waweriti na limbamba lya motu na vimagi.
[4] Yesu, kavimana goseri gagafira kumpata, kalawira, kawakosiya, "Mwankumsakula gaa?"

[5] Nawomberi wankula, "Yesu gwa Nazareti!"

Yesu kawagambira, "Neni ndo mweni."

Yuda yakaweriti kamgalambukiti kagoloka pamuhera nawomberi. [6] Yesu pakawagam-
biriti, "Neni ndo mweni," Wawuya kumbeli, waguwa pasi. [7] Yesu kawakosiya kayi,
"Mwankumsakula gaa?" Wamwankula,

"Yesu gwa Nazareti!"

[8] Yesu kawagambira, "Nuwagambireni kala neni ndo mweni. Su, payiwera mwankun-
sakula neni, muwaleki awa wagendi zyawu." [9] Katakula aga su gapati kutimiya galii
ganakaka gagatakulitwi, "Walii yagunupiti Tati, numwasa ndiri ata yumu."

[10] Simoni Peteru kaweriti na upanga, su, kuwulaviya kalidumura likutu lya kumliwu lya
ntumintumi gwa Mtambika Mkulu. Ntumintumi ayu wamshema Malikusi. [11] Su, Yesu
kamgambira Peteru, "Guwuzii upanga waku mumuhaku. Hashi, gulihola handa nandi
ndiri shikombi sha ndabiri shakanupiti Tati gwangu?"

Yesu kapalongolu pa Anasi

[12] Shikundi sha wanjagila wa Rumi na Mnjagira mkulu na walolera wa Wayawudi
wamkamuliti Yesu, wamtawa, [13] na kumjega kwanja kwa Anasi. Anasi kaweriti mganafu
gwa Kayafa ndo mweni kaweriti Mtambika mkulu gwa shinja shilii. [14] Kayafa ayu ndo
ulii yakaweriti kawagambiriti Wayawudi, membaka muntu yumu kahowi kwajili ya wantu
wavuwa.

Peteru kankumlema Yesu

[15] Simoni Peteru pamuhera na mfundwa gwingi wamfatiti Yesu. Toziya mfundwa
yumonga ayu kaweriti kamanikana nentu kwa Mtambika Mkulu, hangu kagenda pa-
muhera na Yesu pakati pamdamu pa Mtambika Mkulu [16] Peteru pakaweriti kagoloka
pamlyangu. Su, mfundwa gwingi yakamanikaniti na Mtambika mkulu kalawiti kunja,
katakula na mdala yakaweriti pamlyangu na kumjega Peteru mungati. [17] Mnjagira mhinja
ayu gwapamlyangu kamkosiya Peteru, "Hashi nagwenga viraa yumu gwa wafundwa wa
muntu ayu?"

Peteru kamgambira, "Ndala, neni ndiri!"

[18] Wantumintumi na wawanjagila waweriti wakoziya motu toziya kuweriti na mpepu,
waweriti wanguyotera motu. Peteru kaweriti kagoloka pamuhera nawomberi kakwotera
motu.

Mtambika Mkulu kankumkosiya Yesu
Matayu 26:59-66; Mariku 14:55-64; Luka 22:66-71

[19] Mtambika Mkulu kamkosiya Yesu kuusu wafundwa wakuwi na mafundu gakuwi.
[20] Yesu kamwankula, "Ntakula na kila muntu mashaka goseri pawonikaniti. Kila mala
nfunda munumba za Mlungu na Mnumba nkulu ya Mlungu, pahala pawalyonaga
Wayawudi woseri na wala ntakula ndiri shoseri kwa kufifa. [21] Hashi gunkosiya neni?
Guwakosiyi wantu yawampikinira neni. Womberi wavimana vyanuwagambiriti, wavi-
mana shintu shantakuliti."

22 Pakamaliliti kutakula aga yumu gwa wanjagila kamkomiti Yesu likofi pakalonga,
"Gumwankula ntambu ayi Mtambika Mkulu?"
23 Yesu kankula, "Handa ntakula weri ndiri, gumugambiri kila muntu ka panu iweriti
hashi, kumbiti handa ntakula weri, iwera hashi gunkoma?"
24 Su, Anasi kamjega Yesu kwa Mtambika Mkulu Kayafa pawamtawa.

Peteru kankumlema kayi Yesu
Matayu 26:71-75; Mariku 14:69-72; Luka 22:58-62

25 Simoni Peteru kaweriti panu kanguyotera motu. Su, wamkosiya, "Hashi, nagwenga
viraa yumu gwa wafundwa wakuwi muntu ayu?"
Yomberi kaberiti na kutakula, "Neni ndiri".
26 Yumu gwa wantumintumi wa Mtambika Mkulu, nayomberi kaweriti mlongu gwa ulii
yakadumulitwi likutu na Peteru katakula nukuwoniti pamuhera na Yesu mushiwunga sha
mitera.
27 Peteru kamlema kayi, palaa paliya njogolu kawika.

Yesu kulongolu kwa Pilatu
Matayu 27:1-2,11-14; Mariku 15:1-5; Luka 23:1-5

28 Mandawila putiputi Yesu wamtola kwa Kayafa, wamjega mpaka kwa Liwali, wakulu
awa wa Shiyawudi wingira ndiri amu, wafiriti ndiri kuwera wahumba, toziya wafiriti
wawezi kuliya shiboga sha Pasaka. 29 Su Pilatu kawagendiriti kulaa kunja, kawakosiya,
"Muntu ayu katenda vintu gaa vidoda?"
30 Wamwankuliti, "Handa ayu kangaweriti muntu yakatenda gaherepa twangamjegiti
ndiri kwagwenga."
31 Pilatu kawagambira, "Mumutoli maweni muntu ayu, mumutozi kulawirana na mala-
galiru genu maweni."
Wayawudi wamwankula, "Twenga twahera uwezu wa kumtoza muntu yoseri kahowi."
32 Vilawiriti avi su viweri nakaka visoweru vyakatakuliti Yesu kulanguziya kuhowa na
ntambu hakahowi.
33 Pilatu kawuya kayi mu liboma na kamshema Yesu, kamkosiya, "Eti, gwenga gwa
mfalumi gwa Wayawudi?"
34 Yesu kamwankula, "Hashi, gunkosiya hangu gumweni gwenga ama kwana wamonga
wakugambira visoweru vyaneni?"
35 Pilatu kamwankula, "Hashi, gulihola Namyawudi neni? Wantu waku na watambika
wakulu wakujega kwaneni. Gutenda shishi?"
36 Yesu katakula, "Utuwa waneni wa pasipanu ndiri, handa Utuwa waneni megaweri
wa pasipanu, wantumintumi wa neni mewankomi ndiri, naniza kubatwa na Wayawudi,
kumbiti Ufalumi wa neni wa pasipanu ndiri!"
37 Pilatu kamkosiya, "Gwenga gwa mtuwa?"
Yesu kankula, "Gwenga gutakula neni na mtuwa. Neni nyiwukiti na kwiza pasipanu
kwa shintu shimu, gutakula nakaka. Kwa ntambu ayi niza na unakaka. Kila yakawera na
unakaka awu hakampikiniri."
38 Pilatu kamkosiya, "Unakaka ndo shintu gaa?"

Yesu wankumtoza kuhowa
Matayu 27:15-31; Mariku 15:6-20; Luka 23:13-25

Pilatu kawagendiriti kayi Wayawudi kunja na kawagambira, "Neni mona ndiri shi-
doda shoseri kwakuwi shakumtozera. 39 Kumbiti, kwa mwenga kwana shitiba sha neni
kumvugulira muntu yumu mushibetubetu shipindi sha Pasaka, mfira numulekeziyani
mfalumi gwa Wayawudi?"
40 Wamwankula pawabota, "Ndala, ayu ndiri, tumfira Baraba!" Baraba yakaweriti
mpokaji kwa wantu.

19

1 Su, Pilatu katakuriti Yesu wamtoli, wamsyatangi ntomondu. 2 Wanjagira wapota
lijenjeri lya misontu na wamtula mumutuwi, wamvarisiya na lihabiti lya shifalumi.
3 Wamwizira na kutakula, "Mwika, Mtuwa gwa Wayawudi!" Wamgendera na kumwakula
makofi.
4 Pilatu kalawa kayi kunja, kawagambira, "Mlori, numjega kunja kwamwenga, mpati
kuvimana handa neni mona ndiri shidoda shoseri kwakuwi." 5 Su, Yesu kalawa kunja
pakavala lijenjeri lya misontu na lihabiti lya shifalumi. Pilatu kawagambira, "Mlori!
Muntu mweni ndo ayu."
6 Watambika Wakulu na wanjagila pawamwoniti wabota, "Gumpingiki! Gumpingiki!"
Pilatu kawagambira, "Su mumutoli maweni mkampingiki, toziya neni mona ndiri
vidoda vyoseri kwakuwi."
7 Wayawudi wamwankula, "Twenga twanaga malagaliru na kulawirana na malagaliru
aga, ndo mpaka kahowi, toziya kalitakuziya mweni ka Mwana gwa Mlungu."
8 Pilatu pakapikaniriti visoweru avi katiriti nentu. 9 Kingira kayi mngati mwa ikulu,
kamkosiya Yesu, "Gulawa koshi gwenga?"
Kumbiti Yesu kamwankula ndiri shintu. 10 Pilatu kamgambira, "Gutakula ndiri na-
neni? Guliholi, guvimana ndiri handa nanawu uwezu wa kukuvugulira na uwezu wa
kukupingika?"
11 Yesu kamwankula, "Meguweri na uwezu woseri kwa neni hera toziya yakakupanani
ndo Mlungu. Su muntu yakanjegiti kwa gwenga kana vidoda vikulu nentu."
12 Pilatu pakapikiniriti aga, kaweriti kakusakula ntambu ya kumlekiziya Yesu, kumbiti
lipinga lya Wayawudi liwuyiriti kushowangana, "Pagumlekeziya muntu ayu, gwenga gwa
ganja ndiri gwakuwi Kaisari Mfalumi mkulu wa Warumi, kila muntu yakalitenda kuwera
Mfalumi kamlema Kaisari Mfalumi mkulu wa Warumi!"
13 Su, Pilatu pakapikaniriti visoweru avi kamjega Yesu kunja, kalivaga pashiti sha kutoza,
pahala wapashema, "Sakafu ya libuwi." Kwa Shiebraniya, "Gabata." 14 Iweriti ipata saa sita
paliwala, lishaka lya kutandira Pasaka. Pilatu kawagambira Wayawudi, "Mlori, mfalumi
gwenu!"
15 Womberi washowangana, "Gumlagi! Gumlagi! Mulupingika!"
Pilatu kawakosiya, "Hashi, numupingiki mfalumi gwenu?"
Watambika wakulu wamwankula, "Twenga twahera Mfalumi ira Kaisari Mfalumi mkulu
gwa Warumi!"
16 Su, panu Pilatu kamlekiziya Yesu mumawoku mwawu su wampingiki.

Yesu wankumpingika mlupingika

Su, wamtola Yesu. 17 Nayomberi kalawa kiwiti kalitola lupingika lwakuwi kugenda
pahala pawashemapu "Shipalakasa sha Mtuwi." Kwa Shiebraniya Goligota. 18 Wampingika
aku na wantu wawili wamonga wawapingika, yumu uwega wakuwi wa kumliwu na
mmonga uwega wakuwi wa kumshigi. 19 Pilatu kalembiti malembu kagatula pampindi
pa lupingika. Iweriti ilembwa hangu, "Yesu gwa Nazareti, Mfalumi gwa Wayawudi."
20 Wayawudi wavuwa wagasomiti malembu aga, mana pahala panu pawampingikiti Yesu
paweriti pakwegera na lushi. Kayi malembu aga gaweriti galembwa kwa Shiebraniya
na Shilatini na Shigiriki. 21 Watambika Wakulu wa Shiyawudi wamgambira Pilatu,
"Nagulemba, 'Mfalumi gwa Wayawudi,' Kumbiti gulembi yomberi katakuliti, Neni ndo
Mfalumi gwa Wayawudi."
22 Pilatu kankula, "Ganembiti, nemba!"
23 Wanjagira pawamaliriti kumpinjika Yesu, wazitoliti nguwu zakuwi, wagawana vifungu
msheshi, shifungu shimu kwa kila mjagira. Watoliti viraa na rihabiti lyakuwi, rihabiti ali
liweriti rifumwa kwa shipandi shimu hera, pota na mshonu. 24 Wanjagira awa waligam-
biziyana, "Hapeni kuyikashula, ira wazigalambuziya simbi ziweri zya gaa?" Shitwatila
ashi shitendikiti su gatimiyi Malembu Mananagala yagatakula,
"Wagawaniti nguwu womberi kwa womberi,

Na nguwu zaneni wazigalambuziya simbi."
Su, ntambu yawatenditi wanjagila walii.
[25] Pakwegera na lupingika lwa Yesu, paweriti wagoloka mawu gwakuwi na mlongu gwa
mawu gwakuwi, Mariya Mdala gwa Kileopa na Mariya Magidalena. [26] Yesu pakamwoniti
mawu gwakuwi na pakwegera nayomberi kagoloka uliya mfundwa yakamfiriti, kamgam-
bira mawu gwakuwi, "Mawu! Gulori, ayu ndo mwanagwaku."
[27] Shakapanu kamgambira mfundwa ulii, gulori, "Ayu ndomweni mawu gwaku." Na
kwanjira shipindi shilii mfundwa ayu kamtoliti katami ukaya kwakuwi.

Yesu kankuhowa

[28] Yesu kavimaniti handa goseri gaweriti gatimia na su Malembu Mananagala gapati
kutimiya, katakula, "Mona kuyumuluwa."
[29] Panu paweriti na libakuli limema siki. Su, watota sifongu pakati pa siki ayi, wayitula
pampindi pa ufitu wa hisopu wamlandisiya. [30] Yesu pakalanditi siki, katakula "Gapera!"
Shakapanu kango'ng'onala mtuwi gwakuwi, kahowa.

Yesu wankumsoma mgoha paluwavu

[31] Shakapanu Wakulu wa Wayawudi wamkosiya Pilatu wamegi magulu gawu
wawapingikiti na kusulusiya nshimba kulawa mlupingika, wakosiyiti hangu toziya iweriti
Ijumaa lishaka lya matandiru ga Pasaka na wafiriti ndiri nshimba kusigala mlupingika
lishaka lya Kwoyera, paliyanja lishaka lya kwoyera toziya ya lishaka likulu. [32] Su, wanjagila
wagenditi, wagamega magulu ga uliya gwa kwanja na uliya gwa pili ndomweni kaweriti
kapingikwa pamuhera na Yesu. [33] Kumbiti pawamwiziriti Yesu, wawoniti kuwera kahowiti
kala na hangu wammega ndiri magulu. [34] Kumbiti mjagira yumu kamtobuliti Mluwavu
kwa mgoha na palaa paliya mwazi na mashi galawa. [35] Nayomberi yakawoniti shitwatira
ashi kalaviya visoweru vyakuwi su mwenga mpati kujimira. Na aga yagapitawulitwi
ndo nakaka, kayi yomberi kavimana handa kankutakula nakaka. [36] Shitwatila ashi
shashitenditwi su Malembu Mananagala gatimiyi, "Kwahera ata shifupa shakuwi shimu
hashimegwi." [37] Ilembwa kayi Mumalembu Mananagala gatakula, "Hawamloli uliya
yawamtobuliti."

Mauti ga Yesu wagatula Mulipumba

[38] Pa aga, Yosefu, mwenikaya gwa Arimatayu, kamluwa Pilatu kayitoli nshimba ya Yesu.
Yosefu kaweriti mfundwa gwa Yesu, kumbiti kwa kubada, toziya kawatiriti wakulu wa
Wayawudi. Su, Pilatu kajimira. Hangu Yosefu kagenditi, kayitola nshimba ya Yesu.
[39] Nikodemu yomberi kaweriti kamgendera Yesu pashiru, wagenditi pamuhera na Yosefu
kiza pakajega muhanganyiku gwa manimani na ubani wa kilu milongu mitatu. [40] Su,
watola nshimba ya Yesu. Waitawa sanda pamuhera na uturi kulinganira na shitiba
sha Wayawudi shakusira. [41] Pahala panu pawampingikiti Yesu paweriti na shiwunga na
pakati pashiwunga ashi paweriti na lipumba lyampanga lyaliweriti lyasyayi, wamsira ndiri
muntu yoseri mnumba mwakuwi. [42] Toziya ya lihengu lya Wayawudi lya matandiru ga
Lishaka lya Kwoyera, toziya lipumba lya mpanga ali liweriti pakwegera, wagatula mauti
ga Yesu mlaa.

20

Yesu kwahera mulipumba lya mpanga
Matayu 28:1-8; Mariku 16:1-8; Luka 24:1-12

[1] Naluwunjuwunju jumapili, kuweriti kwangali ntiti, Mariya Magidalena kagenditi
kulipumba lya mpanga na kaliwona libuwi lilii liwusiwa pamlyangu gwa lipumba. [2] Su
kagenda mbiru mpaka kwa Simoni Peteru na ulii mfundwa yumonga ndomweni Yesu
kamfiriti, kawagambira, "Wamwusiya Mtuwa Mulipumba lya mpanga na tuvimana ndiri
pawamtuliti."
[3] Peteru na mfundwa yumonga ulii wagenda kulipumba. [4] Woseri wawili watugiti,
Kumbiti mfundwa yumonga ulii katugiti mbiru kuliku Peteru na kalongolera kusoka

kulipumba. [5] Pakasunguliliti na kawoniti sanda, kumbiti kingira ndiri mlipumba. [6] Simoni
Peteru kamfata na kingira mlipumba, amu kayiwona sanda, [7] na shitambala shawamtawiti
Yesu Mutuwi. Shitambala ashi washitula ndiri pamuhera na sanda ayi, kumbiti shiweriti
shibiringiziwa na shitulwa pahali pa gweka hera. [8] Mfundwa yumonga yakasokiti
kulipumba lya mpanga, kingira viraa mulipumba lya mpanga, kawona na kajimira.
[9] Waweriti wankali kugamana Malembu Mananagala yagatakuliti kuwera mpaka kazyuki.
[10] Su, wafundwa awa wawuya ukaya.

Yesu kamlawira Mariya Magidalena
Matayu 28:9-10; Mariku 16:9-11

[11] Mariya kaweriti kagoloka kunja ku lipumba lya mpanga, kankulira. Pakiwiti kankali
kankulira, kang'ong'onariti na kusungulira mulipumba lya mpanga, [12] na kawawona wan-
tumintumi wa kumpindi wawili yawavaliti nguwu neru mbuu, walivagiti palii nshimba
ya Yesu payiweriti yigonjekwa, yumu kumtuwi na mmonga kumagulu. [13] Wamahoka awa
wamkosiya, "Mdala, shagulira shishi?"

Yomberi kawagambira, "Wamwusiya Mtuwa gwangu na nukumana ndiri
kwawamtuliti!"

[14] Pakatakuliti aga, kagalambuka kumbeli, kamwona Yesu kagoloka paliya, kumbiti
kammana ndiri kuwera ndo Yesu. [15] Yesu kamkosiya, "Mdala, shagulira shishi?"

Gwankumsakula Gani? Mariya, kaliholiti kuwera ayu ndo mlolera shiwunga, kamgam-
bira, "Mtuwa, handa ndo gwenga gumwusiya, gung'ambiri pagumturiti, naneni hang'endi
na kumtola." [16] Yesu kamgambira, "Mariya!"

Yomberi kagalambuka, kamgambira kwa Shiebraniya, "Raboni" Yani "mfunda."

[17] Yesu kamgambira, "Nangunkola, toziya nankali kugenda kumpindi kwa Tati. Kumbiti
gugendi kwa walongu wangu guwagambiri, Nankugenda kumpindi kwa Tati gwangu na
Tati gwenu, Mlungu gwangu na Mlungu gwenu."

[18] Mariya Magidalena kagenda na kawagambira weri visoweru vilii wafundwa kuwera
kamwona Mtuwa na kuwagambira gawamgambira.

Yesu kankuwalawira wafundwa wakuwi
Matayu 28:16-20; Mariku 16:14-18; Luka 24:36-49

[19] Iweriti pamihi pa lishaka lya jumapili. Wafundwa waweriti waliwona pamuhera
mnumba na milyangu iweriti itatwa toziya wawatiriti watuwa wa Shiyawudi. Su, Yesu
kiza, kagoloka pakati pawu, kawagambira, "Ponga kwamwenga!" [20] Pakamaliriti kutakula
aga, kawalanguziya mawoku gakuwi na lubavu lyakuwi. Su, wafundwa awa wasekelera
nentu kumwona Mtuwa. [21] Yesu kawagambira kayi, "Ponga kwamwenga! Handa viraa Tati
ntambu yakantumiti neni, naneni nankuwatuma mwenga." [22] Pakamaliriti kutakula aga,
kawatekelera na kuwagambira, "Mumwanki Rohu Mnanagala. [23] Pamuwalegeziya wantu
vidoda vyawu, hawalegeziwi, pamuwalegeziya ndiri, hapeni walekiziwi."

Yesu na Tomasi

[24] Tomasi, yumu gwa walii lilongu na wawili yawamshema mawira kaweriti ndiri
pamuhera nawomberi shipindi Yesu pakiziti. [25] Su, wafundwa wamonga walii wamgambira
yomberi, "Tumwoniti Mtuwa."

Tomasi kawagambira, "Pamona ndiri mumawoku mwakuwi shilanguliru zya misumali
na kuyingiziya shyala shangu pakati palikovu ali na kuyingiziya liwoku lyangu mluwavu
lwakuwi, hapeni njimiri."

[26] Pa mashaka manane wafundwa waweriti kayi pamuhera mnumba mulii na Tomasi
kaweriti pamuhera nawomberi. Milyangu iweriti itatwa, kumbiti Yesu kiza, kagoloka
pakati pawu, pakatakula, "Ponga iweri pamuhera na mwenga!" [27] Shakapanu kamgambira
Tomasi, "Gutuli shyala shaku panu na guloli mawoku gangu, shakapanu gunyoshi liwoku
lyaku na gunkoli lubavu lwangu. Guleki kwamini ndiri kwaku, gwenga gwamini!"

[28] Tomasi kamwankula, "Mtuwa gwangu na Mlungu gwangu!"

[29] Yesu kamgambira, “Hashi, gujimira toziya gumona? Mbaka woseri yawanjimira pamberi pa kumona neni!”

Nviru ya shintola ashi

[30] Yesu katenditi pawulongolu pa wafundwa wakuwi malangaliru gamonga mavuwa galembitwi ndiri munkati mushintola ashi. [31] Kumbiti aga wagalembiti su mpati kwamini handa Yesu ndo Kristu, Mwana gwa Mlungu na kwa kumjimira mpati kuwera na ukomu.

21

Yesu kankuwalawira wantumini saba

[1] Pa aga, Yesu kawalawiriti kayi wafundwa wakuwi kumbwega ku litanda lya Tiberiya. Ilawiriti hangu. [2] Simoni Peteru, Tomasi yawamshema wamawira na Nataniyeri mwenikaya gwa kana mu Galilaya wana wawili wa Zebedayu na wafundwa wakuwi wamonga wawili, waweriti woseri pamuhera. [3] Simoni Peteru kawagambira wamonga, “Nankugenda kulowa wasomba.”

Womberi wamgambira, “Hatugendi na gwenga.” Su wawuka na wakweniti mtumbwi, kumbiti pashiru poseri wapatiti ndiri shintu. [4] Payanjiti kushiya, Yesu kagolokiti pampeku pa litanda, kumbiti wafundwa wavimaniti ndiri kuwera yomberi ndo Yesu. [5] Su, Yesu kawakosiya, “Wantemba, mlowa ndiri shintu shoseri?” Womberi wamwankula, “Tupata ndiri shintu.” [6] Yesu kawagambira, “Mwasi zinyavu zyenu uwega wa kumliwu mwa mtumbwi, hamlowi wasomba.” Su waziyasa zinyavu na waweziti ndiri kuzinika, toziya zinyavu ziweriti na wasomba yawamemiti nduu.

[7] Mfundwa yakafiritwi na Yesu kamgambiriti Peteru, “Ayu Mtuwa” Simoni Peteru pakapikaniriti kuwera ayu ndo Mtuwa, kavala weri nguwu yakuwi toziya kaweriti kavala upati, su kingiriti mumashi. [8] Su wafundwa wamonga wiziti kumbwega ku litanda pawawera mumtumbwi, wanikiti zinyavu zyaziweriti zimema wasomba. Waweriti ndiri patali na kuisi, iweriti handa utali wa mita malongu lilongu kulawa kumpeku. [9] Pawasokiti muisi wawoniti motu gwa makala gukoziwa na kuweriti na somba pamuhera na libumunda. [10] Shakapanu Yesu kawagambira, “Mjegi panu wasomba wamu wamuwalowiti.”

[11] Simoni Peteru kakwena mumtumbwi, kazinika zinyavu zilii kuisi zaziweriti zimema wasomba wakulu miya na malongu muhanu na tatu, tembera wasomba waweriti wavuwa zinyavu zidegeka ndiri. [12] Yesu kawagambira womberi, “Mwizi mlii.” Kwahera mfundwa ata yumu gwawu yakajeriti kumkosiya, “Gwenga gwa gaa?” Toziya womberi wavimaniti kaweriti Mtuwa. [13] Su Yesu kiza, katola libumunda, kawapananiti, katenda hera hangu kwa wasomba walii.

[14] Ayi iweriti mala ya tatu Yesu pakawalawiriti wafundwa pakazyukiti kala.

Yesu na Peteru

[15] Pawamaliriti kuliya, Yesu kamkosiyiti Simoni Peteru, “Simoni, mwana gwa Yohani! Hashi, gunfira neni kuliku womberi awa?”

Peteru kamwankula, “Yina Mtuwa, guvimana kuwera neni nukufira.”

Yesu kamgambira, “Guloleri wakondolu waneni.”

[16] Yesu kamkosiya mala ya pili, “Simoni mwana gwa Yohani! Hashi, gunfira neni?” Peteru kamwankula, “Yina Mtuwa guvimana kuwera nukufira.” Yesu kamgambira, “Guloleri wakondolu waneni.”

[17] Mala ya tatu Yesu kamkosiya Peteru, “Simoni mwana gwa Yohani! Hashi, gunfira?”

Palii Peteru kahinginikiti toziya kamkosiya mala ya tatu, “Gunfira?” Yomberi kamwankula, “Mtuwa, gwenga guvimana vyoseri, gwenga guvimana kuwera neni nukufira.” Yesu kamgambira, “Guloleri wakondolu wa neni! [18] Nakaka nukugambira, paguweriti muntemba guweriti gwankali kugenda koseri kwagufira kugenda, kumbiti paguwera mgogolu, hagukolwi liwoku na muntu gwingi pakakujega paala pagufira ndiri kugenda.” [19] Kwa kutakula hangu, kulanguziyiti ntambu Peteru pakahowa na kumkwisa Mlungu. Shakapanu Yesu kamgambiriti yomberi, “Gunfati neni!”

Yesu na wantumintumi wamonga

[20] Peteru kagalambuka, kamwoniti ntumintumi ulii yakafiritwi na Yesu, kankumfata.
Mfundwa ayu ndo mweni ulii shipindi sha kuliya shiboga sha pamihi, kalivagiti pakwegera
nentu na Yesu pakamkosiya Yesu, "Mtuwa ndo gaa hakakugalambuki?" [21] Peteru pakam-
woniti ayu kamkosiya Yesu, "Mtuwa! Na ayu hashi?"
[22] Yesu kamwankula, "Handa panfira kalikali mpaka panizaku, shikuusu shishi gwenga?
Gwenga gunfati neni!"
[23] Shisoweru shili shyeniyiti pakati pa walongu kuwera wafundwa ulii hapeni kahowi.
Kumbiti Yesu kamgambiriti ndiri kuwera wafundwa ulii hapeni kahowi, ira katakuriti,
"Handa panfira kalikali mpaka panizaku shi kuusu shishi gwenga?"
[24] Ayu ndo mfundwa ulii yakapitawuliti vitwatira avi na kuvilemba. Natwenga tuvimana
kuwera gakatakuliti ndo ganakaka.

Upeleru

[25] Kwana vitwatira vyamonga vivuwa vyakatenditi Yesu, handa vyangalembwiti vyoseri,
shimu kwa shimonga, meiweri pasipanu kwahera pahala pa kutula vintola vyavilembitwi.

MATENDU GA WANTUMINTUMI ULONGOLERU

Shintola sha Matendu ga wantumintumi ndo matakuliru ga wantu yawamjimira Yesu ntambu yawanjiti kuwera pasipanu na kweneya kwanjira Yerusalemu mpaka Yudeya na Samaliya na kumonga, Yesu ntambu yakawagambiriti wantumintumi wakuwi pamberi hakenigendi kumpindi, (Matendu 1:8). Shintola ashi shilembitwi na Luka, ndo ulaa yakalembiti Shisoweru Shiwagira shakalembiti Luka. Yomberi ndo bwana mganga na kaloliti weri kulemba kwa unakaka vitwatira ntambu yavilawiriti mumakaliru ga Yesu. Shintola ashi sha matendu ga wantumintumi pamuhera na shilii sha Shisoweru Shiwagira shakalembiti Luka, vyoseri avi kamlemberiti Teofili yakaweriti Muyunani, kumbiti iwezekana kuwera nfiru ya vintola avi iweriti vibetulwi na wantu woseri, Wayunani na Wayawudi (1:1).

Shintola sha Matendu ga wantumintumi pamonga shilembitwi mushinja sha malongu sita mpaka shinja sha malongu sita na msheshi Pakwiyuka Yesu, toziya upeleru wa shintola shilanguziya Paulu hakenivugulilwi mushibetubetu. Viraa Luka kagenditi mwanja pamuhera na ntumintumi Paulu na pamonga kalembiti shintola sha matendu mulushi lwa Antiokiya, shintola ashi sha Matendu ndo mwendelezu gwa Shisoweru Shiwagira shakalembiti Luka na shanjiti kwa Yesu kugenda kumpindi. Nfiru nkulu ya Luka ya kulemba shintola ashi ndo ilifana nentu handa su yakaweriti nayu pakaweriti kankulemba Shisoweru Shiwagira. Yomberi kamfiriti Teofili pamuhera kwongereka kwa wantu yawamjimiriti Yesu waweriti na unakaka kwa galii gawafunditwi na hangu kalembiti kwa unakaka vitwatira vyoseri vyavilawiliti mumakaliru ga Yesu na kweneya kwa njimiru ya kumjimira Yesu.

Shintola ashi shitupanana mifanu ya wantu wa kwanja yawamjimiriti Yesu ntambu yawaweriti na mana ya kulikala munjimiru ya kumjimira Yesu. Mifanu ya wantumintumi itulanguziya twenga ntambu ya kutumbira likakala lya Rohu Mnanagala mukweneza ujumbi wa Shisoweru Shiwagira kwa wamonga.

Yagaweramu

Kwanja Rohu Mnanagala kankuwasulukira wafundwa na wantu yawamjimira Yesu wankwanja kwongereka, shipandi sha 1:1-8:1

Shakapanu wantu yawamjimira Yesu wapingikwa na kwanja kweneya kuisi yamonga kutali na Yerusalemu, shipandi sha 8:2-12:23

Pa aga Paulu kankugenda mwanja gwakuwi gwa kwanja gwa umisiyoni, shipandi sha 12:24-14:28

Shakapanu shizyungu shankuliwona Kuyerusalemu kwamuwa shishi shifiruwa kwa wantu wa syayi yawamjimira Yesu, shipandi sha 15:1-35

Su Paulu kagenda mwanja gwakuwi gwa pili gwa umisiyoni, shipandi sha 15:36-18:22

Paulu kagenda mwanja gwakuwi gwa tatu gwa umisiyoni, shipandi sha 18:23-26:38

Shakapanu Paulu kankukamulwa Yerusalemu, shipandi sha 21mpaka shipandi sha 26.

Upeleru Paulu kankujegwa kugenda Rumi, shipandi sha 27 mpaka shipandi sha 28.

Mtuwa Teufili

Mtuwa Teufili, [1] Mlongu Teufili, mushintola sha kwanja nembiti kuusu vitwatira vyoseri Yesu vyakatenditi na kufunda kwanjira kwanja. [2] Mpaka lishaka lilii pakanyasulitwi kugenda kumpindi kwa Mlungu. Pamberi pa kunyasulwa kugenda kumpindi, kawapananiti malagaliru kupitira Rohu Mnanagala wantumintumi walii yakawasyaguliti. [3] Pakuhowa kwakuwi, yomberi kalilanguziyiti mweni kwa womberi na kulilanguziya nakaka kuwera mweni ka mkomu. Yomberi kawalawiriti kwa shipindi sha mashaka malongu msheshi na yomberi kayoweriti nawu kuusu Ufalumi wa Mlungu. [4] Shipindi shimu yomberi pakaweriti nawu, kawapananiti lagaliru ali, "Namlawa amu Yerusalemu, su muliheperi lagilu lya Tati,

lilii lyampikaniriti neni nonga kuusu visoweru vyakuwi. [5] Toziya Yohani kawabatiziti kwa
mashi, kumbiti pa mashaka gavuwa ndiri mwenga hamubatizwi kwa Rohu Mnanagala."

Yesu kankunyasulwa kugenda kumpindi kwa Mlungu

[6] Su wantumintumi pawaliwoniti pamuhera na Yesu, womberi wamkosiyiti, "Mtuwa,
shipindi ashi haguwuziyi ufalumi kwa Israeli?" [7] Yesu kawagambira, "Vyamwenga ndiri
kuvimana vipindi ama zitarehi Tati gwangu kavitula muukolamlima wakuwi. [8] Kumbiti
hamwanki likakala Rohu Mnanagala pakawayizireni mwenga, na hamuweri wapitawu
waneni Muyerusalemu na Muyudeya yoseri na Samariya na ata upeleru wa pasipanu."

[9] Pakatakuliti kala aga, pawaweriti wankulola yomberi kanyasulitwi kugenda kumpindi
kwa Mlungu, liwundu limfifa nawamwona kayi. [10] Pawaweriti wankali wankulola kumpindi
yomberi kwakagenditi, palaa paliya wantu wawili yawavaliti nguwu nvufu wagolokiti
pakwegela nawomberi, [11] na walonga, "Mwenga wantu wa Galilaya! Iwera hashi mgoloka
panu pamlola kumpindi? Yesu ayu, yakanyasulitwi kulawa kwa mwenga kugenda
kumpindi, hakizi kayi kwa njira iraa ayi ntambu yamumwoniti pakagenda kumpindi kwa
Mlungu."

Matiya wankumsyagula katendi lihengu lya Yuda

[12] Shakapanu wantumintumi wawuyiti Yerusalemu kulawa kulugongu lwa Mizeyituni,
kuweriti kilumita yimu kulawa mlushi. [13] Pawasokiti mlushi, wayingiriti mshumba
shawalikaliti, nawomberi waweriti Peteru na Yohani na Yakobu na Andereya na Filipu na
Tomasi na Batolumayu na Matayu, Yakobu mwana gwa Alifayu na Simoni Zeloti na Yuda
mwana gwa Yakobu. [14] Womberi woseri waliwoniti shipinga pamuhera kumluwa Mlungu,
pamuhera na wadala na Mariya mawu gwa Yesu na walongu wakuwi Yesu.

[15] Mumashaka galii Peteru kagolokiti pakati pa wantu yawamjimira Kristu, weni walanga
yawu waweriti miya yimu na malongu mawili, su yomberi kalongiti. [16] "Mwawalongu
wangu, Malembu Mananagala gatimiya, geni Rohu Mnanagala katungiti kupitira Dawudi
kuusu Yuda yakawalongoziyiti walii yawamkamuliti Yesu. [17] Yuda kaweriti yumu gwa
shipinga shetu, toziya mweni kasyagulitwi kaweri mtenda lihengu muyetu."

[18] Su Yuda kahemeliti lirambu kwa mpiya zilii za ukondola zyakazipatiti, pakaweriti
kulirambu yomberi kaguwiti na kahowa, kapantika na utumbu wakuwi witika kunja. [19] Kila
muntu yakalikaliti Muyerusalemu kapikaniriti visoweru vya vitwatira avi, na kwa likabira
lyawu lirambu ali walishema Akelidama, mana yakuwi "Lirambu lya Mwazi."

[20] Peteru kalongiti, "Ilembwa mushintora sha Zaburi,

'Numba yakuwi isigali hera,
muntu yoseri nakalikala amu.'

Kayi ilembwa,
'Muntu yumonga katoli lihengu lyakuwi.'

[21] "Su ifiruwa tumsyaguli muntu yumonga pakati pa walii yawaweriti pamuhera na
twenga shipindi shoseri mtuwa Yesu pakingiriti na kulawa pakati penu. [22] Kwanjira
kwa shipindi sha ubatizu wa Yohani mpaka lishaka lilii Yesu pakanyasulitwi kulawa
kwatwenga kugenda kumpindi. Ifiruwa yumu gwawu kaweri kapitawu gwa kuzyuka
kwakuwi pamhera natwenga."

[23] Su wakanda matawu ga wantu wawili, Yosefu yawamshema Barisaba viraa yomberi
kamanikana kwa litawu lya Yustu, na Matiya. [24] Shakapanu wamluwa Mlungu, "Mtuwa,
gwenga guyimana myoyu ya wantu woseri. Su gutulanguziyi pakati pa wawili awa ulii
yagumsyaguliti, [25] katoli lihengu lya utenderu wa untumintumi wa Yuda yakaulekiti su
kagendi pahala pakuwi mweni." [26] Shakapanu wagalambuziya simbi na kugalambuziya
simbi aku kumtulukiriti Matiya, nayomberi kayongerwa mushipinga sha wantumintumi
lilongu na yumu.

2

Rohu Mnanagala kankwiza

1 Lishaka lya Pentekosti palisokiti, woseri waweriti wajojinikiti pahala pamuhera.
2 Vumu liziwu gambira lyega lipikinika kulawa kuliyera na limemiziyiti numba yoseri
yawalikaliti. 3 Womberi wawoniti vintu gambira mimbamba ya motu yaibagulikiti na
kamkangalira kila muntu. 4 Woseri wamemiziyitwi Rohu Mnanagala na wanjiti kutakula
kwa luga zya makabira gamonga, Rohu ntambu yakawatenditi watakuli.
5 Vinu palii Yerusalemu kuweriti na Wayawudi, wantu yawamguwira Mlungu, wantu
yawalawiti kila isi pasi pa mpindi. 6 Womberi pawapikaniriti liziwu ali, lipinga likulu
lya wantu lijojinikiti pamuhera walikangasha, toziya kila yumu gwawu kawapikaniriti
womberi wankutakula kwa luga ya likabila lyakuwi mweni. 7 Womberi wasintuka na
kulikangasha pawalikosiya, "Hashi, wantu awa ntambu yawatakula Wagalilaya ndiri?
8 Iwera hashi, kila yumu gwetu kankuwapikinira pawatakula kwa luga yakuwi mweni?
9 Wamu wetu ndo Wapariti na Wamediya na Waelami, wamonga walawa Misopotamiya na
Yudeya na Kapadokiya na Pontu na Asiya, 10 na Firigiya na Pamfiliya na Misri na kumikowa
ya Libya pakwegera na Kureni. Wamonga wahenga kulawa Rumi, 11 Wayawudi na wantu
wawagalambukiriti dini ya Shiyawudi na wamonga walawa Kureti na Arabiya. Twawoseri
twenga tupikanira pawatakula kwa luga zya makabila getu twaweni kuusu vitwatira vikulu
Mlungu vyakatenditi!" 12 Walikangasha na kuhinginika, wankulikosiyana weni gweka,
"Mana yakuwi shii?"
13 Kumbiti wamonga watenda lidufiya pawalonga, "Wantu awa walowera ujimbi!"

Ujumbi wa Peteru

14 Shakapanu Peteru kagolokiti pamuhera na wantumintumi walii lilongu na yumu,
kanja kulibwelera lipinga lilii lya wantu, "Walongu Wayawudi na woseri mwenga ya-
mulikala Yerusalemu, mpikaniri weri shilii shanonga. 15 Wantu awa walowera ndiri
ujimbi ntambu yamulihola, toziya ayi ndo saa tatu hera mandawira! 16 Unakaka ndo awu
shitwatira ashi ndo shirii shakatakuliti mbuyi gwa Mlungu Yoweli,
17 'Hantendi mumashaka ga kupelera, Mlungu kalonga,
Hanuwamimininiri wantu woseri Rohu gwangu.
Wananguta wenu wapalu na wadala, waubweri ujumbi,
Wandemba hawawoni mawonu,
Na wazewi wenu hawaloti.
18 Yina, ata wantumintumi wangu, wapalu na wadala,
Hanuwamimininiri Rohu gwangu mulishaka,
Na womberi hawaubweri ujumbi waneni.
19 Handendi mauzauza kumpindi kuliyera,
Na lilangaliru pasi panu,
Hakuweri na mwazi, motu na lyosi lizotopa,
20 Mshenji gutulwa nditi,
Na lyezi haliweri lisheri handa mwazi,
Pamberi pa lishaka likulu na weru wa Mtuwa kwiza.
21 Panu, yoseri yakafira kuluwa kwa litawu lya Mtuwa, hakalopoziwi'
22 "Wana isi wa Israeli, mpikaniri shisoweru ashi! Yesu gwa Nazareti kaweriti muntu
na ukulu wakuwi wa Umlungu ulanguziwa kwa mwenga kwa mauzauza, makangashu
na langaliru Mlungu lyakatenditi pakati penu kwa njira yakuwi, handa ntambu yamu-
mana. 23 Kugenderana na mpangu gwakuwi mweni Mlungu kaamuwiti kala handa Yesu
mewamubati, mwenga mumlaga kwa kuwalekera wantu wadoda wampingiki. 24 Kumbiti
Mlungu kamzyukisiya kulawa kwawahowiti, kamlopoziya mukutama kwa kuhowa kwa
mana iwezekana ndiri nakamu kuhowa kumtatiri 25 Mana Dawudi katakuliti kuusu yomberi
hangu, Numwoniti Mtuwa kuulongolu kwa neni mashaka goseri, ka pamu na neni uwega
wangu wa kumliwu, ata hapeni ndikinyiki. 26 Hangu, moyu gwangu gwasekuseku, kayi
ntenditi lusheka lya nemeleru. Nshimba ya neni hayilikali mlitumbiru, 27 Toziya hapeni

guyileki rohu yaneni kulirindi lyalihera upeleru, pota kumleka mnanagala gwaku kawoli.
[28] Gunanguziyi njira za ukomu, kuweri kwakuwi gumemiziya sekuseku!
[29] "Mwalongu wangu, nfira kuwagambirani shinagaubaga kuusu vitwatira vyavimpatiti
Dawudi, mbuyi gwetu. Yomberi kahowiti, wamsira, kayi lipumba lyakuwi lyapalapanu pa
twenga mpaka lelu. [30] Kumbiti yomberi kaweriti mbuyi gwa Mlungu na kavimaniti kuwera
Mlungu kamlagiliti kwa shirapu kuwera hakampanani yumu gwa mwiwuku gwakuwi
ukolamlima ntambu yakaweriti Dawudi. [31] Dawudi kaviwoniti pamberi vitwatira Mlungu
vyakagenda kuvitenda, su yomberi kayoweriti kuusu uzyukisiya wa Kristu pakatakuliti,
'Kalekitwi ndiri mulirindi lyalihera upeleru, ama nshimba yakuwi iwoliti ndiri.' [32] Su,
Mlungu kamzyukisiyiti Yesu ayu na twawoseri twenga ndo wakapitawu wa lilawiru ali.
[33] Yesu wamnyasuliti kumpindi mpaka uwega wa kumliwu wa Mlungu, yomberi kawanka
lagilu lya Rohu Mnanagala kulawa kwa Tati na kashimiminira shilii shamushiwona vinu
na kushipikinira. [34] Mana Dawudi mweni, kakwena haa mpaka kumpindi, ila yomberi
kalongiti, Mtuwa kamgambiriti Mtuwa gwangu, Gulikali uwega wangu wa kumliwu,
[35] Mpaka nuwatendi wankondu waku waweri shiti sha magulu gaku. [36] Wantu woseri wa
Israeli wafiruwa kuvimana kwa nakaka handa Yesu ayu yampingikiti, ndomweni Mlungu
kamtenda kuwera mtuwa na Kristu."
[37] Su, wantu pawapikaniriti aga, walunguziwitwi moyu, wawakosiyiti Peteru na wantu-
mintumi wayaguwi, "Walongu wetu, tutendi shishi?" [38] Peteru kankula, "Mtubu na kila
yumu gwenu kabatizwi kwa litawu lya Yesu Kristu su mpati kuwusiya vidoda vyenu na
kwanga kwayidi kwa Rohu Mnanagala.
[39] "Toziya lagilu alii ndo kwajili ya mwenga na wana wenu na kwa wantu woseri yawaw-
era kutali, kwa ntambu ya woseri yawalikala patali, na kwa wantu woseri Mtuwa Mlungu
gwetu hakawashemi kwakuwi." [40] Kwa shisoweru shingi kayi shitangala, Peteru kasisitiziti
na kuwahimiziya wantu pakalonga, "Mlilopoziyi mushiyiwuku ashi shikondola."
[41] Wavuwa wavijimiriti visoweru vyakuwi, wabatizwa. Wantu elufu tatu wongerekiti
mushipinga shili lishaka ali. [42] Woseri awa wendereyiti kulifunda kulawa kwa wantu-
mintumi, kulikala pamuhera shilongu, kumega libumunda na kumluwa Mlungu.

Makaliru ga kila lishaka ga walii yawamjimira Yesu

[43] Mauzauza na makangashu gavuwa gatendikiti kupitira wantumintumi ata kila muntu
kawera na lyoga. [44] Woseri yawajimira wendereyiti weri shintu shimu na lunda zawu
wagawaniti pamuhera. [45] Waweriti wankuwuza lunda na vintu vyawu shakapanu wa-
gawana mpiya shiyasi ya nfiru ya kila yumu. [46] Wendereyiti kuliwona pamuhera kila
lishaka Munumba nkulu ya Mlungu. Kumbiti shipindi sha kumega libumunda, waliwoniti
mnumba zyawu na waliya pamuhela shiboga ashi kwa sekuseku na moyu guherepa.
[47] Wamkwisiti Mlungu, wafiruwa na wantu woseri. Kila lishaka Mtuwa kawayongeleriti
walanga ya wantu yawaweriti wankulopoziwa.

3

1 Peteru kankumponiziya mluwa shibyeketu

[1] Lishaka limu Peteru na Yohani wagenditi Mnumba nkulu ya Mlungu shipindi sha
saa tisa paliwala, shipindi sha kusala. [2] Paweriti na Mlyangu guherepa, muntu yumu
shibyeketu kwanjira kwiwuka. Wantu hawa waweriti wankumpapa muntu ayu kila lishaka
kumjega kumlyangu kuluwa mpiya kwa wantu yawingira kunumba nkulu ya Mlungu.
[3] Pakawawoniti Peteru na Yohani wankwingira Mnumba nkulu ya Mlungu, shibyeketu
ulii kawaluwiti wampanani shintu. [4] Peteru pamuhera na Yohani wamjodolera masu, na
Peteru kamgambira, "Gutuloli!" [5] Su kawagalambukira, pakalolelera kupananwa shintu
kulawa kwawomberi. [6] Kumbiti Peteru kamgambira, "Nahera mpiya, kumbiti shirii
shamweri nashu hanukupanani, kwa litawu lya Yesu Kristu gwa Nazareti nukugambira
gugoloki na gugendigendi!" [7] Shakapanu kamkola liwoku lya kumliwu na kamgolosiya.
Palaa palii magulu na manung'unu gakuwi gapata likakala. [8] Kakopoka, kagoloka na
kwanja kugendagenda. Shakapanu kingira pamuhera nawomberi Mnumba nkulu ya

Mlungu, pakagendagenda na kukopokakopoka na pakamkwisa Mlungu. [9] Wantu woseri
yawamwoniti kankugendagenda na kumkwisa Mlungu, [10] na pawavimaniti weri ndo ulii
yakaweriti kankuluwaluwa pakwegera na Mlyangu Guherepa gulii gwa Numba nkulu ya
Mlungu, woseri walikangasha nentu, su waweziti ndiri kuvimana vyavimpatiti.

Ujumbi wa Peteru Munumba ngulu ya Mlungu

[11] Muntu yakaponiziwitwi na Peteru na Yohani pamdamu gwa Selemani, Wantu woseri,
waweriti wankulikangasha, wanja kumtugira. [12] Shipindi Peteru pakawawoniti wantu
awa kawagambira, "Wana lushi lwa Israeli, ntambu gaa mkangashwa na shitwatira ashi?
Mbona mwankutujodolera masu gambira kwa likakala lyetu ama unanagala wetu twaweni
tumtenda muntu ayu kawezi kugendagenda? [13] Mlungu gwa Aburahamu na Isaka na
Yakobu, Mlungu gwa wambuyi wetu kamkwisa ntumintumi gwakuwi Yesu. Kumbiti
ndomweni ula ulii yakakamlitwi na wakulu na kumlema kuulongolu kwa Pilatu, ata pa
Pilatu kuamuwa kumlekeziya. [14] Kaweriti mnanagala na yakamfiriziya Mlungu, kumbiti
mwenga mulemiti, na mmufira muntu gwingi kayi yakaweriti kalaga kumlekiziya. [15] Su,
mumlagiti ulii yomberi ndo shanjiru sha ukomu. Kumbiti Mlungu kamzyukisiyiti kulawa
kwa wahowiti na twenga ndo wakapitawu wa shitwatira ashi. [16] Litawu lya Yesu na moyu
mulitawu ali ndo vyavimupiti likakala muntu ayu yamumwona na kumana. Njimiru kwa
Yesu ndo imuponiziyiti nakamu muntu ayu ntambu yamuviwona mwawoseri."

[17] "Vinu mwalongu wangu Izraeli, nuvimana handa mwenga na wakulu wenu mtenditi
aga kwa Yesu toziya ya kuvimanandiri kwenu. [18] Kumbiti avi Mlungu gakatimiziti galaa
gakabweriti makashu kwa njira ya wambuyi woseri, handa iweriti mpaka Kristu gwakuwi
katabiki. [19] Su, mleki, mmuwuyiri Mlungu gwenu su yomberi kafuti vidoda vyenu.
[20] Mtendaga hangu su Mtuwa kawayupi shipindi sha sekuseku mrohu na kuwajegera
ula Kristu yakamsyaguliti yomberi ndo Yesu. [21] Ifiruwa yomberi kasigali aku kumpindi
mpaka pashisoka shipindi kulekibishwa vintu vyoseri, handa Mlungu ntambu yakatakuliti
kwa njira ya wambuyi wakuwi wananagala kwanjira makashu. [22] Toziya Musa katakuliti,
Mtuwa Mlungu gwenu hakawajegerani mbuyi handa neni kulawa pakati penu maweni.
[23] Yoseri ulii hapeni kamupikiniri mbuyi gwa Mlungu ayu hakatulwi kutali na wantu
wa Mlungu na kuagamiziwa. [24] Wambuyi woseri wa Mlungu, kwanjira Samweli na
walii wamfatiti, wabweriti visoweru vya vitwatira avi vyeni viweriti vyankutendeka
mashaka aga. [25] Malagiru galii Mlungu kagalaviyiti kwa njira ya Wambuyi ndo kwajili
ya mwenga, na mtenda pamwera lipatanu Mlungu lyakatenditi na mbuyi gwetu, handa
ntambu yakamgambiriti Aburahamu.Kwa njira ya wiwuka waku, wantu woseri wa pasi
panu hawatekelerwi. [26] Su, Mlungu kamzyukisiyiti ntumintumi gwakuwi kwa mota yenu
kwanja, kamtuma kawajegeri matekeleru kwa kumtenda kila yumu gwenu kalekani
nakamu na vidoda vyakuwi."

4

Peteru na Yohani wankuwajega kushizyungu

[1] Peteru na Yohani pawaweriti wankali wankuwabwelera wantu, watambika na wakulu
wa walolera wa numba nkulu ya Mlungu pamwera na Masadukayu wiziti. [2] Wakalaliti
nentu, toziya wantumintumi awa waweriti wankuwabwelera wantu kuwera Yesu kazyuk-
iti, shitwatira sheni shilanguziya pota kufifa handa wahowiti hawazyuki. [3] Su, wawaturiti
mlikakala na toziya pashiru paweriti pakwegera, wawaturiti mkulolerwa mpaka shirawu
yakuwi. [4] Kumbiti wavuwa pakati pa walii yawapikaniriti ujumbi wawu wajimiriti na
walanga ya wawajimira iwera yongereka wapalu elufu mhanu. [5] Shirawu yakuwi, watuwa
wa Wayawudi, wazewi na wafunda wa malagaliru wajojinika pamwera aku Yerusalemu.
[6] Waliwoniti pamuhera na Anasi mtambika mkulu, Kayafa na Yohani na Alekizanda na
wamonga yawaweriti wa lukolu lwa mtambika mkulu. [7] Pawawagolisiyiti wantumintumi
kuulongolu kwawu, wawakosiyiti, "Mwenga mtenda shitwatira ashi kwa likakala lyoshi
na kwa litawu lya gaa?" [8] Panu, Peteru, pakawera kamemiziwa na Rohu Mnanagala,
kawagambira, "Walongoziya na wazewi wa wantu! [9] Handa pamtukosiya leru kuusu

shilii shitendu shiheri shakatenderitwi ulii muntu yakaweriti shibyeketu na ntambu
yakaponiziwitwi, [10] Su, mwenga na wantu woseri wa Israeli mfiruwa kuvimana kuusu
muntu ayu kagoloka kulongolu kwamwenga leru, mkomu nakamu, kwa likakala lya
litawu lyakuwi Yesu Kristu gwa Nazareti yomberi mwenga mmupingika, kumbiti Mlungu
kamzyukisiya kulawa kwa wahowiti. [11] Ayu ndomweni Malembu Mananagala gatakula,
Libuwi lyamuliremiti mwenga wanyawa numba, vinu liwera Libuwi likulu lya liyanjiru
[12] Ulopoziya upatikana ndiri kwa muntu gwingi yoseri, toziya kwahera litawu limonga
pasi pa mpindi, wantu wawapanana ndiri litawu lya muntu gwingi mweni twenga tuweza
kulopuziwa na yomberi."

[13] Awa wazewi Pashizyungu, waweriti wavimana handa Peteru na Yohani waweriti
wantu wahera shisomu pota elimu yoseri, walikangasha ntambu yawatakuliti kwa
ugangamala. Wavimana handa waweriti wapamwera na Yesu. [14] Kumbiti pawamwoniti
muntu ulii yawamponiziyiti kagoloka pamwera nawomberi, waweza ndiri kutakula
shintu. [15] Hangu, wawagambiriti walawi kunja kumdamu, na womberi wasigala mnumba
pawatakula kwa kupwepa. [16] Walikosiana, "Tutendi shishi na wantu awa? Kila muntu yaka-
likala Yerusalemu kavimana handa mauzauza aga gakulikangasha gatendeka, natwenga
tuwezandiri kulema shitwatira ashi. [17] Kumbiti su tupati kubera shitwatira ashi nashien-
dereya nentu pakati pa wantu, tuwakalipiri nawayowera na muntu yoseri kwa litawu
lya Yesu." [18] Hangu wawashema kayi mngati, wawaberiziya nawayowera kayi paweru, na
kufunda kwa litawu lya Yesu. [19] Kumbiti Peteru na Yohani wawankula, "Mwamuwi mwenga
handa ndo teratera kuulongolu kwa Mlungu kuwajimira mwenga kuliku kumjimira
Mlungu. [20] Toziya tuwezandiri kuleka kutakula kuusu vitwatira vilii vyatuviwoniti na
kuvipikinira."

[21] Su, awa wazewi wa shyotera motu waberiziya kwa kukaripa nentu, shakapanu
wawalekeziyiti. Waweza ndiri kuwapanana azabu toziya wantu woseri waweriti
wankumkwisa Mlungu toziya ya shitwatira ashi. [22] Muntu ayu yawamponiziyiti kaweriti
na umli wa vinja nentu ya malongu msheshi [23] Pawawalekeziyiti hera, Peteru na Yohani
wawuyiti kwa wayawu, wawagambira galii gawagambiritwi na watambika wakulu wa
Shikundi sha wantu yawamjimira Yesu na wazewi. [24] Nawomberi pawapikaniriti shisoweru
ashi waweriti pamwera mukumluwa Mlungu wankutakula, "Mtuwa, gwenga ndo mnyawa
gwa mpindi na pasi panu, ibahali na vyoseri vyamlamu! [25] Gwenga gumtenditi ntumintumi
gwaku, tati gwetu Dawudi, katakuli kwa likakala lya Rohu Mnanagala, Kwa shishi maisi
ganamaya? Iwera hashi wantu watenda mipangu ya hera? [26] Wafalumi wa pasipanu
walituliti kala, na watuwa waliwoniti pamwera, watenda ntambu imonga kwa Mtuwa na
watenda ntambu imonga kwa Kristu gwakuwi." [27] "Mana, nakaka, ndo Herodi, Pontiwu Pi-
latu, wantu wa Israeli na wantu wa maisi pawariwoniti palaa panu mlushi, kumkoma Yesu
ntumintumi gwakuwi Mnanagala mweni kamsyaguliti. [28] Waliwoniti su watendi vitwatira
vilii vyagufiriti na kupanga kwanjira kwanja kwa uwezu waku na mafiliru gaku [29] Kumbiti
vinu, gwee Mtuwa, gulori vitiriziwu vyawu. Gutuwezeshi twenga wantumintumi waku
kushibwera shisoweru shaku kwa ugangamala. [30] Gunyoshi liwoku lyaku su guponiziyi
wantu. Gutendi lilangaliru na mauzauza kwa litawu lya Yesu ntumintumi gwaku Mnana-
gala." [31] Pawamaliriti kumluwa Mlungu pahala palii pawaliwoniti, nawomberi woseri
wamemiziyitwi Rohu Mnanagala. Woseri wanja kubwera shisoweru sha Mlungu pota
lyoga. Walikaliti gambira mlongu yumu [32] Shipinga shoseri shawamjimiriti Yesu waweriti
na moyu gumu na Rohu yimu. Kwahera ata yumu yakaweriti na shintu shoseri kashitula
shiweri lunda yakuwi mweni, ila wagawaniti vyoseri vyawaweriti navyu. [33] Wantumintumi
watakuliti kwa likakala livuwa kuzyuka kwa Mtuwa Yesu, na yomberi Mlungu kawapanana
tekelera zivuwa. [34] Kwahera muntu yoseri yakapungukiwitwi shintu, mana waweriti na
malambu ama numba waweriti wankuviwuza [35] na kuwapanana ntumintumi mpiya azi,
wawayupa kila yumu shiyasi shakafira [36] kuweriti na Mlawi yumu, mwiwuka gwa Kupiru,
litawu lyakuwi Yosefu, ulaa wantumintumi wamshemiti Barinaba mana yakuwi, "Muntu
yakapanana moyu". [37] Yomberi viraa kaweriti na lirambu lyakuwi, kawuziti, katola mpiya

zilii kawapanana wantumintumi.

5

1 Uzyanga wa Ananiya na Safila

1 Muntu yumu yawamshema Ananiya na mdala gwakuwi Safira wawuziti lirambu
lyawu viravi. 2 Kumbiti, mdala gwakuwi pakawera kavimana, Ananiya kalitulila seemu
ya mpiya zyakazipatiti na seemu imonga ilii kawayupiti wantumintumi. 3 Su, Peteru
kamkosiyiti, "Ananiya, mbona shetani kingira mmoyu mwaku na kukutenda gumzyangi
Rohu Mnanagala kwa kulitulira seemu ya mpiya zagupatiti kulawilirana na lilambu lilii?
4 Pamberi pa kuliwuza liweriti lyaku na paguliwuziti kala, isigala mpiya azi ziweriti zaku
guzitumii ntambu yagufira. Toziya gaa, gwamuwiti mmoyu mwaku kutenda shitwatira
sha ntambu ayi? Gumzyanga ndiri muntu, Gumzyanga Mlungu!" 5 Ananiya, pakapikaniriti
aga kaguwa pasi, kahowa.Wantu woseri wapikiniriti shisoweru sha lilawiru ali watiriti
nentu. 6 Wandemba wasoka, wayigibikira njimba yakuwi, wamlaviya kunja, wamsira. 7 Pa
shipindi sha masaa matatu hangu, mdala gwakuwi, pota kuvimana shitwatira shilawiriti,
kingira mngati amu. 8 Peteru kamgambira, "Gung'ambiri! Hashi, shiyasi ashi sha mpiya
ndo shampatiti kwa kuwuza lirambu lilii?" Yomberi kankula, "Yina, ndo sheni ashi"
9 Yomberi Peteru kamgambira, "Mbona mtenda mpangu kumjera Rohu gwa Mtuwa?
Gupikiniri! Walii wantu wagenditi kumusira mpalu gwaku, vinu wapanu pamlyangu na
wankukutola gwenga viraa." 10 Vumu Safila kaguwa kulongolu kwa magulu ga Peteru,
kahowa. Wandemba walii pawingiriti, wamwoniti kahowa kala, hangu wamlaviya kunja,
wamsira pakwegera na mpalu gwakuwi. 11 Shipinga shoseri sha wantu yawamjimira Yesu
pamuhera na woseri yawapikaniriti shisoweru sha vitwatira avi, watiriti nentu.

Ntumintumi wankutenda mauzauza gavuwa

12 Wantumintumi watenditi mauzauza na makangashu gavuwa pakati pa wantu. Wawu-
mini waweriti wankuliwona pamwera muukumbi wa Selemani. 13 Muntu yoseri gwingi
yakaweriti ndiri muumini kajeriti ndiri kuwera pamhera na womberi. Ata hangu,
wantu wamonga yawawera ndiri na njimiru ayi wawazyuma. 14 Walanga ya wantu
yawamjimiriti Mtuwa, wapalu na wadala, iyongerekiti. 15 Toziya ayi, wantu waweriti
wankuwajega walweli mnjira na kuwagonjeka pampindi pa shitanda na mikeka su Peteru
pakapita, tembera shivuni shakuwi shiwashinkuli wamu wawu. 16 Wantu wavuwa wasokiti
kulawa mulushi za kumbekumbeku za Yerusalemu, wankuwajega walweli wawu na walii
yawawera na shamshera wadoda na womberi woseri waponiziwa.

Ntumintumi wankubeziwa

17 Shakapanu mtambika mkulu na wayaguwi yawaweriti pamuhera na shipinga sha
Masadukayu, wawera na weya. 18 Su, wawatawa ntumintumi, na kuwajega mngati
mnumba nkulu ya shibetubetu. 19 Kumbiti pashiru ntumintumi gwa kumpindi gwa
Mtuwa kayivuguliti milyangu ya shibetubetu, kawalaviya kunja, kawagambira, 20 "Mgendi
mkagoloki Mnumba nkulu ya Mlungu na kuwagambira wantu kila shintu kuusu makaliru
aga gasyayi." 21 Wantumintumi wajimiriti, wingira Mnumba nkulu ya Mlungu mandawira
putiputi, wanja kufunda. Mtambika mkulu na wayaguwi pawasokiti, washemiti mkutanu
gwa shizyungu shikulu, ndo shipinga sha wazewi wa Wayawudi, shakapanu wawatuma
wantu mushibetubetu wawajegi wantumintumi walii. 22 Kumbiti wakulu awa pawasokiti
aku wawawona ndiri mshibetubetu mlii. Hangu wawuyiti, wawagambira mumkutanu,
23 Pawatakula, "Tuwoniti shibetubetu shitatwa kila uwega na walolera wankulolera
milyangu. Kumbiti patuvuguliti tumwona ndiri muntu yoseri mngati."
24 Mkulu gwa walolera wa numba nkulu ya Mlungu na watambika wakulu pawapikaniriti
shisoweru ashi wawera na lyoga, wavimana ndiri gawawapatiti. 25 Kiza muntu yumu,
kawagambira, "wantu walii yamuwatatiriti mshibetubetu, vinu wamunumba nkulu ya
Mlungu, wankufunda wantu." 26 Panu mkulu gwa walolera wa numba nkulu ya Mlungu
pamwera na wantu wakuwi wagenditi mnumba nkulu ya Mlungu, kawajega. Kumbiti
wawakamula ndiri kwa likakala, toziya watiriti handa wantu mewawagumi mabuwi.

[27] Su wawajega, wawagolisiya kulongolu kushizyungu, Mtambika Mkulu kawagambira,
[28] "Tuwaberiti paweru kufunda kwa litawu lya muntu ayu, vinu mweneza mafunda genu
poseri Muyerusalemu na mupanga kututulira lawama ya kuhowa kwa muntu ayu." [29] Panu
Peteru, kiwiti pamwera na walii ntumintumi wamonga, kankula, "Mpaka tumjimiri
Mlungu, muntu ndiri. [30] Mlungu gwa mbuyi gwetu kamzyukisiyiti Yesu pa mwenga
kumlaga kwa kumpingika mlupingika. [31] Ayu ndomweni ulii yakakwisitwi na Mlungu
mpaka uwega wakuwi wa mliwu, kawera mlongoziya na Mlopoziya su katendi wantu wa
Israeli waleki vidoda, wapati kulekiziwa vidoda vyawu. [32] Twenga ndo wakapitawu wa
lilawiru ali, yomberi Rohu Mnanagala ndo yomberi Mlungu kawayupa walii wawamjimira,
wankupitaulira vira lilawiru ali."
[33] Wajumbi woseri wa shizyunga shilii pawapikaniriti aga, waweriti na maya, ata
waamuwa kuwalaga. [34] Kumbiti Mfalisayu yumu yawamshema Gamalieli mweni kaweriti
mfunda gwa Malagaliru na yakapananitwi ligoya nentu kulongolu kwa wantu woseri,
kagolokiti kulongolu kushizyungu kulii, kafiriti ntumintumi walii walaviwi kunja katepu.
[35] Shakapanu kawagambira wajumbi walii wa shizyungu, "Walushi lwa Israeli, shondi
pamberi pa kutenda ashi shamfira kuwatenda wantu awa! [36] Makashu shididini, kulawiriti
muntu yumu litawu lyakuwi Teuda, kalitakulira kuwera muntu gwa mana na wantu
pakwegera na miya mhanu walijegiti pamhera na yomberi, kumbiti wamlagiti, shakapanu
wandundami wakuwi woseri wapalanganika na shipinga shakuwi shifuwa. [37] Kayi,
shakapanu, shipindi shilii sha kuwalangwa wantu, kalawiriti Yuda gwa Galilaya. Ayu na
yomberi kwawakwegiti wantu wamfata, Kumbiti na yomberi wamlagiti, na wandundami
wakuwi wapalanganikiti. [38] Na vinu viraa neni nuwagambira kotukuwatendera shintu
shoseri wantu awa, muwalekiziyi! Toziya, payiwera shitendu ashi shawu shanjishwa na
muntu, hashiwuki sheni. [39] Kumbiti handa shanjishwa na Mlungu, hera ndiri handa hapeni
muwezi kuwakanga, su hamliwoni mmulema Mlungu."

Su, wajimilirana na yomberi

[40] Su wawashema ntumintumi walii, waamuwa wasyatagwi viboku na kuwaberiziya
nawafunda kayi kwa litawu lya Yesu, shakapanu wawaleka wagendi zawu. [41] Su, ntu-
mintumi walawa kunja kushizyungu pawamema nemeru, toziya wafiruwiti kusoniziwa
kwajili ya litawu lya Yesu. [42] Mnumba nkulu ya Mlungu na ukaya kwa wantu, womberi
wendereyiti kila lishaka kufunda na kubwera Shisoweru Shiwagira sha Yesu kuwera ndo
Kristu.

6

Watangatila saba

[1] Pamberi, walanga ya wafundwa paweriti iyongerekiti, kulawiriti magugumiru pakati
pa walongu yawayoweriti Shigiriki na walii yawayoweriti Shiebraniya. Walii yawayoweriti
Shigiriki wagugumiliti handa wakenja wawu waweriti wankuwalyaluwa pakati ubagulira
wa mafiru ga kila lishaka. [2] Hangu, wafundwa lilongu na wawili washemiti shipinga shoseri
sha wafundwa, walonga, "iherepa ndiri twenga tuleki kushibwera shisoweru sha Mlungu
su tugolokeri ubagulira wa nfiru. [3] Hangu, walongu wetu, msyaguli muwamu wenu wantu
saba wana zyuma iherepa, wamemitwi na Rohu na wana luhala, na twenga hatuwapanani
lihengu ali. [4] Twenga, kumbiti, hatushuguliki na sala na lihengu lya kubwera shisoweru
sha Mlungu."
[5] Shitwatira ashi shiherepa kwa shipinga shoseri. Wawasagula stefanu, muntu yakawera
na njimiru nkulu na kumema Rohu Mnanagala, Filipi na Prokoru na Nikanori na Timoni
na Parimena na Nikolayi muntu gwa Antiokiya yomberi kwanja kaweriti mudini ya
Shiyawudi. [6] Wawatula kulongolu kwa ntumintumi, nawomberi wawaluwira na kuwatulira
mawoku.
[7] Shisoweru sha Mlungu shiziditi kweneya na walanga ya wafundwa aku Yerusalemu
iyongerekiti nentu, na shipinga shikulu sha watambika wa numba ya Mlungu waiyanka
njimiru.

Stefani wamtula mlikakala

8 Mlungu kamupananiti Stefanu manemu gavuwa, kampanana likakala livuwa ata
kawera kankutenda mauzauza na makangashu pakati pa wantu. 9 Kumbiti wantu tunga
walawira su walikakatali na Stefanu. Wantu wamu awa waweriti wa numba ya Mlungu
yimu yaishemwa "Numba ya Mlungu ya wantu lekeru." Nawomberi walawira Kureni
na Alekizandiriya, wamonga walawira Kilikiya na Asiya. 10 Kumbiti wasinditi kumkanga
toziya ya luhala lwakuwi na toziya ya ulii Rohu yakamlongoziyiti shipindi pakatakuliti.
11 Hangu wawahongiti wantu wamu watakuli, "tumpikinira Stefani pakatakula shisoweru
sha kumwigira Musa na kumwigira Mlungu." 12 Ntambu ayi, wasonguziyiti wantu, wazewi
na wafunda wa malagaliru. Su, wamwizira Stefani, wambata na kumjega kulongolu
Kushizyungu shikulu. 13 Wajegiti Pashizyungu wakapitawu wa mpaya weni watakuliti,
"Muntu ayu kaleka ndiri kupayigira pahala panu pananagala na malagaliru ga Musa.
14 Toziya tumpikiniriti kala pakatakula eti Yesu ayu gwa Nazareti hakapahalibisii nakamu
pahala panu na kuwusilira kutali ntambu zilii zyatwangiti kulawa kwa Musa." 15 Woseri
yawaweriti mushikawu sha Shizyungu wamloliti dii Stefani, washiwona sheni shakuwi
handa ntumintumi gwa kumpindi.

7

1 Utuba ya Stefani

1 Su Mtambika Mkulu kamkosiya, "Hashi, shitwatira ashi shanakaka?" 2 Yomberi Stefani
katakula, "Mwalongu wangu na ashina tati, mpikanireni! Mlungu gwa ukwisa kamlawiriti
tati gwetu Aburahamu pakaweriti kulii Misopotamiya pamberi kenigendi kulikala kulii
Harani. 3 Mlungu kamgambiriti, 'Guwuki paisi yaku, guwaleki wantu wa lukolu lwaku,
Gugendi paisi hanukulanguziyi!' 4 Hangu, Aburahamu kahamiti isi ya Kalidayu, kagenda
kulikala Harani. Pakahowiti kala tati gwakuwi, Mlungu kamwusiyiti kayi Halani kiza
kulikala paisi ayi yamlikala vinu. 5 Mlungu kamupiti ndiri ata seemu yimu ya isi ayi iweri
yakuwi, ata hangu, kamlagiliti kumpanana isi ayi iweri yakuwi na ya walelwa wakuwi,
tembera shipindi ashi kaweriti ndiri na mwananguta. 6 Mlungu kamgambiriti hangu,
'Walelwa waku hawajegwi paisi yayikolwa mlima na wantu wamonga, na aku hawatendwi
wamanda na kutenderwa vidoda kwa shipindi sha vinja miya msheshi. 7 Kumbiti neni
hanuwatozi wantu yawagenda kuwatenda kuwera wamanda. Mlungu kalonga, shakapanu
hanuwalaviyi muisi ayi su wizi kunguwira pahala panu.' 8 Shakapanu Mlungu kayitenda
jandu iweri langaliru lya lipatanu. Hangu, Aburahamu kamyingiziyiti jandu mwana
gwakuwi Isaka lishaka lya nane pakayiwukiti kala. Na Isaka, ntambu irayi, kamyingiziyiti
jandu Yakobu. Yomberi Yakobu kawatendiriti walii wambuyi ligumba na wawiri ntambu
irayi."

9 Wambuyi walii wamwoniriti weya Yosefu, wamwuza muumanda Misri. Kumbiti
Mlungu kaweriti pamwera nayomberi. 10 Kamuwusiya mutabu zakuwi zoseri. Mlungu
kampanana ntambu na luhala kulongolu kwa Farawu, mfalumi gwa Misri, ata Falawu
kumtula kaweri mkulu gwa isi ilii na numba ya shifalumi. 11 Shakapanu, kwaniti njala
ngulu paisi yoseri ya Misri na Kanaani, isababisha kuperuwa kukulu. Wambuyi wetu
wapata ndiri shiboga shoseri 12 Su, Yakobu pakapatiti visoweru handa aku Misri kuweriti
na viboga, kawatumiti wana wakuwi, yani wambuyi wetu, wagendi aku Misri mala ya
kwanja 13 Pamwanja gwawu gwa pili, Yosefu kalimaniziyiti kwa walongu wakuwi, na
Farawu kaimaniti kaya ya Yosefu. 14 Yosefu katumiti ujumbi kwa tati gwakuwi Yakobu na
walongu woseri, wantu sabini na wamuhanu, wayizi Misri. 15 Hangu, Yakobu kagenditi
Misri kweni yomberi na wambuyi wetu wamonga wahowiti. 16 Njimba zyawu wazijegiti
mpaka Shekemu, yankusirwa palipumba Aburahamu lyakahemiriti kulawa kwa likabira
lya Hamoli kwa shiasi tunga sha mpiya. 17 "Shipindi pashitimiyiti Mlungu kalitenda lagilu
lyakampananiti Aburahamu, walanga ya wantu kulii Misri iyongerekiti kala na iweriti
nkulu nentu.

[18] "Upeleru, mfalumi yumu yomberi kammana ndiri Yosefu kanjiti kukolamlima aku
Misri. [19] Kawatabisiyiti wantu wetu na kawatenderiti udoda wambuyi wetu pakawalagalira
wawayasili kunja wananguta wawu wadidini su wahowi. [20] Musa kayiwukiti shipindi ashi
na kaweriti mwana kaherepa nentu. Yomberi kaleritwi mukaya ya tati gwakuwi kwa
shipindi sha myezi mitatu, [21] na pawamlaviyiti kunja, binti gwa Farawu kamtoliti, kamlera
gambira mwana gwakuwi. [22] Musa kafundwa vitwatira vyoseri vya luhala lwa Wamisri
kamanika kwa visoweru na manyawiru.

[23] "Pakaweriti na umli wa vinja malongu msheshi kaamuwiti kugenda kuwawona
walongu wakuwi Waisraeli."

[24] "Aku kamwoniti yumu gwawu kankumtendera vidoda, kagenda kumlopola na kwa
kuwuzilira, kamlaga Mmisri ulii. [25] Kalisheriti handa Waisraeli wayaguwi mewavimani
handa Mlungu kamtumiti yomberi kuwalopola, kumbiti kavimana ndiri hangu. [26] Shilawu
yakuwi, kawoniti Waisraeli wawili wankulikoma, kajeriti kuwakolaniziya mawoku paka-
longa, Mwenga ndo mwawalongu, iwera hashi mwankulitenderana vidoda maweni kwa
maweni [27] Ulii yakaweriti kankumkoma myaguwi kamkankiti Musa kumpeku kalonga, ndo
gaa yakakutuliti gwenga guweri mtuwa na mkolaniziya mawoku gwetu? [28] Hashi, gufira
kunaga handa ntambu yagumlagiti Mmisri ulii lishu? [29] Pa kupikinira aga, Musa katugiti,
kagenda kulivaga paisi ya Midiyani na aku kapata wana wawili.

[30] "Vinja malongu msheshi pavitimiyiti, ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa kam-
lawiriti Musa pashitogolu shiweriti shankuyaka motu kushiwala kulii pakwegera na
lugongu Sinayi. [31] Musa kalikangasha nentu kuwona shitwatira ashi ata kasegelera
pakwera su kasunguliri, kumbiti kapikiniriti liziwu lya Mtuwa, [32] Neni ndo Mlungu gwa
mbuyi gwaku, Mlungu gwa Aburahamu, Isaka na Yakobu! Musa kalendemera kwa lyoga
na pota kujera kulola nentu. [33] Mtuwa kamgambira, Guyopoli vilwatu vyaku mana panu
pagugoloka ndo pahala pananagala. [34] Nugawona madoda gawawatendera wantu wangu
kulii Misri. Mpikanira shiwembu shawu, naneni niza kuwalopola. Su vinu, hanukutumi
Misri."

[35] "Musa ayu ndo ulii wantu wa Israeli yawamlemiti pawatakuliti, Ndo gaa yakakutuliti
gwenga guweri mkolamlima na mwamuliru gwetu? Ndomweni yakajegitwi na Mlungu
kaweri mkulu na mlopoziya, kwa liwoku lya ulii ntumintumi gwa kumpindi yakamlawiriti
mushiputira shashiweriti shankuyaka motu. [36] Ndo yakawalongoziyiti wantu walii walawi
Misri kwa kutenda mauzauza na makangashu paisi ya Misri, pabahali ya Shamu na
kushiwala kwa katepu ya vinja malongu msheshi. [37] Musa ndo yakawagambiriti wantu wa
Israeli, Mlungu hakawasyagulirani mbuyi handa neni kulawa pawalongu wenu mwenga
maweni. [38] Ayu ndo ulii yakaweriti mulijojiniru aku kushiwara pamuhera na watati
wetu na ntumintumi gwa kumpindi ulii yakatakuliti na yomberi pamuhera na watati
wetu mulugongu lwa Sinayi, na yomberi kawankiti visoweru vyaviwera na ukomu su
katupanani twenga. [39] Kumbiti yomberi ndo mbuyi gwetu yakalemiti kumpikinira,
wamkangiti kumpeku, wana lwamatamata lwa kuwuya Misri. [40] Wamgambiriti Aruni,
gutunyawiri milungu yayitulongoziya munjira, toziya tuvimana ndiri yagampatiti Musa
yakatulongoziyiti kulawa Misri! [41] Su shiweriti shipindi womberi wanyawiti shinyagu
sha mwana gwa ng'ombi. Womberi washilaviliriti tambiku na waviniti msambu kwa
kuvipanana ligoya kwa vilii vyawavinyawiti kwa mawoku gawu. [42] Kumbiti Mlungu
kawukiti pakati pawu, kawaleka waviguwiri vintu vya kumpindi kwa Mlungu, ntambu
yailembitwi mushintola sha wambuyi wa Mlungu, 'Mwenga wantu wa Israeli! Hashi,
neni ndiri yamundaviliriti tambiku na malaviwu kwa shipindi sha vinja malongu msheshi
kulii kushiwala? [43] Mwenga mshinyasuliti shisasa sha mlungu Moleki, na shinyagu sha
ndondu mlungu gwenu Refani. Shinyagu shamshinyawiti ndo shamshiguwiriti. Toziya
ayi hanuwajegi lopola kutali kupitira Babiloni!' "

[44] Kushiwala kulii wambuyi wetu waweriti na lihema liii lilipitawuliti kuwera kwa
Mlungu. Lyalinyawitwi handa Mlungu ntambu yakamgambiriti Musa kalinyawi, nakala
kamili ya shiraa shakalanguziyitwi. [45] Shakapanu wambuyi wetu waliyangiti womberi

kwa womberi mpaka shipindi sha Yoshuwa, pawainyasuliti isi ilii kulawa kwa maisi
geni Mlungu kagawingiti kuulongolu kwawu. Panu lilikaliti mpaka shipindi sha Dawudi.
46 Dawudi kawupatiti upendelewu kwa Mlungu, kamluwa Mlungu kamlekeziyi su kam-
nyawiri pahala pa kulikala, ulii yakaweriti Mlungu gwa Yakobu. 47 Kumbiti Selemani ndo
yakamnyawiriti numba Mlungu.
48 "Ata hangu, Mlungu mkulu hakatami ndiri munumba zijegitwi na muntu, mbuyi
ntambu yakatakula,
49 'Mtuwa kalonga, kumpindi ndo shibanta shangu sha ufalumi na pasipanu ndo pahala
pangu pa kutulira magulu.
Mtuwa kalonga, "Hashi mwenga hamunyawili numba ya ntambu gaa?"
Ama pahala paneni pakwoyera hapaweri koshi? 50 Hashi, mawoku gangu ndiri yaganyawiti
vintu vyoseri avi?' 51 Mwenga makaidi wakulu! Myoyu na makutu genu ndo
handa ga wantu wa maisi. Mwenga handa wambuyi wetu. Mashaka goseri
mwankumlema Rohu Mnanagala. 52 Hashi, kwana mbuyi yoseri gwa Mlungu,
wambuyi wenu wawatabisiya ndiri? Wawalagiti walii yawatungiti kwiza kwakuwi
yakamfiriziya Mlungu. Na vinu, mwenga mumgalambuka na mumlaga. 53 Mwenga
muliyangiti lilagaliru ilii lijegitwi kwamwenga na wantumintumi wa kumpindi,
kumbiti mnjimira ndiri."

Stefani kankulangwa

54 Wazewi walii wa shizyungu pawapikiniriti aga, wakalaliti nentu, wamsagira menu
kwa maya. 55 Kumbiti Stefani kaweriti kamemitwi na Rohu Mnanagala, kalola kumpindi
kwa Mlungu, kawona ukwisa wa Mlungu na Yesu kalivaga uwega wa kumliwu wa
Mlungu. 56 Katakula, "Mloleni! Mona kumpindi kuyoposolekwa na Mwana gwa muntu
kagoloka uwega wa kumliwu wa Mlungu." 57 Panu, wantu woseri mushikawu shiraa sha
shizyungu wabotanga umatu na kuziba makutu gawu kwa mawoku gawu. Shakapanu
wamkopokela woseri pamwera, 58 wamlaviya kunja kulushi, wamguma mabuwi. Walii
wakapitawu wagatula mahabiti gawu pasi pa ulolera wa mntemba yumu litawu lyakuwi
Sauli. 59 Wendereyiti kumguma kwa mabuwi Stefanu aku pakawera kankumluwa Mlungu,
"Mtuwa Yesu, guwanki rohu yangu!" 60 Kasuntama, kalira kwa liziwu likulu, "Mtuwa,
nagushihola shidoda ashi kwawomberi." Pakatakuliti hangu, kahowa. Sauli nayomberi
kashiwoniti shitendu ashi sha kumlaga.

8

Numba ya Mlungu inkwanja kubeziwa

1 Sauli kashiwoniti shitendu ashi sha kumlaga Stefanu kuwera shiherepa. Lishaka
ali shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Yerusalemu lyanjiti kutabisiwa nakamu.
Wantu woseri yawamjimira Kristu, paiwera ndiri hera wantumintumi walii, walazimikiti
kugenda aku na aku na kweneya museemu zya malambu ga Yudeya na Samariya. 2 Wantu
watahoziwa wamsiri Stefanu, wamtenderi makiwa makulu.
3 Kumbiti Sauli kashiharabisiya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu. Kingira kila
numba na kuwakamula wapalu na wadala na kuwatula mushibetubetu.

Wakiristu wankubwera Injili Samaria

4 Walii wapalanganikiti wagenda aku na aku wankulibwelera shisoweru. 5 Filipi kasuluka
kingira lushi lwa Samariya, kawabwelera kuusu Kristu. 6 Na makutanu kwa nfiru yimu
wapikinira visoweru vira vyakatakuliti na Filipi pawapikaniriti na kulola mauzauza
gakagatenditi. 7 Washamshera wadoda wawalawa wantu wavuwa pawagutanga, wantu
wavuwa yawalewelekiti na vibyeketu, woseri waponiziwitwi. 8 Iweri sekuseku ngulu pakati
palushi lulii
9 Muntu yumu, litawu lyakuwi Simoni, panu kwanja kaweriti pakanyawa uhawi
pakati palushi palii, pakawakangasha wantu wa maisi ga Wasamariya, pakatakula
paweri yomberi ndo muntu mkulu. 10 Woseri wampikanira kwanjira mdidini ata

mkulu, pawatakula, Muntu ayu ndo likakala lya Mlungu yakashemwa, likakala likulu.
[11] Wampikanira toziya kawakangashira kwa uhawi wakuwi kwa shipindi shitali. [12] Kumbiti
pawamjimiriti Filipi, pakabwera visoweru viwagira vya ufalumi wa Mlungu, na litawu
lyakuwi Yesu Kristu, wabatiziwa, wapalu na wadala. [13] Na yomberi Simoni mweni kajimiriti
kubatizwa, walikola na Filipi, kalikangasha pakagawoniti makangashu na mauzauza
makulu gagatendikiti.

[14] Wantumintumi yawaweriti Yerusalemu, pawapikaniriti kuwera Samariya washijimira
Shisoweru sha Mlungu, womberi wawatumiti Peteru na Yohani, [15] Womberi pawasokiti,
wawaluwira wamwanki Rohu Mnanagala. [16] Kwa mana badu hakeniwasulukiri ata yumu
gwawu, ila wabatiziwa hera kwa litawu lyakuwi Mtuwa Yesu. [17] Watula mawoku gawu
panani pawu, nawomberi wamyanga Rohu Mnanagala

[18] Simoni pakawoniti kuwera wantu wankupananwa Rohu Mnanagala kwa kutulilwa ma-
woku ga wantumintumi, yomberi kafiruwiti kuwapanana mpiya pakalonga, [19] Mmpanani
neni uwezu awu, su kila muntu yanfira kumtulira mawoku gangu, kawanki Rohu
Mnanagala.

[20] Kumbiti Peteru kamwankula, gwagamiri kutali na mpiya zyaku toziya gulihola handa
guweza kuhemera lifupu lya Mlungu kwa mpiya. [21] Gwahera shifungu wala gwahera seemu
pakati pashitwatira ashi, Toziya moyu gwaku guherepa ndiri kulongolu kwa Mlungu. [22] Su,
guleki madoda gaku aga, gukamluwi Mtuwa, na yomberi kaweza kukulekeziya maholu
gaku aga. [23] Kwa mana nukuwona handa gumema weya nentu na gwa mtatilwa gwa vidoda.

[24] Simoni kankula, pakatakula, munduwili mwenga kwa Mtuwa, nashiza kumpata
shoseri pakati pa aga gamtakuliti.

[25] Peteru na Yohani pawabweriti kala kuusu Mtuwa, wawuya Yerusalemu. Wabweriti
shisoweru shiwagira pakati pavijiji vya Samariya.

Filipu na afisa gwa Esiopiya

[26] Ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa katakula na Filipi, kamgambira, Guwuki
ugendi ouwega wa kusika ata njira ilii yailawa Yerusalemu kugenda Gaza, njira ayi ipita
kushiwala. [27] Nayomberi kawuka, kagenda, shipindi shirashi kuweriti na Mwisiopiya
yumu, towashi, mweni kaweriti kamumwanja kugenda ukaya. Muntu ayu kaweriti
mkolamlima kamanika gwa luhanja lwa Kandaki, malikiya gwa Esiyopiya. Kaweriti
kagenda aku Yerusalemu kuguwira na shipindi ashi kaweriti kankuwuya pakawera
kakwena mbutuka ya kunika. [28] Pakaweriti kammwanja, kaweriti kankushibetula shintola
sha mbuyi gwa Mlungu Isaya. [29] Rohu kamgambira Filipi, Gusegeleri pakwegera na
mbutuka ayi, gulikoliri nayi. [30] Su Filipu kagenda mbiru, kampikanira kankubetula
mushintora sha Isaya mbuyi gwa Mlungu. Filipi kamkosiyiti, "Hashi, gugamana aga
gagubetula?" [31] Yomberi kamwankuliti, "Hanwezi hashi kugamana pota muntu gwa
kuntakulira?" Shakapanu yomberi kamluwiti Filipi kakweni na kulivaga pamuhera na
yomberi mumbutuka. [32] Na shifungu sha Malembu Mananagala gakaweriti kankugabetula
ndo aga,

"Kalongolerwa kugenda kwawahanjanga handa kondolu,
Na handa vila mwana kondolu kajii paulongolu pakuwi yakamdumula mbapatiru,
Ndambu irayi yomberi kagubutula ndiri mlomu gwakuwi.
[33] Wamsoniziyiti na kunyima shakafiruwa. Kwahera yakaweza kuyowera kuusu shiyiwuku
shakuwi.
Kwa mana ukomu wakuwi uwusiwa pasipanu."

[34] Afisa ulii kamwankula Filipi, katakula, nukuluwa, mbuyi ayu, katakula visoweru avi
kwa visoweru vya gaa, ndo visoweru vyakuwi mweni ama vya muntu mmonga [35] Filipi
kanjiti kutakula, kanjiti kwa Malembu Mananagala galaa aga, kamgambiriti yomberi
Shisoweru Shiwagira sha Yesu. [36] Pawaweriti wankali wakwendereya na mwanja, wasokiti
pahala pana mashi, na afisa ulii katakula, "pahala panu pana mashi, kwana shoseri
sha kunewelera nambatizwa?" [37] Filipu katakula, Pagujimira kwa moyu gwaku goseri,
iwezikana. Kankula, kalonga, njimira handa Yesu Kristu ndo Mwana gwa Mlungu.

[38] Kaamuli mbutuka ilii igoloki, wasuluka woseri wawili mmashi, Filipi na towashi ulii, nayomberi kambatiza.

[39] Shakapanu, pawakweniti kulawa mmashi, Rohu gwa Mtuwa kamnyasula Filipi, towashi ulii hapani kamwoni kayi, su kagenditi zakuwi kasekuseku.

[40] Kumbiti Filipi kawonikana pakati pa Azotu, na pakaweriti pakapita pakabwera shisoweru shiwagira pakati palushi yoseri, ata kingira Kaisariya.

9

Kuongoka kwa Sauli

[1] Kumbiti Sauli, kazidi kutisha na kulihola kuwahowiziya wafundwa wa Mtuwa, kamgendera Mtambika Mkulu gwa Numba Ngulu ya Mlungu, [2] na mawankulu ga luhamba lwa kumaniziya kugenda kwa numba ya Mlungu kulii Dameski, su pakawona wantu wa njira ayi, wapalu kwa wadala, kawatawi na kuwajega Yerusalemu.

[3] Kumbiti pakaweriti mnjira pakwegera kusoka Dameski, vumu gulangala koseri kulawa kuliyera. [4] Kaguwa pasi, na kapikanira liziwu lyakumgambira, "Sauli, Sauli! Iwera hashi guntabisiya?"

[5] Yomberi Sauli kakosiya, "Ndo gaa gwenga Mtuwa?" Nayomberi kamwankula,

"Neni Yesu, mweni gwenga gumbeziyiti," Liziwu lilonga. [6] "Kumbiti gugoloki na gugendi gwingiri mlushi na aku hagugambilwi shagufiruwa kutenda."

[7] Wantu walii yawaweriti wamwanja pamuhera na Sauli wagolokiti palii, waweriti wahera lya kutakula, wapikiniriti lilii liziwu kumbiti wamwona ndiri muntu. [8] Sauli kagolokiti, na pakatumuliti masu gakuwi, kumbiti hakeniwoni shintu shoseri, wantu walii wamlongolera kwa kumkola liwoku mpaka lushi lwa Dameski. [9] Sauli kalivagiti mashaka matatu pota kulola, na shipindi ashi kaliyiti ndiri ama kulanda shoseri.

[10] Su, aku Dameski kuweriti na mfundwa yumu yawamshema Ananiya. Mtuwa kamgambira mawonu, "Ananiya!"

Yomberi kamwankula, "Na panu, Mtuwa".

[11] Mtuwa kamgambira, Gugoloki, gugendi kwana njira yayishemwa longulongu, munumba ya Yuda gumkosiyi muntu kulawa Tarisu yawamshema Sauli, vinu kankuluwa, [12] na mumawonu kawona muntu wamshema Ananiya kingira munumba na kumtulira mawoku su kapati kulola kayi. [13] Ananiya kankula, "Mtuwa, mpikanira shisoweru sha muntu ayu kulawa kwa wantu wavuwa, mpikanira kuusu madoda gakawatendiriti wantu waku aku Yerusalemu. [14] Na kiza panu kaweri na utuwa kulawa kwa Watambika Wakulu kuwatula mlikakala woseri yawalishemera litawu lyakuwi."

[15] Kumbiti mtuwa kamgambira Ananiya, "Gugendi hera, toziya numsyagula kaweri shombu shaneni, kalibweri litawu lyangu kwa maisi na wafalumi wawu kwa wantu wa Israeli."

[16] "Neni namweni hanumlagiziyi gavuwa kwa ntambu ya litawu lyangu." [17] Su, Ananiya kagenda kingira mnumba. Shakapanu katula mawoku gakuwi pampindi pa Sauli, katakula, "Mlongu Sauli, Mtuwa Yesu, yakakulawiriti paweriti mnjira kankwiza panu, kanduma neni su gupati kulola kayi na kumemiziwa Rohu Mnanagala." [18] Mala, vintu gambira mabaku gatuluka kulawa mmasu mwa Sauli, na kaweza kulola kayi. Kagolokiti na kubatizwa, [19] na pa kuliya shiboga, likakala lyakuwi limwuyira.

Sauli aku Dameski na Yerusalemu

Sauli katamiti mashaka madidini pamuhera na wafundwa aku Dameski. [20] Mala kanjiti kubwera pakati pa numba ya Mlungu handa Yesu ndo Mwana gwa Mlungu.

[21] Wantu woseri wampikiniriti walikangasha, watakula, "Hashi, muntu ayu ndo ulaulii yakawahoziyiti walii waweriti wankuluwa kwa litawu ali kulii Yerusalemu? Kayi kiziti panu kaweriti na nfiru ya kuwatula mlikakala wantu hawa na kuwajega kwa Watambika Wakulu!"

[22] Ata vinu Sauli kazidi kupata makakala, na kwa ntambu handa Yesu ndomweni Kristu, Wayawudi wa aku Dameski wapalanganikiti nakamu.

[23] Pa mashaka gavuwa gapititi. Wayawudi wajojinikiti na kutenda mpangu gwa kumlaga
Sauli. [24] Kumbiti Sauli kapatiti shisoweru sha mpangu hagu. Paliwala na pashiru waloliriti
milyangu gwa kwingira mlushi lulii wapati kumlaga. [25] Kumbiti shipindi sha pashiru
wafundwa wakuwi wamtoliti, wamsulusiya pasi mnumba kwa lijamanda likulu kwa
kupitira lupenyu lwaluweriti mshibambaza.

Sauli kankuwuya Yerusalemu

[26] Sauli pakasokiti Yerusalemu kajeriti kuliwunga na walii wafundwa. Kumbiti woseri
wamtiriti, waweziti ndiri kujimira handa yomberi kaweriti ntumintumi. [27] Kumbiti
Barinaba kiziti kumtola Sauli, kamjega kwa wantumintumi na kawagambira ntambu Sauli
pakamwoniti Mtuwa munjira, na ntambu Mtuwa pakayoweriti nayomberi. Kawagambiriti
viraa ntambu Sauli pakaweriti kankubwera kwa litawu lya Yesu pota lyoga Dameski kulii.
[28] Su, Sauli kalivaga pamuhera na womberi katyangira Yerusalemu yoseri kankubwera
shisoweru sha Mtuwa pota lyoga. [29] Vilaa kayowiriti na kukakatala na Wayawudi
wawatakula Shigiriki, kumbiti womberi wajeriti kumlaga. [30] Walongu walii pawayambuliti
shitwatira ashi, wamtoliti Sauli, wamjega Kaisariya, wamleka kagendi zakuwi Tarisu.
[31] Shakapanu shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, shiweriti na ponga poseri
Muyudeya na Galilaya na Samariya. Shitulitwi makakala na shyendereyiti kulikala
mukumguwira Mtuwa na kupananwa moyu na Rohu Mnanagala, mawalangu ga shipinga
ashi shyongerikiti.

Peteru kafikiti Lida na Jopa

[32] Peteru pakaweriti mwanja kila pahala kasokiti viraa kwa wantu wa Mlungu yawaweriti
walivaga Lida. [33] Haku kamwoniti muntu yumu yawamshema Aineya ndomweni kwa
shipindi sha vinja vinane kaweriti kagonja mshitanda toziya kaweriti kuleweleka. [34] Peteru
kamgambira, Aineya, "Yesu Kristu kakuponiziya, Guyumuki gutandiki shitanda shaku."
Su Aineya kayumuka. [35] Wenikaya woseri wa Lida na Sharoni wamwoniti Aineya, na woseri
wamwuyira Mtuwa.

Dorika kaponiziwa

[36] Kuweriti na mfundwa yumu mdala, mlushi lwa Yopa, wamshema Tabita kwa Shigiriki
ndo Dorikasi mana yakuwi, mbawala. Mdala ayu kaweriti kankutenda viheri na kuwatanga
wahushu. [37] Shipindi ashi payiwera handa kalwala, na kuhowa. Wantu wayigulula
nshimba yakuwi, wayigonjeka mushumba mgolofa. [38] Yopa patali ndiri na Lida, wafundwa
pawapikaniriti handa Peteru kaweriti Lida, watuma wantu wawiri kwakuwi na ujumbi,
"Gwizi kwatwenga kanongola." [39] Su, Peteru kagenda pamuhera nawomberi. Pakasokiti
kajegitwi mgolofa ilii mushumba. Aku wakenja wavuwa wamtindira Peteru wankulira
na kumlanguziya makoti na nguwu ndozyeni Dorikasi kaweriti kankuzinyawa shipindi
pakaweriti mkomu. [40] Peteru kawalaviyiti kunja woseri, kasuntama, kamluwa Mlungu.
Shakapanu kayigalambukira ira nshimba ya ulii yakahowiti, kalonga, "Tabita, Gyumuki."
Nayomberi katumula masu gakuwi, [41] Peteru kamtanga kugoloka, shakapanu kawashema
wantu walii wa Mlungu na walii wakenja, kawayupa pakawera mkomu. [42] Shisoweru sha
shitwatira ashi shivuwiti kila pahala aku Yopa, na wantu wavuwa wamjimira Mtuwa.
[43] Peteru kalivagiti mashaka gamu aku Yopa, katama kwa muntu yumu mnyawa gwa lukuli
yawamshema Simoni.

10

Peteru na Korineliwu

[1] Kuweriti na muntu yumu aku Kaisariya wamshema Korineliwu, jemidali gwa shikosi
shimu shawashishema, "Shikosi sha Italiya." [2] Kaweriti muntu muheri, yomberi pamuhera
na kaya yakuwi yoseri yawamfatiti Mlungu, kaweriti kankutenda gavuwa kuwatanga
wahushu wa Shiyawudi na kaweriti kankumluwa Mlungu nentu. [3] Paweriti saa tisa
paliwala, kawoniti nakaka ntumintumi gwa kumpindi gwa Mlungu kingira mngati na
kumgambira, "Korineliwu!"

4 “Kamkwenjulira masu lahoka ayu kwa lyoga, kamgambira, Kwana shishi, mtuwa?”

Lihoka ayu kamgambira, “Mlungu kaziyanga sala na vijungu vyaku kwa wahushu wala hapeni kaliwaluwi. 5 Vinu guwatumi wantu Yopa wakamshemi muntu yumu wamshema Simoni, kwa litawu lyamonga Peteru. 6 Yomberi muhenga munumba mwa mnyawa gwa lukuli wamshema Simoni, yakalikala pakwegera na litanda.” 7 Pakatakuliti aga, ntumintumi gwa kumpindi ulii kawuka, Korineliwu kawashemiti wandundami wawili wa numba na yumu gwa wanjagila wakuwi kaweriti kamguwira Mlungu, 8 kamgambiziya goseri yagalawiriti, na kawatuma Yopa.

9 Shirawu yakuwi, wantu watatu pawaweriti wankali mumwanja na pakwegera kwingira Yopa, Peteru kakweniti pampindi pa shitwiku sha numba iweriti saa sita paliwala su kamluwa Mlungu. 10 Kiwiti na njala nentu na kafiriti kuliya shiboga, shiboga pashiweriti shankutandilwa, kalota. 11 Kawoniti mpindi zivungulwa na shintu handa lishuka likulu lisulusiwa pasi liweriti likolelwa wega zyakuwi msheshi. 12 Kuweriti na kila ntambu zya vigongolu, njoka na wambongu. 13 Kapikanira liziwu limgambira, “Peteru, gwimuki gulikituli, guliyi!” 14 Kumbiti Peteru kankula, “ndala, Mtuwa, neni ndawalira ndiri shoseri shana uhumba na shifa ndiri kuliya”

15 Liziwu lilii lipikanika kayi limgambira, “Naguvishema vihumba viboga, Mlungu kavipunga!” 16 Shitwatira ashi shitendikiti mala ntatu shakapanu lishuka lilii liwuziwa kunani kumpindi.

17 Peteru pakaweriti kankulikangasha kuusu mana ya maonu aga yagaweriti kagawona, wantu walii wawatumitwi na Korineliwu, pawayambuliti kala njira ya kugenda kunumba ya Simoni, wasokiti pamlyangu gwa libambaza, 18 Na wakosiya, “handa kwana mhenga amu yawamshema Simoni Peteru.” 19 Peteru kaweriti kankali kankulihola kuvimana kuusu maonu, na panu Rohu kamgambira, “kwana wantu wankukusakula * 20 Gusuluki kanongola na pota naguwera na lyoga kugenda pamuhera nawomberi kwa mana ndo neni yanuwatumiti.” 21 Su, Peteru kasuluka pasi, kawagambira wantu walii, “Neni ndo yamnsakula. Mwizira shishi?” 22 Womberi wamwankula, “Mnjagira Korineliwu mweni ndo muntu mheri, mguwira Mlungu na kagohereka pawulongolu pa Wayawudi woseri, katutuma. Kagambirwa na ntumintumi gwa kumpindi mnanagala kakushemera ukaya kwakuwi su kapikaniri shisoweru shaguweri nashu sha kutakula.” 23 Peteru kawashemera mnumba, kawapanana pakugonja pashiru palii.

Shirawu yakuwi, Peteru kanja mwanja pamuhera nawomberi, na wamonga wa walongu wa Yopa aku walikoliti nayomberi. 24 Lishaka lyalifatiti wayingiriti Kaisariya na aku Korineliwu kaweriti kankuwahepera pamuhera na walongu na waganja yakaweriti kawashemera. 25 Peteru pakaweriti kankuyingira, Korineliwu kalawiti kunja kumwanka, kasuntamala makukama pawulongolu pakuwi. 26 Kumbiti Peteru kamgolosiya, kamgabira, “Gugoloki, kwa mana neni ndo muntu hera.” 27 Peteru kingira mnumba, pawaweriti kala wankuyowera na Korineliwu, wantu wavuwa waliwoniti amu. 28 Peteru kawagambira, “Mwenga muvimana handa Myawudi yoseri kabelwa na malagaliru gakuwi ga dini kuwera pamuhera na wantu wa maisi gamonga. Kumbiti Mlungu kang'ambira hapeni numholeri muntu yoseri kiwa mhumba awu kadoda. 29 Na shipindi pagumtumiti kwa neni, niziti pota kulema, nuwakosiyani, su kwa shishi gumtuma kwa neni.” 30 Korineliwu kalonga, “Mashaka matatu gapititi saa gambira ayi, saa tisa paliwala, neni panweriti nankumluwa Mlungu mnumba mwangu. Vumu, muntu yakaweriti kavala nguwu zing'ereng'eta kagolokiti kulongolu kwa neni, 31 Katakula, ‘Korineliwu! Mlungu kapikanira kuluwa kwaku na tambuku yaku kwa wahushu. 32 Gumtumi muntu Yopa kakamshemi muntu yawamshema Simoni Peteru, kwa litawu lyamonga Peteru, kawukaya kwa Simoni mnyawa gwa lukuli, yakalikala pakwegera na litanda.’ 33 Hangu nukutumiriti ujumbi pota kushelewa, nagwenga gutenda viheri kwiza. Vinu, twenga twapawulongolu pa Mlungu, kupikinira kila shintu Mtuwa kankutugambira.”

---

* 10:19 Watatu, Lilembu limu lyana “wawili”, Malembu gamu gana “wamu”.

Kubwera kwa Peteru

34 Panu Peteru kanja kutakula, "Vinu nuvimana handa nakaka Mlungu kahera upen-
delewu. 35 Muntu yoseri yakamguwira Mlungu na kutenda yagamfiriziya Mlungu hakaweri
gwa Mlungu. 36 Awu ndo ujumbi ulii Mlungu yakawujegiti kwa wantu wa Israeli, pakabwera
Shisoweru Shiwagira shashijega ponga kwa njira ya Yesu Kristu, yomberi ndo Mtuwa
gwa woseri. 37 Mwenga muvimana shitwatira shashilawiriti muisi yoseri ya Yudeya
kwanjira Galilaya pa ubatizu ulii yakawubweriti Yohani. 38 Muvimana Yesu gwa Nazareti na
ntambu yakamsyaguliti kwa kummiminira Rohu Mnanagala na likakala. Mlungu kaweriti
pamuhera nayomberi, yomberi kagenditi aku na aku pakatenda maheri na kuwaponiziya
woseri yawaweriti wayingilwa na Mkondola, toziya Mlungu kaweriti na yomberi.
39 "Twenga ndo wapitawu wa vitwatira vyoseri vyakatenditi muisi ya Wayawudi na
Muyerusalemu. Wamlagiti mlupingika. 40 Kumbiti Mlungu kamzyukisiyiti lishaka lya
tatu, kamtenda kawoniki, 41 wamwoniti wantu woseri ndiri, ira kwa walii Mlungu
yakawasyaguliti kala waweri makapitawu wakuwi, yani twenga yatuliyiti na kulanda
pamuhera nayomberi pakazyuka kala kulawa kwawahowiti. 42 Katugambiriti tubweri
Visoweru viwagira kwa wantu woseri na kuwona handa yomberi ndo yakasyaguritwi na
Mlungu kaweri Mtoza gwa yawawera wakomu na wahowiti. 43 Wambuyi woseri wayoweriti
kuusu yomberi handa kila muntu yakamjimira hakamlekiziyi vidoda vyakuwi vyoseri kwa
litawu lyakuwi."

Wayawudi ndiri wankumyanga Rohu Mnanagala

44 Shipindi Peteru pakaweriti kangali kankutakula visoweru avi, Rohu Mnanagala
kawasulukiriti woseri wawaweriti wankupikanira ujumbi awu. 45 Wayawudi walii yawa-
sokiti pamuhera na Peteru, walikangashiti kuwona Mlungu ntambu yakawamiminiriti
shirupa sha Rohu Mnanagala wantu yawaweriti ndiri wayawudi, 46 mana yawapikaniriti
pawayowera kwa likabira lihenga na pawamkwisa Mlungu. Peteru kalonga, 47 "Wantu
awa wawamyanga Rohu Mnanagala gambira twenga ntambu yatumyangiti. Hashi, kwana
yoseri yakaweza kuwalewelera kubatizwa kwa mashi?" 48 Su, kawagambira wabatizwi kwa
litawu lya Yesu Kristu. Shakapanu wamluwa kalikali nawomberi kwa mashaka madidini.

11

Peteru kankulilanguziya kulikanisa lya Yerusalemu

1 Wantumintumi na walongu yawalikaliti Yudeya kulii wapikiniriti kuwera wantu
yawawera ndiri Wayawudi viraa washiwankiti shisoweru sha Mlungu. 2 Shipindi Peteru
pakawuyiti Yerusalemu, walii wawayingiriti jandu, walikakatala na yomberi, 3 "Gwenga
gugenda kulikala na wantu wangali kwingiziwa jandu na ata guliya pamuhera nawomberi!
4 Panu Peteru kawagambira shinaga ubaga kuusu galii gagatendikiti tangu kwanjira."
5 "Lishaka limu nweriti nankuluwa Mlungu mlushi Lwa Yopa, moniti mawonu, moniti
shintu gambira lishuka likulu lyankusuluka pasi kulawa kumpindi liweriti likolwa
pembi zyakuwi msheshi, litulwa pambwega pangu. 6 Nzunguliriti mngati nweri mona
vigongolu wana magulu msheshi, wavigongolu wa mushitogolu, wag'ongolu wawakwawa
na wambongu wa kuliyera. 7 Shakapanu mbikanira liziwu lyangung'ambira, 'Peteru
gwimuki, gulagi na guliyi!' 8 Kumbiti neni pandakula, 'ndala, Mtuwa! Mana shoseri
shashiwera shihumba ama shidoda asheni yingiri mumlomu mwaneni.' 9 Liziwu lipikanika
kayi kulawa kumpindi, 'naguvishema vihumba vintu Mlungu vyakavipungiti.' 10 Shitwatira
ashi shitendikiti mala ndatu, na upeleru wakuwi viwusiwa kugenda kumpindi. 11 Katepu
hera, wantu watatu wawaweriti wawalagalira kwaneni kulawa Kaisariya wayingiriti
kunumba kwanweriti nankulikala, * wankulikala. 12 Rohu kang'ambiriti ng'endi pamuhera
nawomberi pota kutira. Walongu sita awa walikoliti pamuhera naneni, twingira mnumba
ya muntu ulii. 13 Yomberi katugambiriti ntambu yakaweriti kamwona ntumintumi gwa
kumpindi kagoloka ukaya kwakuwi na kumgambira, 'Gumtumi muntu Yopa kakamshemi

* 11:11 Pahweriti, Malembu gamonga gana Kwawaweriti.

muntu yumu yawamshema Simoni Peteru. [14] Yomberi hakakugambiri ujumbi weni
haukulopoziyi gwenga na kaya yaku yoseri.' [15] Na pakanyanjiti kuyowera hera, Rohu
Mnanagala kawasulukiriti gambira ntambu yakatusulukiriti twenga palii pakwanjira.
[16] Panu nuliholiti visoweru vilii Mtuwa ntambu yakatakuriti, 'Yohani kabatiziti kwa mashi,
kumbiti mwenga hamubatizwi kwa Rohu Mnanagala.' [17] Su, handa Mlungu kawapanana
viraa wantu wa maisi gamonga shirupa shirashilii shakatupiti twenga patumjimiriti
Mtuwa Yesu Kristu, hashi, neni ndo gaa ata panjera kumubera Mlungu!" [18] Pawapikaniriti
aga, walekiti likakatala, wamkwisa Mlungu pawalonga, "Mlungu kawapanana wantu
yawawera ndiri Wayawudi lupenyu lwa kuleka vidoda wapati ukomu!"

Ludewa lwa Antiyokiya

[19] Kulawilirana na ndabiku yairawiliti shipindi Stefanu pawamlagiti, wawumini wa-
palasiwitwi. Wamonga wagenditi mpaka Foiniki, Kupiru na Antiokiya pawabwera ujumbi
ulii kwa Wayawudi hera. [20] Kumbiti wamonga wa wantu yawamjimiriti Yesu yawalawiti
Kupiru na Kureni, wagenditi Antiokiya pawawubwera ujumbi kwa wantu yawawera ndiri
Wayawudi, pawashibwera Shisoweru Shiwagira kuusu Mtuwa Yesu. [21] Mtuwa kawatangiti
na wantu wavuwa wajimiriti na kumgalambukira Mtuwa.

[22] Shisoweru sha shitwatira ashi shipikanirika kwa shipinga sha wantu yawamjimira
Yesu aku Yerusalemu. Hangu wamtuma Barinaba kagendi Antiokiya. [23] Pakasokiti
aku na kuwona Mlungu ntambu yakawatekeleriti wantu, kanemeleriti na kawahimiziya
woseri walikali muwuwaminika wawu kwa Mtuwa kwa Moyu gwawu goseri. [24] Barinaba
kaweriti muntu muheri na kamemiti Rohu Mnanagala na njimiru, likundi likulu lya
wantu likwegitwi kwa Mtuwa. [25] Shakapanu, Barinaba kagenditi Tarisu kumsakula Sauli.
[26] Pakamwoniti, kamjega Antiokiya. Nawomberi woseri wawili walikala mushipinga sha
wantu yawamjimira Yesu kwa shinja shoseri pawafunda shipinga shikulu sha wantu.
Antiokiya aku, ndo kwa mala ya kwanja, wafundwa washemitwi wantu yawamjimira
Kristu.

[27] Shipindi shiraa shirii, wambuyi wa Mlungu wiziti Antiokiya kulawa Yerusalemu.
[28] Yumu gwawu wamshema Agabu kagolokiti, na kwa makakala ga Rohu katungiti handa
hakuweri na njala ngulu muisi yoseri. Njala ayi ilawiriti shipindi sha ukola mlima wa
Klawudi. [29] Wafundwa walii waamuwiti kila yumu kwa ntambu ya uwezu wakuwi kajegi
shoseri su kuwatangitira walongu walii wawaweriti wankulikala Yudeya. [30] Watenda
hangu, shakapanu, na kuwapanana mpiya wazewi wa Ludewa lwa Barinaba na Sauli.

12

Ludewa lunkutabisiwa

[1] Pakwegera shipindi shiraa shilii, mfalumi Herodi kanjiti kuwatabisiya wantu wamu
yawamjimira Kristu. [2] Kamlagiti kwa upanga Yakobu, mlongu gwakuwi Yohani.
[3] Pakawoniti handa shiweri shitendu ashi shiwafiriziyiti Wayawudi, kendeleyiti, kamubata
Peteru. Ashi shitendikiti shipindi sha msambu gwa libumunda lyangali kutulwa simika.
[4] Pamberi pakumkamla, Peteru katatilwa mshibetubetu, katulwa pasi pa mlolera gwa
vipinga vyamsheshi vya wanjagila wamsheshi wamsheshi. Herodi kafiriti kumtula paweru
pagupititi msambu gwa Pasaka. [5] Su, Peteru pakaweriti mushibetubetu, kumbiti wantu wa
shipinga sha wantu yawamjimira Yesu waweriti wankumluwira kwa Mlungu.

Lihoka kankumlaviya Peteru mshibetubetu

[6] Pashiru pamberi pa lishaka lilii lyeni Herodi hakamlaviyi Peteru paweru, Peteru
kaweriti kagonja pakati pa wanjagila wawili wawili. Kaweriti kayopwa minyololu miwili,
na walolera waweriti wankulolera mlyangu gwa shibetubetu. [7] Vumu, ntumintumi gwa
kumpindi gwa Mtuwa kagoloka pakwegera nayomberi na uweru ulangala mshumba
mshibetubetu. Ntumintumi gwa kumpindi kamshinkula Peteru mluwavu kamyumusiya
pakatakula, "Guwuki kanongola!" Kamukamu minyololu ilii yayitawitwi mmawoku
idumuka na ituluka pasi. [8] Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi kamgambira, "Gulitawi

mshipi gwaku, guvali vilwatu vyaku." Peteru Katenda hangu. Shakapanu Ntumintumi
gwa kumpindi ayu kamgambira, "Guvali likoti lyaku, gunfati." [9] Peteru kamfata kunja
kumbiti kavimana ndiri handa aga gagatenditwi na ntumintumi gwa kumpindi ayu
gaweriti ga nakaka, kalihola kaweriti kankulota mumbota. [10] Wapititi shituwu sha kwanja
sha kulolilera na sha pili, shakapanu wasoka kumlyangu gwa kwingilira mlushi. Hangu
mlyangu guwavugukira, nawomberi walawa kunja. Waweriti wankugendagenda munjira
yimu su ntumintumi gwa kumpindi ulii kamleka Peteru.
[11] Panu Peteru ndo kavimaniti yagalawiriti, katakula, "Vinu nuvimana nakaka handa
Mtuwa kamtuma ntumintumi gwakuwi gwa kumpindi kanopoziyi mumawoku mwa
Herodi na kulawa muvitwatira vilii vyoseri Wayawudi watumbiriti galawili."
[12] Pakavimaniti hangu kagenditi kanongola mpaka ukaya kwa Mariya mawu gwakuwi
Yohani Mariku, Amu wantu wavuwa waweriti wajojinika pawaluwa Mlungu. [13] Peteru
kapiga hodi kumlyangu gwa kunja, na ntundami yumu litawu lyakuwi Roda kagenda
kumlyangu kwitikira. [14] Mhinja kalimaniti liziwu lya Peteru kanemelera nentu, Mhinja ulii
kawuya utuga bila kuvugula Mlyangu na kuwagambira handa Peteru kaweriti kagoloka
kunja kumlyangu. [15] Wamgambira mhinja ulii, "Gwana lukwali!" Kumbiti yomberi
kakazaniyiti handa iweriti nakaka. Nawomberi wamgambira, "Ayu ndo ntumintumi gwa
kumpindi gwakuwi."
[16] Shipindi ashi Peteru kaweriti kendeleyiti kupiga hodi. Upeleru wavugula mlyangu,
wamwona, walikangasha. [17] Peteru kawapungira liwoku walikali jiii, na kawagambira
Mtuwa ntambu yakamlaviyiti mshibetubetu. Kawagambira walaviyi shisoweru sha
shitwatira ashi kwa Yakobu na walii walongu wamonga, shakapanu kalawa kagenda pahala
pingikayi.
[18] Pawushiyiti, lilawiriti lyoga likulu pakati pa wanjagila walii kuusu yagaweriti gam-
lawiriti Peteru. [19] Herodi kaamuwiti wagutendi msaku kumbiti waweza ndiri kumpata.
Hangu kaamuwiti wanjagila walii wawakosiyi, kalagalira wawalagi.
Shakapanu kalawa aku Yudeya, kagenda Kaisariya kalikaliti kweni aku.

Kuhowa kwa Herodi

[20] Herodi kakalaziwitwi nentu na wantu wa Tiru na Sidoni. Kumbiti womberi wamjegiriti
ujumbi. Nawomberi wafawulu kwanja kumpata Bilastu kaweri uwega wawomberi. Bilastu
kaweriti mgolokera mkulu gwa ikulu ya mfalumi. Shakapanu, kamgendera Herodi
wamluwa kuweri na ponga, kwa mana isi yawu ilitumbiriti isi ya mfalumi kwa shiboga.
[21] Lishaka limu lyalisyagulitwi, Herodi kaweriti kavala nguwu lasimi na kulivaga mushiti
sha mfalumi, na kawabweliriti wantu. [22] "Ali ndo liziwu lya Mlungu, lya muntu ndiri."
[23] Pala panu ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa kamgusiya Herodi pasi toziya kam-
panana ndiri Mlungu nzyumi azi. Wamliya wasangu, kahowa. [24] Shisoweru sha Mlungu
shizidi kweneya na kukula.
[25] Pa Barinaba na Sauli kujimira utenderu wawu, walawiti kayi Yerusalemu, wamtola
Yohani yawamshema viraa Mariku.

13

Barinaba na Sauli wankusagulwa na kutumwa

[1] Mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Antiokiya kuweriti na wantu wamonga
yawaweriti wambuyi wa Mlungu na wafunda, muwamu kaweriti Barinaba, na Simoni
yawamshema viraa Nigeri, na Lukiu gwa Kureni, Sauli na Manaeni ndo yomberi kaleritwi
pamuhera na mfalumi Herodi. [2] Pawaweriti wankutenda ibada yawu kwa Mtuwa na koya
kuliya, Rohu Mnanagala katakula, "Gunzyaguliri Barinaba na Sauli toziya ya lihengu
lyanuwashemiriti."
[3] Su, pawaluwiti Mlungu kala na koya kuliya, wawatulira mawoku, wawaleka wagendi
zawu.

Mukupru

[4] Barinaba na Sauli pawatumitwi kala na Rohu Mnanagala, wasulukiti mpaka Se-
lewukiya, na kulawa aku wakweniti mtubwi mpaka shisiwa sha Kupiru. [5] Pawasokiti Salami
wabweriti shisoweru sha Mlungu munumba za Wayawudi za kuluwira Mlungu, kwaniti
Yohani Mariku pamuhera na womberi kutanga lihengu.
[6] Wagendigenditi kulawa uwega wumu wa shisiwa mpaka Pafu, uwega wa pili, na
aku wamwoniti mhawi yumu mbuyi gwa mpayu Myawudi yawamshema Baliyesu ndo
kalipayiriti kawera mbuyi gwa Mlungu. [7] Kaweriti ganja gwa mkolamlima gwa shisiwa
Serigiu Paulu, ndo yomberi kaweriti muntu mheri nentu. Serigiwu Paulu kawashemiti
Barinaba na Sauli su kapikaniri shisoweru sha Mlungu. [8] Kumbiti ayu muhawi Elima, handa
ntambu yakaweriti kashemwa kwa Shigiriki, kajeriti kuwaberibeziya su kumlewelera
mkulu gwa shisiwa nakiza kugalambukira njimiru ya shikristu. [9] Su, Sauli kamanikana
kwa litawu lwa Paulu, pakawera kamema Rohu Mnanagala, kamkwenjulira masu mhawi
ayu, [10] Na kalonga, "Gwenga! Gwenga mwana gwa Mkondola! Gwenga gwa mngondu gwa
shoseri shilii shashimfiriziya Mlungu, goya ndiri ata mala yimu kujera kuzipotiziya njira
za Mtuwa zyazinyoshikiti. [11] Vinu, liwoku lwa Mtuwa halikukomi, haguweri na lwisi na
hapeni guwezi kuwona uweru wa mshenji kwa shipindi."
Katepu Elima masu gakuwi gadunuka kanja kugenda aku na aku pakasakula muntu
gwa kumkola liwoku kamlonguziyi. [12] Mkola mlima ulii pakawoniti yagalawiriti, kajimiriti,
kalikangashiti nentu mafundu gakapikiniriti kuusu Mtuwa.

Mu Antiyokiya na Pisidiya

[13] Kulawa Pafu, Paulu na wayaguwi wagenda nyanyi mpaka Periga Mupamfiliya, kumbiti
Yohani Mariku kawalekiti, kawuya Yerusalemu. [14] Wanja kulawa Periga wasoka Antiokiya
na Pisidiya, na Lishaka lya kwoyera wingiriti munumba ya Mlungu, walivaga. [15] Pawasomiti
kala mushintola sha malagaliru ga Musa na mmalembu ga wambuyi, wakulu wa numba ya
Mlungu wawajegiriti ujumbi awu, Walongu handa, mwanashi shitwatira sha kuwagambira
wantu su waweri na moyu muwagambiri. [16] Su, Paulu kagolokiti, kawapungira liwoku,
kanja kulonga,
"Wanalushi wa Israeli na Wayawudi ndiri yamwamuguwira Mlungu, mpikinilireni!
[17] Mlungu gwa wantu wa Israeli kawasyaguliti wambuyi wetu na kuwatenda waweri lushi
lukulu pawaweriti wahenga Misri kulii. Mlungu kawalaviyiti aku kwa likakala likulu.
[18] Kawahepeleriti kwa shipindi sha vinja malongu msheshi kushiwala. [19] Kagaharibisiyiti
maisi saba ga isi ya Kanaani kawayupa wantu wakuwi awa isi iweri yawu. [20] Vinja mia
msheshi na magumba muhanu gapititi, shakapanu kawapananiti watoza wawalongoziyi
mpaka shipindi sha mbuyi gwa Mlungu Samweli. [21] Panu wafiriti waweri na mfalumi na
Mlungu kawayupa Sauli, mwananguta gwa Kishi gwa likabila lya Benjamini, kaweriti mfa-
lumi gwawu kwa shipindi sha vinja malongu mhanu. [22] Pawamwusiyiti kala Sauli, Mlungu
kumsaguliti Dawudi kaweri Mtuwa gwawu. Mlungu kalaviyiti shibali shakuwi kwakuwi
pakalonga, 'Numwoniti Dawudi mwananguta gwa Yese, muntu gwanumfira neni, muntu
mweni hakatendi goseri galii nganfira kugatenda.' [23] Kulawa mushiyiwuku sha muntu ayu,
Mlungu kawajegera Waisraeli Mlopoziya mweni ndo Yesu ntambu yakalagiliti. [24] Pamberi
pa Yesu kwanja lihengu lyakuwi, Yohani kawabweliriti wantu woseri wa Israeli handa
mpaka waleki vidoda na wabatizwi. [25] Yohani pakaweriti kankumalira ujumbi wakuwi
kawagambiriti wantu, 'Mlihola neni na gaa? Neni ndiri ulii yamumlolera. Mpikiniri! Ayu
kamkwiza pa neni na neni nfiruwa ndiri ata kuziyopola ngoyi za vilwatu vyakuwi.'
[26] "Walongu, mwenga wamwera wananguta wa lukolu lwa Aburahamu, na woseri
wawawera Wayawudi ndiri wamwamguwira Mlungu! Ujumbi awu wa ulopoziya ujegwa
kwa twenga. [27] Toziya wenikaya wa Yerusalemu na wakulu wawu wammana ndiri weri
mlopoziya, wala wavimana ndiri visoweru vya wambuyi wa Mlungu vyawabetula kila
lishaka lya kwoyera. Ata hangu, wavitenditi visoweru vya wambuyi vitimii kwa kumtoza
Yesu kuhowa. [28] Toziya wampatandiri na likosa lifiruwa wamlagi, wamluwiti Pilatu kam-
tozi wamlagi. [29] Pawatenditi kala goseri gawalembiriti kuusu yomberi, wamsusiyiti kulawa
mlupingika, wamtula mlipumba. [30] Kumbiti Mlungu kamzyukisiyiti kulawa kwahowiti.

[31] Na kwa mashaka gavuwa kawalawiriti walii wawagenditi pamwera nayomberi kulawa
Galilaya mpaka Yerusalemu. Awa ndo walii vinu makapitawu wakuwi kwa wantu wa
Izraeli. [32] Na vinu Barinaba na neni twa panu kuwajegera mwenga Visoweru Viwagira.
Lagilu la Mlungu kwa wambuyi wa twenga liwera nakaka mushipindi shetu, [33] kashitimiza
vinu kwajili yatwenga wazukulu wawu kwa kumzyukisiya Yesu kulawa kwawahowiti.
Handa ntambu yawalembiti muzaburi ya pili,
'Gwenga gwa mwana gwangu,
Neni lelu nwera tati gwaku.'
[34] Na kwa kumzyukisiya kulawa kwawahowiti, hakenipati kayi kuwuya aku na kuwola,
Mlungu katakuliti hangu,
'Hanukutekeleri tekeleru nanagala na yanakaka
Yanumwaiditi Dawudi.'
[35] Yina, na Muzaburi zimonga kalonga,
'Hapeni numuleki Mnanagala gwaku kawoli.'
[36] "Dawudi mweni katimiziti mafiliru ga Mlungu shipindi shakuwi, na shakapanu
kahowa na kusilwa pakwegera na wazewi wakuwi, na nshimba yakuwi iwola. [37] Kumbiti
ulii ndo Mlungu kamzyukisiyiti kulawa kwawahowiti hakenipati kuwola. [38] Su muvimani
walongu wangu, kuwera kupitira Yesu Ujumbi wa kulekiziya vidoda ubweritwi kwa
mwenga, [39] na kila yumu yakamjimira Yesu wamlekeziya vidoda vyoseri, shitwatira sheni
hapeni shiwezikani kwa njira ya malagaliru ga Musa. [40] Mlilolireni su, namwiza kupatwa
na galii yagatakulitwi na wambuyi, [41] 'Mloreni, mwenga mwanazarawu,
Mlikangashi muhowi!
Ndo shintu sheni hapeni mjimiri,
Ata handa muntu pakawagambirani hapeni mjimiri.' "
[42] Paulu na Barinaba pawaweriti wankulawa mnumba ya Mlungu, wantu walii
wawashemiti kayi lishaka lya kwoyera lyalifatiti, wayoweri nentu kuusu shitwatira ashi.
[43] Kuliwona aku pakumalilikiti, Wayawudi wavuwa na wantu Wayawudi ndiri waweriti
wingira dini ya Shiyawudi wawagendiriti Paulu na Barinaba. Wantumini awa wayoweriti
nawa, wawatula moyu wendereyi kulikala walitumbiri manemu ga Mlungu. [44] Lishaka
lya kwoyera paliweriti pakwegera, kila muntu mulushi lulii kiziti kupikinira shisoweru
sha Mtuwa. [45] Shipindi Wayawudi pawaliwoniti lipinga wantu wamemiti weya, walema
shakaweriti katakula Paulu na kumwigilanga. [46] Kumbiti, Paulu na Barinaba wayoweriti
kwa ugangamala nentu, watakula, "iweriti ndo mpaka shisoweru sha Mlungu shiwayiziri
mwenga huti, kumbiti mushirema na kuwona mfiruwa ndiri ukomu wa mashaka goseri,
su, tuwalekani na kuwagendera wantu wawawera Wayawudi ndiri. [47] Toziya mtuwa
katulagalira hangu,
'Nukutula gwenga guweri gulangala kwa wantu wawawera Wayawudi ndiri
Su guwajegeri wantu ulopoziwu pasipanu paseri.' "
[48] Wantu yawawera ndiri Wayawudi pawapikaniriti vitwatira avi wanemeleriti, wauk-
wisa ujumbi wa Mtuwa, na walii yawasyagulitwi kupata ukomu wa mashaka goseri, waw-
era wantu yawamjimira Yesu. [49] Shisoweru sha mtuwa shyeneya pahala poseri mumkowa
gulii. [50] Kumbiti Wayawudi wawasongizira wadala wa shiwangu shikulu yawawera
Wayawudi ndiri weni waweriti wamguwira Mlungu, na wapalu wamanikana wa lushi alu.
Wayanja kuwabeza Paulu na Barinaba, wawawinga kulawa pahala pawu. [51] Su, wafundwa
wapunda lidiku liweriti mumagulu gawu kuwera likalipiru, shakapanu wagenda ikoniu.
[52] Wafundwa Muantiokiya waweriti wamema nemeleru na rohu munanagala.

14

[1] Kulii Ikoniu, vitwatira viweriti handa vyaviweriti kulii Antiokiya, Paulu na Barinaba
wagenditi munumba ya Mlungu gwa Shiyawudi wayowera kwa ugangamala ata Wayawudi
wavuwa na Wagiriki wawera wajimira. [2] Kumbiti Wayawudi wamonga yawalemiti kuwera
wawumini wasonguziya na kutula weya mmoyu mwa wantu yawawera wayawudi ndiri su

wawakomi walongu awa. [3] Paulu na Barinaba wendereyiti kulikala aku kwa shipindi shitali.
Wayoweriti kwa ugangamala wa Mtuwa, na Mtuwa kalanguziya unakaka wa ujumbi
yawaulaviyiti kwa manemu gakuwi, kwa kuwatenda watendi mauzauza na makangashu.
[4] Wantu wa lushi walekanikiti, wamonga wawajimiriti Wayawudi na wamonga waweriti
uwega wa wantumintumi.

[5] Upeleru, wantu wamu yawawera ndiri Wayawudi, pamwera na wakulu wawu, waju-
milirana kuwatendera vidoda ntumintumi awa na kuwagumanga mabuwi. [6] Ntumintumi
pawayambuliti shitwatira ashi, watugiriti Listira na Deribi, mlushi lya lukaoniya, na
museemu za pakwegera, [7] wawera wankubwera visoweru viwangira aku.

Muulistra na Deribi

[8] Kwaniti muntu yumu aku Listira mweni kaweriti shibyeketu gwa magulu kwanjira
kwiwuka, na kaweriti hakenipati kugendagenda. [9] Muntu ayu kaweriti kankumpikinira
Paulu pakaweriti kankubwera. Paulu kamloliti dii, na pakawoniti keniti njimiru ya kuweza
kuponiziwa. [10] Kalonga kwa liziwu likulu, "Gugoloki gugendigendi kwa magulu gaku!"
Muntu ulii kagoloka, kanja kukopokakopoka na kugendagenda pahala palii. [11] Lipinga
lya wantu pawawoniti shakatenditi Paulu, wanjiti kubotanga kwa likabira lya Likaoniya,
"Milungu watwizira gambira muntu na watwizira pasi panu!" [12] Barinaba wamupa litawu
zewu, na Paulu wamshema Herimesi, toziya yomberi ndo yakaweriti kankuyowera. [13] Na
Mtambika gwa numba ya Zewu yayiweriti kunja kulushi kajega pongu na majenjeri ga
mauwa kulongolu kumlyangu mkulu gwa lushi, yomberi pamwera na lipinga lya wantu
wafiriti kuwatambikira wantumintumi. [14] Barinaba na Paulu pawapatiti visoweru avi
wapapuliti nguwu zawu na kutugira mulipinga lya wantu pawabota. [15] Walongu, kwa shishi
mtenda vitwatira vya ntambu ayi? Twenga viraa twa wantu gambira mwenga. Na twa
panu kuwabwelera Shisoweru Shiwagira, mpati kuvileka vinyagu avi, mumgalambukiri
Mlungu yakawera mkomu Mlungu yakanyawiti kumpindi na pasipanu, lbahali na vyoseri
vyaviweramu. [16] Makashu Mlungu kajimiriti kila Isi itendi ntambuyaifiriti. [17] Kumbiti,
Mlungu hakenileki kulilanguziya kwa vitwatira viheri vyakawatendera, kawatowera vula
irawa kuliyera, kawayupa vimeru kwa shipindi shakuwi, kawayupa viboga na kuimemiziya
myoyu yawu nemeru. [18] Tembera watakula ntambu ayi Iweriti mbaka ndiri kuwalewelera
wantu walii kotukuwatambikira. [19] Wayawudi wamu wiziti kulawa Antiokiya na Ikoniu
wawajega wantu pamwera nawomberi, wamgumi mabuwi Paulu na kumkwega mpaka
kunja kulushi walongiti kahowa kala. [20] Kumbiti wafundwa pawajojinikiti na kumzyengeta
kayumkiti kawuya mlushi. Shirawu yakuwi yomberi pamuhera na Barinaba wagenditi
Deribi.

Paulu na Barinaba wankuwuya Antiokiya

[21] Pa Paulu na Barinaba kubwera visoweru viwagira aku Deribi na kuwapata wa-
fundwa wavuwa, shakapanu wawuyiti Listira mpaka Ikoniu na Antiokiya Mupi-
sidia. [22] Wawayongiliriti likakala wafundwa na kuwapanana moyu wasigali munjimiru,
wawagambira, "Ndo mpaka twawoseri twenga kupitira mutabu zivuwa su twingiri
Muufalumi wa Mlungu, wafunditi." [23] Wawasyaguliti wazewi mukila shipinga sha wantu
yawamjimira Yesu, na kwa kuluwa na kwoya kuliya wawatula pasi pa ulolera wa Mtuwa
yawamjimiriti kwa maluwa na kwoya kuliya. [24] Pawapititi kala muisi ya Pisidiya, wa-
sokiti Pamfiliya. [25] Aku wabweriti ujumbi Muperiga. Na shakapanu wagenditi Ataliya,
[26] Na kulawa aku wawuyiti salama Antiokiya, kweni shipindi shipititi waweriti pasi pa
ulolera wa manemu ga Mlungu kwa ajili ya lihengu lyeni vinu waweriti walimalira.
[27] Pawasokiti Antiokiya, waliwoniti pamuwera na shipinga sha wantu yawamjimira Yesu na
kuwagambira visoweru vya vitwatira vyoseri Mlungu vyakatenditi pamuhera na womberi,
na ntambu yakawavuguliriti njira ya njimiru kwa wantu yawawera Wayawudi ndiri.
[28] Walikaliti pamuhera na wafundwa walii kwa shipindi shitali.

15

Kuliwona kuyerusalemu

1 Su, wantu wamu wasokiti Antiokiya kulawa Yudeya wanjiti kuwafunda walongu
walii pawatakula, "Handa pamwingiziwa ndiri jandu kulawirana na Malagaliru Mlungu
gakamupananiti Musa, hapeni mlopoziwi." 2 Shitwatira ashi shijegiti ukakatala mkulu,
pa Paulu na Barinaba kulitakuziyana nawomberi, su womberi waamuwiti kuwera Paulu
na Barinaba pamuhera na walongu wamu mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku
Antiokiya, wagendi Yerusalemu kuwawona wantumintumi na wazewi kuusu shitwatira
ashi. 3 Shipinga sha wantu yawamjimira Yesu shilongiti kwahere, nawomberi pawaweriti
wankupitira Foiniki na Samariya wawagambiriti wantu yawawera Wayawudi ndiri ntambu
yawamgalambukiriti Mlungu. Shisoweru ashi shiwaherepeziya nentu walongu woseri
awa. 4 Pawasokiti Yerusalemu wawankwa na shipinga sha wantu yawamjimira Yesu
pamuhera na wantumintumi na wazewi yawatakuliti kila shintu Mlungu shakatenditi
pamuhera nawomberi. 5 Kumbiti wajimira wamonga wawaweriti wa shipinga sha mafal-
isayu wagolokiti, pawatakula, "Ndo mpaka wantu wa maisi gamonga wayigiziwi jandu
na kufundwa kugafata malagaliru ga Musa." 6 Su wantumintumi na wazewi waliwoniti
pamuhera kushilola weri shitwatira ashi. 7 Pawalitakuziyiti kwa shipindi shitali, Peteru
kagolokiti kalonga, "Mwalongu wangu, mwenga muvimana handa tangu kwanja Mlungu
kafiriti kuzyagula neni muwamu mwamwenga nuwabweleri Shisoweru Shiwagira, wantu
yawawera ndiri Wayawudi wapati kupikinira na kujimira. 8 Na Mlungu yakavimana moyu
gwa wantu, kalanguziya handa kawajimira kwa kuwayupa nawomberi Rohu Mnanagala
handa yakatuyupiti twenga. 9 Katubaguliti ndiri pakati petu na womberi, kayipungiti
myoyu kwa njimiru. 10 Vinu su, kwa shishi kumjera Mlungu kwa kuwapapiziya wafundwa
awa visanka vyeni pota wambuyi wetu, pota twenga tuweza ndiri kulitwika? 11 Ndala!
Tujimiriti na tulopoziwitwi kwa njira ya manemu ga Mtuwa Yesu." Twengapa handa
womberi. 12 Shikundi shoseri shitamiti jii pawampikinira Barinaba na Paulu wankutakulira
mauzauza na makangashu geni Mlungu kagatenditi pakati pawu wantu wawawera
ndiri Wayawudi. 13 Pawamaliriti kuyowera, Yakobu kanjiti kulonga, "Mwalongu wangu,
mumpikaniri! 14 Simoni katakuliriti Mlungu kwanjira kwanja ntambu yakalitendiriti na
wantu yawawera ndiri Wayawudi, kasyagula wamonga wawu waweri wantu wakuwi.
15 Visoweru vya Wambuyi wa Mlungu vyateratera nakamu handa Malembu Mananagala
ntambu yagalonga, 16 Mtuwa katakula, 'Pa aga hambuyi
Na kuuwuziya Ufalumi wa Dawudi
Hanyawi pahala pakuwi
Na kupagangamaziya kayi. 17 Na wantu woseri, wantu yawawera ndiri Wayawudi
nuwashemiti waweri waneni hawizi kwaneni. 18 Ndo ntambu yakatakula Mtuwa,
yakatenditi shitwatira ashi kamanika kwanjira makashu.'
19 "Hangu neni amuwa ntambu ayi, aga nuwalagalirani kotukuyumbisiya wantu wawaw-
era ndiri Wayawudi wawamgalambukira Mlungu. 20 Su tuwajegerani luhamba kuwagam-
bira nawaliya viboga vyawayingiziyiti mnumba kwa kutambikira vinyagu vya wamlungu,
walituli gweka na uhumba, nawaliya shigongolu yoseri yawammindula sungu, nawalanda
mwazi. 21 Malagaliru ga Musa gaweriti gabetulwa shipindi shitali munumba ya Mlungu kila
lishaka lya kwoyera, na visoweru vyakuwi wavibwera mukila lushi."

Luhamba kwa wawumini wawawera ndiri Wayawudi

22 Shakapanu wantumintumi na Wazewi, pamuhera na shipinga shoseri sha wantu
yawamjimira Yesu, waamuwiti kuwasyagula wantu wamu pakati pawu na kuwatuma
wagendi Antiokiya pamuhera na Paulu na Barisaba. Wawasyaguliti Yuda yawamshemiti
viraa Barinaba na yumonga yakashemitwi Sila, wantu wawili yawaweriti walongoziya
pakati pa walongu. 23 Wawapananiti luhamba alu,
"Twenga wantumintumi na wazewi, walongu wenu, twankuwalamsiya mwenga wantu
wa maisi gamonga wa aku Antiokiya na Siriya na Kilikiya. 24 Tupikanira kuwera wantu

wamonga kulawa aku wawagaziya kwa visoweru vyawu, wayitula myoyu ya mwenga
mulyoga. Kumbiti watenda hangu pota ya luusa yoseri kulawa kwatwenga. [25] Hangu,
tuamuwa kuliwona pamwera kuwasyagula wantu wamu na kuwatuma kwamwenga
pamwera na waganja wetu Barinaba na Paulu, [26] weni wafiriti wagamizii ukomu wawu
kwa ntambu ya lihengu lya Mtuwa gwetu Yesu Kristu. [27] Shakapanu tuwatuma Yuda na
Sila kwamwenga, awa hawawagambirani weni aga gatugalembiti, [28] Rohu munanagala na
twenga tujimira kotukuwatwika visanka nentu ya vitwatira avi vya mana. [29] Namliya
viboga vyawatambikiriti shinyagu, namlanda mwazi, namliya vinofu vya shigongolu
yawamuminduliti na mlikali weri na uhumba. Muwera mtenda viheri handa pamshapira
kutenda vitwatira avi. Mwakashina." [30] Wajumbi awa wawatumiti wasoka Antiokiya kweni
wawashemiti wawumini waliwoni, wawayupa luhamba alu. [31] Pawasomiti Luhamba alu,
visoweru vyakuwi viwayupiti moyu, wanemeleriti nentu. [32] Yuda na Sila weni nawomberi
waweriti wambuyi, wayoweriti na walongu awa kwa shipindi shitali wankuwayupa moyu
na kuwagagamaziya. [33] Pawatamiti aku kwa shipindi tunga, walongu wa Antiokiya walonga
kwaheri na kuwafilira ponga, shakapanu wawuya kwa wawatumiti walii. Malembu gamu
gana shipandi ashi [34] kumbiti Sila kaamuwiti kusigala. [35] Paulu na Barinaba wasigala
Antiokiya kwa katepu, pawafunda na kubwera visoweru vya Mtuwa, pamwera na wantu
wamonga watangala.

Paulu na Barinaba wankulekana

[36] Pa mashaka gamu, Paulu kamgambiriti Barinaba, "Tuwuyi tukawatyangiri walongu
walii mukila lushi patubweriti visoweru vya Mtuwa, tukaloli ntambu yawendereyiti."
[37] Barinaba kafiriti wamtoli viraa Yohani yawamshema Mariku. [38] Kumbiti Paulu kafiriti
ndiri kumtola mariku, mweni pamberi kawalekiti Pamfiliya kulii na kulema kuwera
pamwera mulihengu lyawu. [39] Su, kulawira likakatala likulu pakati pawu, na walekana
Barinaba kamtola Mariku, wakwena meli kugenda kupiru. [40] Nayomberi Paulu kamsyagula
Sila, na pa walongu wa pahala panu kumtula pasi pa ulolera wa maheri ga Mtuwa.
[41] Mumwanja agu kapitiriti Siriya na Kilikiya, pakavigangamaziya vipinga vya wantu
yawamjimira Kristu,

16

Timotewu kapamwera na Paulu na Sila

[1] Paulu kaziti Deribi na Listira, kweni katamiti mfundwa yumu yawamshema Timotewu.
Mawu gwakuwi mweni vira kaweriti ntundami, kaweriti Myawudi, kumbiti tati gwakuwi
kaweriti mgiriki. [2] Timotewu kaweriti na nzyumi ngulu pakati pa walii walongu wa
Listira na Ikoniu. [3] Paulu kafiriti Timotewu kalikoli na yomberi mumwanja, hangu
kamyingiziyiti jandu. Katenditi hangu toziya Wayawudi woseri watamiti seemu ayi
wavimaniti handa tati gwakuwi Timotewu kaweriti Mgiriki. [4] Pawaweriti wankuwuya
mlushi zilii wawapananiti wantu malagaliru galii gagalaviyitwi na wantumintumi na
wazewi kulii Yerusalemu, wawagambira wantu wagajimiri. [5] Su shipinga sha wantu
yawamjimira Yesu shiziditi kugangamala munjimiru na shiyongerekiti nentu kila lishaka.

Paulu kankuwona maonu Trowa kulii

[6] Wawuyiriti Seemu za Firigiya na Galatiya toziya Rohu Mnanagala kawaluusu ndiri
kubwera ujumbi awu kumkoa gwa Asiya. [7] Pawayiziti mumbaka zya Misiya, wajeriti
kwingira kumkoa Bituniya, kumbiti Rohu gwa Yesu kawaluusu ndiri. [8] Su, wapitiriti
Misiya, wagenda longulongu mpaka Trowa. [9] Pashiru panu. Paulu kawoniti maonu
geni kamwoniti muntu yumu gwa Makedoniya kagoloka palii na kumluwa, "Guloki,
gwizi Makedoniya gwakatutangatiri." [10] Katepu pa Paulu kuwona maonu aga, tulitanditi
kugenda Makedoniya pota kusherewa, tuwera na nakaka handa Mlungu katushema
tuwabweleri shisoweru shiwagira.

Ludia kankumjimira Mtuwa

[11] Kulawa Trowa, twamwanja longulongu mpaka Samotiraki na Shirawu yakuwi tusu-
lusiya nanga Neopoli. [12] Kulawa aku, tugenditi mpaka Filipi, Lushi lya Wilaya ya kwanja
ya Makedoniya, na weni viraa ndo Koloni lya Warumi. Tutamiti mulushi alu mashaka
gamu. [13] Lishaka lya kwoyera tulawiti kunja ku Lushi, tugenda mmbeku ya lushemba lweni
tulihola kuwera ndo pahala pa kuluwa Mlungu. Tulikaliti, tuyowera na wadala wajojinikiti
pahala panu. [14] Muwamu wa walii yawatupikiniriti kaweriti mdala yumu mguwira Mlungu
yawamshema Lidiya mwenikaya gwa Tuatira, mweni kaweriti kankuwuza nguwu za
shitani za langi ya zambalawu. Mtuwa kavuguliti moyu gwakuwi ata kaviyanga visoweru
vilii Paulu vyakaweriti katakula. [15] Shakapanu yomberi pamuhera na wantu wa numba
yakuwi wabatizwa. Na yomberi katuluwa pakatakula, "Payiwera mjimira nakaka handa
numjimira Mtuwa, mwizi ukaya kwaneni mlikali." Katuhimiziya tugendi. [16] Lishaka limu,
patuweriti twankugenda pahali pa kuluwa Mlungu, mhinja yumu yakaweriti na wamshera
wana likakala lwa kutunga kaliwoniti na twenga Mhinja ayu kaweriti kankuwapanana
watuwa wakuwi mpiya zitangala kwa kutunga gwakuwi. [17] Su, muhinga ayu kamwiziriti
Paulu na twenga, kabotanga na kutakula, "Wantu awa ndo wantumintumi wa Mlungu
Mkulu. Wankuwabwelera njira ya ulopoziya." [18] Kaweri kankutenda hangu kwa mashaka
gatangala ata lishaka limu Paulu kakalariti, kamgalambukira na kumgambira shamshera
ayu, "Nukugambira kwa litawu lya Yesu Kristu, gumlawi ayu!" Palaa palii shamshera
kamlawa. [19] Su watuwa wa muhinga ulii pawawoniti kuwera litumbiru lwawu lya kupata
mpiya lipera, wawakamuliti Paulu na Sila, wawakwega mpaka paweru, kuulongolu kwa
wakulu. [20] Wasitaki kwa watoza pawatakula, "wantu awa ndo Wayawudi na watenda
fuju mulushi lwetu. [21] Wankufunda shitiba sheni twenga wenikaya wa Rumi tuluusiwa
ndiri kushijimira pota kushifuta." [22] Shipinga sha wantu shingiriti na womberi, shiwako-
manga. Na watoza walii wawavula nguwa zawu kwa likakala, wahimiziya wasyatangwi
viboku. [23] Pakukomwa nentu watatirwa mnumba, na njagira gwa shibetubetu kahimiziwa
kuwatula pasi pa ulolera mkulu. [24] Kulawirana na malagaliru aga, mnjagira ayu kawat-
uliti mushumba kati nakamu sha shibetubetu na kugatawa magulu gawu mushibawu.
[25] Pakakwegera na pashiru ligonu Paulu na Sila waweriti wankumluwa Mlungu na kuyimba
nyimbu za kumzyuma Mlungu, aku watatirwa wamonga wawera wankupikanira. [26] Vumu,
kulawiriti lilendemeru likulu lya litapaka libegiziya liyanjiru lya shibetubetu. Su,
milyangu yoseri ivuguka na minyololu yayiwatawiti watatirwa awa ilekana. [27] Mlolera
gwa shibetubetu pakayumukiti na kuyiwona milyangu ya shibetubetu ivugulwa, kaliholiti
handa watatirwa woseri waweriti watoloka, na hangu kausomola upanga wakuwi, kafiriti
kulilaga. [28] Kumbiti Paulu kashema kwa liziwu likulu, "Kotukulitenda gwamweni toziya
twenga twawoseri twa panu." [29] Pakamshemiti kala muntu kajegi limuliku, mnjagira gwa
shibetubetu katugiriti mnumba, kaliyasa paulongolu pa magulu ga Paulu na Sila agawu
kankulendemera kwa lyoga. [30] Shakapanu kawalonguziya kunja, kawakosiya, "Mwatuwa,
ndendi shishi mbati kulopoziwa?" [31] Womberi wamwankula, "Gumjimiri Mtuwa Yesu na
gwenga hagulopoziwi pamuhera na kaya yaku yoseri." [32] Su, wamubweleriti shisoweru
sha Mtuwa yomberi pamhera na walongu wakuwi. [33] Mnjagira ulii kawatoliti saa iraa ilii
ya pashiru kawagulula vironda vyawu, shakapanu yomberi na walongu wakuwi woseri
kawabatiza pala palii. [34] Shakapanu kawatola Paula na Sila ukaya kwakuwi, kawayupa
shiboga. Yomberi na walongu wakuwi woseri watenda shereku toziya vinu waweriti
wamjimira Mlungu. [35] Shirawu yakuwi mandawira, watoza wawatumiti maafisa wawu
pawalonga, "muwavuguliri wantu walii." [36] Mjagira ulii gwa shibetubetu kamupananiti
shisoweru Paulu, "Watoza watumiti ujumbi su mvugulilwi. Vinu muweza kulawa na
kugenda zenu kwa ponga." [37] Kumbiti Paulu kamwakuliti. "Eti shishi? Tembera tuweriti
ndiri na likosa, watusyatangiti viboku paweru twenga ndo wana lushi wa Rumi. Kayi,
watuyingiziyiti mnumba na vinu wafira kutuvugulira kwa bada! Ata padidini! Ndo mpaka
weni wayizi panu watuvuguliri." [38] Maafisa awa wawagambiriti visoweru watoza kuusu
shitwatira ashi, naomberi pawapikaniriti handa Paulu na Sila waweriti weni kaya wa
Rumi, watiriti. [39] Hangu, wagenditi kuwaluwa na pawawalaviiti kala mnumba wawaluwiti

wawuki mulushi lulii. [40] Paulu na Sila walawiti mushibetubetu, wagenditi ukaya kwa
Lidiya. Aku waliwoniti na shipinga sha waumini na pawawagambiriti kala visoweru vya
kuwayupa moyu wawuka.

17

Fuju Tesaloniki kulawirana na mabweru

[1] Kwa kupitira Amfipoli na Apoloniya wagenditi mpaka Tesaloniki kweni kuweriti na
numba ya Mlungu ya Wayawudi. [2] Paulu kingiriti nawomberi mnumba ya Mlungu ntambu
yaiweriti shitiba shakuwi, kwa mashaka matatu ga kwoyera kalitakuziyana nawomberi
kwa Malembu Mananagala. [3] Pakayoweriti na kulagiziya handa imubidi Kristu kutabika na
kuzyuka kulawa kwawahowiti kawagambira, "Yesu mweni neni numubwera kwamwenga
ndo Kristu." [4] Wamu wawu wajimiliti wayingira na Paulu na Sila. Viravi, walanga
ngulu ya Wagiriki wawamguwiriti Mlungu pamwera na wadala wavuwa wa ntambu ya
kunani, wayingiriti naomberi. [5] Kumbiti Wayawudi wawona weya, wawatola wafizuli
kusoku, watenda shipinga na kujega fuju kumjini koseri. Wayingira numba ya Yasoni
watumbiriti kumpata amu Paulu na Sila su wawajegi paweru. [6] Kumbiti wawapata ndili na
hangu wamkwegiti Yasoni pamwera na walongu wamonga mpaka kwa wakulu wa lushi,
washowangana, "Wantu awa wawera wankupavuluga pasipanu poseri na vinu wa panu
kumjini. [7] Yasoni kawashemera ukaya kwakuwi. Woseri wankutenda shigalambuku sha
lagaliru lya Kaisari pawatakula eti, kwana mfalumi yumonga yawamshema Yesu." [8] Kwa
visoweru avi wawatuliti lyoga wakulu wa kumjini na shipinga sha wantu. [9] Yawatenda
Yasoni na wayaguwi walaviyi zamana, shakapanu wawaleka wagendi zawu.

Pakati Beroya

[10] Pashiru, walongu walii wawahimiziya Paulu na Sila wagendi Bereya. Katepu hera
pawayingiriti aku, wagenditi mnumba ya Mlungu ya Wayawudi. [11] Wantu wa aku waweriti
wapikinira nentu kuliku wantu walii wa Tesaloniki. Wauwankiti ujumbi ulii kwa lwamata
lukulu, wawera wankugalolalola Malembu Mananagala kila lishaka, su kulola handa galii
gawatakuliti Paulu na Sila gaweriti nakaka. [12] Wavuwa wawu wajimiriti na viraa wadala
wa Shigiriki wa ntambu ya kunani na wapalu viraa. [13] Kumbiti, Wayawudi wa Tesaloniki
pawavimaniti handa Paulu kaweriti kankubwera shisoweru sha Mlungu aku Bereya,
wagenditi aku. Wanja kutenda fuju na kusonguziya shipinga sha wantu. [14] Walongu walii
wawapelekiti Paulu kanongola kagendi kumbwani kumbiti Sila na Timotewu wasigaliti
Beroya. [15] Walongu walii wawapelekiti Paulu wagenditi pamwera nayomberi mpaka Aseni.
Shakapanu, wawuya pamuhera na malagaliru kulawa kwa Paulu handa Sila na Timotewu
wamfati kanongola ntambu yaiwezekana.

Paulu kankuyowera na wantu wa Aseni

[16] Paulu pakaweriti kankuwahepa Sila na Timotewu aku Aseni, moyu gwakuwi
gukalala nentu pakawoniti ntambu lushi alu paluweriti lumema shinyagu sha wamlungu.
[17] Kalitakuziana na Wayawudi na wantu wamonga yawamluwa Mlungu munumba ya
Mlungu, na kila lishaka kaweriti na matakuzianu mahali paweru pamwera na woseri
walii wawalawiriti. [18] Wamonga wawafatiti falisafa ya Epikuru na Staiku walikakatala na
yomberi. Wamonga watakuliti, "Kafira kutakula shishi ayu mtuwa visoweru?"

Toziya Paulu kaweriti kankubwera kuusu Yesu na kuusu uzyuka, wamonga watakuliti,
"lwonikana handa kankubwera kuusu milungu wa shihenja." [19] Hangu wamtoliti Paulu,
wamjegiti Aleopagu, Watakula, "Tufira kuvimana shitwatira ashi shasyayi shaguweriti
gwanguyowelera. [20] Vintu vimonga tuvipikaniriti kwa makutu getu viwonikana weri
viloja kwatwenga. Tufira kuvimana vitwatira avi nvina mana gaa." [21] Wantu wa
Aseni na wenikaya wamonga wa aku waweriti wankutumiya shipindi shawu shoseri
kuligambiziyana na kupikinira visoweru vyasyayi. [22] Su, Paulu kagolokiti kuulongolu
kumdamu kwa Aleopagu, katakula, "Wenikaya wa Aseni! Mona kuwera mwenga, kwa
vyoseri, ndo wantu wa dini nentu. [23] Mana panweriti nangupita aku na aku panola vinyagu

vyenu vya kuguwira moniti pahala pa kutambikira pamu palembitwi ‘Kwa Mlungu yakamanika ndiri!’ Su, ayu yamjimira pota kuvimana, ndomweni yanumubwera kwamwenga.
[24] Mlungu yakanyawiti pasipanu na vyoseri yaviweraamu, ndo Mtuwa gwa kumpindi na
isi, yomberi kalivaga ndiri mnumba nkulu za kuluwa Mlungu yazinyawitwi na wantu.
[25] Ama katendiritwi ndiri kwa mawoku ga wantu kuwera kafira shoseri, toziya mweni ndo
yakawapanana woseri ukomu, yakawatenda wantu wapumuli na kuwapanana kila shintu.
[26] Kulawirana na muntu yumu kanyawiti maisi goseri na kugatenda galikali pasipanu
poseri. Kaamuiti na kupanga pamberi nakamu ndii na koshi maisi aga megalikali.
[27] Katenditi hangu, su maisi aga gapati kumfata, na handa vila kwa kupapasiya papaya,
gapati kumfikira. Ata hangu kumbiti, Mlungu kapatali ndiri na kila yumu gwenu. [28] Handa
yakatakuliti muntu yumu, ‘Mngati mwakuwi yomberi twenga tulikala, twankugenda na
twankupumula!’ Ndo gambira washaili wenu wamonga ntambu yawatakuliti, ‘Twenga
twawana wakuwi.’ [29] Paiwera twenga twawana wa Mlungu, tufiruwa ndiri kumuhola
Mlungu gambira zahabu ama mpiya ama ata libuwi lyalisongolitwi na wantu kwa kutulwa
mng'ereng'etu. [30] Mlungu katenda gambira kawona ndiri vipindi vilii wantu pawaweriti
wangalimahala. Kumbiti vinu, kahimiziya wantu woseri kila pahali waleki vidoda vyawatenda. [31] Toziya katula lishaka lyeni hakapatozi pasipanu kwa kutenda galii yagafiriziya
Mlungu kwajili ya muntu yumu yakamsyaguliti. Mlungu kawalanguziya woseri shitwatira
ashi kwa kumzyukisiya muntu ayu kulawa kwawahowiti!” [32] Pawampikiniriti Paulu
kankutakula kuusu vitwatira vya kuzyuka kwa wahowiti, wamonga wawu waguwiti kwa
kusekelera, kumbiti wamonga walongiti, “Tufira kupikinira kayi kuusu shitwatira ashi”
[33] Hangu, Paulu kawalekiti, kalawiti pamdamu. [34] Kumbiti wantu wavuwa ndiri wagenditi
pamuhera na yomberi, wawera wajimira. Muwamu mwawu waweriti Dionisiwu gwa
Aleopagu na mdala yumu yawamshema Damari na wamonga wawu.

18

Paulu kulii Korintu

[1] Pa aga, Paulu kawukiti Aseni, kagenda Korintu. [2] Aku Korintu, kamwoniti Myawudi
yumu wamshema Akula, muntu gwa Pontu. Akula pamuhera na Mdala gwakuwi
yawamshema Prisila, wawuyiti kulawa Italiya mashaka galaa aga toziya Kayisari Klawudi
kaweriti kalagaliriti Wayawudi woseri wawuki Rumi. Paulu kagenditi kuwalola, [3] na
toziya womberi waweriti wanyawa wa kusona mahema handa yomberi, Paulu katamiti
na womberi katenda lihengu. [4] Kila lishaka lya kwoyera katenditi magambiziyanu
mnumba ya Mlungu pakajeriti kukwega Wayawudi na Wagiriki. [5] Pa Sila na Timotewu
kusoka kulawa Makedoniya, Paulu kanjiti kutumiya shipindi shakuwi shoseri kwajili ya
kubwera, kawalanguziya Wayawudi handa Yesu ndo Kristu. [6] Pawamkomiti Paulu na
kwanja kumwigilanga, yomberi kapunda nguwu zakuwi kulongolu kwawu pakalonga,
“Pamwagamira ulamaweni, neni nahera likosa lyoseri kulawirana na shitwatira ashi.
Na kwanjira vinu hanuwagenderi wantu yawawera ndiri Wayawudi.” [7] Su, kalawa panu
kagenda kutama ukaya kwa muntu yumu mguwira Mlungu yawamshema Titu Yustu,
mweni kaya yakuwi iweriti pakwegera na numba ya Mlungu ilii. [8] Krispu, mkulu gwa
numba ya Mlungu ilii, kamjimiriti Mtuwa yomberi pamuhera na walongu wakuwi woseri.
Wakorintu wavuwa waupikiniriti ujumbi awu, wajimira na kubatiziwa. [9] Lishaka limu
pashiru, Mtuwa kamgambiriti Paulu mmaonu, “Nagutira, gwendereyi kubwera pota
kuwuya kumbeli, [10] Mana neni napanu pamwera nagwenga. Kwa hera mundu yakajera
kukutenda toziya panu palushi pana wantu wavua wauwega waneni.” [11] Su, Paulu katamiti
aku pakafunda shisoweru sha Mlungu pakati pawu kwa shipindi sha shinja shimu na nusu.
[12] Kumbiti shipindi Galiu pakaweriti mkulu gwa mkowa gwa Akaya, Wayawudi wambatiti
Paulu kwa pamwera na kumjega kumahakama. [13] Watakula, “Tumsitaki muntu ayu toziya
ya kuwasongiziya wantu wamjimiri Mlungu kwa ntambu yawasingana na malagaliru.”
[14] Pamberi hera Paulu keniyanji kutakula, Galiu kawagambiriti Wayawudi, “Mpikinireni
mwenga Wayawudi! Handa nakaka shitwatira ashi meshiweri likosa ama ukondola neni

menweri kala kuwapikinira. [15] Kumbiti handa lishawuli lya ukakatala kuusu visoweru na
matawu na malagaliru genu, mwamuwi maweni. Neni nfira ndiri kuwera mtoza gwa
vitwatira avi!" [16] Su, kawawinga kulawa kumahakama. [17] Na womberi woseri wambata
Sosteni mweni kaweriti mlongoziya gwa numba ya Mlungu, womberi wamkoma palaa
palii palongoru pa shizyungu. Kumbiti Galiu kalishera ndiri shitwatira ashi ata padidini.

Paulu kankuwuya kayi Antiokiya

[18] Paulu kendereyiti kulikala aku Korintu kwa mashaka gatangala. Shakapanu kawagam-
biriti kwahere, kakwena mtumbwi kagenda Siriya pakawera na Prisila na Akula. Aku
Kenkireya, kamogiti viri zakuwi toziya ya kulapa kwakalilapiti. [19] Wagenditi Efesu na panu
Paulu kawalekiti Prisikila na Akula, pakagenda mnumba ya Mlungu, kankulitakuziyana
na Wayawudi. [20] Wamluwiti katami nawomberi shipindi shitali nentu, kumbiti kafiriti
ndiri. [21] Su pakaweriti kankuwuka, katakuliti, "Mlungu pakafira hanizi kwamwenga kayi."
Kawuka Efesu kwa meli. [22] Yomberi pakasokiti mlushi lwa Kaisariya, yomberi kagenditi
Yerusalemu kushilamusiya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, shakapanu kagenditi
Antiokiya. [23] Katama aku katepu hera, shakapanu kendereyiti na mwanja kwa kupitira
seemu za Firigiya na Galatiya kankuwatula moyu wafundwa woseri.

Apolu kankubwera Efesu na Korintu

[24] Myawudi yumu yawamshema Apolu, mwiwuka gwa Alekizandiriya, kiziti Efesu.
Kaweriti muntu kana luhala lwa kuyowera na yakawera na marifa makulu ga Malembu
Mananagala. [25] Kaweriti kafundwa kuusu njira ayi ya Mtuwa na pakawera motumotu,
kabweriti na kufunda kwa unakaka showeru sha Yesu tembera kaweriti kapata ubatizu
wa Yohani hera. [26] Prisila na Akula pawampikaniriti kankuyowera kwa ugangamala
mnumba ya Mlungu, wamtoliti kwawu wamfunda njira ayi ya Mlungu kwa unakaka
nentu. [27] Apolu pakaamuiti kugenda Akaya, walongu walii wampananiti moyu kwa
kuwalembera wafundwa kulii Akaya wamyangi. Pakiziti aku, kaweziti kwa utanga wa
manemu ga Mlungu, kuwatangitira nentu walongu walii wawapatiti kuwera wajimira,
[28] Toziya kendereyiti kuwakanka Wayawudi paweru pakawalanguziya kwa visoweru vya
Malembu Mananagala kuwera Yesu ndo Kristu.

19

Paulu kankubwera kulii Efesu

[1] Shipindi Apolu pakaweriti Korintu, Paulu kagenditi mwanja seemu za bala, kaziti
Efesu kweni kawoniti wafundwa wamu. [2] Kakosiiti, "hashi, pampatiti kuwera wajimira
myangiti Rohu. Mnanagala?" Nawomberi wamwankula, "Ndala! Hatweni pikanira
handa kwana Rohu Mnanagala." [3] Nayomberi katakula, "Vinu mpatiti ubatizu wa ntambu
gaa?" Wamwankula, "ubatizu wa Yohani." [4] Nayomberi Paulu katakula, "ubatizu wa
Yohani uweriti wa kulanguziya handa wantu waleka vidoda. Yohani kawagambiriti wantu
wamjimiri ulii yomberi yakaweriti kakwiza pa yomberi, yaani Yesu." [5] Pa kupikinira aga,
wabatiziti kwa litawu lya Mtuwa Yesu. [6] Su, Paulu kawatulira mawoku, na Rohu Mnanagala
kawasulukira. Wanja kutakula likabila luhenga na kubwera ujumbi wa Mlungu. [7] Woseri
waweriti wantu lilongu na wawili. [8] Kwa shipindi sha myezi mitatu Paulu kaweriti
kankugenda munumba za Mlungu, kawera na matakuliranu ga kukwegiziya nentu kuusu
ufalumi wa Mlungu. [9] Kumbiti wamonga waweriti wakakatala, walema kujimira, wanja
kuyowera vidoda kuusu njira ayi ya Mtuwa mulijojiniku lya wantu. Panu Paulu kaulekiti
uganja nawomberi, kawatola pambwega wafundwa wakuwi walii, kaweriti kankuyowera
nawomberi kila lishaka panumba ya masomu ga Tiranu. [10] Kendereyiti kutenda hangu
kwa shipindi sha vinja viwili ata wanalushi woseri wa Asiya, Wayawudi na wantu wa
maisi gamonga, waweza kupikinira shisoweru sha Mtuwa. [11] Mlungu katenditi mauzauza
ga kulikangasha kwa mawoku ga Paulu. [12] Wantu waweriti wankutola shitambala na
nguwu zimonga zya lihengu zyeni Paulu kaweriti kankuvala, wazijegiti kwa walweli,
nawomberi waponiziwa malweri gawu na walii wawaweriti na washamshera wadoda

walawa. [13] Wayawudi wamu yawawusiya wamshera wadoda. Wagenditi mwanja aku na
aku wankujera kulitumiya litawu lya Mtuwa Yesu mweni Paulu kankumbwera. [14] Wana
saba wa Sikewa na Mtambika Mkulu wa Shiyawudi, woseri watenditi hangu. [15] Kumbiti
shamshera kadoda kawankula, "Nummana Yesu, nummana viraa Paulu, kumbiti mwenga
mwa gaa?" [16] Shakapanu muntu ulii yakalendemeriti kawakopokera woseri kwa likakala,
kawakanka likakala. Na wana awa wa Skewa watuga kulawa mnumba mlii pawawera
shivula na kuwera na vironda. [17] Kila muntu Efesu aku, Myawudi na muntu yakawera
ndiri Myawudi, kapikaniriti kuusu shitwatira ashi. Woseri waweriti na lyoga, walikwisa
litawu lya Mtuwa Yesu. [18] Wawumini watangala walawiriti wajimira paweru vitwatira avi
vyawaweriti watenda. [19] Wamonga waweriti wankutenda vitwatira vya uhawi shipindi
shipititi, wajojiniriti vintola vyawu, wavilunguziya paulongolu pa woseri. Wakisiyiti
galama ya vintola avi, wawona ifikira vipandi vya shuma malongu mhanu elufu. [20] Toziya
ayi, shisoweru sha Mtuwa shendereya kweneya na shiwera na likakala nentu.

Ndewu aku Efesu

[21] Pa vitwatira avi, Paulu kaamuiti kugenda Yerusalemu kwa kupitila Makedoniya na
Akaya katakuliti, "Pa kusoka aku, infiruwa kuiwona Rumi viraa." [22] Avi, kawatumiti
wawili wa ntumintumi wakuwi, Timotewu na Erastu walonguleri genda Makedoniya,
yomberi kalikaliti kwa katepu aku Asiya. [23] Shipindi ashi ndo pailawiriti ndewu nkulu
aku Efesu toziya ya njira ayi ya Mtuwa. [24] Kuweriti na munyawa shuma yumu wamshema
Demetiriu, yomberi kaweriti na lihengu lya kunyawa vinyagu vya numba ya mlungu
gwa shidala yawamshema Aritemi. Lihengu ali liwayupiti wanyawa wakuwi mota
ngulu. [25] Demetiriu kawajojiniriti pamwera watenda lihengu awa pamwera na wamonga
wawaweriti na lihengu handa ali, kawagambira, "Wanalushi, muvimana handa shipatu
shangu shilawirana na biyashala ayi. [26] Vinu, muweza kupikinira na kuliwonera maweni
vitwatira avi Paulu kankuvitenda, panu Efesu hera ndiri, ira viraa koseri Muasiya. Yomberi
kawashawishi na kuwagalambula wantu wajumiri handa wamilungu walii yawanyawitwi
na wantu milungu ndiri ata shididini. [27] Su iwezekana kuwera biyashara yetu iweri na
litawu lidoda. Hangu hera ndiri, kumbiti shitwatira ashi shiweza kuitenda numba ya
mlungu Aritemi iweri shintu ndiri sha mana. Shakapanu nzyumi zakuwi ayu Asiya na
pasipanu poseri ntambu yawamguwira, Hayiperi." [28] Pawapikiniriti aga, waweriti na maya,
wayanja kubotanga umatu, "Mkulu ndo Aritemi gwa Efesu!" [29] Kaya yoseri imema fuju.
Wawavamiya Gayu na Alisitariku, wenikaya wa Makedoniya, weni waweriti wanamwanja
wayaguwi Paulu, watuga nawomberi mpaka kumdamu gwa madingu. [30] Paulu mweni
kafiriti kushigendera shipinga sha wantu awa, kumbiti waumini walii wamleweleriti.
[31] Wakulu wa sirikali wamonga wa aku kumkoa wa Asiya, wawaweriti maganja wakuwi,
wamjegiriti Paulu ujumbi wankumluwa nakalitula muatali kwa kugenda kweni kumdamu
gwa madingu. [32] Shipindi shilii, wantu wamu waweriti pawabota hangu na wamonga vilii.
Wantu wavuwa wavimaniti ndiri iwera ashi wawera aku. [33] Toziya Wayawudi wamtenda
Alekizanda kalawiri kulongolu, wamu wa wantu mushipinga shilii walisheriti kuwera ndo
mweni. Su, Alekizanda kawapungiriti wantu kwa liwoku pakafira kujiteteya paulongolu pa
shipinga sha wantu walii. [34] Kumbiti pawavimaniti weri yomberi ndo Myawudi, woseri kwa
liziwu limu washowangana, "Mkulu ndo Aritemi gwa Efesu!" Wendereya kushowangana
showangana hangu kwa shipindi sha masaa mawili. [35] Upeleru kalani gwa lushi kafawuliti
kuwanyamaziya, kawagambira, "Wanalushi wa Efesu, kila muntu kavimana handa kaya
ayi ya Efesu ndo mlolera gwa numba ya mlungu gwa shidala Aritemi na mlolera gwa
shinyagu shilii shashiguwiti kulawa kumpindi. [36] Kwahera yakaweza kulema shitwatira
ashi. Hangu su, munyamali, namtenda shoseri pota hepera. [37] Muwashema wantu awa
panu tembera wayigilanga ndiri numba ya mlungu ama kumwigilanga mlungu gwetu
gwa shidala. [38] Handa, Demetiriu na watenda lihengu wayaguwi wawera na masitaka
gawu kuusu wantu awa, pana mahakama na wakulu wa mikoni, waweza kusitakiana aku.
[39] Handa pamuwera na visoweru vyamonga, vyaviwagaziya, muvijegi pashiyotera motu
yapafiruwa. [40] Toziya tuweza kusitakiwa kwa kujega ndewu kulawirana na vituku vya lelu.

Ndewu ayi kwahera toziya ya nakaka na metusindi kulaviya toziya za nyanyi za ndewu
ayi." [41] Pakatakuliti aga, kakumaliriti kuliwona.

20

Kulawa Makedoniya kugenda Akaya

[1] Payiperiti ndewu ilii Paulu kawashemiti pamwera waumini walii, kawagambira vi-
soweru vya kawayupa moyu. Shakapanu kawagambira kwahere, kagenda Makedoniya.
[2] Kapitiriti Seemu zya isi zilii kankuwayupa wantu moyu kwa visoweru vitangala. Shaka-
panu kasokiti Akaya. [3] Kweni katamiti kwa myezi mitatu. Pakaweriti kankulitanda
kugenda Siriya, kayambuliti handa Wayawudi waweriti wankumtendera mpangu mdoda,
hangu kaamuwiti kuwuya kwa kupitira Makedoniya [4] Sopata, mwana gwa Piru, kulawa
Beroya, wagenditi pamwera nayomberi, viraa Alisitariku na Sekundi kulawa Tesaloniki,
Gayu kulawa Deribi, Timotewu, Tukiku na Tirofimu, kulawa mkowa gwa Asiya, na
Timotewu [5] Awa watulonguliti na kutuhepera Trowa kulii. [6] Tukweniti meli kulawa
Filipi payipititi sikukuwi ya Mabumunda gankali kulekera simika, na pa mashaka mhanu
shakapanu tuliwoniti pamwera Trowa kulii. Aku tulikaliti kwa shipindi sha lijuma limu.

Paulu katyangiriti Trowa mala ya upeleru

[7] Jumamosi pashimii tuliwoniti tumegi libumunda. Toziya Paulu kafiriti kuwuka
shirawu yakuwi, kawabweliriti wantu na kwendeleya kuyowera nawomberi mpaka
pashiru pa ligonu. [8] Vikoloboyi vivuwa viweriti viyaka mmpindi mushindambi Mshumba
pawaweriti wankuliwona. [9] Mndemba yumu litawu lyakuwi Eutuku kaweriti kalivaga pa-
lidilisha shipindi Paulu pakaweriti kankwendereya kubwera, Eutuku kanjiti kusizira shidi-
dini shididini mpaka mbota zimpata, kapatuka pasi kulawa mgolofa ya tatu. Wamlopoziya
kahowiti kala. [10] Kumbiti Paulu kasulukiti pasi, kasuntamala, kamkisikira na kulonga
"Namwina lyoga mana kwana ukomu wankali mngati mwakuwi." [11] Shakapanu kakwena
kayi mligolofa, kalimega libumunda, kaliya. Kendeleyiti kubwera kwa shipindi shivuwa
mpaka mandawira putiputi, shakapanu kawuka. [12] Wantu walii wamtoliti mndemba ulii
ukaya pakiwa mkomu nakamu. Wapata shinyamaliru shikulu.

Kulawa Trowa kugenda Miletu

[13] Twenga tukweniti meli tulonguliriti kugenda Asu kweni twangamtoliti Paulu.
Katugambiriti tutendi ntambu ayi, mana kafiriti kwiza aku kwa kupitira isi iyuma.
[14] Shipindi pakatuwoniti Asu kulii, tumkweniziya mmeli, tugenda Mituleni. [15] Kulawa
aku tugenditi tusoka kiu shirawu yakuwi. Lishaka lya pili, tusulusiyiti nanga Samu na
shirawu yakuwi tusokiti Miletu. [16] Paulu kaweriti kafira kwendeleya na mwanja kwa meli
pota kuwuyira Efesu su nakakawalira nentu aku Asiya. Kaweriti na kanongola ya kusoka
Yerusalemu kwa sikukuwi ya Pentekosti handa iwezikana.

Paulu kankuwagambira kwa heri wazewi wa Efesu

[17] Kulawa Miletu Paulu katumiti ujumbi Efesu, kwa wazewi wa shipinga sha yawamjimira
Yesu waliwoni nayomberi. [18] Pawawuyiti kwakuwi, kawagambiriti, "Muvimana ntambu
yandamiti na mwenga pashiru poseri kwanjira mulishaka lilii lya kwanja pansokiti
Asiya. [19] Muvimana ntambu yanumtenderiti Mtuwa kwa unanaga woseri, kwa masozi
na maholu gambatiti kulawirana na mipangu ya ufyangu ya Wayawudi. [20] Muvimana
handa hapeni nzindi ata shididini kuwabwelera paweru na mkaya mwamwennga na
kuwafundeni shoseri shakuwatangitileni. [21] Nuwaberiziya mwawoseri Wayawudi, viraa
na wantu yawawera ndiri Wayawudi wamgalambukiri Mlungu na kuwera na njimiru mu
Mtuwa gwetu Yesu. [22] Na vinu, mumpikinireni! Neni, payiwera nankumjimira Rohu,
nunkugenda Yerusalemu pota kuvimana yagafira kumpata aku. [23] Shanushimana hera ndo
handa Rohu Mnanagala kankunanguziya pakati pa kila lushi handa shifungu na ntabiku
ndo vyanguhepera. [24] Kumbiti, nankuukwisa ukomu wangu kuwera shintu nentu kwaneni
mladi hera malili untumintumi wangu na lihengu lilii lyakanupiti Mtuwa Yesu nulitendi,
yani nankuziyi Shisoweru Shiwagira sha manemu ga Mlungu.

[25] "Mbita muwamu mweni woseri pabwera ufalumi wa Mlungu.Na vinu, nuvimana
kwahera ata yumu gwenu hakamoni kayi. [26] Hangu, leru ayi nankuwalanguziya nakamu
handa payilawira kahowa yumu gwenu, neni nahera lawama yoseri. [27] Toziya hapeni
nzindi ata padidini kuwabwelerani nfiru yoseri ya Mlungu. [28] Mulikali weri maweni,
mshiloleri shipinga shilii sheni Rohu Mnanagala kawatula mwenga muweri walelwa
wakuwi. Mushiloli shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, Mlungu yakashihemeriti kwa
mwazi gwa mwana gwakuwi. [29] Nuvimana handa pambuka kala neni wamaminyi wakalipa
hawawingilirani, na hapeni waweri na lusungu kwa shipinga ashi. [30] Ata kulawa muwamu
mwenu hawalawili wantu weni hantakuli vitwatira vya kupyota su kuwahowiziya wantu
na kuwatenda wawafati womberi hera. [31] Hangu muweri masu pamlihola handa kwa
shipindi sha vinja vitatu, pashiru na paliwala ndoka ndiri kumubera kila yumu gwenu
kwa masozi.
[32] "Vinu nankuwatula mumawoku ga Mlungu, kwa shisoweru sha manemu gakuwi,
ndosheni shiweza kuwanyawa mwenga na kuwapanana uhala pamuhera nawomberi
woseri yawapungitwi. [33] Neni nfirandiri ata mala yimu shuma, wala zaabu, wala nguwu za
muntu yoseri. [34] Muvimana maweni handa ntenda lihengu kwa mawoku gangu namweni
su mbati shakuwatanga na sha namweni. [35] Namweri nankuwayupani mashaka goseri
mfanu handa kwa kutenda lihengu shiasi ashi tufiruwa kuwatanga walii wahera likakala
patulihola visoweru vya Mtuwa Yesu mweni, 'Mbaka nentu kulavia kuliku kuyanga.' "
[36] Pa katakuliti kala aga, Paulu kasuntamaliti pamuhera nawomberi woseri, kamluwa
Mlungu. [37] Woseri waweriti wankulira, na kumgambira Paulu kwahere kwa kumkisikira na
kumunonera. [38] Shawaweriti na maholu nashu nentu shiweriti showeru shakashitakuliti
handa hapeni wamoni kayi. Su, wampeleka mpaka kumeli.

21

Paulu kankugenda Yerusalemu

[1] Patumaliliti kumgambira kwaheri, tukweniti meli tugenda mpaka kosi. Shirawu
yakuwi tusokiti Rodi, na kulawa aku tugenditi patara. [2] Aku, tuwoniti meli yaiwer-
iti yankugenda Foiniki, hangu tukweniti, tugenda mwanja. [3] Patusokiti kala pahala
peni tuweziti kuwona kupiru, tupitiriti uwega wakuwi wa kushana tugenda Siriya.
Tupumliriti mulushi lwa Tiru peni meli ilii iweriti wankusulusiya visanka vyakuwi.
[4] Tuwoniti waumini wamu aku, na tulivaga pamwera nawomberi kwa lijuma limu. Kwa
likakala lya Rohu, wamgambira Paulu kotukugenda Yerusalemu. [5] Kumbiti shipindi
shetu pashiperiti tuwukiti woseri pamuhera na wadala na wana wawu watupelekiti
mpaka kunja ya lushi. Patusokiti kumbwani, twawoseri tusundamaliti na tumluwa
Mlungu. [6] Shakapanu patulongiti kwaheri, twenga tukwena meli, nawomberi wawuya
ukaya kwawu. [7] Twenga twendereyiti na mwanja gwetu kulawa Tiru tusoka Tolemaisi
kweni tuwalamsiya wawumini, tulikaliti nawomberi lishaka limu. [8] Shirawu yakuwi
tuwukiti na tusoka Kaisariya. Aku tulikaliti ukaya kwa Mwinjilisti Filipi yomberi kaweriti
yumu gwa walii saba wawasyaguliti kutanga Yerusalemu kulii. [9] Kaweriti na wahinga
wamsheshi weni waweriti na shipaji sha kutakulira ujumbi wa Mlungu. [10] Pawalikaliti
aku mashaka ng'o, mbuyi yumu wamshema Agabu kiziti kulawa Yudeya. [11] Katuyiziriti,
katola Mkanda gwa Paulu, kalitawa mumawoku na mumagulu Kalonga, "Rohu Mnanagala
katakula hangu, 'Wayawudi Yerusalemu wamtawi ntambu ayi muntu kana mkanda agu
na wantu wa maisi wamkamli.' " [12] Patupikiniriti aga, twenga na wantu wamonga walii
wawaweriti panu tumluwiti Paulu kotukugenda Yerusalemu. [13] Kumbiti Paulu kankuliti,
"Mfira kutenda shishi? Mfira kugumega moyu gwangu kwa masozi? Neni nwera kala
hera ndiri kutatilwa mnumba kulii Yerusalemu, ila ata kuhowa kwajili ya Mtuwa Yesu."
[14] Patusinditi kumuzyangazyanga tunyamala, tulonga hera, "Shakafira Mtuwa shitendeki!"
[15] Pawatamiti palii kwa katepu, tuyopiti visanka vyetu, twendereyiti na mwanja kugenda
Yerusalemu. [16] Wamu wa wafundwa walii wa Kaisariya wagenditi pamuhera natwenga,
watujega ukaya kwa Mnasoni yomberi tuweriti twankugenda kulikala nayomberi kwa

katepu. Mnasoni kaweriti mwenikaya gwa kupiru na kaweriti muwumini gwa mashaka gavuwa.

Paulu kankugenda kumlamsiya Yakobu

17 Patuyingiriti Yerusalemu, walongu wawumini watuyangiti weri nentu. 18 Shirawu
yakuwi Paulu kagenditi pamwera natwenga kumlamusiya Yakobu, na wazewi na shipinga
sha wantu wawamjimira Yesu Kristu waweriti viraa. 19 Pawamlamsiyiti kala, Paulu
kawayupiti shisoweru kamili kuusu goseri Mlungu gakaweriti kagatenda pakati pa wantu
wa maisi kwa njira ya lihengu lyakuwi. 20 Pawapikiniriti aga, wamkwisa Mlungu. Shaka-
panu kamgambira Paulu, "Mlongu, guweza kuwona handa kwana Wayawudi maelufu weni
vinu wawera wajimira na woseri awa wagatenda weri malagaliru. 21 Wapata visoweru
vyakuwi handa guweriti gwanguwafunda Wayawudi yawalikala muwamu mwa wantu
wa maisi gamonga nawagashera ndiri malagaliru ga Musa, kotukuwayigiziya jandu
wananguta wawu na kotukuzifata mila za Wayawudi. 22 Nakaka wapikinira handa kasoka
kala panu. Tutendi hashi, shakapanu? 23 Su, gutendi handa ntambu yatukugambiziyiti.
Twa panu wantu msheshi weni watula nazili. 24 Gwingiri pamuhera na womberi, gulipungi
pamuhera na womberi na gulipi na shyasi shashiwusika kwa womberi shakapanu wamogi
viri zawu. Su kila muntu hakavimani kuwera visoweru vyoseri vilii vyawagambiritwi
kuusu gwenga vyahera mana, kumbiti gwenga gumweni gwendereya weri na kugajimira
malagiliru ga Musa. 25 Kuusu wantu walii wa maisi gamonga wantu yawamjimira
Yesu, tuwajegera kala luhamba twankuwagambira vitwatira vyatuamuwiti, waleki kuliya
shoseri shawatambikiriti kwa milungu, nawalanda mwazi ama nawaliya vinofu vya
shigongolu yawaminduwitwi na waleki uhumba." 26 Su lishaka lyalifatiti Paulu kawatoliti
wantu walii na kalipunga pamuhera nawu. Shakapanu kingira Mnumba nkulu ya Mlungu,
pakabwera visoweru vya upeleru wa mashaka ga kulipunga na tambiku meitendwi kwa
kila muntu.

Paulu kankutulwa mlikakala munumba ngulu ya kuluwira Mlungu

27 Shipindi mashaka saba aga pagiziti kupera, Wayawudi waweriti walawa pamkoa gwa
Asiya wamwoniti Paulu Mnumba nkulu ya kumluwa Mlungu. Su, wasonguziya maya
mushipinga shoseri sha wantu, wamkamula Paulu. 28 "Wanaisi wa Israeli, wabotanga
Mtutangi! Ayu ndomweni ulii muntu yakawafunditi wantu kila pahala shitwatira
shawashilema wantu wa Israeli, yagalema Malagaliru ga Musa na pahala panu pananagala.
Ata vinu kawayingiziya wantu wa maisi gamonga Mnumba nkulu ya Mlungu na kupatula
uhumba pahala panu pananagala." 29 Toziya ya kutakula hangu ndo kuwera waweriti
wamwona Tirofimu, mwenikaya gwa Efesu, kaweriti pamuhera na Paulu mlushi, womberi
walisheriti kuwera Paulu kaweriti kamwingiziya Mnumba nkulu ya Mlungu. 30 Lushi loseri
lwingira ndewu, wantu wiza kulawa wega zoseri, wamlaviyiti Paulu kunja Kunumba nkulu
ya Mlungu, na palaa panu milyangu itatwa ya Numba nkulu ya Mlungu. 31 Waweriti
kala kumlaga kumbiti visoweru vimwizira mkulu gwa wanjagila wa shiroma kuwera
Yerusalemu yoseri iweriti imema ndewu. 32 Kamu kamu mkulu gwa njagira kawatola
wanjagila na mkulu gwa wanjagila, kashigendera shipinga sha wantu. Nawomberi
pawamwoniti mkulu gwa njagira na wanjagila, waleka kumkoma Paulu. 33 Mkulu gwa jeshi
kamgenderiti Paulu, kambata na kuamuwa wamtawi minyololu mushimba. Shakapanu
kawakosiiti, "Ndo muntu gaa ayu, na katenda shishi?" 34 Wamonga mshipinga sha wantu
shilii waweriti wankubwera shintu ashi na wamonga shintu shilii. Toziya ya ndewu ayi.
Mkulu gwa wanjagila kapofola kulimana shawuli kamili. Hangu, kaamuwiti wantu wakuwi
wamjegi Paulu kuliboma. 35 Paulu pakasokiti palukweneru, wanjagila wampapiti toziya ya
ndewu ya wantu. 36 Toziya wantu mushipinga shikulu wamfatiti pawabotanga, "gumlagiri
patali!"

Paulu kankulitakuliziya

37 Pawaweriti wankumwingiziya muboma, Paulu kamluwiti mkulu gwa wajengeni ka-
longa, "Weza kutakula shintu?" Mkulu gwa njagira ulii kamwankula, "Hashi, gushimana

shigiriki?" [38] "Kwani gwenga ndo ulii Mmisri ulii mashana hera kayanjishiti ungondu na
kawalonguziya majahili elufu msheshi mpaka kushiwala?"
[39] Paulu kankula, "Neni ndo Myawudi, mwiwuka gwa Tarisu pa Kilikiya, neni ndo
mwiwuka gwa lushi lwalumanikana. Shondi nukuluwa, gunekeziyi ntakuli na wantu."
[40] Mkulu ulii gwa wanjagila kamjimira. Hangu Paulu kagolokiti panani pa lukweneru,
kawapungira mawoku wantu walii, na pawalikaliti jiii, kanja kuyowera nawomberi kwa
Shiebraniya.

22

[1] "Mwawalongu wangu na ashina tati, mpikinira vinu panalitakulura paulongolu penu!"
[2] Pawapikiniriti pakayowera nawomberi kwa Shiebraniya wongera kutama jii kuliku
shipindi shipititi na Paweru kendereya kulonga.
[3] "Neni ndo Myawudi, mwiwuka gwa Tarisu Mukilikiya. Kumbiti neleritwi palaa panu
palushi lya Yerusalemu pasi ya ukufunzi Gamalieli. Mfunditwi kufata kwa ugangamala malagaliru ga wazewi wetu. Nuliraviyiti kwa moyu goseri kwa Mlungu kuwera
mwenga ntambu ya muwera leru. [4] Nuwatesiti ata kuwalaga wantu walii wawafatiti
njira ayi. Nuwakamliti wapalu kwa wadala na kuwatatira mshibetubetu. [5] Mtambika
Mkulu na shipinga shoseri sha wazewi waweza kushilanguziya shitwatira ashi. Kulawa
kwawu mwankiti luhamba yawalembiti walongu walii Wayawudi yawaweriti aku Dameski.
Ng'enditi Dameski su nuwakamuli wantu awa na kuwajega watatirwa mpaka Yerusalemu
su wapananwi azabu.

Paulu kankuyowera kuusu kulopuziwa kwakuwi

[6] "Su, panweriti mnjira pakwegera kuyingira Dameski, ipata saa sita paliwala, uweru
ukulu ulawa kumpindi ulawira vumu uwalira wega zoseri. [7] Panu nguwiti pasi, mbikanira
liziwu ling'ambira, 'Sauli, Sauli! Kwa shishi gundesa?' [8] Neni ngosiiti, 'Gani gwenga,
Mtuwa?' Nayomberi kang'ambira. 'Neni na Yesu gwa Nazareti ndo yomberi yaguntesa.'
[9] Wayangu walii wawoniti uweru ulii kumbiti wapikinira ndiri liziwu lya ulii yakayoweriti naneni. [10] Ngosiya, 'Ndendi shishi Mtuwa?' Na Mtuwa kanangula, 'Gugoloki,
gugendi Dameski na aku hawakugambiri vyoseri vyeni Mlungu wakupangira kutenda.'
[11] Kulawirana na uweru ukalipa mwezandiri kuwona na hangu iwabidi wayangu walii
kunongoziya kwa kung'ola liwoku mpaka nsoka Dameski
[12] "Aku kuweriti na muntu yumu yawamshema Ananiya, muntu mguwira Mlungu,
mweni kujimira malagaliru getu na yawamupanana ligoya nentu kulongolu kwa
Wayawudi yawaweriti walikala Dameski. [13] Yomberi kiziti kunola, kagoloka pakwegera
naneni, kalonga, 'Mlongu Sauli! Guwoni kayi.' Palaa palii kawona kayi, numulola.
[14] Shakapanu Ananiya kalonga, 'Mlungu gwa wambuyi wetu kakusyagula gwenga gupati
kuvimana mafiliru gakuwi na kumlola ntumintumi gwakuwi muheri na kumpikinira
mweni pakayowera. [15] Kwa mana hauweri upitawu kwa wantu woseri pawawagambira
galii gwagagawoniti na kugapikanira. [16] Vinu su, ga shishi kushelewa nentu? Gugoloki,
gubatizwi na kuwusilirwa vidoda vyaku kwa kuluwa litawu lyakuwi.'

Paulu kashemwa kuwabwelera wantu wa maisi

[17] "Su, muyiti Yerusalemu na panweriti nankumluwa Mlungu munumba nkulu moniti
mawonu. [18] Numwoniti Mtuwa pakang'ambira, 'Guwuki Yerusalemu kanongola kwa
mana wantu wa panu hapeni wawujimiri upitawu waku kuusu neni.' [19] 'Mtuwa' neni
numwankula, 'wavimana pota kufifa handa neni ndo ulii yakaweriti kankupitapita
munumba za Mlungu na kuwabata na kuwakoma walii yawaweriti wankujimira. [20] Na
handa shipindi pitawu gwaku Stefanu pawamlagiti, namweni neni nweriti palii panjimilianiti na shitwatira ashi na kugalolera makoti ga walii yawaweriti wankumlaga.' [21] Mtuwa
kang'ambira, 'Gugendi, nukutumi patali kwa isi za Wayawudi ndiri.' "
[22] Mpaka panu, wantu walii waweriti wankumpikinira, kumbiti pandakuliti visoweru
avi, wayanjiti kutakula kwa liziwu likulu, "Guwusiyi Pasi panu muntu gwa ntambu ayi
katakiwa ndiri kulikala." [23] Wandereiti kubwerabwera aku na wankutikinyia makoti

gawu na kusulusiya lidiku kumpindi. [24] Mkulu gwa majangira kawagambiriti wantu
wakuwi wamjegi Paulu mnumba ya liboma, kawagambira wawasyatangi mboku su wapati
kuvimana shanzu sha Wayawudi kumtendera umatu. [25] Kumbiti pawaweriti wankumtawa
su wasyatangwi mboku, Paulu kamkosiyiti mkulu gwa majagira yumu yakagolokiti panu,
"Hashi, ndo yapafiruwa kwamwenga kumsyatanga mboku mwanalushi gwa Rumi pambeli
hakenitozwi?" [26] Mkulu gwa njagira ulii pakapikaniriti aga, kamyupiti shisoweru mkulu
gwa njagira kalonga, "Gufira gutendi shishi? Muntu ayu ndo mwanalushi gwa Rumi!"
[27] Mkulu gwa njagira kamgendiriti Paulu kamgambira, "Gung'ambiri, hashi gwenga ndo
mwanalushi gwa Rumi?"
Paulu kamwankula "nyina,"
[28] Mkulu gwa njagira kalonga, "Naneni nwera mwanalushi gwa Rumi kwa kulipira shiyasi
shikulu." Paulu kalonga,
"Kumbiti neni na mwanalushi gwa Rumi kwa kwiwuka."
[29] Wantu walii weni waweriti kala kumlolera Paulu wawukiti saa iraa ilii. Ata mkulu
gwa njagira ulii katiriti pakavimaniti handa Paulu ndo mwanalushi gwa Rumi na handa
kaweriti kamtawalira kala minyololu.

Paulu palongolu pashizyungu

[30] Shirawu yakuwi, mkulu gwa njagira kafiriti kuvimana masitaka geni Wayawudi
waweriti wamsitaki Paulu. Hangu, kamyopoliti Paulu minyololu, kaamuwa watambika
wakulu, na shizyungu shoseri waliwoni. Shakapanu kamjegiti Paulu, kamgolosiya
paulongolu pa shizyungu.

23

[1] Paulu kawalola ndii wanashizyungu walii, shakapanu kanja kutakula, "Mwalongu
wangu, mpaka leru nweriti nankulikala na nfiru iherepa paulongolu pa Mlungu." [2] Panu
Mtambika Mkulu Ananiya kawahimiziya walii yawaweriti wagoloka pakwegera na Paulu
wamwakuli mumlomu. [3] Su, Paulu kamgambira, "Mlungu mweni hakakuwakuli mbal-
awandi gwenga handa shibambaza shawapakaziiti shokaa! Guwera hashi, kulikala panu su
guntozi shikamalagaliru na aku gumweni gwenga gugamega malagaliru kwa kuhimiziya
wang'omi!"
[4] Wantu wawaweriti wagoloka palii wamgambira Paulu, "Gumwigira mtambika mkulu
gwa numba ya Mlungu!"
[5] Paulu kankula, "Walonga wangu, nuvimana ndiri handa yomberi ndo Mtambika
Mkulu. Mana Malembu mananagala galonga, 'Nagumtakulira vidoda mkolamlima gwa
wantu waku.' "
[6] Shipindi ashi Paulu kalimaniti kala handa seemu yimu ya wanashizyungu walii iweriti
ndo Masadukayu na yimonga Mafalisayu. Su, katakula kwa liziwu likulu paulongolu pa
shizyungu, "Walongu wangu, neni ndo Mfalisayu, mwana gwa Mfarisayu. Neni wanjega
kushizyungu toziya nulitumbira handa wahowiti hawazyuki."
[7] Pakatakuliti kala aga, ndewu ikalipa ilawiriti pakati pa Mafalisayu na Masadukayu na
shipinga shipalanganika. [8] Shanziru sheni Shiweriti ashi, Masadukayu wakolera handa
wahowiti wazyuki ndiri, kwahera wantumintumi wa kumpindi, na rohu zyeni kwahera.
Kumbiti Mafalisayu wajimira goseri aga matatu. [9] Umatu uyongerekiti na wamonga wa
wafunda wa Malagaliru ga shipinga sha Mafalisayu wagolokiti na kulavia malalamiku
gawu kwa likakala, "Hatweniwoni shoseri shilii shikondola pakati pa muntu ayu, pamonga
iwera handa rohu ama ntumintumi gwa kumpindi kuyowera na yomberi."
[10] Ndewu iweriti nkulu ata mkulu gwa wanjagila katira handa Paulu mewampapulangi
vipandivipandi. Hangu, kawahimiziyiti wanjagila wakuwi kwingira pakati paa shipinga
shilii, wamlaviyi Paulu na kumwuziya mngati mliboma.
[11] Pashiru pafatiti, Mtuwa kagolokiti pakwegera na Paulu, kamgambira, "Guliyupi moyu!
Gumbitawulira panu Yerusalemu, hagutendi ntambu irayi ayi mlushi lwa Rumi."

Wayawudi wankutenda mpangu gwa kumlaga Paulu

[12] Pawushiiti, Wayawudi watenditi waliwoni kwa bada. Waliyupa shiapu, “Hapeni
tuliyi wala kulanda mpaka patuweri kala tumlagi Paulu.” [13] Wantu nentu ya malongu
msheshi ndo yawatenditi mpangu gwa kutenda hangu. [14] Su wagenditi kwa Mtambika
Mkulu na wazewi, walonga, “Twenga tulilapira handa hapeni tuliyi shoseri kwa milomu
yetu mpaka patumlaga Paulu. [15] Vinu su, mwenga pamwera na shizyungu guwatumi
wajumbi kwa mkulu gwa majengeni su wamjegi Paulu kwamwenga pamlipayira handa
mfira kuwayupa shisoweru shiherepa nentu kuusu yomberi. Tuweriti ndiri kala kumlaga
ata pamberi pa kusoka panu.” [16] Kumbiti mwana gwa mlongu gwakuwi Paulu kapikiniriti
kuusu mpangu agu, hangu kagenda mngati mwa boma kamgambira Paulu kuusu mpangu
agu. [17] Panu Paulu kamshema yumu gwa wanjagila, kamgambira, “Gumtoli mndemba
ayu kwa mkulu gwa wanjagila, kwana shintu sha kukugambira.” [18] Mnjagira kamtola
mndemba ayu, kumlonguziya mpaka kwa mkulu gwa wanjagila, kalonga, “Mtatilwa
ulii Paulu kanshema kanduwa numjegi mntemba ayu kwaku toziya kana shitwatira
sha kukugambira.” [19] Mkulu gwa wanjagila kamkoliti liwoku mndemba ayu kamjega
pahala pagweka, kamkosiya, “Gwana shishi sha kung'ambira?” [20] Yemberi kalonga,
“Wayawudi waligambirana wakuluwi numjegi Paulu Pashizyungu wankulipayira handa
shizyungu shifira kupata visoweru avi kamili nentu kuusu yomberi. [21] Kumbiti gwenga
nagujimira, toziya wantu wavuwa nentu ya malongu msheshi walitanda kala kumkamula,
walitatira weni mushirapu kuwera hapeni waliyi ama kulanda mpaka wamlagi huti Paulu.
Vinu wakala pawahepera lagilu lyaku” [22] Mkulu gwa wanjagila kalonga, gugendi zaku
kotukumgambira muntu yoseri handa gunjegera visoweru avi.

Paulu wankumjega kwa mkulu gwa mkowa

[23] Su, mkulu gwa jeshi kawashemiti wanjagila wawili kawagambira, “Muwatandi kala
wanjagila miya mbili, wakwena falasi malongu saba na wanjagila miya mbili yawawera
na migoha, wagendi Kaisariya, muweri kala kuwuka pamberi pa saa tatu pashiru.
[24] Mtandi falasi wamu kwajili ya Paulu, wamjegiti Salama kwa Felisi, mkulu gwa mkowa.”
[25] Shakapanu mkulu ayu gwa shenta kalembiti hangu luhamba, [26] “Neni Klawudi Lusiya
nunkukulembera gwenga mtuwa Felisi, mkulu gwa mkowa. Nukulamsiya! [27] ‘Wayawudi
wamkamuliti muntu ayu na sambira wamlagi mewang’ambiriti ndiri handa yomberi
ndo mwanalushi gwa Rumi na hangu ng'enda pamuhera na wanjagila numlopoziya.
[28] Numjegiti panlogolu pa shizyungu shawu shikulu nfira kuvimana shanziru sha ma-
sitaka gawu. [29] Nyambuliti handa masitaka geni gahusu lukakatala lwa seemu zimu
zya malagaliru gawu na hangu monandiri handa katenda shoseri shifiruwa wamlagi
ama wamtatiri mshibetubetu. [30] Pawang'ambiriti handa Wayawudi waweriti watenda
mpangu gwa kumlaga, amuwiti kumjega kwaku, nuwagambira wasitaki wakuwi wajegi
mashitaka gawu kulongolu kwaku.” [31] Su, wanjagila awa wamtoliti Paulu handa ntambu
yawawalagaliriti, wamjega pashiru palii mpaka Antipatiri. [32] Shirawu yakuwi wanjagila
wa magulu wawuyiti kuliboma, wawaleka wanjagila walii wawakwena falasi wandereyiti
na mwanja pamwera na Paulu. [33] Pawasokiti Kaisariya wamupiti mkulu gwa mkowa su
luhamba na kumtula Paulu pasi pa ukolamlima wakuwi. [34] Felisi pakabetuliti luhamba alu
kawakosiiti Paulu kalawa kumkoa gaa. Pawamgambiriti handa kaweriti kalawa kumkoa
gwa Kilikiya. [35] Kalonga, “hampikiniri lisitaka lyaku pawasoka kala wasitaki waku.”
Shakapanu kaamuwa Paulu wamloleri pamdamu gwa Herodi.

24

Wayawudi wankumsitaki Paulu

[1] Pa mashaka mhanu, mtambika mkulu gwa numba ya Mlungu Ananiya kingiriti
Kaisariya pamwera na wazewi wamu na wakili yumu gwa malagaliru yawamshema
Teritulu. Wamgendiriti mkulu wa mkowa ulii wamgambira mashitaka gawu kuusu Paulu.
[2] Paulu wamshemiti, na Teritulu kamlavilira mashitaka hangu,

“Mtuwa Felisi, ulonguziya waku uherepa ujega ponga nkulu na kwa ulolera waku
vitwatira vivuwa vitulwa weri toziya ya isi yetu. [3] Shipindi shoseri na pahala poseri,

kwa ntambu zoseri, mtuwa Felisi, tuvyanka vitwatira vyoseri avi kwa mayagashii gavuwa.
4 Kumbiti, bila kuhowiziya shipindi shaku nentu, tukuluwa kwa viheri vyaku, guyipikiniri
isi yetu. 5 Tuyambula handa muntu ayu ndo mbaya nentu. Yomberi katenda ndewu
pakati pa Wayawudi kila pahala pasi panu na viraa ndo mlongoziya gwa shama shilii sha
Wanazareti. 6 Kayi kajeriti kuyihalibisiya numba nkulu ya kumluwira Mlungu, natwenga
tumkamliti. Tufiriti kumtoza kugenderana na malagaliru getu twaweni. 7 Kumbiti Lusiya,
mkulu gwa majengeni, kingiriti pakati, kamtoliti kwa likakala kulawa mmawoku getu.
8 Handa pagumgambira msitaki gwakuwi kiza kulongolu kwaku, Handa pagumkosiya
gumweni guweza kuvimana vitwatira vyoseri avi vyatumsitakiti kwa vyeni." 9 Na
Wayawudi wajimira shisoweru sha masitaka aga pawatakula handa goseri aga gaweriti
nakaka.

Paulu kankujiteteya paulongulu ya Felisi

10 Su, mkulu gwa mkowa kamlekiziiti Paulu katakuli. Nayomberi Paulu kalonga,

"Nemelera kujiteteya paulongolu paku panuvimana handa guwera mtoza gwa maisi
aga kwa vinja vivuwa. 11 Guweza kujiakishiya handa nentu ndiri ya mashaka ligumba
na mawili hera gapita kwanjira pang'enditi kuguwira Yerusalemu. 12 Wayawudi wamona
ndiri panalitakuziyana na muntu yoseri wamona ndiri panuwasongiziya wantu mnumba
nkulu ya Mlungu, pota munumba zya Milungu yawu. Pota pahala pingi kayi poseri mlushi
alu. 13 Pota waweza ndili kulanguziya mashitaka wagalaviyiti kuusu neni. 14 Shanjimira
paulongolu paku ndo hashi. Neni numjimira Mlungu gwa wazewi wetu pandama
kugenderana na njira ilii yeni womberi wayishema shama sha ufyangu. Njimira vitwatira
vyoseri vyawalembiti muvintola vya malagaliru ga Musa na muvintola vya wambuyi.
15 Neni nulitumbira Mlungu, na womberi walitumbira ula vira, handa wantu yawamfiriziya
Mlungu na wantu yawamfiriziya ndiri Mlungu, hawazyuki. 16 Hangu hangangamali
mashaka goseri kuwera na nfiru heri paulongolu pa Mlungu na palongolu pa wantu.

17 "Pantamiti kutali kwa vinja vyamaha, mbuyiti Yerusalemu su kuwajegera wantu wa
lushi lwangu utanga na kulaviya tambiku. 18 Shipindi neni paweriti nankutenda aga
su womberi wamoniti neni Mnumba nkulu ya Mlungu, nweriti ntenditi kala vitwatira
vya kulipunga. Panweriti ndiri na lipinga lya wantu ama ndewu yoseri. 19 Kumbiti
kuweriti na Wayawudi wamonga kulawa kumkoa gwa Asiya, hawa watakiwa kuwera
panu paulongolu pakuwi na kulavia masitaka gawu handa wana shoseri sha kunsitakira.
20 Ama, guwaleki awa wawawera panu watakuli likosa lyawaliwoniti kwaneni shipindi
pang'olukiti paulongolu pashizyungu shawu shikulu, 21 payiweri hera visoweru avi vyan-
takuliti pang'olukiti paulongulu pawu, 'Mlungu kantozi ulaleru toziya ya kukolera handa
wahowiti hawazyukisiwi.' "

22 Panu, Felisi, yomberi mweni kaweriti kayimana njira ayi weri, kahayilishiti kesi ayi.
Kawagambira, "Navinu hantozi kesi ayi shipindi Lusiya, mkulu gwa wanjagila, pakiza
panu." 23 Shakapanu kamwimiziya mkulu gwa wanjagila kamtuli Paulu mshibetubetu,
kumbiti kaweri na ulekiziwu shiyasi na waganja wakuwi kotukuwabera pawamupanana
shakafira.

Paulu paulongolu pa Felisi na Drusila

24 Pa mashaka madidini, Felisi kiziti pamwera na mdala gwakuwi Drusila yomberi
kiweriti Myawudi. Kaamuiti Paulu wamjegi, kampikanira pakayowera kuusu kumjimira
Yesu Kristu. 25 Kumbiti shipindi Paulu pakanjiti kuyowera kuusu shashimfiriziya Mlungu,
kuusu kulikolamlima na kuusu lishaka ya kutoza lyaliyiza. Felisi katiriti na kulonga, "Vinu
guweza kugenda, hanukushemi kayi pampata lupenyu." 26 Shipindi shirashi kaweriti
kankulitumba handa Paulu kangamupiti shuma. Toziya ayi kamshemiti Paulu mala kwa
mala na kuyowera nayu.

27 Pa vinja miwili avi, Porikiu Festu katoliti lupenyu lwa Felisi, kaweri mkulu gwa mkowa.
Toziya kafiriti kulijegelera kwa Wayawudi, Felisi kamlekiti Paulu mshibetubetu.

25

Paulu katola shibali sha kugenda kulongolu Kaisari

1 Pa mashaka matatu kwingira kumkoa, Festu kalawiti kaisariya kagenda Yerusalemu.
2 Watambika wakulu pamwera na walongoziya wa Shiyawudi wampiti shisoweru kuusu
mashitaka gakaweriti naga Paulu. Wamluwiti Festu. 3 Kawatenderi shitwatira shiheri
kwa kumjega Paulu Yerusalemu. Waweriti watenda mpangu wamlagi pakawera mnjira.
4 Kumbiti Festu kankula "Paulu hakasigali mshibetubetu kulii Kaisariya na neni hang'endi
aku ulavinu. 5 Muwaleki walongu wenu wagendi haku pamwera naneni wagalavii
mashitaka gawu kuusu yomberi handa katenda shoseri shidoda." 6 Festu katamiti nawu
kwa shipindi sha mashaka msheshi ama ligumba, shakapanu kawuya Kaisariya. Shirawu
yakuwi kalikala pa kutozera, kaamuwa Paulu wamjegi pashizyungu. 7 Shipindi Paulu
pakiziti, Wayawudi waweriti walawa Yerusalemu wamzyengikiti wanjiti kulaviya masitaka
gavuwa geni waweziti ndiri kugalanguziya. 8 Kwa kujiteteya, Paulu katakuliti, "Neni
ndenda ndiri likosa lyoseri kuusu Malagaliru ga Wayawudi, pota kuusu numba nkulu ya
kumluwa Mlungu, pota kumhusu Kaisari." 9 Festu kafiriti kulijegelera kwa Wayawudi na
hangu kamkosiya Paulu, "Hashi, gufira ng'endi Yerusalemu na aku wakakutozi kulongolu
kwaneni kuusu masitaka aga?" 10 Paulu kankula, "Nankugoloka palongolu pa shizyungu
sha Kaisari, na palaa panu ndo nfiruwa kutozwa. Handa ntambu yaguvimana mweni,
nuwatendera ndiri Wayawudi vidoda vyoseri. 11 Su, payiwera neni wera na likosa
lyanfiruwa azabu ya kuhowa, nduwa ndiri mundekiziyi azabu ayi. Kumbiti handa kwahera
unakaka pakati pamasitaka gawalaviyiti wantu awa, kwahera yakaweza kuntula neni kwa
womberi. Ng'enda kulongolu kwa Kaisari!" 12 Su, pa Festu kuyowera na washawuli wakuwi,
kamgambira Paulu, "Gufira kugenda kwa Kaisari, su, gugendi kwa Kaisari."

Paulu kulongolu kwa Agiripa na Beriniki

13 Pamberi pa mashaka gavuwa ndiri, Mtuwa Agiripa na Beriniki wasokiti Kaisariya
su kulaviya ligoya lyawu kwa Festu. 14 Waweriti aku mashaka ng'o, Festu kamgam-
bira mfalumi masitaka ga Paulu, "Kwana muntu yumu panu mweni Felisi kamtatir-
iti. 15 Pangenditi Yerusalemu watambika wakulu wa numba ya Mlungu na wazewi wa
Shiyawudi wamsitakiti na kunduwa numtozi. 16 Kumbiti neni ntakuliti handa shitiba shetu
ndiri Warumi kumlaviya muntu kaazibiwi pamberi pa msitakiwa hakeniliwoni na wasitaki
wakuwi shinaga ubaga na kumupa lupenu lwa kujiteteya kuusu masitaka aga. 17 Su,
pawasokiti panu, ngawalira ndiri, su tuliwoniti pashizyungu shirawu yakuwi, himiziya
muntu ayu wamjegi. 18 Wasitaki wakuwi wagolokiti kumbiti walaviya ndiri masitaka
madoda handa ntambu yanweriti nankulolera. 19 Ira hera nweriti na likakatala nentu
pamwera nayomberi kuusu dini yawu na kuusu muntu yumu yawamshema Yesu yomberi
kahowiti, kumbiti Paulu kankukololera handa kamkomu. 20 Neni maniti ndiri shakutenda
kuusu shauli ali. Su, numkosiyiti Paulu handa kafira ng'endi kushizyungu Yerusalemu
kulii kwaajili ya masitaka aga. 21 Kumbiti Paulu kendereyiti kulongolu, kaluwa walekiziyi
mshibetubetu mpaka uwamuzi wa shitwatira ashi utendwi na Kaisari hangu amuwiti
katami mshibetubetu mpaka paweza kumjega kwa Kaisari."

22 Su, Agiripa kamgambira Festu, "Nfira kumpikinira muntu ayu neni namweni,
"Hagumpikiniri shirawu." Festu kamgambira

Paulu paulongolu pa Agiripa na Beriniki.

23 Hangu, shirawu yakuwi, Agiripa na Beriniki wiziti kwa nemeleru pakati pamdamu
gwa kuliwona waweriti walikola na wakulu wa wanjagila na walongoziya wa lushi. Festu
kaamuwiti Paulu wamjegi mnumba. 24 Festu kalongiti, "Mfalumi Agiripa na woseri
wawaweriti panu pamwera na twenga! Panu paulongolu penu kwana muntu yomberi
shipinga shoseri sha Wayawudi panu na Yerusalemu kulii wanalamikiriti pawatenda
umatu handa kafiruwa kayi ndiri kuwera ukomu. 25 Kumbiti neni mona handa kaweriti
katenda ndiri shoseri shidoda ata kafiruwa wamupi azabu ya kumlaga. Kumbiti Paulu
mweni kendeleyiti kulongolu kwa Kaisari, amuwiti wamjegi. 26 Kwa uwega waneni nahera

visoweru kamili vyeni weza kumlembera Kaisari kuusu yomberi. Ina mana numjega panu
palongolu penu na palongolu paku mfalumi Agiripa, su pawamshunguziti kala, nwezi
kuwera na shakulemba. [27] Kwa mana iwezekana ndiri kumjega mtatilwa pota kukanda
likosa shinaga ubaga."

26

Paulu kankujiteteya paulongolu pa Agripa

[1] Su, Agiripa kamgambira Paulu, "Guluusiwa kujiteteya." Panu Paulu kanyoshiti
liwoku lyakuwi kujiteteya hangu. [2] Mtuwa Agiripa, nuliwona nana bahati lelu kujiteteya
panlongulu paku kuusu mashitaka goseri aga geni Wayawudi waweriti watakula kuusu
neni. [3] Asa toziya gumweni gwenga ndo mwana malifa gwa ntambu za Wayawudi
na migogolu yawu, nukuluwa su gumpikiniri kwa uhepelera. [4] "Wayawudi wavimana
shisoweru sha makaliru gangu kwanjira uwananguta, mtambu yandamiti kwanjira kwanja
pakati pa isi yangu aku Yerusalemu. [5] Wavimana kwa shipindi shitali, na waweza
kupitawulira, handa pawafira, handa kwanjira mwanzu ndamiti handa yumu gwa shipinga
shana siyasa ikalipa nentu mudini yetu, yani shipinga sha Mafalisayu. [6] Na vinu na
panu ntozwi toziya nulitumbira kwayidi kulii kweni Mlungu kawalagiliti wambuyi wetu.
[7] Lagilu ali ndo liraa lilii lyalitumbirwa na makabila lilongu na mbili lya maisi getu,
wankumtendera Mlungu kwa nakaka paliwala na pashiru. Mtuwa mfalumi, Wayawudi
wankunzitaki toziya ya litumbiru ali! [8] Kwa shishi mwenga mwona tabu nentu kujimira
handa Mlungu kawazyukisiyaga yawahowiti? [9] Nakaka neni namweni njimiriti handa
ndo lihengu lyangu kutenda vitwatira vivuwa kulirema litawu lya Yesu gwa Nazareti.
[10] Shitwatira ashi ndo shantenditi aku Yerusalemu. Neni namweni mpatiti uwezu kulawa
kwa Watambika wakulu, mpatiti kuwatula mushibetubetu wavua wa wantu wa Mlungu.
Nawomberi pawatozitwi kuwahowiziya, ngalambuziiti simbi za kujimira. [11] Ntambu
yimonga neni ng'enditi munumba za Mlungu panagalira womberi wazibiwi, naneni
panjera kwa makakala wayigilangi njimiru yawu. Maya gangu gaweriti makulu nentu
kwawomberi ata ng'enditi kuwatabisiya mlushi za patali.

Paulu kankulonga ntambu yakawukiti

[12] "Kwa nfiru iraa ayi, ng'enditi Dameski shipindi shimu, neni nweriti na utuwa na
malagiliru kulawa kwa Watambika Wakulu. [13] Mheshimiwa, shipindi panweriti mnjira,
saa sita paliwala, moniti uweru mkulu kuliku wa mshenji pawuyaka kulawa kumpindi,
uzyengeta neni na walii waweriti wanamwanja wayangu. [14] Twawoseri twenga tuguwiti
pasi, naneni mpikanira liziwu ling'ambira kwa Shiebraniya, 'Sauli, Sauli! Kwa shishi
gundenda? Gulitenda hera handa ng'ombi yakaguma liteki fimbu ya mtuwa gwakuwi."
[15] Neni nkosiyiti, " 'Gwee gwa gaa Mtuwa?' Mtuwa kankula, 'Neni ndo Yesu mweni gwenga
gwaguntabisiya. [16] Gwimuki vinu, gugoloki. Nukulawira su nukutuli nakamu guweri
ntumintumi gwangu. Guwalanguziyi wantu wamonga vitwatira vyaguviwoniti lelu na vilii
vyeni vyankali hanukulanguziyi. [17] Hanukulopoziyi na wantu wa Israeli na wantu wa Israeli
na wantu wa maisi gamonga geni neni nukulagiliri kwawomberi. [18] Hagugatumuliziyi
masu gawu na kuwatenda womberi walawi muluwindu na kwingira muwulangala, walawi
mumakakala ga Shetani na wamgalambukiri Mlungu su wapati ulekiziwu wa vidoda
vyawatenditi na wapati uhala pakati pawu kwa walii yawapungitwi kwa njimiru yaiwera
kwaneni.' "

Paulu kankuyowera kuusu untumintumi wakuwi

[19] "Hangu, Mtuwa Agiripa weza ndiri kuweri mkaidi kwa mawonu aga ga kumpindi. [20] Ila
nyanjiti kubwera kwanja kwa wantu wa Dameski, shakapanu kwa walii wa Yerusalemu na
isi yoseri ya Yudeya, na viraa kwa wantu wa maisi gamonga. Nuwahimiziyiti wamgalam-
bukiri Mlungu na kulangalira kwa vitendu handa waleka vidoda vyawu vyawatenditi.
[21] Toziya ayi, Wayawudi wankamuliti paweriti Mnumba nkulu ya Mlungu, wajeriti kunaga.
[22] Kumbiti Mlungu kandangiti, na avi mpaka mashaka ga lelu ngoloka ugangamala panavia

lulangaliru kwa woseri, wakulu na wadidini. Gatakula ndo galii geni wambuyi na Musa
watakuliti hagalawiri. [23] Yani kafiruwa Kristu katabiki na kaweri gwa kwanja kuzyuka
kulawa kwa wahowiti, su wabweri handa uweru wa ulopoziya uwalangalira vinu wantu
woseri, Wayawudi na viraa wantu wawawera ndiri wayawudi."
[24] Paulu pakayiziti panu mukujiteteya kwakuwi, Festu katakuliti kwa liziwu likulu,
"Paulu! Gwana lukwali! Kubetula kwaku kuvuwa kukujegera lukwali!"
[25] Kumbiti Paulu katakula, "Nahera lukwali mtuwa Festu. Shantakula ndo nakaka hera.
[26] Gwenga Mfalumi guvimana vitwatira avi, hangu weza kuyowera pota lyoga palongolu
paku. Nahera shashatika handa malawiru aga gamanika kwakuwi toziya shitwatira ashi
shitendeka ndiri kwakulififa. [27] Mfalumi Agiripa, hashi, gwana njimiru na wambuyi?
Nuvimana handa gujimira."
[28] Agiripa kamwankula Paulu, "Mushipindi shididini hera, hashi gulihola haguntendi
nweri Mkristu?"
[29] Paulu kamwankula, "Nankumluwa Mlungu handa, kwa katepu ama shipindi shitali,
gwenga ndiri hera ila woseri yawampikinira leru wapati kuwera ntambu yanwera neni,
kumbiti pota minyololu ayi."
[30] Panu Mfalumi Agiripa, mkulu wa mkowa, Beriniki na woseri walii wawaweriti
pamwera nawomberi, wagolokiti. [31] Pawawukiti kala, waligambiziyana, "Muntu ayu
katenda ndiri shoseri shashifiruwa azabu ya kumlaga ama kutatirwa." [32] Yomberi Agiripa
kamgambira Festu, "muntu ayu kaweza kuyopolwa handa mekaweriti ndiri kakata lufaa
kwa Kaisari."

27

Paulu kamwanja kugenda Rumi

[1] Pawaamuwiti kala twendereyiti na mwanja mpaka Italiya, wamtuliti Paulu pamwera
na watatirwa wanonga pasi pa ulolera wa Yuliu yakaweriti mkulu gwa mashonta pakati
shipinga yawashishema "shipinga sha Augustu." [2] Tukweniti meli ya Adiramitu iweriti
yangugenda na kupitira bandali zimu za mkowa gwa Asiya, tuyanja mwanja. Alisitariku,
mwenikaya gwa Makedoniya kulawa Tesaloniki, kaweriti pamwera natwenga. [3] Shirawu
yakuwi tusulusiyi nanga pakati pa bandali ya sidoni. Yuliu kamtendiriti Paulu viheri
kwa kumluusu kawawoni waganja wakuwi na kumpanana nfiru zyakuwi. [4] Kulawa aku
twendereyiti na mwanja, kumbiti kuweriti na lihega liweriti lyankuvuma kwa kanongola
nentu kutuyizira kwa ulongolu, tupitiliti uwega wa shisiwa sha kupiru kweni lihega
liweriti livuwa ndiri. [5] Shakapanu tulokiti bahali ya kilikiya na Pamfiliya, tusulusiiti nanga
Mura, lushi lya Lukiya. [6] Panu afisa ulii kawoniti meli yimu ya Alekizandiriya yaiweriti
yankugenda Italiya, na hangu katukweniziya twingira mngati mwakuwi. [7] Tugenditi
mpolimpoli kwa mashaka gavuwa na kwa ntabiku tusokiti pakwegera na Kenidu. Toziya
lihega liweriti lyankali lyankutukoma, tupitira uwega wa kushana kushisiwa sha Kireti,
kugenda Salumoni. [8] Tupititi pambeku yakuwi mpolimpoli kwa ntabika tuyingiriti pahali
pawapashema "Bandali nyanyi," pakwegera na lushi lwa Laseya. [9] Shipindi shivuwa
shipititi, na hata mashaka ga kulikala pota kuliya gaweriti gaperiti kala. Vinu iweriti atali
nentu kugenda na meli. Su, Paulu kawayupiti moyu, [10] "Watuwa, nulihola handa mwanja
agu haguweri gwa ntabiku na kwa asala ivuwa kwa memiziwu ya meli hera, ila viraa kwa
makaliru getu." [11] Kumbiti afisa ulii kakwegitwi nentu na maholu ga nahoza na ga mweni
kana meli kuliku galii gakatakuliti Paulu. [12] Toziya bandali ayi iweriti ndiri pahala paherepa
pa kulivaga shipindi sha mbepu, wavuwa wafiriti kwendeleya na mwanja, payiwezekana
mpaka Foiniki. Foiniki ndo bandali ya Kireti yaigenda kushana na kwaguzyeta mshenji na
kusika na kwaguzyeta mshenji, na aku mewawezi kulivaga shipindi sha mbepu.

Lipuga likalipa mubahali

[13] Su, lihega lyanyanyi lya kusi lyanjiti kuvuma, nawomberi washeriti wapata lengu
lyawu. Hangu wawusiya nanga, wendesha meli pakwegera nentu na mpeku ya Kireti.
[14] Kumbiti katepu hera, lihega likalipa lishemwa "Lihega lya kusika" liyanja kuvuma

kulawa kushisiwa. [15] Lihega liikomiti meli ilii, na toziya tusinditi kulidiwira, tuyileka
ijegwijegwi na lihega ali. [16] Litanda limu lyalishemwa Kauda litupingira shididini kwa
liyega lilii, na patupititi kusika mwakuwi tufauliti, iweriti kwa tabu, kusalimisha mtumbwi
gwa meli. [17] Wanamashi walii wagunikiti mtumbwi mngati, shakapanu wayizyengetiziya
meli ngoyi na kuitawa kwa likakala. Watiriti kuwera mewawezi kugomuluwa pambeku
pa Siriti. Hangu wasulusiyiti matanga na kuyileka meli ijegwijegwi na lihega. [18] Lipuga
lyendereyiti kuvuma na shirawu yakuwi wayanja kuyasa kunja shehena ya meli. [19] Lishaka
lya tatu, wayanja viraa kuyasa mmashi vintu vya meli kwa mawoku gawu weni. [20] Kwa
shipindi sha mashaka gatangala tuweza ndiri kuwona mshenji ama ntondi, lipuga
lyendereyiti kuvuma nentu, ata litumbiru lyoseri lya kuponeka litupera.

[21] Pa kulivaga shipindi shitali pota kuliya shiboga, Paulu kagolokiti pakati pawu,
katakula, "Waheshimiwa, meyiweriti mbaka handa mungampikiniriti na kuleka mwanja
kulawa Kireti handa mngatenditi hangu metushapili tabu ayi na asala zoseri azi. [22] Kumbiti
vinu nankuwaluweni muweri na moyu, kwahera hata yumu gwenu mekahowiziyi
ukomu wakuwi, meli hera ndo haiyagamili. [23] Toziya lishu ntumintumi gwa kumpindi
gwa ulii Mlungu mweni neni ndo gwakuwi na yomberi neni numguwira kandawiliti,
[24] kang'ambira, 'Paulu, kotukutira! Mpaka hagugoloki pawulongolu pa Kaisari, na
Mlungu, kwa lusungu lyakuwi kakutangi kwa kuwalopoziya woseri wawagenda mwanja
na gwenga.' [25] Hangu, wahishimiwa, mulipanani moyu! Toziya numjimira Mlungu kuweri
hayiweri teratera ntambu yawang'ambiriti. [26] Kumbiti ndo mpaka hatuyaswi kumpeku
kushisiwa tunga."

[27] Pashiru pa lishaka lya lilongu na msheshi tuweriti twankukwegwa aku na aku
mubahali ya Adria. Pakwegera na pashiru nentu, washima mitumbwi waliholiti kuwera
wapakwegera na isi iyuma. [28] Hangu wasakuliti utali wa bahari kwa kusulusiya lugoyi
lwawatawiti shintu shitopa, wapata utali wa mita malongu msheshi. Shakapanu wapima
kayi wapata mita malongu matatu. [29] Toziya ya kutila kugomuluwa mumatalawu,
wasulusiyiti nanga msheshi kumpeli kumeli, waluwa kushii kanongola. [30] Wanamashi
wafiriti kushapira, na wasulusiyiti kala mtumbwi mmashi, walipayira handa wagenda
kusulusiya nanga uwega wa kulongolu kwa meli. [31] Kumbiti Paulu kamgambiriti mkulu
gwa jeshi ulii na wanjagila wakuwi, "Handa wanamashi awa hapeni wasigali mngati mwa
mtumbwi, hapeni mlopoziwi." [32] Panu wanjagila walii wazidumuliti ngoyi zyaziweriti
zikolera mtumbwi, waguleka gutolwi na mashi.

[33] Pakwegera na mandawira, Paulu kawahimiziyiti woseri walii shiboga "Kwa mashaka
lilongu na msheshi vinu muwera mumashashatiku na pota kuliya, hamweni lii shintu
shoseri. [34] Su, nuwaluwa mlii shiboga toziya mshifira su muwezi kwendeleya kulikala.
Toziya ata viri yimu mumituwi yenu hapeni yagamiri" [35] Pakatakulita kala hangu, Paulu
katoliti libumunda, kalonga maya ga shi Mlungu pamberi pa woseri, kaumega, kanja
kuliya. [36] Panu woseri wapata moyu, na womberi vila waliya shiboga. [37] Woseri waweriti
wantu mia mbili na malongu saba na sita mumeli. [38] Pa kila yumu kuliya shiboga sha
kwikuta, wapunguliti kutopa kwa meli kwa kuyasa viboga mubahari.

Meli yankumegeka

[39] Pawushiiti, wanamashi wawezandiri kuyimana isi ilii. Ira wawoniti guba yimu yana
mpeku, Waamuwa kusulusiya nanga aku handa payiwezikana. [40] Hangu wazidumuliti
nanga na kuzileka mubahari, na shipindi shiraa ashi waziyopola ngoyi zaziweriti ziguy-
opa msukanu, shakapanu wagolosiya tanga yimu palongolu kukola lihega, wagenditi
kumpeku. [41] Kumbiti wasokiti pahali pena mikondu miwili ya bahari iliwona, na meli
igomuluwa. Seemu ya palongolu iweriti imiruwa mumhanga pota kutikinyika. Seemu
ya kumbeli ya meli iyanjiti kumegeka vipandi vipandi kwa makomangu ga likakala lya
makupala. [42] Wanjagira wafiriti kuwalaga watatirwa woseri kwa kutira handa wankusuga
mpaka kumbeku na kutoloka. [43] Kumbiti toziya afisa jeshi ulii kafiriti kumlopoziya
Paulu, kawaberiti nawatenda hangu. Kaamuliti walii yawamana kusuga wakopoki kulawa

mumeli na kusuga mpaka kumpeku. [44] Na wamonga wayizi pawalikolilera mumbawu ama
muvipandi vya meli vyavimegikiti. Ndo twenga ntambu yatusokiti nyanyi kumpeku.

28

Yagampatiti Paulu aku Malta

[1] Patusokiti kala nyanyi muisi iyuma, tuvimaniti kuwera shisiwa shilii shishemitwi
Malita. [2] Wenikaya wa palii watutendiriti gaherepa nentu. Vula iweriti yankwanja kutowa
na kuweriti na mbepu, su wakoziyiti motu na watushemeriti woseri twenga. [3] Paulu
kasoliti shisanka shididini sha mbawu na pakashituliti mumotu, toziya ya livuki lya
motu, njoka yakawera na usungu kalawiti mushisanka shilii na kumnyengelera muliwoku
lyakuwi. [4] Wenikaya wa palii pawamuwoniti njoka ulii kalinyengelera muliwoku lya Paulu,
su waligambiziyana, "Muntu ayu kalagaga tembera kalopoziwa kulawa mubahali, kuhowa
hapeni kumleki kalikali!" [5] Kumbiti Paulu kampuntiriti njoka ulii mumotu na mweni
katenduwitwi ndiri ata padidini. [6] Wantu waweriti wankulolera mekatutumuki ama
mekaguwi na kuhowa. Kumbiti pakwoyera kwa shipindi shitangala na kwona kwahera
shoseri shashimlawiriti, womberi wagalamburiti maholu gawu na kwanja kulonga kuwera
yomberi ndo mlungu. [7] Pakwegera na pahala palii paweriti na malambu ga mkulu gwa
shisiwa shilii yakashemitwi Publiu. Yomberi katuwankiti na kututendera kwa moyu
guherepa kwa shipindi sha mashaka matatu. [8] Tati gwakuwi Publiu kagonjiti mushitanda,
yomberi kaweriti kapyupa na kupweka mwazi. Paulu kingiriti mnumba su kamwoni na
pakaluwa Mlungu, katula mawoku pamlweri na kumponiziya. [9] Kulawirana na shitwatira
ashi, wantu woseri yawalikaliti mushisiwa shilii, walii yawaweriti walweli su wiziti
na waponiziwitwi. [10] Womberi watupananiti ligoya nentu, na twenga patuweriti kala
mumwanja kupitira mubahali, womberi watuliti mumtumbwi vintu vivuwa vyatuvifiriti.

Mwanja kulawa Malta kugenda Rumi

[11] Pa miyezi mitatu twanjiti mwanja kayi kwa meli yaigolokiti pashisiwa shilii toziya
ya shipindi sha mpepu. Meli ayi iweriti ya Alekizandiriya iweriti na alama ya milungu
mawira yawashemwa Kasita na Polukisi. [12] Patusokiti mlushi lwa Sirakusi, tulikaliti aku
kwa mashaka matatu. [13] Kulawa kulii tugenditi pampeku pa bahari na tusokiti mlushi
lwa Regiu. Lishaka lyalifatiti lyega lyalihera makakala lyanjiti kuvuma kulawa kusika,
na kwa mwanja gwa mashaka mawili tusokiti mlushi lwa Potioli. [14] Aku tuwawoniti
walongu yawatushemiriti tulikali pamuhera nawomberi kwa lijuwa limu. Su twendereyiti
na mwanja mpaka tusokiti Rumi. [15] Walongu wa aku Rumi pawapatiti visoweru vyetu,
womberi wiziti kulisoku lya Apiu na pahala papashemwa "mikahawa mitatu" kutwanka.
Paulu pakawawoniti, yomberi kalongiti mayagashii Mlungu, su shitwatira ashi shimten-
diti kaweriti na moyu.

Paulu mlushi lwa Rumi

[16] Patusokiti Rumi, Paulu wamlekeziyiti kulikala gweka yakuwi pakawera na mnjagira
yumu gwa kumlolera.

[17] Pa mashaka matatu, Paulu kawashemiti pamuhera wakulu wa Shiyawudi. Pawajo-
jinikiti kala, yomberi kawagambiriti, "Walongu wangu, tembera neni nuwatenda ndiri
shitwatira shoseri wantu wetu ama vitiba vya watati wetu kumbiti nkamulitwi aku
Yerusalemu na kutulwa mumawoku mwa Warumi. [18] Pawankosiyiti kala na kuwona nahera
shidoda shoseri, womberi wafiriti kulekeziya. [19] Kumbiti Wayawudi wamonga walemiti
shitwatira ashi, neni nazimika kukata lufaa kwa Kaisari tembera neni nweriti ndiri na
shoseri sha kuwasitaki wantu wa lushi lwangu. [20] Toziya ayi nduwa kuliwona na kuyowera
na mwenga, mana ndawalirwa minyololu ayi toziya ya litumbiru lilii lya Israeli."

[21] Womberi wamwankula, "Twenga tuwanka ndiri luhamba lwoseri kulawa Yudeya
kuusu gwenga, ama kwahera mlongu yoseri yakiziti panu na kulaviya shisoweru ama
kutakula shoseri shidoda kuusu gwenga. [22] Kumbiti metufiri kupikinira kulawa kwaku

shilii shaguhola toziya tuvimana kuwera kila pahala wantu wankutakulira madoda kuusu
womberi.”
[23] Su pawapangiti lishaka lya kuliwona na womberi, wantu wavuwa wiziti kwanjira
mandawira mpaka pamihi Paulu kawagambiriti vitwatira vivuwa na kulaviya ukapitawu
kuusu Ufalumi wa Mlungu. Yomberi kajeriti kuwatenda wajimiri shisoweru kuusu
Yesu kulawa Mumalagaliru ga Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu. [24] Wamonga
wawu wajimiriti shisoweru shakuwi kumbiti wamonga wajimira ndiri. [25] Su womberi
wajimilirana ndiri, na pawayanjiti kuwuka, Paulu katakuliti shitwatira shimu, “Rohu
Mnanagala katakuliti nakaka na watati wenu palii kupitira Isaya mbuyi gwa Mlungu,
[26] Pakalongiti,
‘Gugendi kwa wantu awa na gukawagambiri,
kupikinira hampikiniri, kumbiti hapeni mwerewi,
kulola hamloli, kumbiti hapeni mwoni.
[27] Toziya myoyu ya wantu awa iwera ikamala,
na makutu gawu gadiwa
womberi wawona ndiri.
Pamonga womberi
mewaloli kwa masu gawu
na mewapikaniri kwa makutu gawu,
mewavimani kwa myoyu yawu na mewang'alambukiri,
na neni meniwaponiziyi.’”
[28] “Su neni nfira mwenga muvimani kuwera ulopoziya wa Mlungu ujegwa kwa wantu
yawawera ndiri Wayawudi na womberi hawapikiniri!” [29] Na yomberi pakatakuliti kala
visoweru avi, Wayawudi wawuka pawawera na visoweru mumyoyu mwawu.
[30] Kwa shipindi sha vinja viwili vyoseri Paulu kalikaliti kulaa pakaya pakapangiti mweni,
kaweriti kankuwashemera woseri yawasokiti kumulamsiya. [31] Kwa ugangamala na pota na
lyoga yomberi kaweriti kankuwubwera Ufalumi wa Mlungu na kufunda kuusu Mtuwa Yesu
Kristu.

LUHAMBA LWA PAULU KWA WARUMI
ULONGOLERU

Shintola sha Warumi pamonga shilembitwi na ntumintumi Paulu mushinja sha malongu muhanu na msheshi mpaka malongu muhanu na nani Pakwiyuka Yesu. Paulu kaweriti hakeniwatyangiri wantu wa Rumi, su katumiti luhamba alu kuwagambiziya wantu yawamjimira Yesu wa aku Rumi, Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi. Kalembiti luhamba alu kulawa mulushi lwa Korintu kwakaweriti kankulikala kwa shipindi ashi. Paulu kalembiti su wantu wa maisi goseri wajimiri na kumjimira Yesu Kristu (16:26).

Shintola sha Warumi shiwera na mana nentu kwa wantu yawamjimira Yesu kila pahala na kila shipindi, toziya Paulu katakuliriti weri kuusu ulopoziya yatuweza kuupata kupitira Yesu Kristu. Viraa Paulu kakolaniziya pamuhera Shisoweru Shiwagira sha Yesu Kristu na Lipatanu lya Syayi. Wabetula wavuwa walanguziya kuwera musitali gwa muhimu nentu mushintola ashi ndo 1:16 gwagulonga, "Nushiwonera ndiri soni Shisoweru Shiwagira, toziya ashi ndo likakala lya Mlungu lyalijega ulopoziya wa kila muntu yakajimira, kwa Wayawudi huti na shakapanu kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi." Semu ya kwanja ya shintola sha Warumi (shipandi sha 1 mpaka sha 12) shiwusu umana kuusu Mlungu na semu ya pili ya shintola sha Warumi (shipandi sha 12 mpaka sha 15) iwera na malagaliru gavuwa ga vitendu kwa makaliru ga wantu yawamjimira Yesu.

Yagaweramu

- Paulu kanjiti luhamba lwakuwi kwa kulimaniziya mweni na kulonga ndo gaa yakawalemberiti, shipandi sha 1:1-15
- Shakapanu kalembiti kuusu wantu yawawera muvidoda na uwezekanu wa kupata ulopoziya kupitira Yesu Kristu, shipandi sha 1:16-11:36
- Pa avi Paulu kankulagalira vitwatira vyakutenda kwa wantu yawamjimira Kristu, shipandi sha 12:1-15:13
- Kamalaliriti shintola sha Warumi kwa kuwalamusiya wantu yawamjimila Yesu aku Rumi, shipandi sha 16.

1 Neni Paulu mmanda gwa Kristu Yesu, Mlungu kansyaguliti neni weri ntumintumi na
yakanshemiti mbweri Shisoweru shakuwi Shiwagira.
2 Shisoweru Shiwagira ashi ndo shilii Mlungu shakawalagiliti kala wantu wakuwi
kupitira wambuyi wakuwi Mumalembu Mananagala. 3 Shisoweru Shiwagira ashi shimuy-
owelera Mwana gwakuwi, Mtuwa gwetu Yesu Kristu, munshimba kayiwukiti muwukowu
wa Dawudi. 4 Kumbiti Rohu Mnanagala kamlanguziyiti Yesu Kristu Mtuwa gwetu
kawonikaniti kuwera Mwana gwa Mlungu kana makakala pakamzyukisiyiti. 5 Kupitira
mweni, Mlungu kamupananiti neni manemu ga kuwera ntumintumi gwa Kristu, su
nuwalongoziyi wantu wa isi zoseri wajimili kulawirana na njimiru. 6 Na mwenga viraa
yamuwera Rumi, mwenga Mlungu yakawashemiti muweri wantu wakuwi Yesu Kristu.
7 Su nuwalembilera mwawoseri mwenga yamulikala Rumi, ndoweni Mlungu yakawafira
na yakawashemiti muweri wantu wakuwi. Manemu na ponga ga Tati gwetu Mlungu
na Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga. 8 Pamberi pa goseri, neni
nonga mayagashii kwa Mlungu gwangu kupitira Yesu Kristu kwa mwawoseri mwenga,
toziya wantu wa pasipanu poseri wapikinira kuusu njimiru yenu. 9 Mlungu yanumtendera
kwa moyu gwangu gwoseri kwa kushibwera Shisoweru Shiwagira sha Mwana gwakuwi,
ndo mkapitawu gwangu kwa shilii shantakula kuwera sha nakaka. Mlungu kavimana
kuwera nuwahola mwenga 10 mashaka goseri nsali. Numuluwa Mlungu pakafira mweni
kampanani lupenyu lwa kuwatyangira mwenga vinu. 11 Toziya nfira nentu kuwawona
su mpati kuwapanana mafupu yagalawa kwa Rohu Mnanagala, gagatenda muweri
mgangamala. 12 Shantakula ndo ashi, yanamana kuwera twoseri hatutangani, njimiru
yenu hayinkamaziyi neni na njimiru yaneni hayiwakamaziyi mwenga. 13 Waganja wangu,

nfira muvimani kuwera mala zivuwa nfiriti kuwatyangirani mwenga, kumbiti kuweriti
na shintu shashineweleriti kutenda hangu. Nfira mpati mota nkulu neni weri pakati pa
mwenga ntambu yampatiti pakati pa wantu wamonga yawawera Wayawudi ndiri. [14] Nana
uwanda wa kutenda kwa wantu woseri yawawera Wayawudi na wantu yawawera ndiri
Wayawudi, viraa kwa wantu yawawera na luhala pamuhera na wantu yawahera luhala.
[15] Toziya ayi, nfira nentu kubwera Shisoweru Shiwagira kwa mwenga viraa yamulikala
Rumi.

Makakala ga Shisoweru Shiwagira

[16] Mona ndiri soni kubwera Shisoweru Shiwagira, toziya geni ndo makakala ga Mlungu
kuwalopoziya wantu woseri yawawera na njimiru, kwanja Wayawudi shakapanu viraa
kwa wantu yawawera Wayawudi ndiri. [17] Toziya Shisoweru Shiwagira shimlanguziya
Mlungu ntambu yakawajimira wantu waweri waheri kulongolu kwakuwi. Shitwatira ashi
shitendeka kwa njimiru kwanjira lishaka lya kwanja mpaka upeleru. Ntambu Malembu
Mananagala galembitwi, "Muntu yakamfiriziya Mlungu, hakalikali kwa njimiru." [18] Maya
ga Mlungu gagubutulwa kulawa kumpindi kuusu vidoda na ukondola wa wantu ndoweni
kwa njira zyawu zidoda zilema unakaka naumanikana. [19] Mlungu hakawakomangi
womberi, toziya goseri yagaweza kumanikana kwa Mlungu ga paweru, Mlungu mweni
kagatenda gaweri paweru kwa womberi. [20] Kwanjira Mlungu pakawumbiti pasipanu,
zyumi zyakuwi na uwezu wakuwi wa mashaka goseri na umlungu wakuwi, tembera
viwoneka ndiri kwa masu, womberi wavimaniti vintu vyakavinyawiti Mlungu. Su wantu
hapeni waweri na shipayiru. [21] Womberi wammana Mlungu, kumbiti wampananiti ndiri
ligoya lyalifiruwa ama kulonga mayagashii, kumbiti maholu gawu gawera gapotoka
na mahala gawu gamema luwindu. [22] Womberi walonga wawera na luhala kumbiti
ndo wazyigizyigi. [23] Wagalambuziyiti ukwisa wa Mlungu yakalikala mashaka goseri na
womberi wafatiti ukwisa wa vinyagu vyavinyawa mfanu gwa muntu yakahowa ama
wampongu ama wankanyama ama vigongolu yavikwawakwawa.

[24] Su Mlungu kawaleka womberi watendi vitwatira vidoda vya lumata lya myoyu yawu
na kulitenderana vitwatira vya soni munshimba zyawu. [25] Womberi wawugalambula
unakaka kuusu Mlungu kwa upayira, su waviguwira na kuvitendera vilii Mlungu vyakavi-
wumbiti pa mweni yakaumba, ndomweni kafiruwa kukwiswa mashaka goseri! Yina haa.
[26] Toziya womberi watenda hangu, Mlungu kawaleka watendi vitwatira vya soni. Ata
wadala waleka kuliwona na wapalu na waligonjeka weni kwa weni. [27] Ntambu iraayi
na wapalu, waleka kuliwona na wadala, waligonjeka weni kwa weni na walitenderana
vitwatira vya soni, su malawiranu gakuwi walijegera weni azabu yayilawirana kwa vitendu
vyawu vidoda vyawavitenda.

[28] Toziya wantu awa mumaholu gawu walemiti kummana Mlungu, Mlungu kawaleka
mumaholu gawu gapotoka, watenda galii ndogeni gafiruwa ndiri kutendwa. [29] Wamema
ntambu zyoseri zya udoda na zuluma na lwaliya na ufisadi na weya na ulagaji na
ndewu na upayira na nfiru idoda. Womberi wasengenya [30] na kulitakulirana udoda
weni kwa weni, womberi ndo wantu yawamkalaziya Mlungu na womberi ndo wafizuli
na yawawera na shibuli na kuliona na kutenda madoda na yawajimira ndiri walera
wawu. [31] Womberi wahera nfiru, watenda ndiri vilii vyawalagiliti na wahera uheri ama
lusungu kwa wamonga. [32] Wavimana kuwera Malagaliru ga Mlungu galonga kuwera wantu
yawalikala ntambu ayi, wafiruwa kuhowa. Hera ndiri kwa womberi kwendeleya kutenda
vitwatira avi, kumbiti wajimilirana na wamonga yawatenda vitwatira avi.

2

Utoza wa Mlungu

[1] Ganja gwangu, hashi gwenga gwankuwatoza wamonga? Gwenga nakamu hapeni
gujiteteyi, ata handa gwenga gwagaa, toziya paguwatoza wamonga, shakapanu gwenga
gutenda vitwatira viraa vilii vyawatenda womberi, su gulitoza gumweni. [2] Tuvimana
kuwera utoza wa Mlungu kwa wantu yawatenda vitwatira gambira avi, ndo ugoloka

panakaka. [3] Kumbiti gwenga ganja gwangu yaguwatoza wantu yawatenda vitwatira
gambira yaguvitenda gwenga, hashi, gwenga gulihola kuwera hapeni gupati utoza wa
Mlungu? [4] Ama guzarawu lusungu lwakuwi lukulu, ustaimilivu wakuwi na uhepera
wakuwi? Nakaka guvimana kuwera Mlungu ndo muheri, toziya yomberi kankujera
kukulongoziya guleki vidoda vyagutenda. [5] Kumbiti gwenga gwana ukamala na ukayidi wa
moyu, su gwankulinyawira azabu gumweni kwa lishaka lilii lya maya ga Mlungu na utoza
wa uheri wakuwi haugubutulwi. [6] Lishaka ali Mlungu hakamlipi kila muntu kugenderana
na matendu gakuwi. [7] Wantu walii yawatenda gaherepa na kusakula ukwisa na ligoya lya
Mlungu na kotu kuhowa, Mlungu hakawapanani ukomu wa mashaka goseri. [8] Kumbiti
wantu wamonga yawawera wabinafsi, yawalema vitwatira viheri na kutenda vitwatira
vidoda, Mlungu hakawamiminiri maya gakuwi. [9] Hakuweri na ntabika pamuhera na utama
kwa wantu woseri yawatenda vidoda. Haviwapati Wayawudi huti na shakapanu kwa
wantu yawawera ndiri Wayawudi viraa. [10] Kumbiti Mlungu hakawapanani ukwisa na ligoya
na ponga kwa wantu woseri yawatenda maheri, kwa Wayawudi kwanja na viraa kwa
wantu yawawera ndiri Wayawudi. [11] Toziya Mlungu hakamtozi kila muntu teratera pota
na kubagula.

[12] Wantu yawawera Wayawudi ndiri, walii yawahera Malagaliru ga Musa, womberi
watenda vidoda na hawagamili pota na Lilagaliru. Wayawudi wawera na Lilagaliru,
womberi watenda vidoda, su hawatozwi kwa Lilagaliru. [13] Toziya ndiri yawapikanira
Malagaliru kuwera ndo wamfiriziya Mlungu, kumbiti woseri yawagajimira Malagaliru ndo
wamfiriziya Mlungu. [14] Wantu yawawera Wayawudi ndiri wahera Malagaliru ga Musa,
kumbiti womberi pawatenda vilii vyavilagalirwa Mumalagaliru ga Musa, su womberi
wawera malagaliru gawu weni, ata womberi pawahera Malagaliru ga Musa. [15] Mgenderanu
gwawu gulanguziya kuwera Malagaliru galembwa mumyoyu mwawu. Myoyu yawu
viraa ilanguziya kuwera shitwatila ashi ndo shanakaka, toziya maholu gawu mala
zivuwa gawatoza na mala zimonga gawalolera. [16] Su kulawirana na Shisoweru Shiwagira
shanushibwera, ndo ntambu hayiweri mulishaka Mlungu pakatoza vitwatira vya ubada
vya wantu kupitira Yesu Kristu.

Wayawudi na Malagaliru gawu

[17] Ntambu gaa kuusu gwenga? Gumweni gulishema Myawudi, gulitumbira Lilagaliru
lya Musa na gulitumbira kuwera gwa Mlungu, [18] gushimana shakafira Mlungu gutendi
na gulifunditi Mulilagaliru kusyagula shitwatira shiheri. [19] Gwenga gwana unakaka
kuwera gwa mlonguziya gwa lwisi na guwera ulangala kwa wantu woseri yawawera
muluwindu, [20] guwera mfunda gwa wazyigizyigi na yawahera mahala. Gwana unakaka
kuwera Mulilagaliru lya Musa gwana mfanu gwa mahala gakamilika. [21] Su gwenga
guwafunda wamonga, iwera hashi gulifunda ndiri gumweni? Guwabwelera wamonga
nawiwa, kumbiti gumweni gwiwa. [22] Gulonga, "Namtenda uhumba," kumbiti gumweni
gwankutenda uhumba. Guvikalalira vinyagu, kumbiti gwenga gulitulira ulunda kwa
kwiwa mnumba zya vinyagu. [23] Gwenga gulitumbira gwana Lilagaliru lya Mlungu, kumbiti
gumzarawu Mlungu kwa kugalema Malagaliru gakuwi. [24] Malembu Mananagala galembwa,
"Toziya ya mwenga Wayawudi, wantu yawawera Wayawudi ndiri waligilanga litawu lya
Mlungu."

[25] Handa pamulijimila Lilagaliru lya Musa, kwingiziwa jandu kwamwenga hakuweri
na mana, kumbiti pamjimila ndiri Lilagaliru lya Musa mbaka memleki kwingira jandu.
[26] Handa muntu yakawera ndiri Myawudi, ndomweni kashemitwi kayingiziwitwi ndiri
jandu, pakalijimira lyalifiruwa Mulilagaliru lya Musa, Mlungu hakamuholi kuwera kayin-
giziwa jandu. [27] Wantu yawawera Wayawudi ndiri, hawakutozi gwenga Myawudi toziya
gulilema Lilagaliru lya Musa, ata paguwera na malembu ga Lilagaliru lya Musa na
gwingiziwa jandu, kumbiti womberi walijimira Lilagaliru lya Musa, ata pawawayingizi-
witwi ndiri jandu. [28] Huti ndiri kila muntu yakawoneka kwa masu kuwera Muyawudi
ndo Muyawudi gwanakaka, ama muntu hapeni kaweri Muyawudi gwanakaka toziya
kingiziwa jandu. [29] Myawudi gwanakaka ndo ulii yakaweriti Myawudi mngati, ndomweni

yakayingiziwa jandu mumoyu na ali ndo lihengu lya Rohu gwa Mlungu, ndo shitwatila ndiri sha malembu ga Lilagaliru. Muntu gwa ntambu ayi kapananitwi uzyumi, kulawa ndiri kwa wantu kumbiti kulawa kwa Mlungu.

3

1 Su Myawudi kana shishi shongeleka kuliku wamonga? Ama kwingira jandu kwana
mota gaa? 2 Yina, kwana mota zivuwa! Mlungu kawapananiti huti Wayawudi ujumbi
wakuwi. 3 Kumbiti hashiweri ashi handa wamu wawu waweriti ndiri wajimirika, hashi,
shitwatira ashi hashiwusiyi ujimirika wa Mlungu? 4 Ndala! Mlungu hakasigali gwa nakaka
mashaka goseri, tembera wantu woseri wawera wapaya. Malembu Mananagala galembwa,
"Kila paguyowera, visoweru vyaku vyavimfiriziya Mlungu,
hagukanki masitaka gaku mushizyungu."
5 Kumbiti payiwera vidoda vyetu vilanguziya kuwera Mlungu kankutenda kwa uheri, su
hatulongi kuwera Mlungu kapata ndiri uheri pakatwazibu? Neni nankutakula shimuntu.
6 Ndala! Meyiweri hangu, hashi Mlungu mekawezi kutoza pasipanu?
7 Pamonga hagulongi, payiwera neni namwaminika ndiri, wankumlanguziya Mlungu
kuwera mwaminika nentu na kumpanana ukwisa, su mentakiwiti ndiri kutozwa kuwera
gambira muntu yakana vidoda! 8 Sawa na kulonga, "Tutendi vidoda su tupati viheri!"
Wantu wamonga watuhigilanga kwa kutupayira handa tufunda ntambu ayi. Womberi
hawatozwi ntambu yawafiruwa.

Kwahera muntu yakawera muheri

9 "Hashi, tulongi kuwera Wayawudi ndo waheri kuliku wantu yawawera ndiri
Wayawudi? Ndala! Nanguziya kala kuwera Wayawudi pamuhera na wantu yawawera ndiri
Wayawudi, woseri walongoziwa na vidoda." 10 Ntambu Malembu Mananagala galembwa,
"Kwahera ata muntu yumu
yakawera muheri kulongolu kwa Mlungu,
11 Kwahera muntu yakavimana
ama ndomweni yakamsakula Mlungu.
12 Woseri wapotoka, woseri wakosa,
kwahera yakatenda viheri,
kwahera ata muntu yumu.
13 Makulamiru gawu gawera gambira lipumba lyalupalahera,
milimi yawu yimema upayira,
na mumilomu mwawu mlawa visoweru vyavilifana gambira usungu wa njoka.
14 Visoweru vyawu vimema virapu vikalipa.
15 Magulu gawu gakanongola kulaga,
16 Poseri pawagenda, womberi waleka ntabika na uharibisiya.
17 Womberi wayimana ndiri njira ya ponga,
18 Wamtira ndiri Mlungu."
19 Vinu tuvimana kuwera kila shintu Mulilagaliru lya Musa, shiwawusu wantu woseri
yawawera pasi pa Lilagaliru lya Musa, su kuwanyamaziya wantu woseri na kutenda
pasipanu poseri paweri pa utoza wa Mlungu. 20 Toziya kwahera muntu yoseri yakajimirwa
kuwera muheri kulongolu kwa Mlungu kwa kutenda shashilagalirwa Mumalagaliru ga
Musa. Lihengu lya Lilagaliru lya Musa ndo kutulanguziya hera twenga handa twana
vidoda.

Ntambu yatuwera waheri kulongolu kwa Mlungu

21 Kumbiti vinu, Mlungu yakatutenda twenga tuweri waheri kulongolu kwakuwi pota
lilagaliru lya Musa. Lilagaliru lya Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu galaviya
ukapitawu mushitwatira ashi. 22 Mlungu kawajimira wantu kuwera waheri kulongolu
kwakuwi kupitira njimiru yawu kwa Yesu Kristu. Mlungu katendaga hangu kwa woseri
yawamjimira Kristu, toziya kwahera ubagula woseri. 23 Wantu woseri watenda vidoda
na wapatali na ukwisa wa Mlungu. 24 Kumbiti kwa lifupu lya manemu ga Mlungu,

wantu woseri wamfiriziya Mlungu kwa njira ya Yesu Kristu yakawakombola. [25] Mlungu
kamlaviyiti Yesu, su kwa mwazi gwakuwi kaweri njira ya kuwalekiziya wantu vidoda
vyawu kwa njimiru yawu kwakuwi. Mlungu katenditi hangu su kapati kulanguziya kuwera
mweni ndo muheri. Pamakashu Mlungu kaweriti muhepelera pota na kulishera vidoda
vya wantu. [26] Kwa njira ayi Mlungu kalanguziya kuwera mweni ndo muheri vinu na
kamtenda muntu yoseri yakamjimira Yesu, kaweri muheri kulongolu kwakuwi. [27] Hashi,
tuweza kulitumbira kwantambu gaa? Ndala! Hashi, tulitumbira shishi? Hashi, tuweza
kulitumbira mahengu getu? Ndala! Twenga tulopoziwa kwa njimiru.
[28] Toziya Mlungu kamtenda muntu kuwera muheri kulongolu kwakuwi kwa njimiru.
Mlungu kawatenditi ndiri hangu toziya wankutenda shilii shashilagalirwa Mumalagaliru.
[29] Hashi, Mlungu ndo Mlungu gwa Wayawudi hera, ama viraa gwa wantu yawawera ndiri
Wayawudi? Yina, Mlungu ndo gwa wantu yawawera ndiri Wayawudi viraa. [30] Mlungu
ndo yumu na yomberi hakawatendi Wayawudi kuwera waheri kulongolu kwakuwi kwa
njimiru yawu na hakawatendi wantu yawawera ndiri Wayawudi kuwera waheri kulongolu
kwakuwi kwa njimiru yawu viraa. [31] Hashi, twankuitendera njimiru kugaleka Malagaliru?
Ndala, kumbiti twankugajimira malagaliru gaweri na makakala nentu.

4

Mfanu gwa Aburahamu

[1] Su twenga tutakuli hashi kuusu Aburahamu mbuyi gwetu? [2] Handa Aburahamu
katenditwi kamfiriziyi Mlungu kulawirana na vitwatira vyakatenditi, su yomberi kana
shintu sha kulitumbira, kumbiti kulongolu ndiri kwa Mlungu. [3] Toziya Mumalembu
Mananagala galembwa, "Aburahamu kamjimiriti Mlungu, Mlungu kumtenda muheri
kulongolu kwakuwi toziya ya njimiru yakuwi." [4] Muntu yakatenda lihengu wamupa
shibenamgongu, shibenamgongu shakuwi lifupu ndiri, kumbiti ndo shintu shakafiruwa
kupananwa. [5] Wantu woseri yawalitumbira munjimiru, walitumbira ndiri matendu,
kumbiti wamjimiri Mlungu yakawalekiziya vidoda, su Mlungu kawona njimiru ya wantu
awa na kuwatenda waweri waheri kulongolu kwakuwi. [6] Na Dawudi katakuliti hangu
kuusu nemeleru ya muntu ulii, Mlungu kamtenda kuwera muheri kulongolu kwakuwi
pota kugashera matendu gakuwi.
[7] "Mbaka walii yawalegiziwitwi vidoda vyawu,
walii vidoda vyawu viwusilirwa!
[8] Mbaka muntu ulii, Mtuwa hapeni kawalangi vidoda vyakuwi."
[9] Hashi, matekeleru gakalongiti Dawudi kuusu wantu yawayingiziyitwi jandu hera?
Ndala! Shitwatira ashi shiwawusu viraa wantu woseri yawayingiziyitwi ndiri jandu.
Kwatwenga tusomiti mumalembu Mananagala, "Aburahamu kamjimiriti Mlungu na
toziya ya njimiru yakuwi, Mlungu kamtenda kaweri muheri kulongolu kwakuwi." [10] Hashi,
Aburahamu kajimiritwi pamberi pa kwingiziwa jandu, ama pakingiziwitwi kala jandu?
Yomberi kajimiritwi pamberi pa kwingiziwa jandu. [11] Aburahamu kingizitwi jandu shaka-
panu, na kwingiziwa jandu aku kuweriti lilangaliru lya kulanguziya Mlungu kamtenditi
kuwera muheri kulongolu kwakuwi toziya ya njimiru yakuwi yakaweriti nayu pamberi
pa kwingiziwa jandu. Su Aburahamu kawera tati gwa shirohu kwa wantu woseri
yawamjimira Mlungu na yawatenditwi na Mlungu kuwera waheri kulongolu kwakuwi
ata weni pawayingiziwitwi ndiri jandu. [12] Vilaa yomberi ndo tati gwa wantu woseri
yawayingiziwitwi jandu, ndoweni walii yawayingiziwitwi ndiri jandu hera, kumbiti walii
yawafata njimiru ilii yakaweriti nayu tati gwetu gwa shirohu Aburahamu pamberi pa
kwingiziwa jandu.

Ntambu shakalongiti Mlungu

[13] Mlungu pakamlagiliti Aburahamu na shileri shakuwi kuwera pasipanu meiweri
pawu, su mweni katenditi, toziya ndiri ya Aburahamu kujimira Lilagaliru kumbiti
toziya yomberi kajimiriti na katenditwi na Mlungu kuwera muheri kulongolu kwakuwi

kwa njimiru. [14] Handa shilii shakalagiliti Mlungu shiwera sha wantu walii yawajimira
Lilagaliru, su njimiru hapeni iweri shintu na kwakalagiliti Mlungu hakuweri kwahera
mana. [15] Malagaliru gajega maya ga Mlungu, kumbiti handa kwahera malagaliru, hapeni
kuweri na vidoda.
[16] Su lagilu lilawirana na njimiru, viraa lilawirana na manemu ga Mlungu kwa mbereka
zyoseri zya Aburahamu, kwa wantu ndiri walii yawajimira lilagaliru kumbiti viraa kwa
wantu walii yawajimira ntambu pakatenditi Aburahamu, toziya Aburahamu ndo tati
gwa twoseri twenga. [17] Malembu Mananagala ntambu yagalonga, "Nukutenda guweri
tati gwa isi zivuwa." Yomberi ndo tati gwetu kulongolu kwa Mlungu, ndomweni
Aburahamu yakamjimira Mlungu yakawapananiti ukomu walii yawahowiti na amuli
zyakuwi muvitwatira vyaviweriti ndiri, su viwera.
[18] Aburahamu kajimiriti na kulitumbira, ata pakuweriti kwahera toziya ya kulitumbira,
su kawera "Tati gwa isi zivuwa," ntambu Malembu Mananagala galembwa, "Mbereka yaku
hayiweri shivuwa gambira ntondu." [19] Yomberi kaweriti mgogolu gwa umuli gwa vinja
miya hangu, kumbiti njimiru yakuwi izotopa ndiri, tembera kavimani kuwera hapeni
kapati mwana, viraa vilii mdala gwakuwi Sara kaweriti mpendi. [20] Aburahamu kalekiti
ndiri kujimira lagilu ya Mlungu, njimiru yakuwi imemiti makakala na kamupananiti
ukwisa Mlungu. [21] Kavimaniti nakaka kuwera Mlungu kaweza kutenda shilii shakalagiliti.
[22] Ndo mana Aburahamu, kupitira njimiru, "katenditwi na Mlungu kuwera muheri
kulongolu kwakuwi." [23] Payitakulwa, "Yomberi katenditwi kuwera muheri kulongolu kwa
Mlungu." Itakulwa ndiri kwa gweka yakuwi. [24] Womberi watulembiliriti na twenga viraa
yatutenditwi kuwera waheri, tumjimira Mlungu yakamzyukusiyiti Mtuwa gwetu Yesu.
[25] Toziya ya vidoda vyatwenga, kalaviriyitwi kahowi na kazyukisiyitwi, su katutendi tuweri
waheri kulongolu kwa Mlungu.

5

Waheri kulongolu kwa Mlungu

[1] Su vinu tutendwa kuwera waheri kulongolu kwa Mlungu kupitira njimiru, su twanayi
ponga pamuhera na Mlungu kupitira Mtuwa gwetu Yesu Kristu. [2] Yomberi katujega
twenga kupitira njimiru muntambu ayi ya manemu ga Mlungu, ndo twenga vinu tulikala.
Su twenga tunemelera litumbiru lyatutenda pamuhera ukwisa wa Mlungu. [3] Viraa twenga
tunemelera ntabika zya twenga, toziya twenga tuvimana kuwera ntabika ijega uhepelera,
[4] na uhepelera ujega unakaka kwa Mlungu na unakaka ujega litumbiru. [5] Litumbiru ali
liweza ndiri kutuzyanga, toziya Mlungu katupananiti kala mafiliru gakuwi mumyoyu mwa
twenga kwa njira ya Rohu Mnanagala, ndo yakawera lifupu lya Mlungu kwa twenga.
[6] Patuweriti twahera muntu gwakututanga kulawa muvidoda, shipindi shilii Kristu
kahowiti kwa wantu yawatenditi vidoda. [7] Shitwatira shikamala kwa muntu yoseri
kuhowa kwa muntu muheri. Pamonga muntu kaweza kujera kuhowa kwa muntu
kaherepa. [8] Kumbiti Mlungu katulanguziya twenga ntambu yakatufira nentu, toziya
shipindi patuweriti twankali twana vidoda, Kristu kahowiti kwajili ya twenga! [9] Kwa mwazi
gwakuwi twenga watutenda tumfiriziyi Mlungu, ganakaka nentu kuwera hakatulopoziyi
twenga kupitira yomberi kulawa mumaya ga Mlungu! [10] Patuweriti wangondu wa Mlungu,
kumbiti yomberi katukolaniziya mawoku kupitira kuhowa kwa Mwana gwakuwi. Vinu
tukolaniziwa mawoku na Mlungu, ganakaka nentu kuwera hatulopoziwi kupitira makaliru
ga Kristu! [11] Kumbiti aga ndiri hera, twenga tunemelera toziya ya shilii shakatenditi
Mlungu kupitira Mtuwa gwetu Yesu Kristu, ndomweni vinu katukolaniziya mawoku na
Mlungu.

Adamu na Kristu

[12] Vidoda viziti pasipanu kupitira muntu yumu Adamu na vidoda vyakuwi vitenditi
wantu wahowi. Malawiranu gakuwi, kuhowa kueneyiti kwa wantu woseri toziya woseri
watenditi vidoda. [13] Kuweriti na vidoda pasipanu pamberi pa Malagaliru kuwera, kumbiti
vidoda vitulitwi ndiri mumaholu pota malagaliru. [14] Kumbiti kwanjira shipindi sha Adamu

mpaka shipindi sha Musa, kuhowa kuwakolitimlima wantu woseri yawalikala, ata kwa
wantu woseri yawatenditi ndiri vidoda gambira vilii vyakatenditi Adamu pakalemiti
kujimilira malagaliru ga Mlungu. Adamu kaweriti lilangaliru lya Kristu yakiziti pamberi.
15 Kumbiti awa wawili walifana ndiri, toziya lifupu lya Mlungu lilifana ndiri na vidoda vya
Adamu. Shitwatira ashi sha nakaka kuwera wantu wavuwa wahowiti toziya ya vidoda vya
muntu yumu. Kumbiti manemu ga Mlungu ndo makulu nentu, su lifupu lyakuwi liwera
kwa wantu wavuwa kupitira manemu ga muntu yumu, Yesu Kristu. 16 Lifupu lya Mlungu
liwera ndiri teratera na vidoda vya muntu yumu Adamu. Pa likosa lya muntu yumu
Adamu, Mlungu katoziti, kumbiti pa makosa ga wantu wavuwa, Mlungu kawalekiziyiti.
17 Ndo nakaka kwa vidoda vya muntu yumu, kuhowa kwanjiti kukolamlima toziya ya muntu
yumu. Kumbiti shakashitenditi muntu yumu Yesu Kristu ndo malawiranu gakuwi makulu
nentu. Woseri wankiti manemu na lifupu ali lya kutendwa kuwera waheri kulongolu kwa
Mlungu, hawakolimlima muwukomu kwa njira ya muntu ayu yumu, Yesu Kristu.

18 Su likosa lya muntu yumu ntambu lyalijegiti kutoza kwa wantu woseri. Ntambu iraayi
shitendu shimu shashimfiriziya Mlungu shiwatenda wantu woseri wamjimiri na Mlungu
na kupananwa ukomu wa mashaka goseri. 19 Handa kwa kujimira ndiri kwa muntu yumu,
wantu woseri watenditwi kuwera na vidoda na ntambu iraayi kujimira kwa muntu yumu
hakuwatendi wantu wavuwa wajimirwi waweri waheri kulongolu kwa Mlungu.

20 Malagaliru galawiriti na gatenditi kwongereka vidoda, kumbiti vidoda pavyongerikiti,
manemu ga Mlungu gwongerekiti nentu. 21 Handa vidoda ntambu yavikolitimlima
mukuhowa, viraa manemu ga Mlungu gakolamlima muuheri kulongolu kwa Mlungu na
gutulongoziya twenga muwukomu wa mashaka goseri kwa njira ya Mtuwa gwetu Yesu
Kristu.

6

Tulikala toziya ya Kristu

1 Su hatutakuli shishi? Hashi twendereyi kulikala muvidoda, su manemu ga Mlungu
gongereki? 2 Ndala! Twenga tulikala gweka na vidoda, su hatwendereyi hashi kulikala
kayi muvidoda? 3 Nakaka muvimana kuwera twenga patubatizitwi tuwera pamuhera na
Kristu Yesu, watubatiziti na tuwera pamuhera na mukuhowa kwakuwi. 4 Su, patubatizitwi
mumashi iweriti handa tusilwa pamuhera na Yesu, su Kristu ntambu yakazyukiti kwa
makakala ga ukwisa wa Tati, kayi twenga tuwezi kulikala makaliru gasyayi.

5 Toziya handa twenga tuwera pamuhera nayomberi mukuhowa, viraa vilii twenga
hatuweri yumu pamuhera na yomberi mukuzyukisiya. 6 Twenga tuvimana kuwera
makaliru getu ga makashu gapinjikitwi pamuhera na Kristu palupinjika lwakuwi, su
makakala ga vidoda gaagamiziwi, natuwera kayi wamanda wa vidoda. 7 Shipindi wantu
tuhowiti pamuhera na Kristu, tulekiziwa kulawa mumakakala ga vidoda. 8 Kwanjira
patuhowiti pamuhera na Kristu, twenga tujimira kuwera hatulikali kayi pamuhera
na yomberi. 9 Twenga tuvimana handa Kristu kazyukisiwitwi kala na hapeni kahowi
kayi. Kuhowa hapeni kumkoli kayi. 10 Su toziya kahowiti, vidoda vyahera makakala
kwa yomberi, na vinu kalikala makaliru gakuwi mukulikolerana pamuhera na Mlungu.
11 Ntambu iraa ilii mwenga muliholi maweni kuwera mwagweka na vidoda, kumbiti
mulikala mukulikolerana pamuhera na Mlungu kupitira Yesu Kristu.

12 Vidoda naviwalonguziya kayi nshimba zyenu zyaziwola na mwenga kulijimira
lumatamata lwakuwi. 13 Namlaviya ata pahala pamu pa nshimba zyenu ziweri shintu
sha kutendera madoda na vidoda, kumbiti mulilaviyi maweni kwa Mlungu gambira
wantu woseri yawazyukusiwitwi na mulaviyi umuntu wenu kwa Mlungu kwa kutenda
matendu gagamfiriziya Mlungu. 14 Vidoda hapeni vikulongoziyi, toziya mwapasi ndiri pa
malagaliru, kumbiti mwapasi pa manemu ga Mlungu.

Wamanda wa Maheri.

15 Su tutakuli shishi? Hashi, tutendi vidoda toziya twapasi ndiri pa Malagaliru,
kumbiti twapasi pa manemu ga Mlungu? Ndala! 16 Nakaka muvimana kuwera mwenga

mwagambira wamanda. Handa mwenga pamujimira vidoda, malawiranu gakuwi hagaweri kuhowa. Handa pamumjimira Mlungu, malawiranu gakuwi ndo kuwera na matendu gagamfiriziya Mlungu. [17] Kumbiti gulongi mayagashii Mlungu! Tembera muweriti wamanda wa vidoda pamakashu, mjimiriti kwa moyu gwoseri gwa nakaka galii mumafundu gamupatiti. [18] Mwenga mlekeziwa kulawa muvidoda na muwera wamanda wa kutenda vyavimfiriziya Mlungu.

[19] Neni ntendera visoweru vya mashaka goseri toziya ya goyigoyi ya mwenga. Mushipindi shimu mwenga mulilaviyi maweni kuwera wamanda wa vidoda na kuwera wadoda kwa ukondola. Ntambu iraayi mwenga vinu kulilaviya maweni kutendera gambira wamanda kwa uheri kuwalonguziya mwenga muunanagala.

[20] Pamuweriti wamanda wa vidoda, muweriti kutali na kutenda uheri. [21] Hashi, mpatiti mota gaa mashaka galii kulawirana na vitwatira ndovyeni vinu vyamuviwonera soni? Malawiranu ga vitwatira vyoseri ndo kuhowa! [22] Kumbiti vinu mwenga mlopoziwa kala kulawa muvidoda na kuwera wamanda wa Mlungu. Mota yamuwera nayu vinu ndo unanagala na malawiranu gakuwi ndo ukomu wa mashaka goseri. [23] Toziya shibenamgongu sha vidoda ndo kuhowa, kumbiti lifupu lya Mlungu ndo ukomu gwa mashaka goseri kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu Mtuwa gwetu.

7

Shyelelezu kulawirana na makaliru ga ndowa

[1] Waganja wangu, hamuvimani shilii shaniza kutakula, toziya mwawoseri hamuvimani kuusu malagaliru. Malagaliru gamkolamlima muntu shipindi pakawera mkomu. [2] Mfanu, mdala yakayugitwi katatirwa na malagaliru shipindi shoseri mpalu gwakuwi pakawera mkomu, kumbiti yomberi pakahowa, shakapanu mdala ulii kalekeziwa kulawa mumalagaliru ga kuyugwa. [3] Su mdala ayu pakalikala na mpalu yumonga shipindi mpalu gwakuwi kankali mkomu, mdala ayu hawamshemi mundiyandiya. Kumbiti handa mpalu gwakuwi pakahowa, mdala ayu hapeni katatilwi mulilagalliru lya ndowa. Nayomberi pakayugwa na mpalu gwingi hapeni kashemwi mundiyandiya. [4] Ntambu iraa ayi mwenga waganja wangu, mwenga viraa muwera kutali na malagaliru kupitira nshimba ya Kristu. Vinu muwera wakuwi, yomberi ndo yawamzyukisiyiti su tupati kumtendera lihengu Mlungu. [5] Toziya patuweriti tulikala kulawirana na lumatamata lya nshimba hera, lumatamata lwa vidoda pazinikwa na malagaliru, zitenditi lihengu munshimba zyetu, na woseri twenga tusokiti muupeleru wa kuhowa. [6] Kumbiti vinu tuwera ulekeru kulawa mushibetubetu sha malagaliru, toziya tuhowa kwa shitwatira shilii shashitutenditi twenga wamanda. Twenga twankumtendera ndiri munjira ya makashu yayilembwa mumalagaliru, kumbiti munjira yasyayi ya Rohu.

Malagaliru na vidoda

[7] Hashi, su tutakuli handa malagaliru ndo vidoda? Ndala! Kumbiti ndo Malagaliru gantenditi neni kuvimana vidoda vyaviwera. Kumbiti pota Lilagaliru kulonga hangu, "Naguwera na lumatamata muvintu vyaviwera ndiri vyaku," neni menuvimani ndiri. [8] Kumbiti vidoda vipatiti lupenyu lwa lagiru kusongoziya kila ntambu ya matamata zidoda mngati mwaneni. Pota malagaliru, vidoda shintu ndiri. [9] Shipindi shimu neni weriti nuvimana ndiri malagaliru na neni weriti mkomu. Su nuvimaniti lilagaliru na ntenditi vidoda na neni weriti howa. [10] Lilagaliru ali liweriti na nfiru ya kujega ukomu, kumbiti kwa neni lijega kuhowa. [11] Toziya vidoda vitoliti lupenyu lyaluweriti mumalagaliru na vinzyangiti na kunaga.

[12] Su Lagiru lyeni ndo linanagala na malagaliru geni ndo mananagala, maheri na gaherepa.

[13] Hashi, shintu shiherepa shinjegera kuhowa? Ndala! Vidoda ndo vinjegera kuhowa kwa kutendera shintu shiherepa. Su kupitira malagaliru vidoda vilanguziwa kuwera vidoda nentu.

Nkondu mngati mwa muntu.

14 Tuvimana kuwera Malagaliru ndo ga shirohu, kumbiti neni gwa pasipanu. Neni
wamuza kuwera mmanda gwa vidoda. 15 Nuvimana ndiri shantenda, toziya ntenda ndiri
shilii shanfira kutenda, kumbiti ntenda shilii shankalalira. 16 Su payiwera ntenda shilii
shanfira ndiri kutenda, ayi ilanguziya kuwera njimira Lilagaliru ndo liherepa. 17 Su, neni
ndiri yantenda shintu ashi, kumbiti vidoda vilii vyavilikala mngati mwaneni. 18 Nuvimana
kwahera shiherepa shoseri mngati mwaneni, ayi ndo toziya ya umuntu waneni. Tembera
nfira kutenda shitwatira shiheri, weza ndiri kushitenda. 19 Weza ndiri kutenda shitwatira
shiherepa shanfira kutenda, pa pakuwi nankutenda vitwatira vidoda vyanfira ndiri
kutenda. 20 Su handa nankutenda shilii shanema kutenda, ayi ilanguziya kuwera naneni
ndiri yantenda aga, kumbiti ndo vidoda vyaneni vyavilikala mngati mwaneni.
21 Su, nyambula kuwera shintu shitenda lihengu mngati mwaneni. Panfiriti kutenda
shiheri shilii, nuliwona nankunsyagula shitwatira shidoda. 22 Mngati mumoyu mwa-
neni naganemelera malagaliru ga Mlungu. 23 Kumbiti mona shintu shimonga shitenda
lihengu mngati mwaneni, shintu shilisingana na ntambu yanfira. Ayi intenda neni weri
mmanda gwa malagaliru ga vidoda vyavitenda lihengu munshimba mwaneni. 24 Mhushu
neni! Hashi, gaa hakanopoziyi kulawa mushimba ya vidoda avi vyavijega kuhalibisiwa?
25 Mayagashii Mlungu yakatenda goseri aga kupitira Mtuwa gwetu Yesu Kristu! Hangu su,
ndo ntambu ya neni namweni,

Kwa mahala gangu nugatendera Malagaliru ga Mlungu, kumbiti kwa nshimba yaneni
nankugatendera malagaliru ga vidoda.

8

Kulikala kwa makakala ga Rohu Mnanagala.

1 Vinu kwahera utoza kwa wantu yawalikala kwa kulikolerana pamuhera na Kristu
Yesu. 2 Toziya malagaliru ga Rohu yagajega ukomu kwa kulikolerana pamuhera na Yesu
Kristu ganekeziya kulawa mumalagaliru ga vidoda yagajega kuhowa. 3 Mlungu kashitenda
shitwatira ashi, malagaliru geni gaweza ndiri kutenda toziya uzotopa wa muntu. Mlungu
kamtumiti Mwana gwakuwi pakawera na nshimba teratera na nshimba zyetu twenga
yatuwera na vidoda kuvitoza vidoda. 4 Mlungu katenditi hangu su mafiliru gaherepa ga
Malagaliru yagatendaga kwa ukamilika mngati mwa twenga yatulikala ntambu yakafira
Rohu na tulema mafiliru ga nshimba. 5 Wantu walii yawalikala kugenderana ntambu
yazifira nshimba, walongoziwa na mahala ga nshimba zyawu. Kumbiti walii yawalikala ku-
genderana ntambu yakafira Rohu, walongoziwa na Rohu ntambu yakafira. 6 Kulonguziwa
na nshimba kujega kuhowa, kumbiti kulonguziwa na Rohu kujega ukomu na ponga.
7 Su wantu yawalongoziwa na mafiliru ga nshimba ndo wankondu wa Mlungu, womberi
hapeni wagajimiri Malagaliru ga Mlungu, nakaka hapeni wawezi kugajimira. 8 Wantu walii
yawajimira mafiliru ga nshimba hapeni wamfiriziyi Mlungu.
9 Kumbiti mwenga mulikala ndiri kugenderana na mafiliru ga nshimba, ira mulikala
kugenderana na mafiliru ga Rohu, payiwera Rohu gwa Mlungu kalikala mngati mwenu.
Yoseri yakawera ndiri na Rohu gwa Kristu, yomberi ndo gwa Kristu ndiri. 10 Kumbiti
handa Kristu kamungati mwenu, Rohu ndo makaliru kwa mwenga toziya mtendwa
waheri kulongolu kwa Mlungu, kumbiti nshimba zyamwenga pazigenda kuhowa toziya ya
vidoda. 11 Payiwera Rohu gwa Mlungu yakamzyukisiyiti Yesu kalikala mngati mwenu, su
ayu yakamzyukisiyiti Kristu Yesu hakazipanani ukomu nshimba zyenu zyazifira kuhowa,
hakatendi hangu kupitira Rohu yakalikala mngati mwenu.
12 Su waganja wangu twana uwanda, kumbiti wa kulikala ndiri kugenderana na mafiliru
ga nshimba. 13 Toziya handa pamulikala kugenderana na mafiliru ga nshimba, nakaka
mgenda kuhowa, kumbiti handa kupitira Rohu mwankugalaga matendu genu gadoda,
nakaka hamlikali. 14 Woseri yawalongoziwa na Rohu gwa Mlungu ndo wana wa Mlungu.
15 Kwa Rohu yakawapanani Mlungu kawatenda ndiri mwenga wamanda na kuwatenda
muweri na lyoga, kumbiti Rohu kawatenda mwenga muweri wana wa Mlungu na kwa

makakala ga Rohu, twenga tumshema Mlungu, “Tati! Tati gwangu!” [16] Rohu gwa Mlungu
mweni kankulaviya ukapitawu na rohu zya twenga kuwera twenga ndo wana wa Mlungu.
[17] Toziya twenga twawana wa Mlungu, hatuwanki tekeleru zoseri Mlungu zyakawatuliriti
wantu wakuwi na hatuwanki pamuhera na Kristu vilii Mlungu vyakamtuliriti. Handa
patuwera pamuhera na Kristu muntabika yakuwi, hatuweri pamuhera nayomberi viraa
muukwisa wakuwi.

Ukwisa wauwiza

[18] Mona kuwera ntabika zya shipindi sha vinu hapeni gawezi kulifana na ukwisa
ulii waugenda kugubutulwa kwa twenga. [19] Vyoseri vyaviumbitwi vyankuhepera kwa
lumatamata kwa Mlungu kuwagubutulira wana wakuwi. [20] Su, viumbitwi kwa jimilirwa,
muntambu ya kuligangamaziya ndiri. Ayi ndo ntambu ndiri ya mafiliru ga viumbitwi,
kumbiti toziya ya mafiliru ga Mlungu. Pamuhera na hangu kwana matumbiru [21] kuwera
vyaviumbitwi avi viraa na vyeni havilopoziwi kulawa muwumanda wa kuhalabisiya na
haviweri pamuhera muukwisa wa ulekeru wa wana wa Mlungu. [22] Toziya tuvimana
kuwera mpaka vinu, viumbi vyoseri vyankulira kwa kutama gambira utama wa mdala
wa kulera. [23] Viumbi avi vya gweka yawu ndiri, viraa virii twenga yatuwera Rohu,
Rohu ndo yakawera lifupu lya kwanja lya Mlungu, twenga viraa tuwera na utama
mngati mwetu, patuhepera tutendwi wana wa Mlungu na nshimba zya twenga zilekeziwi.
[24] Kwa matumbiru aga twenga tulopoziwitwi. Kumbiti litumbiru lyahera mana payiwera
twankushiwona shilii shatushitumbira. Hashi, gaa kankushitumbira shilii shakashiwona
kala? [25] Handa patushitumbira shilii hatwenishiwoni, su twankushihepera kwa hepeleru.
[26] Ntambu iraa ayi Rohu kiza kututanga uzotopa yatuwera nawu. Twenga tuvimana
ndiri vyavifiruwa kumluwa Mlungu, kumbiti Rohu mweni kankutuluwira kwa Mlungu
kwa visoweru hapeni guvitakuli. [27] Na Mlungu yakawona mpaka mngati mwa mumyoyu
ya twenga, kavimana maholu ga Rohu ayu, toziya Rohu ayu kankuwaluwira wantu wa
Mlungu kugenderana na mafiliru ga Mlungu.
[28] Tuvimana kuwera muvitwatira vyoseri, Mlungu kankutenda viherepa kwa walii
yawamfira mweni, walii yakawashemiti kulawirana na mpangu gwakuwi. [29] Woseri walii
yawamanitwi kala na Mlungu viraa wasyagulitwi kala su wapati kulifana na Mwana
gwakuwi, su Mwana gwakuwi kaweri kifungua mimba pakati pa waumini wavuwa.
[30] Su walii yawasyagulitwi kala na Mlungu, viraa Mlungu ndo yakawashemiti. Walii
yakawashemiti ndo walii kawatenditi kumfiriziya Mlungu. Walii yakawatenditi kumfi-
riziya Mlungu, viraa kawapananiti ukwisa wakuwi.

Kufira kwa Mlungu mngati mwa Kristu Yesu

[31] Kulawirana na aga, twenga tutakuli hashi? Hashi, payiwera Mlungu kauwega wa
twenga, gaa yakaweza kuwera mngondu gwa twenga? Kwahera ata yumu! [32] Mlungu
kamwonera ndiri lusungu ata Mwana gwakuwi gwa gweka, kumbiti kamlaviyiti tambiku
kwa twenga woseri! Yomberi katupananiti Mwana gwakuwi. Hashi, Mlungu na Mwana
gwakuwi watushera ndiri twenga pamuhera na vitwatira vyoseri vyawatupananiti?
[33] Hashi, gaa hakawatozi wantu yawasyagulitwi na Mlungu? Ndala! Mlungu mweni
ndo yakawawusilira ukondola! [34] Hashi, gaa hakawatozi mwenga? Ndala! Kristu Yesu
ndo yakahowiti, kayi kazyukiti na kankulivaga uwega wa kumliwu wa Mlungu. Mweni
kankutuluwira! [35] Hashi, gaa yakaweza kutulekaniziya mumafiliru ga Kristu? Hashi,
tabu ama uhushu ama ntabiku ama njala, ama kuwera shivula ama hatali ama kuhowa?
[36] Malembu Mananagala ntambu yagalembwa,
“Toziya ya gwenga, twenga twamuhatari ya kuhowa vipindi vyoseri,
Tutenderwa gambira wakondolu yawagenda kulikitulwa.”

[37] Kumbiti muvitwatira avi vyoseri, tupata ukanga mkulu kupitira Yesu yakatufiriti
twenga! [38] Toziya nuvimana nakaka kwahera shintu shashiweza kutulekaniziya na mafiliru
gakuwi ama kuhowa, ama ukomu ama wantumintumi wa kumpindi, ama washamshera
ama yagalawira vinu, ama yagalawira kulongolu ama makakala, [39] ama kumpindi, ama

kumambi. Kwahera shiumbi shoseri shashiweza kutulekaniziya na mafiliru ga Mlungu
mu Mtuwa gwetu Yesu Kristu.

9

Mlungu na wantu wakuwi

1 Neni ntakula nakaka hera, neni wera gwa Kristu na hapeni nzyangi. Mahala ganeni
galongoziwa na Rohu Mnanagala, viraa gawera ukapitawu kuwera nakaka neni nzyanga
ndiri 2 pantakula kuwera nana maholu makulu na utama nentu mumoyu mwaneni 3 kwa
wantu wa isi yaneni! Handa meyiweri kwa mota yawu, mensyaguli kuwera mupangira
ya Mlungu na kulekana na Kristu. 4 Womberi ndo wantu wa Israeli, yomberi kawatenditi
womberi waweri wana wakuwi na kawagubutuliti ukwisa wakuwi na katenditi lipatanu
lyakuwi na womberi na kuwapanani Lilagaliru lya Musa, womberi wamguwiri nakaka
na wawankiti lagilu lya Mlungu. 5 Womberi wawera washiyiwuku kulawa kwa wazewi
yawamanikana na Kristu munshimba yakuwi kalawa muukowu wawu. Ukwisa uweri kwa
Mlungu yakakolamlima muvyoseri mashaka goseri! Yina haa.

6 Neni ntakula ndiri kuwera Mlungu kaweza ndiri kutenda ntambu yakalonga, toziya
hapeni tulongi kuwera wantu woseri wa Israeli ndo wantu wa Mlungu, 7 ama walerwa
woseri wa Aburahamu ndo wana wa Mlungu. Mlungu kamgambiriti Aburahamu,
"Kupitira Isaka haguweri na shiyiwuku shanukulagiliti." 8 Kwa njira yamonga kulonga,
wana woseri ndiri yawamshemiti Aburahamu "Tati" waweriti wana wa Mlungu, kumbiti
wana wa lagilu hera ndo washemitwi wana wa Aburahamu. 9 Toziya lagilu yeni ndo ayi,
"Mushinja shashiza Sara hakapati mwana."

10 Na aga goseri ndiri, Rebeka kaweriti na wana wawili wa tati yumu, mbuyi gwetu
Isaka. 11 Katakuliti aga pamberi kwiwuka kwa womberi, womberi pamberi hawenitendi
shoseri shiherepa ama shidoda, su usyagula wa Mlungu uwusu ushema wakuwi na
kwahera shoseri shawatenditi womberi. 12 Kumbiti usyagula wa mwana yumu kuweriti
malawiranu kamili ga mpangu gwa Mlungu mweni, Mlungu kamgambiriti mdala ulii,
"Mkulu hakamtenderi mpusu." 13 Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, "Neni
numufira Yakobu, kumbiti numkalalira Esawu."

14 Hashi, tutakuli shishi? Hashi, Mlungu kankubagula? Ndala! 15 Yomberi kamgambiriti
Musa, "Hanumwoneri lusungu muntu yoseri yanfira kumwonera lusungu, hanumfiri
muntu yoseri yanumfira." 16 Galitumbira ndiri ntambu yatufira twenga ama kutenda,
kumbiti su goseri galitumbira lusungu lya Mlungu. 17 Malembu Mananagala galonga hangu
kwa Farawu mfalumi gwa Misri, "Nukutenda gwenga guweri mfalumi su kukutumiya
gwenga kulanguziya makakala gangu na kutenda litawu lyangu limanikani pasipanu
poseri." 18 Mlungu kamwonera lusungu muntu yoseri yakafira na pakafira kamtenda
muntu yoseri kuwera mkayidi.

Maya ga Mlungu na lusungu lyakuwi

19 Kumbiti yumu gwenu hakankosiyi neni, Hashi, vitwatira paviwera hangu, Mlungu
kaweza hashi kumlawumu muntu? Hashi, gaa yakaweza kugadiwira mafiliru ga Mlungu?
20 Hashi, ganja gwangu, gwenga gwa gaa gumkosiya Mlungu? Hashi, shiwiga shiweza
kumkosiya mnyawa gwakuwi, "Iwera hashi gunyawa ntambu ayi?" 21 Mnyawa shiwiga
kaweza kugutendera ukaka ntambu yakafira mweni na kuvinyawa viwiga viwili kwa ukaka
ulaa ulii, shimu kwa matenderu ga ligoya na shimonga kwa matenderu ga ntambu irahayi.

22 Hangu ndo ntambu yayiwera nakaka kwa Mlungu. Yomberi kafiriti kulanguziya maya
gakuwi na kutenda makakala gakuwi gamanikani. Kumbiti yomberi ndo muhepelera kwa
walii yawaweriti lengu lya azabu yakuwi, walii yawafiruwitwi kuharabisiwa. 23 Yomberi
kafiriti kugubutula ulunda wa ukwisa wakuwi, yakatumiminiriti twenga yatuweriti
lengu lya lusungu lwakuwi, twenga walii yakatutandiriti kala kuwanka ukwisa wakuwi.
24 Twenga twawantu yawashemitwi, twenga tulawa ndiri pakati pa Wayawudi kumbiti
viraa kulawa pakati pa wantu yawawera Wayawudi ndiri. 25 Hangu ndo ntambu yakalonga
mushindora sha Hoseya,

"Wantu yawawera ndiri waneni
Hanuwashemi 'Wantu waneni.'
Isi yanuyifiriti ndiri
Hanuyishemi 'Mfira gwangu.'
[26] Palii pawagambiritwi, 'Mwenga mwa wantu waneni ndiri,'
womberi hawashemwi wana wa Mlungu yakalikala."

[27] Isaya mbuyi gwa Mlungu kankubota kuusu Israeli, "Ata handa wantu wa Israeli wawera wavuwa gambira muhanga gwa kumpwani, wavuwa ndiri ndo hawalopoziwi. [28] Mtuwa hakatendi kanongola kutoza kwakuwi kamilika pasipanu poseri." [29] Ndo gambira pakatakuliti Isaya pamberi, "Handa Mtuwa yakawera na uwezu metulekiriti twenga shiyiwuku wamu, metwizi kuwera gambira lushi lwa Sodoma, metuweri gambira lushi lwa Gomora."

Israeli na Shisoweru Shiwagira,

[30] Su twenga tutakula kuwera wantu yawawera wayawudi ndiri, yawalitenda ndiri weni kuwera waheri kulongolu kwa Mlungu kupitira ugangamala wawu weni, womberi wawera waheri kulongolu kwa Mlungu kupitira njimiru, [31] kumbiti Wayawudi, yawasakula malagaliru ga kuwatenda waweri waheri kulongolu kwa Mlungu, wapata ndiri. [32] Kwa shishi? Toziya walitumbira matendu gawu pa kutumbira njimiru. Su womberi walikwaliti panani pa "libuwi lya kulikwala." [33] Ntambu Malembu Mnanagala galonga,
"Guloli, hantuli aku Sayuni libuwi lya kuwatenda wantu walikwali,
Litalawu haliwatendi wantu waguwi.
Kumbiti muntu yoseri yakamjimira yomberi hapeni kasoniziwi."

10

[1] Waganja wangu, lumatamata lwa moyu gwangu gwoseri kuwera wenikaya wayangu Waisraeli walopoziwi! Su nuwaluwira kwa Mlungu. [2] Neni weza kulanguziya nakaka kuwera womberi wanagu moyu gwa kumsakula Mlungu, kumbiti moyu agu guweriti ndiri mumahala ganakaka. [3] Womberi wavimana ndiri Mlungu ntambu yakawatendera wantu waweri waheri kulongolu kwakuwi na wajeriti kulitendera njira yawu weni na waijimira ndiri njira ya Mlungu ya kuwatenda waweri waheri kulongolu kwakuwi. [4] Kwa kwiza kwakuwi Kristu, malagaliru gakamilika, su woseri yawajimira watendwi waheri kulongolu kwa Mlungu.

Ulopoziya kwa woseri

[5] Musa kalembiti hangu kuusu muntu kuwera muheri kulongolu kwa Mlungu kwa kugajimira malagaliru, "Muntu yoseri yakatenda vyavilagalirwa Mumalagaliru hakalikali kwa njira ayi." [6] Kumbiti Malembu Mananagala ntambu yagalonga kuusu kuwera waheri kulongolu kwa Mlungu kupitira njimiru, "Nagulikosiya gumweni mumoyu mwaku gumweni, hashi, gaa hakakweni kumpindi kwa Mlungu kumjega pasi Kristu kutulopoziya?" [7] Ama nagukosiya, "Hashi, gaa hakasuluki mpaka kumambi kumjega Kristu kulawa kwa wahowiti katulopoziyi?" [8] Malembu Mnanagala galonga hangu, "Ujumbi wa Mlungu gwa pakwegera na gwenga, gwa mumlomu mwaku na mumoyu mwaku" Su awu ndo ujumbi wa njimiru watuubwera. [9] Handa pagutakula kwa mlomu gwaku kuwera Yesu ndo Mtuwa na kujimira kuwera Mlungu kamzyukisiyiti, hagulopoziwi. [10] Muntu pakajimira kwa moyu katendwa muheri kulongolu kwa Mlungu na kwa kutakula kwa mlomu kuwera Yesu ndo Mtuwa, yomberi hakalopoziwi. [11] Malembu Mananagala galonga, "Kila muntu yakamjimira hapeni kapati soni." [12] Shitwatira ashi shiwawusu wantu woseri, toziya kwahera ntambu yingi pakati pa Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi, toziya Mlungu ndo ulaa ulii Mtuwa gwa wantu woseri na mlunda nentu kwa woseri yawamluwa. [13] Malembu Mananagala ntambu galonga, "Kila muntu yakamluwa Mtuwa kamtangi, hakalopoziwi."

[14] Hashi, womberi hawamluwi ntambu gaa yomberi yawamjimira ndiri? Womberi hawamjimiri ntambu gaa handa hawenipikiniri ujumbi wakuwi? Womberi hawapikiniri

ntambu gaa ujumbi wakuwi handa kwahera muntu yakabwelera? [15] Hashi, wantu
hawabweri hashi handa pawatangwa ndiri kugenda? Malembu Mananagala ntambu
galonga, "Ndo shitwatira shiherepa nentu kwiza kwa walii yawashibwera Shisoweru
shiwagira!" [16] Kumbiti woseri washijimira ndiri Shisoweru Shiwagira. Isaya mbuyi gwa
Mlungu katakuliti, "Mtuwa, hashi, gaa yakajimira ujumbi watwenga?" [17] Su njimiru
ilawirana na kuwupikanira ujumbi na ujumbi awu ulawirana na Shisoweru Shiwagira
kuusu Kristu.

[18] Kumbiti nkosiya, "Hashi, nakaka kuwera womberi wapikiniriti ujumbi?" Yina
wawupikaniriti. Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, "Liziwu lyawu lyeneya
pasipanu poseri, visoweru vyawu visoka mpaka upeleru wa pasipanu." [19] Kayi nkosiya,
"Hashi, iwezekana handa wantu wa Israeli wavimaniti ndiri?" Mlungu katakuliti kupitira
Musa,
"Hanuwatendi muwawoneri weya kwa woseri yawahera isi,
Hanuwatendi mwenga wantu waneni mkalari kupitira isi ya wantu wazyigizyigi."

[20] Na Mlungu katakuliti kupitira Isaya mbuyi gwakuwi pota na lyoga, "Walii yawansakuliti
ndiri, wampata neni. Nulilangulira namweni kwa walii yawansyakuliti ndiri." [21] Kumbiti
kuusu Israeli yomberi kalonga, "Paluwala poseri nuwanyosheriti mawoku gangu
kuwashemera wantu yawawera wagondu na walii yawawera msindu."

11

Lusungu lwa Mlungu kwa wantu wa Israeli

[1] Su nkosiya, hashi, Mlungu kawalema wantu wakuwi? Ndala! Namweni neni
Namwisraeli, mwiwuka gwa Aburahamu, yandawa muwukowu wa Benjamini. [2] Mlungu
kawalemiti ndiri wantu wakuwi, yakawasyaguliti kwanjira kwanja. Muvimana Mu-
malembu Mananagala ntambu galonga Eliya pakamlalamikiyiti Mlungu kuusu Israeli.
[3] "Mtuwa, womberi wawalaga wambuyi waku na kubomolanga shitalawanda shaku sha
kutambikira, neni gweka yangu hera nsigala na womberi wankunsakula kundaga." [4] Hashi,
Mlungu kamwankuliti shishi? Yomberi kawankuliti, "Nulitulira namweni wantu elufu
saba hawenimsuntamalira mlungu Baali." [5] Ndo ntambu yayiwera shipindi ashi vinu,
kwana wantu wavuwa yagasigaliti, Mlungu kawasyaguliti toziya ya manemu gakuwi.
[6] Usyagula wakuwi ulawirana na manemu gakuwi, kumbiti matendu gawu ndiri. Handa
usyagula wa Mlungu menulitumbiri matendu ga wantu, manemu gakuwi megaweri
manemu ndiri.

[7] Hashi vinu? Wantu wa Israeli wapatiti ndiri shilii shashiweriti wankushisakula,
kumbiti woseri yawasyagulitwi washipatiti. Myoyu ya wamonga iweriti ikamala.
[8] Malembu Mananagala ntambu yagalembwa,
"Mlungu kayitenda myoyu yawu kuwera ikamala,
Mpaka leru womberi masu gawu gaweza ndiri kuwona
na makutu gawu gaweza ndiri kupikinira." [9] Na Dawudi katakuliti,
"Misambu yawu ziweri vyambiru vya kuwagomiziya,
waguwi na womberi watozwi!
[10] Masu gawu gaweri na luwindu,
hapeni wawezi kuwona,
na migongu yawu imindiki kwa kutabika mashaka goseri!"

[11] Su nkosiya, hashi, Wayawudi walikwala mpaka wagamira nakamu? Ndala! Kulawirana
na likosa lyawu, ulopoziya uwawizira wantu yawawera Wayawudi ndiri, kuwatenda
Wayawudi wawawoneri weya womberi. [12] Vidoda vya Wayawudi vitenda matekeleru
gavuwa pasipanu na uhushu wa shirohu kwawu ujega matekeleru gavuwa kwa wantu
yawawera Wayawudi ndiri. Shakapanu ukamilika wa Wayawudi haujegi matekeleru
gavuwa nentu.

Ulopoziya wa wantu yawawera Wayawudi ndiri

[13] Su vinu nankutakula kwa mwenga wantu yawawera ndiri Wayawudi. Shipindi
shoseri neni wera ntumintumi kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi, nulitumbira lihengu
lyaneni, [14] mpati kuwatenda wanalushi wayagu wawawoneri weya na mpati kuwalopoziya
wamu wawu. [15] Womberi pawamlemiti Mlungu, wantu woseri wamonga yawaweriti
wangondu wa Mlungu, womberi waweriti waganja wakuwi. Hashi, hayiweri ntambu hashi
shipindi womberi pawajimilwa? Su wantu yawahowiti hawazyuki!
[16] Handa shipandi sha kwanja sha libumunda shatumpananiti Mlungu, shakapanu libu-
munda lyoseri liwera lya Mlungu. Handa mishigira ya mtera payiwera miherepa, mitambi
yakuwi iwera miherepa viraa. [17] Mitambi yamu ya mizeyituni mushiwunga idumulitwi,
lutambi lwa mizeyituni lya kuntundu liyalitwi pahala pawaliwusiyiti lutambi. Mwenga
wantu yawawera ndiri wayawudi mulifana na lutambi lwa mizeyituni lya kuntundu
na vinu mtenda pamuhera mumakaliru gagangamala ga shirohu ga Wayawudi. [18] Su
namuwazarawu walii yawadumulitwi gambira mitambi. Hashi, gwenga guweri na mtiti?
Gwenga gwa lutambi, guitanga ndiri mishigira, kumbiti mishigira ikutanga gwenga.
[19] Kumbiti hagutakuli, "Yina, kumbiti mitambi idumulwa kuusu neni kutenderwa
shumbakati." [20] Ndo nakaka. Womberi wadumulitwi toziya wajimiriti ndiri, shipindi
pagusigara pahala palii toziya gwenga gujimiri. Naguwera mtiti, kumbiti gumtili Mlungu.
[21] Payiwera Mlungu kawonera ndiri lusungu Wayawudi weni ndo gambira ntambi zya
kwanjira, hashi gulihola hakakwoneri lusungu gwenga? [22] Guliholi, su Mlungu ntambu
yakawera muheri na mkalipa, yomberi kakalipa kwa walii yawaguwiti na muheri kwa
gwenga payiwera pagwendereya mumuheri yakuwi. Handa pagwendereya ndiri, vi-
raa gwenga hagudumulwi. [23] Na wayawudi ntambu iraayi, pawaleka ukondola wawu
wa moyu, hawayoshikerwi kayi, toziya Mlungu kana uwezu wa kuwayoshikera kayi.
[24] Mwenga wantu yamuwera Wayawudi ndiri, mulifana gambira lutambi lwa mizeyituni
ntundu lyalidumulitwi, kumbiti myoshikerwi mumizyeyituni mushiwunga, pahala peni
ndo paasili penu ndiri. Wayawudi kwa ntambu ndo gambira mizeyituni ya shiwunga,
hashiweri shitwatira laisi nentu kwawu, Mlungu kuwayoshikera kayi mumtera gwawu.

Kulopoziwa kwa Israeli

[25] Waganja wangu, nfira muvimani unakaka yawulififiti namwiza kuliwona muwera
na mahala nentu. Umsindu wa Wayawudi uweriti wa katepu hera, mpaka wantu
wa Isi zimonga pawafira kuwera wamwizira Mlungu. [26] Na hangu ndo ntambu Israeli
hayilopoziwi. Ntambu Malembu Mananagala galembwa,
Mlopoziya hakizi kulawa Sayuni
na hakauwusiyi ukondola wa shiyiwuku sha Yakobu.
[27] Hantendi lipatanu lyaneni na womberi
panuviwusiya vidoda vyawu.

[28] Toziya washilema Shisoweru Shiwagira, Wayawudi wawera wangondu wa mwenga
wantu yamuwera Wayawudi ndiri. Toziya ya usyagula wa Mlungu, womberi ndo waganja
wakuwi toziya ya wambuyi wawu. [29] Mlungu kagalambula ndiri maholu gakuwi kwa walii
yawasyagulitwi na kutekelerwa. [30] Pamakashu mwenga mumlemiti Mlungu, kumbiti vinu
muwanka lusungu lya Mlungu, toziya Wayawudi walemiti kumjimira Mlungu. [31] Ntambu
iraa ayi kulawirana na lusungu lwampatiti mwenga, Wayawudi vinu wamlema Mlungu,
su womberi viraa wawanki lusungu lwa Mlungu. [32] Mlungu kawatatira wantu woseri
muukondora wawu su kapati kuwawonera lusungu wantu woseri.

Mlungu Kazyumwi

[33] Ulunda na luhala na mahala ga Mlungu ndo makulu nentu! Hashi, gaa yakaweza ku-
gatakulira matakulika gakuwi? Hashi, gaa yakaweza kuyimana njira yakuwi? [34] Malembu
Mananagala ntambu galembwa,
"Hashi, gaa yakagamana maholu ga Mtuwa?
Hashi, gaa yakaweza kuwera mshauli gwakuwi?

35 Hashi, gaa yakamupananiti Mlungu shintu shoseri,
su kamlipi kayi shintu ashi?”
36 Toziya vintu vyoseri viumbitwi na mweni, vintu vyoseri viwera kupitira mweni na viwera
kwa mweni. Ukwisa guweri kwakuwi mashaka goseri! Yina haa.

12

Makaliru ga kumtendera Mlungu

1 Su, waganja wangu toziya lusungu likulu lya Mlungu kwa twenga, muzilaviyi nshimba
zya mwenga kuwera tambiku nkomu, yaiwera nanagala na yayimfiriziya Mlungu. Ayi
ndo njira nakaka ya mwenga ya kumguwira. 2 Namulikala makaliru ga pasipanu, kumbiti
mulikali makaliru gakafira Mlungu. Mlungu katendi magalambula ga myoyu yamwenga
kwa kugagalambula maholu ga mwenga. Shakapanu hamuwezi kugamana gakafira
Mlungu na kushimana shitwatira shiheri shashimuherepeziya yomberi na shashikamilika.
3 Toziya ya manemu ga lifupu lya Mlungu kwa neni, nankumgambira kila muntu
pakati penu, nagulihola nentu gumweni kuliku ntambu yagufiruwa kuwera. Kumbiti
maholu genu gaweri na shyasi na guliholi gumweni kulawirana na njimiru ilii Mlungu
yakakupananiti.
4 Twana viwungiru vivuwa munshimba yimu na kila shiwungiru shana lihengu lyakuwi.
5 Ntambu iraa ayi tembera twenga tuvuwa, twenga twa nshimba yimu kwa kukolerana na
Kristu na kila yumu kawera shiwungiru sha muyaguwi.
6 Su twenga tugatenderi mafupu getu ga ntambu yingiyingi kulawirana na manemu
ga Mlungu gakatupananiti. Handa lifupu lya twenga ndo kubwera ujumbi wa Mlungu,
tufiruwa tutendi kulawirana na njimiru yatuwera nayu. 7 Handa twana lifupu lya
kutendera, su tutendi. Handa twana lifupu lya kufunda, su tufundi. 8 Handa twana lifupu
lya kuwatenda wamonga waweri na moyu, su tufiruwa tutendi. Handa twana lifupu lya
kulaviya, su tufiruwa kulaviya kwa moyu guherepa. Handa twana lifupu lya kugolokera
lihengu, su tufiruwa tugolokeri kwa kugangamala. Handa twana lifupu lwa kuwonera
lusungu, su tufiruwa kutenda hangu kwa nemeleru.
9 Mafiliru genu gafiruwa gakamiliki. Mshikalaliri shitwatira shoseri shikondola, mtendi
galii gaherepa. 10 Mulifiri maweni na kila yumu kamuholi kwanja muyaguwi kwa ligoya.
11 Muweri wagangamala mulihengu, namuwera goyigoyi. Mumtenderi Mtuwa kwa moyu
gwagunemelera. 12 Litumbiru lyenu liwatendi mwenga munemeleri, muweri wahepelera
muntabika zyaku na msali mashaka goseri. 13 Muwapanani wantu wa Mlungu muvintu
vyawafira na muwashemeri wahenga ukaya kwenu.
14 Mumluwi Mlungu kawatekeleri woseri yawawatabisiya, mumluwi yomberi kawa-
tekeleri na namuwapangira. 15 Munemeleri pamuhera na yawawera na nemeleru, mlili
pamuhera na woseri yawalira. 16 Mulikali kwa ponga pakati penu. Namuwera na msindu
kumbiti mwenga mnanagali. Namulihola maweni kuwera mwawaherepa kuliku wantu
wamonga.
17 Handa muntu yoseri pakakutendera vidoda, gwenga nagumtendera vidoda viraa
yomberi. Gwenga gutendi gaherepa kulongolu kwa woseri. 18 Gutendi shoseri shashi-
wezekana kuwera na ponga na kila muntu. 19 Waganja wangu namuwuzilira shisasi,
kumbiti mumlekeli Mlungu shitwatira ashi. Mtuwa kalonga Mumalembu Mananagala,
“Hambuziliri shisasi, handipi.” 20 Nentu ga aga, Malembu Mananagala galembwa, “Handa
mngondu gwaku pakawera na njala, gumpanani shiboga, pakawera na kwimuluwa,
gumpanani mashi kalandi. Kwa kutenda hangu hagumtendi kapati soni nentu gambira
makala ga motu pa mtuwi gwakuwi.” 21 Naguleka vidoda vikusindi, kumbiti guwusindi
ukondola kwa uheri.

13

Utii kwa walongoziya wa Isi

[1] Kila muntu kafiruwa kuwajimira wakolamlima wa silikari, toziya silikari yoseri ilawiti
kwa Mlungu na ukolamlima utulwa na Mlungu. [2] Yoseri yakalema ukolamlima wa isi,
kalema lilagaliru lyakalagaliriti Mlungu na muntu yoseri yakatenda hangu hakalijegeri
mweni utoza. [3] Wakolamlima wa isi watilwa ndiri na wantu walii yawatenda gaherepa,
kumbiti watilwa na wantu woseri yawatenda ukondola. Hashi, gufira guweri ndiri na lyoga
kulongolu kwa wakolamlima? Su gwenga gutendi gaherepa na womberi hawakuzyumi,
[4] toziya womberi wawera wantumintumi wa Mlungu yawatenda lihengu kwa mota ya
mwenga. Kumbiti pagutenda ukondola, su gufiruwa kuwatira toziya womberi wawera
na makakala ga kukutoza. Womberi ndo wantumintumi wa Mlungu, womberi yawawera
na azabu ya Mlungu kwa woseri yawatenda ukondola. [5] Toziya ayi mwenga mfiruwa
kuwajimira wakolamlima, hera ndiri kwa kutila azabu ya Mlungu, kumbiti viraa toziya
muvimana mumyoyu yamwenga ndo iherepa.
[6] Ntambu iraa ayi mwenga mlipaga kodi, toziya wakolamlima wankumtendera Mlungu
pawatimiza mahengu gawu. [7] Mumpanani kila muntu shakafiruwa kupata, wantu yawa-
tola kodi, muwalipi kodi na yawatola ushuru muwalipi ushuru, wantu woseri yawafiruwa
ligoya, wapananwi ligoya.

Mafiliru

[8] Namuwera na uwanda kwa muntu yoseri, kumbiti uwanda wa kulifira maweni. Muntu
yoseri yakatenda hangu kalijimira Lilagaliru. [9] Malagaliru ndo aga, "Nagutenda uhumba,
nagulaga, nagwiwa, naguwera na lumatamata kwa shintu sha muntu gwingi." Goseri aga
na gamonga gawera mulilagaliru limu, "Gumfiri muyagu ntambu yagulifira gumweni."
[10] Handa paguwafira wamonga, gwenga hapeni guwatenderi ukondola, su mafiliru ndo
ukamilika wa Lilagaliru lyoseri.
[11] Mfiruwa mtendi aga, toziya muvimana kuwera shipindi shiza sha gwenga kwimuka
mumpota. Ulopoziya wa twenga wapakwegera vinu kuliku patwanjiti kujimira. [12] Pashiru
papakwegera kupera na paliwala wapakwegera. Su twenga tuleki kutenda vitwatira
vyaviwera vya luwindu na tutoli silaha za ulangala. [13] Twenga tufiruwa tulikali ntambu
yayifiruwa na unakaka mu kila shintu shatutenda. Namuwera na lwaliya ama ulowera
ama undiyandiya ama ndewu ama weya. [14] Kumbiti Mtuwa Yesu Kristu hakawalongoziyi
mwenga, na namulihola kuusu njira za kutenda lumatamata lwa vidoda.

14

Nagumtoza mlongu gwaku

[1] Muwashemeri wantu walii yawawera na njimiru ndidini, kumbiti namakakatalu
nawomberi kuusu maholu gawu weni. [2] Njimiru ya wantu wamu iwalekiziya womberi
shintu shoseri, kumbiti muntu yakawera na njimiru ndidini kaliyaga likolu hera. [3] Muntu
yakaliya shintu shoseri nakamtoza muntu yakaliya ndiri kila shintu na ulii yakaliya likolu
hera nakamtoza muntu yakaliya kila shintu, toziya Mlungu kamshemera muntu ayu.
[4] Hashi, gwenga gwa gaa yagumtoza ntumintumi gwa muntu yumonga? Ali ndo lishawuli
lya Mtuwa kuwera womberi wapati ama wapati ndiri. Womberi hawapati, toziya Mtuwa
kaweza kuwatenda womberi wapati.
[5] Wantu wamu wahola kuwera lishaka tunga lyana ligoya nentu kuliku mashaka
gamonga na wamonga walihola kuwera goseri gawera teratera. Kila muntu kaweri na
msimamu gwa mahala gakuwi. [6] Wantu woseri yawalihola nentu kuusu lishaka tunga,
watenda hangu kwa kumpanana ligoya Mtuwa. Womberi yawaliya kila shintu, watenda
kwa kumpanana ligoya Mtuwa, toziya womberi walonga mayagashii Mlungu kwa shiboga.
Na woseri yawaliya ndiri kila shintu, wankutenda hangu kwa kumpanana ligoya Mtuwa
na walonga mayagashii Mlungu. [7] Twenga tulikala ndiri toziya ya twaweni twenga hera
na twenga tuhowa ndiri toziya ya twaweni twenga hera. [8] Handa patulikala tulikala toziya
ya Mtuwa na handa patuhowa tuhowa toziya ya Mtuwa. Su patuhowa ama patulikala,
twenga twawantu wa Mtuwa. [9] Toziya Kristu kahowiti na kazyukiti su kapati kuwera
Mtuwa gwa wakomu na yawahowiti. [10] Iwera hashi gwenga gwankuwatoza wamonga

yawaliya likolu hera? Iwera hashi gwenga gwankuwabeza walongu wamonga yawaliya kila
shintu? Twenga twoseri hatugoloki kutozwa kulongolu kwa Mlungu. [11] Ntambu Malembu
Mananagala galembwa,
"Mtuwa kalonga, nakaka neni Mlungu mkomu,
Kila muntu hakansuntamalili neni
na kila muntu hakankwisi neni ndo Mlungu."

[12] Shakapanu kila muntu pakati pa twenga, hakalaviyi mawalanga kulongolu kwa Mlungu.

Naguwatenda wamonga watendi vidoda

[13] Su, tuleki kulitozana twaweni, kumbiti tuleki kutenda shoseri shashiwatenda wa-
monga watendi vidoda. [14] Kulikolerana kwangu pamuhera na Mtuwa Yesu, kuntenda
neni moni kwahera shiboga shashiwera shihumba, kumbiti handa gujimira kuwera
shiboga shamu shiwera shihumba, shakapanu shiwera shihumba kwa gwenga. [15] Handa
paguwatenduwa wamonga toziya ya shintu shoseri shaguliya, matendu gaku gahera
mafiliru. Naguleka shiboga shaguliya shimwagamiziyi muntu ndomweni Kristu kahowiti
toziya yamweni. [16] Su namjimira shintu shamushiwona kuwera shiheri washibeza. [17] Toziya
Ufalumi wa Mlungu ndo ndiri kuliya na kulanda, kumbiti kumfiriziya Mlungu na kuwera
na ponga na kuwera na nemeleru yayijegwa na Rohu Mnanagala. [18] Na pagumtendera
Kristu ntambu ayi, gwenga gumuherepeziya Mlungu na kujimirwa na wantu.

[19] Su twenga tufiruwa mashaka goseri tuvitendi vitwatira vyavijega ponga na galii
yagatutenda tulitangani twaweni. [20] Su nagulyagamiziya lihengu lyakatenditi Mlungu
toziya ya viboga. Viboga vyoseri guweza kuliya, kumbiti iherepa ndiri kuliya viboga
vyavimtenda muntu yoseri katendi vidoda. [21] Mbaka kuleka kuliya litota na kulanda
togwa, ama kutenda shoseri shilii shashiwatenda walongu watendi vidoda. [22] Su gukoleri
shagujimira kuusu shitwatira ashi, shakapanu pakati pa gwenga na Mlungu. Mbaka kwa
wantu walii yawajimira ndiri kutenda vidoda, pawajimira kutenda shintu shoseri womberi
wavimana kuwera goseri gaherepa [23] kumbiti muntu yakahera unakaka kuusu shiboga
shawaliya, Mlungu hakamtozi pawaliya, toziya matendu gawu gawera munjimiru. Na
shoseri shashiwera ndiri munjimiru ndo vidoda.

15

Mleki kulifira maweni

[1] Twenga yatuwera wagangamala munjimiru tufiruwa kuwatanga walii yawahera
likakala kuzitola shida zyawu. Natulifiriziya twaweni hera. [2] Kila yumu gwetu kafiruwa
kumfiriziya gwapakwegera gwakuwi kwa maheri su ayu kapati kulinyawa munjimiru.
[3] Toziya Kristu kalipendeleya ndiri mweni, kumbiti kaweriti handa ntambu yagatakuliti
Malembu, "Nyengu zyoseri zawakulaviliriti gwenga zimpata neni." [4] Goseri yagalembitwi
galembwa kutufunda twenga su kulawirana na hepera na manemu gatupananwa na
Malembu Mananagala aga tupati kuwera na matumbiru. [5] Mlungu yakawera shanjiru
sha hepera na manemu goseri, kawapanani mwenga kuwera na mkoleranu gumu kwa
kugenderana na mfanu gwakuwi Yesu Kristu. [6] Su mawoseri mwenga na kwa liziwu limu,
mumkwisi Mlungu, Tati gwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu.

Visoweru viheri kwa wantu yawawera Wayawudi ndiri

[7] Su, mulishemerani toziya ya ukwisa wa Mlungu, Kristu ntambu yakawashemeliriti.
[8] Toziya nuwagambirani kuwera Kristu kiziti kuwera ntumintumi gwa Wayawudi kapati
kulanguziya uwaminika wa Mlungu na malagilu ga Mlungu gakawapananiti wambuyi
wetu gapati kutimiya, [9] su nawomberi wantu yawawera Wayawudi ndiri, wapati kumkwisa
Mlungu toziya ya lusungu lwakuwi. Ntambu yagalonga Malembu Mnanagala,
"Hangu hanukukwisi gwenga muwamu mwa wantu yawawera Wayawudi ndiri,
Hanuziyimbi zyuma za litawu lyaku." [10] Kayi Malembu galonga,
"Mnemeleri, mwenga wantu yawawera Wayawudi ndiri,
mnemeri pamuhera na wantu wa Mlungu!"

[11] Kayi,
"Mumzyumi Mtuwa, wantu woseri yamuwera Wayawudi ndiri,
mwawoseri mwenga, mumzyumi!"

[12] Kayi Isaya kalonga,
"Hakalawili muntu mushiyiwuku sha Yese, yomberi hakakolimlima wantu yawawera Wayawudi ndiri,
na womberi hawamtumbiri."
[13] Mlungu yakawera shyanjiru sha litumbiru, kawamemiziyi nemeleru yoseri na ponga kulawirana na njimiru yenu, litumbiru lyenu lipati kongereka kwa likakala lya Rohu Mnanagala.

Utenderu wa Paulu

[14] Waganja wangu, namweni neni nuvimana nakaka kuwera mwenga viraa mmema lusungu na mahala goseri na muweza kulitakulirana maweni kwa maweni. [15] Kumbiti nuwalembirani muluhamba alu pota lyoga, mpati kuwaholuziya kuusu shitwatira ashi. Ntenda hangu toziya ya maheri gakanupiti Mlungu [16] ga kuwera ntumintumi gwa Yesu Kristu kwa wantu yawawera Wayawudi ndiri. Lihengu lyangu ali lya shitambika kubwera Shisoweru Shiwagira sha Mlungu su wantu yawawera ndiri Wayawudi wapati kuwera tambiku yayijimirwa na Mlungu, tambiku yayipungitwi na Rohu Mnanagala. [17] Hangu, pamuhera na Kristu Yesu, neni weza kulitumbira lihengu lyangu kwajili ya Mlungu. [18] Njera ndiri kutakula shintu shimonga shoseri kumbiti shilii hera ndosheni Kristu Yesu kashitenda kwa kundendera neni su wantu yawawera Wayawudi ndiri wapati kujimira. Katenda hangu kwa visoweru na vitendu, [19] kwa likakala lya mauzauza na makangashu na kwa likakala lya Rohu gwa Mlungu. Su, kwa mwanja gwa kila pahala, kwanjira Yerusalemu kulii mpaka Yeriku, nushibwera weri Shisoweru Shiwagira Sha Kristu. [20] Nfira kubwera visoweru viwagira mashaka goseri poseri litawu lya Kristu halyenipikiniriki, naniza kunyawa shanjiru kwa muntu gwingi. [21] Ntambu yagatakula Malembu Mananagala,
wantu woseri hawenibwelerwi visoweru vyakuwi hawaviwoni,
na wantu hawenipikiniri hawavimani.

Matandiru ga Paulu ga kutyangira Ruma

[22] Toziya ayi waneweleriti mala zivuwa kwiza kwa mwenga. [23] Kumbiti tembera vinu malira lihengu lyangu wega azi na kwa vinja vivuwa neni wera na mafiliru makulu ga kwiza kwa mwenga kuwalola. [24] Nulitumbira kutenda hangu vinu, nfiriti kuwalolani neni panwera mumwanja gwa kugenda Hisipaniya na muntangi kwa mwanja agu pakunemelera kala kuwera kwa shipindi panwera na mwenga. [25] Kumbiti, kwa vinu nunkugenda kuwatendera wantu wa Mlungu wa kulii Yerusalemu. [26] Toziya Shikundi sha wantu shawamjimira Yesu aku Makedoniya na Akaya wafira kutenda mshangu yawu kuwatanga wantu wa Mlungu yawawera wahushu wa aku Yerusalemu. [27] Weni wafira kutenda hangu, kumbiti nakaka, ali lihengu lyawu kwa womberi. Toziya payiwera wantu yawawera Wayawudi ndiri washiliki tekelera za shirohu za Wayawudi, wafiruwa na womberi viraa wawatenderi Wayawudi munfira zyawu za pasipanu. [28] Pantenda kala lihengu ali na kuwapanana mshangu agu gwagujojiniritwi kwajili ya womberi, hanuwatyangiri mwenga neni panwera mumwanja kugenda Hisipaniya. [29] Nuvimana kuwera paniza kwamwenga hanuwajegeri tekelera zivuwa za Kristu.

[30] Su, waganja wangu nuwaluwani kwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu na kwa ufiru wawujegwa na Rohu, munjimiri kwa kunduwira kwa Mlungu. [31] Mluwi mpati kulopoziwa muwamu mwa walii yawajimira ndiri yawawera Yudeya na utenderu waneni Yerusalemu upati kujimirwa na wantu wa Mlungu yawawera aku. [32] Hangu, Mlungu pakafira, neni hanwezi kwiza kwa mwenga kwa nemelera, hanoyeri pamuhera na mwenga. [33] Mlungu yakawera shanjiru sha ponga, kaweri na mawoseri mwenga. Yina haa.

16

Kulamsiwa kwa wantu wa gweka

1 Nfira kuwagambira viherepa kuusu muhasha gwetu Feiba ndomweni ntumintumi
mushipinga sha wantu shawamjimira Yesu aku Kenkireya. 2 Mumwanki kwajili ya Mtuwa
ntambu yawafiruwa kutenda kwa wantu wa Mlungu. Mtangi ntambu yoseri yakafira
kulawa kwa mwenga. Toziya yomberi kawera muheri nentu kwa wantu wavuwa ata kwa
neni.
3 Malamusiwu ganeni gawafikiri Prisila na Akula, watenda lihengu pamuhera na
wayangu kwa Kristu Yesu. 4 Womberi walituliti muhatari mumakaliru gawu kwajili
ya neni, wafiruwa kuwagambira mayagashii, kulawa kwa neni hera ndiri viraa avi
kulawa kwa vipinga vyoseri vya wantu yawamjimira Yesu, wantu wa maisi gamonga.
5 Nuwalamsiyani viraa Shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, shilii shawaliwona ukaya
kwawu. Nuwalamsiya waganja wangu Epainetu yakawera gwa kwanja mumkowa gwa
Asiya kumjimira Kristu.
6 Mumlamsiyi Mariya yomberi katenda lihengu kwa kugangamala kwajili ya mwenga.
7 Nuwalamsiya Andreniku na Yunia wantu wa lushi wayangu yawatatiritwi mushibetubetu
pamuhera na neni. Womberi wamanikana nentu wamu mwa wantumintumi, kayi
waweriti Wakristu pamberi paneni.
8 Nukulamsiya Apliatu ganja gwangu mukuwera pamuhera na Mtuwa. 9 Numulamsiya
Aribanu, mtenda lihengu pamuhera na neni mu Kristu, numulamsiya viraa na ganja
gwangu Staku. 10 Mumlamsiyi Apelisi yakamfiriziya Kristu. Nuwalamsiya wa kaya ya
Aristabulu. 11 Nuwalamusiya yawalikala mnumba ya Herodiana, muntu muyangu gwa lushi
na kwa waganja wa Narikisi yawawera wa Mtuwa.
12 Muwalamsiyi Trifena na Trufosa yawatenda lihengu muuntumintumi mwa Mtuwa
na ganja gwangu Perisi yakatenda gavuwa kwanjili ya Mtuwa. 13 Mumlamsiyi Rufu
yakasyagulitwi na Mlungu, muntu kagangamala nentu mulihengu lya Mtuwa na mawu
gwakuwi ndo mawu gwangu viraa, 14 Muwalamsiyi Asunkritu na fleguni na Herimesi na
Patroba na Herimi na walongu woseri yawawera pamuwera nawomberi. 15 Muwalamsiyi
Filologu na Yulia na Neria na mlongu gwakuwi na Olimpasi pamuhera na wantu woseri
wa Mlungu yawawera pamuhera nawomberi.
16 Mulilamsiyi maweni kwa maweni kwa liranguliru lya ufiru. Shipinga shoseri sha
wantu yawamjimira Kristu, shiwalamusiyani.

Kulonga kwa upeleru

17 Waganja wangu nuwaluwani muwalaviyi woseri yawajega malekaniru kwa wayawu
na kuwatenda wantu wamonga waguwi, ntambu imonga na mafunda gawafunda. Mul-
ishapiri na wantu awa. 18 Toziya wantu wa ntambu ayi wamtendera ndiri Kristu Mtuwa
gwetu, kumbiti wavitendera vitwatira vyawu weni, kwa visoweru vyawu vinoga na
kubwera kwawu kwa kuzyangazyanga kugalambula myoyu ya wantu waheri. 19 Kala muntu
kapikanira kuusu kujimira kwa mwenga na hangu muwera toziya ya sekelera yaneni,
nuwafilirani muweri na luhala muvitwatira viheri, pota likosa kuusu shitwatira shidoda.
20 Na Mlungu shanjiru sha ponga hakakawi ndiri kumbogoyola Shetani pasi pa magulu
genu. Manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri na mwenga.
21 Timotewu mtenda lihengu myangu kawalamsiyani. Viraa avi na Lukiu na Yasoni na
Sosipita, mwana lushi muyangu. Kawalamusiyani.
22 Na neni Teritiwu numulembeleriti luhamba alu, nuwalamsiya kwa litawu lya Mtuwa.
23 Gayu mwenikaya gwangu, pamuhera na shipinga shoseri sha wantu yawamjimira
Yesu, shilii shawaliwona ukaya kwawu, yomberi kawalamusiya, Erastu mtula mpiya gwa
lushi alu, pamuhera na Kwaritu, wawalamsiya. 24 Manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu
gaweri pamuhera na mwenga.

Maluwa ga kumkwisa Mlungu

[25] Su, vinu na tumkwisi Mlungu yakaweza kuwakamaziya mu Shisoweru Shiwagira
shanushibweriti kuusu ujumbi wa Yesu Kristu na mukubada kulii kwa kulanguziyiti
na kweni kuweriti kufifika kwa vinja vivuwa vyavipititi. [26] Kumbiti vinu nakaka ayi
wairanguziya kwa njira ya Malembu ga wambuyi wa Mlungu na kwa amuli ya Mlungu
gwa mashaka goseri, su maisi goseri galii gapati kumjimira na kumtii.
[27] Mlungu yakawera gweka yakuwi, yakawera na luhala, ndomweni kwa njira ya Yesu
Kristu, ukwisa uwera kwa mweni mashaka goseri. Yina haa.

LUHAMBA LWA KWANJA LWA PAULU KWA WAKORINTU
ULONGOLERU

Luhamba lwa kwanja kwa Wakorintu lulembitwi na ntumintumi Paulu mushinja sha malongu muhanu na tanu Pakwiyuka Yesu (1:1). Alu ndo luhamba lwa kwanja pakati pa mahamba mawili gatuwera nagu gakalembiti Paulu kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Korintu. Pamonga luhamba alu lulembitwi mushipindi shakaweriti kankulikala Efesu pamberi pa mpangu gwakuwi gwa kuwatyangira wantu wa Korintu mumwanja gwakuwi gwa kugenda na kuwuya kulawa Makedoniya (16:5-9).

Luhamba alu ndo mawankula ga visoweru vyakawankiti Paulu kulawa kwa walongu wamu wa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu kuusu vitwatira vidoda vyavitendikiti pakati pawu, paiwera pamuhera na malekaniru na uhumba. Lushi lwa Korintu lumanikana nentu kwa vitwatira vyakuwi vya uhumba, su shiwera ndiri shitwatira sha kulikangasha kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu kulemberwa kuusu vitwatira vya ntambu ayi. 1Korintu iwera na shipandi shashimanikana nentu kuusu mafiliru (13).

Yagaweramu

Paulu kankuwalamsiya Wakorintu na kumgambira mayagashii Mlungu kwajili ya womberi, shipandi sha 1:1-9

Shakapanu kankuyowelera kuusu visoweru vyakapatiti kuusu malekaniru mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Korintu, shipandi sha 1:10-4:21

Kayi kankuyowelera vitwatira vya uhumba na vitwatira vya kusitakiana na kulijega mushizyungu, shipandi sha 5 mpaka shipandi sha 6.

Shakapanu kankulagalira kuusu vitwatira vya ndowa na kulaviya tambiku kwa vinyagu na kuguwira na mafupu ga shirohu na uzyukusiwu, shipandi sha 7 mpaka shipandi sha 15.

Upeleru kankumalalira kuusu malagaliru ga vitendu na malagaliru ga muntu mweni, shipandi sha 16.

[1] Neni Paulu yawanshemiti kuwera ntumintumi gwa Yesu Kristu kwa mafiliru ga Mlungu na mlongu muyetu Sosteni.

[2] Twankuwalembelerani mwenga yamuwera shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku lushi lwa Korintu. Mwenga mtendwa wananagala toziya mulikolerana pamuhera na Yesu Kristu, mshemitwi muweri wantu wa Mlungu, pamuhera na wantu woseri kila pahala pawamguwira Mtuwa gwetu Yesu Kristu, yakawera Mtuwa gwawu na gwetu viraa. [3] Manemu na ponga ya Mlungu Tati gwetu na ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu, gaweri pamuhera na mwenga.

Tekeleru zya Mlungu kupitira Yesu Kristu

[4] Mashaka goseri numgambira Mlungu mayagashii kwajili ya mwenga, toziya ya manemu gakawapananiti mwenga kupitira Yesu Kristu. [5] Toziya kwa kulikolerana pamuhera na Kristu muwera walunda mukila shintu. Mpananwa kutakula na kumana. [6] Ujumbi kuusu Kristu wanakaka mngati mwenu. [7] Hangu mpungukiwitwi ndiri lifupu lyoseri lyampananitwi na Rohu Mnanagala, pamuwera mwankuhepera kugubutulwa kwakuwi Mtuwa gwetu Yesu Kristu. [8] Nayomberi hakawagangamaziyi mwenga mpaka upeleru, mpati kuwoneka pota na ukondola mulishaka lilii lya Mtuwa gwetu Yesu Kristu. [9] Mlungu yakawera mwaminika, kawashemiti mwenga muweri pamuhera na Mwana gwakuwi Yesu Kristu, Mtuwa gwetu.

Kulibagulana kwa wantu yawamjimira Yesu

[10] Wantu yawamjimira Yesu wayangu, nuwaluweni kwa litawu lya Mtuwa gwetu Yesu Kristu, mulijimilirani mukila shintu shamtakula, su nakuwera malekaniru pakati pa mwenga. Mulikolerani nakamu pamuwera na liholu limu na nfiru yimu. [11] Wantu

yawamjimira Yesu wayangu, wantu wamonga kulawa kwa kaya ya Kloyi, wang'ambira
kuwera mwenga mwankulirewa. 12 Neni nfira kutakula shampikiniriti kulawa pakati pa
mwenga, yumu kalonga, "Neni gwa Paulu", Yumonga kalonga "Neni gwa Apolu", Na
yumonga kalonga, "Neni gwa Peteru." Kwa litawu lya Shigiriki wamshema Kefa, na
yumonga kalonga, "Neni gwa Kristu." 13 Hashi, Kristu kabagulika? Hashi, Paulu ndo
yawampingikiti kwajili ya Mwenga? Ama hashi, mbatizitwi gambira ntumintumi gwa
Paulu?
14 Mayagashii Mlungu toziya numubatiziti ndiri muntu yoseri pakati penu, kumbiti hera
Krispu na Gayu. 15 Su kwahera muntu yakaweza kutakula kuwera mwenga wakubatizeni
kwa litawu lyaneni. 16 Nulihola, vilaa numubatiziti Stefana na kaya yakuwi, kumbiti mani
panumbatiziti muntu gwingi. 17 Kristu kantumiti ndiri kubatiza, kumbiti nuwabweleri
wantu Shisoweru Shiwagira, kayi nushibweri pota na kutendera luhala lwa mbweru za
wantu, su makakala ga kuhowa kwa Kristu palupingika nagawoneki kuweri shintu ndiri.

Kristu ndo likakala na luhala lwa Mlungu

18 Toziya ujumbi wa kuhowa kwa Kristu palupingika kuwera uzigizigi kwa wantu
yawagamira, kumbiti kwa twenga yatulopoziwa, ujumbi awu ndo makakala ga Mlungu.
19 Malembu Mananagala galonga,
"Aharibisiyi luhala lwa yawawera na luhala,
Na mahala ga wantu hanyasili kutali."
20 Su kakoshi yakawera na luhala? Hashi, kakoshi mfunda gwa malagaliru? Hashi, kakoshi
shikambaku gwa kutakuziyana gwa pasipanu? Mlungu kulanguziyiti kuwera luhala lwa
pasipanu lyahera mahala.
21 Toziya kwa luhala lwa Mlungu, wantu hapeni wammani Mlungu kwa njira ya
luhala lwawu weni. Mlungu kafiriziwiti kuwalopoziya wantu yawajimira kupitira shizyi-
gizyigi shatuwabwerera. 22 Wayawudi wafira lilangaliru handa shilangaliru, Wagiriki
wankusakula luhala. 23 Kumbiti twenga twankumbwera Kristu yawampingikiti. Kwa
Wayawudi shitwatira ashi shiwera shileweleru na kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi
shiwera shizyigizyigi, 24 kumbiti kwa walii yawashemitwi na Mlungu, Wayawudi pamuhera
na wantu yawawera ndiri Wayawudi, Kristu ndo likakala lya Mlungu na luhala lwa Mlungu.
25 Toziya shashiwoneka kuwera uzigizigi wa Mlungu, shiwera na luhala kuliku luhala lwa
muntu, na shilii shashiwoneka shahera makakala ga Mlungu, shiwera na likakala kuliku
likakala lya muntu.
26 Wantu yawamjimira Yesu wayangu, vinu muliholi Mlungu pakawashema, wavuwa
wenu waweriti ndiri na luhala lwa munshimba na wantu wavuwa ndiri yawawera na
makakala na wantu wavua ndiri yawawera na ukulu. 27 Kumbiti Mlungu kavisyaguliti
vitwatira vyaviwoneka pasipanu kuwera vizigizigi, su kawasoniziyi wantu yawawera na
luhala na Mlungu kavisyaguliti vitwatira vilii pasipanu viwoneka legilegi, su kawasoniziyi
wantu yayawera na makakala. 28 Mlungu kavisyagula vitwatira vilii pasipanu viwoneka
vyavifaa ndiri na vyawavizarawu, su kavihalabisiyi vilii vyaviwoneka na wantu kuwera
shintu shikulu. 29 Su kwahera muntu yoseri yakaweza kulitumbira shoseri kulongolu kwa
Mlungu. 30 Kumbiti Mlungu ndo yakawakolelerani pamuhera na Yesu Kristu. Mlungu
kamtenditi Kristu kaweri luhala lwetu, kwa njira yakuwi twenga tutendwa waheri
kulongolu kwa Mlungu, tuweri wantu wananagala wa Mlungu na kulopoziwa. 31 Su
Malembu Mananagala ntambu yagalonga, "Yakafira kulitumbira, kalitumbiri Mtuwa
ntambu yakatenda."

2

Ujumbi wa Yesu yawampingikiti

1 Walongu wayangu, neni paniziti kwa mwenga nuwabweliriti ndiri bada nakaka ya
ujumbi wa Mlungu kwa visoweru viherepa, ama kwa luhala lwa muntu. 2 Toziya panilikaliti
na mwenga amuwiti kulyaluwa goseri, ira kummana Yesu Kristu, ulii yawampingikiti.
3 Paniziti kwa mwenga nweriti legilegi, nendemera kwa lyoga nentu. 4 Mafundishu ganeni

na mabweru ganeni, gawera ndiri kwa visoweru viherepa na ga luhala lya kuwakwegera
wantu, kumbiti gaweriti na makakala ga Rohu gwa Mlungu. [5] Ntenditi hangu, su njimiru
ya mwenga nayilitumbira luhala lwa muntu, kumbiti ilikali mumakakala ga Mlungu.

Luhala lwa Mlungu

[6] Pamuhera na hangu, tubwera ujumbi wa luhala kwa walii yawakula murohu. Kumbiti
luhala alu lwa pasipanu ndiri ama lwa wakolamlima ndiri wa pasipanu, yawagenda
kwagamira. [7] Luhala lwanuwabwelera ndo luhala lwa bada ya Mlungu, luhala lwalufifikiti,
yomberi lwakalusyaguliti kala kwanjira makashu kwajili ya ukwisa wa twenga, pamberi
pa kuwumbwa pasipanu. [8] Kwahera ata mkolamlima yoseri gwa pasipanu yakalumaniti
luhala alu. Handa mewalumaniti, womberi mewampingiki ndiri Mtuwa gwa ukwisa.
[9] Kumbiti ntambu yagatakula Malembu Mananagala,
"Vitwatila vyeni lisu lipatiti ndiri kuwona, ama likutu kupikinira,
Vitwatira vyeni muntu kapatiti ndiri kuvihola mumoyu,
Aga ndo Mlungu gakawatandiriti walii yawamfira."
[10] Avi ndo vitwatira Mlungu vyakatugubutuluriti kwa njira ya Rohu gwakuwi. Toziya
Rohu kalola lola kila shintu ata vitwatira vyaviwera mungati mwa Mlungu. [11] Hashi,
gaa yakaweza kugamana galii gagawera mngati mwa muntu handa ndiri rohu gwakuwi
yakawera mngati mwakuwi mweni? Su ntambu iraayi, kwahera yakavimana vitwatira
vya Mlungu, kumbiti Rohu gwa Mlungu. [12] Twenga twankiti ndiri rohu gwa pasipanu,
kumbiti twankiti Rohu yakalawiti kwa Mlungu su tuweza kuvimana vyoseri Mlungu
vyakatupananiti.
[13] Su twenga twankutakula ndiri kwa visoweru vyawatufunditi kwa luhala lwa muntu,
kumbiti twankutakula kwa visoweru vyatufunditwi na Rohu, patuvitakulira vitwatira vya
shirohu kwa wantu yawawera na Rohu. [14] Muntu yakahera Rohu hapeni kawanki vitwatira
vya Rohu gwa Mlungu, vitwatira avi viwoneka vya uzigizigi hera kwakuwi na hapeni
kavimani, toziya gamanikana hera kwa utanga wa Rohu. [15] Muntu yoseri yakawera na
Rohu gwa Mlungu ayu kaweza kuyambula uherepa wa kila shintu, kumbiti kwahera muntu
yakaweza kumtoza. [16] Malembu Mananagala galonga,
"Gani yakaweza kugamana mahala ga Mtuwa?
Gani yakaweza kumfunda Mtuwa?"
Kumbiti twenga twana mahala ga Kristu.

3

Wantumintumi wa Mlungu

[1] Walongu wayangu, neni mweziti ndiri kutakula na mwenga gambira wana wina na
Rohu gwa Mlungu, ntakula na mwenga gambira wantu wa pasipanu, gambira wanonu
mumakaliru ga Shikristu. [2] Nuwalandiziya mwenga maweri, pota na kuwapanani shiboga
shikamala, toziya mwenga maweni shirii. Ata vinu mwakala ndiri kushiliya. [3] Toziya
mwenga mwankulikala gambira wantu wa pasipanu ntambu yawalikala. Hashi, yanakaka
ndiri kuwera kwana weya na kulilewana pakati penu? Goseri aga gawalanguziyani
mwenga mwankali wantu wa pasipanu na mwankulikala gambira pasipanu ntambu
yapafira. [4] Yumu gwenu pakatakula, "Neni nufata Paulu," Na yumonga kalonga, "Neni
numufata Apolu." Hashi, mtenda ndiri gambira wantu wa pasipanu ntambu yawatenda?
[5] Hashi, Apolu ndo gaa? Hashi, Paulu ndo gaa? Twenga twa wantumintumi hera
wa Mlungu, yatuwajegerani mwenga njimiru. Kila yumu gwetu katenda lihengu lyaka-
pananitwi na Mtuwa. [6] Neni nyaliti mbeyu na Apolu katiriti mashi, kumbiti Mlungu
ndo yakayimeriziyiti mbeyu ayi. [7] Ulii yakayaliti na ulii yakitiliti mashi shintu ndiri,
kumbiti Mlungu gweka yakuwi ndo yakavitenditi vyoseri avi vikuli. [8] Muntu yakayaliti na
muntu yakitiliti mashi, woseri watenda lihengu lyakulinganira, Mlungu hakamfupi kila
muntu kulawirana na lihengu lyakatenditi. [9] Toziya twenga twawalongu, tutenda lihengu

pamuhera na Mlungu na mwenga mwalirambu lya Mlungu na mwenga mwanumba ya
Mlungu.
[10] Kwa utanga wa mafupu gampananitwi na Mlungu, ntenditi lihengu gambira mnyawa
numba na ntuliti lyanjiru, muntu gwingi kankunyawa palyanjiru ali. Kumbiti kila muntu
kaliloli weri ntambu yakanyawa. [11] Kwahera muntu gwingi yakaweza kutula lyanjiru
lyamonga pa ulii yakalituliti kala, lyanjiru ali ndo Yesu Kristu. [12] Pa lyanjiru ali, wantu
wamonga hawanyawi kwa zahabu ama madini gawagashema mpiya ama kwa mabuwi
ga mpiya zivuwa, ama mitera ama miteti ama lyasi. [13] Na uherepa wa lihengu lya
kila muntu haliwoneki mulishaka lya Kristu pakashigubutula. Toziya mulishaka ali
motu hagugubutuli lihengu lya kila muntu na motu hagupimi na kulanguziya uherepa
wakuwi. [14] Payiwera shakanyawiti muntu palyanjiru alu pashilungula ndiri mumotu agu,
su mnyawa numba hakawanki lifupu. [15] Kumbiti lihengu lya muntu yoseri palilungulira,
kumbiti yakanyawiti hakaagamiziyi lifupu lyakuwi, kumbiti mweni hakalopoziwi gambira
kusolopoka kulawa mumotu.
[16] Hashi, mwenga muvimana ndiri kuwera mwenga Mwanumba nkulu ya Mlungu na
Rohu gwa Mlungu kalikala mngati mwemwenga? [17] Su muntu pakaihalibisiya Numba
nkulu ya Mlungu, Mlungu hakamuhalabisiyi yomberi. Toziya Numba nkulu ya Mlungu
ndo inanagala na maweni mwenga ndo handa numba ya Mlungu.
[18] Namulipayira! Muntu yoseri pakati pa mwenga pakalihola kana luhala lwa ntambu
ya pasipanu, mbaka kaweri mzyigizyigi su kapati kuwera na luhala lwa nakaka. [19] Toziya
luhala lwa wantu wa pasipanu luwera luzyigizyigi kulongolu kwa Mlungu. Malembu Man-
anagala ntambu yagalonga, "Mlungu kankuwagomiziya yawawera na luhala muwujanja
wawu." [20] Na Malembu Mananagala gamonga kayi, "Mtuwa kavimana kuwera maholu
ga yawawera na luhala gafaa ndiri." [21] Su muntu nakalitumbiria kila shintu shawatenda
wantu, toziya kila shintu sha mwenga. [22] Kaweri Paulu ama Apolu ama Kefa ama pasipanu
ama makaliru ama kuhowa, ama vitwatira vya vinu na vya shakapanu, vyoseri vya
mwenga. [23] Na mwenga mwawantu wa Kristu na Kristu gwa Mlungu.

4

Wantumintumi wa Kristu

[1] Muntu katuwoni twenga twantumintumi wa Kristu yatupananitwi uwezu wa Mlungu.
[2] Vinu shashifiruwa kwa yoseri yakapananitwi lihengu kaweri mwaminika. [3] Kwa neni
shintu ndiri pantozwa na mwenga, ama pantozwa na wantu na hapeni nulitozi namweni.
[4] Toziya nuvimana ndiri kulitoza namweni, kumbiti shintu ashi shilanguziya ndiri kuwera
neni nana likosa. Mtuwa ndo yankatoza neni. [5] Su, namtoza shitwatila shoseri pamberi
pa shipindi shakuwi kusoka, mleki mpaka Mtuwa pakiza. Yomberi hakavilaviyi vitwatira
vyavilififiti muluwindu na kulanguziya nfiru ya mmoyu ya wantu. Panu kila muntu
hakapati uzyumi wakuwi kulawa kwa Mlungu.
[6] Wantu yawamjimira Yesu wayangu, numtumiti Apolu na neni namweni su kupitira
kwa twenga mulifundi mfanu agu, "Mgaloli weri gagalembitwi." Nakawera muntu yoseri
yakalitumbira muntu yumu na kumzalawu yumonga. [7] Gani kakutenda guweri mkulu
kuliku yumonga? Hashi, Mlungu kakupananiti ndiri kila shintu shaguwera nashu? Na
payiwera gupananwa, iwera hashi gulitumbira kuwera gupananwa ndiri?
[8] Muwera kala na kila shintu shamfira! Muwera kala mwawalunda! Muwera mwawafa-
lumi pota ya twenga! Yina, menfiri nakaka muweri wafalumi, su natwenga vilaa tuweri
wafalumi pamuhera na mwenga. [9] Nulihola Mlungu katutenda twenga wantumintumi
tuweri wantu wa upeleru nakamu, gambira wantu yawatozitwi kuhowa, toziya tuwera
msambu gwa pasipanu poseri na kulongolu kwa wantumintumi wa kumpindi na kulon-
golu kwa wantu. [10] Twenga twawazigizigi toziya ya kumtendera Kristu, kumbiti mwenga
muwera na mahala kwa kulikolerana pamuhera na Kristu! Twenga twalegilegi, mwenga
mwawavikambaku. Mwenga mbezika ndiri, kumbiti twenga twankubezika. [11] Mpaka
vinu, twenga twana njala, kuyumuluwa, twahera nguwu, wankutukomanga nentu na

twahera pakugonja. [12] Su twankutabika kutenda lihengu likamala kwa mawoku getu
twaweni. Patupangilwa, twenga twankuwatekelera, pawatutabisiya, twenga tuhepelera,
[13] pawatwigiranga, twenga twankula kwa ligoya. Mpaka vinu watutendera gambira udoda
wa pasipanu na kila muntu katuwona twenga twauhakata.
[14] Nembiti ndiri vitwatira avi kuwasoniziya mwenga, kumbiti kuwafunda gambira
wana wangu yanuwafira [15] Toziya ata pamuwera na walera wavuwa mumakaliru genu ga
Shikristu, tati gwenu ndo yumu hera. Mukulikolerana na Kristu Yesu neni wera tati gwenu
kwa kuwabwelerani Shisoweru Shiwagira. [16] Su nuwaluwani mwenga mfati mfanu gwangu.
[17] Toziya ayi neni numtuma Timotewu kwa mwenga. Yomberi ndo yakawera gambira
mwana gwangu mngati mwa Kristu yanumfira na mwaminika mukulikolerana na Mtuwa.
Yomberi hakawaholiziyi njira yanuyigendera mukulikolelerana pamuhera na Kristu, njira
yanuyifunda pahala poseri pa shipinga shoseri sha wantu shawamjira Yesu. [18] Wamu
wenu wanja kulitumba pawalihola kuwera hapeni nizi kayi kwa mwenga. [19] Kumbiti
Mtuwa pakafira, hanizi kwa mwenga kanongola, panu hanuliwoneli namweni, galii ndiri
gawagatakula gweka yakuwi kumbiti makakala gawawera naga. [20] Toziya Ufalumi wa
Mlungu uwera ndiri visoweru vya mlomu, kumbiti wa makakala. [21] Hashi, mwenga mfira
shishi? Hashi, nizi kwa mwenga na ntomondu, ama nizi na moyu gwa mafiliru na
unanagala?

5

Uhumba mulidewa

[1] Vinu kwana visoweru vyavipikanika kuwera kwana uhumba pakati pa mwenga,
uhumba hawenilawiri ata kwa wantu yawammana ndiri Mlungu. Ng'ambirwa kuwera
yumu gwenu kagonjaga na mdala gwa tati gwakuwi! [2] Hashi, mwenga muweza kulitumba?
Meyiweri mbaka kwa mwenga moyu guwatami na muntu ayu yakatenditi shitwatila ashi
kawingwi pakati pamwenga. [3] Tembera munshimba neni wera patali na mwenga, kumbiti
mumaholu napamuhera na mwenga. Su neni numtoza kala muntu ayu yakatenditi
shitwatila ashi sha soni, handa napanu pakati pa mwenga. [4] Pamjojonika pamuhera kwa
litawu lya Mtuwa Yesu, neni pamu na mwenga mumaholu na makakala ga Mtuwa gwetu
Yesu gapanu, [5] mumpanani Shetani muntu ayu, su nshimba yakuwi iyaribisiwi na rohu
yakuwi iweza kulopoziwa mulishaka lilii Mtuwa pakawatoza wantu.
[6] Iherepa ndiri kwa mwenga kulitumba! Hashi, mwenga muvimana ndiri kuwera simika
ndidini hera isheshemiziya ubumu woseri? [7] Muwusiyi isimika ngona ya vidoda su
hamuweri wasyayi. Shakapanu hamulifani gambira ubumu wasyayi ntambu yamuwera.
Toziya Kristu mwana gwa kondolu gwa Pasaka gwetu wamlaviya kuwera tambiku. [8] Su
tunemeleli Pasaka yatwenga, kwa simika ndiri ngona, simika ya vidoda na ukondola,
kumbiti kwa libumunda lyalilekerwa ndiri simika, libumunda lya utakasiwu na nakaka.
[9] Nuwalembiriti muluhamba lumonga, namulihanganika na wahumba. [10] Ntakula ndiri
namulihanganika na wantu woseri yawammana ndiri Mlungu, walii yawawera wahumba
ama yawawera na lwaliya ama wivi ama yawaviguwira vinyagu. Su kuwachapira womberi
memfiruwi kuwuka pasipanu nakamu! [11] Shantakula ndo ashi, namtenda pamuhera
na ulii yakalishema mweni mwamini kumbiti kawera muhumba, ama mlwaliya ama
yakaviguwira vinyagu ama msongiziya ama mlowera ama mwivi. Muntu gwa ntambu ayi,
ata kuliya namuliya nayomberi.
[12] Hashi, shitwatira sha neni kuwatoza wantu yawawera kunja mwa shipinga sha wantu
wa Mlungu? Mlungu hakawatozi womberi. Kumbiti mwenga mfiruwa kuwatoza wantu
yawawera pakati pa mwenga maweni. [13] Mumalembu Mananagala ntambu galembwa,
“Mumuwingi muntu yakatenda vidoda pakati pa shipinga shenu.”

6

Wakristu walitozi weni kwa weni

[1] Handa muntu pakalirewa na muyaguwi, iwera hashi kagendi kumsitaki palongolu
pashizyungu sha wantu yawamfiriziya ndiri Mlungu pakumsitaki palongolu pa wantu wa
Mlungu? [2] Hashi, muvimana ndiri kuwera wantu wa Mlungu hawapatozi pasipanu? Handa
mwenga hamuwatozi wantu wa pasipanu, iwera hashi muweza ndiri kutoza ata vitwatira
vididini? [3] Hashi, mwenga muvimana ndiri kuwera twenga hatuwatozi wantumintumi
wa kumpindi? Su, hayiweri ntambu gaa kwa vitwatira vya kila lishaka? [4] Malekaniru
pagalawira pakati pa mwenga, iwera hashi mwankuwashema wantu yawashishera ndiri
shipinga sha wantu shawamjimira Yesu wawatozi? [5] Ntakula aga kuwasoniziya mwenga!
Hashi, kwahera muntu pakati penu yakawera na luhala mekawezi kuwatoza wantu
yawamjimira Yesu wayaguwi? [6] Kumbiti, mlongu yumu kankumjega mlongu muyaguwi
kushizyungu na kawaleka wantu yawamumana ndiri Mlungu wamtozi.
[7] Nakaka kustakiana aku maweni kwa maweni, kulanguziya kuwera msinda nakamu
kulikala gambira Wakristu! Hashi, meyiweri ndiri shitwatira shiherepa nentu mwenga
mpokwi ulunda wamwenga? [8] Kumbiti maweni mwenga muwatendera ukondola na
kuwapoka, kayi mwankuwatendera aga walongu wamwenga! [9] Hashi, muvimana ndiri
kuwera wantu wadoda hapeni wauhali Ufalumi wa Mlungu? Namulipayira! Wantu
yawawera wahumba hapeni wauhali Ufalumi wa Mlungu, ama yawaviguwira vinyagu ama
yawatenda undiyandiya ama mpalu yakagonja na mpalu muyaguwi, [10] ama wavimbegu
ama walwaliya ama walowera ama wapweperu, ama yawapoka ama yawigilanga, woseri
awa hapeni wingiri Muufalumi wa Mlungu. [11] Wamu wenu waweriti gambira wantu
awa. Kumbiti vinu vidoda vyamwenga viwusiwa na muwera wa Mlungu na mtendwa
mmufiriziyi Mlungu kwa litawu lya Mtuwa gwetu Yesu Kristu na kwa Rohu gwa Mlungu
gwetu.

Nshimba zyenu zimkwisi Mlungu

[12] Muntu hakawezi kulonga, "Vintu vyoseri viherepa kwa neni." Yina, kumbiti vyoseri
ndiri viherepa kwa gwenga. Njimira kuwera ntenda kila shintu, kumbiti hapeni njimili
shintu shoseri shintendi hweri mmanda. [13] Muntu gwingi hakawezi kulonga, "Shiboga
kwajili ya mtima na mtima kwajili ya shiboga." Yina, kumbiti Mlungu hakavyagamiziyi
vyoseri viwili. Nshimba ya muntu kwajili ndiri ya uhumba, kumbiti kwajili ya kumtendera
Mtuwa na Mtuwa ndo yakayilolera weri nshimba. [14] Kwa makakala gakuwi, Mlungu
kamzyukisiyiti Mtuwa na vilaa vilii hakatuzyukisiyi na twenga.
[15] Hashi, muvimana ndiri kuwera nshimba yamwenga iwera viwungiru vya nshimba ya
Kristu? Hashi, neni nuluhola weza kutola viwungiru vya nshimba ya Kristu na kuvikoler-
ana na viwungiru vya nshimba ya mndiyandiya? Ndala! [16] Toziya ntambu yamuvimana,
yakalikolerana na muntu mndiyandiya su kawera nshimba yimu nayomberi, Malembu
Mananagala galembwa, "Womberi wawili hawaweri nshimba yimu."
[17] Kumbiti yakalikolerana mweni pamuhera na Mtuwa kawera yumu nayomberi
murohu.
[18] Mulituli gweka na uhumba. Vidoda vimonga vyoseri vyavitendwa viitenduwa ndiri
nshimba, kumbiti muhumba kavitendera vidoda nshimba yakuwi mweni. [19] Hashi,
muvimana ndiri kuwera nshimba zyenu ziwera Numba ya Rohu Mnanagala yakawera
mngati mwenu, ulii yamumwankiti kulawa kwa Mlungu? Hangu mwenga mwawalunda
ndiri yenu maweni, kumbiti wa Mlungu. [20] Kawahemeriti mwenga kwa beyi nkulu. Su
mumkwisi Mlungu kwa nshimba zyenu.

7

Visoweru vya kuyuga

[1] Su, kwa vitwatira vilii vyamunembiriti kuwera, iherepa kwa wantu pawayuga ndiri.
[2] Toziya ya uhumba nentu, su kila mpalu kaweri na mdala gwakuwi mweni na kila mdala
kaweri na mpalu gwakuwi mweni. [3] Mpalu katendi galii gagafiruwa na mdala gwakuwi na
mdala katendi galii gagafiruwa na mpalu gwakuwi. [4] Nshimba ya mdala, yakuwi mweni
ndiri, kumbiti ya mpalu gwakuwi. Ntambu iraayi nshimba ya mpalu, yakuwi mweni ndiri,

kumbiti ya mdala gwakuwi. [5] Namuliyimana maweni, kumbiti mpatani kutenda hangu kwa
shipindi shididini hera, su muwezi kulikala kwa kumluwa Mlungu, shakapanu muliwuyiri
kayi, su Shetani nakiza kuwajera toziya muweza ndiri kulilewelera.
[6] Aga ganuwagambirani neni na gamalagaliru ndiri. [7] Neni menfiri wantu woseri waweri
gambira neni ntambu yanwera, kumbiti kila yumu kawera na lifupu kulawa kwa Mlungu,
yumu kana lifupu ali na yumonga kana lifupu lilii.
[8] Vinu wantu walii yawayuga ndiri na walii yawawera wakenja nuwagambira hangu
iherepa walikali gambira neni ntambu yanwera. [9] Kumbiti muntu pakasinda kulilewelera,
su kayugi mdala, mana membaka nentu kuyuga kuliku kuwera na lumatamata.
[10] Kwa wantu yawayugiti na yawayugitwi nankuwapanani malagaliru, ganeni ndiri
kumbiti ga Mtuwa, mdala nakalekana na mpalu gwakuwi, [11] Kumbiti pakalekana nay-
omberi, kalikali pota na kuyugwa ama kakolaniziwi mawoku na mpalu gwakuwi na mpalu
nakamleka mdala gwakuwi.
[12] Kwa wamonga neni nonga, gweka yangu hera na kumbiti Mtuwa ndiri, Payiwera
mpalu yakawera na mdala yakamwamini ndiri Yesu na mdala ayu kajimira kulikala na
yomberi, nakamleka mdala ayu. [13] Na handa mdala kana mpalu yakamwamini ndiri Yesu
na mpalu ayu kajimira kulikala na yomberi, su mdala ayu nakamlema mpalu gwakuwi.
[14] Toziya mpalu ayu yakamjimira ndiri Yesu hakapungwi na Mlungu kwa kulikolerana
na mdala gwakuwi na mdala ayu yakamwamini ndiri Yesu hakajimirwi na Mlungu kwa
kulikolerana na mpalu gwakuwi. Pamonga wana wawu mewaweri ndiri wa Mlungu,
kumbiti vinu wajimirwa kuwera wana wa Mlungu. [15] Kumbiti payiwera ulii yakamjimira
ndiri Kristu pakafira kumleka muyaguwi yakawera Mkristu, su kamleki. Su mpalu ama
mdala hakaweri mlekeru. Mlungu kawashemiti mwenga mulikali kwa ponga. [16] Gwenga
mdala, guvimana hashi kuwera gwana unakaka kuwera haguwezi kumlopoziya mpalu
gwaku? Ama gwenga mpalu, guvimana hashi kuwera gwana unakaka kuwera haguwezi
kumlopoziya mdala gwaku?

Gulikali ntambu yagushemitwi na Mlungu

[17] Kila muntu kalikali kugenderana na mafupu gakapananitwi na Mtuwa na ntambu
yakashemitwi na Mlungu. Ali ndo lilagaliru lyaneni muvipinga vyoseri vya wantu
vyawamwamini Yesu. [18] Hashi, kwana muntu yoseri yakayingiziwitwi kala jandu
pakashemitwi na Mlungu? Nakalipayira kuwera kayingiziwitwi ndiri jandu na handa
pakashemitwi kawera kayingiziyitwi ndiri jandu, su nakayingiziwa jandu. [19] Toziya
kwingiziwa jandu ama kwingiziwa ndiri jandu shintu ndiri, shintu shikulu ndo kugajimira
Malagaliru ga Mlungu. [20] Su kila yumu kasigali ntambu pakashemitwi na Mlungu.
[21] Hashi, gwenga guweriti mmanda pagushemitwi na Mlungu? Nagulishera, kumbiti
paguwera mlekeru, gutendi hangu. [22] Toziya yomberi yakashemitwi na Mtuwa pakawera
mmanda, muntu ayu hakaweri mlekeru gwa Mtuwa. Ntambu iraayi ulii muntu mlekeru
yakashemitwi na Kristu, kawera mmanda gwa Kristu. [23] Mlungu kawahemeriti mwenga
kwa beyi nkulu, su namuwera kayi wamanda wa wantu. [24] Walongu wayangu, kila yumu
gwenu kasigali mukulikolerana pamuhera na Mlungu ntambu yakaweriti pakashemitwi.

Visoweru vya wantu yawayuga ndiri na wakenja

[25] Vinu kwa visoweru vya wadala yawawera wali, nahera lilagaliru lya Mtuwa, kumbiti
ntakula ntambu yamona neni, kwa lusungu lwa Mtuwa, nstaili kwaminika.
[26] Su, kulawirana na ntabika yaiwera vinu, neni nulihola kuwera iherepa nentu muntu
kasigali ntambu yakawera. [27] Hashi, gwenga guyuga? Su nagulekana na mdala gwaku.
Hashi, gwenga guyuga ndiri? Su nagufira kuyuga. [28] Kumbiti paguyuga gutenda ndiri
vidoda na handa mwali pakayugwa katenda ndiri vidoda. Womberi pawayugana hawapati
ntabika mumakaliru aga, kumbiti neni menfiri ndiri gawapati aga.
[29] Walongu waneni, nfira kutakula hangu, shipindi shashisigala shididini hera na
kwanjira vinu walii yawayuga walikali gambira waliyuga ndiri, [30] na walii yawalila waweri
gambira walira ndiri na walii yawanemelera waweri gambira wanemelera ndiri na walii

yawahemera waweri gambira wahera shintu shawahemeliti, [31] na walii yawawera na
lihengu lya pasipanu, waweri gambira wahera lihengu la pasipanu. Toziya pasipanu
ntambu yatupamana, pankupita.
[32] Neni menfiriti mwenga namlishera. Muntu yakahera mdala kankuliholera lihengu
lya Mtuwa, toziya yomberi kankujera kumfiriziya Mtuwa. [33] Kumbiti mpalu yakayugiti
kankuliholera lihengu lya pasipanu, su kamfiriziyi mdala gwakuwi, [34] na yomberi maholu
gakuwi galibagula. Mdala yakayugwa ndiri ama yakawera mwali katenda lihengu lya
Mtuwa, kapati kuwera mananagala gwa nshimba na rohu. Kumbiti mdala yakayugitwi
katendaga lihengu lya pasipanu, su kamfiriziyi mdala gwakuwi. [35] Nuwagambirani aga
toziya nfira kuwatanga mwenga. Neni nfira ndiri kuwapoka ulekelu wenu, kumbiti nfira
mwenga mtendi maheri na mulilaviyi maweni kumtendera lihengu lya Mtuwa pota na
kukwegwa na vintu vyamonga.
[36] Handa muntu kawona kamtendera weri ndiri mwali yakamfindika pakamuyuga ndiri
na handa hapeni kawezi kulikala pota na kuyuga, su katendi ntambu yakafira, yomberi
kayugi na hapeni katendi vidoda. [37] Kumbiti mpalu ayu pakaamuwa mumoyu mwakuwi
pota na kuyuga na handa kaweza kuzikolamlima matamata zyakuwi na kwamuwa ntambu
ya kutenda, su katenda weri nentu pakamuyuga ndiri mwali ayu. [38] Su mpalu yakayuga
katenda hweri, kumbiti ulii yakayugiti ndiri katenda hweri nentu.
[39] Mdala yakayugitwi kakolerana pamuhera na mpalu gwakuwi mushipindi shoseri
pamberi pa kuhowa. Kumbiti mpalu gwakuwi pakahowa, mdala ayu kawera mlekeru, na
pakafira mweni kaweza kuyugwa na muntu yoseri, kumbiti mpalu ayu kaweri Mkristu.
[40] Kumbiti yamona neni, kwa mdala ayu mbaka pakalikala ntambu yakawera. Aga ndo
ntambu yanulihola na neni nulihola kuwera nana Rohu gwa Mlungu.

8

Viboga vyavitambikilitwi vinyagu

[1] Vinu kwa visoweru vya viboga vyavitambikilitwi vinyagu.
Tuvimana kuwera twawoseri twenga twana malifa, kumbiti malifa aga gawatenda
wantu walitumbiri, kumbiti mafiliru ganyawa. [2] Walii yawalihola kuwera wamana kila
shintu, nakaka wavimana ndiri shintu shoseri ntambu yashifiruwa kuvimana. [3] Kumbiti
muntu yakamfira Mlungu, yomberi kamanikana na Mlungu.
[4] Su visoweru vya kuliya viboga vyavitambikilitwi vinyagu, tuvimana kuwera vinyagu
shintu ndiri pasipanu, twenga tuvimana kuwera Mlungu kayumu hera. [5] Ata paviw-
era vintu vyavishemwa milungu pasipanu ama kumpindi kwa Mlungu, ata pawawera
“milungu” Wavuwa na “watuwa” Wavuwa, [6] kumbiti twenga twana Mlungu yumu hera,
Tati yakaumbiti vyoseri na kupitila mweni twenga tulikala. Vilaa kwana Mtuwa yumu
hera, Yesu Kristu na kupitila mweni vintu vyoseri viumbwa na kupitira mweni twenga
tulikala.
[7] Kumbiti kila muntu ndiri kagamana goseri aga, kwana wantu wamu wawera na
vitiba vya kutambikira vinyagu, wantu weni mpaka vinu pawaliya viboga avi walihola
kuwera vitambikirwa vinyagu. Toziya mmoyu yawu iwera legilegi, su walihola weni
kuwera watenda vidoda kwa kuliya viboga avi. [8] Shiboga hapeni shiwezi kutujega tuweri
pakwegera na Mlungu, patuleka kuliya hapeni tupungukiwi na shintu shoseri na patuliya
hapeni twongereki na shintu shoseri.
[9] Kumbiti mulililoli weri, ulekeziya wenu naguwatenda walii yawawera na moyu legilegi
watendi vidoda. [10] Handa muntu yakawera na moyu legilegi, pakakuwona gwenga yaguvi-
mana gwankuliya viboga avi mnumba mwa vinyagu, hashi, hapeni kaweri na moyu gwa
kuliya viboga vyavitambikilitwi vinyagu? [11] Kwa njira ayi, muyenu ayu kana moyu legilegi,
ndomweni Kristu kahowiti kwajili yakuwi, shirii gwenga shagushishema gushimani.
[12] Handa pamuwatendera vidoda walongu wamwenga ntambu ayi na kuyitenduwa myoyu
yawu legilegi, su mwenga mwankumtendera vidoda Kristu. [13] Hangu, handa shiboga

shitenda kuguwa kwa mlongu gwangu katendi vidoda, hapeni ndiyi shinofu kayi, naniza kumtenda mlongu gwaneni katendi vidoda.

9

Mahengu ga wantumintumi

1 Hashi, neni namuntu ndiri mlekeru? Hashi, neni nantumintumi ndiri? Hashi, neni numwona ndiri Mtuwa gwetu Yesu? Hashi, mwenga mwamalawiranu ga lihengu lyaneni Mumtuwa? 2 Ata wamonga pawalema kunjimira kuwera neni nantumintumi, kumbiti mwawamakapitawu waneni kuwera neni nantumintumi. Toziya ya makaliru genu ga kulikolerana pamuhera na Mtuwa su galanguziya kuwera neni nantumintumi.

3 Mawankula ganeni ndo aga kwa wantu walii yawankosiya. 4 Hashi twahera uwezu wa kuliya na kulanda, kulawirana na lihengu lyangu lyantenda? 5 Hashi, twahera uwezu kumtola mdala yakamwamini Kristu mumwanja mwatwenga, ntambu yawatenditi wantumintumi wamonga na walongu wa Mtuwa na vilaa Kefa? 6 Ama, twaweni gweka neni na Barinaba yatufiruwa kutenda lihengu su tupati mafiliru getu? 7 Hashi, mshonta gaa yakalipira ushonta wakuwi? Hashi, yakalima gaa yakaliya ndiri mabwajubwaju ga mtera gwakuwi? Hashi, mlolera wa wakondolu gaa yakalanda ndiri maweri ga wakondolu wakuwi mweni?

8 Hashi, ntakula vitwatira avi umuntu hera? Hashi, Lilagaliru lyeni lya Musa litakula ndiri hangu? 9 Ilembitwi Mumalagaliru ga Musa, “Nagumtawa mlomu gwa ng'ombi pakakomanga usaka.” Hashi, Mlungu kankuvitakulira visoweru vya ng'ombi? 10 Hashi, kaweriti ndiri kakutuholera twenga pakatakuliti hangu? Yina, aga galembitwi kwa toziya ya twenga, ulii yakalima na ulii yakabenanga, woseri walitumbira kupata mabenu. 11 Payiwera twenga tuyala mbeyu ya shirohu pakati penu, hashi shitwatira shikulu patwapa vintu vya mafiliru getu? 12 Payiwera wamonga wafiruwa kulolera aga kulawa kwa mwenga? Hashi, twenga tufiruwa ndiri kuliku womberi?

Kumbiti twenga tuvitendera ndiri virii vyavimfiriziya Mlungu avi. Pa pakuwi tustahili kila shintu su nashitulila shileweleru shintu shoseri Shisoweru Shiwagira sha Kristu. 13 Hashi, muvimana ndiri kuwera yawatenda lihengu Mnumba nkulu ya Mlungu wapataga shiboga shawu mlaa na yawalaviya tambiku pashitalawanda sha kutambikira wapataga vintu vya tambiku ayi? 14 Ntambu iraayi, Mtuwa kawalagaliriti yawawabwelera wantu Shisoweru Shiwagira wapati vyawafira Mushisoweru Shiwagira.

15 Kumbiti neni ntumiyiti ndiri goseri aga ama nankulemba ndiri su mwenga muntenderi neni ntambu ayi. Mbaka neni nwowi kuliku kumtenda muntu yoseri kawoni kuwera neni nankulitumbira hera. 16 Payiwera nankushibwera Shisoweru Shiwagira, shitwatira ashi shiwera ndiri sha kulitumba, ali ndo lihengu lyampananitwi nulitendi. Shodi neni handa pambwera ndiri Shisoweru Shiwagira! 17 Mensyaguli lihengu ali kwa neni namweni, mendoleri lifupu, kumbiti pantenda lihengu ali pota na kufira namweni Mlungu kanamini kwa lihengu ali. 18 Vinu lifupu lyangu ndo shintu gaa? Lifupu lyangu ndo ali, panuwabwelera wantu Shisoweru Shiwagira nfira ndiri kupananwa shintu ama nduwa ndiri shibenamgongu sha lihengu lya kushibwera Shisoweru Shiwagira.

19 Tembera neni nammanda ndiri gwa muntu yoseri, kumbiti nulitendi namweni kuwera mmanda gwa kila muntu su numjegeri Kristu wantu wavuwa ngoo. 20 Pantenditi lihengu na Wayawudi, nulikali gambira Namyawudi su nuwapati Wayawudi, tembera namweni neni nonguziwa ndiri na Malagaliru ga Musa, ntenditi lihengu pamuhera na walii yawalongoziwa na Malagaliru ga Musa, su nuwapati womberi. 21 Ntambu iraa ayi, neni pantenditi lihengu pamuhera na wantu yawawera ndiri wayawudi, nulikaliti gambira wantu yawawera ndiri Wayawudi, yawawera kunja Mumalagaliru ga Musa, su nuwapati womberi. Ayi ilanguziya ndiri kuwera njimira ndiri Malagaliru ga Mlungu, nakaka neni nonguziwa na Malagaliru ga Kristu. 22 Kwa yawawera na moyu legilegi, nulikaliti gambira womberi ntambu yawalikaliti su nuwapati yawawera na moyu legilegi. Ntenditi kila shintu kwa wantu woseri su kwa njira yoseri ilii wapati kulopoziwa.

[23] Nugatenda goseri aga toziya ya Shisoweru Shiwagira, su mpati kuwanka matekeleru
gakuwi. [24] Hashi, muvimana ndiri kuwera wantu pawatuga, woseri wankutuga, kumbiti
ulii yakawalongolera wayaguwi ndo yakawanka lifupu? Mtugi hangu su mfupwi. [25] Muntu
yoseri yakafira kuwakanga wayaguwi kwa kutuga, kwanja kagalekaga goseri, katendaga
hangu su kapati lijenjeri lyalihalibika! Kumbiti twenga tutenda hangu tupati lijenjeri
lyaliharibika ndiri. [26] Su ntuga gambira muntu yakafira kukanga, nkoma ndiri gambira
muntu yakakoma lipuga. [27] Kumbiti nuyigangamiziya nshimba yaneni su nuyikolimlima,
ntira kuwera neni namweni naniza kulemwa kuwanka lifupu panuwabwera kala wamonga
Shisoweru Shiwagira.

10

Kuberiziya kuviguwira vinyagu

[1] Walongu wayangu nfira muvimani shilii shashiwalawiriti wambuyi wa twenga
yawamfatiti Musa. Woseri waweriti pasi pa ulolera wa liwundu lilii na woseri walokiti
mubahali njeri ilii. [2] Woseri wabatizitwi waweri wantumini wa Musa muliwundi lilii na
mubahali njeri ilii. [3] Woseri waliyiti shiboga shiraa shilii sha shirohu. [4] Vilaa vilii walanditi
shakulanda shiraa shilii sha shirohu. Womberi walanditi kulawa mulitalawu lulii lya
shirohu lwaluwafatiti, litalawu ali ndo Kristu mweni. [5] Pamuhera na hangu, wavua wawu
wamfiriziyiti ndiri Mlungu na mauti gawu gapalasiyitwi kushiwala.

[6] Vinu, goseri aga galawira kutuberiziya twenga, su natuwera wantu wakufira vidoda
gambira womberi ntambu yawatenditi. [7] Namguwira vinyagu gambira wamu wawu
ntambu yawatenda. Malembu Mananagala ntambu yagalonga, “Wantu walivagiti kuliya
na kulanda na wagoloka na wavina vidoda.” [8] Namuhumba gambira wamu wawu ntambu
yawahumbiti, wahowiti wantu elufu malongu mawili na miya tatu kwa lishaka limu.
[9] Natumjera Mtuwa Kristu gambira wamu wawu tambu yawamjeriti, woseri wahowiti kwa
kulumwa na wanjoka. [10] Namuhinginika gambira wamu wawu ntambu yawatenda, su
walagitwi na lihoka lya kulaga lyakatumitwi na Mlungu.

[11] Su shitwatila ashi shiwapatiti shiwera mfanu kwa wamonga na galembitwi su
kutuberiziya twenga, yatulikala mumashaka gapakwegera kupelera.

[12] Ulii yakalihola kuwera kagangamala, kaloli hweri nakaguwa. [13] Majeru gampatiti
mahenga ndiri kwa wantu. Mlungu kaaminika, yomberi hapeni kawaleki mjerwi kupita
makakala genu. Kumbiti pamjerwa hakawapanani makakala ga kuhepelera na njira ya
kulawira amu.

[14] Su, waganja wangu mtiri kuviguwira vinyagu. [15] Nankutakula na mwenga, wantu
yawawera na luhala, muliholi maweni aga gantakula. [16] Patulutekelera lutekeru lwa
Mtuwa, hashi, tulikolerana ndiri pamuhera na mwazi gwa Kristu? Hashi, patumega
libumunda tulikolerana pamuhera ndiri na nshimba ya Kristu? [17] Toziya kwana libumunda
limu hera, tembera twenga yatuwera tuvuwa, tuwera nshimba yimu, toziya twawoseri
tubagulana pamuhera mulibumunda liraa ali.

[18] Mwawaloli wantu wa Israeli, walii yawaliya shilii shashilaviyitwi tambiku su walikol-
erana pamuhera na Mlungu kupitira tambiku zyawamlavilira. [19] Vinu, ntakuli shishi?
Shiboga shawashitambikiriti shinyagu shintu shikulu kuliku shiboga? Na vinyagu avi,
vintu vikulu? [20] Ndala! Shantakula neni ndo ashi. Tambiku zyawazilaviya wantu
yawammana ndiri Mlungu wamlavilira ndiri Mlungu, walavilira washamshera. Na neni
nfira ndiri nakamu mwenga mulikolerani pamuhera na washamshera. [21] Mwenga hapeni
mlandiri lutekeru lwa Mtuwa, uganu mwankulandira lutekeru lwa washamshera, hapeni
muwezi kuliya shiboga pameza pa Mtuwa na pameza pa washamshera. [22] Hashi, tufira
kumtenda Mtuwa kaweri na weya? Hashi, twana makakala ng'anji kuliku yomberi?

Gutendi goseri kwa ukwisa wa Mlungu

[23] Su wantu wamu pakati penu walonga, “Vintu vyoseri vilewelerwa ndiri, kumbiti
nonga vyoseri ndiri viherepa. Vintu vyoseri vyavilewelewitwi, kumbiti nonga vyoseri

ndiri vinyawa." [24] Muntu yoseri pakati penu nakasakula mota yakuwi mweni, kumbiti
kasakuli mota ya myaguwi.
[25] Mliyi shoseri shilii shawawuza kusoku pota na kulikosiya kosiya toziya ya nfiru
zyenu ziweri na unakaka, [26] toziya Malembu Mananagala galonga, "Pasipanu na vyoseri
vyaviweramu viwera vya Mtuwa."
[27] Handa muntu yakamwamini ndiri Kristu pakawashemera kuliya shiboga na mwa-
muwa kugenda, mliyi vyoseri vyakawatandireni pota ya kukosiya kosiya toziya ya nfiru
zyenu. [28] Kumbiti muntu pakawagambireni, "Shiboga ashi washitambikilira vinyagu," Su
toziya ya ulii yakawagambireni na toziya ya nfiru zyenu, namliya. [29] Ntakula, toziya ya
nfiru, nfiru ya yenu ndiri kumbiti nfiru yakuwi ayu yakawagambireni.
Hamunkosiyi, iwera hashi ulekeziwu wa neni utozwi na nfiru ya muntu gwingi?
[30] Payiwera neni nonga mayagashii Mlungu toziya ya shiboga shaneni, iwera hashi muntu
gwingi kanongi kwa shiboga shanongiti mayagashii Mlungu?
[31] Su shoseri shamtenda, kuliya ama kulanda, mtendi goseri kwa ukwisa wa Mlungu.
[32] Namuwera shileweleru kwa Wayawudi ama kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi
ama kwa Shipinga sha wantu shawamjimira Mlungu. [33] Mulikali gambira neni, nfira
kuwaherepeziya wantu woseri kwa vyoseri vyantenda, toziya nsakula ndiri mota yangu
namweni, kumbiti mota ya woseri wapati kulopoziwa.

11

[1] Munfati neni ntambu yanumfata Kristu.

Kugubika mtuwi kwa nguwu shipindi sha kumguwira Mlungu

[2] Nuwazyumani mwenga toziya mashaka goseri muhola neni na kugafata mafundu
ganuwafundani. [3] Kumbiti neni nfira muvimani kuwera Kristu ndo mtuwi gwa mpalu na
kila mpalu ndo mtuwi gwa mdala gwakuwi na Mlungu ndo mtuwi gwa Kristu. [4] Su kila
mpalu yakamluwa Mlungu ama yakabwera ujumbi wa Mlungu uganu pakagubika mtuwi
gwakuwi kwa nguwu, yomberi su kankumsoniziya Kristu. [5] Na mdala yoseri pakamluwa
Mlungu ama pakabwera ujumbi wa Mlungu pota na kugubikira nguwu mtuwi gwakuwi,
ayu kankumsoniziya mpalu gwakuwi, yakatenda hangu, kalifana na mdala yakamogiti viri
zyakuwi. [6] Handa mdala yakagubikira ndiri nguwu mtuwi gwakuwi, mbaka kamogi viri
zyakuwi. Kumbiti iwera soni kwa mdala kupunguza viri zyakuwi ama kumoga, su mbaka
kagubiki mtuwi gwakuwi. [7] Mpalu kafiruwa ndiri kugubikira nguwu mtuwi gwakuwi,
toziya yomberi kalifana na Mlungu na kawera ukwisa wa Mlungu, kumbiti mdala ayu
kawera ukwisa wa mpalu. [8] Toziya mpalu kalawa ndiri kwa mdala, kumbiti mdala kalawiti
kwa mpalu. [9] Mpalu wamuwumbiti ndiri kwajili ya mdala, kumbiti mdala wamuwumbiti
kwajili ya mpalu. [10] Vilaa toziya ya wantumintumi wa kumpindi, su mdala kagubiki nguwu
mtuwi gwakuwi, iweri lilangaliru lya uwezu yauwera kumpindi kwakuwi. [11] Mumakaliru
getu kwa kulikolerana pamuhera na Mtuwa, mdala kashintu ndiri pota ya mpalu na mpalu
kashintu ndiri pota ya mdala. [12] Gambira mdala ntambu yakalawirana na mpalu, ntambu
iraayi mpalu kayiwuka kwa mdala, kumbiti kila shintu shilawa kwa Mlungu.
[13] Mwamuwi maweni, hashi iherepa kwa mdala kumluwa Mlungu pota ya kuvala shintu
mumtuwi mwakuwi? [14] Ata ntambu yatuwumbitwi kulanguziya kuwera mpalu pakawera
na viri ntali iwera soni kwakuwi mweni, [15] kumbiti kwa mdala pakawera na viri ntali iwera
ligoya kwakuwi mweni, toziya wampanana viri ntali su zimgubiki. [16] Handa muntu kafira
kujega likakatala kwa shitwatira ashi, su na kavimani kuwera twenga twahera shitiba
shamonga, ama shipinga sha wantu shawamjimira Yesu shahera shitiba shimonga.

Shiboga sha kuhola kuhowa kwa Mtuwa
Matayu 26:26-29; Mariku 14:22-25; Luka 22:14-20

[17] Pawera nankali nankuwalagalira malagaliru aga, hapeni nuwazyumi mwenga, toziya
mumikutanu ya mwenga ya kumguwira Mlungu ijega matatizu nentu kuliku vitwatira
viherepa. [18] Pamberi pa goseri, mpikanira kuwera pamuliwona pamuhera mushipinga sha
wantu yawamjimira Yesu, galawiraga malekaniru pakati panu na neni njimira padidini,

[19] toziya mabagula ga ntambu yingi yingi mpaka gaweri pakati penu, su walii yawajimilwa
na Mlungu wapati kumanikana. [20] Mwenga pamuliwona pamuhera, mulihola kuwera
mwankuliya shiboga sha kumuhola Mtuwa, kumbiti mliya ndiri! [21] Toziya pamliya kila
yumu kankuliya shiboga shakuwi mweni pota na kumuhepera muyaguwi, ata ulawira kwa
wamu wenu wawera na njala, na mpaka wamonga walowera. [22] Hashi, mweza ndiri kuliya
na kulanda ukaya kwenu? Ama mwankushibeziya shipinga sha wantu shawamjimira Yesu
na kuwasoniziya walii yawahera na shintu? Su vinu nuwagambiri shishi? Ndala! Hapeni
nuwazyumi kwa shitwatila ashi.

[23] Toziya neni nugapatiti aga kulawa kwa Mtuwa, malagaliru galii ganuwapananiti
kuwera pashiru palii Mtuwa Yesu pawamgalambukiti, yomberi katoliti libumunda,
[24] kamgambira Mlungu mayagashii, kalimega libumunda, kalonga, "Ayi ndo nshimba
yangu yampananitwi mwenga, mtendi hangu kwa kuhola neni." [25] Viraa avi, pakaliiti kala
katola lutekeru, kalonga, "Ali ndo lutekeru lya lipatanu lya syayi lyalilanguziwa mumwazi
gwangu. Mtendi hangu kila pamlanda, kwa kuhola neni."

[26] Toziya kila pamliya libumunda ali na kululandira lutekeru ali, mwankubwera kuhowa
kwa Mtuwa, mpaka pakiza kayi. [27] Su kila yakaliya libumunda ali ama kulandira lutekeru
lwa Mtuwa kwa njira yayifiruwa ndiri, ayu hakaweri na ukondola kwa kuvitendera
vidoda nshimba na mwazi gwa Mtuwa. [28] Kwanja kila muntu kaliloleri weri mweni huti,
shakapanu kaliyi libumunda ali na kulandira lutekeru ali, [29] toziya yakaliya na kulanda
pota kuvimana nshimba ya Mtuwa ndo shishi, kaliya na kulanda utoza wakuwi mweni,
[30] toziya ayi wavuwa pakati penu wawera legilegi na walweli na wamu wawu wahowa kala.
[31] Handa metulitozi hweri twaweni, metutozwi ndiri na Mlungu. [32] Kumbiti patutozwa na
Mtuwa kuwera twana vidoda, twankufundwa tuweri na ligoya, su natutozwa kuwera na
vidoda pamuhera na wantu wa pasipanu.

[33] Su, walongu wayangu, pamuliwona kuliya shiboga sha Mtuwa, kila muntu kamuhepi
myaguwi. [34] Handa kwana yoseri yakawera na njala, kaliyi ukaya kwakuwi, su kuli-
wona kwa mwenga nakutenda utoza wa Mlungu. Kumbiti vitwatira vilii vyamonga,
hanuwagambiri paniza.

12

Mafupu ga Rohu Mnanagala

[1] Vinu walongu wayangu, nfira muvimani visoweru vya mafupu ga Rohu Mnanagala,
neni nfira mwenga muvimani unakaka kuusu vitwatira avi. [2] Muvimana kuwera, pamberi
pa mwenga kuwera wantu yawammana Mlungu, mlongoziwitwi munjira zya kuviguwira
vinyagu. [3] Su muvimani kuwera kwahera muntu yoseri yakalongoziwa na Rohu gwa
Mlungu kaweza kutakula, "Yesu kapangiritwi!" Ntambu iraayi muntu yoseri hapeni
kawezi kutakula, "Yesu ndo Mtuwa," Pakalongoziwa ndiri na Rohu Mnanagala.

[4] Kwana ntambu yingi yingi ya mafupu ga shirohu, kumbiti Rohu yumu hera yakalaviya
mafupu aga. [5] Kwana ntambu yingi yingi zya kutendera, kumbiti Mtuwa yakatenderwa
ndo yumu hera. [6] Kwana ntambu yingi yingi ya kutenda lihengu, kumbiti Mlungu yumu
hera yakatenda mahengu goseri kwa wantu woseri, wapananwa makakala ga kutenda
lihengu lyoseri kwa woseri. [7] Roho Mnanagala kalilanguziya kwa njira zya ntambu
yingi yingi kwa kila muntu kwa mota ya woseri. [8] Rohu kampanana muntu yumu
ujumbi wa luhala na muntu yumonga ujumbi wa malifa ga kuvimana vitwatira, ntambu
yakafira Rohu ulaa ayu. [9] Rohu ulaa ayu kampanana muntu yumu njimiru na muntu
yumonga kapananwa lifupu lya kuponiziya wantu. [10] Rohu Mnanagala kampanana yumu
lifupu lya kutenda mauzauza, yumonga kapananwa lifupu lya kuwubwera ujumbi wa
Mlungu, yumonga kapananwa lifupu lya uwezu wa kutakula mafupu ga ntambu yingiyingi
yagalawiti kwa Rohu na vyavilawiti ndiri kwa Rohu. Kampanana yumonga lifupu lya
kutakula kwa luga zyazimanika ndiri na muntu gwingi kapananwa uwezu wa kutakulira
shilii shashitakulitwi. [11] Kumbiti goseri aga ndo mahengu ga Rohu ulaa ulii yumu hera,
yakambagulira kila muntu lifupu lya ntambu yingi yingi, ntambu yakafira mweni.

Nshimba yimu, kumbiti yana viwungiru vivuwa

12 Handa shimba yimu ntambu yaiwera na viwungiru vivuwa, tembera yana viwungiru
vivuwa, vitenda nshimba yimu, ndo ntambu yaiwera vilaa kwa Kristu. 13 Toziya twenga,
patuwera Twawayawudi ama wantu yawawera ndiri Wayawudi, wamanda ama wantu
walekiziwa, twawoseri tubatizwa kwa Rohu yumu mushimba yimu ayi, na twawoseri
tupananwa Rohu yumu ayu.
14 Vilaa nshimba yahera shiwungiru shimu hera, kumbiti iwera na viwungiru vivuwa.
15 Handa ligulu melitakuliti, "Toziya neni naliwoku ndiri, su neni gwa nshimba ndiri,"
Hashi, ligulu meliweri ndiri lya nshimba? 16 Handa likutu melitakuliti, "Toziya neni nalisu
ndiri, su neni gwa nshimba ndiri?" Hashi, likutu meliweri lya nshimba ndiri? Ndala!
17 Handa nshimba yoseri meiweri lisu, hashi, muntu mekapikaniri ntambu gaa? Handa
nshimba yoseri meiweri likutu, muntu mekawezi hashi kunusiya? 18 Kumbiti ntambu
yayiwera, Mlungu kavituliti hweri viwungiru vyoseri avi ntambu yingi yingi munshimba,
ntambu yakafiriti. 19 Handa viwungiru vyoseri meviweri shiwungiru shimu, nshimba
meiweri koshi? 20 Nakaka kuwera, kwana viwungiru vivuwa, kumbiti nshimba yimu hera.
21 Su lisu hapeni liwezi kuligambira liwoku, "Neni nukufira ndiri." Ama mtuwi
hapeni guwezi kugagambira magulu, "Nuwafira ndiri mwenga." 22 Kumbiti pamuhera
na hangu, ilanguziya kuwera viwungiru vilii vya nshimba viwoneka legilegi kumbiti
vyana mana nentu. 23 Na viwungiru vilii vyatulihola kuwera vifiruwa ndiri ligoya
likulu, ndo yatuvilola nentu hweri, viwungiru vya nshimba vyaviwoneka ndiri kuwera
viherepa nentu, vilolerwa hweri. 24 Kumbiti viwungiru vimonga vifira ndiri kulembeziwa.
Mlungu mweni kayitula nshimba mumpangu, su kavipanana ligoya ng'anji viwungiru
vilii vyavipungukiwitwi ligoya. 25 Su nakuwera ubagula munshimba, kumbiti viwungiru
vyoseri vya ntambu yingi yingi vililoleri vyeni kwa vyeni. 26 Handa shiwungiru shimu
pashitendua, su viwungiru vyoseri vyankulitenduwa pamuhera nashu na shiwungiru
shimu pashikwiswa, viwungiru vimonga vyoseri vinemelera pamuhera nashu.
27 Su mwawoseri mwenga mwanshimba ya Kristu, kila yumu gwenu kashiwungiru sha
nshimba ayi. 28 Mlungu katula mushipinga sha wantu vyawamjimira Yesu, kwanja wantu-
mintumi, pili wambuyi wakuwi, ntatu wafunda, shakapanu kawatula walii yawawera na
lifupu lya kutenda mauzauza, wamonga lifupu lya kuponiziya na kuwatanga wamonga,
ama kuwalonguziya womberi na wamonga lifupu lya kutakula luga zyazimanika ndiri.
29 Woseri wawera ndiri wantumintumi ama wambuyi wa Mlungu ama wafunda. Na
kila muntu ndiri kana makakala ga kutenda mauzauza, 30 ama woseri ndiri yawaweza
kuponiziya ama kutakula kwa luga zyazimanika ndiri ama kutakulira shilii shashitakulwa.
31 Su mfiri mafupu makulu nentu.
Naneni hanuwalanguziyi njira iherepa nentu kuliku zyoseri azi.

13

Mafiru

1 Ata neni paweza kutakula luga zya wantu na zya wantumintumi wa kumpindi, kumbiti
pawera nahera mafiliru, neni wera gambira lidebi lyahera shintu ama kengeli. 2 Weza kayi
kuwera na lifupu lya kutunga ujumbi wa Mlungu, panuvimana bada zyoseri na kumana
kila shintu, weza kuwera na njimiru ya kuyihamiziya migongu, kumbiti pawera nahera
mafiliru neni nashintu ndiri. 3 Pandaviya ulunda waneni woseri na kuwapanana wahushu,
kayi pandaviya nshimba yaneni ilunguziwi motu, handa pawera nahera mafiliru neni
hapeni mpati shintu.
4 Yakawera na mafiliru kahepeleri na utanga na yakawera na mafiliru kahera weya,
hapeni kaweri na malingisi ama kalitumba. 5 Yakawera na mafiliru hapeni kakosi ligoya,
hapeni kasakuli mota yakuwi mweni na hapeni kaweri na maya kanongola longola
na hapeni katuli mumoyu vintu vidoda vyawamtendiriti. 6 Mafiliru hapeni gasekeleri
ukondola, kumbiti gasekelera unakaka. 7 Muntu yakawera na mafiliru kahepeleri goseri
na kajimilira goseri na kakanka goseri.

[8] Mafiliru gahera upeleru. Handa kwana mafupu ga kutunga ujumbi wa Mlungu, aga
hagawuki lishaka limu, mafupu ga kutakula luga zyazimanika ndiri hagawuki, handa
kwana kuvimana hakupiti. [9] Toziya mafupu ga kuvimana vyoseri gamalilika ndiri na lifupu
lyatwenga lya kutunga ujumbi wa Mlungu likamilika ndiri. [10] Mlungu hakavikamilishi
vyoseri, shilii shashikamilika ndiri, hashiwuki. [11] Paweriti namwana ntakuliti shiwana,
nuvimaniti shiwana, nuliholiti shiwana. Kumbiti vinu neni namuntu mkulu, vitwatira
vya shiwana nuvileka. [12] Shatuwona vinu shiwoneka gambira sheni shashiwoneka ndiri
weri mushiloleru, kumbiti shakapanu hatuwoni sheni kwa sheni. Vinu nuvimana katepu
hera, kumbiti shakapanu hanuvimani hweri goseri, gambira Mlungu ntambu yakamana
neni. [13] Vinu gankulikala matatu aga, njimiru na litumbiru na mafiliru, kumbiti lyaliwera
likulu mugoseri ndo mafiliru.

14

Mafupu gamonga ga Rohu Mnanagala

[1] Mgangamali kuwera na mafiliru. Ntambu iraayi mgangamali kupata mafupu gamonga
ga shirohu, kupita vyoseri mpati mafupu ga kutunga ujumbi wa Mlungu. [2] Yakatakula
luga zyazimanika ndiri, katakula ndiri na wantu kumbiti kankutakula na Mlungu, toziya
kwahera muntu yakamwerewa yomberi. Yomberi kankutakula vitwatira vyavilififiti
kwa makakala ga Rohu. [3] Kumbiti yakawera na lifupu lya kutunga ujumbi wa Mlungu,
katakulaga na wantu kwajili ya kuwatanga na kunemeriziwa na kuwapanana moyu.
[4] Yakatakula luga zyazimanika ndiri kalinyawa mweni. Kumbiti yakawera na lifupu lya
kutunga ujumbi wa Mlungu, kankushitanga shipinga sha wantu yawamjimira Yesu.

[5] Su nfira mwawoseri mwenga mtakuli kwa luga zyazimanika ndiri kumbiti menfiri
muweri na lifupu lya kutunga ujumbi wa Mlungu. Toziya muntu yakatunga ujumbi wa
Mlungu, ndo mkulu nentu kuliku ulii yakawera na lifupu lya kutakula luga zyazimanika
ndiri, payiwera ndiri hera handa kwana muntu yakagatakulira galii gagatakulitwi, su
shipinga sha wantu woseri yawajimira Yesu wapati kutangwa. [6] Su walongu wayangu,
handa panizaku kwa mwenga na kutakula na mwenga kwa luga zyazimanika ndiri
hampati mota gaa? Hapeni mpati mota yoseri, kumbiti hampati mota panuwagambira
magubutulwa ga Mlungu ama kwa kuvimana ama ujumbi wa Mlungu ama mafundu gamu.

[7] Ndo ntambu yayiwera kwa vyombu vyahera ukomu vyavilaviya liziwu gambira firimbi
ama malimba. Muntu kaweza hashi kulumana lwimbu lyaguvinwa handa vyombu avi
vilaviya ndiri liziwu weri pavigombwa? [8] Ngoma ya ngondu payigombwa pota na kuwera
na ntambu yakuwi, hashi gaa hakalituli kala kwa ngondu? [9] Ntambu iraayi na mwenga,
handa shamtakula shimanikana ndiri, hashi, gaa hakawezi kuvimana vyamtakula? Su
mwenga mulifana gambira wantu yawatakula na lyega. [10] Kwana luga za ntambu yingi
yingi pasipanu na kwahera ata yimu yayimanika ndiri. [11] Kumbiti panuvimana ndiri
luga yakatakula muntu, walii yawatakula luga ayi hawaweri wahenga kwa neni na neni
hanweri muhenga kwamwenga. [12] Ntambu iraa ayi na mwenga mfira kupata mafupu ga
Rohu, su mtendi ntambu yamuweza kuwera na mafupu ga kushitanga Shipinga sha wantu
yawamjimira Yesu.

[13] Su yakatakula kwa luga zyazimanika ndiri, kamluwi Mlungu kawezi kuwagubutulira
wantu shilii shashitakulitwi. [14] Toziya panumluwa Mlungu kwa luga zyazimanika ndiri,
rohu yangu ndo yayimluwa Mlungu, kumbiti mahala gangu gapanu ndiri. [15] Su ntendi
hashi? Hanumluwi Mlungu kwa rohu yangu, hanumluwi Mlungu kwa mahala gangu viraa
na hanimbi kwa rohu yangu, hanimbi kwa mahala gangu viraa. [16] Pagumjuma Mlungu
kwa rohu yaku hera, hakawezi hashi muntu gwa ntambu iraayi kulonga, “Yina hangu”,
Mukulonga mayagashii Mlungu handa pakavimana ndiri shagutakula? [17] Guweza kulonga
hweri mayagashii Mlungu, kumbiti kwa wantu wamonga hapeni iwatangi.

[18] Nonga mayagashii Mlungu kuwera neni ntakula kwa luga zyazimanika ndiri nentu
kuliku mwawoseri mwenga. [19] Kumbiti mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu nfira

nentu kutakula visoweru vyamuhanu vyavimanikana su nuwafundi wamonga, kuliku
kutakula visoweru vivuwa vya luga zyazimanika ndiri.
[20] Walongu wangu, namulihola gambira wana mumaholu ganeni. Mwenga muweri
gambira wanonu muvidoda, kumbiti pamulihola muweri gambira wantu yawakula.
[21] Mumalembu Mananagala galembwa, "Mtuwa kalonga,
'Kwa njira ya wantu walii yawatakula kwa luga zyazimanika ndiri,
Na kwa milomu ya wahenga,
Hantakuli na wantu awa,
Pamuhera na hangu hapeni wampikaniri.' "
[22] Su mafupu ga kutakula luga zyazimanika ndiri gawera lilangaliru kwa wantu walii
yawajimira ndiri na kumbiti ndiri kwa walii yawajimira. Kumbiti kutakula ujumbi
yakapananitwi na Mlungu na kwa walii ndiri yawajimira, kumbiti kwa wantu yawajimira.
[23] Su wantu woseri wa Mlungu pawaliwona pamuhera na woseri pawanja kutakula
kwa luga zyazimanika ndiri na wantu walii yawamana ndiri ama wantu walii yawajimira
ndiri pawiza kulikolerana na mwenga, hashi womberi hapeni watakuli kuwera mwenga
muwera na lukwali? [24] Kumbiti kila muntu pakatakula ujumbi yakapananitwi na Mlungu
na muntu yakamana ndiri ama muntu yakajimira ndiri pakingira, goseri gakagapikanira
hagamlanguziyi udoda wakuwi mweni na hakatozwi na galii gakagapikanira. [25] Bada
za moyu gwakuwi hazigubutulwi na yomberi hakasuntami makukama na kumguwira
Mlungu pakatakula, "Nakaka Mlungu kapamuhera na mwenga!"

Ulonguziya mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu

[26] Walongu wayangu, vinu tutakuli hashi? Pamuliwona pamuhera kumguwira Mlungu,
muntu yumu kayimbi lwimbu na yumonga kafunda na muntu gwingi kaweri na ugubutula
kalawa kwa Mlungu na yumonga katenderi lifupu lyakuwi lya kutakula kwa luga zyaz-
imanika ndiri na yumonga kagatakuliri galii gagatakulitwi. Goseri aga gatendeki kwa
kushitanga Shikundi sha wantu yawamjimira Yesu. [27] Handa pakawera muntu kana lifupu
lya kutakula kwa luga zyazimanika ndiri, su wafiruwa kutakula wantu wawili ama watatu,
yumu pa yumonga, uganu paweri na muntu gwingi kagatakuliri galii gagatakulitwi.
[28] Handa kwahera muntu yakaweza kugatakulira galii gagatakulitwi mushipinga sha wantu
yawamjimira yesu, su ulii yakatakula kwa luga zyazimanika ndiri kanyamali na kalitakuliri
mweni na Mlungu. [29] Wantu wawili ama watatu yawapananitwi ujumbi wa Mlungu
wautakuli na wamonga wagalololiloli weri galii gagatakulitwi na womberi. [30] Kumbiti
muntu yumu pakatakula na muntu gwingi kapata ugubutula kulawa kwa Mlungu, su ulii
yakatakula kanyamali. [31] Mwawoseri mwenga muweza kupananwa ujumbi wa Mlungu
muutakuli, yumu pa yumonga, su kila muntu hakalifundi na kupananwa moyu. [32] Lifupu
lya kuwubwera ujumbi wa Mlungu lifiriziwa likolwimlima na ayu yakawera na lifupu ali,
[33] toziya Mlungu ndo Mlungu ndiri gwa ndewu, kumbiti kawera Mlungu gwa makolaniziwu
na ponga.
Ntambu yayiwera mushipinga shoseri sha wantu yawamjimira Yesu, [34] wadala wanya-
malili mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu. Womberi wafiruwa ndiri kutakula
ama kulonguziya handa Malagaliru ga Wayawudi ntambu yagalonga. [35] Handa womberi
pawafira kuvimana visoweru vilii, wawakosiyi wapalu wawu ukaya. Toziya hayiweri soni
kwa mdala kutakula mumkutanu wa mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu. [36] Hashi,
mwankulihola shisoweru sha Mlungu shilawa kwa mwenga ama shiwayizira mwenga
gweka yenu hera? [37] Handa muntu yoseri kalihola kuwera yomberi kawera na lifupu lya
kuwutakula ujumbi wa Mlungu ama kawera na lifupu lya Rohu, su kavimani kuwera aga
ganuwalembelera mwenga ndo Lilagaliru lya Mtuwa. [38] Kumbiti muntu yakagapikanira
ndiri aga, su nakasherwa muntu ayu.
[39] Su hangu walongu wayangu, mfiruwa kuwera na lifupu lya kutunga ujumbi wa
Mlungu, kumbiti namuwalewelera wantu kutakula kwa luga zyazimanika ndiri. [40] Kumbiti
goseri gatendeki kwa ligoya na kwa ntambu iherepa.

15

Kuzyuka kwa Kristu

1 Walongu wangu, vinu nfira nuwaholiziyi mwenga Shisoweru Shiwagira shanuwabwerirititi, sheni ndo shyanjiru sha moyu gwenu na mwenga mushiwankiti na mushisoweru
ashi mwenga mgangamala. 2 Ujumbi yanuwabwelerani ndo Shisoweru Shiwagira. Mwenga
hamlopoziwi pamushijimila na handa pamjimira ndiri kujimira kwa mwenga hakuweri
hera.
3 Neni nuwapananiti mwenga vyaviwera na mana nentu, vitwatira vyanankiti neni
namweni, kuwera Kristu kahowiti toziya ya vidoda vya twenga, handa Malembu Man-
anagala ntambu yagalonga, 4 kuwera yomberi kasilitwi na kazyukiti lishaka lya tatu
kwanjira pakahowiti, Malembu Mananagala ntambu yagalembitwi, 5 kwanja kamlawiriti
Kefa, shakapanu kawalawiriti wantumintumi woseri lilongu na wawili. 6 Shakapanu
kawalawiriti walongu wavuwa nentu ya miya muhanu kwa mala yimu, wavuwa wawu
wankali wankulikala mpaka vinu, kumbiti wamu wawu wahowiti kala. 7 Shakapanu
kamlawiriti Yakobu na shakapanu kawalawira wantumintumi woseri.
8 Upeleru wa goseri kandawiliti neni viraa, neni yanweriti gambira muntu yakiwuk-
iti mushipindi shakuwi ndiri. 9 Toziya neni nantumintumi mdidini nentu pakati pa
wantumintumi woseri, ata neni nahera uzyumwi wa kushemwa ntumintumi, toziya
nuwatabisiyiti vipinga vya wantu vyawamjimira Mlungu. 10 Kumbiti kwa manemu
ga Mlungu neni nwera ntambu yanwera na manemu gakanupiti, kamupananiti ndiri
hera. Neni ntenda lihengu likamala kuliku wantumintumi woseri, naneni mweni ndiri
yantenditi, kumbiti manemu ga Mlungu gatenditi lihengu pamuhera na neni. 11 Su
pamuhera na hangu, iweri neni ama womberi yawabwera Shisoweru Shiwagira, shintu
ndiri, ashi ndo mwenga shamjimira.

Kuzyuka kwa wahowiti

12 Handa ntambu yatubweriti kuwera Kristu kazyukisiyitwi, wamu wenu waweza hashi
kutakula kuwera yawahowiti hapeni wazyuki? 13 Handa nakaka kwahera kuzyukisiwa
kwa yawahowiti, su Kristu kazyukiti ndiri, 14 handa Kristu kazyukiti ndiri, su mabweru
gatwenga shintu ndiri na mwenga mwahera njimiru ya kulitumbira. 15 Vilaa vilii, twenga
tuwoneka wakapitawu yawapayira kuusu Mlungu, toziya tutakuliti kuwera Mlungu
kamzyukisiyiti Kristu, kumbiti kamzyukisiyiti ndiri payiwera nakaka yawahowiti hapeni
wazyukisiwi. 16 Handa yawahowiti hapeni wazyukisiwi, su Kristu kazyukiti ndiri. 17 Handa
Kristu kazyukisiyitwi ndiri, su njimiru yenu yahera mana na mwankali muvidoda vyenu.
18 Vilaa vilii yawahowiti pawalikolerana pamuhera na Kristu wagamira nakamu. 19 Handa
matumbiru getu Mukristu ndo gaherepa kwa makaliru aga hera, twenga twawantu wa
kuwonerwa lusungu kuliku wantu woseri.
20 Kumbiti unakaka ndo kuwera Kristu kazyukisiwitwi, kawera wa kwanja na lilangaliru
lya nakaka kuwera walii yawagonjiti mukuhowa hawazyukisiwi. 21 Toziya handa kuhowa
kujegitwi kwa muntu yumu, ntambu iraayi kuzyuka kwa wantu kwiza kwa muntu
yumu. 22 Handa vilii wantu woseri yawahowiti toziya ya kulikolerana pamuhera na
Adamu, ntambu iraayi woseri hawazyukisiwi toziya ya kulikolerana pamuhera na Kristu.
23 Kumbiti kila muntu hakazyuki kwa ntambu yakuwi, kwanja kristu na shakapanu kwa
walii yawawera wantu wa Kristu, pakiza. 24 Pa aga, upereru hausoki, pakampanana ufalumi
Tati Mlungu, pa kuhalibisiya makakala goseri ga ukondola. 25 Kristu kafiruwa kakolimlima
huti mpaka Mlungu pakawakanka wangondu woseri na kuwatula pasi pa magulu gakuwi.
26 Mngondu gwa upeleru yakahalibisiwa hakaweri kuhowa. 27 Toziya Malembu Mananagala
galonga, “Mlungu katula vintu vyoseri pasi pa magulu gakuwi.” Kumbiti Malembu
Mananagala pagalonga, “Vintu vyoseri” Vitulwa pasi pakuwi, vyanakaka kuwera Mlungu
kingira ndiri muvintu avi, toziya mweni ndo yakavitula vintu avi pasi pa Kristu. 28 Kumbiti
vintu vyoseri pavitulwa pasi pa ukolamlima wa Kristu na Mwana ayu hakalituli mweni
pasi pa Mlungu, su Mlungu kavikolimlima vintu vyoseri kila pahala.

[29] Handa vinu kwahera uzyukisiya, hashi wantu walii yawabatizitwi kwajili ya wa-
howiti wankulitumbira kupata shishi? Handa yawahowiti wazyukisiwitwi ndiri, iwera
hashi wankubatizwa kwajili yamwenga? [30] Na twenga, iwera hashi twenga tuliyingiziya
muhatari kila shipindi? [31] Nulirapa walongu wangu, neni mona howa kila lishaka!
Litumbiru neni lyawera kwa mwenga mukulikolerana pamuhera na Yesu Kristu Mtuwa
gwatwenga. [32] Handa nfiru ya neni hayiweri ya umuntu hera, kulii kulikomanga kwaneni
na wavigongolu wakalipa Muefesu, hashi, neni mpatiti mota gaa? Handa payiwera
yawahowiti hapeni wazyukisiwi, su "Mtuleki twenga tuliyi na kulanda, toziya shilawu
hatuhowi."
[33] Namulipayira, "Waganja wadoda wahalabisiya tabiya iherepa." [34] Mwimuki muma-
holu! Muweri na luhala na mulikali makaliru gaherepa na mleki kutenda vidoda. Toziya
wantu wamonga wammana ndiri Mlungu nakamu. Ayi ndo soni nentu, neni kuwagambira
aga.

Nshimba zya twenga hazizyukisiwi

[35] Muntu hakakosiyi, "Hashi, wantu yawahowiti hawazyukisiwi ntambu gaa? Hashi,
womberi hawaweri na nshimba ya ntambu gaa?" [36] Likosiwu lizyigizyigi! Paguyala mbeyu,
payifuwa huti ndiri hapeni yimeri. [37] Paguyala mbeyu, guyala ndiri shimeru kumbiti
mbeyu hera, pamonga yiwera mbeyu ya usaka ama mbeyu yimonga. [38] Mlungu kayipanana
mbeyu ayi nshimba ntambu yakafira mweni na kila mbeyu yiwera na nshimba lyakuwi lya
gweka.
[39] Nshimba zya viumbi zilifana ndiri, kumbiti nshimba zya wantu zya ntambu yimu na
nshimba zya wavigongolu zya ntambu yimonga na nshimba zya wampongu zyantambu
yingi na nshimba zya wasomba zya ntambu yingi.
[40] Kwana nshimba zya kumpindi kwa Mlungu na nshimba zya pasipanu, uherepa
wa nshimba zya kumpindi kwa Mlungu wantambu yingi na uherepa wa nshimba zya
pasipanu. [41] Mshenji gwana ukwisa wakuwi mweni na lyezi lyana ukwisa wakuwi na
ntondu ziwera na ukwisa ntambu yingi yingi, viraa vilii ata ntondu zilifana ndiri kwa
ukwisa.
[42] Ntambu ayi hayiweri kwa wantu yawahowiti pawazyukisiwa. Gambira yayiwera
mbeyu, nshimba yayisilwa ndo ilii yayiwola, nshimba yayizyukusiwa ndo ilii yayiwola
ndiri. [43] Wayisira mukudoda na legilegi, hayizyukisiwi payiwera iherepa mumakakala.
[44] Payisirwa iwera nshimba ya untu, payizyukisiwa iwera nshimba ya shirohu. Kwana
nshimba ya untu na hakuweri na nshimba ya shirohu. [45] Toziya Malembu Mananagala
galonga, "Muntu gwa kwanja, Adamu kawumbitwi kaweri na ukomu," Kumbiti Adamu
gwa upeleru ndo Rohu yakawapanana wantu ukomu. [46] Su yayilongolera ndo nshimba
ndiri ya shirohu, kumbiti nshimba ya untu na shakapanu nshimba ya shirohu. [47] Adamu
gwa kwanja kawumbitwi kwa litapaka lya pasipanu na Adamu gwa pili kalawiti kumpindi
kwa Mlungu. [48] Woseri yawawera wa pasipanu, walifana na muntu yakaumbitwi kwa
litapaka, walii yawawera wa kumpindi kwa Mlungu walifana na muntu ulii yakalawiti
kumpindi kwa Mlungu. [49] Ntambu yatulifaniti na muntu ulii yakaumbitwi kwa litapaka,
viraa vilii hatulifani na muntu ayu yakalawiti kumpindi kwa Mlungu.
[50] Su walongu wangu, ntakula hangu, nshimba ya muntu hapeni uhali Ufalumi wa
Mlungu, na shilii shashiwola hapeni shihali shilii shashiwola ndiri.
[51] Mpikaniri, nankuwagambirani bada ya kulikangasha Mlungu yakatugubutulira
twenga. Twawoseri twenga hapeni tuhowi kayi, kumbiti twawoseri hatugalambuziwi.
[52] Kanongola ntambu ya kufumbula kwa lisu, mbalapi lwa upeleru palugombwa, yawa-
howiti hawazyukisiwi na nshimba zyawu paziwola ndiri na twenga hatugalambuziwi.
[53] Toziya shilii shashiwola shifiruwa kugalambuka na kuwera shashiwola ndiri na nshimba
yakuhowa igalambulwi nayihowa. [54] Su nshimba ayi yayiwola payiwera na ntambu ya
kuwola ndiri na shilii shashihowa pashigalambulwa kuhowa ndiri, su Lilembu Linanagala
lyalilembitwi halikamiliki, "Kuhowa kuhalibisiwa, na ukanga ukamilika!"
[55] "Gwee kuhowa, kukanga kwaku kwakoshi?

Gwee kuhowa makakala gaku ga kutenduwa gakoshi?”
56 Makakala ga kuhowa ga kutenduwa galawa muvidoda na makakala ga vidoda galawa
Mumalagaliru ga Musa. 57 Kumbiti tulongi mayagashii Mlungu, yakatupanana ukanga
kupitira Mtuwa gwetu Yesu Kristu.
58 Walongu wayangu, mgoloki hweri na mgangamali, nambegizika. Mashaka goseri
mtendi lihengu lya Mtuwa, pamuvimana kuwera lihengu lyamtenda muuntumintumi wa
Mtuwa hapeni lyagamili hera.

16

Mshangu gwa kuwatanga wantu wa Mlungu

1 Vinu ntakuli visoweru vya kuwashangira wantu wa Mlungu Muyudeya. Mwenga
mtendi ntambu yanuwagambiriti Shikundi sha wantu shawamjimira Yesu aku Galatiya.
2 Kila jumapili, kila yumu gwenu pakati penu katuli mpiya zyakapatiti na kazituli gweka, su
shipindi paniza nakuwera na nfiru ya kujojinika mshangu. 3 Paniza kwa mwenga, hanuwa-
tumi walii yamfira kuwasyagula pakati penu, wajegi luhamba na mafupu Kuyerusalemu.
4 Handa payiherepa naneni ng'endi aku, su hawagendi pamuhera na neni.

Mpangu gwa Paulu

5 Pampita kugenda Makedoniya, kwanja hanizi kulikala na mwenga, toziya nfira
kugenda Makedoniya. 6 Pamonga hanulikali kwa mwenga shipindi hera ama kulikala
na mwenga myezi yoseri ya mpepu, su muntangi nendereyi na mwanja gwangu, koseri
kwanfira kugenda. 7 Nfira ndiri kupita kwa mwenga kanongola na kwendeleya na mwanja,
ntumbira kulikala kwa mwenga katepu hera Mtuwa pakafira.
8 Kumbiti hanulikali Efesu panu mpaka lishaka lya Pentekosti. 9 Mlyangu gwalupalahera
nakamu kwa lihengu lyangu likulu panu, tembera yawanema ndo wavuwa.
10 Timotewu pakiza munjira ya mwenga, namumtenda kaweri na lyoga lyoseri pakawera
na mwenga, toziya kankutenda lihengu lya Mtuwa gambira neni ntambu yantenda. 11 Su
muntu yoseri nakamzalawu, kumbiti mumtangi kendereyi na mwanja gwakuwi kwa
ponga, su kawezi kuwuya kwa neni, toziya neni nankumuhepera kawuyi pamuhera na
walongu wayangu.
12 Vinu ntakuli visoweru vya mlongu gwetu Apolu, numuluwiti kizi kwa mwenga
pamuhera na walongu wamonga, kumbiti kafira ndiri kwiza vinu, kumbiti hakizi pakapata
lupenyu.

Visoweru vya upeleru

13 Mkali masu, mgangamali munjimiru, muweri wavikambaku na muweri wagangamala.
14 Kila shamtenda mushitendi kwa mafiliru.
15 Wantu yamumjimira Kristu mummana Stefana na wantu wa kaya yakuwi, womberi
wawera wantu wa kwanja kumjimira Kristu mulushi lwa Akaya na walilaviyiti weni
kuwatendera wantu wa Mlungu. Su nuwaluwani walongu wayangu, 16 mjimili ulonguziwa
wa wantu gambira awa na kila muntu yakatenda lihengu pamuhera na womberi.
17 Nemelera nentu pakiziti Stefana na Fotunatu na Akaiku, toziya walaviyiti kila shintu
shashipunguwiti kwa mwenga. 18 Wagunemiziya moyu gwangu ntambu yamnemeliziwa
mwenga viraa. Wantu gambira awa wafiruwa waholwi. 19 Wantu wa shipinga shoseri
sha yawamjimira Yesu sha Asiya shawalamsiyani. Akula na Prisila na wantu woseri
yawaliwona mukaya kwawu, wawalamsiyani kwa litawu lya Mtuwa. 20 Walongu woseri
yawawera panu wawalamsiyani mwenga.
Mwenga mulilamsiyani kwa ufiru wa Shikristu. 21 Neni Paulu nuwalamsiyani, panemba
kwa liwoku lyaneni namweni. 22 Muntu yoseri yakamfira ndiri Mtuwa, su kapangilwi.
Mtuwa gwetu, gwizi! 23 Manemu ga Mtuwa Yesu gaweri pamuhera na mwenga. 24 Mafiliru
gangu gaweri pamuhera na mwenga mwawoseri kwa kulikolerana pamuhera na Yesu
kristu.

LUHAMBA LWA PILI LWA PAULU KWA WAKORINTU ULONGOLERU

Luhamba lwa pili kwa Wakorintu lulembitwi na ntumintumi Paulu mushinja sha malongu muhanu na muhanu mpaka malongu muhanu na sita Pakwiyuka Yesu (shipandi sha 1:1). Alu ndo luhamba lwa pili pakati pa mahamba mawili gatuwera nagu Paulu gakavilemberiti vipinga vya wantu yawamjimira Yesu aku Korintu. Wabetula wajimira kuwera pamberi Paulu kawalembiliriti luhamba lwalukalipira kwa Wakorintu kumbiti twahera luhamba alu lyakayoweriti mushipandi sha 2:3-4. Luhamba alu lwa pili kwa Wakorintu luwoneka lulembitwi na Paulu pakaweriti aku Mekadoniya (shipandi sha 2:13).

Luhamba alu lwa pili kwa Wakorintu luwera luhamba lwa ntambu ya gweka toziya luwera luhamba lwa kushinkula moyu. Paulu kankuyowelera nemeleru yakuwi kuusu visoweru viherepa vyakapatiti kulawa kwa Titu kuusu shipinga sha wantu yawamjimira Yesu shashiweriti aku Korintu. Muluhamba alu, tugawona mafundu gagatakulirwa weri kuusu vitwatira vya malaviwu ntambu yalilagalirwa mu Lipatanu lya Syayi, musemu ilii Paulu kankulagalira kuusu kujega mshangu gwa mpiya zya kuzijega aku Yerusalemu toziya ya kuwatanga wantu yawamjimira Yesu (8-9). Iwoneka kuwera wantumintumi wamu yawapayira kulawa kunja kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, waweriti pawatola ungondu yauwera pakati pa wantu mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu na Paulu su wapati kulimotiziya weni. Womberi waubeziyiti uwezu wakaweriti nawu Paulu, ashi ndo shilii pamonga shimsongiziyiti Paulu kulanguziya kwa makakala goseri handa ntumintumi gwa Yesu Kristu palii pakamaliriti luhamba alu lwa pili kwa Wakorintu.

Yagaweramu

- Paulu kankwanja luhamba lwakuwi kwa kushilamusiya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, shipandi sha 1:1-7
- Shakapanu Paulu kankuyowelera mgalambuku gwa mpangu gwa mwanja gwakuwi na visoweru vyakankiti kuusu womberi na mawankula gawu ga luhamba lwakuwi lwa kwanja, shipandi sha 1:8-7:16
- Pa aga, Paulu kankuwapanana malagaliru ntambu yakujega mshangu kwajili ya walongu yawawera Yerusalemu, shipandi sha 8:1-9:15
- Upeleru, Paulu kankulitakulira mweni kuusu untumintumi wakuwi mweni na kuwagambira vitwatira vivuwa kuusu mwanja gwakuwi gwa kulongolu, shipandi sha 10:1 mpaka shipandi sha 13:10

[1] Neni Paulu, ntumintumi gwa Yesu Kristu kwa mafiliru ga Mlungu pamuhera na mlongu gwetu Timotewu twankuwalamusiyani.

Tuwalembelerani mwenga shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Korintu, na kwa wantu woseri wa Mlungu kila pahala Muakaya. [2] Manemu na ponga zazilawa kwa Mlungu Tati gwetu na Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga.

Paulu kalonga mayagashii kwa Mlungu

[3] Kakwiswi Mlungu Tati gwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu, Tati yakawera na lusungu na Mlungu yakawakola mawoku muvitwatira vyoseri. [4] Yomberi katukola mawoku muntabika zoseri, su tupati kuwatanga wamonga mukila ntabika, gambira Mlungu ntambu yakatukola mawoku twenga. [5] Yina, ntambu ya ntabika ya Kristu yayiyongereka mngati mwetu na twenga viraa vilii twongereka kukolwa mawoku na Kristu. [6] Handa patutabika, twankutabika su mwenga mutangwi na kulopoziwa. Patukolwa mawoku, viraa vilii na mwenga mkolwa mawoku na kuwapanana makakala ga kuhepelera ntabika zilaa azi zyatuhepelera. [7] Su matumbiru gatuwera naga kwa mwenga ndo makulu nentu, toziya tuvimana kuwera nakaka pamtabika pamuhera natwenga, viraa vilii mwankukolwa mawoku gambira twenga ntambu yatukolwa mawoku. [8] Walongu, tufira tuwaholuziyani ntabika zyazitupatiti Asiya kulii. Ntabika azi ziweriti nkulu kuliku makakala ga twenga,

ata tuweriti ndiri na litumbiru lyoseri lya kulikala. [9] Kumbiti mumioyu ya twenga
iweriti handa tutozwitwi kulagwa, su tufundwi kuwera natulitumbira twaweni, kumbiti
tumtumbiri Mlungu yakawazyukisiya yawahowiti. [10] Yomberi katulopoziyiti mukuhowa
gambira atali, nayomberi hakatulopoziyi, na twenga tumtumbira yomberi kuwera hakat-
ulopoziyi kayi. [11] Mwenga mwankututanga kwa kutuluwira kwa Mlungu. Su kuluwa
kwa mwenga kwa Mlungu, hakujimilwi, na Mlungu hakatutekeleri na wantu wavuwa
hawalongi mayagashii Mlungu toziya ya twenga.

Paulu kankugalambula mwanja gwakuwi

[12] Twenga tulitumbira shintu shimu hera, nfiru yatwenga itulanguziya nakaka kuwera
kulikala kwa twenga pasipanu na nentu kulikolerana pamuhera na mwenga, tulikaliti kwa
unanagala na uherepa wa moyu gwakatupananiti Mlungu, tulonguziwiti ndiri na luhala
lwa wantu, kumbiti manemu ga Mlungu. [13] Twankuwalembirani mwenga vitwatira vyamu-
viweza kuvibetula na kuvimana. Nakulitumbira kuwera hamgamani hweri, [14] toziya mpaka
vinu mmana katepu hera. Tuvimana kuwera shakapanu hamuvimani na hamututumbiri
twenga gambira twenga ntambu yatulitumbira mulishaka lya Mtuwa gwetu Yesu.

[15] Neni pawera na matumbiru aga, nfiriti kuwatyangira mwenga kwanja su mwenga
hamtekelerwi mala mbili. [16] Nfiriti kuwatyangira mwenga pampiti kugenda Makedoniya
na pambuya kwa mwenga kulawa mumkowa gwa Makedoniya, su muntangi mumwanja
gwangu gwa kugenda Yudeya. [17] Hashi, mulihola pampangiti hangu neni nwera gambira
muntu yakahera na ugolokeru? Hashi, mulihola kuwera neni amuwa kwa maholu ga
untu na kuwera ntakula "Yina, yina" Na "Ndala, ndala" Palaa panu? [18] Mlungu ndo
mwaminika, su shilii shatuwagambiriti mwenga, shitwatira ndiri sha "Yina" Na "Ndala"
Palaa panu. [19] Toziya Yesu Kristu, Mwana gwa Mlungu, ndomweni neni na Silwanu
na Timotewu tumubweriti kwa mwenga, kaweriti ndiri muntu gwa "Yina" Na "Ndala,"
Kumbiti yomberi kwakuwi kwana "Yina" Ya Mlungu mashaka goseri. [20] Toziya malagilu
goseri ga Mlungu gawera "Yina" Mukristu. Su kupitira mweni "Yina haa" yankulonga
kwatwenga kwa ukwisa wa Mlungu. [21] Mlungu mweni yakatenda twenga pamuhera
na mwenga mumakaliru getu tukolerani pamuhera na Kristu, Mlungu mweni yaka-
tusyaguliti, [22] yomberi yakatumatikiti shilangaziwu kulanguziya kuwera twenga twawantu
wakuwi na kutupanana twenga Rohu Mnanagala mumioyu ya twenga kaweri lilangaliru
lyalitulitwi kwajili ya twenga.

[23] Mlungu ndo kapitawu gwangu, yomberi kagumana moyu gwa neni. Neni niziti
ndiri kayi Korintu kuwatenda muweri na utama. [24] Tufira ndiri kuwalonguziya kwa
makakala munjimiru yenu, mwenga mgangamala munjimiru yenu. Twenga tutenda
lihengu pamuhera kwa nemeleru ya mwenga.

2

[1] Su nfiriti kuwera hapeni nuwatyangili kayi kuwatenda muhinginiki. [2] Handa
panuwahinginiziya mwenga, gaa hakanemeziyi? Ndo wala walii yanuwahinginiziyiti!
[3] Toziya nuwalembiriti luhamba alu su paniza nfira ndiri kuhinginiziwa na walii yawafira
kunemelera. Nakaka nuvimana neni panemelera, viraa vilii na mwenga hamnemeleri.
[4] Nuwalembiriti mwenga kwa ufiru mkulu uganu pantutuwala nentu na masozi ganawa,
nfiriti ndiri kuwahinginiziya mwenga, kumbiti kwa kuwalanguziyani kuwera nuwafira
nentu mwenga mwawoseri.

Lilekeziwu kwa muntu yakatenda vidoda

[5] Vinu, handa muntu yoseri pakamwinginiziyiti yumonga, kahinginiziya ndiri neni
gweka yangu, kumbiti kawahinginiziya mwawoseri mwenga na nfira ndiri neni hweri
mkalipa nentu. [6] Azabu yakapatiti kala kulawa kwa wavuwa wenu imtosha. [7] Vinu, mwenga
mfiruwa kulekiziya muntu ayu vidoda vyakatenda na kumpanana moyu, su nakahinginika
nentu. [8] Su nuwaluwani mwenga, mumlanguziyi yomberi kayi kuwera mwenga mmufira
nakamu. [9] Nembiti luhamba lulii toziya nfiriti kuvimana kuwera mwakala kujimila kila
shitwatila. [10] Pamumlekiziya muntu vidoda vyakuwi, naneni viraa numulekiziya muntu

vidoda vyakuwi. Toziya pahwera na shintu sha kulekiziya muntu vidoda vyakuwi,
numulekiziya kulongolu kwa Kristu toziya ya mwenga, [11] su Shetani nakatuzyanga. Toziya
tuyimana mipangu yakuwi.

Paulu kankushashatika mlushi lwa Trowa

[12] Su vinu pansokiti lushi lwa Trowa kushibwera Shisoweru Shiwagira sha Kristu, moniti
Mtuwa kavuguliti mlyangu gwa kutenda lihengu lyakuwi. [13] Kumbiti moyu guntamiti
nentu, toziya numwona ndiri mlongu muyetu Titu. Su nuwagambira woseri palii neni
mbuka na ng'enditi Makedoniya.

Kukanga kupitira utanga wa Kristu

[14] Kumbiti, mayagashii kwa Mlungu, kwa yakatulongoziya mashaka goseri mumwanja
gwa ukanga wa Kristu. Yomberi katutenda twenezi unakaka wa Kristu, gambira un-
unkira uherepa kila pahala. [15] Toziya twenga tulifana na ununkira uherepa wa Kristu
yakamlavilira Mlungu, ununkira uherepa yauwafikira wantu woseri yawalopoziwitwi na
wantu woseri yawagamira. [16] Kwa wantu walii yawagamira, twenga twaununkira waujega
kuhowa, kumbiti kwa walii yawalopoziwa, twenga twaununkira waujega ukomu. Hashi,
gaa yakaweza kutenda lihengu lya ntambu ayi? [17] Twenga tulifana ndiri gambira wantu
walii yawawuza ujumbi wa Mlungu kwa mota yawu, kumbiti twenga twankubwera kwa
uherepa wa moyu kulongolu kwa Mlungu, gambira wantu yawatumitwi na Mlungu,
patulikolerana pamuhera na Kristu.

3

Wantumintumi wa lipatanu lya syayi

[1] Hashi, twanji kayi kulitumbira twaweni twenga? Ama hashi, twankufira luhamba lwa
kulanguziya ukapitawu kwa wayetu? Ama hashi tulembelwi luhamba lwanakaka kwa
mwenga ama kulawa kwa mwenga ntambu yawatenda wamonga? [2] Mwenga mwaweni
muwera luhamba lwa twenga, luhamba lwalulembitwi mumyoyu mwa twenga, imanikana
na ibetulwa na kila muntu. [3] Ndo nakaka kuwera mwenga ndo luhamba lwa Kristu
lwalujegitwi kwa mawoku getu. Luhamba lweni lulembitwi ndiri kwa winu, kumbiti
lulembwa kwa Rohu gwa Mlungu yakawera mkomu, lulembitwi ndiri pashipandi sha
libuwi, kumbiti lulembwa mumyoyu ya wantu.

[4] Tulonga hangu toziya ya litumbiru lwatwenga lyatuwera nalu kulongolu kwa Mlungu
kupitira Kristu. [5] Tuweza ndiri kutenda shoseri kwa makakala getu weni, kumbiti uwezu
wa twenga woseri ulawa kwa Mlungu. [6] Toziya Mlungu ndo yakatutenditi twenga tuweri
na uwezu wa kuwera wantumintumi wa lipatanu lya syayi, lipatanu lya Malagaliru ndiri
gagalembitwi, kumbiti lipatanu lya Rohu. Malagaliru gagalembitwi gajega kuhowa,
kumbiti Rohu kajega ukomu.

[7] Vinu handa Liragaliru lyalijegiti kuhowa, lilembitwi pamabuwi, liza na ukwisa, mpaka
Waisraeli waweziti ndiri kujodulera masu sheni sha Musa toziya ya ng'ereng'eta yakuwi.
Ng'ereng'eta ayi iweriti ukwisa wa katepu hera, [8] su utendera wa Rohu hauweri na ukwisa
mkulu nentu kupita ng'ereng'eta ilii. [9] Su payiwera, kuweriti na ukwisa muutendera ulii
waujegiti utoza, hashi, utendera yawumfiriziya Mlungu, mkulu ndiri kupita awu? [10] Vinu
ukwisa mkulu nentu uwugubika ukwisa ulii yaupititi kwanja, ndogweni ulangala wakuwi
uwuka kala. [11] Toziya payiwera shilii shashiweriti sha shipindi shididika hera shiweriti na
ukwisa wakuwi, kupita aga shilii shashilikala mashaka goseri hashiweri na ukwisa mkulu
nentu.

[12] Toziya twana litumbiru ali, tutakula pota na lyoga. [13] Twenga tutenda ndiri gambira
Musa yakagubikiti sheni shakuwi kwa shitambala, su wantu wa Israeli nawawona kupelera
kwa ung'ereng'eta wakuwi. [14] Kumbiti mahala gawu gapungwa. Toziya mpaka leru
palibetulwa lipatanu ligona, shigubiku ashi shankali. Shigubiku ashi hashiwusiwi hera,
muntu pakalikolerana pamuhera na Kristu. [15] Yina, mpaka leru palibetulwa Malagaliru
ga musa, shigubikiru shigubika mahala gawu. [16] Kumbiti, shipindi muntu pakamuwuyira
Mtuwa, shigubikiru ashi shiwusiwa. [17] Vinu "Mtuwa" Ndo Rohu na palii pakawera Rohu

gwa Mtuwa, pawera ulekeru. [18] Kumbiti twawoseri twenga, tuwera na sheni zyazigubikirwa ndiri, tulilora gambira mushiloleru, ukwisa wa Mtuwa na twenga tutendwa tulifani na yomberi kwa kwongereka muukwisa yawulawa kwa Mtuwa, ayu ndo Rohu.

4

Luhanja muvyombu vya utapaka

[1] Su, kwa lusungu lyakuwi Mlungu, katupanana lihengu ali tulitendi, na hapeni tuwuyi kumbeli. [2] Tuvileka nakamu vitwatira vyoseri vya soni na vya bada. Tulikala kayi ndiri muupayira, ama kwa kushipotoziya shisoweru sha Mlungu, kumbiti twankufunda unakaka pota na kufifa kuwalangawaziya wantu ntambu yatuwera. Shakapanu womberi hawavimani mumyoyu mwawu kuwera twenga tutakula nakaka. [3] Handa Shisoweru Shiwagira shatushibwera shilififa, su shilififa hera kwa walii wawagamira. [4] Womberi wamini ndiri toziya Shetani mlungu gwa pasipanu, katula luwindu mumahala gawu nuwawona lupalahera ulangala wa Shisoweru Shiwagira sha ukwisa wa Kristu, yakalifaniti nakamu na Mlungu kwa ntambu zyoseri. [5] Toziya tulibwera ndiri twaweni, kumbiti tumubwera Yesu Kristu yakawera Mtuwa na twenga tuwera wantumintumi wenu toziya ya Yesu. [6] Mlungu ulaa ayu yakalongiti, "Ulangala na ulangaliri kulawa muluwindu," Ndo yakalangalira myoyu ya twenga na kutupanana ulangala wa kuvimana ukwisa wa Mlungu musheni sha Yesu Kristu.

[7] Kumbiti twenga yatuwera na luhanja alu, tuwera gambira vyombu vya utapaka, su iwoneki pota na kufifa kuwera likakala ali likulu lilawa ndiri kwa twenga, kumbiti lilawa kwa Mlungu. [8] Wega zyoseri tufintirwa, kumbiti tuyonerwa ndiri, tuwera na lyoga, kumbiti tuwuya ndiri kumbeli, [9] twana wangondu wavuwa, kumbiti Mlungu katuleka ndiri pota na utanga, tembera tugusiwa pasi, kumbiti tutenduwa ndiri. [10] Mashaka goseri tutola howa ya Yesu munshimba mwetu, su ukomu wakuwi Yesu viraa ulanguziwi munshimba zyetu. [11] Shipindi shatulikala, mashaka goseri tulavilwa kuhowa kwajili ya Yesu, su ukomu wakuwi Yesu ulanguziwi munshimba zyetu zyazihowa. [12] Su kuhowa kutenda lihengu mngati mwa twenga, kumbiti ukomu utenda lihengu mngati mwa mwenga.

[13] Malembu Mananagala galonga, "Njimiriti, su ntakuliti." Na twenga viraa, patuwera na rohu iraa ayi ya njimiru, twenga viraa tutakula toziya tujimira. [14] Nakaka tuvimana kuwera Mlungu, ndo yakamzyusiyiti Mtuwa Yesu, viraa vilii hakatuzyukisiyi twenga pamuhera na Yesu na kututula pamuhera na mwenga kulongolu kwakuwa. [15] Goseri aga ndo kwa mota ya mwenga, ata manemu ga Mlungu pagawafikira wantu nentu na nentu, mayagashii kwa Mlungu gongereki nentu, wantu wampanani ukwisa Mlungu.

Kulikala kwa moyu

[16] Toziya ayi hapeni tuwuyi kumbeli, ata handa nshimba zyetu zihowa, kumbiti rohu zya twenga zitendwa zyasyayi kila lishaka. [17] Ntabika zyatutabika ndidini hera na zya katepu hera, kumbiti hayitupanani ukwisa wa mashaka goseri yauwongereka nentu. [18] Su natuvilola vilii vyaviwoneka, kumbiti tuviloli hweri vintu vyaviwoneka ndiri. Toziya vyaviwoneka vilikala katepu hera, kumbiti vilii vyaviwoneka ndiri vyankulikala mashaka goseri.

5

[1] Mana twenga tuvimaa kuwera shisasa ashi shatulikala pasipanu, ndo nshimba zyetu, pazitupulwa, Mlungu hakatupanani numba ya mashaka goseri kumpindi, numba ya mashaka goseri yayinyawilwa ndiri kwa mawoku ga wantu. [2] Na vinu, twankulolera kwa mata nentu kupananwa nshimba ya kumpindi kwa Mlungu. [3] Toziya patupananwa nshimba zya kumpindi kwa Mlungu, hapeni tuwoneki twahera nshimba. [4] Twenga patuwera twankali twankulikala mushisasa ashi sha pasipanu, twankusapira na kufintirwa, tufira ndiri kuyivula nshimba ayi ya kuhowa, kumbiti tufira kuvalisiwa nshimba ilii yayihowa ndiri, su shilii shashihowa shigalambulwi na shilii shana ukomu. [5] Mlungu mweni

katutandiriti shitwatira ashi, nayomberi katupanana Rohu gwakuwi kaweri ulanguziwu
kwa goseri gakatutuliriti.
[6] Su, mashaka goseri tugangamala. Tuvimana handa kulikala munshimba ayi, twakutali
mnumba yatwenga na Mtuwa. [7] Toziya tulikala ndiri kwa kuwona, kumbiti tulikala kwa
njimiru. [8] Twenga tugangamala na metufiri tulikali kutali na nshimba azi na tulikali
pamuhera na Mtuwa. [9] Kumbiti shitwatila shikulu nentu, tufira kumfiriziya Mtuwa
patulikala mnumba ya pasipanu ama mnumba ya kumpindi kwa Mlungu. [10] Toziya twenga
twoseri hatugoloki kulongolu kwa Kristu na yomberi hakatutozi. Kila muntu hakanki shilii
shakafiriziwitwi kwanka kwa galii gakatenditi pasipanu, gaweri gaherepa ama madoda.

Uganja na Mlungu kupitira Kristu

[11] Toziya tuvimana nentu ntambu ya kumtira Mtuwa, su tujera kuwanika wantu
wamonga. Mlungu katumana hweri na naneni nulitumbira mwenga mmana hweri
myoyu yatwenga. [12] Tufira ndiri kayi kulijuma twaweni kulongolu kwa mwenga. Kumbiti
tuwapanana toziya ziherepa zyetu zya kulitumbira, su mwezi kawawankula walii yawal-
itumbira wantu yawawoneka kuliku ntambu yawawera mumoyu mwawu. [13] Payiwera tu-
woneka kuwera twanalukwali, twanalukwali kwajili ya Mlungu na mahala getu gaherepa,
ayi ndo kwa mota yamwenga. [14] Twenga tulonguziwa na ufiru wa Kristu, vinu tuwera
tuvimana handa muntu yumu hera kahowiti kwajili ya wantu woseri, su twawoseri tuhowa
pamuhera na yomberi. [15] Kahowiti kwajili ya woseri, su yawalikala walikali ndiri kwa
toziya yawu weni, kumbiti kwajili yakuwi yomberi yakahowiti na kazyukisiyitwi kwajili
yawu. [16] Su, kwanjira vinu, twenga tumwalanga ndiri muntu yoseri shiuntu, ata handa
tumwalangiti Kristu shiuntu, kumbiti vinu hapeni tutenda hangu kayi. [17] Muntu yoseri
pakalikolerana pamuhera na Kristu, muntu ayu kawera shiumbi sha syayi, ga makashu
gapita, gawera ga syayi. [18] Goseri aga galawa kwa Mlungu, yakatugalambula twenga kulawa
muungondu na kututenda tuweri waganja wakuwi kupitira Kristu na katupananiti lihengu
kukolaniziya mawoku. [19] Mlungu kaweriti mngati mwa Kristu, kawatenda wantu waweri
waganja wakuwi kupitira Kristu. Yomberi kawawalangiriti ndiri vidoda vyawu na yomberi
katupananiti ujumbi wa kukolaniziya mawoku.
[20] Su twenga tutakula ntambu yakatakula Kristu yatutakula nayomberi Mlungu katu-
tumiya twenga kuwaluwani. Tuwaluwani mwenga kwa ajili ya Kristu, mkolaniziwi
mawoku na Mlungu. [21] Kristu kaweriti ndiri na vidoda, kumbiti Mlungu kamtenda kapapi
vidoda vyetu, su kwa kulikolerana pamuhera nayomberi, twenga tuweri wantu waheri wa
Mlungu.

6

[1] Su patuwera watenda lihengu pamuhera na Mlungu, tuwaluwani mwanki manemu ga
Mlungu namleka gagamiri hera. [2] Mlungu kalonga hangu,
"Mushipindi sha manemu gangu nuwapikaniriti
Mulishaka lya ulopoziya nuwatangiti."
Nuwagambireni, vinu ndo shipindi sha upendelewu wa Mlungu, vinu ndo lishaka lya
kulopoziwa!
[3] Tufira ndiri kuwera shileweleru kwa muntu yoseri mushitwatira shoseri, su tutenda
hangu toziya lihengu lyetu naliwoneka shintu ndiri kwa wantu. [4] Kumbiti mukila shintu
shatutenda ilanguziya twenga ndo wantumintumi wa Mlungu kwa kuhepelera, kutabika
na ntabika zyoseri. [5] Tukomitwi, watutuliti mshibetubetu, tuboleritwi paweru na vipinga,
tutenda lihengu likamala na tukala masu na tuliya ndiri shiboga. [6] Twenga tulilanguziya
kuwera wantumintumi wa Mlungu kwa uherepa wa moyu na umaniziya, kwa uhepelera
na kwa maheri na Rohu Mnanagala na kwa mafiliru yagahera ufyangu. [7] Kwa ujumbi
wa nakaka na kwa makakala ga Mlungu. Kutendwa waheri kulongolu kwa Mlungu
ndo silaha yatwenga muwega wa kumliwu na kumshigi. [8] Twakala kupata ligoya na
kubeziwa, kulongwa na kuzyumwa. Wankutuwona gambira yawapaya, kumbiti twanku-
longa nakaka, [9] Handa yawamanikana ndiri, kumbiti tumanikana na woseri, gambira

yawahowiti, kumbiti handa ntambu yamtuwona twenga wakomu nentu. Tukomitwi
kumbiti tulagwa ndiri. [10] Tuwoneka twana utama, kumbiti twankunemelera mashaka
goseri, tuwonikana handa wahushu, patuwapanana wantu wamonga ulunda, tuwoneka
twana shintu ndiri kumbiti twana vintu vyoseri.
[11] Mwenga walongu wayetu Wakorintu! Tuwagambiriti goseri pota kufifa na myoyu
yatwenga ivuguka kwamwenga. [12] Twenga ndiri yatutatiti myoyu yetu kwa mwenga,
kumbiti mwenga ndo yamutatiti myoyu yenu kwatwenga. [13] Vinu nankulonga na mwenga
gambira wana waneni, mtuli myoyu yamwenga lupalahera gambira twenga ntambu
yatutenditi.

Kulitula gweka na udoda

[14] Namtenda pamuhera na wantu yawamjimira ndiri Mlungu, hashi, maheri na madoda
galikala pamuhera? Ulangala na nditi viweza hashi kulikala pamuhera? [15] Hangu Kristu
kaweza hashi kulikala pamuhera na Shetani? Hashi, muntu yakamwamini Mlungu na
yakamwamini ndiri Mlungu wawera na uganja gaa? [16] Hashi, numba ya Mlungu iwera na
uganja gaa na shinyagu shashiguyirwa na wantu? Toziya twenga twa numba ya Mlungu
yakawera mkomu. Handa Mlungu mweni ntambu yakalongiti,
"Hanulikali nawomberi na kutyanga mngati mwawu na kulikala pakati pawu,
Naneni hanweri Mlungu gwawu,
Nawomberi hawaweri wantu waneni."
[17] Hangu Mtuwa kalonga,
"Muwuki pakati pawu,
Mulibaguli nawomberi.
Namshinkula shintu shihumba,
Na neni hanuwajimili."
[18] Mtuwa yakawera na likakala kalonga,
"Neni hanweri Tati gwenu,
Na mwenga hamuweri wana waneni, wapalu na wadala."

7

[1] Waganja wangu, kwanjira patuwera na malagilu aga, su tulipungi kulawa mushoseri
shashidodiziya nshimba na rohu zyetu na tulitendi tuweri wananagala kwa kumtira
Mlungu.

Paulu kankunemelera

[2] Mtupanani lupenyu mumoyu mwenu. Tumkosera ndiri muntu yoseri, tumtendera
ndiri vidoda muntu yoseri ama kumpayira muntu yoseri. [3] Nonga ndiri aga kwa kuwatoza
mwenga, toziya ntambu yanongoleriti kulonga, mwenga mwa mngati mwa myoyu
yatwenga, tulikali pamuhera ama tuhowi pamuhera na mwenga. [4] Nana unakaka na
mwenga kuwera mgangamala! Nulitumba toziya ya mwenga muntabika yetu yoseri
nduwa moyu na nemelera nentu.
[5] Ata patusokiti Makedoniya twoyeriti ndiri, tupatiti ntabika kila uwega, kunja kweniti
ndewu, mungati myoyu kuwera na lyoga. [6] Kumbiti Mlungu yakawakola mawoku
yawawuyiti kumbeli, katukoliti mawoku pakiziti Titu. [7] Kwakwiza kwakuwi Titu na
mwenga ntambu yamumkoliti mawoku yomberi. Kang'ambiriti ntambu yamfira kumona
neni, ntambu yamuwera na hinginika kwa vilii vyavilawiliti na ntambu yamfira kunteteya,
su nankunemelera nentu.
[8] Ata handa nuwahinginiziti kwa luhamba lulii, neni njuta ndiri. Ata handa menjuti
mona luhamba alu luwahinginiziya kwa shipindi shididini. [9] Kumbiti vinu nankunemelera,
toziya ndiri muhinginikiti, kumbiti hinginika yamwenga iwatenda mgalambuki na kuleka
vidoda. Toziya ayi mwenga mwoniti hinginiku ntambu yakafira Mlungu, su twenga
tuwatenda ndiri mwenga muhinginiki. [10] Hinginiku yayijegitwi na Mlungu igalambuziya
moyu na kujega ulopoziya wahera majutu. Kumbiti hinginiku ya pasipanu imjega
muntu mukuhowa. [11] Vinu mloli malawiru ga hinginiku ntambu yakafiriti Mlungu,

mwenga mpata vinu kuwera wantu yawawera na gangamalu na ntambu yamuwera na
matakuliranu na mlirimuka na kutira, muwera na gangamalu na mwakala kwona uheri
yawuwera kulongolu kwa Mlungu wankutendwa. Mwenga mwananakaka kwa kila njira
kuwera mwahera shidoda kuusu shitwatila ashi.
12 Hangu, tembera nembiti luhamba, luweraga ndiri kwa ajili ya ulii yakakositi, ama
kwa ajili ya ulii yakakosiyitwi. Nembiti hangu su mpati kuwonikana paweru palongolu
pa Mlungu su mwoni ntambu yantaviya kwajili ya twenga. 13 Hangu tutulwa moyu.
Tutulwa moyu hera ndiri, su Titu katunemereziyiti kwa nemeleru ngulu, kwa
nemeleru yakaweriti nayu ntambu yammutendiriti kakalamuki. 14 Neni nulitumbira
mwenga palongolu pakuwi, mwenga muntenda ndiri neni hweri na soni. Tuwagambiriti
unakaka mashaka goseri na kwa kuwajuma mwenga kulongolu kwa Titu, shiweriti
shitwatira shanakaka hera. 15 Nfiru yakuwi kwa mwenga nkulu nentu, pakalihola
ntambu yamumjimiriti na ntambu yamumshemiriti kwa ligoya likulu na kutetema.
16 Nankunemelera nentu toziya neni weza kuwatumbira nakamu.

8

Kulaviya kwa mawoku mawili

1 Walongu wayetu, twenga tufira mwenga muvimani manemu ga Mlungu
gakavipananiti vipinga vya wantu yawamjimira Yesu vyaviwera Makedoniya. 2 Walongu
walii wajeritwi nentu kwa ntabika, kumbiti nemelera yawu iweriti nkulu, tembera
waweriti wahushu nentu na nemelera yawu iwatenditi waweri wa kulaviya nentu kwa
mawoku mawili. 3 Neni weza kuwagambira mwenga kuwera womberi walaviyiti uwezu
wawu nentu ntambu yawaweza kuliku vilii vyawawera navi. Kwa mafiliru gawu weni,
4 watuluwiti nentu tutendi lihengu pamuhera na womberi kuwatanga wantu wa Mlungu
Muyudeya. 5 Ashi shiweriti shitwatira shatushiloleriti ndiri! Kwanja walilaviya weni
kulongolu kwa Mtuwa, shakapanu womberi walilaviyiti weni kwa twenga kwa mafiliru
ga Mlungu. 6 Toziya ayi Su tumluwiti Titu, yakaliyanjiti lihengu ali kawatangi viraa
mulitendi lihengu ali lya ufiru muwamu mwenu. 7 Mwenga muwera na kila shintu kwa
uvuwa, njimiru na uwezu wa kutakula na kwendeleya kutenda viheri na mafiliru genu
kwa twenga. Su twenga tuwaluwani mwenga muweri na mafiliru nentu mulihengu ali
lya kulaviya kwa mawoku mawili. 8 Nuwalagalira ndiri, kumbiti nfira kujera mafiliru genu
handa ganakaka na galifana na mafiliru ga wantu wamonga. 9 Toziya mwenga muvimana
manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu, tembera mweni kaweriti kalunda, kalitenditi
mweni kuwera muhushu kwajili ya mwenga, su kulawirana na uhushu wakuwi kawatendi
mwenga muweri walunda.
10 Shanfira kuwagambira ndo ashi, iherepa kwa mwenga kumalira vinu shilii shamwan-
jiti mvinja gwagupititi. Mwenga muweriti wa kwanja, kwa kulaviya ndiri, kumbiti
viraa vilii muweriti na moyu gwa kutenda hangu. 11 Su vinu mmalili lihengu lya
kulaviya! Muweri na moyu gwa kumalira ntambu yamfiriti na mlaviyi kulawirana na vilii
vyamuwera navi. 12 Handa payiwera muntu kana moyu gwa kulaviya, Mlungu hakajimili
lifupu lyaku lyaguweza kulaviya na hapeni kafiri shilii shamuwera nashu ndiri.
13 Mwenga mfiruwa ndiri mpanani neni su wamonga wapati mota, kumbiti tufiruwa
woseri tulinganiri. 14 Kila shamuwera nashu vinu, shilii shashiwongereka shiwatangi
wamonga yawahera, su pawawera na shashiwongerekiti, wawatangi mwenga mumafiliru
genu. Su hakuweri na malinganiru. 15 Malembu Mananagala ntambu yagalonga, “Ulii
yakajojinira vivuwa kaweriti ndiri na vyaviwongerekiti, na ulii yakajojinira vivuwa ndiri
kapungukiwitwi ndiri.”

Titu na wayaguwi

16 Nonga mayagashii Mlungu yakatuliti mngati mwa moyu gwa Titu lumata alu lwan-
weriti nalu neni lwa kuwatanga. 17 Kajimiliti ndiri hera kuluwa kwa twenga, kumbiti
viraa vilii mweni kafiriti nentu kuwatanga, mpaka mweni kaamuwiti kwiza kwa mwenga.
18 Twankumtuma mlongu yumu kalilonguziyi na yomberi, ayu kazyumitwi na shipinga

shoseri sha wantu shawamjimira Yesu kwa lihengu lya kubwelera wantu Shisoweru
Shiwagira. [19] Nentu ya aga, yomberi kasyagulitwi na vipinga vya wantu vyawamjimira
Yesu kagendi mwanja pamuhera na twenga patulijega lihengu lyetu ali kwa ufiru, tendera
yatuyitenda kwajili ya ukwisa wa Mtuwa na ulanguziwu wa nfiru yetu heri.
[20] Kwa kugenda mwanja pamuhera, hatuchapiri mahinginiku yagaweza kulawira muli-
hengu lya twenga lya kujojinika tambiku azi zya mpiya. [21] Nfiru ya twenga ndo kutenda
hweri, kulongolu kwa Mtuwa hera ndiri, kumbiti kulongolu kwa wantu viraa.
[22] Su twenga tumtuma mlongu muyetu pamuhera na womberi, yatumjeriti na
kumjimira, yomberi kafiriti nentu kutanga, mpaka vinu kana moyu nentu toziya kawa-
jimira mwenga. [23] Titu ndo muyangu na tutenda lihengu pamuhera kuwatanga mwenga.
Walongu wayetu wamonga yawiza pamuhera na yomberi, wawera wajumbi wa vipinga
vya wantu vyawamjimira Yesu na ligoya kwa Kristu. [24] Su muwalanguziyi mafiliru genu,
su Shipinga sha wantu yawamjimira Yesu wavimani kuwera tutakula nakaka tuwatumbira
mwenga.

9

Kuwatanga Wakristu

[1] Toziya neni nahera shakuwalembelerani mwenga kuusu mafupu genu ga mpiya kwa
wantu wa Mlungu Muyudeya. [2] Nuvimana ntambu yamuwera na moyu gwa kutanga
na neni nulitumbiriti mwenga kwa shitwatira ashi kulongolu kwa wantu wa Make-
doniya. Nuwagambiriti, "Shipinga sha wantu shawamjimira Kristu wa aku Akaya walikala
kala kwanjira shinja shipititi." Su kulilaviya kwa mwenga kuwatenda wantu wavuwa
walilaviyi. [3] Nuwatuma walongu wayetu, su kulitumbira kwa twenga kuusu mwenga
kwa visoweru hera ndiri, kumbiti ntakula, mwenga hamuweri kala kwa kutanga kwenu.
[4] Nayilawira kuwera wantu wa Makedoniya pawiza pamuhera na neni na kuwona muwera
kala ndiri, su twenga hatuwoni soni na mwenga vilaa vilii hamuwoni soni, toziya hatuweri
tuwatumbiriti ng'anji mwenga. [5] Su, mona iherepa kuwaluwa walongu awa wanongoleri
kwiza kwa neni, wapati kutula kala mafupu ga mwenga makulu gamtakuliti. Na geni
aga hagalanguziyi kuwera ndo mafupu gamlaviyiti kwa makakala, kumbiti gagalaviyitwi
toziya mfira.
[6] Muviholi visoweru avi, muntu ulii yakakwetiti mbeyu zitangala ndiri hakabenangi
padidini na ulii yakakweta mbeyu zivuwa hakabenangi mabenu gavuwa. [7] Kila muntu
kalaviyi shilii shakafira mumoyu mwakuwi kulaviya, pota na kulazimishwa ama kwa
kuhinginika, toziya Mlungu kamfira ulii yakalaviya kwa nemeleru. [8] Mlungu kaweza
kuwapanani mwenga mafiliru nentu ya galii gamfira, mashaka goseri mpati kuwera na
kila shintu shamfira na hamuweri nentu kwa kila lihengu liheri lyamtenda. [9] Malembu
Mananagala ntambu yagalembwa,

"Yomberi kalaviyaga kwa manemu,
Kawapanana wahushu,
Uheri wakuwi wankulikala mashaka goseri."

[10] Na Mlungu yakamupanana mkulima mbeyu na shiboga kuliya, viraa vilii hakawapanani
mwenga mbeyu zamfira na hakazitendi zimeri na zikuli na kuwapanani mabena gavuwa
kulawirana na kulaviya kwa uheri wenu. [11] Mweni hakawalundiziyi mwenga mashaka
goseri kwa kila shintu, su wantu walongi mayagashii Mlungu kwa uheri wenu gawapatiti
kupitira twenga. [12] Toziya lihengu ali linanagala lyamtenda, hapeni liwatangi hera wantu
wa Mlungu, kumbiti viraa vilii haliwatendi wantu wavuwa walongi nentu mayagashii
Mlungu. [13] Na kulawirana na ulanguziwu wawulanguziya lihengu lyenu ali, wantu
hawamkwisi Mlungu kwa kushijimira na kujimira Shisoweru Shiwagira sha Kristu, viraa
vilii kwa uheri gamuwatendera womberi na wantu woseri. [14] Su hawawaluwili mwenga
kwa Mlungu toziya ya uheri wa moyu gwenu gwa gweka gampananitwi na Mlungu.
[15] Tulonga mayagashii Mlungu toziya ya mafupu gakuwi gatuweza ndiri kugatakulira.

10

Paulu kankuteteya lihengu lyakuwi

[1] Neni Paulu nuwabeliziyani mwenga kupitira unanagala na upoli wakuwi Kristu, wantu
wamonga walonga neni pawera na mwenga nwera mnanagala kumbiti nkalipa pawera
patali na mwenga. [2] Nuwaluwani mwenga namuntenda hweri mkalipa panizaku, toziya
nakaka neni weza kukalipa kwa wantu walii yawatuhola twenga tulikala handa wantu
wa pasipanu. [3] Tulikoma ndiri handa wantu wa pasipanu ntambu yawalikoma. [4] Toziya
silaa zyatuzitendera mungondu mwetu ndo silaa zya pasipanu ndiri, kumbiti silaa zy-
atuzitendera ndo silaa zya likakala lya Mlungu, zyatuzitendera kuhalibisiya boma zyoseri.
Twankuharabisiya visoweru vyoseri vya kupaya, [5] na tubomolanga kila shileweleru sha
kulitumbira shashitulwa kulema kuvimana kwa Mlungu. Tutola kila liholu lyoseri na
kulitenda limjimili Kristu. [6] Twenga hatuweri kala kwazibu kila ntambu ya kujimira ndiri,
mwenga pamuwera kala mukujimira.

[7] Mwenga mlola vitwatira kwa kunja hera. Hashi, kwana muntu yoseri yakalihola
kuwera yomberi ndo gwa Kristu? Yina! Yomberi su katuholi viraa twenga twawantu
wa Kristu ntambu yakawera mweni. [8] Ata neni panulitumbira uwezu wakatupananiti
Mtuwa, uwezu wa kuwanyawa pota na kuwabomolanga, hapeni moni soni kwa shitwatila
ashi. [9] Neni nfira ndiri monikani nuwatenda mwenga mtili kwa hamba zyangu. [10] Toziya
muntu hakalongi, "Hamba zya Paulu zikalipa na ziwera na ujumbi utopera, kumbiti mweni
pakawera na twenga, kawoneka kalegilegi na visoweru vyakuwi shintu ndiri." [11] Su muntu
kavimani, kwahera ntambu yingi mushilii shatulemba muhamba zyetu patuwera patali
na shilii shatutenda patuwera panu pamuhera na mwenga.

[12] Twenga metujeri ndiri kulitula twaweni ama kulifana na walii yawalikwisa weni.
Wantu yawalitenda kuwera shipimu sha kulipimira weni na pawalifananiziya weni kwa
weni, womberi su wawera wazyigizyigi. [13] Kumbiti twenga hapeni tulitumbi nentu,
kulitumba aku hakusigali mushipimu sha lihengu lyakatupananiti Mlungu, lihengu
lyatulitenda kwa mwenga. [14] Twenga tulokiti ndiri mumipaka yawatutuliriti patwiziti kwa
mwenga, twenga ndo twatulongoleriti kuwajegera Shisoweru Shiwagira sha Kristu. [15] Su
twenga hapeni tulitumbiri lihengu lyawatenditi wamonga, kupita mumipaka yakatutulir-
iti Mlungu. Kumbiti tulitumbira kuwera njimiru yenu payongereka, lihengu lya twenga
kwa mwenga haliwongeleki nentu. [16] Shakapanu hatuwezi kubwera Shisoweru Shiwagira
muisi zimonga kutali na mwenga na hapeni tulitumbiri lihengu lyalitenditwi kala na
wantu wamonga pahala pingi.

[17] Kumbiti Malembu Mananagala ntambu yagalonga, "Muntu yakalitumba, kalitumbiri
lihengu lyakatenditi Mtuwa." [18] Muntu yakajimilwa ndo ulii ndiri yakalizyuma mweni,
kumbiti ulii yakazyumwa na Mtuwa.

11

Paulu na wantumintumi wapayira

[1] Nuvimana memuhepeleri neni katepu hera, ata neni pawoneka mzyigizyigi, mwenga
munhepeleri. [2] Nankuwawonera weya, kumbiti ndo weya wa Mlungu, toziya mwenga
mulifana na mwali kaherepa yanumuhetiti kwa mpalu yumu hera, ndo Kristu mweni.
[3] Kumbiti ntira, gambira njoka ulii yakampayiriti Eva, maholu ga mwenga gaweza kupo-
tuziwa, hamuwuleki uwaminika wenu wa nakaka kwa Kristu. [4] Toziya muntu yoseri yakiza
na kumbwera Yesu wantambu yingi na ulii yatumubweriti twenga, mwenga muwanka kwa
mawoku mawili ama mumjimira Rohu Mnanagala na Shisoweru Shiwagira shamwankiti
kulawa kwatwenga.

[5] Nulihola ndiri kuwera neni namwana kuliku yawalishema weni "Wantumintumi
wakulu." [6] Pamonga nahera mantambalira ga kutakula, kumbiti mahala nanaga, shit-
watira ashi tushilanguziya pota na kufifa, kila pahala na kila shipindi.

[7] Hashi, neni ntenditi vidoda pananagaliti namweni su mwenga mpatwi kukwiswa kwa
kuwabwelera Shisoweru Shiwagira sha Mlungu pota na kuluwa shintu? [8] Pantenditi
lihengu pakati pa mwenga, mafiliru gangu mpananitwi kulawa kwa vipinga vimonga
vya wantu yawamjimira Yesu. Ntenditi hangu gambira nuwapoka ulunda wawu mpati
kuwatendera mwenga. [9] Neni paweri na mwenga, numgaziya ndiri muntu yoseri panfiriti
mpiya, walongu yawalawiti Makedoniya wanjegeriti kila shintu shanfiriti. Su nulilola
mweni kuwera nanawagaziya mwenga kwantambu yoseri ilii na hanendereyi kutenda
hangu. [10] Kwa unakaka ulii wa Kristu yawuweriti mngati mwaneni, kwahera muntu
yakaweza kundewelera kulitumbira shitwatira ashi Muakaya mwoseri. [11] Hashi, ntakula
hangu toziya nuwafira ndiri mwenga? Mlungu kavimana kuwera nuwafira! [12] Hanendereyi
kutenda ntambu yantenda vinu, su nanuwapanana lupenyu walii wantumintumi wakulu
yawasakula lupenyu lwa kulitumbira na kulonga womberi watenda lihengu ntambu
yatutenda twenga.

[13] Toziya wantu awa wawera wantumintumi wapayira, watenda lihengu lya kupayira
na walipayira kuwera weni ndo wantumintumi wa Kristu. [14] Namulikangasha, toziya ata
Shetani mweni kalipayira kawoneki kuwera ntumintumi gwa kumpindi gwa ulangala.
[15] Su ashi ndo shitwatira sha kulikangasha ndiri payiwera na wantumintumi wa Shetani
walipayira weni wawoneki kuwera womberi ndo yawamfiriziya Mlungu. Na lupeleru
womberi hawawanki kwa galii gawagatenditi.

Paulu kankulitumbira ntabika yakuwi

[16] Ntakula kayi, muntu nakaholera kuwera neni namzyigizyigi. Kumbiti handa
pamuhola ntambu ayi, munjimili gambira mzyigizyigi, su nulitumbiri padidini hera.
[17] Shantakula vinu ndo shilii ndiri shakanagaliriti Mtuwa, mushitwatira ashi sha kuli-
tumbira, neni ntakula hera gambira muntu mzyigizyigi. [18] Tembera wavuwa wali-
tumbira gambira wantu wa pasipanu, naneni viraa hanulitumbi. [19] Maweni mwenga
muwera na luhala, ndo toziya mwankuwahepelera wazyigizyigi kwa kunemelera!
[20] Mwankumhepelera muntu yoseri yakawatendani mwenga wamanda, ama muntu yaka-
tola vintu vya mwenga, ama muntu yakalikwisa na kuwakoma kusheni. [21] Ntakula kwa soni
kuwera twenga tuweriti legilegi kutenda vitwatira vilii.

Kumbiti handa kwana muntu yoseri yakajera kulitumbira shintu, ntakula gambira
mzyigizyigi, viraa naneni ntira ndiri kulitumbira. [22] Hashi, womberi ndo Waebulaniya?
Su neni vilaa Namuebraniya. Hashi, womberi ndo Waisraeli? Su neni vilaa Namwisraeli.
Hashi, womberi ndo washiyiwuku sha Aburahamu? Su neni vilaa wa shiyiwuku sha
Aburahamu. [23] Hashi womberi ndo wantumintumi wa Kristu? Ntakula aga gambira
nana likwali, kumbiti neni nantumintumi gwa Kristu nentu kuliku womberi. Neni
ntenda lihengu likamala nentu kuliku womberi, nkala kushibetubetu mala zivuwa nentu
kuliku womberi, nsyatagwa ntomondu mala zivuwa nentu kuliku womberi na nweriti
pakwegera na kuhowa mala zivuwa kuliku womberi. [24] Mala mhanu nsyatangitwi na
Wayawudi, ntomondu malongu matatu na tisa. [25] Ngomangitwi na shindonga mala ntatu,
wangumiti mabuwi mala yimu, mala ntantu mtumbwi gupantikiti mubahali na neni
pawera mlaa na nyerukiti mmashi amu pashiru poseri na paliwala poseri. [26] Mumwanja
zyangu zivuwa neni nweriti muhatali kukusiwa mumashi, muhatali kukomwa na wapoka,
muhatali kukomwa na wenikaya wayangu na muhatali kukomwa na wantu yawawera ndiri
Wayawudi, ntabikiti mlushi na ntabikiti mushiwala na ntabikiti muntundu na mubahali
na ntabisiyitwi na waganja yawapayira. [27] Ntenda lihengu na kutabika, nkala masu pota na
kugonja mala zivuwa, nweriti na njala na kuyumuluwa, mala zivuwa noyiti kuliya shiboga
na kulikala mumpepu shivula. [28] Pamuhera na gamonga gavuwa, kila lishaka neni wera
na mahengu gavuwa muvipinga vyoseri vya wantu yawamjimira Yesu. [29] Handa kwana
muntu mlegilegi, neni nwera mlegilegi vilaa. Muntu yoseri pakatendwa katendi vidoda,
neni vilaa moyu guntama.

[30] Handa panulitumba, su hanulitumbiri shitwatila shashilanguziya ntambu yanwera
legilegi. [31] Mlungu, Tati gwa Mtuwa Yesu, litawu lyakuwi likwiswi mashaka goseri, yomberi

kavimana kuwera neni mpaya ndiri. [32] Paweriti Dameski, mkolamlima yakaweriti pasi pa
mfalumi Areta, kaweriti pakalulolera lushi lwa Dameski, su kankamuli. [33] Kumbiti nsu-
lusiwitwi mulijamanda, kupitira mulupenu lwa shibambaza, nulipotiti kulawa mmawoku
gakuwi.

12

Maonu na Ugubutulwa kwa Paulu

[1] Hanulitumbiri, tembera hapeni mpati shintu, kumbiti vinu hantakuli galii gamoniti na
galii gakang'ubutuliti Mtuwa. [2] Nummana muntu yumu yakamwaminiti Kristu, ndomweni
vinja lilongu na msheshi vyavipititi kanyasulitwi kugenda mpindi ya ntatu. Wayawudi
waaminiti kuweri na mpindi ntatu ya ntatu Paradisu. Nuvimana ndiri handa kaweriti
aku kwa nshimba ama kwa rohu, Mlungu gweka kavimana. [3] Na nuvimana kuwera muntu
ayu kanyasulitwi kugenda Paradisu, handa kaweriti aku kwa nshimba ama kwa rohu,
neni nuvimana ndiri kumbiti Mlungu kavimana. [4] Aku kapikinira vitwatira vyavitakulitwi
ndiri, vitwatira avi vibelwa muntu kavitakuli. [5] Su, hanulitumbiri muntu gwa ntambu ayi,
kumbiti hapeni nulitumbiri namweni, tembera hanulitumbiri kwajili ya legilegi yaneni.
[6] Handa menfiri kulitumba menweri ndiri Mzigizigi, toziya mentakuli unakaka hera.
Kumbiti hapeni nulitumbi, toziya nfira ndiri muntu kamoni neni namkulu kuliku galii
gakagawona na kupikinira kulawa kwaneni.

[7] Kumbiti, nfiru vitwatira avi vikulu vyang'ubutululiliti navindenda namwera nanamtiti,
mpananitwi utama mnshimba handa lusomi, mjumbi gwa Shetani yakangoma, nanali-
tumba ng'anji. [8] Numuluwiti Mtuwa mala ntatu, shitwatira ashi su shindawi. [9] Kumbiti
kang'ambiriti, "Manemu gangu gakutosha, toziya makakala gangu ndo makulu nentu
shipindi gwenga gwa legilegi." Nana nemeru nentu kulitumbira legilegi ya neni, su ulolera
wa makakala ga Kristu gaweri paneni. [10] Su toziya ya Kristu, nemelera pahwera legilegi,
na panigilangwa na pantabika na kuwera na tabu. Toziya pahwera legilegi, ndo pahwera
na likakala.

Lyoga lya Paulu kwa Wakorintu

[11] Nwera gambira mzigizigi, kumbiti mwenga mundazimisha hweri hangu. Mwenga ndo
memfiruwi kunzyuma neni. Tembera neni nashintu ndiri kwantambu yoseri, neni nam-
didiki ndiri kuliku awa "wantumintumi wakulu." [12] Mauzauza na makangashu galanguziya
kuwera neni nantumintumi, gagatendikiti pakati pa mwenga kwa uhepelera woseri.
[13] Hashi, mpungikiti shishi nentu kuliku vipinga vyamonga vya wantu yawamjimira Yesu,
ira neni nuwagaziyani ndiri kupata utanga wenu? Shondi shondi nyagu mundekiziyi kwa
shanuwakoselerani!

[14] Mloli, vinu ayi ndo mala ya ntatu nakala kwiza kwa mwenga kuwatyangira, na hapeni
nuwagaziyi. Toziya shansakula lunda zyenu ndiri, kumbiti maweni mwenga. Ntambu
iraayi, wana wawatulira ndiri walelwa wawu uhara, kumbiti walelwa ndo yawawatulira
wananguta wawu. [15] Neni nemera nentu kutumiya kila shintu shanweriti nashu, na
ata kulilaviya namweni kwa kuwatanga mwenga. Hashi, hamunfiri katepu toziya neni
nuwafira ng'anji mwenga?

[16] Su, hamjimili kuwera neni nweriti ndiri shisanka kwa mwenga. Kumbiti muntu
gwingi hakalongi kuwera neni nkalamuka, na nuwagomiziyiti kwa upayira! [17] Hashi,
neni nuwapokani mwenga kupitira mjumbi yoseri yanumtumiti kwa mwenga? [18] Neni
numuluwiti Titu, numtumiti kizi kwa mwenga pamuhera na mlongu myetu yumonga.
Hashi, Titu kawapokiti mwenga vintu vyenu? Hashi, muvimana ndiri kuwera twenga
tulonguziwa na nfiru iraa ilii, na mgenderanu gwetu ndo gumu?

[19] Pamonga mulihola kuwera shipindi shoseri twankujiteteya twaweni kulongolu kwa
mwenga. Ndala! Tutakula vitwatira avi kulongolu kwa Mlungu patulikolerana na
Kristu. Waganja wangu, vitwatira vyatutenda, vitendeka kuwatanga mwenga muweri
wagangamala. [20] Nankutira, pamonga paniza kwa mwenga hanuwawoni muntambu
yanfira ndiri, na mwenga hamumoni neni muntambu yingi yamfira mwenga. Ntira

pamonga neni hamoni ndewu na weya, mapweperanu na upayira na malingu, na maya
na malekaniru na fuju pakati penu. [21] Neni ntira pamonga paniza kayi Mlungu gwangu
hakantendi hweri mnanagala kulongolu kwa mwenga, na neni handayi toziya ya wantu
wavuwa yawatenditi vidoda kumbiti waleka ndiri udoda yawautenditi, matamata zyawu
zidoda na uhumba yawautenditi.

13

Upeleru

[1] Ayi ndo mala yangu ya tatu kuwatyangira mwenga, ntambu yagalonga Malembu
Mananagala, "Kila lisitaka halimalilwi kwa upitawu wa wantu wawili ama watatu."
[2] Nuwabeliziya kala paweriti mumwanja gwangu gwa pili, vinu ntakula kayi pahwera ku-
tali, shipindi shamonga paniza hapeni hweri na lusungu kwa wantu woseri yawalongoler-
iti kutenda vidoda na wamonga woseri. [3] Hamliwoneri maweni kuwera Kristu kankutakula
kupitira neni. Yomberi kalegilegi ndiri pakatenda lihengu pakati penu, kumbiti makakala
gakuwi gatenda lihengu pakati penu. [4] Ata handa kapingikitwi palupingika pakawera
legilegi, kumbiti vinu kankulikala kwa makakala ga Mlungu. Twenga viraa vilii twalegilegi
kwa kulikolerana pamuhera na yomberi, kumbiti hatulikali na yomberi kwa makakala ga
Mlungu toziya ya mwenga.

[5] Mlililoliloli maweni mpati kuvimana handa nakaka mwankulikala munjimiru. Hashi,
muvimana kuwera Yesu Kristu kamngati mwenu? Handa ndala, su mwenga msinda
nakamu. [6] Kumbiti namini handa mwenga muvimana kuwera twenga tusinda ndiri. [7] Vinu
twankumluwa Mlungu namtenda ukondola woseri ulii, kumbiti nfiru ndiri tuwonikani
handa wantu yawafawuliti kala, ira mpati kutenda maheri, ata handa twenga tuwoneka
kuwera tusinda. [8] Toziya tuweza ndiri kutenda shitwatila shakuwulema unakaka, kumbiti
kwendeleziya unakaka. [9] Tunemelera kuwera twenga twalegilegi, kumbiti mwenga
muwera na likakala, su twankumluwa Mlungu mpati kuwera wantu yawafaa kwantambu
yoseri. [10] Su, nemba luhamba alu pawera kutali, su pansoka kwa mwenga nandazimika
kuwera mkalipa kwa mwenga kwa uwezu ulii wakanupiti Mtuwa, uwezu wa kuwapotuziya
ndiri kumbiti uwezu wa kuwagangamaziya.

[11] Upeleru, walongu wayangu, nankugenda! Mjeri kuwera wakamilika, mkoli mafundu
ga neni, muweri na nfiru yimu, mulikali kwa ponga. Na Mlungu gwa mafiliru na ponga
hakaweri pamuhera na mwenga.

[12] Mulilamsiyani kwa kulanguziya mafiliru ga Kristu. [13] Wantu woseri wa Mlungu wa aku
wawalamsiyani. [14] Manemu ga Mtuwa Yesu Kristu na mafiliru ga Mlungu na uwumu wa
Rohu Mnanagala, viweri na mawoseri mwenga.

LUHAMBA LWA PAULU KWA WAGALATIYA ULONGOLERU

Luhamba lwa Wagalitiya lulembitwi na ntumintumi Paulu (1:1). Ndo luhamba lulii ntumintumi Paulu kavilembiriti vipinga vya wantu yawamjimira Yesu aku Galatiya pamonga mushinja sha malongu msheshi na nani mpaka shinja sha malongu muhanu na saba Pakwiwuka Yesu. Pamonga wagalatiya waweriti wantu yawalikaliti mlushi lwa Rumi mkowa gwa Galatiya. Wabetula wahera unakaka kuwera Paulu kaweriti koshi pakalulembiti luhamba alu, kumbiti iwezekana lulembwa mlushi lwa Efesu ama Korintu.

Paulu kawalembiriti wantu yawamjimira Yesu, walii yawawera Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi, muvipinga vya wantu yawamjimira Yesu aku Galatiya. Shikulu yomberi kugalemba aga ndo kugasinga mafundu ga upayira yagalonga wantu yawamjimira Yesu wafiruwa kugafata malagaliru ga Shiyawudi Mulilagaliru ligona, yagawusu kwingiziwa jandu. Su kuweriti na shipinga sha wantu pakati pa wantu yawamjimira Yesu yawashemwa Wayudaisa, walii yawafira wantu yawamjimira Yesu, yawawera ndiri Wayawudi kwingiziwa jandu. Viraa womberi waweriti na makosiwu kuusu uwezu wa untumintumi wa Paulu. Paulu kauteteyiti untumintumi wakuwi kwa kuwagambira kuusu makaliru gakuwi (1:11-2:14) na kashiteteyiti Shisoweru Shiwagira kwa kuwutakulira kuwera ulopoziya upatikana hera kwa njimiru yaiwera mu Yesu Kristu (2:16). Ulopoziya awu wankujegwa na uheri wa Mlungu kumbiti ujegwa ndiri na matendu ga wantu.

Yagaweramu

- Paulu kanjiti luhamba lwakuwi kwa kuvilamsiya vipinga vya wantu yawamjimira Yesu aku Galatiya, shipandi sha 1:1-5.
- Shakapanu Paulu kankutakulira kuusu makaliru gakuwi ga kumbeli kuteteya ntambu yakuwi ya kufunda na ntambu yakajeriti kulikala pakagajimira malagaliru kumbiti gantanga ndiri, shipandi sha 1:6-2:21.
- Su yomberi katakuliriti kuusu malagaliru na manemu yagawera muulopoziya, shipandi sha 3-4.
- Shakapanu yomberi kankulaviya malagaliru kuusu makaliru gaherepa ga wantu yawamjimira Yesu, shipandi sha 5-6:10.
- Paulu kamalira luhamba lwakuwi kwa malamusiwu na maluwa ga upeleru ga kuhola kuwera kugalambulwa na Mlungu kuwera muntu gwa syayi ndo shintu sha mana nentu kuliku malagaliru ga kunja mfanu shitwatira sha kwingiziwa jandu, shipandi sha 6:11-18.

[1] Neni Paulu ntumintumi, neni wera ndiri ntumintumi kwa kusyagulwa na wantu
ama kutumwa na wantu kumbiti nsyagulitwi na Yesu Kristu na Mlungu yakawera Tati
ulaa yakamzyukisiyiti Yesu. [2] Neni na walongu woseri yawawera pamuhera naneni,
tuwalembera mwenga shipinga sha wantu yawamjimira Yesu yawawera aku Galatiya.
[3] Manemu na ponga gaweri pamuhera na mwenga kulawa kwa Mlungu Tati gwetu na
kwa Mtuwa Yesu Kristu, [4] yakalilaviyiti ulamweni toziya ya vidoda vya twenga su kapati
kutukolopola mupasipanu padoda, teratera na mafiliru gakuwi mweni yakawera Mlungu
na Tati gwetu. [5] Kwakuwi Mlungu kuweri na ukwisa mashaka goseri! Yina haa.

Kwahera Shisoweru Shiwagira shingi.

[6] Nankulikangasha nentu kuwera katepu hera mwenga mumleka ulii yakawashemiti
kupitira manemu ga Kristu na vinu mfata ujumbi wa ntambu yingi yawushemwa
Shisoweru Shiwagira, [7] kumbiti nakaka kwana Shisoweru Shiwagira shimu hera sha
nakaka. Ntakula ntambu ayi toziya kwana wantu wankuwavuluvusiya na yawafira
kushipotuziya Shisoweru Shiwagira sha Kristu. [8] Mlungu kampangili muntu yoseri
yakawubwera ujumbi wa ntambu yingi na Shisoweru Shiwagira shatuwabwereriti, ata

handa muntu ayu kawera yumu gwetu ama kawera ntumintumi kulawa kumpindi.
[9] Ntambu yatulongiti pamberi na vinu nankulonga kayi muntu yoseri pakawabwerera
ujumbi umonga yawaushema Shisoweru Shiwagira ntambu yingi na shilii Shisoweru
shiwagira shatuwabwereriti, muntu ayu kapangilwi na Mlungu.
[10] Hashi, ntakula aga kwa kufira shibali sha wantu? Ndala! Neni nfira shibali sha Mlungu.
Ama nankufira kuwafiriziya wantu? Ndala! Menfiri kuwafiriziya wantu, neni menweri
ndiri nakamu ntumintumi gwa Kristu.

Paulu kasyagulitwi na kushemwa na Mlungu

[11] Walongu wangu, nfira muvimani kuwera Shisoweru Shiwagira shanuwabweririti
shilawiti ndiri kwa wantu. [12] Neni nuwuwanka ndiri ujumbi awu kulawa kwa muntu yoseri
ama kufundwa na muntu, kumbiti Yesu Kristu mweni ndo yakang'ubutuliriti.
[13] Mwenga mpikaniriti kala kuusu makaliru gangu ga makashu panweriti munjira ya
Shiyawudi ya kumfata Mlungu na ntambu yanuwatabisiyiti nentu shipinga sha wantu
yawamjimira Yesu na kujera kuwahoziya nakamu. [14] Naneni nendereyiti nentu mudini ya
Shiyawudi kuliku Wayawudi wavuwa wa vinja vyangu, toziya neni nweriti na bidii nkulu
ya kuvikola vitiba vya wambuyi wangu.
[15] Kumbiti payimfiriziyiti Mlungu yakansyaguriti kwanjira mumtima mwa mawu
gwangu na kunshema kwa manemu gakuwi, [16] su kang'ubutuliriti Mwana gwakuwi, mpati
kumbwera pakati pa wantu yawawera ndiri Wayawudi. Ntugira ndiri kukosiya kosiya kwa
muntu yoseri, [17] ama ng'enditi ndiri Yerusalemu kuwalola walii yawaweriti wantumintumi
pamberi paneni, kumbiti ng'enditi kwanja kumkowa gwa Arabiya na shakapanu mbuyiti
lushi lwa Dameski.
[18] Shakapanu pa vinja mitatu, ng'enditi ku Yerusalemu kuliwona na Kefa na nulikaliti
pamuhera nayomberi kwa mashaka lilongu na muhanu. [19] Kumbiti nuwawoniti ndiri
wantumintumi wamonga ira Yakobu mpusu gwa Mtuwa Yesu.
[20] Mlungu kapitawu gwangu kuwera aga ganuwalembera mpayira ndiri.
[21] Shakapanu ng'enditi mumikowa ya Siriya na Kilikiya. [22] Mushipindi ashi neni namweni
manikana ndiri kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu shawawera aku Yudeya.
[23] Shawashimaniti ndo shirii shawashipikaniriti hera kuwera, "Muntu ulii yakatutabisiyiti
mashaka gagapititi, vinu kankuyibwera njimiru iraa ilii kwa shipindi shimu kajeriti
kuyiharabisiya." [24] Na womberi wamkwisiti Mlungu toziya ya neni.

2

Paulu kajimilirana na wantumintumi wamonga

[1] Payipititi mivinja lilongu na msheshi, ng'enditi kayi Yerusalemu pamuhera na
Barinaba na numtoliti Titu. [2] Ng'enditi aku toziya Mlungu kang'ubutuliriti kuwera
ng'endi, nukawagambiri gweka yawu walii yawaweriti walongoziya, ujumbi wa Shisoweru
Shiwagira shanushibweriti kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi. Ntenditi hangu su
lihengu lyaneni lyantenditi na lilii lyantenda vinu, naliwera lyahera mota. [3] Kumbiti ata
myangu Titu, yomberi kaweriti Mgiriki, kafiritwi ndiri kwingiziwa jandu handa lilangaliru
kuwera mweni kapakati pa wantu wa Mlungu, [4] shitwatira ashi shilawira toziya wantu
yawalitenditi gambira walongu yawamjimira Kristu, yawaliyingiziyiti kwa bada pakati pa
twenga nolanola ulekeziwu watuwera nawu mukulikolerana pamuhera na Kristu Yesu,
su wapati kututenda tulikali makaliru ga umanda. [5] Twenga nakamu tujimilirana ndiri
nawomberi, su unakaka wa Shisoweru Shiwagira wendereyi kusigala kwa mwenga.
[6] Wantu walii yawapananitwi ligoya kuwera walongoziya, wanongoleriti ndiri shintu
sha syayi muwujumbi waneni. Na payiwera womberi waweriti walongoziya ama ndala,
kwaneni shintu ndiri toziya Mlungu kahera upendelewu. [7] Badala yakuwi, womberi
wavimaniti kuwera Mlungu kanagaliriti kushibwera Shisoweru Shiwagira kwa wantu
yawawera ndiri Wayawudi gambira Peteru ntambu yakalagaliritwi kushibwera Shisoweru
Shiwagira kwa Wayawudi. [8] Toziya ulii yakamtenditi Peteru kuwera ntumintumi kwa

Wayawudi ndo ulaa yakantenditi neni kuwera ntumintumi kwa wantu yawawera ndiri
Wayawudi.
[9] Su Yakobu na Kefa na Yohani yawawonikaniti kuwera mpanda, wavimaniti kuwera
Mlungu kamupananiti manemu aga, su womberi watenditi malinganiru na twenga kwa
kutukola mawoku neni pamuhera na Barinaba. Twenga tujimilirana kuwera twakatendi
lihengu pakati pa wantu yawawera ndiri Wayawudi na womberi watendi lihengu pakati
pa Wayawudi. [10] Womberi waturuwiti shintu shimu hera kuwera twendereyi kuwatanga
wahushu, shitwatira shilaa shilii moyu gwangu gufira kushitenda.

Paulu kankumkaripira Peteru aku Antiokiya

[11] Kumbiti Kefa pakasokiti Antiokiya, numgambiriti pota kufifa kulongolu kwa wantu
toziya yomberi paweru katenditi likosa. [12] Pamberi pa wantu wamu yawalawiti kwa
Yakobu hawenisoki palii, Kefa kaweriti kankuliya pamuhera na wantu yawawera ndiri
Wayawudi. Kumbiti pawasokiti wantu walii, Kefa kalekiti nakamu kuliya pamuhera
na wantu yawawera ndiri Wayawudi kwa kuwatira wantu walii yawasisitiza kwingiziwa
jandu. [13] Viraa walongu wamonga Wayawudi walikoleriti pamuhera na Kefa kwa ufyangu
wakuwi, ata Barinaba kapotuziwitwi muufyangu wawu. [14] Neni pamoniti kuwera matendu
gawu galinganira ndiri na unakaka wa Shisoweru Shiwagira, numgambiriti Kefa kulongolu
kwa wantu woseri, "Tembera gwenga ndo Myawudi, gulikala ndiri gambira Wayawudi
kumbiti gulikala gambira wantu yawawera ndiri Wayawudi! Gwenga guweza hashi
kuwatenda wantu yawawera ndiri Wayawudi wajimiri kulikala gambira Wayawudi?"

Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi walopoziwa kwa njimiru.

[15] Twenga twa Wayawudi kwa kwiwuka, twenga twawantu ndiri yawawera ndiri
Wayawudi, wantu yawashemwa wawera na vidoda. [16] Kumbiti tuvimana kuwera muntu
hapeni kawalangwi kuwera kahera hatiya kwa kugajimira Malagaliru Mlungu gakamu-
pananiti Musa, kumbiti kwa kumjimira Yesu Kristu hera. Twenga viraa tumjimira Kristu
Yesu su tupati kuwalangwa twahera hatiya kupitira njimiru yetu kwa Kristu, toziya ndiri
kwa matendu ga Malagaliru aga. Toziya kwahera muntu yoseri yakawalangwa kahera
hatiya kwa Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa.
[17] Kumbiti handa twankusakula kuwalangwa tumfiriziyi Mlungu kwa kulikolerana
pamuhera na Kristu na twenga tuwoneka twankali twana vidoda, hashi, shitwatira
ashi shiwera na mana kuwera Kristu kawera ntumintumi gwa vidoda? Ndala nakamu!
[18] Payiwera neni nankunyawa kayi shilaa shilii shambomuliti, su nulilanguziya kuwera
neni ndo yankosa. [19] Kuusu Lilagaliru Mlungu lyakamupananiti Musa, neni howiti,
Lilagaliru lyeni linagiti, su nulikali toziya ya Mlungu. Neni wera handa mpingikitwi
pamuhera na Kristu. [20] Vinu nankulikala, kumbiti neni ndiri kayi yanulikala, Kristu
kalikala mngati mwa neni. Makaliru aga ganulikala vinu munshimba, nulikala kwa
njimiru, njimiru mu Mwana gwa Mlungu yakanfiriti na kawulaviyiti ukomu wakuwi toziya
ya neni. [21] Nfira ndiri kugalema manemu ga Mlungu. Kumbiti handa muntu kawalangwa
kawera muheri kulongolu kwa Mlungu kwa njira ya Malagaliru Mlungu gakamupananiti
Musa, su kuhowa kwa Kristu kwahera shintu.

3

Njimiru ama Malagaliru

[1] Mwenga Wagalatiya wazyigizyigi! Gani yakawahawiti? Kwa masu genu maweni
mulanguzitwi paweru kwa visoweru kuhowa kwa Yesu Kristu palupingika. [2] Nfira
mung'ambiri shintu shimu. Hashi, mumwankiti Rohu gwa Mlungu toziya ya kutenda shirii
shashifiruwa Mumalagaliru Mlungu gakamupananiti Musa ama toziya ya kujimira ujumbi
wamupikaniriti? [3] Iwera hashi mwenga muwera wazyigizyigi ntambu ayi? Mwenga
mwanjiti kwa utanga wa Rohu gwa Mlungu, vinu mfira kumalira kwa makakala genu
maweni? [4] Hashi ntabiku yoseri ilii yampatiti iweriti yahera shintu? Nakaka iweriti ndiri
yahera shintu. [5] Mlungu kankuwapanana Rohu gwakuwi na kutenda mauzauza pakati

pa mwenga toziya mugatenditi Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa ama toziya
muwujimira ujumbi ulii wamupikaniriti?
[6] Muloli gagatenditwi kwa Aburahamu, "Yomberi kamjimiriti Mlungu na Mlungu
kamuwalangiti kuwera muheri kulongolu kwakuwi." [7] Su muvimani kuwera wantu
yawamjimira Mlungu, womberi ndo wawiwuka wa nakaka wa Aburahamu. [8] Malembu
Mananagala galanguziyiti pamberi kuwera Mlungu hakawatendi wantu yawawera ndiri
Wayawudi wawalangwi waheri kulongolu kwakuwi kwa njira ya njimiru. Su Aburahamu
kagambiritwi Shisoweru Shiwagira kuwera, "Kupitira gwenga, wantu wa makabila goseri
hawatekelerwi." [9] Su wantu woseri yawawera na njimiru wankutekelerwa pamuhera na
Aburahamu, muntu gwa njimiru.
[10] Kwa wantu woseri yawalitumbira matendu ga Malagaliru Mlungu gakamupananiti
Musa, womberi wawera mumpangilu, toziya ilembwa kuwera, "Kapangilwa muntu yoseri
yakakola ndiri na kutenda vitwatira vyoseri vyavilembitwi mushintora sha Malagaliru."
[11] Su vinu iwoneka nakaka kuwera Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa hapeni
gamtendi muntu kawalangwi kuwera muheri kulongolu kwa Mlungu, toziya Malembu
Mananagala galonga, "Muntu yakamfiriziya Mlungu hakalikali kwa njimiru." [12] Malagaliru
Mlungu gakamupananiti Musa galitumbira ndiri njimiru, kumbiti Malembu Mananagala
galonga, "Muntu yoseri yakagatenda matendu gagafiruwa na Malagaliru, yomberi haka-
likali kwa matendu aga."
[13] Kristu katukomboriti kulawa mumpangilu ya Malagaliru Mlungu gakamupananiti
Musa kwa kupingikwa palupingika kwajili yetu gambira muntu yakapangilwa na Mlungu,
toziya ilembwa Mumalembu Mnanagala, "Kapangilwa muntu yoseri yakapingikitwi
mulupanda." [14] Shitwatira ashi shitendikiti hangu su kupitira Yesu Kristu, matekeleru
gakapananitwi Aburahamu gawayiziri na wantu yawawera ndiri Wayawudi kupitira
njimiru tupati kumuwanka Rohu yatulagilitwi na Mlungu.

Malagaliru na lagilu

[15] Walongu wayangu, hanuwapanani mfanu kulawa mumakaliru getu ga kila lishaka.
Muliholi kuusu mapatanu gawalijimilirana wantu. Lipatanu palijimirika kala, kwahera
muntu yakaweza kuwusiya ama kwongera shoseri. [16] Su Aburahamu wampananiti
lagilu, mweni pamuhera na muyiwuku gwakuwi. Malembu Mananagala galonga ndiri
"wayuwuku wakuwi," kulanguziya wantu wavuwa, kumbiti galonga "na muyiwuku
gwaku," kulanguziya muntu yumu, mweni ndo Kristu. [17] Shanfira kutakula ndo ashi,
Mlungu katenditi lipatanu lyakuwi na kalilanguziyiti nakaka, Malagaliru gagalawiriti
vinja miya msheshi na malongu matatu shakapanu, hapeni gawezi kuliwusiya lipatanu
ama kulileka lagilu ali. [18] Toziya handa uhala upatikana kwa malagaliru Mlungu gakamu-
pananiti Musa, ulawirana ndiri na lagilu, kumbiti Mlungu kamupananiti Aburahamu
uhala toziya kalagaliti hangu.
[19] Malagaliru gawera na lihengu gaa? Gatulitwi su kuwalanguziya wantu nakaka
ukondola wa matendu gawu mpaka pakiza muyiwuku gulii gwa Aburahamu yakakantitwi
mulagilu lilii. Gajegitwi na wantumintumi wa kumpindi kwa liwoku lya Musa yakaweriti
mkolaniziya. [20] Shitwatira shashiwera sha muntu yumu hera, mkolaniziya kafiruwa ndiri,
kumbiti Mlungu ndo yumu hera.

Wamanda na wana

[21] Hashi, Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa gasingana na lagilu lya Mlungu?
Ndala nakamu! Toziya Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa gagalaviyitwi megawa-
panani wantu ukomu, su twenga metuwezi kumfiriziya Mlungu kwa njira ya Malagaliru
aga. [22] Kumbiti Malembu Mananagala gatenda vintu vyoseri vitawililwi pasi pa makakala
ga vidoda, su galii gagalagilitwi kupananwa kwa njira ya kumjimira Yesu Kristu, gapati
kupananwa kwa walii yawajimira.
[23] Pamberi njimiru hayeniyizi, twenga tuweriti tutatilwa gambira watatirwa pasi pa
Malagaliru Mlungu kakamupananiti Musa, tutatilitwi mushibetubetu mpaka njimiru

igubutulwi. [24] Su Malagaliru gatuloleriti mpaka Kristu pakiziti, su tupati kuwalangwa
kuwera waheri kulongolu kwa Mlungu kwa njimiru. [25] Toziya njimiru isoka kala, twenga
tulonguziwa kayi ndiri na Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa.
[26] Kupitira njimiru, woseri mwenga muwera wana wa Mlungu kwa kulikolerana pa-
muhera na Kristu Yesu. [27] Mwawoseri mwenga yambatizwiti kwa kulikolerana pamuhera
na Kristu su muwera gambira Kristu mweni. [28] Su vinu woseri tuwera teratera pakati
pa Wayawudi na wantu yawawera ndiri wayawudi, pakati pa mumanda ama muntu
mlekeziwa, pakati pa muntu mpalu ama mdala, mwawoseri mwenga muwera shintu
shimu kwa kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu. [29] Payiwera mwenga ndo wantu wa
Kristu, su mwawashiyiwuku sha Aburahamu na hamuwanki galii gakalagiliti Mlungu.

4

[1] Su ntakula vinu, muhala pakawera kankali mwana mdidini hapeni kaweri ntambu
yingi na mumanda tembera ulunda woseri uwera wakuwi. [2] Mweni kawera pasi pa walera
wakuwi na yawalolera ulunda wakuwi mpaka shipindi sha kuhala shashitulitwi na tati
gwakuwi. [3] Ntambu iraa ayi twenga patuweriti handa twankali wana wadidini tuweriti
wamanda wa vintu vyaviwera na uwezu vyavikolamlima pasipanu. [4] Kumbiti shipindi shilii
shashitulitwi pashisokiti, Mlungu kamtumiti mwana gwakuwi yakayiwukiti kwa mdala,
yomberi kiwukiti pasi pa Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, [5] kapati kuwalopoziya
wantu woseri yawawera pasi pa Malagaliru, su tupati kutendwa wana wa Mlungu.
[6] Toziya vinu mwenga mwawana wakuwi, Mlungu kamtumiti Rohu gwa Mwana gwakuwi
mumyoyu mwenu, Rohu yakashema "Aba" mana yakuwi "Tati." [7] Su gwenga gwa
mumanda ndiri kayi, kumbiti gwamwana na gwenga paguwera mwana, su haguwanki
goseri Mlungu gakawatuliriti wana wakuwi.

Lyoga lya Paulu kuusu Wagalatiya

[8] Makashu pamumumaniti ndiri Mlungu, muweriti wamanda wa vilii vyaviwera ndiri
milungu nakaka. [9] Kumbiti vinu mumumana Mlungu ama nongi mumanikana na Mlungu,
iwera hashi mwankuviwuyira vintu legilegi na vyavihera shintu, vintu vilii vyavikolamlima pasipanu, kwa vintu avi mfira kuwera wamanda kayi? [10] Mwenga mwankali
mwankugakola nentu mashaka na myezi na vipindi vya vinja na vinja! [11] Neni ntira kuusu
mwenga, pamonga lihengu lyantenditi kwa mwenga lyagamira hera.
[12] Walongu wangu, nuwahiga muweri gambira neni, toziya neni wera gambira mwenga.
Muntendera ndiri shidoda shoseri. [13] Mwenga muvimana kuwera toziya ya ulweli wangu,
neni mpatiti lupenu lwa kuwera na mwenga na kuwabwelera Shisoweru Shiwagira kwa
mala ya kwanja. [14] Tembera ulweli wangu uwatuliti mumajeru, mwenga mumbeziyiti ndiri
ama kumonera shinyakali. Kumbiti mwenga munankiti gambira neni ndo ntumintumi
gwa kumpindi gwa Mlungu, gambira neni ndo Kristu Yesu mweni. [15] Ntambu ya nemeleru
yamuweriti nayu igenda koshi? Neni weza kupitawulira, shipindi shilii memuwezi
kugakolopola masu genu na kumpanani neni. [16] Hashi, neni nwera mngondu gwenu kwa
kuwagambira unakaka?
[17] Wantu walii yawagolokera kuwera mfati Malagaliru, walanguziya handa
wankuwashera mwenga, kumbiti nfiru zyawu ziherepa ndiri. Shintu shawafira ndo
kuwalekenaziya mwenga na twenga su mpati kuwera kwa womberi. [18] Iherepa kuwera
na bidii ya kutenda vitwatira viherepa kila shipindi. Neni pawera na mwenga, na
shipindi shilii neni pawera ndiri pamuhera na mwenga. [19] Wana wangu! Gambira utama
wa kwiwura mwana, neni mpata kayi utama toziya ya mwenga mpaka pamuwera na
ntambu ya Kristu mngati mwenu. [20] Neni menfiri kuwera na mwenga shipindi shilaa ashi,
pamonga meng'alambuli liziwu lyangu. Neni nkolwa na lyoga kuusu mwenga!

Mfanu gwa Hajiri na Sara.

[21] Mung'ambiri, mwenga yamufira kukolwamlima na Malagaliru Mlungu gakamu-
pananiti Musa, hashi mwenga muvimana ndiri yagatakula Malagaliru? [22] Toziya ilembwa
Mumalembu Mananagala kuwera Aburahamu kaweriti na wana wawili, mwana yumu

kiwukiti kwa mawu mmanda na yumonga kiwukiti kwa mawu mlekeziwa. [23] Kumbiti
mwana yakayiwukiti kwa mawu mmanda, kiwukiti kwa ntambu ya mafiliru ga muntu,
kumbiti mwana ulii yakayiwukiti kwa mawu mlekeziwa, kiwukiti kulawirana na lagilu lya
Mlungu.
[24] Vitwatira avi viweriti mfanu wa ujumbi tunga. Toziya wamawu wawili awa wawera
ndo mfanu gwa malinganiru mawili. Hajiri, wana wakuwi wayiwukiti muntambu ya
umanda. Agu ndo mfanu wa lipatanu lyalitendikiti kulugongu lwa Sinayi. [25] Vinu Hajiri
kankulinganiziwa na lugongu lwa Sinayi lwaluwera Arabiya na luwera mfanu gwa lushi
lwa vinu lwa Yerusalemu yayiwera vinu muumanda pamuhera na wana wakuwi.
[26] Kumbiti Yerusalemu yayiwera kumpindi yagambira mdala mlekeziwa na yomberi ndo
mawu gwetu. [27] Toziya Malembu Mananagala galembwa,
"Gunemeleri gwenga yaguwera mpendi, gwenga yagwiwura ndiri!
Gubotangi na gutagi lusheka gwenga yagumana ndiri utama wa kwiwura mwana.
Toziya wana wa ulii yakalekitwi ndo wavuwa
kuliku wana wa ulii yakaweriti na mpalu."
[28] Vinu mwenga walongu wangu muwera wana wa lagilu gambira Isaka. [29] Kumbiti
handa yayiweriti mashaka galii ulii yakayiwukiti kwa mafiliru ga muntu kamtabisiyiti ulii
yakayiwukiti kwa mafiliru ga Rohu wa Mlungu, ndo ntambu yayiwera ata vinu. [30] Kumbiti
Malembu Mananagala galonga hashi? Galonga, "Gumuwingi mawu mmanda pamuhera
na mwana gwakuwi, toziya mwana gwa mmanda hapeni kahali pamuhera na mwana
gwa mawu mlekeziwa." [31] Su walongu wangu, twenga twawana ndiri wa mawu mmanda
kumbiti twawana wa mawu mlekeziwa.

5

Ulekeziya yawuwera mu Kristu.

[1] Kristu katupananiti ulekeziwu wa kuwera walekiziwa. Su mgangamali namujimira kayi
kuwera muminyoloru ya umanda.
[2] Mtuli mumahala! Neni Paulu nankuwagambira kuwera handa pamujimira kwingiziwa
jandu handa lilangaliru kuwera mwenga mwapakati pa wantu wa Mlungu, su Kristu
hapeni kaweri na mota yoseri kwa mwenga. [3] Neni ntakula kayi paweru, kila muntu yaka-
jimira kwingiziwa jandu su kagajimiri Malagaliru goseri Mlungu gakamupananiti Musa.
[4] Mwenga pamujera kutendwa wahera kulongolu kwa Mlungu kwa njira ya kugajimira
Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, muwuka kwa Kristu, mwapakwegera ndiri na
manemu ga Mlungu. [5] Kwa twenga twanali litumbiru lya kutendwa waheri kulongolu kwa
Mlungu. Twankushihepera nentu shitwatira ashi kwa uwezu wa Rohu gwa Mlungu na
kwa njimiru. [6] Toziya kwa walii yawalikolerana pamuhera na Kristu Yesu, kwingiziwa
jandu ama kwingiziwa ndiri jandu shintu ndiri. Shintu shashiwera na mana ndo njimiru
yayitenda lihengu kupitira mafiru.
[7] Mwenga muweriti mwankwendereya weri, gaa yakawapingira kujimira unakaka?
[8] Upingira wa ntambu ayi ulawiti ndiri kwa Mlungu mweni yakawashema mwenga kuwera
wantu wakuwi. [9] Muwumana utakula awu "Simika ndidiki isheshemiziya ubumu woseri."
[10] Neni wera na unakaka kuusu mwenga mukulikolerana pamuhera na Mtuwa kuwera
hapeni muweri wantambu yingi na neni. Kumbiti ulii yakawavurusiyani, ata pakawera
gaa, yomberi hakatozwi na Mlungu.
[11] Vinu walongu wangu, handa neni nankali nankubwera kwingiziwa jandu handa
lilangaliru kuwera mwenga mwapakati pa wantu wa Mlungu, iwera hashi nankali
nankutabisiwa? Handa ayi meyiweri nakaka, kubwera kwaneni kwa lupingika lwa Kristu
meyijegi ndiri shikalaliru shoseri. [12] Kwa walii yawawajegera ndewu pakati penu, menfiri
walawi mushipinga shenu kwa kulisawula weni.
[13] Walongu wangu, mwenga mshemitwi na Mlungu su muweri wantu walekiziwa. Su
namuwutendera ulekeziwu awu kuwera ulekeziya wa kuzitenda lumatamata zya vidoda
vyaviwera mngati mwenu, kumbiti mulitenderi kwa mafiru maweni kwa maweni. [14] Toziya

Malagaliru goseri gatawalirwa mulilagaliru limu, “Gumfiri muyagu ntambu yagulifira gumweni.” [15] Kumbiti handa pamulumana na kutenduwana gambira wankanyama wa kuntundu, mulilolerі namwiza kuliyagamiziya maweni kwa maweni.

Kulonguziwa na matamata zidoda

[16] Su nonga hangu, mleki Rohu Mnanagala kagalongoziyi makaliru genu na mwenga hapeni mtimizi lumatamata zya vidoda vyaviwera mngati mwenu. [17] Toziya lumatamata zya vidoda vyaviwera mngati mwenu zisingana na nfiru za Rohu Mnanagala, na nfiru zya Rohu Mnanagala zisingana na lumatamata lwa vidoda vyaviwera mngati mwenu. Avi visingana su namtenda vintu vyamfira kuvitenda. [18] Kumbiti pamulongoziwa na Rohu Mnanagala, mwenga hapeni muweri pasi pa Malagaliru.

[19] Matendu yagalawirana na matamata zya vidoda vyaziwera mngati mwenu gamanikana paweru, matendu geni ndo uhumba na matendu madoda na undiyandiya, [20] na kuviguwira vinyagu na uhawi na ungondu na mashowanganu na weya na maya na ubinafsi na malekaniru na vipinga vya masinganu [21] na husuda na ukologeru na misambu ya ukologeru nkalaliru na vitwatira vyamonga vyavilifana na avi. Nankuwabereziya mwenga ntambu yanuwabereziyiti pamberi, woseri yawatenda vitwatira gambira avi hapeni wawuhali Ufalumi wa Mlungu.

Vitwatira vyavijegwa na Rohu Mnanagala

[22] Kumbiti vitwatira vyavijegwa na Rohu Mnanagala ndo ufiru na nemeru na ponga na uhepera na uheri na lusungu na ujimirika, [23] upoli na kulikolamlima. Muvitwatira gambira avi kwahera malagaliru. [24] Woseri walii yawawera wa Kristu Yesu, wayipinjika ntambu yawu ya shipasipanu pamwera na maholu gakuwi madoda na matamata zyakuwi. [25] Payiwera Rohu Mnanagala katupanana ukomu, su tulonguziwa na Rohu ayu. [26] Su natulitumba hera, natulisoziya ama kuliwonera weya twenga kwa twenga.

6

Kutenda viheri kwa wantu woseri

[1] Walongu wangu, handa pamumwona muntu yoseri kagomiziwa na shidoda shoseri, su mwenga yamuwera wa shirohu mumwuziyi muntu ayu kwa rohu ya upoli pamulilola weri maweni su namujerwa viraa. [2] Mulitangi mwenga kwa mwenga mushida zyenu, kwa njira ayi hamulitimizi lagaliru lya Kristu. [3] Muntu pakalihola mweni kuwera shintu, kumbiti kashintu ndiri, ayu kalizyanga mweni. [4] Kumbiti kila muntu kaguloli weri mgenderanu gwakuwi mweni, su kawezi kulizyuma mweni pota na kulifaniziya na muntu yumonga. [5] Toziya kila muntu hakapapi shisanka shakuwi mweni.

[6] Ulii yakafundwa mushisoweru sha Mlungu, su kamubaguliri mfunda gwakuwi muviherepa vyoseri.

[7] Namulizyanga maweni, Mlungu hapeni katenderwi lidufiya. Toziya shilii shakayala muntu ndo hakashibenangi. [8] Yoseri yakayala kwa mafiliru ga vidoda vyaviwera mngati mwakuwi, kwa mafiliru aga hakabenangi uharibisiya, kumbiti ulii yakayala kwa kumfiriziya Rohu Mnanagala, mu Rohu ayu hakabenangi ukomu wa mashaka goseri. [9] Su natutoka kutenda maheri, toziya hatubenangi kwa shipindi shashifaa patuwuya ndiri kumbeli. [10] Su patuwera na lupenu, tuwatenderi maheri wantu woseri, asa walii yawawera pamuhera na twenga mukumjimira Kristu.

Mabereziwu ga upeleru na malamusiwu

[11] Muloli ntambu yanemba kwa lilembu likulu, kwa liwoku lyangu namweni! [12] Woseri yawafira kuwoneka waherepa kwa vitwatira vya nshimba, walii yawafira wawalazimishani mwenga kwingiziwa jandu handa lilangaliru kuwera mwenga mwapakati pa wantu wa Mlungu, wankutenda hangu su washapiri kutabisiwa toziya ya kubwera lupingika lwa Kristu Mlopoziya. [13] Ata walii yawayingiziwa jandu, wagajimira ndiri Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, kumbiti wankufira mwenga mwingiziwi jandu su wapati kulitumbira toziya ya nshimba zyenu. [14] Kumbiti neni hapeni nulitumbi nakamu shoseri

kumbiti hera lupingika lwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu, toziya kwa njira ya lupingika
alu, vitwatira vya pasipanu vihowa kwaneni, naneni nhowa kwa vitwatira vya pasipanu.
15 Kwingiziwa jandu ama kwingiziwa ndiri jandu shintu ndiri, shintu shashifaa ndo kuwera
shiwumbi sha syayi. 16 Na woseri yawafata mafundu aga mumakaliru gawu, ponga na
lusungu viweri kwa womberi na viweri kwa Israeli, wantu wa Mlungu.
17 Su vinu, muntu yoseri nakangaziya kayi toziya nana makovu munshimba yangu
yanugapatiti toziya ya Yesu.
18 Walongu wangu, manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na rohu
zyenu. Yina haa.

LUHAMBA LWA PAULU KWA WAEFESU ULONGOLERU

Luhamba kwa Waefesu lulembitwi shipindi shimu na luhamba kwa Wakolosayi, mushinja sha malongu sita Pakwiyuka Yesu. Mlemba gwa luhamba alu kalilanguziya mweni kuwera ndo ntumintumi Paulu (shipandi sha 1:1). Wabetula wavuwa wajimira kuwera Paulu ndo yakawalembiriti Waefesu ata maholu ga gweka ga Lamusiwu yagapatikana Muwakolosayi. Toziya ayi luhamba alu lufiruwitwi luzyengeti muvipinga vya wantu yawamjimira Yesu, walii yawaweriti mumkowa agu. Paulu viraa kuyowera kuwera palulembitwi luhamba alu, kaweriti mushibetubetu (shipandi sha 3:1-4:1). Paulu kamupananiti luhamba alu Tikiku yakaweriti Efesu su kalujegi kwa womberi (shipandi sha 6:21-22)

Efesu luweriti lushi lukulu nentu na kwakuweriti liboma lya ukolamlima wa Warumi mukowa gwa Asiya ndidika. Efesu iweriti imanikana nentu kwa numba ya Mlungu mdala gwa Shiyunani yakashemitwi Atemi (Matendu 19:23-31). Shipinga sha wantu yawamjimira Yesu wa aku Efesu, shiyanjiti kwa makakala kumbiti shakapanu shiziti kuwera legilegi, (Ugubutulu shipandi sha 2:1-7).

Mushipandi sha kwanja sha luhamba lwakuwi Paulu kalonga Mlungu ntambu yakawasyaguliti wantu wakuwi na kuwalopoziya kulawa muvidoda vyawu kupitira Yesu Kristu. Kashifaniziya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu na nshimba ya Yesu na Yesu ndo mtuwi gwa nshimba ayi, kayi gambira numba na Yesu ndo kawera libuwi likulu lya pambwega. Na pahala pa shipandi sha pili sha luhamba lwakuwi Paulu kankulaviya malagaliru kwa makaliru ga wantu yawamjimira Yesu.

Yagaweramu

Paulu kankulilanguziya yomberi mweni na kuwalamusiya Waefesu, shipandi sha 1:1-2

Shakapanu kankushigambira shipinga sha waumini wa Mlungu kuwera pakwegera na Kristu, shipandi sha 1:3-3:21

Paulu kankulemba ntambu ya wantu yawamjimira Yesu na ntambu yawafiruwa kulikala, shipandi sha 4:1-6:20

Muupeleru Paulu kankuwapanani vitwatira vya kumalalira, shipandi sha 6:21-24

1 Neni Paulu, kwa mafiliru ga Mlungu, wera ntumintumi gwa Yesu Kristu.

Nuwalembiriti mwenga wantu wa Mlungu yamulikala Efesu yamuwera waminika kwa kulikolerana pamuhera na Yesu Kristu.

2 Manemu na ponga ga Tati gwetu Mlungu na Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga.

Matekeleru ga shirohu Mukristu

3 Kakwiswi Mlungu Tati gwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu! Toziya mukulikolerana pamuhera na Kristu yomberi katutekeleriti twenga kwa kutupanana matekeleru goseri ga shirohu ga kumpindi kwa Mlungu. 4 Su pamberi pa kuumbwa pasipanu, Mlungu katusyaguliti kala twenga tuweri wakuwi kwa kulikolerana pamuhera na Kristu, su tuweri wananagala pota na kuwera shidoda kulongolu kwakuwi. Toziya ya mafiliru gakuwi, 5 Mlungu kalongiti kala kuwera kupitira Yesu Kristu katutenditi twenga tuweri wana wakuwi, hangu ndo ntambu yakafiriti na shashimuherepeziyiti. 6 Su twenga tumuzyumi Mlungu manemu gakuwi gana ukwisa, toziya yakatupanana hera Mwana gwakuwi yakamfira nentu!

7 Kwa mwazi gwakuwi Kristu, twenga twankulopoziwa na kulekiziwa vidoda vyatutenda. Ndo ntambu yauwera ukulu wa manemu ga Mlungu 8 gakatupananiti twenga kuvuwa!

Muluhala lwakuwi na malifa gakuwi goseri 9 Mlungu katenditi shilii shakapangiti kutenda na katutenditi tugamani galii gagalififiti, gakafiriti kugatenda kupitira Kristu. 10 Aga hagatendeki mumashaka galii gakatuliti Mlungu pagasoka, guweriti gwakujojinira

viwumbi vyoseri pamuhera, kila shintu kumpindi kwa Mlungu na pasipanu vilongoziwi
na Kristu.
[11] Vintu vyoseri vitendeka ntambu yakafiriti Mlungu, yomberi katusyagula twenga
tuweri wantu wakuwi kwa kulikolerana pamuhera na Kristu ntambu yakafiriti, kaamuwiti
hangu kwanjira lupaga. [12] Su twenga yatulongoleriti kumtumbira Kristu, tufiruwa
tuwuzyumi ukwisa wa Mlungu!
[13] Na mwenga viraa muwera wantu wa Mlungu, pampikaniriti unakaka wa ujumbi wa
Shisoweru Shiwagira shashijegiti ulopoziya. Mwenga mumjimiriti Kristu na Mlungu
kawatuliti shilangaliru kuwera wantu wakuwi kwa kuwapanana Rohu Mnanagala yakam-
lagiliti. [14] Rohu Mnanagala ndo yakatutenda tuweri na unakaka kuwanka goseri Mlungu
gakawalagiliti wantu wakuwi na shitwatira ashi shitulanguziya nakaka kuwera Mlungu
hakawalekiziyi woseri yawawera wakuwi. Tuuzyumi ukwisa wakuwi!

Ntambu Paulu pakawaluwiriti Waefesu kwa Mlungu

[15] Toziya ayi kwanjira pampikaniriti njimiru yenu kwa Mtuwa Yesu na mafiliru genu
kwa wantu wa Mlungu, [16] ndekiti ndiri kumgambira Mlungu mayagashii toziya ya mwenga.
Panumluwa Mlungu nuwalyaluwa ndiri, [17] su numuluwa Tati yakawera na ukwisa, Mlungu
gwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu, kawapanani Rohu gwakuwi yakawatenda mwenga muweri
na luhala na kuwagubutulireni Mlungu, su mwenga hamummani nentu. [18] Numuluwa
Mlungu kawatangi mwenga mpati kulimana litumbiru lilii lyakawashemerani na ukwisa
mkulu wa lifupu lya uhala lyakawatuliliti wantu wakuwi, [19] mpati kuumana uwezu wakuwi
ntambu yawuwera mkulu nentu toziya ya twenga yatujimira. Uwezu awu wawutenda
lihengu mngati mwa twenga, ulifana na makakala galii makulu nentu [20] gakamzyukisiyiti
Kristu na kamkalasiya pahala pa ukolamlima kumpindi. [21] Aku Kristu kawera mkulu
gwa wakulu, kankukolamlima mukila kolamlima na wanauwezu na makakala na watuwa,
kankukolamlima kila rohu yayitumbirwa mupasipanu na pasipanu payiza. [22] Mlungu
kamupananiti Yesu uwezu wa vintu vyoseri na kumtula kuwera mtuwi gwa vintu vyoseri
mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu. [23] Shipinga sha wantu shawamjimira Mlungu
ndo nshimba ya Kristu. Shipinga sha wantu shawamjimira Mlungu shimemiziwa na Kristu
na Kristu kamemiziya kila shintu pahala poseri.

2

Kulawa mukuhowa na kwingira muwukomu

[1] Pamakashu mwenga muweriti gambira muhowa toziya ya vidoda vyamtenditi.
[2] Mushipindi shilii mwenga mulikaliti kugendera njira zya vidoda vya wantu wa pasipanu
ntambu yaviwera, mwenga mjimiliti ukolamlima wa washamshera yawawera na makakala
wa kulyera. Washamshera yawawatenda vinu wantu waleki kumjimira Mlungu. [3] Ntambu
yatuwera, twoseri twenga tuweriti gambira womberi na tulikaliti kulawirana na lumata-
mata lwatwenga lya pasipanu na kutenda hera vitwatira vyaviherepeziyiti nshimba na
mahala getu. Twenga tulifaniti na womberi, su tufiriwitwi tutabisiwi na maya ga Mlungu.
[4] Kumbiti Mlungu ndo kana lusungu nentu. Katufiriti kwa mafiliru gakuwi makulu kwa
twenga, [5] ata patuweriti tuhowa toziya ya vidoda, yomberi katutenditi tuweri wakomu
pamuhera na Kristu. Kwa manemu ga Mlungu, mwenga mlopoziwitwi. [6] Kwa kulikolerana
pamuhera na Yesu Kristu, Mlungu katuzyukusiyiti pamuhera na yomberi, su twakalikali
pamuhera na Yesu kumpindi kwa Mlungu. [7] Ndo ntambu yakafiriti kulanguziya kwa
shipindi shashiza, ukulu wa manemu gakuwi kwa mafiliru gakatulanguziyiti twenga
kupitira Yesu Kristu. [8] Toziya kwa manemu ga Mlungu, mwenga mlopoziwa kupitira
njimiru. Shitwatira ashi shilawa ndiri kwa maweni mwenga, kumbiti shilawa kwa Mlungu.
[9] Su muntu yoseri nakalitumbira toziya kagutenderiti ndiri lihengu. [10] Twenga twa
viwumbi vya Mlungu na kwa kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu, yomberi kawumbiti
toziya kulikala makaliru ga matendu maheri gakatutandiriti kala tugatendi.

Vikundi viwili kuwera shipinga shimu Mukristu

[11] Muholi ntambu yamuweriti pamakashu, mwenga kwa kwiwuka muwera wantu
yawawera ndiri Wayawudi, mwenga yamshemwa "Wantu yawayingiziwitwi ndiri
jandu" na Wayawudi walishema weni, "Wantu yawayingiziwa jandu," Toziya ya shilii
shashitendwa munshimba zyawu kwa mawoku ga wantu kulanguziya weni ndo wantu wa
Mlungu. [12] Muliholi vilaa shipindi shilii mwenga muweriti mulikolerana ndiri pamuhera
na Kristu, mwenga mubagulitwi na wantu wa Israeli na muweriti wahenga kwa mapatanu
yagaweriti na lagilu ya Mlungu. Mulikaliti pasipanu, uganu muweriti gambira wantu
yawahera litumbiru, walii yawammana ndiri Mlungu. [13] Pamakashu mwenga muweriti
kutali na Mlungu, kumbiti vinu kwa kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu, mwenga
mjegitwi pakwegera kupitira mwazi gwa Kristu. [14] Toziya Kristu mweni katujegeriti
ponga kwa kuwatenda Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi kuwera wantu
wamu. Kwa kuyilaviya nshimba yakuwi mweni kuwera tambiku kabomoliti ungondu
wawu yawuweriti gambira shibambaza shashiwalekaniziyiti. [15] Kagaharabisiyiti nakamu
Malagaliru ga Wayawudi pamuhera na lagiru lyakuwi na genderanu yakuwi, su kulawira
vipinga viwili, yomberi katenda shipinga shimu sha wantu wasyayi mukulikolerana
pamuhera na mweni, kwa njira ayi katenditi ponga. [16] Kupitira kuyilaviya nshimba yakuwi
palupingika kuwera tambiku, Kristu kawuhalabisiyiti ungondu wawu na katenditi vipinga
viwili viweri gambira nshimba yimu na kuwakolaniziya pamuhera na Mlungu.

[17] Su Kristu kiziti kushibwera Shisoweru Shiwagira sha ponga kwa wantu woseri,
mwenga wantu yamuwera ndiri Wayawudi, yamuweriti kutali na Mlungu na kwa
Wayawudi yawawera pakwegera na Mlungu. [18] Su kupitira Kristu, twawoseri twenga
Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi tupata lupenyu kumgendera Tati kwa
Rohu yumu.

[19] Su mwenga mwawahenga ndiri kayi, ama wantu wa kunja ndiri, mwenga vinu
muwera wenikaya pamuhera na wantu wa Mlungu, muwera wantu wa kaya ya Mlungu.
[20] Mwenga viraa mnyawa mulyanjiru lyalitulitwi na wantumintumi pamuhera na wambuyi
wa Mlungu na Kristu Yesu mweni ndo litalawu likulu lyaliwera na mana nentu. [21] Yomberi
ndo mweni yakayikolera numba yoseri na kuyikuliziya iweri Numba nkulu nanagala ya
Mlungu toziya ya Mtuwa. [22] Kwa kulikolerana pamuhera na Kristu, mwenga viraa mnyawa
pamuhera na wamonga woseri, muweri pahala Mlungu kalikala kupitira Rohu gwakuwi.

3

Lihengu lya Paulu kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi

[1] Su neni Paulu, nwera mushibetubetu toziya numtendera Yesu Kristu kwajili ya
mwenga wantu yamuwera ndiri Wayawudi, numuluwa Mlungu. [2] Nakaka mwenga
mupikanira kuwera Mlungu kwa manemu gakuwi, kampananiti neni lihengu ali nulitendi
kwa mbotu ya mwenga. [3] Mlungu kangubutuliti nuyimani bada ayi. Nongiti kwa ufupi hera
muluhamba alu kuusu shitwatila ashi, [4] mwenga pamvibetula visoweru vyaneni hamuwezi
kuvimana ntambu yanuvimana bada ayi ya Kristu. [5] Makashu wantu Wagambilitwi ndiri
bada ayi, kumbiti vinu Mlungu kawagubutuliti kupitira Rohu gwakuwi kwa wantumintumi
wananagala wakuwi na wambuyi wakuwi. [6] Bada yeni ndo ayi, kwa njira ya Shisoweru
Shiwagira wantu yawawera ndiri Wayawudi wawanka matekeleru ga Mlungu pamuhera
na Wayawudi, woseri awa wawera wantu wa nshimba yimu na kwa pamuhera woseri
wankuwanka lagilu yakayitakuliti Mlungu kupitira Kristu Yesu.

[7] Neni wantenda kuwera ntumintumi gwa Shisoweru Shiwagira kwa manemu ga gweka
gakanupiti Mlungu, kwa uwezu wakuwi mkulu. [8] Neni namdidika kuliku wantu woseri
wa Mlungu, kumbiti kanupiti manemu gakuwi su nuwabweleri wantu yawawera ndiri
Wayawudi, Shisoweru Shiwagira sha ulunda wakuwi Kristu, yawupimika ndiri, [9] na
kutenda wantu wavimani mpangu wa bada ya Mlungu yayififikiti ntambu yayitenda
lihengu. Mlungu yakaumbiti vintu vyoseri, kayififiti bada yakuwi kwanjira lupaga lwa
pasipanu. [10] Su vinu kwa njira ya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, wakulu na

yawawera na makakala kumpindi kwa Mlungu wapati kulumana luhala ntambu Mlungu
yakana luhala muvitwatira vyoseri.
11 Mlungu kashitenditi shitwatila ashi kugenderana na mafiliru gakuwi ga mashaka
goseri, aga kagatenditi kupitira Yesu Kristu Mtuwa gwetu. 12 Su mukulikolera pamuhera
na Kristu na kwa kumjimira Yomberi, twenga tupata lupenyu patuwera na unakaka
tumgendera Mlungu kwa matumbiru. 13 Su nankuwaluweni namuwuya kumbeli toziya ya
ntabika yampata toziya ya mwenga, ntenda hangu toziya ya ukwisa wa mwenga.

Mafiliru ga Kristu

14 Toziya ayi numsuntamalira Tati kumluwa, 15 yakawera shanjiru sha kaya zyoseri
pasipanu na kumpindi. 16 Numuluwa Mlungu kulawirana na ukwisa wakuwi mkulu,
kawapanani mwenga makakala kupitira Rohu gwakuwi muweri wagangamala mngati
mwa mwenga, 17 su nankuluwa kuwera Kristu kalikali mumyoyu ya mwenga kupitira
njimiru. Numuluwa Mlungu mpati kuwera na mishigira na lyanjiru lya mafiliru, 18 su
muwezi kuvimana pamuhera na wantu woseri wa Mlungu ntambu mafiliru ga Kristu
gaeneya kwa utali na upana kwa kimu na kina. 19 Yina, mpati kumana mafiliru ga Kristu
gagapita mahala goseri, mmemiziwi nakamu visoweru vyakuwi vyoseri vya Mlungu.
20 Mlungu kaweza kutenda vitwatira vikulu nentu kuliku vilii vyatuweza kuviluwa
ama kuvihola, kwa makakala gakuwi gagatenda lihengu mngati mwa twenga, 21 Mlungu
kakwiswi kupitira shipinga sha wantu woseri yawamjimira Yesu na kupitira Kristu Yesu
mweni, kakwiswi, viyiwuku vyoseri na mashaka goseri! Yina haa.

4

Kulikolerana munshimba ya Kristu

1 Su, neni yanwera mtatilwa toziya numtendera Mtuwa, nuwaluwa mulikali makaliru
yagafiruwa shemwa yamshemeritwi. 2 Mashaka goseri muweri wananagala, wapoli na
wantu wa kuhepera, mliheperani mwenga kwa mwenga kwa mafiliru. 3 Mgangamali
kutula weri wumu wawujegwa na Rohu kwa kutenda ponga yayiwera pakati penu. 4 Kwana
nshimba yimu ya Kristu na Rohu yumu ntambu litumbiru lyamshemelitwi na Mlungu
ndo limu. 5 Kwana Mtuwa yumu na njimiru yimu na ubatizu wumu, 6 kwana Mlungu
yumu ndo Tati gwa woseri, ndomweni Mtuwa gwa woseri yakatenda lihengu muvyoseri
na kamuwoseri.
7 Na kila yumu gwetu kawankiti manemu ga lifupu ntambu ya shipimu shakapatiti kwa
Kristu. 8 Malembu ntambu yagalonga,
"Pakanyasukiti kugenda kumpindi nentu
Kawalonguziyiti walopolwa,
Vilaa kawapananiti wantu mafupu."
9 Vinu patulonga, "Kanyasukiti kugenda kumpindi" Kwana mana gaa? Mana yakuwi
hangu, kasulukiti mpaka pasi nakamu pasipanu. 10 Su ulii yakasulukiti pasipanu ndo ayu
yakanyasukiti kugenda kumpindi kwa mpindi zyoseri su kavikamilishi vintu vyoseri.
11 Ndo mweni kawatenda wantu wamonga waweri wantumintumi na wamonga waweri
wambuyi wa Mlungu na wamonga waweri wantu wa kushibwera Shisoweru Shiwagira na
wamonga waweri walolera pamuhera na wafunda. 12 Katenditi hangu kapati kuwatandira
wantu woseri wa Mlungu toziya ya lihengu lya utendera Washikritu su kuyinyawa
nshimba ya Kristu, 13 na hangu twoseri tuwufikiri uwumu munjimiru na kummana Mwana
gwa Mlungu, pamuhera tuweri yawakula, kufikira ukamilika wakuwi Kristu mweni.
14 Su hapeni tuweri kayi gambira wana, patwaswa na kugulusiwa aku na aku kwa kila
liyega lya mafundu ga kuwapayira wantu, su wawahowiziyi wamonga. 15 Handa patuy-
owera unakaka kwa moyu gwa mafiliru, twenga hatukuli mukila shitwatira kulinganira
na Kristu ndo mtuwi gwa wantu yawajimira. 16 Pasi pa ulongoziwu wakuwi, viwungiru
vyoseri vya nshimba vilikolerana pamuhera na nshimba yoseri ilitumbira kwa viwungiru
vyakuwi. Su kila shiwungiru pashitenda lihengu lyakuwi ntambu yayifiruwa, nshimba
yoseri ikula na kulinyawa mumafiliru.

Makaliru ga syayi Muwukristu

17 Su kwa litawu lya Mtuwa, nankuwabereziya, namulikala kayi gambira wantu
yawammana ndiri Mlungu, ndoweni maholu gawu gahera mahala, 18 na mahala gawu
gawera muluwindu. Wakutali na ukomu yawulawa kwa Mlungu toziya ya uzigizigi
yawuwera mngati mwawu na ukalipa wawu. 19 Wapotoka na wahera soni, waliyingiziya
muwupayira, womberi watenda kwa lopulopu kila ntambu ya vitwatira vya soni.
20 Kumbiti mwenga mlifunda hangu ndiri kuusu Kristu. 21 Hashi, mwenga mupikanira
ndiri kuusu Yesu? Nakaka mwenga mfunditwi kuusu yomberi kuwera unakaka wamungati
mwakuwi. 22 Su, mleki mwenendu gwenu gwa kwanja ntambu muntu yakavula nguwu
yakuwi, yani umuntu wenu mgona wawuweriti wankuharibisiwa kwa matamata zyakuwi
mpayikiru. 23 Mnyawi syayi ya murohu na mmaholu genu. 24 Mvali ntambu ya syayi ya
umuntu gambira muntu yakavala nguwu ndoyeni yiumbwa kwa mfanu gwa Mlungu na
ndoyeni ililanguziya mumakaliru ga nakaka ga kumfiriziya Mlungu na unanagala.
25 Hangu, mleki mpayu, kila yumu kafiruwa kumgambira mlongu myaguwi unakaka
toziya kila yumu gwetu kashiwungiru sha nshimba ya Kristu. 26 Handa pamkalala,
namjumira maya genu gawatendi mtendi vidoda na namlikala na maya mpaka paguzyeta
mshenji. 27 Namumpa Shetani lupenyu,
28 Yakaweriti kankwiwa, nakiwa kayi, kumbiti kanji kutenda lihengu liheri kwa mawoku
gakuwi kapati kuwera na shintu sha kulitanga mweni na kumtanga muntu muhushu.
29 Visoweru vidoda navipikinika nakamu pakati penu, kila mala visoweru vyenu viweri
viherepa na vyeni vinyawa na kuwatanga wamonga, su viwanemeziyi wantu wenu
yawapikinira.
30 Namumuhinginiziya Rohu Mnanagala gwa Mlungu toziya Rohu ayu ndo shilanguliru
sha Mlungu kwa mwenga kuwera mwenga mwawantu wakuwi na shilanguziwu kuwera
lishaka liza ndopeni Mlungu hakawalekiziyi. 31 Su, mlekani kulikalalirana shuki na mleki
maya na mleki umatu na mleki kwigilanga na mleki kila ukondola! 32 Muweri na moyu
muheri kwa kila yumu gwenu na muweri na lusungu na kila yumu kamlekiziyi myaguwi
handa Mlungu ntambu yakawalekiziya mwenga kwa njira ya Kristu.

5

Kulikala muwulangala

1 Su mtendi gambira Mlungu mukila shintu shamtenda, toziya mwenga mwawana
wakuwi wamfiruwa. 2 Nfira ilonguziyi makaliru genu handa Kristu ntambu yakatufira
na kwajili ya twenga kalilaviya mweni handa tambiku ya utuli ununkira na shijungu
shashimfiriziya Mlungu.
3 Toziya mwenga mwawantu wa Mlungu, uhumba na uhakata woseri ama shapa
navikandwa nakamu kwamwenga. 4 Kayi visoweru vya soni na visoweru vya upuwuzi ama
lidufiya na vyoseri avi viherepa ndiri kwa mwenga, ama visoweru vya kulonga mayagashii
Mlungu ndo viherepa. 5 Muvimani pota na kufifa handa muhumba yoseri ama mdoda ama
mpyotera na upyotera ndo sawa na kuguwira shinyagu, ama muntu yoseri kantambu ayi
hapeni kapati shoseri Muufalumi wa Kristu na Mlungu.
6 Namumjumira muntu yoseri kawapayili kwa visoweru hera, toziya ya vitwatira gam-
bira avi, maya ga Mlungu gawizira woseri yawamjimira ndiri, 7 Su, namtenda pamuhera
na womberi.
8 Makashu mwenga muweriti mluwindu na vinu muwera muwulangala kwa kulikol-
erana pamuhera na Mtuwa. Mulikali gambira wana wa ulangala. 9 Mana malawiru ga
ulangala ndo uherepa yawukamilika na uheri na unakaka. 10 Mjeri kuvimana galii yagam-
firiziya Mtuwa 11 Namtenda vitendu vyaviherepa ndiri vya luwindu, kumbiti muvilaviyi
paweru. 12 Vitwatira vyavitendwa kwa bada, soni ata kuvikanda. 13 Kumbiti vitwatira
vilii vyavitendwa muwulangala, unakaka wakuwi ulanguziwa, 14 na kila shashilanguziwa
shiwera ulangala. Ndo mana Malembu Mananagala galonga,
“Gwimuki gwenga gwagugonja,

Guzyuki kulawa kwa yawahowiti
Na Kristu hakakulangaliri."
15 Su muliloli hweri ntambu yamulikala. Namulikala gambira wantu yawahera mahala,
kumbiti mulikali gambira wantu yawawera na luhala. 16 Mulutenderi hweri lupenyu
lwamuwera nalu toziya mashaka aga gadoda. 17 Su namuwera wazigizigi, kumbiti mjeri
kuvimana galii gakafira Mtuwa.
18 Mleki kulowera toziya hakawatendi msindi kulilewelera kutenda vitwatira pota na
kuholera malawiru gakuwi, kumbiti mwenga mmemiziwi Rohu Mnanagala. 19 Muyoweri
kwa visoweru vya zaburi na nyimbu na tenzi za shirohu, mmumwimbiri Mtuwa nyimbu
na zaburi kwa mayagashii mumyoyu mwa mwenga. 20 Mumgambiri mayagashii Mlungu
Tati kupitira Mtuwa gwetu Yesu Kristu kwa kila lishaka na kila shintu.

Wadala na wapalu

21 Kila yumu kammani myaguwi toziya ya kumguwira Kristu. 22 Wadala wawamani
wapalu wawu handa kummana Mtuwa. 23 Toziya mpalu kanawu ukolamlima kwa mdala
gwakuwi gambira Kristu ntambu yakawera na ukolamlima kwa shipinga wantu woseri
yawamjimira Yesu na Kristu mweni kawaponiziya wantu yawamjimira, womberi ndo
nshimba yakuwi. 24 Handa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, ntambu yawammana
Kristu ntambu iraa ayi wadala wawamani wapalu wawu muvitwatira vyoseri.
25 Na mwenga wapalu, muwafiri wadala wenu handa Kristu ntambu yakashifiriti
shipinga shakuwi, kaliraviya mweni kwajili yawu. 26 Kawatenditi waweri wananagala kwa
kuwagulula kwa mashi na shisoweru. 27 Su katenditi hangu kuwajojinira wantu woseri
yawamjimira mweni, yawawera wananagala na wahera ukondola gambira mdala gwa
ndowa pakajegwa kwa mpalu gwa ndowa, kawera kaherepa nentu na kahera lidowa ama
shidoda shoseri. 28 Wapalu wafiruwa kuwafira wadala wawu handa nshimba zyawu weni.
Yomberi yakamfira mdala gwakuwi, kalifira mweni. 29 Kwahera muntu yoseri yakayilema
nshimba yakuwi mweni, kumbiti kakuliyiziya na kuyivalasiya gambira Kristu ntambu
yakashilolera shipinga sha wantu yawamjimira. 30 Toziya twenga twa viwungiru vya
nshimba yakuwi. 31 Ntambu Malembu Mananagala ntambu yagalonga, "Toziya ayi, mpalu
hakamleki tati na mawu gwakuwi, hakaweri pamuhera na mdala gwakuwi na womberi
wawili hawaweri shintu shimu." 32 Kwana unakaka yawufifikiti muvisoweru avi, naneni
mona handa vimuwusu Kristu na shipinga shakuwi 33 Kumbiti gawawusu mwenga viraa,
kila mpalu mpaka kamfiri mdala handa ntambu yakalifira mweni na mdala kafiruwa
kamsheri mpalu gwakuwi.

6

Wana na walera wawu

1 Mwawana mwenga, muwamani walera wenu toziya mwenga mulikolerana pamuhera
na Mtuwa, ashi shitwatira shiherepa kushitenda. 2 Malembu Mananagala galonga,
"Muwagohiliri tati gwaku na mawu gwaku." Ali ndo lagaliru lya kwanja lyaliwera na lagilu.
3 Lagilu ayi ndo kuwera hagupati mapatiru na kulikala vinja vivuwa pasipanu.
4 Na watati mwenga, namwasoziya wana wenu kumbiti muwaleri munjira ya Mtuwa kwa
kuwalanguziya mwenendu guherepa na kuwafunda.

Wamanda na watuwa wawu

5 Mwawamanda mwenga, muwamani watuwa wenu pasipanu kwa lyoga na kulende-
mera, mtendi avi kwa moyu guherepa handa mwankumtendera Kristu, 6 Mtendi hangu
hera ndiri pawawalola su mulifiliziyi kwa womberi, ila mtenderi kwa moyu ntambu
yakafira Mlungu toziya mwenga ndo wantumintumi wa Kristu. 7 Handa pamtenda lihengu,
mtendi lihengu lyenu kwa kunemelera handa kwa mumtendera ndiri muntu kumbiti
mumtendera Mtuwa. 8 Muliholi kuwera kila muntu yakatenda gahelepa kaweri mmanda
ama muntu mlekeziwa, hakawanki lifupu lyakuwi kulawa kwa Mtuwa.

[9] Na mwenga yamtenderwa, muwatenderi ntambu iraayi wamanda wenu na mleki
kutenda vitiriziwu. Mliholi handa mwenga viraa handa womberi viraa mwanayu Mtuwa
ulaulii kumpindi na yomberi katenda kwa kubagula.

Nkondu za shirohu

[10] Upeleru wakuwi, nuwafilirani muweri wagangamala mukulikolerana pamuhera
na Mtuwa na kwa makakala gakuwi makulu. [11] Mtoli ndiwiru zyoseri zya ngondu
zyakawapananiti Mlungu mpati kuzilema ngolukeru zidoda zya Shetani. [12] Ngondu
zyetu, ndo ngondu ndiri pakati petu na wantu, kumbiti ngondu zyatulikoma, tulikoma
na washamshera yawakolamlima mupasipanu pa shirohu na muluwindu lwa vidoda
pasipanu. [13] Toziya ayi, mtoli ndiwiru zya Mlungu su lishaka lilii palisoka mwezi kugalema
makomangu ga wankondu na pamulikomanga kala mpaka upeleru, hamuweri mwankali
wagangamala.

[14] Su muweri kala, unakaka uweri gambira mkanda mushunu mwenu, kumfiriziya
Mlungu kuweri gambira nguwu ya shuma ya kudiwa mushifuwa, [15] Na hamu ya kushibwera
Shisoweru Shiwagira sha ponga shiweri gambira vilwatu mumagulu mwenu. [16] Nentu
ga goseri aga njimiru iweri gambira mbingiru mumawoku mwenu mashaka goseri, mui-
wezeshi kuyidiwira misali ya motu ya mu Shetani. [17] Muwanki ulopoziwu gambira kofiya
yamwenga ya shuma na shisoweru shakatakuliti Mlungu gambira upanga wampananitwi
na Rohu Mnanagala. [18] Mluwi majuwa goseri, pamluwa Mlungu kawatangi, mluwi kila
shipindi kwa likakala lya Rohu. Mukali masu pota na kutoka pamluwa kwajili ya wantu
woseri wa Mlungu. [19] Munduwiri na neni viraa su pantakula, Mlungu kawezeshi neni ku-
takula pota na kufifa kuwagambira wantu lifumbu lya shisoweru shiwagira kwa ukamilifu.
[20] Neni namjumbi gwa shisoweru shiwagira ashi tembera vinu namushibetubetu, muluwi
Mlungu, su nwezi kuwera mgangamala mukubwera ntambu yayifiruwa.

Lamusiwu lya upeleru

[21] Tukiku, mlongu gwetu yatumfira na ntumintumi yakaaminika mukulikolerana pa-
muhera na Mtuwa, hakawapanani visoweru vyangu vyoseri mpati kuvimana shantenda.
[22] Numtumiti kwa mwenga kuwagambirani visoweru vyetu mpati kuwera na Moyu.

[23] Mlungu Tati na Mtuwa Yesu Kristu kawapanani Wakristu woseri ponga na mafiliru na
njimiru. [24] Manemu ga Mlungu gaweri kwa woseri yawamfira Mtuwa gwetu Yesu Kristu
kwa mafiliru yagahera lupeleru.

LUHAMBA LWA PAULU KWA WAFILIPI ULONGOLERU

Paulu kalembiti luhamba alu kwa wantu yawamjimira Yesu aku Filipi mushinja sha malongu sita na yimu Pakwiyuka Yesu, pamonga shipindi shilii pakaweriti mushibetubetu aku Rumi (1:13). Luhamba alu lulembitwi kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku mlushi lwa Filipi. Twenga tuweza kulifunda kuusu lushi lwa Filipi kulawa mushintola sha Matendu ga wantumintumi. Filipi luweriti lushi lukulu lwa mkowa gwa Makedoniya. Na shiweriti shipinga sha kwanja sha wantu yawamjimira Yesu shashyanjishitwi Mumakedoniya. Na pawaweriti aku, Paulu na Sila pamuhera ndo yawashyanjishiti shipinga ashi na lishaka limu pashiru woseri watatilitwi mushibetubetu (Matendu 16).

Paulu kaweriti na vintu vivuwa vyavimtenditi kalembi luhamba alu. Yomberi katumiyiti shipindi ashi kulonga mayagashii kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu kwa mafupu womberi gawamjegeriti shipindi pawaweriti mushibetubetu (4:10-19). Yomberi kawagambiriti ntambu yaiweriti mushibetubetu kwa shipindi shilii na kuwagambira shipinga sha wantu yawamjimira Yesu kuwera wawanki na kuwashemera Timotewu na Epafuraditu su wawapanani ligoya kuwera womberi ndo walongoziya wawu (2:19-30).

Yagaweramu

Paulu kanjiti shintola shakuwi kwa kushilamusiya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Filipi, shipandi sha 1:1-2

Shakapanu yomberi kawagambiriti kuusu ntambu yakuwi yaiwera na galii gakawera nagu, shipandi sha 1:3-2:30

Su yomberi kawapananiti malagaliru ga kulikala kwa matendu mumakaliru ga wantu yawamjimira Yesu, shipandi sha 3:1-4:9

Paulu kamaliriti kwa kulonga mayagashii kwa Wafilipi kwa mafupu gawu na kutuma malamusiwu gakuwi, shipandi sha 4:10-23

[1] Neni Paulu pamuhera na Timotewu wantumintumi wa Kristu Yesu,

Twankuwalembera mwenga wananagala yamulikolerana pamuhera na Kristu Yesu yamuwera Filipi, pamuhera na wakulu na watanga wa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu

[2] Manemu na ponga ga Mlungu Tati gwetu na ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga.

Paulu kankuwaluwira Wafilipi

[3] Nonga mayagashii kwa Mlungu gwangu kila panuwahola mwenga, [4] na kila panuwaluwira woseri mwenga kwa Mlungu, nankuwaluwira kwa kunemelera, [5] toziya ntambu yamuntangiti mulihengu lya Shisoweru Shiwagira kwanjira pampikaniriti mpaka leru. [6] Su nwera na unakaka kuwera yomberi yakalyanjiti lihengu ali liherepa mngati mwenu, hakendereyi nalu mpaka limaliriki mulishaka lilii lya Kristu Yesu. [7] Su hangu ndo ntambu yanfiruwa kuwahola toziya nuwaholani mashaka goseri mumoyu mwangu. Toziya mwawoseri mwenga mtenditi pamuhera mumanemu gampananitwi na Mlungu, vinu neni pawera mushibetubetu ama paweriti mlekeziwu kwanja kushilolera hweri na kushilanguziya Shisoweru Shiwagira. [8] Mlungu ndo mkapitawu gwangu kuwera nfira kuwawona mwenga kwa mafiliru galaa galii ga Kristu Yesu. [9] Neni numuluwa Mlungu kuwera mafiliru genu kwongereki nentu pamuhera na umana wa unakaka na luhala lwa kila ntambu, [10] su mweza kusyagula shitwatira shashiherepa na hamuweri waherepa pota na kuwera na shitakulirwa shoseri shilii mulishaka liii lya Kristu. [11] Makaliru genu hagamemiziwi vitwatira vyoseri vya nakaka vyavimfiriziya Mlungu, Yesu Kristu mweni kaweza kuwapanana, kwa ukwisa na uzyumi wa Mlungu.

Kulikala kwa kumtendera Kristu

[12] Walongu wayetu, nfira muvimani kuwera vitwatira vyoseri vyampatiti neni vintanga
nentu kushiyeniziya Shisoweru Shiwagira. [13] Su walolera woseri wa numba ya mfalumi
pamuhera na wamonga woseri panu wavimana kuwera nwera mushibetubetu toziya
neni nankumtendera Kristu. [14] Na kwaneni kuwera mushibetubetu, walongu wayetu
mngati mwa Kristu wavuwa wawera wagangamala mukubwera shisoweru sha Mlungu
pota na lyoga. [15] Yanakaka kuwera wamu wawu wamubwera Kristu toziya wawera na
weya na wawera wantu wa ndewu, kumbiti wamonga wankumubwera Kristu toziya
wafira kuwatanga wantu. [16] Womberi wankutenda hangu kwa mafiliru gaherepa toziya
wankuvimana kuwera Mlungu kanupiti lihengu ali lya kushitakulira Shisoweru Shiwagira.
[17] Kumbiti wamonga walii yawambwera Kristu kwa moyu yagunanagala ndiri, kumbiti kwa
weya pawalihola kuwera hawanongeleri neni ntabika pawera mushibetubetu. [18] Hashi,
nongi shishi? Neni nankunemelera payiwera wantu wankumubwera Kristu kwa kila
njira, iweri kwa nfiru iherepa ama nfiru idoda, kayi hanendereyi kunemelera [19] toziya
nuvimana kuwera kupitira kumluwa Mlungu kwa mwenga na kwa utanga wa Rohu gwa
Yesu Kristu, hanvugulirwi. [20] Mata yaneni nkulu na litumbiru lyangu, ndo kuwera hapeni
nsindi mulihengu lyangu, kumbiti vipindi vyoseri asa mushipindi ashi, hanumkwisi Kristu
mumakaliru gangu, panulikala ama pahowa. [21] Nulikala kwa kumtendera Kristu na kuhowa
kwaneni mota. [22] Handa panendereya kulikala neni hanwezi kutenda lihengu lyaliwera
na mota nentu. Hashi, neni nsyaguli shishi? Neni nuvimana ndiri. [23] Neni nkwegwa
wega mbili. Neni nfira nentu kulawa munshimba ayi na nulikoleri pamuhera na Kristu,
shitwatira ashi shiweza kuwera shiherepa nentu, [24] kumbiti iherepa nentu kwamwenga
neni panendereya kulikala. [25] Neni nwera na unakaka na shitwatira ashi, nuvimana kuwera
neni hansigali na hanendereyi kulikala pamuhera na maweni mwenga woseri, su mpati
kwongera munjimiru yenu pamuhera na nemeleru, [26] su neni pawera na mwenga kayi,
mwenga hamuweri na toziya ya kumtumbira Kristu Yesu kwa ntambu yakantendiriti.
[27] Su shitwatira shiherepa ndo shiwera mgenderanu gwenu gulikolerani pamuhera na
Shisoweru Shiwagira sha Kristu ntambu yayifiruwa, su handa paweza kwiza kwa mwenga
kuwawona ama pampikanira mwenga, neni hanuvimani kuwera mwenga mgangamala
pamuhera na nfiru yimu na viraa muvikomi ngondu kwa pamuhera na muwera na nfiru
yimu toziya ya njimiru ya Shisoweru Shiwagira. [28] Namuwatira kwa ntambu yoseri ilii
wantu yawawalema, ayi hayiweri lilangaliru kwawu kuwera hawagamili, kumbiti mwenga
hamlopoziwi na Mlungu. [29] Toziya mwenga mpananwa upendelewu wa kumtendera
Kristu, kumjimira ndiri hera kumbiti kutabisiwa toziya ya yomberi. [30] Vinu muweza
kutenda pamuhera naneni kuzikoma ngondu. Ngondu azi ndo zilii zyamuziwoniti
panuzikomiti pa lupaga na nankali nankuzikoma mpaka vinu ntambu yampikanira.

2

Unanagala na ukulu wa Yesu

[1] Makaliru genu kwa kulikolerana pamuhera na Kristu gawatenda mgangamali na
mafiliru gakuwi gawatula moyu. Mwenga muwera na umu kwa kuwera pamuhera na Rohu
Mnanagala na muweri na lusungu na mulilekiziyani maweni. [2] Su nuwaluwani mwenga
kuwera mmaliliri nemeleru ya neni kwa kuwera na liholu limu na kwa kuwera na ufiru
umu na moyu gumu na nfiru yimu. [3] Namtenda shoseri kwa moyu gwa ufyangu ama
kwa kulitumba hera, kumbiti muweri na unanagala maweni kwa maweni na kila yumu
kamloli muyaguwi kaherepa kuliku mweni. [4] Kila yumu gwenu nakasakula mota yakuwi
mweni hera kumbiti kasakuli mota ya muyaguwi. [5] Muweri na liholu ali ntambu yakawera
nalu Kristu Yesu [6] mweni kwa ntambu yakuwi kaweriti Mlungu, kumbiti kaliholiti ndiri
kuwera sawa na Mlungu ndo shintu sha kulemetera kwa makakala. [7] Su kwa kufira
mweni kalitenditi kuwera shintu ndiri, kawera ntambu ya mmanda, kiwukiti muntu na
kawoneka kwa ntambu ya wantu. [8] Yomberi kananagaliti mweni na kajimiriti mpaka
kuhowa, kuhowa kweni kahowiti palupingika. [9] Toziya ayi, Mlungu kamkwisiti pahala
pampindi nentu na kamupananiti litawu lyaliwera pambindi pa matawu goseri, [10] su kwa

ligoya lya litawu lya Yesu kila linung'unu halisuntami na vintu vyoseri vya kumpindi kwa
Mlungu na pasipanu pa pasipanu, [11] na kila lulimi halilongi kuwera Yesu Kristu ndo Mtuwa,
kwa ukwisa wa Mlungu yakawera Tati gwetu.

Gulangala gambira ntondu

[12] Walongu wangu, ntambu yamunjimiriti shipindi shoseri neni paweriti na mwenga,
ata vinu pawera patali na mwenga mwendereyi kunjimira. Kwa kutila na kulendemera
mlanguziyi kwa vitendu, toziya ya ulopoziya wenu, [13] toziya Mlungu ndo yakatenda
lihengu mngati mwenu shipindi shoseri na kuwapanana uwezu wa kufira na kuvitenda
vitwatira vyavigenderana na mpangu gwakuwi mweni.
[14] Mtendi kila shintu pota na kuhinginika ama likakatala, [15] su muwezi kuwera waherepa
na yawahera lawama, wana wa Mlungu yawahera vidoda mupasipanu. Hamlangali
pakati pawu gambira ntondu pazilangala kulyera, [16] pamushikola hweri shisoweru sha
ukomu. Handa pamtenda hangu, neni hanweri na toziya ya kulitumbira mulishaka Kristu
pakawuya, tembera halilanguziyi kuwera kalikamaziya na lihengu lyangu lyagamiliti ndiri
hera.
[17] Ata neni pandaviwa gambira shijungu sha kulanda mutambiku na utendera wa njimiru
yenu, neni nsekelera nentu na nemelera pamuhera na mwawoseri mwenga. [18] Kwa ntambu
iraayi, mwenga vilaa mfiruwa kunemelera pamuhera naneni.

Timotewu na Epafiraditu

[19] Kwa litawu lya Mtuwa Yesu ntumbira handa numtuma Timotewu kwa mwenga
ulaa vinu, su nwezi kuwera na moyu pampikanira visoweru vya mwenga. [20] Nahera
muntu gwingi gambira yomberi yakawatendera mwenga kwa moyu. [21] Wamonga woseri
wankuvitenda ndiri vitwatira vya Yesu Kristu, kumbiti wankuvitenda vitwatira vyawu
weni. [22] Maweni mwenga muvimana ntambu Timotewu kawera na unakaka, neni na
yomberi gambira mwana na tati gwakuwi, tutenda pamuhera lihengu lya Shisoweru
Shiwagira. [23] Su ntumbira hanumtumi kwa mwenga mala panuvimana ntambu vitwatira
paving'endera. [24] Na nankumtumbira Mtuwa handa neni vilaa hanizi ulaa vinu. [25] Mwona
numtumi kwa mwenga mlongu gwetu Epafiraditu, ayu mtenda lihengu muyangu na
mungondu viraa ndo mjumbi gwenu yakantangiti mumafiliru gangu. [26] Kanayu nfiru
ngulu ya kuwalolani mwenga mwoseri na kahinginika nentu, mwenga mpata visoweru
hangu kaweriti mlweri. [27] Yina, kaweriti mlweri pakwegera na kuhowa. Kumbiti, Mlungu
kamwoneriti lusungu na gweka yakuwi ndiri, ira na neni vilaa su mbananwi ndiri utama
nentu. [28] Su nfira nentu kumtuma kwa mwenga, su pamwona mpati kunemelera kayi na
hinginika yangu iwuki. [29] Mumuwanki, su kwa nemeru yoseri gambira mlongu Mumtuwa.
Mfiruwa kuwalanguziya wantu wawera gambira mweni. [30] Toziya yomberi kaweriti
pakwegera na kuhowa toziya ya lihengu lya Kristu na kaponeka mmakaliru gakuwi su
kawezi kunupa neni utanga ulii mwenga muweza ndiri kuujega maweni mwenga.

3

Ukamilika wa nakaka

[1] Kwa kongelera, walongu wayangu, mnemeleri kwa kulikolerana pamuhera na Mtuwa.
Hapeni ntoki kuwuyira galii ganembiti kala palupaga palii, toziya hagawawongeleri
ulolera. [2] Mulisheli na wantu yawatenda ukondola, awa wawera gambira wang'ang'a,
yawalazimisha wantu wingiziwi jandu. [3] Wantu yawayingiziwa jandu nakaka ndo weni
ndiri, kumbiti ndo twenga yatumguwira Mlungu kupitira Rohu gwakuwi, na kunemelera
kwa kulikolerana pamuhera na Yesu Kristu. Vitwatira vya kunja hapeni tuvisheri. [4] Neni
vilaa menwezi kulitumbira vitwatira avi vya nshimba, handa kwana muntu kaweza
kuvitumbira vitwatira avi vya nshimba, neni nana toziya nkulu munshimba kugahola
aga, [5] neni wanyingiziya jandu lishaka lya nane pa kuyiwuka kwangu, neni muntu gwa
isi ya Israeli na likabila lya Benjamini na Mwebraniya nakaka. Kugatenda malagaliru,
neni nweriti Mfalisayu, [6] na neni nweriti na gangamalu nentu ata nushipunjiti shipinga

sha wantu yawamjimira Yesu. Kuusu uheri yawuwoneka kwa kugajimira malagaliru, neni
nweriti ndiri na shidoda shoseri shilii. [7] Kumbiti goseri aga geni menwezi kugahola kuwera
ndo mota, nugawona kuwera ndo shintu ndiri kwajili ya Kristu. [8] Yina aga ndiri, ira mona
kila shintu shiwera shintu ndiri toziya ya shitwatila shiherepa nentu, yaani kummana
Kristu Yesu Mtuwa gwangu. Toziya yakuwi njimira kwasira kutali kila shintu, nugawona
goseri aga ndo shinyankali su numupati Kristu [9] na kulikolela nayu nakamu. Neni nema
kayi unakaka ulawira na kulijimira lilagaliru. Vinu nanawu uheri ulii yawuwoneka
mukumjimira Kristu, uheri yawulawa kwa Mlungu na yawulitumbira njimiru. [10] Shanfira
ndo kummana Kristu na kwona makakala ga uzyuka wakuwi, kuyitenda ndabiku yakuwi
na kulifana nayu mukuhowa kwakuwi, [11] ndo shintu sha matumbiru handa neni vilaa
hanzukisiwi.

Kuwoneka kuwera muheri palongolu pa Mlungu.

[12] Hapeni nulitumbi handa mpata kala ama nweriti nahera vidoda. Nankwendereya
kushashatika kupata lifupu lyeni Kristu Yesu kanupiti kala neni. [13] Nakaka walongu wangu
hola ndiri kuwera mpatiti kala lifupu ali. Kumbiti shitwatila shimu nankutenda, nanku-
gawaluwa galii gapititi kala na kutenda gangamalu kugalola nweri galii ga kulongolu.
[14] Su nankutugira mpaka upeleru wa mashindanu, su mpati lifupu ali lyeni ndo ukomu
wa mashaka goseri awu ndo ushemi wa Mlungu kwa njira ya Kristu Yesu. [15] Twenga
twawoseri tukamaliti mumakaliru ga Kristu tufiruwa kuwera na ugolokeru ulaa awu.
Kumbiti handa wamu wenu walihola ntambu yimonga, su Mlungu hakakulanguziyeni
shitwatila ashi. [16] Kwa vyoseri tusegeleri kulongolu munjira iraa ilii yatuyifata mpaka
vinu. [17] Walongu wangu, mwendereyi kufata mfanu gwangu. Tuwapanani mfanu muheri
na hangu muwapikaniri walii yawafata mfanu gwetu. [18] Nuwagambireni kala shitwatila
ashi mala zivuwa na vinu mbuya kayi kwa masozi, wantu wavuwa walikala gambira
wadoda kwa kuhowa kwa Yesu Kristu mlupingika. [19] Upeleru wawu ndo kuharabisiwa,
mata zyawu zya nshimba ndo Mlungu gwawu, wankuwona ukwisa muvitwatira vyawu
vya soni, waliholera hera vitwatira vya muisi. [20] Kumbiti twenga twa wantu wa kumpindi
kwa Mlungu na twankulolera kwa mata nkulu, mponiziya kizi kulawa kumpindi, Mtuwa
Yesu Kristu. [21] Yomberi hakazigalambuziyi nshimba zyetu ziyonda na kutenda zilifani na
nshimba yakuwi nanagala, kwa makakala galii geni nakaka kaweza kuvitula vintu vyoseri
pasi pa ukolamlima wakuwi.

4

Visoweru vya kutula moyu

[1] Su walongu wayetu, yanuwafira nentu na kufira kuwawona, mwenga nemeleru yaneni
na lijenjeri lya ukanga waneni, mwenga waganja wangu hangu ndo ntambu yamfiruwa
kugangamala mukulikolerana pamuhera na Mtuwa. [2] Nankuwaluwa awa wantu wawili
Eudiya na Sintiki, mjimilirani Mumtuwa.

[3] Na vilaa nukugambira gwenga mtenda lihengu muyangu, guwatangi wadala awa,
tembera watenda lihengu pamuhera na neni kushyenezeya Shisoweru Shiwagira, pa-
muhera na Kilementi na watenda lihengu wayangu wamonga woseri, walii matawu gawu
galembwa mushindola sha ukomu.

[4] Su mnemeleri shipindi shoseri mukulikolerana pamuhera na Mtuwa nankulonga
kayi, mnemeleri. [5] Unanaga wenu umaniki kwa wantu woseri. Mtuwa kapakwegera.
[6] Namuwera na lyoga na shintu shoseri, kumbiti kwa kila shintu kwa kumluwa Mlungu
na kukosiya pamuhera na kulonga mayagashii, mumgambiri Mlungu mafiliru genu.
[7] Na ponga ya Mlungu yayipitayi luhala lyoseri lya wantu, haliloleri myoyu na maholu
genu mukulikolerana pamuhera na Kristu Yesu. [8] Upeleru, walongu wayangu, muvilori
hweri vitwatira viheri, shashijimirwa na Mlungu shifiruwa kukwiswa, viherepa, vitwatira
vyavikamilika kulongolu kwa Mlungu, vya viherepa na vya kuherepeziya na ligoya.
[9] Mgatendi galii gamlifunditi na kuwanka kulawa kwa neni, vitwatira vya mpikaniriti

ntakula na kuwona gantenda. Na Mlungu yakawapanana wantu ponga hakaweri pamuhera na mwenga.

Mayagashii kwa mafupu ga Wafilipi

10 Mukulikolerana pamuhera na Mtuwa mpata nemeleru ngulu kuwera upeleru mwenga
mpatiti kayi lupenyu lya kulanguziya kuwera mwankuhola. 11 Ntakula ndiri vinu toziya
nfira shintu, toziya nulifunda kujimilira na vintu vyawera navi. 12 Nuvimana ntambu
ya kuwera na vintu vivuwa na nuvimana ntambu yakuwera pota na vintu. Nulifunda
bada ayi, su kwa ntambu yoseri na shipindi shoseri, neni paweri na viboga ama pawera
na njala, ama pawera na vyavisigaliti ama vivuwa ndiri. 13 Neni weza kutenda kila
shintu kupitira Kristu yakamupanana makakala. 14 Kumbiti mwenga mtenditi viherepa
kwa kuntanga neni muntabika zyangu. 15 Mwenga Wafilipi muvimana maweni kuwera
palupaga pa kushibwera Shisoweru Shiwagira, paweriti nankuwuka Makedoniya, mwenga
shipinga sha wantu ywamjimira Yesu yamuntangiti, gweka yenu ndo yamumtenditi
pamuhera na neni na kuwapanana wamonga mafiliru. 16 Ata neni paweriti aku Tesaloniki
muntangiti mala zivuwa. 17 Nfira ndiri kufira mafupu kulawa kwa mwenga, kumbiti nfira
mota yongereki muluhanja lwenu. 18 Su wanka kala vintu vyoseri vyamnupiti, kayi na
nentu kuliku vyanfiriti. Nana kila shintu kwa vinu Epafiraditu kanjegera kala lifupu
lyenu. Lifupu ali ndo gambira shijungu shana utuli uherepa, shijungu shijimilika na
tambiku yayimuherepelera Mlungu. 19 Su Mlungu gwangu kwa ulunda wakuwi mkulu na
muwukwisa wakuwi kupitira Kristu Yesu, hakawapanani mafiliru genu. 20 Ukwisa uweri
kwa Mlungu gwetu yakawera Tati gwetu, mashaka goseri. Yina hangu.

Malamusiwu ga upeleru

21 Nankuwalamsiya wantu woseri wa Mlungu yawawera wakuwi Kristu Yesu. Walongu
yawawera panu pamuhera naneni wawalamsiya. 22 Wantu woseri wa Mlungu panu, na
nentu walii yawawera mnumba ya Kaisari, wawalamsiyani. 23 Manemu ga Mtuwa gwetu
Yesu Kristu gaweri pamuhera na rohu zyenu.

LUHAMBA LWA PAULU KWA WAKOLOSAYI ULONGOLERU

Luhamba kwa Wakolosayi lulembitwi na ntumintumi Paulu (1:1). Kalulembiti luhamba alu pakaweriti katatilwa mushibetubetu, pamonga kaweriti Rumi mushinja sha malongu sita Pakwiyuka Yesu. Luhamba kwa Wakolosayi na luhamba kwa Waefesu pamuhera na luhamba kwa Filomoni, goseri aga vikandwa mahamba ga mushibetubetu toziya Paulu kagalembiti aga pakaweriti katatilwa mushibetubetu. Luhamba alu kashilembiriti shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, shipinga shashiweriti mlushi lwa Kolosayi. Paulu kashiyanjishiti ndiri shikundi sha wantu yawamjimira Yesu aku Kolosayi, ntambu yakalembiti mushipandi sha 2:1, kumbiti kaliholiti kuwera na shintu sha kutenda kuusu shipinga ashi. Iwezekana kuwera Epafura ndo yakashyanjishiti shipinga ashi sha wantu yawamjimira Yesu, toziya mweni kaweriti mwenikaya gwa Kolosayi.

Paulu imtamiti nentu kuusu mafundu ga mpayu yagafunditwi mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Kolosayi na katumiyiti nentu shipindi shakuwi kulemba luhamba kuusu aga. Iwezekana aku kuweriti na shipinga sha Wayawudi yawamjimira Yesu yawaweriti wankujera kulazimisha wantu wamonga yawamjimira Yesu kugafata Malagaliru ga Shiyawudi kulawa Mulipatanu ligona, asa mafundu ga kwingiziwa jandu. Paulu kalembiti asa kuwera wantu yawamjimira Yesu wafiruwa ndiri shintu shoseri ama muntu gwingi kuliku Kristu su wajimirwi na Mlungu (1:15-20) na mafundu galii yagalawirana na maholu ga wantu gahera mana (2:8).

Yagaweramu

Paulu kanjiti luhamba kwa kushilamusiya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Kolosayi, shipandi sha 1:1-2

Shakapanu yomberi kalembiti kuusu ukulu wa Kristu asa kuwankula mafundu ga mpayu aku Kolosayi, shipandi sha 1:3-3:4

Ntambu yaiweriti mumahamba ga Paulu, nusu ya mahamba gakuwi kaweriti kankutakulira uherepa wa makaliru ga shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, shipandi sha 3:5-4:6

Paulu kankumalilira kwa kuwalamusiya na kuwalagalira luhamba lubetulwi kwa liziwu muvipinga vya wantu yawamjimira Yesu, shipandi sha 4:7-18

[1] Neni Paulu, ntumintumi gwa Kristu Yesu kwa mafiliru ga Mlungu, pamuhera na muumini muyetu Timotewu.

[2] Twankuwalembera mwenga wantu wa Mlungu waminika yamuwera Kolosayi, walongu wetu waminika mukuwera pamuhera na Kristu. Mlungu Tati gwetu kawapanani manemu gakuwi na ponga.

Paulu kankuwaluwira Wakolosayi

[3] Mashaka goseri tulonga mayagashii Mlungu Tati gwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu, uganu patuwaluwirani. [4] Tupikanira ntambu ya njimiru yenu kwa Kristu Yesu na ntambu yamuwafira wantu woseri wa Mlungu. [5] Moyu gwenu na mafiliru genu gana lyanjiru, litumbiru lyawawatulirani kumpindi kwa Mlungu. Shilii shampikiniriti makashu kwa kubwelerwa Shisoweru Shiwagira sha nakaka. [6] Shashiwafikiriti mwenga. Pasi panu poseri Shisoweru Shiwagira shiyendereya kujega tekelera na kweneya ntambu yashitendikiti muwamu mwenu kulawa lishaka lilii pampikaniriti na kuvimana manemu ga Mlungu ntambu yagawera. [7] Mfunditwi manemu ga Mlungu kulawa kwa Epafura, ntumintumi muyetu mfiruwa, viraa mtenda lihengu mwaminika gwa Kristu toziya ya mwenga. [8] Yomberi katugambiriti mafiliru gampananitwi na Rohu gwa Mlungu.

[9] Toziya ayi kwanjira lishaka patupikaniriti visoweru vyenu tuleka ndiri kuwaluwira kwa Mlungu. Twankumluwa Mlungu kawatendi muvimani galii gakafira, pamuhera na luhala loseri na mahala gampananitwi na Rohu Mnanagala. [10] Tuluwa hangu su

muwezi kulikala ntambu yakafiriti Mtuwa na kutenda mashaka goseri yagamfiriziya.
Hamuweri hamtendi maheri mmakaliru genu na mkuli mukummana Mlungu. [11] Mlungu
kawapanani makakala kwa uwezu wakuwi muukwisa wakuwi, su muwezi kugangamala
mukila shintu kwa uhepelera. [12] Na kwa nemeleru mumgambiri mayagashii Mlungu
Tati, yakawatenditi mwenga wantu wakuwi kuwanka uhala wa muufalumi wa gulangala.
[13] Yomberi katulopoziyiti kulawa mumakakala ga luwindu, katujega muufalumi wa Mwana
gwakuwi yakamfira. [14] Kwakuwi mweni twenga twankulopoziwa, tulekiziwa vidoda vyetu.

Kristu na lihengu lyakuwi

[15] Kristu yakawoneka ndo sawa nentu na Mlungu yakawoneka ndiri. Kaweriti pamberi
pa viumbi vyoseri. [16] Kwa njira yakuwi Mlungu kawumbiti vintu vyoseri, vyaviweri
pasipanu na vyaviweri kumpindi, vintu vyaviwoneka na vyaviwoneka ndiri. Handa
paiwera vibanta vya shifalumi ama uwezu ama kolamlima ama wakulu na yawawera
na makakala. Vyoseri viumbitwi kupitira yomberi na toziya yakuwi. [17] Kristu kaweriti
pamberi pa vintu vyoseri kuwumbwa, na kwakuwi yomberi vintu vyoseri vya pahala
pakuwi. [18] Yomberi ndo mtuwi gwa nshimba yakuwi, shipinga sha wantu yawamjimira
Yesu, mweni ndo shanjiru sha ukomu. Yomberi gwa kwanja kuzyuka kulawa kwa
yawahowiti su kaweri gwa kwanja muvintu vyoseri. [19] Toziya Mlungu kafiriti kuwera
ulumngu wakuwi woseri uweri mngati mwa Mwana gwakuwi.

[20] Na kupitira yomberi Mlungu kakolaniziyiti vintu vyoseri kwakuwi, na kupitira mwazi
gwa Mwana gwakuwi yakahowiti mlupingika yomberi katenda ponga na vintu vyoseri
vyaviwera pasipanu na vyaviwera kumpindi. [21] Makashu mwenga viraa muweriti kutali na
Mlungu na muweriti wankondu wakuwi toziya ya maholu genu na matendu genu madoda.
[22] Kumbiti vinu Mlungu kawakolaniziya kupitira kuhowa kwa mwananguta gwakuwi su
kawajegani mwenga kulongolu kwakuwi aku pamwera wananagala, waherepa na pota na
vidoda. [23] Mfiruwa, kwendeleya na shanjiru shigangamala sha njimiru, tembera namjimira
kubegiziwa kulawa mulitumbiru lilii lyamlipatiti palii pampikaniriti Shisoweru Shiwagira.
Neni Paulu ndendwa ntumintumi gwa Shisoweru Shiwagira shirii shashibweritwi kwa
wantu woseri mupasipanu poseri.

Lihengu lya Paulu kwa wantu wa Mlungu

[24] Na vinu nankunemelera ntabika yaneni toziya ya mwenga, mana kwa ntabika yaneni
pasipanu, ntanga kumalalira shirii shashipunguwiti shangali muntabika ya Kristu toziya
ya nshimba yakuwi, yani shipinga shakuwi. [25] Na Neni ntendwa na Mlungu kuwera
ntumintumi gwa wantu wa Mlungu. Mlungu kanupiti lihengu ali kwa mbotu yenu maliriti
kuwabwelera mwenga shisoweru sha Mlungu. [26] Ujumbi awu ndo bada ilii yaififikiti
kwa viyiwuku na viyiwuku kwanjira makashu, kumbiti vinu igubutulwa kwa wananagala
wakuwi. [27] Mlungu kafira kuwalanguziya wantu wakuwi, maisi gamonga yagawera ndiri
Wayawudi ukulu wa bada yeni ntambu yaiwera, Kristu kamngati mwenu, ayi meyiweri
mtendi ukwisa wa Mlungu. [28] Toziya ayi twankumbwera Kristu kwa wantu woseri kwa
luhala lyoseri tumubeliziya na kumfunda muntu yoseri su tuwezi kumjega kila muntu
kulongolu kwa Mlungu pakawera kakamala mukulikolerana pamuhera na Kristu. [29] Su
ntendi hangu neni nankutabikira aku pantendera makakala makulu ga Kristu yagatenda
lihengu mngati mwangu.

2

[1] Nfira muvimani ntambu yantenda lihengu kwa ugangamala toziya ya mwenga, na kwa
toziya ya wantu wa Laudikiya na kwa toziya ya woseri haweniliwoni naneni [2] Ntenda hangu
su watulwi moyu na waweri umu mumafiliru, su wamemiziwi kuvimana unakaka, wapati
kuvimana bada ya Mlungu, bada ayi ndo Kristu mweni. [3] Mngati mwa Kristu zilififa hanja
zoseri zya luhala na mahala.

[4] Nuwagambirani hangu su namjimira kupayirwa na muntu yoseri kwa visoweru vya
mpayu handa viwoneka vya kukwegiziya nentu. [5] Tembera neni nakutali na mwenga,

kumbiti moyu gwangu gwa pamuhera na mwenga na nankunemelera kuwawona mwenga yamugangamala munjimiru yenu mu Kristu.

Makaliru ganakaka kuwera pamuhera na Kristu

[6] Vinu handa ntambu yamumjimiriti Kristu Yesu yakawera Mtuwa, mwendereyi kulikala kwa kulikolerana pamuhera nayomberi. [7] Muweri na mishigira mngati mwa Kristu, na mulinyawi pampindi pakuwi na kuwera wagangamala munjimiru ntambu yamfunditwi. Namwenga mlongi mayagashii.

[8] Mloli muntu nakawatenda wamanda na mafundu gakuwi hera ga upyota, wagatumbira mayangiru gakuwi ga vitiba vya wantu, ga Kristu ndiri kumbiti ga washamshera wakolamlima, kuliku galii galawa kwa Kristu. [9] Toziya mngati mwakuwi Kristu, muuntu wakuwi, ulumngu woseri ulikala kwa kukamilika, [10] mwenga wawapanana ukomu woseri mukulikolerana pamuhera nayomberi. Yomberi kakumpindi kwa washamshera woseri yawakolamlima na wakulu woseri.

[11] Mukulikolerana pamuhera na Kristu mwenga mwingiziwitwi jandu, kwa kuivula nshimba ya vidoda. Mtenditi hangu kwa jandu ndiri yaitendwa na wantu, kumbiti yaitendwa na Kristu mweni kulawa muuntu wa vidoda. [12] Toziya pambatizwiti, msilitwi pamuhera na Kristu, na muubatizu mwenga viraa mzyukusiwitwi pamuhera nayomberi kupitira njimiru mumakakala ga Mlungu, kamzyusiyiti Kristu kulawa kwa yawahowiti. [13] Namwenga mhowiti kwa ajili ya vidoda vyenu, toziya mweriti mmumana ndiri Mlungu. Kumbiti vinu Mlungu kawapanana mwenga ukomu pamuhera na Kristu. Mlungu katulekiziya vidoda vyetu vyoseri, [14] pakamaliriti kuwusiya vilii vya kutulunda twenga na malagaliru ga kututatira, kaviwusiya nakamu kwa kuvikong'ondelera palupingika. [15] Mulipingika alu Kristu kawapokiti makakala gawu washamshera walii wakolamlima na wakulu, kawasoniziyiti palongolu pa wantu kuwakwega gambira walopolwa mumwanja gwa ukanga wakuwi.

[16] Vinu namumleka muntu yoseri kawatuliri malagaliru toziya viboga ama vyakulanda ama mashaka ga msambu ama msambu gwa mwezi gwa syayi ama lishaka lya Kwoyera. [17] Vitwatila avi ndo shiviyiru hera sha galii gagiza, unakaka weni ndo Kristu. [18] Namjimila kulundwa na muntu yoseri yakalitenda kuwera gwa mana toziya ya maonu ga gweka na yakahimiziya unanagala wa mpayu na kuwaguwira kwa wantumintumi wa kumpindi, Muntu handa ayu kalitumba hera kwa mahala gakuwi ga nshimba. [19] Kaleka kuwera pamuhera na Kristu, yakawera mtuwi gwa nshimba ayi. Kwa ulongoziya wa Kristu, nshimba yoseri ilikola na kuwera pamuhera na viungiru na mishipa yakuwi, naikula ntambu yakafiriti Mlungu.

Kuhowa na kulikala pamuhera na Kristu

[20] Mwenga muhowa pamuhera na Kristu na kulopuziwa kulawa mumakakala mwa washamshera wakolamlima wa pasipanu. Vinu kwa shishi mulikala gambira wantu wa pasipanu? Kwa shishi mkola malagaliru gambira aga? [21] "Namkola ashi," "Namlawalira shilii," "Namshinkula shilii!" [22] Vitwatila avi vyoseri vibogoyoka palii pavitumika, aga malagaliru na mafundu ga wantu hera. [23] Nakaka malagaliru aga gawonekana ga luhala mukuguwira kwawalitendiriti weni na muunanagala na kuyitendera nshimba kwa kukalipa, kumbiti gahera makakala ga kulewelera lumata lwa nshimba.

3

[1] Vinu handa mzyuka pamuhera na Kristu, muliholi ga kumpindi, kulii Kristu kwakawera, aku kankulivaga pahala pa wega wa uwezu wa Mlungu. [2] Muliholeli vitwatira vya kumpindi, na vitwatira ndiri vyaviweri panu pasipanu. [3] Toziya mwenga muhowa na ukomu wenu ufifwa pamuhera na Kristu mngati mwa Mlungu. [4] Ukomu wenu ndo Kristu, na pakalawira, na mwenga viraa hamlawili pamuhera nayomberi muukwisa wakuwi.

Makaliru ga makashu na makaliru ga syayi

[5] Hangu mshilagi kila shintu shikondola shashiwera mngati mwenu, uhumba na uhakata
na lumatamata ludoda na shamata na maholu madoda aga galifana na kuguwira shinyagu.
[6] Toziya ya vitwatira avi maya ga Mlungu gawizira woseri yawamjimira ndiri. [7] Makashu
maweni mwenga mlikaliti hangu, patukolitwi mlima na yomberi. [8] Kumbiti vinu mgaleki
goseri aga, maya na shamata, na ukondola, kuhigilanga, na visoweru vidoda navilawa mu-
milomu mwenu. [9] Namlipayira, toziya mwenga mvula kala uwuntu ugona, pamuhera na
makondola gakuwi goseri, [10] mvala uwuntu wa syayi. Uwuntu awu wendereya kutendwa
hweri na Mlungu, yakauwumbiti su tulifani nayomberi. [11] Muntambu ayi, kwahera ntambu
ya gweka kwa Mgiriki na Muyawudi, yakingiziwitwi jandu na yakingiziwitwi ndiri jandu,
muhenga na mweni kaya, mmanda na muntu mlekeru. Kumbiti Kristu ndo kila shintu, na
kamuvyoseri.

[12] Mwenga mwawantu wakuwi Mlungu, yomberi kawafiriti na kawasyagula, vinu
muweri na moyu gwa lusungu na uheri na unanaga, na upoli na uhepelera. [13] Mhepelerani
na kulekiziyana vidoda, handa muntu kana toziya ya kumlawumu myaguwi. Mlekiziyani
vidoda handa Mtuwa ntambu yakawalekiziyani mwenga. [14] Kwa goseri aga ganongoleriti
kulonga, muwongeri mafiliru, toziya mafiliru ganamataziya vintu vyoseri muwumu
wawuwera mkamilika. [15] Na ponga ya Kristu iyingira mumioyu mwenu, toziya ya aga
mwenga mshemitwi munshimba yimu ayi. Kayi mlongi mayagashii! [16] Ujumbi wa Kristu
ulikali mngati mwenu. Pamuhera na ulunda wakuwi woseri. Mulifundi na kalitakuziana
kwa luhala loseri, mwimbi zaburi, na nyimbu za shirohu, mumwimbili Mlungu mumioyu
kwa kulonga mayagashii. [17] Na shoseri shamtenda ama shamtakula, mshitendi kwa litawu
lya Mtuwa Yesu na kulonga mayagashii Mlungu Tati kupitira yomberi.

Malagaliru mumakaliru gasyayi

[18] Mwenga wadala, muwapikaniri wapalu wenu, ntambu yaimuherepeziya Mtuwa.

[19] Namwenga wapalu muwafiri wadala wenu, namuwera wakalipa kwa womberi.

[20] Namwenga mwananguta, muwapikaniri walera wenu mugoseri, toziya shitwatira ashi
shimfirizia Mtuwa.

[21] Namwenga ashina tati namwasoziya wananguta wenu, nawiza kuwuya kumbeli.

[22] Namwenga wamanda muwapikaniri muvyoseri walii watuwa wa pasipanu
pawawaloreni ndiri gweka yakuwi toziya mfira kuwoneka waherepa, kumbiti mtendi
hangu kwa moyu guherepa, toziya ya kumguwira Mtuwa. [23] Shoseri shamtenda, mtendi
kwa moyu goseri, toziya mumtendera Mtuwa, mumtendera ndiri muntu. [24] Muliholi
Mtuwa hakawapanani lifupu lwa uhala lyakawatuliliti wantu wakuwi. Mumtenderi Kristu
Mtuwa! [25] Toziya kila muntu yakatenda vidoda hakanki shibena mgongu sha ukondola
wakuwi wala kwahera kubagula.

4

[1] Na mwenga wakulu, muwatenderi wamanda wenu kwa uherepa na kulinganira Mlungu
ntambu yakafira, pamuvimana kuwera mwenga viraa mwanayu Mtuwa kumpindi kwa
Mlungu.

Malagaliru

[2] Mwendereyi kumluwa Mlungu, na pamumluwa Mlungu mulilolerí hweri, pamlonga
mayagashii Mlungu. [3] Mtuluwili twenga viraa vilii, su Mlungu katuvuguliri mlyangu toziya
ya ujumbi wakuwi su tuwezi kubwera bada ya Kristu. Toziya ya bada ayi, vinu neni
namushibetubetu. [4] Vinu mumluwi Mlungu, su neni mwezi kulonga ntambu yanfiruwa,
na bada ntambu paiwera lupalahera.

[5] Muweri na luhala pamulikala na wantu yawammana ndiri Mlungu, mtumiyi hweri
lupenyu lwamuwera nalu. [6] Visoweru vya mwenga vitakiwa viweri viheri mashaka goseri
na vyakufiliziya, na mtakiwa kuvimana ntambu ya kumwankula hweri kila muntu.

Malamusiwu ga lupeleru

[7] Numjega Tukiku kwa mwenga mlongu gwetu mfiruwa, mtenda lihengu mwaminika
na ntumintumi muyetu mulihengu lya Mtuwa, hakawagambiri visoweru vyangu vyoseri.
[8] Numtuma kwa mwenga su kawatuli moyu kwa kuwagambirani visoweru vyetu.
[9] Kankwiza pamuhera na Onesimu, mlongu gwetu yatumfira na mwaminika, yomberi ayu
ndo mwenikaya muyenu. Hawawagambiri visoweru vya vitwatira vyoseri vyavitendeka
panu.
[10] Alisitariku, yakawera mushibetubetu pamuhera na neni, kankuwalamsiyani, viraa
vilii Mariku, mwipa gwakuwi Barinaba kankuwalamsiyani. Mpata kala malagaliru ga
visoweru vyakuwi, pakasoka kwa mwenga mumshemeri. [11] Yoshuwa yawamshema Yustu,
kankuwalamsiyani. Pakati pa Wayawudi wawankiti kala njimiru, awa hera gweka yawu
ndo yawatenda lihengu pamuwera na neni kwajili ya ufalumi wa Mlungu, womberi
wantula moyu nentu.
[12] Epafura, yakawera mwenikaya muyenu na ntumintumi gwa Yesu Kristu, kankuwalam-
siyani. Mashaka goseri kankuwaluwirani mwenga kwa Mlungu su mpati kugoloka na
mkamali na mgangamala muvitwatira vyoseri vyavimfiriziya Mlungu. [13] Neni mweza
kutakula ukapitawu kuwera kankutenda lihengu nentu kwa mwenga na kwa wantu wa
Laudikiya na walii yawawera Hierapoli. [14] Luka, mganga gwetu yatumfira, na Dema
wawalamsiyani.
[15] Muwalamsiyi walongu wetu wa Laudikiya. Mmulamsiyi dada Nimfa pamuhera na
shipinga sha wantu yawamjimira Yesu yashiwera munumba yaku. [16] Pamsoma kala
luhamba alu, muwapanani wayenu wa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku
Laudikiya wabetula, na luhamba lyanuwalembeleriti wantu wa Mlungu wa Ladiokiya
wawapanani mwenga, na mwenga mulubetuli. [17] Mumgambiri Arikipu katendi hweri
lihengu lilii lyakapanitwi na Mtuwa.
[18] Neni Paulu nemba aga kwa liwoku lyangu mweni, nuwalamsiyani. Mliholi kuwera
nakushibetubetu. Manemu ga Mlungu gaweri pamuhera na mwenga.

LUHAMBA LWA KWANJA LWA PAULU KWA WATESALONIKI
ULONGOLERU

Luhamba lwa kwanja kwa Watesaloniki lulembitwi na ntumintumi Paulu (1:1). Lulembitwi pamonga mushinja sha malongu muhanu na yimu Pakwiwuka Yesu. Pamonga iwoneka luhamba alu luweriti lwa kwanja kutulwa mu Bibiliya pamahamba gagalembitwi na Paulu. Paulu kaweriti Korintu pakalulembiti luhamba alu kwa wantu yawamjimira Yesu Mutesaloniki, shilii shakashyanjishiti mumwanja gwakuwi kwa pili gwa untumintumi (Matendu 17:1-10). Ilembwa mushintora sha Matendu kuwera shipinga sha wantu yawamjimira Yesu kwana Wayawudi na Wagiriki wavuwa.

Pakushyanjisha shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, Paulu kasinditi kulikala nentu aku Tesaloniki, su yomberi katumiti luhamba shakapanu kuwapanana moyu wantu yawamjimira Yesu aku. Luhamba luweriti na matakuliru gavuwa na malagaliru ga kuusu ntambu ya kulikala kwa muntu yakamjimira Yesu. Vilaa vilii Paulu katakuliti kuusu kwiza kwa mala ya pili kwa Kristu Mlopoziya. Pamonga mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Tesaloniki wanemeleriti litakuliru ali. Paulu katakulira kwiza kwa mala ya pili kwa Yesu handa shintu sha kuwatenda walikali makaliru yagamfiriziya Mlungu (5:6-8).

Yagaweramu

- Paulu kwankwanja luhamba lwakuwi kwa kushilamusiya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu na kulonga mayagashii kwa Mlungu toziya ya womberi, shipandi sha 1
- Shakapanu kankutakulira kuusu matendu gakuwi na visoweru vyavijegiritwi na Timotewu, shipandi sha 2 mpaka sha 3.
- Paulu kankulaviya malagaliru kwa wantu yawamjimira Yesu ntambu yawafiruwa kulikala pawavimana kuwera Kristu hakizi mala ya pili, shipandi sha 4:1 mpaka shipandi sha 5:15.
- Paulu kankumalira kwa kushilamusiya kayi shipinga sha wantu yawamjimira Yesu na kushigambira kuwera kila muntu mushipinga ashi kalubetuli luhamba alu, shipandi sha 5:16-28.

[1] Neni paulu na Silwanu na Timotewu kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu wa Tesaloniki, ndo wantu wakuwi Tati Mlungu, na gwa Mtuwa Yesu Kristu. Manemu na ponga gaweri pamuhera na mwenga.

Makaliru na moyu gwa Watesaloniki

[2] Mashaka goseri nonga maya gashii Mlungu kwajili ya mwenga, na kuhola mashaka goseri mkuluwa kwetu. [3] Kulongolu kwa Mlungu Tati gwetu tuwahola ntambu yamlanguziya njimiru yenu kwa matendu, ufiru wenu ntambu yauweza kutenda lihengu kwa kugangamala, na ntambu litumbiru lyenu mumtuwa gwetu Yesu Kristu.

[4] Walongu wayetu tuvimana handa Mlungu kawafira na handa kawasyagula muweri wantu wakuwi. [5] Toziya shipindi patuwabwelireni Shisoweru Shiwagira shilii shiweriti ndiri shisoweru hera, kwa likakala lya Rohu Mnanagala patuwera na unakaka handa ujumbi awu uweriti wanakaka. Muvimana ntambu yatulikaliti pamuhera na mwenga, tulikala kwa mota ya mwenga. [6] Mwenga mfatiti mfanu gwetu, mumjera Mtuwa. Tembera mbeziwitwi nentu, muuyangiti ujumbi awu kwa nemeleru kulawa kwa Rohu Mnanagala.

[7] Hangu mwenga mwa mfanu guherepa kwa shipinga sha wajimira woseri wa Makedoniya na Akaya. [8] Toziya kulawirana na gangamalu ya mwenga ujumbi wa Mtuwa upikinirika aku ndiri Makedoniya na Akaya hera, kumbiti njimiru yenu kwa Mlungu yenea poseri. Kayi tufira ndiri kutakula nentu. [9] Wantu awa wankuyowera kutyangira kwetu kwiza kwa mwenga, ntambu yamvilekiti kuviguwira vinyagu, wamtenderi Mlungu yakawera mkomu na gwa nakaka. [10] Na vinu wangumhepera Mwana gwakuwi kasuluki

kulawa kumpindi kwa Mlungu, Mwana ayu ndo Yesu, mweni Mlungu kamzyukisiyiti
kulawa kwa wahowiti na mweni kankutulopoziya mumaya ga Mlungu yagayiza.

2

1 Untumintumi wa Paulu aku Tesaloniki

1 Walongu maweni mwenga muvimana handa kutyangira kwetu kwa mwenga kuweriti
kwa hera ndiri. 2 Muvimana ntambu yawatuzurumiti na kutwigiranga Filipi pamberi
pa kwiza kwa mwenga Tesaloniki, tembera kuweriti na usinganu uvuwa Mlungu gwetu
katuyupiti ugangamala wa kuwabwelerani Shisoweru shakuwi Shiwagira. 3 Shitwatira sha
kuhimiziya kwa mwenga, shitwatira shangali kulitumbira mbayu ama nfiru idoda, wala
tufirandiri kumpayira muntu yoseri. 4 Twenga tutakula mashaka goseri handa ntambu
yakafira Mlungu toziya yomberi katuwona waheri kupananwa lihengu lya kushibwera
Shisoweru ashi Shiwagira, nfiru ya twenga kuwafiriziya wantu ata shididini ira tufira
kumfiriziya Mlungu kavimana myoyu ya twenga mpaka mngati.

5 Mana handa ntambu yamvimana, twenga tutenderiti ndiri visoweru vya
kuzyangazyanga na kufifa uweni wumwawu. Mlungu ndo kapitawu. 6 Tusakula ndiri
kuzyumwa kulawa kwa wantu, pota kulawa kwa mwenga, pota kulawa kwa muntu
yoseri 7 Tembera twenga patuwera wantumintumi wa Kristu, metuwezi kuluwa shintu
kwa mwenga. Kumbiti twenga tuweriti wanonu pakati penu gambira mawu ntambu
yakalera mwana gwakuwi. 8 Tuwafiriti mwenga nentu ata tuwera kala kuwagambira
Shisoweru Shiwagira hera sha Mlungu, kumbiti viraa na makaliru getu. Ntambu
yamwera wantu mtufira! 9 Waumini wayetu, nakaka mulihola ntambu yatutenditi lihengu
na kugazika, tutenditi lihengu paliwala na pashiru su natwiza kuwera shisanka kwa
mwenga patuwabweleriti Shisoweru Shiwagira sha Mlungu. 10 Mwenga mwawakapitawu
na Mlungu viraa kapitawu, mgenderanu gwetu ntambu yaguwera pakati pa mwenga
yamjimira guweriti mnanagala na mkamilika kulongolu kwa Mlungu na pota kuwera na
vidoda. 11 Mwenga muvimana, twenga tumtendiriti kila yumu gwenu gambira tati ntambu
yakawera na wananguta wakuwi. 12 Tuwatenditi muweri na moyu na kuwahimiziya su
mpati kulikala makaliru ga kumfiriziya Mlungu yakawashemani mngati mwa Ufalumi na
ukwisa wakuwi mweni.

13 Na kwa toziya ayi, twenga twendereya kulonga mayagashii Mlungu kuwera mwenga
pamwankiti shisoweru sha Mlungu shamshipikinira kulawa kwa twenga, mushijimiriti
ndiri gambira shisoweru sha muntu kumbiti ntambu yaiwera, shisoweru sha Mlungu
shashitenda lihengu mngati mwa mwenga yamjimira. 14 Mwenga walongu wayetu,
mwenga muweriti mfanu gwa vipinga vya wantu vyavimjimira Mlungu yawawera
Muyudeya, mu Kristu Yesu, toziya mgaziwitwi na wenikaya wayenu maweni gambira weni
ntambu yawagaziwitwi na Wayawudi wayawu.

15 Ndoweni yawamlagiti Mtuwa Yesu pamuhera na wambuyi wa Mlungu, na watutabisiy-
iti na wankumkalaziya Mlungu na wawalema wantu. 16 Watujeriti kutuleweleriti twenga
kuwabwelera wantu yawawera ndiri Wayawudi su nawalopoziwi. Mashaka goseri
wawamemiziya shipimu sha vidoda vyawu. Upeleru wawu maya ga Mlungu gawatulukira.

Paulu kafira kuwatyangira Watesaloniki kayi

17 Kumbiti waumini wayetu, kulekana kwa twenga na mwenga kuweriti kwa katepu hera,
kayi kulekana aku kuweriti ndiri kwa rohu kumbiti kwa nshimba hera. Shakapanu kwa
shipindi shitangala ndiri, tuweriti na matamata nkulu ya kufira kuwawona kayi masu kwa
masu. 18 Toziya tufiriti kwiza kwa mwenga. Naneni Paulu ntenditi kayi na kayi, kumbiti
Shetani katupingiriti. 19 Hashi, patugoloka kulongolu kwa Mtuwa Yesu shipindi pashisoka,
litumbiru lya twenga ama nemeleru ama toziya ya lifupu lya kulanguziya ukanga wa
twenga haliweri shishi? 20 Yina, mwenga ndo mwaukwisa na nemeleru ya twenga.

3

[1] Upeleru wakuwi tusinditi kuhepelera nentu, su tuamuwiti kusigala Aseni kulii gweka
yetu, [2] na kumtuma kwa twenga mlongu gwetu Timotewu, mweni ndo mtenda lihengu
muyetu kwajili ya Mlungu mukubwera Shisoweru Shiwagira sha Kristu tumlagaliriti
kawagangamaziyi na kuwatula moyu na kukamaziya njimiru yenu. [3] Su kwahera muntu
yoseri yakawuya kumbeli toziya ya magaziwu aga. Maweni mwenga hamvimani kuwera
tufiruwa kupata ntabika. [4] Toziya patuweriti pamuhera na mwenga, tuwagambiriti kuwera
hatutabisiwi su ilawiriti ntambu ira ayi, ntambu yamvimana. [5] Toziya ayi, nsinditi
kuhepelera ng'anji su numjegiti Timotewu kwa mwenga su mpati visoweru vya njimiru
yenu. Ntira kuwera kwa ntambu yingi mkondola kawajeriti na lihengu lyoseri lyatutenditi
pakati pa mwenga lyagamili hera.

[6] Kumbiti vinu Timotewu kawuyiti kala, yomberi katugambiriti visoweru viherepa
kuusu njimiru yenu na mafiliru genu. Yomberi katugambiriti kuwera mutuhola mashaka
goseri, na mfira kutuwona gambira twenga ntambu yatufira kuwawona mwenga.

[7] Su waumini wayetu, mumagaziwu na ntabika zyetu zoseri, twenga tuwera na moyu
toziya ya mwenga kupitira njimiru yenu, [8] toziya vinu nakaka twankulikala payiwera
mwenga mgangamala mukulikolerana pamuhera na Mtuwa. [9] Kwa ntambu gaa tuweza
kulonga mayagashii Mlungu toziya ya mwenga, kwa nemeleru yoseri yatuwera nayu
kulongolu kwa Mlungu toziya ya mwenga? [10] Pashiru na paliwala twenga tumluwa
Mlungu kwa njimiru yetu yoseri tuwawoni kayi mwenga su tuwezi kushinyawa shilii
shashipungukiti mumoyu mwa mwenga.

[11] Twankumluwa Mlungu yakawera Tati gwetu mweni ndo Mtuwa gwetu Yesu, katu-
tandiri njira ya kwiza kwa mwenga. [12] Mtuwa pamuhera na mwenga hamuwezi kutenda
kwongereka na kugangamala mumafiliru kwa muntu na muyaguwi na kwa wantu woseri
ntambu yatutenditi kwa mwenga. [13] Kwa njira ayi yomberi hakayigangamaziyi myoyu
ya mwenga, na mwenga hamuweri pota na vidoda wananagala kulongolu kwa Mlungu
yakawera Tati, Mtuwa gwetu Yesu pakizaku pamuhera na wananagala wakuwi woseri.

4

Makaliru gakafira Mlungu

[1] Vinu, waumini wayetu, mulifundi kulawa kwa twenga ntambu yamfiruwa kulikala su
mmufiriziyi Mlungu, nakaka muwera mwankulikala ntambu ayi, vinu twankuwagambira
kupitira mulitawu lya Mtuwa Yesu mwendereyi kutenda hangu nentu na nentu. [2] Mwenga
mugamana malagaliru gatuwapananiti mwenga kwa uwezu wa Mtuwa Yesu. [3] Mlungu
kafira mwenga muweri wananagala na mulituli gweka na makaliru ga uhumba. [4] Kila
mpalu katosheki na mdala gwakuwi kwa unanagala na ligoya, [5] na namulikala kwa
matamata gadoda gambira wantu yawammana ndiri Mlungu. [6] Su muntu yoseri nakam-
tendera vidoda ama kumpunja myaguwi mushitwatira ashi, ntambu yatuwagambiriti na
kuwaberiziya, Mtuwa hakawazibu woseri yawatenda vitwatira avi. [7] Mlungu katushema
ndiri tulikali makaliru ga uhumba, kumbiti tulikali muunanagala. [8] Su muntu yoseri
yakagalema mafundu aga kamlema ndiri muntu kumbiti kamlema Mlungu yakawapanana
Rohu gwakuwi Mnanagala.

[9] Vinu kwa visoweru vya kuwafira waumini wayenu, twenga tufira ndiri kuwalembera
mwenga, maweni mwenga mfunditwi na Mlungu ntambu yamfiruwa kulifira. [10] Nakaka
mwenga muweriti mwankuwatendera hangu waumini wayenu kila pahala Mumake-
doniya. Tuwaluwani waumini wayetu su mtendi nentu na nentu. [11] Muweri na nfiru ya
kulikala makaliru gakutenda ndiri umatu, kila yumu katendi shitwatira shakuwi mweni
na katendi lihengu kwa mawoku gakuwi mweni ntambu yawatuwalagaliriti pamberi.
[12] Kwa ntambu ayi, hamliyupi zyumi iyerepa kulawa kwa walii yawawera ndiri Wakristu,
hamuweri ndiri na toziya kuwatumbira wamonga kwa mafiliru genu.

Mtuwa kankwiza

[13] Walongu wayetu, twenga tufira muvimani unakaka kuusu walii yawahowiti, su
namuhinginika mumoyu gambira wantu yawahera litumbiru. [14] Twenga tujimira kuwera
Yesu kahowiti na kazyukiti, su tujimira kuwera Mlungu hakawawuziyi pamuhera na Yesu,
woseri walii yawahowiti pawamjimira yomberi.
[15] Shilii shatuwafundani ndo lifundu lya Mtuwa kuwera twenga yatulikala, patusigala
mpaka kwiza kayi kwa Mtuwa, nakaka hapeni tuwalongoleri walii yawahowiti. [16] Toziya
Mtuwa mweni hakizi kulawa kumpindi kwa Mlungu pamuhera na amuli na liziwu lya
ntumintumi gwa kumpindi mkulu gwa Mlungu na mliwu gwa mbalapi lya Mlungu.
Su walii yawahowiti pawamwamini Kristu hawazyukisiwi huti. [17] Shakapanu twenga
yatulikala, mushipindi ashi hatujojinirwi pamuhera na womberi mumawundi kuliwona na
Mtuwa kulyera, su hatuweri mashaka goseri pamuhera na Mtuwa. [18] Su mulitangi kuwera
na moyu maweni mwenga kupitira visoweru avi.

5

Muweri kala kwa kuwuya kayi kwa Mtuwa

[1] Walongu wayetu, kwahera toziya ya kuwalembelera mashaka na shipindi shakulawira
shitwatira ashi. [2] Toziya maweni mwenga muvimana weri kuwera lishaka lya Mtuwa
halizi gambira shimpegu ntambu yakiza pashiru. [3] Wantu pawalonga, Kwana ponga na
ulolera, uharibisiya haurawili vumu, gambira uvumu wa utama wa mdala yakawera na
yinda yakawera kala kulera mwana, su wantu hapeni wayitiri.
[4] Kumbiti mwenga walongu mwamuluwindu ndiri, na lishaka ali lifiruwa ndiri kuway-
izirani vumu gambira shimpegu ntambu yakiza. [5] Mwawoseri mwenga mwawananguta wa
gulangala na wananguta wa paliwala, twenga twawantu ndiri wa pashiru ama wa luwindu.
[6] Su natugonja mpota gambira wamonga ntambu yawatenda, kumbiti hatafiruwi tulikali
masu na kulilewelera. [7] Yawagonja mpota, wagonja pashiru na yawalowera, walowera
pashiru. [8] Kumbiti twenga twawantu wa paliwala na tufiruwa kulikolamlima, tufiruwa
kuvala njimiru na mafiliru gambira nguwu ya chuma ya kushinga pashifuwa, na litumbiru
lyetu lya ulopoziwu gambira kofiya ya shuma ya kushinga mtuwi.
[9] Toziya Mlungu katusyaguliti ndiri twenga twagamiziwi na maya gakuwi, kumbiti
kuwanka ulopoziya kupitira Mtuwa gwetu Yesu Kristu, [10] yakahowiti toziya ya twenga, ata
patuwera wakomu ama tuhowa su twenga hatulikali pamuhera na yomberi pakizi kayi.
[11] Su mulitendi kuwera na moyu na mulitangi maweni ntambu yamtenda vinu.

Malagaliru na malamusiwu ga upeleru

[12] Walongu wayetu, tuwaluwani muwayupi ligoya walii yawatenda lihengu pakati penu,
walii yawawalongoziya mwenga Mumtuwa na kuwafundiza mwenga, [13] muwapanani
ligoya likulu na kuwafira toziya ya lihengu lyawu. Muweri na ponga pakati penu.
[14] Walongu wayetu, tuwagambirani muwaberiziyi wantu yawawera wapweri, muwa-
tendi waweri na moyu wantu yawawera wagoyigoyi, na muwatangi wantu yawawera
legilegi, muweri wantu wa kuhepelera. [15] Mloli muntu yoseri nakamwuzilira muyaguwi
vidoda kwa vidoda, kumbiti mashaka goseri muliholi kuwatendera gaherepa wantu
woseri.
[16] Mnemeleri shipindi shoseri. [17] Mumluwi Mlungu pota kutoka, [18] na mlongi mayagashii
Mlungu muntambu zoseri, aga ndo mafiliru ga Mlungu kwa mwenga kulikolerana
pamuhera na Kristu Yesu.
[19] Namumlema Rohu Mnanagala, [20] namuuzarawu ujumbi kulawa kwa Mlungu [21] kumbiti
mpimi kila shintu, namleka shashiweriti shiheri, [22] na mulikali patali na kila ntambu zya
ukondola.
[23] Mlungu mweni gwa ponga, kawapunga nakamu mwenga muntambu zoseri na kazilo-
leri hweri rohu zyenu na myoyu na nshimba zyenu kutali na likosa lyoseri pakizaku kayi
Mtuwa gwetu Yesu Kristu. [24] Yomberi yakawashema mwenga ndo mwaminika, hakatendi
hangu.
[25] Walongu wayetu, twenga viraa mtuluwili kwa Mlungu.

[26] Muwalamsiyi walongu woseri kwa lilanguliru lya mafiliru.
[27] Nuwalagalira mwenga kwa litawu lya Mtuwa muwasomeri luhamba alu walongu woseri.
[28] Manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga.

LUHAMBA LWA PILI LWA PAULU KWA WATESALONIKI ULONGOLERU

Luhamba lwa pili kwa Watesaloniki lulembitwi na ntumintumi Paulu (1:1). Yomberi kalulembiti alu shipindi sha pakwegera pa kululemba luhamba lwa kwanja kwa Watesaloniki, pamonga mushinja sha malongu muhanu na yimu Pakwiwuka Yesu. Paulu kaweriti kankali Mukorintu pakalembiti luhamba alu kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Tesaloniki, shipinga shakashyanjishiti mumwanja gwakuwi gwa pili gwa untumintumi (Matendu 17:1-10). Ilembwa muluhamba lwa Matendu kuwera kwana Wayawudi wamu na Wagiriki wavuwa.

Pamonga shipinga sha Watesaloniki yawamjimira Yesu shifiruwa shivimani kuusu shipindi sha upeleru wa pasipanu na kuusu kwiza kwa mala ya pili kwa Kristu Mlopoziya, toziya Paulu kalembiti gavuwa kuusu aga mumahamba gakuwi goseri mawili kwa Watesaloniki. Luhamba lwakuwi lwa pili luyowelera nentu kuusu shipindi sha upeleru wa pasipanu. Vilaa Paulu kaberiziyiti kuusu yawafira ndiri kutenda mahengu. Kila muntu kafiruwa katendi lihengu su kapati shiboga (6-10).

Yagaweramu

Paulu kanjiti luhamba lwakuwi kwa kulimaniziya mweni na waganja wakuwi, shipandi sha 1:1-2.

Shakapanu kalonga mayagashii Mlungu kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Tesaloniki na kuwaluwira kwa Mlungu, shipandi sha 1:3-12.

Mushipandi sha 2, Paulu kankuyowera kuusu shipindi sha upeleru wa pasipanu.

Yomberi katakula kuusu wantu yawalema kutenda lihengu su watendi lihengu, shipandi sha 3:1-15.

Paulu kankumalira luhamba lwakuwi kwa kushilamusiya kayi shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, shipandi sha 3:16-18.

[1] Neni Paulu na Silwanu na Timotewu twankuwalembelera shipinga sha wantu
yawamjimira Yesu aku Tesaloniki, wantu yawawera wa Mlungu yakawera Tati gwetu na
Mtuwa gwetu Yesu Kristu. [2] Manemu na ponga ya Mlungu Tati gwetu na ga Mtuwa Yesu
Kristu, gaweri pamuhera na mwenga.

Kutoza shipindi sha kwiza kayi Kristu

[3] Walongu wayetu, tufiruwa kulonga mayagashii Mlungu mashaka goseri toziya ya
mwenga, toziya njimiru yenu yongereka nentu na kulifira maweni kwankwongereka.
[4] Ndo mana twenga tulitumbira mwenga muvipinga vya wantu wa Mlungu yawamjimira
Kristu, ntambu yamwendereya kujimira muntabika zyenu zoseri na mumagaziwu gampata. [5] Goseri aga gankulanguziya utoza yaukamilika wa Mlungu, su mwenga hamuweri na unakaka Muufalumi wa Mlungu, ndoweni kwa toziya yakuwi mwankutabika.
[6] Mlungu hakatendi shitwatira shiheri kulongolu kwakuwi, hakawawuziliri ntabika walii
yawawatabisiya mwenga. [7] Na hakatupanani kwoyera twenga pamuhera na mwenga
wantu yatugazika, shipindi Mtuwa Yesu pakaliwonisiya kumpindi kwa Mlungu pamuhera
na wantumintumi wa kumpindi yawawera na makakala, [8] hakawatozi kwa kuwayasa
mumbamba zya motu wantu woseri walii yawamlemiti Mlungu na walii yakashijimira
ndiri Shisoweru Shiwagira sha Mtuwa Yesu. [9] Womberi hawatabiki muntabika ya mashaka
goseri na kutulwa gweka kutali na ukwisa wakuwi mkulu, [10] yomberi pakiza mulishaka lilii
kuwanka ukwisa kwa wantu wakuwi wananagala na ligoya kulawa kwa woseri yawajimira.
Mwenga viraa hamuweri wamwawu, toziya mjimira ujumbi ulii yatuwajegiriti. [11] Su
twenga tuwaluwirani kwa Mlungu mashaka goseri, tumluwa Mlungu gwetu kawatendi
makaliru gakawatenditi mlikali. Na kawamemiziyi makakala gakuwi gatendi nfiru ya
mwenga ya kutenda maheri na kumalira lihengu lyenu lya njimiru. [12] Twankuluwa hangu
su litawu lya Mtuwa gwetu Yesu Kristu halikwiswi mngati mwenu, na mwenga mupati

ukwisa kwa kuwera pamuhera nayomberi kulawirana na manemu ga Mlungu na Mtuwa gwetu Yesu Kristu.

2

Muntu yawamshema Mkondola

1 Walongu, vinu nuwawankula mwenga, kwiza kwakuwi Mtuwa gwetu Yesu Kristu na ku-
jojinirwa kwa twenga pamuhera, tulikali nayomberi. Tuwaluwani nentu, 2 namuhinginika
kanongola mumoyu mwenu, ama namtendwa muweri na lyoga toziya itakulwa kuwera
lishaka lya Mtuwa liza kala. Pamonga shitwatira ashi shilawirana na patutungiti, ama
patubweriti ama luhamba lyalilongana kuwera lilawa kwatwenga. 3 Namjimira kupayirwa
na muntu yoseri kwa ntambu yoseri ilii. Toziya lishaka ali hapeni lizi kwanja ulii
Ungondu mkulu ulawiri na ulii mwanalagiru yakalanguziyiti, mweni upeleru wakuwi ndo
kuharabisiwa nakamu. 4 Yomberi kalikuliziya mweni kuusu kila shintu shawashiwona
wantu kuwera ndo mlungu, ama shawashiguwira, su hakingiri na kulivaga mngati mwa
numba nkulu ya Mlungu, pakafira mweni kuwera ndo Mlungu. 5 Hashi mulihola ndiri
kuwera nuwagambiriti aga goseri shipindi panweriti pamuhera na mwenga? 6 Na mwenga
mushimana shintu ashi shashimlewelera vinu, su ayu Mdoda shipindi shakuwi shashifaa.
7 Pamuhera na hangu, Mdoda ayu yakafifikiti katenda lihengu vinu, kumbiti hakawoneki
mpaka ulii yakamlewelera pakawusiwa. 8 Shakapanu Mdoda ulii pakalawira, kumbiti
Mtuwa Yesu pakiza hakamlagi kwa pumula ya mlomu gwakuwi na hakamwagamiziyi kwa
ng'ereng'eta ya kwiza kwakuwi. 9 Ayu Mdoda hakizi na makakala ga Shetani na kutenda
kila ntambu ya mauzauza na makangashu ga kupayira, 10 na kutenda upayira wa kila
ntambu kwa walii yawaweri muukumbu gwa kwagamira. Awa hawagamili toziya womberi
wauwanka ndiri na kuufira unakaka ulii su walopoziwi. 11 Su Mlungu kawatula pasi pa
makakala ga kwagamira, wajimira upayira. 12 Su woseri yawajimira ndiri unakaka kumbiti
wasekelera vidoda, hawatozwi.

Wawasyagula mupati kuponiziwa

13 Tufiruwa kumgambira mayagashii Mlungu mashaka goseri toziya ya mwenga wa-
longu, mwenga yamfirwa na Mtuwa, toziya Mlungu kawasyagula kwanjira kwanja mpati
kulopoziwa kwa makakala ga Rohu, mtendwi wantu wakuwi wananagala kwa moyu gwenu
muunakaka. 14 Mlungu kawashemiti mwenga kupitira Shisoweru Shiwagira shatuwab-
weliriti, kawashemiti mupati kuwanka seemu yenu muukwisa wa Mtuwa gwetu Yesu
Kristu. 15 Su walongu wayetu, mgangamali na kugalola weri mafundizu galii gatuwafunditi
kwa mabweru getu na luhamba lwetu. 16 Tumluwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu mweni
na Mlungu Tati gwetu, yakatufiriti na kwa manemu gakuwi katupanana tuweri na
nemiziwu ya mashaka goseri na litumbiru liherepa, 17 kunemiziwa myoyu ya mwenga na
kuwagangamaziya su muwezi mashaka goseri kutenda na kutakula vyaviherepa.

3

Paulu kankuluwa waluwilwi kwa Mlungu

1 Shakapanu, walongu wayetu mtuluwiri kwa Mlungu kuwera ujumbi wa Mtuwa wen-
dereya kanongola kweneya na guwankwi kwa ligoya ntambu yauwera pakati pa mwenga.
2 Mluwi viraa su Mlungu katulopoziyi kulawa kwa wantu legilegi na wakondola, toziya
woseri ndiri yawawera na moyu kumjimira Mtuwa. 3 Kumbiti Mtuwa kaaminika, yomberi
hakawagangamaziyi na kuwalolera kwa Mkondola ulii. 4 Na twenga twana litumbiru
Mutuwa kuwera mwenga mtenda na hamwendereyi kutenda vitwatira vyatuwalagalira.
5 Mtuwa kailonguziya myoyu ya mwenga mumafiliru ga Mlungu na mukuhepelera yatu-
pananwa na Kristu.

Vyamana kutenda lihengu

[6] Walongu wayetu, twenga twankuwalagalira mulitawu lya Mtuwa gwetu Yesu Kristu,
mulikali gweka na waamini woseri yawawera waleri na yawafata ndiri malagaliru gatuwa-
pananiti. [7] Maweni mwenga muvimana kuwera mfiruwa kutenda ntambu yatutenditi
twenga. Toziya twenga tuweriti ndiri wapweri patuweriti na mwenga, [8] tuliyiti ndiri
shiboga kwa muntu yoseri pota ya kumpanana mpiya, kumbiti tutenditi lihengu kwa
ukamala na ntabika paliwala na pashiru, su natuwera shisanka kwa muntu yoseri ulii
pakati penu. [9] Tutenditi hangu, toziya ndiri tuwera uwezu wa kufira utanga wenu,
kumbiti tufira kuwapanana shiranguziru hera su mtendi ntambu yatutenda. [10] Patuweriti
pamuhera na mwenga tuwapananiti lilagaliru ali, "Muntu yoseri yakafira ndiri kutenda
lihengu, nakaliya shiboga." [11] Twenga tupikanira kuwera wamu wenu wawera waleri,
watenda ndiri shoseri pakati pa mwenga na kwana wantu waleri, na watenda ndiri
shoseri, kumbiti waliingiziya muvitwatira vya wantu wamonga. [12] Kwa litawu lya Mtuwa
gwetu Yesu Kristu twankuwalagalira na kuwaberiziya, walikali watendi lihengu lyawu
su walii shiboga shashilawirana na lihengu lyawu. [13] Kumbiti mwenga mwawalongu,
namtoka kutenda gaherepa. [14] Handa muntu yoseri yakajimira ndiri shilii shatushilonga
muluhamba alu, su mumtuli paweru muntu ayu, namtenda pamuhera na muntu ayu, su
yomberi hakawoni soni. [15] Namumlola yomberi gambira mngondu, kumbiti mmuberiziyi
yomberi gambira mlongu.

Visoweru vya upelera

[16] Mtuwa yakajega ponga kawapanani ponga mashaka goseri kwa kila ntambu. Mtuwa
kaweri pamuhera na mwenga woseri. [17] Neni Paulu kwa liwoku lyangu namweni nemba
malamsiwu aga, hangu ndo ntambu yandekera shilanguziwu mumahamba gangu goseri,
ndo ntambu yanemba. [18] Manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na
mwenga woseri.

LUHAMBA LWA KWANJA LWA PAULU KWA TIMOTEWU
ULONGOLERU

Luhamba lwa kwanja lwa Paulu kwa Timotewu ndo luhamba ntumintumi Paulu lwakamlembiriti Timotewu mfundwa gwakuwi. Pamonga luhamba alu lulembitwi pakati pa shinja sha malongu sita na mbili mpaka shinja sha malongu sita na msheshi Pakwiyuka Yesu. Shipindi ashi shiweriti shipindi sha mashaka gakuwi ga upeleru ga Paulu ga kulikala pasipanu. Paulu kaweriti pakwegera nentu na Timotewu, mala zivuwa kamkantiti kuwera mwana gwakuwi (Wafilipi 2:22, 1Timotewu 1:2, 1:18).

Alu ndo luhamba lumuwamu lwa mahamba gamsheshi ndogeni Paulu kalulembiti kwa muntu gweka badala ya vipinga vya wantu yawamjimira Yesu. Mahamba gamonga matatu ndo luhamba lwa pili lwa Paulu kwa Timotewu na luhamba lwa Paulu kwa Titu na luhamba lwa Paulu kwa Filimoni. Luhamba lwa kwanja lwa Paulu kwa Timotewu luwera na visoweru vivuwa kuusu kuguwira muvipinga vya wantu yawamjimira Yesu (2:1-15), nzyumi zya walongoziya wa vipinga vya wantu yawamjimira Kristu (3:1-13), na mabereziwu kwa wantu walilori weri kuusu wafunda yawapayira (1:3-11, 4:1-5, 6:2-5). Shitwatira ashi shilanguziya Paulu ntambu yakaweriti pakamfunda Timotewu kawezi kuwera mlongoziya gwa vipinga vya wantu yawamjimira Yesu. Luhamba lwa kwanja lwa Paulu kwa Timotewu luwera na njira zyaziweza kuwatanga walongoziya wa vipinga vya wantu yawamjimira Yesu, wantu wa vipindi vyetu su wawezi kulonguziya weri muutenderu wa kulonguziya vipinga vyawu vya wantu yawamjimira Yesu.

Yagaweramu

Paulu kankwanja kwa kumlamusiya Timotewu, shipandi sha 1:1mpaka shipandi sha 2
Shakapanu kankufata kwa kumpanana Timotewu mabereziwu ga kulilora weri kuusu wafunda yawapayira, shipandi sha 1:3 mpaka shipandi sha 11
Paulu kankwendereya pakalonga ntambu yakawera na mayagashii kwa Yesu, shipandi sha 1:12 mpaka shipandi sha 19
Paulu kankumlagalira Timotewu kuusu uguwira na kuusu walongoziya wa vipinga vya wantu yawamjimira Yesu, shipandi sha 2 shipandi sha 3
Paulu kankumalilira luhamba lwakuwi kwa kumpanana Timotewu malagaliru gamu ga upeleru, shipandi sha 4 shipandi sha 6

1 Neni Paulu ntumintumi gwa Kristu Yesu kwa lilagaliru lya Mlungu Mlopoziya gwetu
na Kristu Yesu litumbiru lyetu.
2 Nukulembera Timotewu yaguwera gambira mwana gwangu gwa nakaka munjimiru.
Mlungu Tati gwetu na Mtuwa gwetu Kristu Yesu kakupanani gwenga manemu ga Mlungu
na lusungu na ponga.

Makalipiru ga Mafundu ga kupaya

3 Gulikali aku Efesu, handa ntambu yanukuluwiti nentu panweriti nankugenda Make-
doniya. Na aku guwaleweleri wantu walii yawafunda mafundu ga mpayu. 4 Guwagambiri
nawakolerana na tambu hera za kupaya pamuhera na kuvimana matawu ga wambuyi
yagahera upeleru. Na kugamana matawu gavuwa ga wambuyi, geni gajega likakatala
hera, pota kuwanyawa wantu mulihengu lya Mlungu lyalimanika kwa njimiru. 5 Nfiru
ya amuli ayi ndo mafiliru yagalawa munjimiru iherepa na kufira kusyagula gaherepa na
moyu gwa gwehera vidoda. 6 Wantu wamu waleka njira kwa kugaleka aga na kuvigendera
vitwatira vyavifaa ndiri. 7 Womberi wafira waweri wafunda wa Malagaliru ga Musa,
kumbiti wavimana ndiri shawatakula ama galii gawagolokera.
8 Tuvimana handa Malagaliru ga Musa gaherepa, handa pakagatendera ntambu
yaifiruwa. 9 Ntambu iraayi gufiruwa kulihola handa Malagaliru ga Musa gatulwa ndiri
toziya ya wantu waheri, kumbiti gatulwa toziya ya wantu yawamega malagaliru ga Musa

na wantu yawajimira ndiri na wantu yawamtira ndiri Mlungu na wana vidoda na wantu
wananagala ndiri na yawamana ndiri njira ya Mlungu na wantu yawawalaga wamawu
na watati wawu ama walaga woseri walii. [10] Malagaliru ga Musa gatulwa toziya ya
wahumba na wapalu yawaligonja weni kwa weni na yawashuwuza wantu na yawapaya
na yawalilapira kwa upaya ama yawatenda shoseri sha kugenderana ndiri na mafundu
ga nakaka. [11] Mafundu aga gapatikana Mushisoweru Shiwagira sha ukwisa wa Mlungu
yakawera na matekeleru, ndogeni gampananitwi neni mpati kushibwera.

Mayagashii kwa Lusungu lwa Mlungu

[12] Mayagashii Mtuwa gwetu Kristu Yesu yakampananiti makakala, toziya ya lihengu
lyangu. Nongamayagashi kwa kumona neni ndo mwaminika, kansyaguliti numtenderi.
[13] Makashu neni nweriti mwigiranga na mtabisiya na ndenditi ndewu, kumbiti Mlungu
kamonera lusungu toziya nweriti ndiri na moyu, hangu nuvimaniti ndiri shanweriti
nankutenda. [14] Na Mtuwa gwetu kamupananiti manemu gakuwi gavuwa, kamupananiti
njimiru na mafiliru gatuwera naga kwa mukuwera pamuhera na Kristu Yesu. [15] Utakula
awu wanakaka nentu na ufaa kujimilwa, Kristu Yesu kiziti pasipanu kuwalopoziya wantu
yawatenda vidoda. Naneni nanavidoda nentu ya woseri, [16] Kumbiti Mlungu kamoniriti
lusungu neni nweriti nana vidoda nentu ya woseri su Kristu Yesu kalanguziyi uhepera
wakuwi woseri kwa neni, handa shilanguziwu kwa walii woseri hawamjimiri shapakanu
na kwanka ukomu wa mashaka goseri. [17] Vinu kwa Mfalumi gwa mashaka goseri, yakaweza
ndiri kuhowa na yakawoneka ndiri, Mlungu gwa gweka, su na iweri ligoya na ukwisa
mashaka goseri! Yina haa. [18] Mwanagwangu Timotewu, nukupanana lilagaliru ali toziya
ya visoweru vya umbuyi wa Mlungu vyavikutakulira gwenga pamakashu. Guvitendi
visoweru avi su guwezi kulikomanga ngondu iyerepa ya kulikomanga na ukondola,
[19] Na gukamuli weri njimiru yaku na kuwera muntu wa kusyagula na kutenda yagawera
gaherepa. Wantu wamonga waleka kutenda aga ata waguhalibiziya moyu gwawu.
[20] Pakati pawu Himenayu na Alekizanda, ndoweni nuwapanani kwa Shetani, su wavimani
nawamwigilanga Mlungu kayi.

2

Ntambu yanfiruwa wakristu kuluwa

[1] Pamberi pa goseri, mmugambiri Mlungu gamfira. Mumluwi Mlungu na muwaluwiri
wantu wamonga na mlongi mayagashii Mlungu toziya ya wantu woseri. [2] Muwaluwireni
wafalumi kwa Mlungu, su tulikali makaliru gajii na ga ponga pamuhera na kumguwira
Mlungu na mgenderanu mheri. [3] Kuluwa kwa Mlungu ashi ndo shitwatira shiherepa na
shashimfiriziya Mlungu mlopoziya gwetu, [4] ndo yakafira wantu woseri walopoziwi na
wawezi kuumana unakaka. [5] Toziya kwana Mlungu yumu hera, na kwana yumu hera
yakawakolaniziya wantu na Mlungu, ndo ulii muntu Kristu Yesu, [6] yakalilaviyiti mweni
su kawakomboli wantu woseri. Awu uweriti ndo ulanguziwu wasokiti kwa shipindi
pashisoka, handa Mlungu kafira kuwalopoziya wantu woseri. [7] Toziya ntumitwi neni nweri
ntumintumi na mfunda gwa wantu yawawera ndiri Wayawudi su nuwubweri ujumbi wa
njimiru na unakaka. Neni mpaya ndiri kumbiti ntakula nakaka.

[8] Su poseri pamuliwona mumluwi Mlungu, nfira wapalu yawatenda yagamfiriziya
Mlungu wanyasuri mawoku gawu pawaluwa pota maya ama likakatala. [9] Viraa virii
nuwafira wadala muweri na mahala mvali nguwu zyazijimilika palongolu pa wantu kwa
kulilemba ndiri kwa ulembu wa malingisi ga kupota viri pota kwa vintu vya zahabu na
lulu ama nguwu zya beyi nkulu. [10] Kumbiti kwa matendu gaherepa ntambu yaifiruwa
kwa wadala yawalonga wankumtira Mlungu. [11] Wadala wafiruwa kulikala jiii na kutenda
ligoya shipindi sha pawalifunda shisoweru sha Mlungu. [12] Kumbiti neni numulekiziya ndiri
mdala kuwera na uwezu kufunda ama kumkolamlima mpalu, kafiruwa kalikali jii. [13] Toziya
Adamu wamuwumbiti kwanja, na shakapanu Eva. [14] Na Adamu ndiri yakazyangitwi,
kumbiti mdala ndo yakazyangitwi na kawera na vidoda. [15] Hata hangu, mdala hakalopolwi

kupitira kulera wana handa pakasigala munjimiru na mafiliru na unanagala na kulikala
weri na wantu.

3

Walongoziya Mushipinga sha waamini

1 Utakula awu wanakaka, muntu pakafira lihengu lya kugolokera shipinga sha wajimira
wa Kristu yakalolera vitwatira vya wantu, muntu ayu kafira lihengu liherepa. 2 Su
muntu yakafira kulonguziya shipinga sha wajimira wa Kristu yakalolera vitwatira vya
wantu, kaweri muntu yakahera shidoda shoseri na kafiruwa kaweri mpalu yakawera na
mdala yumu hera, yakalilewelera na yakagoheleka, kaweri muntu yakashemera wahenga
na yakaweza kufunda. 3 Nakawera mlowera ama muntu gwa ng'ondu, kumbiti kaweri
mnanagala na muntu yakafira ponga, nakawera muntu gwa kufira mpiya nentu. 4 Kafiruwa
kaweri muntu yakaweza kulonguziya weri kaya yakuwi na kuwatenda wananguta
wakuwi waweri na ujimira na ligoya lyoseri. 5 Su muntu yakaweza ndiri kuilonguziya
kaya yakuwi, hakawezi hashi kushilonguziya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu?
6 Muntu yakaaminiti pakwegera nakatendwa kaweri mlongoziya mushipinga sha wantu
yawamjimira kristu, nakiza kumema malingisi na kutozwa gambira vyawamtoziti Mkon-
dola. 7 Kafiruwa nentu kaweri muntu yakapitawulirwa viherepa na wantu wawawera
kunja ya shipinga sha wantu yawamjimira Kristu, su nakiza kubeziwa na kuguwira
mumgomuziwu gwa Mkondola.

Watanga Mushipinga sha waamini wa Kristu

8 Watanga mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu, wafiruwa waweri wantu yawawera
na ligoya nawawera wafyangu nawawera walowera nawawera na lumatamata ludoda lwa
mpiya, 9 womberi wafiruwa kulola weri unakaka wa njimiru munfiru iherepa. 10 Pamberi
pa kusyagulwa kuwera watanga, womberi wafiruwa kujerwa huti na pawawoneka wahera
likosa, su watendwi kuwera wantumini. 11 Viraa vilii wadala wawu wafiruwa waw-
eri na ntambu iherepa, nawawatakulira wayawu vidoda, yawalilewelera na yawawera
waaminika muvitwatira vyoseri. 12 Mtanga mushipinga sha yawamjimira Yesu, yomberi
kafiruwa kaweri muntu yakawera na mdala yumu hera na yakaweza kuwalonguziya weri
wananguta wakuwi na kaya yakuwi. 13 Toziya watanga walii yawatenda lihengu lyawu
liherepa na waweza kuwatenda wantu wamonga wawapikiniri, waweza kutakula pota
lyoga munjimiru yawu Mukristu Yesu.

Unakaka ugubutulitwi

14 Nukulembera luhamba alu pamwera na matumbiru ga kwiza kwaku shipindi
shashivuwa ndiri. 15 Kumbiti handa pankawa, su luhamba alu lukugambiri mgender-
anu watufiruwa kuwera nawomberi munumba ya Mlungu, sheni ndo shipinga sha
wantu yawamjimira Yesu yakawera mkomu, sheni ndo mpanda na shanjiru sha nakaka.
16 Kwahera mshashatiku goseri kuusu ukwisa wawugubutulitwi, ya njira yatwenga ya
kumguwira Mlungu
Kalawiriti gambira mfanu gwa muntu,
Kalanguziyitwi na Rohu Mnanagala kuwera mjimirika kulongolu kwa Mlungu.
Yomberi kawonekiti na wantumintumi wa kumpindi
Na kabweriti pakati pa makabira goseri,
Na kajimiritwi poseri pasipanu
Na katolitwi muukulu kugenda kumpindi kwa Mlungu.

4

Wafunda mbayu

1 Rohu Mnanagala katakula pota kufifa handa mumashaka ga upeleru wantu wamonga
hawayileki ntumbiru, na wazijimiri rohu zya upaya na kufata mafundu ga washamshera.
2 Mafundizu ga ntambu ayi gaenezwa na wantu wampayu na wafyangu weni awa uwezu
wawu wa kusyagula gaherepa ama gadoda uhalibisiwa gambira shintu shashilunguliti

mumotu. [3] Wantu awa wankufunda kuwera vidoda kuliyuga, na wankuwalewelera
wantu kuliya viboga tunga. Kumbiti Mlungu kawumbiti viboga avi, su walii waweri
wawamtumbira Mlungu na kuumana unakaka, waviliyi na kulonga mayagashii. [4] Toziya
kila shintu shakashiwumbiti Mlungu ndo shiherepa, na kwahera shakulemwa handa
pashwankwa kwa mayagashii, [5] toziya shisoweru sha Mlungu na kuluwa vipunga shintu
ashi shijimiliki kwa Mlungu.

Ntumintumi kaherepa gwa Kristu Yesu

[6] Handa paguwagambira wajimira wa Kristu malagaliru aga, haguweri ntumintumi
muheri gwa Kristu Yesu, pagwendereya kukula shirohu kwa visoweru vya moyu na
mafundu ga unakaka gagugafata. [7] Kumbiti gulekani na tambu zya upayira zyazitungitwi
gulifundi kulikala makaliru ga kumtira Mlungu. [8] Mazoezi ga nshimba gawera na
mana yakuwi, kumbiti kulikala kwa kumfiriziya Mlungu kufaa nentu, toziya gatupanana
lagilu lya makaliru ga vinu na galii gagiza. [9] Utakula awu wanakaka nentu na ufaa
kujimirwa. [10] Twenga twankulitabisiya na kugangamala, toziya tumtumbira Mlungu
yakawera mkomu, na yakawera Mlopoziya gwa wantu woseri na walii yawamjimira.
[11] Guwalagaliri na kuwafundiza vitwatira avi. [12] Nagujimira muntu yoseri kakubeziyi
toziya gwenga gwa mntemba, kumbiti gugangamali guweri mfanu kwa wantu wawajimira,
mukutakula kwaku na mumakaliru gaku na mumafiliru gaku na munjimiru na mu-
makaliru gaherepa. [13] Mashaka goseri gwendereyi kuwabetulira wantu paweru Malembu
Mananagala na kuwaberiziya na kuwafunda mpaka paniza. [14] Naguleka kutendera lifupu
lya Kristu mngati mwaku, lyaguwankiti kwa umbuyi wa Mlungu na kwa kutulilwa mawoku
na wazewi wa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu [15] Guliholi weri toziya vitwatira avi
na lihengu lyaku ntambu lyaliyongereka su kila muntu kawoni gagugatenda. [16] Gulilоli
weri gumweni pamuhera na mafundu gaku. Gwendereyi kugatenda aga toziya pagutenda
hangu, hagulilopoziyi gumweni na walii yawakupakinira.

5

Gawafiriziwa kutenda wajimira

[1] Nagumkalipira muntu mzewi, kumbiti kumgambiri mpolimpoli gambira Tati gwaku.
Muwatenderi wantemba gambira walongu waku, [2] wadala wazewi guwagambiri handa
mawu gwaku, na wahinga gambira muhasha gwaku, mumakaliru gaherepa. [3] Guwapanani
ligoya wakenja yawehera ntangiru yoseri. [4] Kumbiti mkenja yakaweriti na wana ama
wazukulu, womberi wafiruwa kwanja kulifunda kutenda shawafiruwa yawamjimira
Mlungu kwa kaya zyawu weni na hangu wawatenderi maheri walera wawu na wambuyi
wawu gambira galii gawawatendiriti womberi kwanja, toziya shitwatira ashi shiherepa
palongolu pa Mlungu. [5] Mdala mkenja yakahera muntu gwa kumtanga nakaka, kamtulira
Mlungu litumbiru lyakuwi kusali na kumluwa Mlungu kumtanga pashiru na paliwala.
[6] Kumbiti mkenja yakasinda kulilewelera muvitwatira vya kulinemeziya nentu ayu gam-
bira kahowa, tembera kangali mkomu. [7] Guwapanani viraa Malagaliru aga, su wantu
wamonga nawawawona watenda gaherepa ndiri. [8] Kumbiti handa muntu kawalolera ndiri
walongu wakuwi, ndo walii wa ukaya kwakuwi, su muntu ayu kayilema njimiru, na kadoda
nentu kuliku muntu yakajimira ndiri. [9] Nagumwongelera mkenja yoseri yakenifiki vinja
malongu sita nawamwingiziya muwalangwa ya wakenja. Kayi kiweriti kayugwa mala
yimu hera, [10] na kaweri na zyuma ziherepa mumakaliru, yakawaleriti wana wakuwi weri,
yakawashemiriti wahenga ukaya kwakuwi, kawanaviyiti magulu wantu wa Mlungu na
kawatangiti wantu wana ntabiku na yakalilaviyiti kutenda vitwatira viherepa vivuwa.
[11] Kumbiti naguwalembisiya wakenja wahinga toziya handa lumatamata lwawu lwa
nshimba paluwera livuwa na makakala kuliku kulilaviya kwawu kwa Kristu, hawafiri
wawayugi kayi, [12] na hawawoneki wanalikosa kwa kuleka lipatanu lyawu lya kwanja.
[13] Wakenja gambira awa wanja kuwera waleri pawayerayera numba na numba, shashidoda
nentu ndo shawanja kuwatakula wantu makondola, na kuliyingiziya muvitwatira vya
wantu wamonga, agawu pawalonga vitwatira vyangali kufiriziwa kulonga. [14] Su nfira

wakenja wahinga wayugwi, wiwuli wana na kulolera weri numba zyawu su wankondu
wetu nawapata lupenyu vya kulonga vitwatira vikondola kwa twenga. [15] Toziya wakenja
wamonga waleka njira ya Mlungu na kumgendera Shetani. [16] Kumbiti handa mawu yoseri
Mkristu kana walongu weni ndo wakenja yawehera utanga nakaka, yomberi kafiruwa
kuwatanga toziya nakashilekera shipinga sha wantu yawamjimira Yesu lihengu ali lya
kuwatanga, su shipinga sha wantu yawamjimira Yesu shiwaloleri walii yawawera wakenja
wahera utanga nakaka.
[17] Wazewi wawalongoziya wantu uweri wafiruwa wanki shibena mgongu nentu, ndo
kwa walii yawatenda lihengu kwa gangamala mukubwera na kufunda. [18] Toziya Malembu
Mananagala ngalonga. "Nagumtawa ng'ombi mlomu pakafikisiya mbunji," Na kayi
"Mtenda lihengu kafiruwa kwanka shibena mgongu shakuwi." [19] Nagujimira kwanka
mayangiru ga wazewi wawalongoziya mshipinga sha wantu yawamjimira Yesu pawahera
wakapitawu wawili ama watatu. [20] Walii yawatenda vidoda guwabeliziyi paweru, su
wamonga wapati kutira. [21] Nukulagalira palongolu pa Mlungu na pa Kristu Yesu na
palongolu pa wantumintumi wa kumpindi wasyagulwa, gugakoli malagaliru aga pota
kubagula. [22] Nagutenda kanongola kumtulira muntu mawoku toziya ya lihengu lya
kumtendera Mtuwa. Pagutenda hangu haguweri pamuhera na vidoda vyakuwi. Gulituli
muuherepa. [23] Nagulanda mashi hera, kumbiti gulandi divayi ndidini, toziya ya mtima
gwaku, toziya gulwala mala kwa mala. [24] Vidoda vya wantu wamonga viwoneka pota kufifa,
pamberi pawawajega kuutoza, kumbiti vidoda vya wamonga vimanika pawasoka mkutoza.
[25] Ntambu iraa hayi, mafiliru gaherepa gawoneka paweru, na ata galii yagawoneka ndiri
paweru gaweza ndiri kwendeleya kufifwa.

6

[1] Wamanda woseri wafiruwa kuwagoya watuwa wawu, su nakuwera na toziya ya wantu
kulihigilanga litawu lya Mlungu na kubeziya mafunda getu. [2] Wamanda weni watuwa
wawu ndo wantu yawamjimira Yesu nawawabeziya toziya wawaholera womberi ndo
walongu wayawu. Pambeli pakuwi, wafiruwa kuwatendera viherepa nentu, Kumbiti
wafiruwa kuwatendera weri nentu, toziya awa wawapata ulunda kulinginirana na lihengu
lyawu ndo wajimira weni wawafira.

Mafundu gampayu na walunda wanakaka

Gufiruwa kufunda na kubwera vitwatira avi. [3] Handa muntu yoseri yakafunda mafundu
gamonga, nayomberi kajimira ndiri visoweru vya nakaka vya Mtuwa gwetu Yesu Kristu
na mafundu mumakaliru ga kumfiriziya Mlungu, [4] yomberi kamema malingisi na wala
kashimana ndiri shintu. Yomberi ndo yakafira likakatala na ndewu kwa visoweru
vyahera na haga gajega weya na ndewu na umatu na mayigilangu na kupayirana, [5] na
likakatala lyangali kuwera na upereru wa wantu weni mahala gawu gaperiti, weni wahera
kayi unakaka. Ndo walii yawalihola handa kutenda lihengu lya Mlungu ndo njira ya
kulipatira ulunda. [6] Kutenda ntambu yakafira Mlungu pamuhera na kutosheka kwana
mota nkulu. [7] Toziya tujega ndiri shintu mupasipanu wala tuweza ndiri kuwuya na shintu.
[8] Kumbiti handa patuwera nashi shiboga na nguwu, tufiruwa tutosheki navi. [9] Kumbiti
walii yawafira kuwera walunda waguwira mumajera na mgomiziwu, na mumatamata ya
uzigizigi yaujega kutenduwa guwakwega mukuguwa na uharabisiya. [10] Toziya kufira mpiya
nentu ndo shanziru sha ukondola woseri. Wantu wamonga wafiriti nentu kupata mpiya
ata wayerayera kutali na njimiru, na wayitenduziya myoyu yawu kwa hinginika nkulu.

Malagaliru ga Paulu kwa Timotewu

[11] Kumbiti gwenga muntu gwa Mlungu, gulikali kutali na vitwatira avi vya ukondola.
Gutendi galii yagakutenda gujimiriki kwa Mlungu na gakumfiriziya Mlungu na ujimira
na ufiru na uhepelera na unanaga. [12] Gutendi ngangamalu kugakanka majeru muujimira
gwakalipananiri lifupu lya ukomu wa mashaka goseri lyagushemilitwi shipindi pagu-
jimiriti njimiru yaku palongolu pa wakapitawu wavuwa. [13] Nukulagalira kulongolu kwa
Mlungu yakavipananiti ukomu vintu vyoseri, na kulongolu kwa Kristu Yesu yakalaviyiti

ukapitawu wa unakaka kulongolu kwa Pontiu Pilatu, [14] nukulagalira gugakoli malagaliru
aga pota likosa na kugajimira kwa kwaminika mpaka lishaka Mtuwa gwetu Yesu Kristu
pakalawira. [15] Kulawira kwakuwi hakutendeki shipindi shashifaa shitulitwi na Mlungu
mpetelwa na yakawera mkolamlima gwa gweka, Mfalumi gwa wafalumi na Mtuwa gwa
watuwa. [16] Yomberi gweka yakuwi kalikala mashaka goseri muulangala gweni kwahera
muntu yakaweza kugusegelera. Kwahera muntu yakamwoniti ama kwahera muntu
yakaweziti kumwona. Kwa yomberi liweri ligoya na makakala gamashaka goseri! Yina
haa.

[17] Guwalagaliri wantu yawawera walunda muvitwatira vya makaliru ga vinu, nawali-
binda ntumbiru lyawu muulunda ya vintu vyakulitumbira ndiri. Kumbiti wamtumbiliri
Mlungu yakatupanana vintu vyoseri kwa uvuwa toziya tunemelerwi navi. [18] Guwalagaliri
watendi maheri, waweri watenda mafiliru gaherepa gavuwa, naweri wakalamuka na waw-
eri kala kukolerana na wamonga ulunda wawu. [19] Kwa kutenda hangu hakuwatangi kupata
ukomu wa mashaka goseri handa vilii muntu hakalijojiniliri vintu vivuwa havimtangi
shipindi shashisoka. [20] Timotewu, gushikoleri weri shirii shagupananitwi. Gulishapiri
matakuziyanu ga madoda na ukakatala wa shizyigizyigi wa shirii shawashema wantu
wamonga "Umana," Kumbiti umana ndiri. [21] Toziya wamonga wajimira wawera na umana
wa mpayu, kulawirana kwakuwi wahagamiziya njimiru. Nuwafilireni mwawoseri maheri
ga Mlungu.

Maheri ga Mlungu gaweri pamuhera na mwenga.

LUHAMBA LWA PILI LWA PAULU KWA TIMOTEWU ULONGOLERU

Luhamba lwa pili lwa Paulu kwa Timotewu ndo luhamba lwakamlembiriti mfundwa gwakuwi. Luhamba lwa pili lwa Paulu kwa Timotewu lulembitwi pakwegera na upeleru wa mashaka gakuwi ga Paulu ga kulikala pasipanu. Shipindi ashi Paulu kaweriti mtatirwa mushibetubetu mlushi lwa Rumi (2 Timotewu 1:16). Paulu kaweriti pakwegera nentu na Timotewu na mala zivuwa kamkantiti kuwera mwana gwakuwi (Wafilipi 2:22, 1Timotewu 1:2, 1:18).

Alu ndo luhamba lumuwamu pa mahamba gamsheshi kulawa kwa Paulu yagalembitwi kwa muntu gweka badala ya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu. Mahamba gamonga matatu ndo luhamba lwa kwanja lwa Paulu kwa Timotewu na luhamba lwa Paulu kwa Titu na luhamba kwa Filimoni. Mushipindi luhamba lwa pili lwa Paulu kwa Timotewu, wantu yawamjimira Yesu yawaweriti muukolamlima wa Rumi waweriti wankutabisiwa. Pamonga ayi ndo yayiweriti toziya ya Paulu kutatirwa mushibetubetu, su mweni kamlembiriti Timotewu kumlagalira kahepeleri muntabiku. Ntambu yayiwera muluhamba lwa kwanja lwa Paulu kwa Timotewu, Paulu kankumpanana Timotewu mabereziwu gavuwa kuusu wafunda wa upayira (1Timotewu 1:16-18). Viraa kankumgambira Timotewu kuwera hakuweri na vipindi vya ntabiku kulongolu (3:1).

Yagaweramu

Paulu kankwanja kwa kumlamusiya Timotewu (shipindi sha 1:1-2), shakapanu kankumupanana moyu, shipindi sha 1:3-18

Shakapanu kankumgambira Timotewu kaweri muhepelera, shipindi sha 2:1 mpaka shipindi sha 13

Paulu kankumupanana Timotewu malagaliru ga ujumula, shipindi sha 2:14-26

Kankufata kwa kumupanana Timotewu mabereziwu kuusu malawiru ga vipindi vya kulongolu na ntambu iherepa ya kutenda, shipindi sha 3:1mpaka shipindi sha 4:8

Paulu kankumalalira kwa kulonga vitwatira vyavimuwusu Timotewu mweni, shipindi sha 4:9 mpaka shipindi sha 24

1 Neni Paulu, Mlungu kafiriti kuntenda ntumintumi gwa Kristu Yesu su nuwubweri
ukomu wa mashaka goseri watulagiliritwi mukulikolerana pamuhera na Kristu Yesu.
2 Nukulembera gwenga Timotewu yaguwera gambira mwana gwangu yanukufira,
nukufilira manemu na lusungu na ponga kulawa kwa Mlungu Tati na Mtuwa gwetu Kristu
Yesu.

Mayagashii na kulipanana moyu

3 Mayagashii Mlungu mweni yanumtendera kwa nfiru iherepa ntambu yawatenditi
wazewi wangu, nonga mayagashii kila panukuhola mukuluwa kwangu pashiru na pali-
wala. 4 Nugahola masozi gaku na nfira nentu kukulola, nweri na nemeleru nentu.
5 Nuyihola njimiru yaku ya nakaka, njimiru yayiweriti mubibi gwaku Loisi na mumawu
gwaku Euniki. Nana unakaka handa gwenga gwanayi vulaa. 6 Ndo nukuholiziya gulitendi
lifupu lyagupananitwi na Mlungu liweri na makakala nentu lifupu ali lyagwankiti shipindi
panukutuliriti mawoku. 7 Toziya Rohu yatupananitwi na Mlungu yomberi katutenda ndiri
tuweri na lyoga, yakatutenda tuweri na makakala na mafiliru na kulilewelera.
8 Su naguwona soni kuwagambira wamonga visoweru vya Mtuwa gwetu, kayi naguwona
soni toziya ya neni yanwera mushibetubetu toziya ya Mtuwa gwetu Kristu Yesu. Kumbiti
gutendi pamuhera na neni muntabika toziya ya Shisoweru Shiwagira, kwa makakala
gagupananitwi na Mlungu. 9 Yomberi katulopoziyiti na kutushema tuweri wantu wakuwi
mweni, toziya ndiri ya matendo na mafiliru getu gaherepa, kumbiti toziya ya nfiru
yakuwi mweni na manemu gakuwi. Katupananiti manemu aga kwa njira ya Kristu
Yesu pamberi pa kunyawa pasipanu. 10 Kumbiti igubutulwa kwatwenga vinu kwa kwiza

kwakuwi Mlopoziya gwetu Kristu Yesu. Yomberi kaagamaziya makakala ga kuhowa na
kwa njira ya Shisoweru Shiwagira na kuwulaviya ukomu wawehera na kufuwa.
[11] Nsyagulitwi neni nweri ntumintumi na mfunda na kuwabwelera wantu Shisoweru
Shiwagira, [12] na neni ntabika toziya ya avi. Kumbiti nankali nahera soni nentu toziya
nummana ulii yanumjimiriti, kayi nana nakaka handa yomberi hakashiloleri shirii
shakanupiti, mpaka lishaka lya upereru. [13] Gugakoleri weri mafundu galii ga nakaka
ganukufunditi na gusigali munjimiru ayi na aga ndo mafiliru getu mukuwera pamuhera
na Kristu Yesu. [14] Shitwatira shirii shiherepa shagupananitwi gushikoleri kwa makakala
ga Rohu Mnanagala yakalikala mngati mwetu.
[15] Ntambu yaguvimana, wantu woseri wa lushi lwa Asiya wandeka, pakati pawu kwana
Figelu na Herimugeni. [16] Mtuwa kawawoneri lusungu kaya ya Onesifori, toziya mala
zivuwa kanemeleziyiti mmoyu, kayi kawona ndiri soni toziya nweriti mshibetubetu,
[17] kumbiti shakapanu pakasokiti Rumi, kanjiti kunsakula kwa kugangamala mpaka ka-
mona. [18] Mtuwa kamwoneri lusungu mulishaka lya upereru! Na gwenga guvimana weri
gavuwa gakantendiriti kulii Efesu.

2

Shonta mjimirika gwa Kristu Yesu

[1] Su gwenga mwana gwangu gugangamali muuheri wa Mlungu watupanananwa kwa
njira ya kuwera pamuhera na Kristu Yesu. [2] Gutoli mafundu galii gagupikaniriti panu-
gabwera kulongolu kwa wakapitawu wavuwa, guwapanani wantu wawajimirika, walii
yawavimana ntambu ya kuwafunda wamonga.
[3] Gugangamali muntabiku gambira shonta mjimirika gwa Kristu Yesu. [4] Shonta pakaw-
era mung'ondu kaliyingiziyi ndiri muvitwatira vya mashaka goseri, katendi vitwatira
vya ng'ondu su kamfiriziyi mkulu gwa mashonta. [5] Viraa vilii muntu yoseri yakatuga
mbiru kaweza ndiri kukanka na kupananwa lifupu lya kukanka handa pakajimira ndiri
malagaliru ga madingu. [6] Yakalima mweni katenditi lihengu likamala kafiruwa kaweri gwa
kwanja kwanka mabenu. [7] Guliholi aga gantakula, toziya Mtuwa hakakupanani makakala
gakuvimana kila shintu.
[8] Gumholi Yesu Kristu yakazyukusiyitwi, yakaweriti gwa lukolu lwa Dawudi, ntambu
yashilonga Shisoweru Shiwagira yanushibwera, [9] hangu ntabika na ntawalilwa minyololu
gambira mtenda makondola. Kumbiti Shisoweru sha Mlungu shitawika ndiri minyololu.
[10] Hangu nankuhepelera muvitwatira vyoseri toziya ya wantu wawasagulitwi na Mlungu,
su womberi viraa wanki ulopoziya wawupananwa kwa njira Kristu Yesu weni kajega
ukwisa wa mashaka goseri. [11] Utakula awu wanakaka,
"Handa tuhowiti pamuhera na yomberi,
Hatulikali viraa pamuhera nayomberi.
[12] Patwendeleya kuhepelera,
Hatukolimlima pamuhera na yomberi viraa.
Handa patumlema yomberi,
Na yomberi hakatulemi twenga.
[13] Handa patusinda kuwera wajimirika,
Yomberi hakasigali mjimirika mashaka goseri,
Toziya yomberi hapeni kagalambuli galii gakalonga."

Mtenda lihengu yakajimiritwi na Mlungu

[14] Su guwaholiziyi wantu waku vitwatira avi na kuwaberiziya kulongolu kwa Mlungu
waleki ndewu ya visoweru. Ukakatala awu utanga ndiri, su ujega uhalibisiya mkulu
kwa walii yawapikanira. [15] Gugangamali kulilanguziya kuwera mjimirika palongolu pa
Mlungu gambira mtenda lihengu mweni yakawona ndiri soni toziya ya lihengu lyakuwi
mweni yakafunda weri shisoweru sha nakaka. [16] Gulikali kutali na visoweru vyavimfiriziya
ndiri Mlungu na vya shizyigizyigi, toziya geni gongera kuwatenda wantu waweri kutali

na Mlungu. [17] Mafundu ga ntambu ayi ndo handa lilonda lyalikula kanongola na kuliya
nshimba. Pakati pawu yawafunditi aga ndo Himenayu na Filetu. [18] Womberi wapotoka
nentu na unakaka, wayihalibisiya njimiru ya wantu wamonga mushashatiku pawalonga
handa uzyukisiya watuhepelera utendeka kala. [19] Kumbiti unakaka wa Mlungu uweriti
ungagamala gambira libuwi lya lyanjiru, visoweru avi vilembwa panani pakuwi. "Mtuwa
kawamana walii yawaweriti wakuwi," Na "Kila muntu yakalishema handa yomberi ndo
gwa Mtuwa na kaleki ukondola."

[20] Mngati munumba nkulu, mwana mabakuli na vyombu vya kila ntambu, vyamonga vya
vinyawitwi kwa mabuhi ga mpiya na zaabu vya kutendera mahengu ga gweka, vyamonga
vyombu vya mitera na vyombu vya ukaka vyakutendera mahengu ga mashaka goseri. [21] Su
handa muntu pakalipunga kwa kulitula kutali na vitwatira vya ukondola woseri, hakaweri
handa shitenderu sha kutendera lihengu lya gweka toziya kusyagulwa na kamfiriziya
Mtuwa gwakuwi na kawera kala kwa kila lihengu liherepa. [22] Gukali kutali na lumatamata
lya untemba, gufati yagamfiriziya Mlungu na njimiru na mafiliru na ponga pamuhera na
wantu woseri yawamluwa Mtuwa kwa moyu gwaguherepa. [23] Gulikali kutali na makakatala
ga uzigizigi na ungali mahala, guvimana handa aga gajega ndewu. [24] Su ntumintumi gwa
Mtuwa nakalirewa. Kafiruwa kaweri mnanaga kwa wantu woseri, na Mfunda kaherepa
na mhepelera. [25] Mweni ndo mnanaga pakawaberiziya wasingani wakuwi, toziya Mlungu
mekawapanani lupenyu lya kuleka vidoda vyawu, na kuumana unakaka, [26] kwa njira
ayi kaweza kuvimana kulipota mumgomuziwu gwa mkondola gwakawagomuziyiti na
kutenda wagajimiri mafiliru gakuwi.

3

Mashaka ga upeleru

[1] Guliholi handa, mumashaka ga upereru, hakuweri shipindi sha kutabika. [2] Wantu
hawaweri wankulifira weni na wana lumatamata lwa mpiya na weni kulizyuma na
weni malingisi na yawahigiranga, yawawajimira ndiri walera wawu na viraa virii wantu
wakondola. [3] Hawalawili wantu yawahera nfiru mumoyu mwawu na yawahera lusungu
na wasonguziya na yawalilewelera na yawakalipa na yawafira ndiri maheri, [4] hawaweri
wagalambuka na yawalishera ndiri na wanamtiti na yawafira kulifiriziya weni kuliku
kumfira Mlungu. [5] Palongolu pa wantu hawawoneki handa wantu yawamtira Mlungu,
kumbiti wagalema makakala gakuwi. Gulikali kutali na wantu awa.

[6] Wantu wamonga muwalii hawingiri numba zya wantu nakuwazyanga wadala su
wawapikiniri womberi. Wadala awa ndo walii wazyigizyigi yawamemiti vidoda na
kulonguziwa na limatata lya kila ntambu. [7] Wadala awa weni wajera nentu kulifunda
kumbiti kwa ntambu yawawera wawezi ndiri kugafikira malifa ga nakaka. [8] Wantu awa
walema unakaka gambira Yane na Yambire * ntambu yawasinganiti na Musa wantu awa
mahala gawu gahalibisiwa na walemwa toziya njimira yawu ya mpayu. [9] Kumbiti hapeni
wadahi kwendeleya nentu toziya ungalimahala wawu hauwoneki kwa woseri. Gambira
ntambu yaiweriti kwa ashina Yane na Yambure.

Malagaliru ga upeleru

[10] Kumbiti gwenga gugamana mafundu gangu na magenderanu gangu na mafiliru gangu
mumakaliru na ujimira waneni na uhepelera waneni ufira waneni na ugangamala waneni,
[11] ntabika na tabu yaneni. Guvimana vitwatira vyoseri vyavilawiliti kulii Antiokiya na
Ikoniu na Listira. Ntabiku ayi yahepeleriti nentu na Mtuwa kanopoziyiti mugoseri.
[12] Na muntu yoseri yakafira kulikala makaliru ga kumtira Mlungu, mukuwera pamuhera
na Kristu Yesu, hawamtabisiyi. [13] Kumbiti wantu wakondola na wadeta hawongeleki
muukondola nentu, pawawazyanga wamonga na kuzyangwa na wamonga. [14] Kumbiti
gwenga gulikolerani muunakaka wa vitwatira virii vyagufunditi na kuvijimira nakamu.
Guwamana walii wawaweriti wafunda waku, [15] na guliholi handa kwanjira uwana waku

* 3:8 Wantu awa waweriti waganga wa Misri aku guloli Kulawa 7. 11

gugamana Malembu Mananagala, geni gaweza kukupanana luhala lwalujega ulopoziya
kwa njira ya njimiru Mukristu Yesu. [16] Malembu Mananagala goseri galembwa kwa
ulongoziya wa Mlungu na gaherepa mukufundira unakaka, kuberiziya na kuwabera
kutenda vikondola na kuwalonguziya wantu walikali makaliru yagamfiriziya Mlungu.
[17] Su, muntu yakamtendera Mlungu kaweri na kila shintu shashifiruwa mukutenda lihengu
lya Mlungu kaweri kala nakamu kwa kutenda kila lihengu liheri.

4

[1] Nukulagalira kulongolu kwa Mlungu na kulongolu kwa Kristu Yesu yakawatoza
wakomu na yawahowa na hakizi kuwera mkukola mlima pakawera Mfalumi, [2] gwendereyi
kushibwera Shisoweru sha Mlungu, guweri kala mushipindi shiherepa ama mushipindi
shiherepa ndiri. Gukalipiri na guberiziyi na kuwatula moyu wantu paguwafunda kwa
uhepelera woseri. [3] Hashizi shipindi wantu hawalemi kugapikanira mafundu ga nakaka,
kumbiti hawafati lumatamata lyawu weni pawalijojinira wafunda wavuwa kwa kuwagam-
bira vitwatira vilii hera vyeni makutu gawu gawawa kufira kupikinira. [4] Hawalemi
kuupikanira unakaka, hawagalambukili tambu za upayira. [5] Kumbiti gwenga gulililoleri
weri muvitwatira vyoseri, guhepeleri muntabika na gutendi lihengu lyaku lya kushibwera
Shisoweru Shiwagira na gumaliliri untumini waku.

[6] Toziya shipindi sha neni sha kuhowa shapakwegera na mwazi gwangu hagwitiki
gambira watambika wa Mlungu ntambu yawitilira shijungu sha divayi kulongolu kwa
Mlungu. [7] Nuyitula weri njimiru, gambira muntu yakatenda weri mumbiru nuzimalira
mbiru zoseri. [8] Na vinu isigala hera kumpananwa lifupu lya makaliru ga kumfiriziya
Mlungu, lyeni ndo lifupu Mtuwa, Mtoza gwa kumfiriziya Mlungu, hakampanani neni
lishaka lilii na neni hera ndiri, su na walii woseri wawahepelera kwa hamu kulawa
kwakuwi.

Malagaliru ga Paulu

[9] Gutendi kanongola kwiza kwaneni pakwegera, [10] Dema kavifira vitwatira vya pasipanu,
kandeka na kagenda Tesaloniki. Kiresika kagenda Galatiya na Titu kagenda Dalimatiya.
[11] Luka gweka yakuwi ndo yakawera panu pamuhera na neni. Gumtoli Mariku gwizi nayu,
toziya hakawezi kuntanga mulihengu lyangu. [12] Numtuma Tukiku kulii Efesu. [13] Shipindi
pagwiza gunjegeri likoti lyangu lanulirekiti kwa Karipu kulii Trowa, vulaa gunjegeri nentu
vintola virii vyawanyawiti kwa lukuli.

[14] Mhaku ulii yawamshema Alekizanda kantendera makondola gavuwa, Mtuwa hakam-
panani kulawirana na galii gakantendiriti. [15] Mulililoleli weri na yomberi, toziya kasinga
kwa makakala visoweru vya twenga.

[16] Shipindi sha kwanja pandaviyiti ukapitawu wangu, kwahera muntu yakagolokiti kun-
tanga, woseri wandekiti. Numuluwa Mlungu nakawawalangira madoda kwa shitwatira
ashi. [17] Kumbiti Mtuwa kantangiti, kamupananiti makakala ga kushibwera Shisoweru
Shiwagira shoseri, su wantu yawawera ndiri Wayawudi wapati kupikinira. Naneni
nopoziwitwi mukuhowa gambira kulawa mumlomu mwa simba. [18] Mtuwa hakandopoziyi
kulawa muvitwatira vyoseri vikondola, na kuntula weri mpaka muufalumi wakuwi wa
kumpindi. Kwa yomberi uweri ukwisa mashaka goseri. Yina haa.

Malamusiwu ga upeleru

[19] Gumlamusiyi Prisila na Akula, pamuhera na kaya ya Onesifori.

[20] Erastu kasigaliti Korintu na numulekiti Tirofimu kulii Miletu toziya kaweriti mlweri.
[21] Gutendi kanongola kwiza pamberi pa shipindi sha mpepu.

Ebulu na Pudi na Linu na Klaudiya pamuhera na woseri wajimira wa Kristu wankulam-
siya.

[22] Mtuwa kaweri pamuhera na gwenga.

Maheri ga Mlungu gaweri pamuhera na mwenga.

LUHAMBA LWA PAULU KWA TITU ULONGOLERU

Luhamba lwa Paulu kwa Titu ndo luhamba lumuwamu lwa mahamba gamsheshi geni mlemberwa ndo mtu gweka badala ya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu. Mahamba gamonga matatu ndo luhamba lwa kwanja lwa Paulu kwa Timotewu na luhamba lwa pili lwa Paulu kwa Timotewu na luhamba lwa Paulu kwa Filimoni. Paulu pakamlembiriti Titu, kumbiti kalulemba handa vilii pakafira wantu wavuwa waupikaniri ujumbi awu. Tuweza kulimana ali toziya Paulu kalanguziya nzyumi zakuwi zya untumintumi shitwatira Titu kaweriti kankushimana kala. Pamonga Paulu kalulembiti luhamba alu pakati pa shinja sha malongu sita na tatu mpaka shinja sha malongu sita na muhanu Pakwiyuka Yesu.

Paulu kamlagiliriti Titu kavilonguziyi vipinga vya wantu yawamjimira Yesu yawaweriti mushisiwa sha Kireti. Paulu kalulembiti luhamba alu kwa Titu su kumpanana malagaliru mukuwasyagula na kuwafunda walongoziya wa vipinga vya wantu yawamjimira Yesu. Viraa kalaviyiti malagaliru ga ntambu iraa ayi kwa Timotewu. Mahamba gakuwi gatakulira walongoziya wa vipinga vya wantu yawamjimira Yesu ntambu yawafiruwa kuwera na makaliru gaherepa ga kumfiriziya Mlungu. Walongoziya wa vipinga vya wantu yawamjimira Yesu wa mashaka aga wafiruwa kulola weri galii yagafiruwa muulonguziya. Yagaweramu

Paulu kankumlagalira Titu kuwasyagula walongoziya yawamfira Mlungu mumakaliru mwawu, shipandi sha 1:1-16

Shakapanu kankumlagalira kawafundi wantu walikali makaliru ga kumfira Mlungu mumakaliru gawu, shipandi sha 2:1 mpaka shipandi sha 3:11

Paulu kankulemba luhamba lwakuwi kwa kuvilemba visoweru vya kumalalira, shipandi sha 3:12 shipandi sha 15

Lamusiwu

1 Neni Paulu, ntumintumi gwa Mlungu na ntumintumi gwa Yesu Kristu.

Neni nsyagulwa kuinyawa njimiru ya wasyagulwa wa Mlungu na kuwalonguziya wa-
mani unakaka wa makaliru ga kumfiziya Mlungu, 2 lweni liyanjiru lwakuwi ndo litumbiru
lya kupata ukomu wa mashaka goseri. Mlungu yakalonga ndiri mpayu, katugambiriti kala
ukomu awu pamberi pakwanjira kila shintu, 3 na shipindi shashifiriziwitwi pashisokiti
kaulanguziya mushisoweru shakuwi. Neni wanupiti shisoweru ashi nushibweri ku-
lawirana na Lilagaliru lya Mlungu, Mlopoziya gwetu.

4 Nukulembera gwenga Titu, yaguwera gambira mwana gwangu gwa nakaka munjimiru
gwatutendaga pamuhera.

Nukufilira uheri wa Mlungu na ponga kwa Mlungu Tati, na Kristu Yesu Mlopoziya
gwetu.

Lihengu lya Titusi kulii Kreti

5 Nukulekiti mushisiwa sha Kireti gutendi weri vitwatira vya mafundu yagasigaliti, na
kuwasyagula wazewi walongoziya mushipinga sha yawamjimira Kristu mukila lushi. Guli-
holi ganakulagaliriti, 6 mzewi mlongoziya gwa shipinga sha wajimira wa Kristu kafiluwa
kuwera muntu yakatakulwa madoda ndiri, yakawera na mdala yumu hera, na wananguta
wakuwi wafiruwa kuwera wajimira wa Kristu nawawera njuguluru na yawapikana ndiri.
7 Toziya mzewi mlongoziya gwa shipinga sha wajimira wa Yesu yakalolera vitwatira vya
wantu ndo mgolokera gwa lihengu lya Mlungu, kafiruwa kuwera muntu yakatakulwa
madoda ndiri na wamonga. Yakahera shikwimba na maya gapakwegera na mlowera na
mndewu ama muntu yakalipanana ulunda kwa njira ya soni. 8 Kafiluwa kaweri muntu
yakawashemera wantu na yakafira maheri na yakatenda yagamfiriziya Mlungu na katendi
vitwatira ntambu yaifiruwa na kaweri mnanagala na yakalilewelera. 9 Kafiluwa kakoli
uweri shisoweru shirii sha ujimirika gambira ntambu yagufunda. Su kawezi kuwapanana

moyu wamonga kwa mafundu ga nakaka. Na kugalaviya paweru madoda ga walii
yawasinga mafundu aga.
[10] Toziya, kwana wantu wavuwa, hasa walii wawalawiti kulawa munjira ya Shiyawudi ya
kumfata Mlungu na yawatakula visoweru vya vyahera mana na wawalema walongoziya
wawu na wawazyanga wamonga kwa uzigizigi wawu. [11] Kwa ntambu yoseri ilii mpaka
kuvinyamaziya visoweru vyawu, toziya wavuluvutira kaya yoseri kwa kufunda vitwatira
vyawafiruwa ndiri kufunda, watenda hangu kwa nfiru idoda ya kulipanana ulunda wa
mpiya. [12] Ata yumu gwa wambuyi wawu, nayomberi viraa ndo Mkreti, kalongiti, "Wakureti
watakulaga upayira mashaka goseri, ndo gambira wang'ongolu wadoda, walwaliya na
waleri!" [13] Na yomberi kapitawuliti nakaka. Su kwa hangu gufiliziwa guwakalipili nentu,
su waweri na njimiru ya nakaka. [14] Nawaendereya kuzikolera ntambu hera zya Shiyawudi
na malagaliru ga wantu yagalawira kwa wantu yawaulemiti unakaka. [15] Kila shintu ndo
shinanaga kwa wantu wananaga, kumbiti kwahera shoseri shashiwera unanaga kwa walii
yawadodoziyitwi na yawajimira ndiri, toziya mahala gawu na uwezu wawu wa kusyagula
maheri ama madoda gahalibisiwa. [16] Wantu gambira awa walitumba handa wamumana
Mlungu, kumbiti kwa matendu gawu wamlema. Ndo wantu wa ngalaliru nentu na wantu
wawapikanila ndiri, wafaa ndiri kutenda shitwatira shoseri shiherepa.

2

Mafundu ga nakaka

[1] Kumbiti gwenga gufiruwa kubwera vitwatira vya vilinganira na mafundu ga nakaka.
[2] Guwagambiri wazewi wapalu waweri na ulewelera, waweri na luhala na wagoya,
yawagolokiti munjimiru yawu, muufiru na uhepelera.
[3] Vilaa vilii guwagambiri wadala wazewi watendi vitwatira vya vimfiriziya Mlungu.
Wafiruwa ndiri kuwera wasonguziya, nawawera walowera, kumbiti wafiruwa wafundi
vitwatira viheri. [4] Kwa njira ayi hawawezi kuwafunda washina mawu wahinga kuwafira
wapalu wawu na wananguta wawu, [5] waweriti na ulewelera na makaliru mananagala,
yawalolera weri vitwatira vya numba zyawu, na yawawapikanira wapalu wawu, su
shisoweru sha Mlungu nawashigilanga.
[6] Vilaa vilii, guwagambiri wantemba wafiruwi walileweleri. [7] Na gwenga gufiruwa
kuwera mfanu gwa matendu maheri, kayi gugakoleri na gugajimili galii gagufunda.
[8] Visoweru vyaku viweri vya nakaka naviwera na vidoda vyoseri, su wangondu waku
waweri na soni pawapata ndiri shoseri shidoda sha kutakula kwa twenga.
[9] Guwagambiri wamanda wafiruwa kuwapikinira watuwa wawu na kuwaherepeziya
muvitwatira vyoseri. Nawawalikakatala nawu, [10] ama kwiwa vintu vyawu. Kumbiti
wafiruwa kulangaziya handa womberi ndo waheri na waminika mashaka goseri, kwa
mafiliru gawu goseri, su wagapatili zyumi iherepa mafundu ga Mlungu Mlopoziya gwetu.
[11] Toziya maheri ga Mlungu gagubutulwa su gajegi ulopoziya kwa wantu woseri.
[12] Maheri ga Mlungu gatufunda kuleka ukondola woseri na matamata zya pasipanu, tuweri
na kulilewelera, tulikali makaliru yagafiruwa na kutenda galii yagamfiriziya Mlungu
pasipanu vinu, [13] patuwera twankuhepera lishaka liii lya tekelera lya litumbiru, shipindi
pashilawira ukwisa wa Mlungu Mkulu na Mlopoziya gwetu Yesu Kristu. [14] Yomberi
kalilaviya mweni kwajili ya twenga su katukomboli kulawa muudoda woseri na kututenda
tuweri wantu waherepa yawawera wakuwi mweni, wantu yawawera na lumata lwa
kutenda maheri.
[15] Su, gufundi wantu vitwatira avi na guutenderi uwezu waku woseri paguwatula moyu
na kuwaberiziya wantu waku yawakupikanira. Muntu yoseri nakakubeziya.

3

Makaliru ga Shikristu

[1] Kuwaholuziya wantu walinanagaziyi palongolu pa wakolamlima na wakulu, wafi-
riziwa kuwajimira na kuwera kala kwa kutenda kila shitwatira shiheri. [2] Guwagambiri

nawamwigilanga muntu yoseri, kumbiti walikali kwa ponga na mapikaniranu, mashaka
goseri waweri wananaga kwa kila muntu. [3] Toziya shipindi shimu, twenga tuweriti
wazyigizyigi, na wawapikinira ndiri na watupotoziyitwi. Tuweriti wamanda wa lumamata
na kufira viherepa vya kila ntambu. Tulikaliti makaliru ga ukondola na weya, wantu
watukalaliriti na twenga tulikalalirana twaweni gweka. [4] Kumbiti shipindi maheri na
ufiru wa Mlungu, Mlopoziya gwetu pavigubutulitwi, [5] katulopoziyiti twenga, toziya ndiri
ya vitwatira vyetu viheri vyatutenditi, kumbiti toziya ya lusungu lwakuwi, kwa njira ya
Rohu Mnanagala katutenda twiwuki mala ya pili na kutupanana ukomu wa syayi kwa
kutugulula kwa mashi. [6] Mlungu katupanana Rohu Mnanagala kwa uvuwa kwa njira ya
Yesu Kristu, Mlopoziya gwetu, [7] su kwa maheri gakuwi tupati kujimirwa kuwera waheri
palongolu Mlungu na kuuwanka ukomu wa mashaka goseri yatuutumbira. [8] Shisoweru
ashi sha nakaka.

Nfira gwenga guvihimiziyi vitwatira avi, su walii yawamjimira Mlungu waweri na
lumata lwa kutenda viheri, su vitwatira viherepa na vya kuwatanga wantu. [9] Kumbiti
gulikali kutali na ukakatala wa shizyigizyigi, na ndewu na malongeranu kuusu malagaliru
ga Musa na kuvimana matawu ga wambuyi. Vitwatila avi vyahera mota yoseri na ndo vya
hera. [10] Gulikali patali na muntu yakajega malekaniru gumpanani likalapiru lya kwanja
na ya pili, shakapanu gumleki. [11] Guvimana handa muntu gambira ayu kaileka njira ya
unakaka, na vidoda vyakuwi vimlanguziya kuwera kakosa.

Malagaliru ga upeleru

[12] Shipindi panumtuma Alitema ama Tukiku kwa gwenga, gutendi ntambu yaguweza
kwiza kundola kuisi ya Nikopoli, toziya nfira kulikala kulii shipindi sha mpepu. [13] Gukamali
kumtanga muntu gwa malagaliru Zeno na Apolu su wawezi kwanja miyanja yawu, na
guloli handa wana kila shintu shawafira. [14] Wantu wetu wafiruwa walifundi kulilaviya
weni mukutenda vitwatira viherepa, su wawezi kupata mafiliru gawu ga mashaka goseri
na walikali makaliru gagehera utanga.

[15] Wantu woseri yawawera pamuhera na neni wakulamsiya. Guwalamsiyi wajimira
wayetu yawatufira mukujimira.

Maheri ga Mlungu gaweri pamuhera na mwenga.

LUHAMBA LWA PAULU KWA FILIMONI ULONGOLERU

Luhamba ludidini kwa Filimoni lulembitwi na ntumintumi Paulu (1:1). Pamonga Paulu pakaweriti katatilwa mushibetubetu kalulembiti luhamba alu pakaweriti Rumi. Handa pakaweriti Rumi, luhamba alu lulembitwi pamonga mushinja sha malongu sita na yimu Pakwiyuka Yesu, shipindi shilaa pakalembiti luhamba kwa Wakolosayi.

Yomberi kamlembiliriti muntu yumu yakashemwa Filimoni. Filimoni kaweriti yumu gwa wantu yawamjimira Yesu, vulaa kaweriti na mmanda Onesimu. Paulu kamlembiliriti yomberi kumgambira nakamwazibu mmanda gwakuwi Onesimu yakamtiriti Filimoni. Kwa malagaliru ga Rumi, Filimoni kaweriti teratera kumlaga Onesimu. Paulu katumiyiti uwezu wakuwi kumpanana moyu Filimoni kumjimira Onesimu kuwera mlongu yakamjimira Yesu na kashauli kuwera kalekiziwi katendi pamuhera na Paulu. (1:13-14).

Yagaweramu

Paulu kankumlamusiya Filimoni, shipandi sha 1:1-3:2.

Shakapanu Paulu kankumluwira Onesimu kuwera Filimoni kamwanki yomberi handa mlongu yakamjimira Yesu, shipandi 1:4-21

Paulu kankumalilira luhamba lwakuwi kwa kutakula nfiru yakuwi ya kutyangira na malamusiwu ga upeleru, shipandi sha 1:22-25.

[1] Neni Paulu, mtatilwa toziya ya Kristu Yesu, nwera pamuhera na Timotewu mlongu muyetu.

Tukulembera gwenga Filimoni mtenda lihengu myetu yatukufira, [2] na dada Afiya na Arikipu shonta myetu na Shipinga sha wantu yawamjimira Yesu shawaliwona ukaya kwaku. [3] Tuwafilireni manemu na ponga ya Mlungu Tati gwetu, na kwa Mtuwa Yesu Kristu.

Mafiliru na moyu gwa Filimoni

[4] Nonga mayagashii Mlungu shipindi shoseri panukuluwira Filimoni, [5] toziya mpikanira ntambu yagumjimira Mtuwa Yesu na ntambu yaguwafira wantu woseri wa Mlungu. [6] Numuluwa Mlungu kakupanani likakala kuwagambira wantu wamonga njimiru yaku su guvimani goseri maheri gatuwera naga kwa kulikolerana pamuhera na Kristu. [7] Ufiru waku unjegera nemeleru nkulu na kuntula moyu toziya gwenga guyinemeziya myoyu ya wantu wa Mlungu.

Paulu kankumluwa Filimoni kamntangi Onesmu

[8] Su, neni mlongu gwaku kwa kulikolerana pamuhera na Kristu, handa hangu weza kuwera na ugangamala kukugambira ntambu yagufiruwa kutenda, [9] kumbiti toziya ya mafiliru, nukuluwa hera. Neni Paulu nwera mzewi vinu na mtatirwa toziya ya kumtendera Yesu Kristu, [10] nukuluwa kwajili ya Onesimu, yakawera gambira mwana gwangu yakamjimira Kristu, nweriti tati gwakuwi gwa shirohu neni panweriti kushibetubetu. [11] Makashu Onesmu kaweriti shintu ndiri, Kumbiti vinu kawera muntu gwa utanga kwa neni na gwenga vulaa.

[12] Vinu numtuma kwagwenga, yomberi ndo moyu gwangu. [13] Menfiriti kalikali na neni su kantangi lihengu panu kwajili ya mwenga shipindi ashi neni shawera mushibetubetu toziya ya Shisoweru Shiwagira. [14] Nfira ndiri kutenda shoseri pota na gwenga kujimira, su utanga woseri yamgenda kumpanana yomberi, uweri wa kufira maweni.

[15] Pamonga Onesmu kawukiti kwa gwenga kwa katepu hera, su kawuyi kayi kwagwenga mashaka goseri. [16] Na vinu yomberi mmanda ndiri kayi, kumbiti kawera kuliku mmanda, yomberi ndo mlongu gwetu. Yatumfira. Kaweri muntu gwa utanga kwaneni na hakaweri muntu gwa utanga nentu kwagwenga, pakawonikana handa ndo muntu muyetu na mlongu Mumtuwa.

[17] Handa yaguwona neni kuwera mlongu gwaku su gumwanki Onesmu ntambu ya-
gunangiti neni. [18] Handa kakukosera shintu, ama kawera na uwanda kwa gwenga, su
neni hanumlipiri. [19] Neni Paulu nemba namweni kwa liwoku lyangu, hanukulipi. Handa
hangu gwenga paguwera na uwanda wa ukomu waku kwaneni. [20] Mlongu gwangu gutendi
hangu kwa kuntanga neni toziya ya litawu lya Mtuwa, handa mlongu gwangu kwa kuwera
pamuhera na Kristu, gugufiliziyi moyu gwangu.
[21] Neni nwera na unakaka kuwera nembiti aga, hagutendi nentu ya ganukugambira.
[22] Pamuhera na aga, muntandiri shumba sha kugonja toziya Mlungu pakankula ganduwa
na neni hanuwatyangiri.

Malamusiwu ga upeleru

[23] Epafura, mtatirwa muyangu toziya ya kumtendera Kristu Yesu, kankukulamsiya. [24] Na
ashina Mariku na Alisitariku na Dema na Luka na awa watenda lihengu wayangu, viraa
vilii wankukulamusiya.
[25] Manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera namwenga.

LUHAMBA KWA WAEBULANIYA ULONGOLERU

Luhamba kwa Waebulaniya ndo luhamba lwa kuwapanana moyu wantu lwalulanguziya ntambu Yesu pakatimiza umbuyi yauwera Mulipatanu ligona. Luhamba alu lulembwa gambira muntu yakabwera, kwana nentu ya mawuyiru 60 kwa Lipatanu ligona Muwaebraniya yagalanguziya nakaka ntambu Yesu yakatimiza umbuyi wa Mlungu na lihengu lya Mtambika Mkulu gwa Shiyawudi. Toziya ayi luhamba lwana nfiru ya kuwapanana moyu Wayawudi yawamjimira Yesu. Luhamba alu lwa Waebulaniya lulanguziya Yesu ntambu yakatimiza malagaliru su watambika wakulu nawaendereya kulaviya tambiku zya kulunguziya torosu kayi. Toziya Yesu ndo yakaweriti tambiku kwa vidoda vyoseri kwa mala yimu hera. Luhamba ali kwa Waebulaniya luweza kuwapanana moyu wantu yawamjimira Yesu kwa mashaka aga mukwendereya kumfata Yesu Kristu yakatutenda tuwezi kumjimira Mlungu viraa avi na kwendeleya kumjimira mweni (12:2).

Kwahera yakavimana muntu yakalulembiti luhamba alu kwa Waebulaniya, kumbiti wabetula walihola pamonga kalembiti ntumintumi Paulu ama ntumintumi Luka ama Barinaba. Shipindi yalulembitwi luhamba alu shimanikana ndiri, kumbiti wavuwa wajimira kuwera lulembitwi pamberi pa shinja sha malongu saba Pakwiyuka Yesu, Yerusalemu payiharabisitwi shinja sha malongu saba Pakwiyuka Yesu, kumbiti mlemba gwa luhamba alu kayiyoweleriti Yerusalemu gambira hayeniharabisiwi, luhamba kwa Waebulaniya lulembitwi mulushi lwa Rumi (13:24) na pamonga lujegitwi muwamu mwa vipinga vyamonga vya wantu yawamjimira Yesu.

Yagaweramu

Mlemba kalanguziya kuwera Yesu ndo mkulu kuliku wambuyi wa Mlungu na wantumintumi wa kumpindi, shipandi sha 1:1-4:13

Shakapanu kankwendereya kulanguziya kuwera Yesu ndo mkulu kuliku wambuyi wa Mlungu yawaweriti wankutendera Mnumba nkulu ya Mlungu aku Yerusalemu, shipandi sha 4:14-7:28

Viraa utenderu wa Yesu ndo mkulu kuliku Lipatanu ligona Mlungu lyakalitenditi na wantu wakuwi kupitira Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, shipandi sha 8:1-10:31

Pakatakuliriti kala kuwera Yesu ndo mkulu kuliku shoseri shilii, mlemba kankulagalira ntambu yakutenda, shipandi sha 10:32-13:17

Upeleru mlemba kankumalalira luhamba kwa kuwapanana moyu na Lamusiwu, shipandi sha 13:18-25

Shisoweru sha Mlungu kupitira Mwana gwakuwi

1 Makashu Mlungu katakuliti na wambuyi wetu mala zivuwa kwa ntambu zivuwa kwa
njira ya wambuyi wakuwi, 2 kumbiti mashaka aga ga upeleru, kankutakula na twenga kwa
njira ya Mwana gwakuwi ndomweni yakamusyagula kaweri mhala gwa vintu vyoseri, na
kwa njira yakuwi Mlungu kanyawiti pasipanu. 3 Yomberi ndo mng'ereng'eta gwa ukwisa
wa Mlungu, na kalifana nakamu ntambu ya Mlungu mweni, yakavitanga vintu vyoseri
kwa shisoweru shakuwi shana makakala. Pakawapunga kala wantu vidoda vyawu, kalikala
kumpindi uwega wa kumliwu wa Mlungu mkulu.

Mwana gwa Mlungu ndo mkulu kuliku wantumintumi wa kumpindi

4 Mwana katenditwi mkulu kuliku wantumintumi wa kumpindi, kapananitwi litawu
likulu nentu kuliku womberi. 5 Mana Mlungu kamgambiriti ndiri nakamu ata yumu gwa
ntumintumi gwa kumpindi,
"Gwenga gwa Mwana gwangu,
neni leru nwera Tati gwaku."
Hakeni takuli visoweru avi kwa ntumintumi gwa kumpindi yoseri

“Neni hanweri Tati gwakuwi,
Na yomberi hakaweri Mwana gwangu.”
[6] Kumbiti pakamujega pasipanu Mwana gwakuwi, mwiwuku gwa kwanja, Mlungu kalonga,
“Wantumintumi wa kumpindi woseri wa Mlungu wamguwiri.”
[7] Kumbiti kwa wantumintumi wa kumpindi, kalonga,
“Mlungu kawatenda wantumintumi wa kumpindi waweri gambira liyega,
Na wantumintumi wakuwi kawatenda kuwera gambira mpamba zya motu.”
[8] Kumbiti kuusu Mwana, Mlungu kalongiti,
“Ufalumi waku gwee Mlungu, ulikali mashaka goseri!
Na luhonga lwa ukolamlima lwalumfiriziya Mlungu haluweri luhonga lwa Ufalumi waku.”
[9] “Gwenga gufira kumfiriziya Mlungu na gulema makondola.
Ndo toziya Mlungu, Mlungu gwaku, kakusyagula gwenga,
Na kukuswaga lipaki, lipaki lya nemeru nkulu kuliku wayagu.”
[10] Kayi,
“Mtuwa gwenga, gutuliti liyanjiru lya pasipanu pakwanja,
Mpindi vulaa ndo lihengu lya mawoku gaku. [11] Azi haziperi kumbiti gwenga hagusigali mashaka goseri,
Zoseri hazisakali gambira nguwu. [12] Haguzipindipindi gambira likoti,
Na zyeni hazisakali gambira nguwu ntambu yazisakala,
Kumbiti gwenga ndo ulaa uliya mashaka goseri,
Na mivinja yaku yahera upeleru.”
[13] Mlungu kamgambiriti ndiri nakamu ata yumu gwa ntumintumi gwakuwi gwa kumpindi,
“Gulikali uwega wangu wa kumliwu
Mpaka nuwatuli wang'ondu waku
pasi pamagulu gaku.”
[14] Wantumintumi wa kumpindi ndo washina gaa? Ndo rohu yazimtendera Mlungu na yazilagaliritwi kuwatanga walii hawanki ulopoziya.

2

Ulopoziwu mkulu

[1] Hangu tuvikoleri weri nentu visoweru vyoseri vyatupikiniriti, natwiza kukosa gatupikiniriti. [2] Ujumbi Mlungu yakaulaviyiti kupitira wantumintumi wa kumpindi ulanguziwitwi kuwera nakaka, na muntu yoseri ulii yakaugendera ndiri ama yakaujimiriti ndiri, katozwiti ntambu yayifiruwa. [3] Su twenga hatuponi hashi handa tuwushera ndiri ulopoziya mkulu wantambu ayi? Pakwanja mweni Mtuwa kawubweriti ulopoziya awu na walii yawampikaniriti watugambiriti handa ndo wa nakaka. [4] Mlungu viraa kongeriti ukapitawu wakuwi kwa kutenda kila ntambu ya mauzauza na makangashu, na kwa kuwapanana wantu mafupu ga Rohu Mnanagala ntambu yakafiriti mweni.

Yesu kavaliti nshimba ya umuntu

[5] Mlungu kawatuliti ndiri wantumintumi wa kumpindi kupakolamlima pasipanu papiza, pasipanu patuyowelera visoweru vyakuwi. [6] Kayi itakulwa pahala tunga Mumalembu Mananagala,
“Muntu ndo gaa, ata gumholi,
mwana gwa muntu ndo gaa ata gumsheri?”
[7] “Gumsulusiyiti kwa katepu kaweri mdidini kuliku wantumintumi wa kumpindi,
gumvalasiya lijenjeri lya ukwisa na ligoya. [8] Gutula kila shintu pasi pamagulu gakuwi.”
Kwa kuvitula vintu vyoseri pasi pa ukolamlima wa muntu, Mlungu kalekiti ndiri ata shintu shimu. Kumbiti vinu hatweniviwoni vintu vyoseri kuwera pasi pakuwi. [9] Kumbiti tumuwona Yesu ulii yakatenditwi kwa katepu hera kaweri pasi kuliku wantumintumi wa

kumpindi, su kwa maheri ga Mlungu kahowi kwajili ya woseri. Toziya ya ntabiku yakuwi
na kuhowa kwakuwi, vinu tumuwona kavalisiwa lijenjeri ya ukwisa na ligoya.
[10] Iweriti iherepa nentu, Mlungu ndomweni vintu vyoseri vinyawitwi toziya yakuwi na
kupitira yomberi, kamtenditi Yesu kaweri mkamilika nakamu kwa njira ya kutabika, su
kawajegi wana wavuwa wawutendi pamuhera nayomberi ukwisa wakuwi, toziya Yesu ndo
yakawalongoziya muulopoziya.
[11] Toziya ulii yakapunga na walii yawapungwa, woseri wa tati yumu. Su Yesu kawona
ndiri soni kuwashema walongu wakuwi. [12] Ntambu yakatakula,
"Gwee Mlungu, hanuwagambiri walongu wangu gagutenditi,
Hanukwimbiri nyimbu zya zyumi mulijojiniru lyawu."
[13] Katakula kayi, "Hanumtuliri Mlungu litumbiru lyangu." Na kayi, "Neni napanu
pamuhera na wana Mlungu kampananiti."
[14] Su toziya wana walii wananshimba na mwazi, Yesu viraa kaweriti kana nshimba na
mwazi gambira womberi. Kaweriti hangu, su kwa njira ya kuhowa kwakuwi, kamkanki
Shetani yakana makakala ga kuhowa, [15] na hangu kawalekiziyi walii yawaweriti wamanda
mumakaliru gawu goseri, toziya ya lyoga lyawu lya kuhowa. [16] Toziya tuvimana handa
yomberi kiziti ndiri kuwatanga wantumintumi wa kumpindi kumbiti kiziti kuwatanga
mwiwuku gwa Aburahamu. [17] Hangu kafiruwitwi kaweri gambira walongu wakuwi mukila
ntambu, su kaweri Mtambika Mkulu gwawu yakana lusungu na mjimilika mukumtendera
lihengu Mlungu, su kalaviyi litambiku lya kuwusiya vidoda vya wantu. [18] Toziya mweni
kajeritwi kwa ntabiku yakapatiti su kadaha kuwatanga walii yawajerwa.

3

Yesu mkulu kuliku Musa

[1] Su walongu wangu, wantu wa Mlungu yamushemitwi na Mlungu, mumuholi Yesu
yakatumitwi na Mlungu kuwera Ntumintumi na Mtambika Mkulu gwa njimiru yeni
yatutakula. [2] Yomberi kaweriti mjimirika kwa Mlungu yakamsyaguliti kutenda lihengu
lyakuwi gambira Musa ntambu yakaweriti mjimirika kuwatendera wantu woseri wa
Israeli, yawashemitwi numba ya Mlungu. [3] Kumbiti Yesu kafiruwa kupananwa ukulu nentu
kuliku Musa mana mnyawa numba wampanana ligoya nentu kuliku numba yeni. [4] Kila
numba wayinyawa na muntu tunga, kumbiti Mlungu ndo mnyawa gwa vintu vyoseri.
[5] Musa kaweriti mjimirika mnumba yoseri ya Mlungu handa ntumintumi, na kalaviyiti
ukapitawu wa vitwatira Mlungu hakavitakuli shakapanu. [6] Kumbiti Kristu ndo mjimirika
gambira mwana munumba ya Mlungu, twaweni twenga ndo numba yakuwi, handa
patulikolerana na ugangamala na kulitumbira vitwatira vyatulitumbira.

Mwoyeru kwa wantu wa Mlungu

[7] Su ntambu Rohu Mnanagala yakalongiti Mumalembu,
"Leru handa pampikanira liziwu lya Mlungu, [8] namtenda myoyu yenu kuwera ikamala
mumsindu ntambu yaiwera mushipindi sha majeru kushiwala, [9] Aku wazewi wenu
wanjeriti,
tembera wagawoniti matendu gangu [10] kwa vinja milongu msheshi. Su nushikalaliriti
shiyiwuku shawu, na nongiti,
kila shipindi maholu gawu gagalambuka,
'Na wazimaniti ndiri njira zyangu.' [11] Su nkalaliti, nulirapiti,
'Hapeni wingiri nakamu pahala paneni pa kwoyera.' "
[12] Su walongu mulikali weri nakiza yoseri pakati penu yakawera na moyu gudoda na
yakajimira ndiri ata kulisega na Mlungu yakawera mkomu. [13] Kumbiti pamwendereya
kushipikinira shisoweru "Leru" pashisomwa Mumalembu Mananagala, mulipanani moyu
kila lishaka. Su nakawera yumu gwenu yakatendwa moyu gwakuwi kuwera gukamala
kwa kupayirwa na vidoda. [14] Mana twenga twankulikolerana pamuhera mngati mwa
Kristu payiwera twankutenda kwa nakaka mpaka upeleru kwa litumbiru lyatuweriti nalu
pakwanja.

[15] Malembu galonga hangu,
"Leru handa pamupikanira liziwu lya Mlungu,
namuwera wakakatala gambira,
shipindi shilii sha msindu."
[16] Ashina gaa yawapikaniriti liziwu lya Mlungu kumbiti pamuhera na hangu waweriti
na msindu? Ndo woseri walii yawalongoziwitwi na Musa kulawa Misri. [17] Mlungu
kawakalaliriti ashina gaa kwa vinja milongu msheshi? Kawakalaliriti walii yawatenditi
vidoda, mawuti gawu ganangika kulii kushiwala. [18] Mlungu pakalirapiti kuwera hapeni
wingiri pahala pangu pa kwoyera, kaweriti kankuwatakulira ashina gaa? Kaweriti
kankuwatakulira walii yawamtendiriti msindu. [19] Su tuwona handa wingira ndiri aku
toziya walemiti kujimira.

4

[1] Su lagilu lilii lwa kwingira pahala pakuwi pa kwoyera lyankali, tulikali weri nakaw-
era muntu yoseri yakasinda kwingira mukwoyera aku. [2] Toziya Shisoweru Shiwa-
gira shibwerwa kwa twenga ntambu yashibweritwi kwa wantu walii wagona, kumbiti
ujumbi yawawupikaniriti uwapananiti ndiri mota yoseri toziya woseri yawawupikaniriti,
wawuwankiti ndiri kwa njimiru. [3] Twenga yatujimira kwingira kwoyera aku kwakalagiliti
Mlungu. Ntambu yakalagiliti Mlungu,
"Nkalariti nulirapa,
'Hapeni wingiri pahala paneni pakwoyera.' "
Mlungu katakuliti aga ata handa lihengu lyakuwi lya kunyawa pasipanu lipeliti. [4] Toziya
pahala tunga, Malembu Mananagala gatakulila lishaka lya saba handa, "Mlungu kalekiti
mahengu gakuwi goseri, kwoyeriti mulishaka lya saba." [5] Na panu shitwatira ashi
shitakulwa kayi, "Hapeni wingiri pahala pangu pa kwoyera." [6] Ayi ilanguziya kuwera lagila
lya kwingira mukwoyera lyankali, toziya walii yawashipikaniriti Shisoweru Shiwagira
pakwanja wajimiriti ndiri na wasinditi kwingira. [7] Mlungu katuliti lishaka limonga kayi,
lyalishemwa "Leru," Kalonga shakapanu kwa njira ya Dawudi, visoweru vyawalembiti
kala,
"Leru handa pampikanira liziwu lya Mlungu,
namuwera wakakatala."
[8] Handa Yoshuwa mekawapanani wantu awa mwoyeru, su Mlungu mekatakuliri ndiri
lishaka limonga. [9] Su hangu kwankali kwoyera kwa wantu wa Mlungu gambira Mlungu
ntambu yakwoyeriti lishaka lya saba. [10] Toziya ulii yakingira pahala pa kwoyera pa Mlungu
hakaleki lihengu lyakuwi gambira Mlungu viraa ntambu yakalekiti mulihengu lyakuwi
na kwoyeriti lishaka lya saba. [11] Su tukamali kwingira mukwoyera amu, su nakawera
muntu yoseri pakati petu yakaguwa kwa kulema kumpikinira Mlungu ntambu yawatenditi
womberi.
[12] Shisoweru sha Mlungu shiwera na ukomu shiwera na likakala, shana ukola gambira
upanga yawukola uwega zoseri mbili. Shipena mpaka mngati mumoyu na rohu, gam-
bira upanga yawukola yawuhanja nakamu mpaka mngati mwa viungiru na ufomboru.
Visoweru avi vigubutula nfiru na maholu ga rohu zya wantu. [13] Kwahera shiwumbi shoseri
shashififikiti kulongolu kwa Mlungu, vyoseri vitulwa paweru kulongolu kwa masu gakuwi,
kwakuwi hatutakuli visoweru vyetu vyoseri.

Yesu Mtambika Mkulu

[14] Su tuwera na Mtambika Mkulu yakingiriti mpaka kumpindi kwa Mlungu, ndo Yesu
Mwana gwa Mlungu, tugakoli nentu gatulonga. [15] Mtambika Mkulu gwetu ayu katuwonera
lusungu kwa legulegu yatwenga, toziya yomberi kajeritwi ntambu yatujerwa kumbiti
katenditi ndiri vidoda. [16] Su tuweri pakwegera pa shibanta sha ufalumi sha maheri ga
Mlungu pota lyoga, twanki lusungu na manemu ga kututanga shipindi sha mafiliru.

5

[1] Kila mtambika mkulu kasyagulitwi pakati pa wantu, katulwa kugolokera lihengu lya
kutendera vitwatira vya Mlungu toziya ya wantu, kulaviya mafupu na tambiku toziya ya
vidoda. [2] Toziya mweni kawera legulegu muvitwatira, kaweza kuwatendera kwa lusungu
walii yawamana ndiri shintu na yawatenda vidoda. [3] Toziya mweni kaweriti legulegu
kalaviya tambiku kwa ajili ya vidoda vyakuwi ntambu yakalaviya tambiku kwa ajili ya
wantu wamonga. [4] Kwahera muntu yakaweza kulipanana ligoya kaweri mtambika mkulu,
kila mtambika mkulu kasyagulwa na Mlungu ntambu yakaweriti Aruni.

[5] Ntambu iraa ayi na Kristu Mlopoziya kalitolera mweni ndiri ligoya lya kuwera
Mtambika Mkulu, kumbiti Mlungu kamsyagula na kumgambira.
"Gwenga gwa Mwana gwangu,
neni leru nwera Tati gwaku."

[6] Katakuliti viraa pahala pamonga, "Gwenga gwa mtambika gwa mashaka goseri, handa
utambika wa Melikizedeki."

[7] Yesu pakaweriti kankulikala pasipanu, kwa kulila kukulu na masozi, kaluwiti na
kulonga shondi kwa Mlungu kaweriti na uwezu wa kumlopoziya mukuhowa na yomberi
kamupikiniriti toziya kaweriti kankumpikinira. [8] Tembera kaweriti Mwana gwa Mlungu,
kalifunditi kujimira kwa njira yakutabika. [9] Na pakasokiti muupeleru wa galii yakala-
galiritwi, kawera shanjiru sha ulopoziya wa mashaka goseri kwa woseri yawamjimira.
[10] Na Mlungu kalonga handa, "Gwenga ndo mtambika mkulu gambira utambika wa
Melikizedeki."

Libeliziwu lya kuwuya kumbeli

[11] Twana gavuwa ga kutakula ga vitwatira avi, kumbiti vikamala kuwalongolera, toziya
mwenga muwera waleri kuvimana. [12] Kwa shipindi ashi mwenga mfiruwa kuwera kala
wafunda, kumbiti mwankufiruwa muweri na muntu gwa kuwafunda kayi mafundu ga
kwanja ga visoweru vya Mlungu, mgalambuka kayi kuwera wantu wa kukonkaziwa maw-
eri pa shiboga shikamala. [13] Kila yakafiruwa kulanda maweri ndo kankali mwananguta,
kavimana ndiri mafundu gagamfiriziya Mlungu ndo shishi. [14] Kumbiti shiboga shikamala
ndo sha wantu wakulu, yawalifunditi kwa vitendu kuvimana madoda na maheri.

6

[1] Su natulikala mumafundu galii ga kwanja ga ujumbi wa Kristu. Tugendi kulongolu
kwa galii gagakamala, na tuleki kwendeleya kuwafunda hera kwa shishi mfiruwa kuleka
vidoda na kuwera na njimiru kwa Mlungu, [2] na kwendeleya mumafunda ga ubatizu na
ga kutulirwa mawoku na ga uzyukisiwu wa yawahowiti na ga utoza wa mashaka goseri.
[3] Hatugendi kulongolu kwa galii yagakamala, Mlungu pakafira.

[4] Toziya ikamala nentu kuwawuziya wantu yawamgalambukiti Mlungu waleki vidoda
vyawatenditi, wantu weni kwanja unanaka wa Mlungu ugubutulitwi kwawomberi, na
wawankiti lifupu lya kumpindi, na wawanka Rohu Mnanagala, [5] na kupananwa uherepa
wa Shisoweru sha Mlungu na likakala lya shipindi shashiza, [6] na shakapanu wantu awa
pawasindu, vikamala toziya womberi handa wankumpingika kayi Yesu kwa kutenduwa
kwawu weni na kumwigilanga paweru.

[7] Lirambu litekelerwa na Mlungu, lyalitowelwa vula kayi na kayi na kumeriziya vimeru
vyoseri vya kujega mota kwa yakalima. [8] Kumbiti lirambu palimera mitera ya misontu na
migugu, lyahera lihengu toziya liwera pakwegera kupangirwa na Mlungu, upeleru wakuwi
halilunguziyi motu.

[9] Walongu wetu tutakula ntambu ayi, kumbiti tuwera na unakaka wa kulonga mtenda
weri, vitwatira vilii viheri nentu vyavitendwa na wantu yawalopoziwa. [10] Mlungu kana
unakaka, mweni hapeni kalyaluwi lihengu lyamtenditi ama ufiru yamulanguziyiti toziya
yakuwi muutenderu yamuwapananiti na yamuwapanana vinu wantu wakuwi. [11] Shatufira

twenga ndo ashi kila yumu gwenu kalanguziyi gangamala iraa ayi, vitwatira vilii vyamulitumbira mpaka upeleru. 12 Su namuwera wapweri, kumbiti mtendi gambira womberi walii kupitira njimiru na kuhepelera kwa njira ayi wanka galii Mlungu gakalagiliti kuwapanana.

Lagilu lya Mlungu lyanakaka

13 Mlungu pakamulagila shakafira kumutendera Aburahamu, kalirapiti kwa litawu lyakuwi mweni toziya kwahera mkulu kuliku Mlungu, mweni ayu mekawezi kulirapa. 14 Mlungu katakuliti, "Nakaka hanukupeteri na nakaka hanukupanani gwenga viyiwuku vivuwa." 15 Su Aburahamu kaheperiti kwa uhepera na hangu kanka shilii shakalagiliti Mlungu kuwera hakampanani. 16 Wantu pawalirapa, walirapa kwa yakawera mkulu kuliku weni, na kulirapira kulanguziya unakaka kumalira usinganu woseri. 17 Vulaa vilii Mlungu pakafira kuwalanguziya wahala wakuwi hapeni kagalambuli lagila lyakuwi, kankulanguziya ali kwa lirapu. 18 Kwana vintu viwili hapeni vigalambuki, muavi Mlungu hapeni kalongi mpayu, twenga yatumtugira tuweza kuwera na moyu na kulikolera litumbiru lyaliwera palongolu kwa twenga. 19 Twanali litumbiru ali gambira nanga ya makaliru getu, litumbiru ali ligangamala na hapeni libegiziwi, na lipena kupita kumbeli pa lipaziya mpaka pahala pananagala. 20 Kweni aku Yesu mweni kalongolera kwingira amu toziya ya twenga na kawera Mtambika Mkulu mashaka goseri, kwa ntambu ya utambika wa Melikizedeki.

7

Utambika wa Melikizedeki

1 Melikizedeki ayu kaweriti mfalumi gwa Salemu, na mtambika gwa Mlungu Mkulu. Aburahamu pakaweriti kankuwuya kulawa mng'ondu kuwalaga wafalumi, Melikizedeki kaliwoniti na yomberi na kamtekelera. 2 Na Aburahamu kampanana shintu sha lilongu lya vintu vyoseri vyakaweriti navi palii. Mana ya litawu lya Melikizedeki ndo Mfalumi yakatenda maheri na toziya yomberi kaweriti Mfalumi gwa Salemu, litawu lyakuwi viraa lyana mana ya Mfalumi gwa ponga. 3 Kahera Tati na kahera mawu na kahera lukolu, kahera lyanjiru ama upeleru wa ukomu wakuwi. Kalifana na Mwana gwa Mlungu na kendereya kuwera mtambika mashaka goseri.

4 Su mmuwona muntu ayu ntambu yakaweriti mkulu, mbuyi gwetu Aburahamu kamupananiti shintu sha lilongu lya vintu vyoseri vyakalopoliti munkondu. 5 Shiyiwuku sha Lawi yawawera watambika, walekiziwa Mumalagaliru Mlungu gakamupananiti Musa kutola shintu sha lilongu lya vintu vyoseri kulawa kwa walongu wawu Israeli, ata handa na womberi wawera washiyiwuku sha Aburahamu. 6 Kumbiti Melikizedeki kaweriti ndiri gwa lukolu lwa Lawi, ata hangu kankiti shintu sha lilongu lya vintu vyoseri kulawa kwa Aburahamu na kamtekeleriti yomberi yakaweriti kapananwa malagilu ga Mlungu. 7 Kwahera shashatika ata shididini handa yakamtekelera ndo mkulu kuliku ulii yakatekelerwa. 8 Kwa ntambu yimu shintu sha lilongu lya vintu vyoseri vyankwa na wantu yawalikala ndiri mashaka goseri na kwa ntambu yamonga shintu sha lilongu lya vintu vyoseri vyankwa na muntu yatuwera na ukapitawu handa kana ukomu. 9 Su tudaha kutakula hangu, handa Aburahamu pakalaviyiti shintu sha lilongu, Lawi mweni na shiyiwuku shakuwi shanka pahala pa lilongu, kalaviyiti shintu sha lilongu kupitira Aburahamu. 10 Toziya Lawi kaweriti mushunu sha mbuyi gwakuwi Aburahamu, shipindi Melikizedeki pakaliwoniti na Aburahamu.

Mtambika yumonga gambira Melikizedeki

11 Kulawirana na utambika wa Walawi, wantu wa Israeli wapananitwi Malagaliru. Vinu handa utambika wa Walawi meuweri ndiri na likosa, meuweri ndiri kayi mafiliru ga kulawira utambika umonga wa ntambu yingi, uwera ndiri gambira utambika wa Aruni kumbiti uwera gambira utambika wa Melikizedeki. 12 Toziya shiyiwuku sha utambika pashigalambuka, malagaliru nageni gagalambuki viraa. 13 Toziya yomberi yakatakuliritwi muaga kaweriti mtenda pamuhera na likabira lyamonga, ndolyeni kwahera ata yumu gwa likabila ali yakapatiti kupatendera pashitalawanda sha kutambikira. 14 Imanikana

kuwera Mtuwa gwetu kiwukiti mulikabila lya Yuda lweni Musa kalikanta ndiri pakaweriti
kankutakulira watambika.
[15] Na vinu shapaweru nentu toziya mtambika gwa ntambu yumonga ulii yakalifana na
Melikizedeki kalawiriti. [16] Yomberi katenditwi ndiri mtambika kwa kwiwuka kwa nshimba,
kumbiti kiwukiti kupitira likakala lya ukomu wahera upeleru. [17] Toziya ukapitawu wa
yomberi ulanguziya kuwera, "Gwenga gwa mtambika gwa mashaka goseri, handa utam-
bika wa Melikizedeki." [18] Su kwa ntambu yimu lilagaliru ligona lilii liwusiwa toziya liweriti
lyahera makakala na liwatanga ndiri wantu. [19] Toziya Lilagaliru Mlungu lyakampananiti
Musa, liweza ndiri kumalalira shintu shoseri, su kwa ntambu yimonga litumbiru liherepa
nentu, kupitira litumbiru ali tuweza kuwera pakwegera na Mlungu.
[20] Litumbiru ali lilanguziitwi ndo lyanakaka kwa lirapu, wamonga walii pawatenditwi
watambika, watenditwi ndiri kwa lirapu. [21] Kumbiti Yesu katenditwi mtambika kwa lirapu
toziya ya galii Mlungu gakamgambiriti
"Mtuwa kalirapa,
hapeni kagalambuli nfiru yakuwi,
'Gwenga gwa mtambika gwa mashaka goseri.' "
[22] Toziya ya aga, Yesu kawera mzamana gwa lipatanu lyaliwera liherepa nentu.
[23] Kayi watambika awa waweriti wavuwa na toziya waweriti wantu yawahowa, waweziti
ndiri kwendeleya na lihengu lyawu. [24] Kumbiti Yesu kahanda womberi ndiri, yomberi
kalikala mashaka goseri, Utambika wakuwi uwuka ndiri kwakuwi. [25] Hangu yomberi
kadaha mashaka goseri kuwalopoziya nakamu woseri yawamgendera Mlungu kwa njira
yakuwi, toziya yomberi kalikala shipindi shoseri pakawaluwira kwa Mlungu.
[26] Su shiweriti shitwatira sha mana nentu kwa twenga kuwera na Mtambika mkulu
gambira ayu na Mnanagala na kahera likosa, kawera mnanaga, kasegwa na yawawera
na vidoda na kawera kumpindi ya pampindi. [27] Kawera ndiri gambira watambika wakulu
wamonga, yomberi kafiruwa ndiri kulaviya litambiku kila lishaka, kwanja toziya ya vidoda
vyakuwi mweni gambira womberi, shakapanu toziya ya vidoda vya wantu, yomberi
katenda hangu kwa mala yimu hera, kwajili ya wantu woseri, kalilaviyiti mweni kwa mala
yimu hera kwa shipindi shoseri. [28] Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, gawasyagula
wantu yawawera legulegu kuwera watambika wakulu, kumbiti shilii shakatakuliti Mlungu
kwa lirapu, shashisokiti kala pa Malagaliru ga Musa, gamsyagula Mwana yakatenditwi
kuwera pota likosa mashaka goseri.

8

Yesu Mtambika gwetu mkulu

[1] Su shitwatira sha mana ndo ashi shatulonga, twenga twanayu mtambika mkulu gwa
ntambu ayi, mweni kalikali uwega wa kumliwu mwa shibanta sha Utuwa sha Ukulu
kumpindi. [2] Yomberi kankutenda lihengu lya Mtambika Mkulu pahala pananagala nentu,
yani mngati mwa lipamanda lilii lya nakaka lyalinyawitwi na Mtuwa, kumbiti na muntu
ndiri.
[3] Kila Mtambika Mkulu kasyagulwa kumlavilira Mlungu malaviwu na tambiku, na hangu
mtambika mkulu ayu mpaka nayomberi kaweri na shintu cha kulaviya. [4] Handa yomberi
mekaweri gwa pasipanu mekaweri ndiri nakamu mtambika, tembera kwana watambika
wamonga yawalaviya tambiku kulawirana na Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa.
[5] Weni utambika wawu uweriti mfanu na shivuni sha galii yagawera kumpindi. Toziya
Musa pakaweriti sambira kulinyawa lipamanda lilii, Mlungu kamgambiriti, "Gunyawi kila
shintu ntambu yanukulanguziyiti shipindi paguweriti kulugongu kulii." [6] Kumbiti vinu
Yesu wampanana lihengu lya utambika yawuwera uherepa kuliku wa womberi, su kawera
mkolaniziya wa lipatanu liherepa lyakalyanjiti kwa malagilu gaherepa.
[7] Toziya handa lipatanu lilii lya kwanja meliweri lyahera likosa, meliweri ndiri na nfiru
ya lipatanu lya pili. [8] Kumbiti Mlungu kawawona na makosa pakalongiti,
"Mtuwa kalonga, mashaka gankwiza,

Peni hantendi lipatanu lya syayi na wantu wa Israeli na wantu wa Yuda. [9] Lipatanu ali haliweri ndiri gambira lilii lyalitenditwi na wambuyi wawu
lishaka panuwakoliti liwoku lyawu, nuwalonguziyiti kulawa Misri.
Waweriti ndiri wajimirika mulipatanu lyangu,
na hangu neni nuwashera ndiri. [10] Na ali ndo lipatanu hanulitendi na wantu wa Israeli,
mashaka gankwiza,
hantuli malagaliru gangu mumahala mwawu,
na kulilemba mumyoyu mwawu,
na neni haweri Mlungu gwawu,
na womberi hawaweri wantu waneni. [11] Kwahera muntu yakamfunda muyaguwi,
ama hakamgambiri muyaguwi,
'Gummani Mtuwa.'
Toziya woseri hawamani neni,
wantu yawamanika na wantu yawamanika ndiri. [12] Hanuwalekiziyi matendu gawu gadoda,
na hapeni nuviholi kayi vidoda vyawu."

[13] Pakalongiti kwa lipatanu lya syayi, Mlungu kalisakaziya lilii lya kwanja, na shoseri shashisakaziwa na kuwera shigona sambira hashiwuki.

9

Pahala pananagala pa pasipanu na pa kumpindi

[1] Su lipatanu lya kwanja liweriti na ntambu zyakuwi zya kuguwira na pahala pananagala pa pasipanu. [2] Lipamanda linyawitwi vyumba viwili, mshumba sha kwanja paweriti na shombu sha kutulira vikoloboyi na paweriti shintambi na mabumunda yagatulitwi palongolu pa Mlungu, pahala palii pashemitwi Pahala Pananagala Nentu. [3] Pamberi pa lipaziya lya pili, paweriti na lipamanda lyalishemitwi Pananagala Nentu. [4] Amu muweriti na shitalawanda sha zahabu pakutumiziya ubani. Muweriti na lisanduku lya lipatanu, lyeni liweriti walityeremeka zahabu wega zoseri na mngati mwakuwi mweriti na shiwiga sha zahabu shashiweriti na shiboga shashishemitwi mana na luhonga lwa Aruni. Luhonga ali luweriti lutomola mahamba na muweriti na mabuwi ga lipatanu. [5] Panani pa ali lisanduku paweriti na vinyagu vya viumbi viwili vyaviwera na mpapatiru zyaziwera na ukwisa wa Mlungu, na mpapatiru zyawu zigubikiriti pahala palii wantu pawalaviyiti tambiku zya kuwusiya vidoda. Hapeni tuwezi kuvitakulira vitwatira avi vyoseri ntambu yaviwera.

[6] Vitwatira avi vitendikiti, shakapanu iwera shitiba kwa watambika kwingira kila mala pashumba sha kwanja mulipamanda kutenda lihengu lyawu lya utambika. [7] Kumbiti Mtambika Mkulu gweka yakuwi ndo yakingira mulipamanda lya pili na yomberi katenda hangu mala yimu kwa shinja na katola mwazi kamlavilira Mlungu kwajili yakuwi mweni na kwajili ya vidoda vya wantu, yawavitenditi pota kuvimana. [8] Kulawirana na manyawiru aga Rohu Mnanagala kankufunda pota kufifa handa njira ya kwingira pahala pananagala nentu pa kumpindi hapeni kuvugulwi shipindi shoseri pahala pa lipamanda lya kwanja lyankali lyankugoloka. [9] Shitwatira ashi ndo mfanu gwa shipindi shashiwera vinu, shilanguziya kuwera matambiku na malaviwu vilaviwa, kumbiti ziweza ndiri kuzitenda nfiru zya yawaguwira kuwera pota na likosa, [10] vitwatira avi vyankuvitakulira viboga na vyakulanda na ntambu zivuwa za kupunga, goseri aga ndo malagaliru ga umuntu hera, na likakala lyakuwi lyoya shipindi Mlungu pakatula weri vintu vyoseri musyayi.

[11] Kumbiti Kristu kawera Mtambika Mkulu gwa vitwatira vyaviwera viheri, vinu visoka kala. Yomberi kingiriti mulipamanda lyaliwera liherepa nentu na liwera nakaka, lyalinyawa ndiri kwa mawoku ga wantu, su liwera ndiri lya pasipanu papanyawitwi. [12] Yomberi kingiriti Pahala Pananagala nentu kwa mala yimu, kingiriti ndiri na mwazi gwa mbuzi na ng'ombi kumbiti kingiriti na mwazi gwakuwi mweni, su katupanani ukombola wa mashaka goseri. [13] Gambira mwazi gwa mbuzi na gwa ng'ombi na livu lya mwana gwa ng'ombi vyavimyatiritwi kwa yawaweriti wahumba na viwapunga womberi

na kuzitenda nshimba zyawu ziherepi, [14] su mwazi gwa Kristu hagutendi vitwatira vikulu
nentu! Kristu Mlopoziya kupitira likakala lya Rohu Mnanagala gwa mashaka goseri,
kalilaviyiti mweni kaweri litambiku lya nakaka kwa Mlungu, su katupungi nfiru kulawa
mumatendu yagafuwa, su tupati kumtendera Mlungu yakawera mkomu.
[15] Toziya ayi Kristu ndo mkolaniziya gwa lipatanu lya syayi. Su walii yawashemitwi
na Mlungu wawanki uhala wa mashaka goseri waulagilitwi na Mlungu. Toziya kuhowa
kwakuwi kuwakombola wantu kulawa mumakosa gawatenditi mulipatanu lyakwanja.
[16] Wosiya umanika hera handa kuhowa kwa ulii mweni yakaulembiti kumanika. [17] Wosiya
wanja kutenda lihengu pakahowa kala ulii yakawulembiti, toziya uweza ndiri kuwera na
makakala shipindi shilii sha ulii yakawulembiti pakawera kankali mkomu. [18] Ndo toziya
ata lilii lipatanu lya kwanja litulitwi ndiri pota mwazi. [19] Musa pakawabweleriti wantu
woseri malagaliru goseri ntambu yagaweriti Mumalagaliru Mlungu gakamupananiti,
katola mwazi gwa mwana gwa ng'ombi pamuhera na mashi, na kwa kutumiya mihamba ya
miputira yawaishema husopu na pamba njeri, kashimyatira shintola shilii sha lilagaliru na
wantu woseri. [20] Musa kalongiti, “Agu ndo mwazi gwa lipatanu, lyeni Mlungu kawalagiliriti
mulijimiri.” [21] Viraa virii Musa kamyatira mwazi lipamanda na vyombu vyakutendera
mukumguwira Mlungu. [22] Yina, kulawirana na lilagaliru vintu vyoseri wavipunga kwa
mwazi, na pota kwitika kwa mwazi kwahera kulekeziwa vidoda.

Litambiku lya Kristu liwusiya vidoda vya wantu

[23] Vintu avi yaviwera mfanu hera kwa vintu vya kumpindi, vifiriziwitwi kupungwa kwa
ntambu ayi, kumbiti vintu vya kumpindi vyeni vifiriziwitwi tambiku yaiherepa nentu
kuliku ya aga. [24] Toziya Kristu kingira ndiri pahala pananagala papanyawitwi kwa mawoku
ga wantu, mfanu hera gwa shilii yashiwera shanakaka. Yomberi kingira kumpindi kweni,
vinu kagoloka kulongolu kwa Mlungu kwajili ya twenga. [25] Kingiriti ndiri kulilaviya
mala kwa mala handa Mtambika mkulu ntambu yakingiriti Pahala Pananagala Nentu kila
shinja na mwazi yaguweriti ndiri gwakuwi. [26] Handa meiweri hangu, Kristu mekafiruwi
kutabisiwa mala zivuwa kwanjira kwanja kwa pasipanu. Kumbiti vinu, mashaka aga
gapakwegera upeleru, yomberi kalawira kwa mala yimu hera, kuwawusiya wantu vidoda
kwa kulilaviya mweni tambiku. [27] Muntu yoseri hakahowi mala yimu hera, shakapanu
hakatozwi. [28] Ntambu iraa ayi Kristu kalilaviyiti tambiku mala yimu hera kwajili ya
kuwusiya vidoda vya wavuwa. Pakalawira kayi mala ya pili, hakizi ndiri kayi kutenda
lihengu lya kuwusiya vidoda kumbiti hakizi kuwalopoziya walii yawamuhepelera.

10

Kristu kalilaviyiti tambiku kwa mala yimu hera

[1] Toziya Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa gaweriti shivuni hera sha galii
gaherepa gagiza, na gawera mfanu hera gwa vitwatira vya nakaka, su gaweza ndiri
kuwatenda walii yawaguwira waweri wakamilika kwa tambiku ziraa zilii zyazilaviyitwi
shinja kwa shinja. [2] Handa wantu yawamguwira Mlungu mewapungwi nakaka vidoda
vyawu, mewaliwoni ndiri kayi kuwera na vidoda, na tambiku azi zoseri meziperi. [3] Kumbiti
tambiku azi zitendeka kuwaholuziya wantu vidoda vyawu kila shinja, [4] toziya mwazi gwa
ng'ombi na mbuzi guweza ndiri nakamu kuwusiya vidoda.
[5] Su Kristu pakaweriti kankwiza pasipanu kalongiti,
“Gufira ndiri tambiku ama malaviwu,
kumbiti guntandira nshimba. [6] Malaviwu ga kulunguziya torosu,
ama malaviwu ga kuwusiya vidoda, vikuvifiriziya ndiri. [7] Shakapanu nongiti,
‘Guloli, ntambu yanembiritwi mushintola,
neni niza kutenda mafiliru gaku, gwee Mlungu.’ ”
[8] Pakalongiti, “Gufira ndiri ama gufiriziwa ndiri na tambiku na malaviwu ama
malaviwu ga wankanyama ga kulunguziwa torosu ama malaviwu ga kuwusiya vidoda.”
Malaviwu goseri aga galaviyitwi kulawirana na Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa.
[9] Shakapanu kalongiti, “Neni niza kutenda mafiliru gaku, gwee Mlungu.” Kaliwusiya

lipatanu lyakwanja, su katuli lipatanu lya pili. [10] Toziya Yesu Kristu katenditi mafiliru
ga Mlungu, twenga tupungwa nakamu vidoda kupitira malaviwu ga nshimba yakuwi
yakayilaviyiti kwa mala yimu kwa woseri.
[11] Kwa ntambu yimu, mtambika katenditi lihengu lyakuwi lya utendera kila lishaka
na kulaviya matambiku galaa galii mala zivuwa, kumbiti matambiku geni hapeni gawezi
kuwusiya vidoda. [12] Kwa ntambu yimonga, Kristu kwa shipindi shoseri kalaviyiti litambiku
limu toziya ya kulekiziya vidoda, shakapanu kalikala uwega wa kumliwu wa Mlungu.
[13] Kwanjira shipindi shilii kankuhepera mpaka wang'ondu wakuwi waweri pakutimbira
magulu gakuwi. [14] Su kwa lilaviwu lyakuwi limu kawatenda wakamilika kwa shipindi
shoseri walii yawapungitwi.
[15] Na Rohu Mnanagala katupanana ukapitawu. Kalongiti hangu, [16] "Ali ndo lipatanu
hanulitendi na womberi, pa shipindi shilii, kalonga Mtuwa,
hantuli malagaliru gangu mumyoyu mwawu,
na hanugalembi mumahala mwawu."
[17] Kayi kalongiti,
"Hanuliholi ndiri kayi vidoda vyawu,
ama vitendu vyawu vya uhalibisiya."
[18] Su vidoda paviwusiwa kala, kwahera toziya ya kulaviya malaviwu ga kuwusiya vidoda.

Tumsegeleri Mlungu

[19] Su walongu waneni, kwa mwazi gwa Yesu tupananwa moyu yagutira ndiri kwingira
Pahala Pananagala Nentu. [20] Yomberi katuvugulira njira ya syayi, njira yailonguziya
muukomu kupitira lipaziya lilii. Katenditi hangu kwa kuilaviya nshimba yakuwi. [21] Toziya
twanayu Mtambika Mkulu yakagolokera munumba ya Mlungu. [22] Su tumusegeleri
Mlungu kwa moyu muheri na kujimira kwa nakaka na kwa myoyu yayipungitwi nakamu
kulawirana na nfiru idoda, tumusegeleri na nshimba zyazigululitwi kwa mashi gananaga.
[23] Tukoleri nakamu litumbiru lyetu lyatulilavilira ukapitawu, toziya Mlungu yakamlagiliti
ndo mjimirika. [24] Tuliholi ntambu ya kulipanani moyu toziya ya kwongelerana ufiru
na matendu gaherepa. [25] Natuleka kujojinika pamuhera ntambu yawawera shitiba sha
wamonga. Kumbiti tufiriziwa kulipanana moyu, na tutendi aga nentu patuwona lishaka
lya kuwuya kwa Mtuwa lyapakwegera kusoka.
[26] Toziya patwendereya kutenda vidoda kwa kufira twaweni patumana kala unakaka,
kwahera tambiku yayiweza kulaviwa kayi toziya ya kuwusiya vidoda. [27] Kumbiti shilii
shashisigala ndo kuhepelera hera utoza wa Mlungu na motu gukalipa kuwamalira woseri
yawamlema. [28] Muntu yoseri yakagalema Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, na
kwa ukapitawu wa wantu wawili ama watatu, kalagwa pota na lusungu. [29] Vinu hayiweri
hashi kwa muntu ulii yakambeza Mwana gwa Mlungu na kuguwona mwazi gwa lipatanu
yagumpungiti kuwera shintu ndiri, muntu yakamwigira Rohu Mnanagala gwa manemu?
Kafiriziwa kupata utoza ukalipa wa ntambu gaa? [30] Toziya tumumana ulii yakalongiti,
"Shisasi sha neni, neni hambuziliri," nayomberi viraa kalongiti, "Mtuwa hakawatozi
wantu wakuwi." [31] Ndo shitwatira sha kutiriziya nentu muntu kubatwa na Mlungu
yakawera mkomu!
[32] Muliholi yagalawiriti mashaka galii ga kwanja pamgubutulitwi kuumana unakaka
wa Mlungu. Tembera mashaka galii mpatitwi na ntabika ivuwa, mwenga mhepeler-
iti. [33] Ntambu zimonga mwigirangitwi na kutabisiwa paweru, na ntambu yimonga
mulikolerana pamuhera na walii yawatabisiyitwi. [34] Toziya muwawoniriti lusungu walii
yawaweriti mushibetubetu na pampokitwi lunda zyenu muhepeleriti kwa nemeru, toziya
muvimaniti handa muwera na vintu viherepa nentu na vya mashaka goseri. [35] Su
namleka ulii ugangamala wenu, toziya uwera na lifupu likulu. [36] Mfiruwa kuhepera
su pamtenda mafiliru ga Mlungu, hamuwanki shirii shakalagiliti Mlungu. [37] Ntambu
yagalonga Malembu Mananagala,
"Shisigala shipindi shididini hera,
na ulii yakiza, hakizi,

na hapeni kakawi."
38 "Kumbiti muntu gwangu yakamfiriziya Mlungu, hakajimili na kulikala,
na kumbiti pakaleka kujimira,
neni hapeni nfiriziwi na yomberi."
39 Twenga twamlamu ndiri mwa walii yawaleka njimiru na kwagamira, kumbiti twenga twapamuhera na walii yawajimira na kulopoziwa.

11

Mana ya njimiru

1 Vinu njimiru ndo kuwera na unakaka kwa vitwatira vyatulitumbira, kuvimana kwa unakaka vitwatira vyatuviwona ndiri. 2 Kwa njimiru, wazewi wa makashu wajimiritwi na Mlungu.
3 Kwa njimiru, twenga tuvimana handa pasipanu panyawitwi kwa shisoweru sha Mlungu, su vintu vyaviwoneka vilawiti muvintu vyaviwoneka ndiri.
4 Kwa njimiru Abeli kamlaviliriti Mlungu tambiku yaiweriti iherepa kuliku ilii ya Kaini. Kwa njimiru yakuwi, kajimiritwi na kuwera yakamfiriziya Mlungu toziya Mlungu mweni kazijimiriti tambiku zakuwi. Kwa njimiru yakuwi tembera kahowiti, matendu gakuwi gankali gawera na mafundu kwa twenga.
5 Kwa njimiru, Henoki kanyasulitwi na Mlungu, nakahowa. Kawonekaniti ndiri kayi toziya Mlungu kamnyasuliti. Pamberi pa kunyasulwa kwakuwi, Malembu Mananagala galonga kuwera yomberi kamfiliziyiti Mlungu. 6 Pota njimiru hapeni iwezekani kumfiriziya Mlungu. Toziya kila muntu yakamgendera Mlungu, mpaka kajimiri kuwera Mlungu kapalaa na kuwera kawapanana lifupu walii yawamsakula nentu.
7 Kwa njimiru Nuhu kaberiziwitwi na Mlungu toziya ya vitwatira vya kulongolu vyaviwonekiti ndiri. Kamjimiriti Mlungu, kanyawa safina, mlaamu kalopoziyitwi yomberi pamuhera na kaya yakuwi. Kulawirana na aga, kwa njimiru yakuwi wantu wa pasipanu watozitwi kuwera na vidoda na Nuhu kamfiriziyiti Mlungu kwa njira ya njimiru.
8 Kwa njimiru Aburahamu kamupikaniritii Mlungu pakashemitwi kagendi muisi Mlungu mekampanani iweri yakuwi. Tembera kavimana ndiri pakaweriti kankugenda, Aburahamu kawukiti. 9 Kwa njimiru kalikaliti gambira muhenga muisi Mlungu yakamlagiliti kumpanana. Kalikaliti aku mumapamanda, Isaka na Yakobu wankiti vintu viraa vilii Mlungu vyakamlagiliti Aburahamu, walikaliti mumapamanda vulaa gambira yomberi. 10 Toziya Aburahamu kaweriti kankuhepelera lushi lwaluwera na lyanjiru ligangamala, lushi lweni Mlungu mweni ndo yakaluholiriti na kulinyawa.
11 Kwa njimiru Aburahamu kankiti makakala ga kulera tembera kaweriti mzewi na Sara mdala gwakuwi kaweriti mpendi. Toziya Aburahamu kajimiriti kuwera Mlungu yakamlagiliti kaweriti mjimirika.* 12 Su kulawa kwa muntu yumu ayu mweni yakapititi kala umuli wa kulera, kulawiriti wantu wavuwa gambira ntondu zya kumpindi na gambira mhanga gwa pambeku pa bahali.
13 Wantu woseri awa wahowiti pawawera na njimiru. Wahowiti pamberi pa kwanka vitwatira Mlungu vyakavilagiliti, kumbiti kwa kutali waviwoniti na wanemeleriti na kulonga kuwera womberi waweriti wahenga na watugira pasipanu. 14 Wantu yawatakula vitwatira handa avi, walanguziya paweru kuwera wankuyisakula isi yawu weni. 15 Handa mewayiholeri isi yawalawiti makashu, mewapati lupenyu lya kuwuya aku. 16 Kumbiti vinu wafira isi yaiwera iherepa nentu, isi ya kumpindi. Su Mlungu kawona ndiri soni kushemwa Mlungu gwawu, toziya yomberi kawatandiriti kala lushi.
17 Kwa njimiru Aburahamu kamlaviyiti mwana gwakuwi Isaka kaweri tambiku shipindi Mlungu pakamjeriti. Aburahamu mweni ndo yakaweriti kanka shirii shakalagiliti Mlungu, kumbiti pamuhera na hangu, kajimiriti kumlaviya mwana gwakuwi gwa gweka gwa

* 11:11 Mumalembu ga makashu, musitari agu gulembitwi hangu, "Kwa njimiru Sala kajimiriti kuwera Mlungu katendaga shilii shakalagiliti, su kapatiti yinda tembera kaweriti mzewi"

lagilu, [18] ndomweni yakagambiritwi na Mlungu kupitira Isaka hagupati wiwuka wavuwa.
[19] Aburahamu kavimaniti handa Mlungu kaweza kuzyukisiya yawahowiti na kwa ntambu
yimonga nakaka Aburahamu kampatiti kayi mwana gwakuwi kulawa kwa yawahowiti.

[20] Kwa njimiru Isaka kawatekeleriti Yakobu na Esawu matekeleru gagiza shakapanu.

[21] Kwa njimiru Yakobu pakaweriti sambira kahowa, kawapetera mashi kila yumu gwa
wana wa Yosefu, na kamguwiriti Mlungu pakalugolokelera luhonga lyakuwi.

[22] Kwa njimiru Yosefu pakaweriti pakwegera kuhowa, katakuliti kulawa kwa Waisraeli
muisi ya Misri, na viraa kawalekera malagaliru ntambu ya kugatenda mafupa gakuwi.

[23] Kwa njimiru Musa kafifitwi na walera wakuwi kwa shipindi sha myezi mitatu
pakayiwukiti. Toziya wamwoniti kuwera mwana kaherepa, womberi wavitiriti ndiri
visoweru vya mfalumi.

[24] Kwa njimiru Musa pakakuliti, kalemiti kushemwa mwana gwa binti gwa Farawu.
[25] Kawoniti mbaka kutabika pamuhera na wantu wa Mlungu kuliku kunemelera woya ya
vidoda kwa katepu hera. [26] Kavimaniti kuwera kutabika toziya ya Kristu Mlopoziya kwana
mota nkulu kuliku ulunda woseri wa isi ya Misri toziya kaweriti kankulolerela lifupu lya
shakapanu.

[27] Kwa njimiru Musa kalawiti isi ya Misri pota na kutira maya ga mfalumi, na kawuyiti
ndiri kumbeli, toziya kendereyiti kumlolerela Mlungu ulii yakawoneka ndiri. [28] Kwa
njimiru kayitenditi Pasaka, kalagaliriti mwazi gumyatirwi pampindi pa milyangu, su
ntumintumi gwa kumpindi gwa kulaga nakawalaga wiwuka wa kwanja wa Israeli.

[29] Kwa njimiru wantu wa Israeli walokiti bahali nsheri handa iweriti isi iyuma, kumbiti
Wamisri pawajeriti kutenda hangu wahowiti kwa kumiruwa mumashi.

[30] Kwa njimiru liboma lwa lushi lwa Yeriku viguwiti wantu wa Israeli pawavizyengikiti
kala kwa mashaka saba. [31] Kwa njimiru Rahabu yakaweriti mndiyandiya kahowiti
ndiri pamuhera na walii yawamjimiriti ndiri Mlungu, toziya kawashemeriti kwa ponga
walolalola wa bada.

[32] Su ntakuli shishi kayi? Nahera shipindi kwaneni kuwatakulira ashina Gidioni na
Baraki na Samsoni na Yefta na Dawudi na Samweli na wambuyi wa Mlungu. [33] Kwa njimiru
woseri awa wazikankiti falumi. Watenditi vitwatira vyavimfiriziyiti Mlungu, wanka
galii gakalagiliti Mlungu. Wadiwa milomu ya simba, [34] wadoziya makakala ga myotu,
washapiriti kulagwa kwa upanga, waweriti legulegu kumbiti wapatiti makakala. Waweriti
wagangamala mungondu, wakankiti mashonta ga shihenga. [35] Wadala wamu wawauziliriti
walongu wawu yawahowiti pawawera wakomu. Wamu wawu walema kuvugulirwa,
watabisiyitwi mpaka wahowa su wapati kuzyukisiwa na kwingira mumakaliru gaherepa
nentu. [36] Wamonga watenderitwi lidufiya na kusyatangwa ntomondu, na wamonga
watawitwi minyololu na kutatilwa mushibetubetu. [37] Wagumitwi mabuwi, wapiligitwi kwa
misumenu vipandi viwili. Wagendigenditi kwa kuzyengeta pawavala mikuli ya wakondolu
na mikuli ya wambuzi, waweriti wantu wahushu yawatabisiyitwi na kuzulumiwa. [38] Wantu
wa pasipanu wafiriti ndiri kuwera na wantu awa. Wayeriyeriti kushiwala na mumigongu,
walikaliti mumpanga na mumarindi.

[39] Woseri awa wawonekaniti kuwera wakanka toziya ya njimiru yawu. Pamuhera
na hangu wankiti ndiri galii Mlungu gakalagiliti, [40] toziya Mlungu kaweriti na mpangu
yaguherepa nentu toziya ya twenga, su womberi mewausegeleri ukamilika pawawera na
twenga.

12

Azabu ya Tati gwetu gwa kumpindi

[1] Su toziya twenga tuzyengetwa na shipinga shikulu sha wakapitawu. Su tuwusiyi
kila shipingiru shashitupingira, na vidoda virii vyavitulemetera na tutugi mbiru kwa
uhepelera mukutuga kwakutulitwi kulongolu kwatwenga. [2] Tumloli Yesu mweni ndo

yakanjishiti njimiru ya twenga na mweni hakaitendi teratera. Toziya ya nemeru yayiweriti yankumuhepera, yomberi kahepeleriti kuhowa palupingika, pota kulishera kusoniziwa kwakuwi, na vinu kankulikala uwega wa kumliwu wa shibanta sha ukulu sha Mlungu.

[3] Mumuholi Yesu ntambu yakahepeleriti pakakalaziyitwi na yawatenda vidoda. Su namfuwa moyu ama namtoka. [4] Mukukanka vidoda, mwenga msoka ndiri kwita mwazi gwenu. [5] Mwenga mulyaluwiti visoweru vilii vyaviwapanana moyu, Mlungu kankuwagambira mwenga handa wana wakuwi?

"Mwana gwangu, nagubeza azabu ya Mtuwa,
ama naguwuya kumbeli pakakukalipira. [6] Toziya Mtuwa kamfunda kila yakamfira,
kamwazibu kila yakamjimira kuwera mwana gwakuwi."

[7] Muhepeleri pamwazibiwa handa mafundu toziya Mlungu kawatendera mwenga handa wana wakuwi. Hashi, kwana mwana yakafundwa ndiri na tati gwakuwi? [8] Handa pamwazibiwa ndiri gambira wana wamonga, su mwenga mwawana wa wakuwi ndiri wanakaka. [9] Kayi, twenga tuwapanana ligoya watati wetu wa pasipanu yawatuleriti na yawatwazibu. Su tufiruwa kumjimira nentu Tati gwetu gwa kumpindi su tupati kulikala. [10] Watati wa twenga pasipanu watufunda kwa shipindi shididini, handa womberi weni ntambu yawawoniti kuwera iherepa, kumbiti Mlungu kankutuazibu kwajili ya mota yetu twaweni, su tuweri wananagala gambira mweni. [11] Vinu kwazibiwa shitwatira ndiri sha kunemiziya kumbiti su sha kwinginiziya. Kumbiti walii yawafunditwi kuwera na ligoya upeleru hawabenangi lifupu lya ponga kulawa mumakaliru yagamfiriziya Mlungu.

Mafundu na kuberiziya

[12] Su mugapanani makakala mawoku genu yagawera legulegu na kugangamaziya manung'unu genu yagawera legulegu. [13] Mwendereyi kugendagenda munjira yainyoshikiti, su shirii shashilewerekiti nashitilinduka, kumbiti shiponiziwi.

[14] Msakuli nentu kuwera na ponga na wantu woseri na mulikali makaliru ga unanagala, toziya pota unanagala kwahera muntu yakaweza kumwona Mtuwa. [15] Mulikali weri muntu yoseri nakahowiziya manemu ga Mlungu. Mulililoleri weri su lushigira lwalutomora shing'ong'u nalulawira pakati pa mwenga na kuwadodisiya wavuwa. [16] Mulikali weri muwamu mwenu napawera na muntu muhumba ama muntu yakamguwira ndiri Mlungu gambira Esawu, yakawuziti wiwuka wakuwi wa kwanja kwa shiboga sha mala yimu. [17] Mwenga muvimana handa pakafiriti kupata kayi tekelera ilii yayiweriti yakuwi, kabeliritwi toziya kapatiti kayi ndiri lupenyu lwa kugalambiziya shilii shakatenditi, ata pakakisakuliti kwa masozi.

[18] Mwenga msokiti ndiri kulugongu lwamuweza kulukola na lwalwakiti motu ama papawera na luwindu dunu na lipuga, [19] na liziwu lya mbalapi na liziwu lya visoweru. Walii yawapakiniriti liziwu ali waluwiti nawapikanira kayi shisoweru shimonga. [20] Toziya wadahiti ndiri kuhepelera lilagaliru lyalilaviyitwi, "Ata handa nkanyama pakashinkula lugongu alu, hakagumwi mabuwi mpaka kafuwi." [21] Goseri aga gawonekaniti gakutiliziya nentu, Musa kalongiti, "Nankutira na kubegema."

[22] Kumbiti mwenga msoka mulugongu lwa Sayuni, lushi lwa Mlungu yakawera na ukomu, Yerusalemu lwa kumpindi, kwakuweriti wantumintumi wa kumpindi yawawalangikika ndiri, munemeleri. [23] Msoka mulijojiniru likulu lya wantu wa Mlungu yawashemwa wiwuka wa kwanja, weni matawu gawu galembwa kumpindi. Mgoloka kulongolu kwa Mlungu yakawera mtoza gwa woseri, na kulongolu kwa rohu zya wantu waheri kulongolu kwa Mlungu yawatenditwi teratera. [24] Msoka kwa Yesu, yomberi ndo mkolaniziya mulipatanu lya syayi, na kwa mwazi gwakuwi gwagumyatiriti kuwera gutakula vitwatira viheri kuliku mwazi gwa Abeli.

[25] Su mulikali weri namwiza kulema kumpikinira ayu yakatakula na mwenga. Gambira walii yawalemiti kumpikinira ulii yakawaberiziyiti pasipanu walopoziwitwi ndiri, twenga hatudahi hashi kushapira handa patulema kumpikinira ulii yakatuberiziya kulawa kumpindi! [26] Mushipindi shilii liziwu libegiziyiti isi, kumbiti vinu kalagila, "Hanupabegiziyi pasipanu kayi kwa mala yimonga, pasipanu hera ndiri kumbiti na kumpindi

viraa." [27] Visoweru avi "kayi kwa mala yimonga" vyankutulanguziya kuwera vintu vyoseri
vyavinyawitwi havibegeziwi na kuwuka su visigali vilii vyavibegiziwa ndiri.
[28] Twenga, tulongi mayagashii, toziya twankuwanka ufalumi yawubegiziwa ndiri. Tuw-
eri na mayagashii na kumguwira Mlungu kwa ntambu yayimfiriziya, na kwa kuguwira na
lyoga, [29] toziya Mlungu gwetu nakaka ndo motu gwaguhalibisiya.

13

Ntambu yakumfiriziya Mlungu

[1] Mwendeleyi kulifilira shirongu. [2] Namulyaluwa kuwashemera wahenga, toziya kwa
kutenda hangu wantu wamonga wapatiti kuwashemera wantumintumi wa kumpindi
pota kuvimana. [3] Muwaholi walii yawatatilitwi gambira mtatirwa pamuhera na womberi.
Muwaholi walii yawatabika gambira mwenga mtabika pamuhera na womberi.
[4] Ndowa ifiruwa kupananwa ligoya na wantu woseri, mpalu pamuhera na mdala
wafiruwa kuwera waminika. Mlungu hakawatozi wandiyandiya na wahumba.
[5] Namuwera wantu wa kufira mpiya, mtosheki kuwera na vintu vyamuwera navi.
Mlungu mweni kalonga, "Hapeni nukuleki nakamu, ama hapeni nukwasi." [6] Toziya ayi
tuweza kulonga kwa ugangamala,
"Mtuwa ndo mtanga gwangu,
hapeni ntiri.
Muntu hakantendi shishi?"
[7] Muwaholi walongoziya wenu, yawawabwelerani Shisoweru sha Mlungu. Muliholi
ntambu yawakaliti na kuhowa, mjeri njimiru yawu. [8] Yesu Kristu ndo ulaa ulii lishu, leru
na mashaka goseri. [9] Namdankwa aku na aku na mafunda gamonga ga shihenga. Iherepa
kwa rohu zyetu kwanka ngangamalu kwa manemu, na kwa kujimira ndiri malagaliru ga
shiboga, muntu yoseri yakagafatiti malagaliru aga gamtanga ndiri.
[10] Twenga twana shitalawanda sha kutambikira sheni watambika wa lipamanda lya
Wayawudi lya kuguwira wahera nzyumi zya kuliya vintu vyakuwi. [11] Mtambika mkulu
gwa Shiyawudi kajegaga mwazi gwa wankanyama Pahala Pananagala Nentu na kugulaviya
tambiku ya kuwusiya vidoda, kumbiti vinofu vya wankanyama awa wavilunguziya kunja
kukambi. [12] Yesu vulaa katabikiti na kuhowa kunja kwa lushi, su kawapungi kwa
mwazi gwakuwi mweni wantu yawatenditi vidoda. [13] Su tumgenderi kunja kukambi na
twakatabisiwi ntambu yakatabisiwitwi yomberi. [14] Mana pasipanu twahera lushi lwa
mashaka goseri, kumbiti twankulusakula lulii lwalwiza. [15] Su kwa njira ya Yesu, tumlavilili
Mlungu tambiku zya zyuma mashaka goseri. Visoweru avi vya uzyumi ndo malaviwu
getu palii patulonga kuwera yomberi ndo Mtuwa. [16] Namulyaluwa kutenda maheri na
kulitanga, toziya azi ndo tambiku zyazimfiriziya Mlungu.
[17] Mnami na kuwapikinira walongoziya wenu na kukola malagaliru gawu, womberi
wankuzilolera rohu zya mwenga pota kutoka na hawalaviyi walanga ya utenderu wawu
kulongolu kwa Mlungu. Handa pamuwapikanira hawatendi lihengu lyawu kwa nemeleru,
handa ndala, hawawutendi kwa kwinginika, hangu hapeni iwatangi mwenga.
[18] Mtuluwili, twana unakaka handa twanayu nfiru iherepa toziya tufira kulikala makaliru
gaherepa muvitwatira vyoseri. [19] Na neni nuwaluwa nentu munduwili su mbuyi kwa
mwenga kanongola.

Maluwiru na malamusiwu ga upeleru

[20] Su Mlungu gwa ponga yakamzyukisiyiti Mtuwa gwetu Yesu, Mlolera Mkulu gwa
wakondolu toziya ya kwita mwazi gwakuwi gwa lipatanu lya mashaka goseri, [21] kawatendi
mkamali mukila shitwatira shiheri su mtendi mafiliru gakuwi na katutendi twenga
ntambu yayimfiriziya mweni kwa njira ya Yesu Kristu, ukwisa uweri kwa yomberi
mashaka goseri! Yina haa.
[22] Walongu, nuwaluwa vinu mwanki kwa uhepelera shisoweru ashi sha kuwapanana
moyu na alu ndo luhamba lufupi hera lyanuwalemberani. [23] Nfira muvimani handa mlongu

gwetu Timotewu wamvugulira kala. Handa pakasoka kanongola, hanizi pamuhera nayomberi kuwalola.

[24] Muwalamsiyi walongoziya wenu woseri pamuhera na wantu woseri wa Mlungu! Walongu wa isi ya Italiya wawalamsiya.

[25] Manemu ga Mlungu gaweri pamuhera na woseri mwenga.

LUHAMBA LWALULEMBITWI NA YAKOBU ULONGOLERU

Luhamba lwa Yakobu lulembitwi na muntu yakashemitwi Yakobu. Pamonga Yakobu kaweriti mlongu gwa Yesu, yakaweriti mlonguziya gwa shipinga sha kwanja sha wantu yawamjimira Yesu na kaweriti yumu gwa shyoteramotu sha Yerusalemu (Matendu 15:13). Muluhamba ntumintumi Paulu lwakawalembiriti Wagalatiya, kamshemiti Yakobu "mpanda" ya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, (Wagalatiya 2:9). Wabetula wajimira kuwera luhamba lwa Yakobu lulembitwi pamberi pa mivinja malongu muhanu Pakwiyuka Yesu. Kwanjira Yakobu pakaweriti mlonguziya gwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Yerusalemu, iwezekana yomberi kalulembiti pakalikaliti aku.

Yakobu kawalembiliriti "makabila lilongu na mbili yawapalanganiti aku na aku muisi zimonga" (1:1). Malembu ga Yakobu gawausu wantu woseri yawamjimira Yesu kumbiti matenderu ga visoweru "makabila lilongu na mbili" gatenda iwezikani kuwera Yakobu kawalembiliriti wantu wa Shiyawudi yawamjimiriti Yesu. Toziya luhamba luwera na lengu lya kusoka muvipinga vya wabetula wa ntambu zivuwa, na luwera na mafundu gavuwa. Yakobu kayoweriti nentu mukulinganira munjimiru na matendu kuwera njimiru ya nakaka yiwoneka mumatendu (2:17). Vulaa Yakobu kaberiziyiti kuusu kulanguziya ubagula kwa wantu yawawera walunda na wahushu (2:1-4) na kutugambira twenga tulililoli nentu kuusu galii gatuyowera (3:1-12).

Yagaweramu

Yakobu kankuwalamsiya wabetula wakuwi, mushipandi sha 1:1.

Shakapanu kankuwapanana moyu wantu yawamjimira Yesu kuhepelera pawawera muntabiku, shipandi sha 1:2-27

Yomberi kalonga ntambu yaiwera na mana kwa njimiru kulanguziwa kupitira matendu, shipandi sha 2:1-26.

Pa aga kalonga makakala ga visoweru ntambu yaviwera kuwera, shipandi sha 3:1-12.

Su Yakobu kankutakulira luhala lwa Mlungu luwera ntambu yingi na luhala lwa wantu wa pasipanu, shipandi sha 3:13 mpaka shipandi sha 4:10.

Yomberi kankuwaberiziya wabetula wakuwi nawalitumba, shipandi sha 4:11 mpaka shipandi sha 5:6.

Yakobu kankumalilira luhamba lwakuwi kwa kuwapanana malagaliru ga ujumula, shipandi sha 5:7-20.

Malamusiwu

1 Neni Yakobu, ntumintumi gwa Mlungu na gwa Mtuwa Yesu Kristu, nuwalembera
mwenga makabila lilongu na mawili ga Israeli yagaweriti kila pahala pasipanu! Nuwalam-
siya.

Kujimira na luhala

2 Walongu wangu, muliholi kuwera na nemeleru nakamu pampatwa na majeru ga
ntambu yingiyingi, 3 muvimana handa kujerwa kwa njimiru yenu hayiwapanani uhepel-
era. 4 Muweri na unakaka kuwera uhepelera wenu hawumalili lihengu mngati mwenu,
mpati kuwera teratera na wagangamala pota kupungukiwa shoseri. 5 Kumbiti handa
yumu gwenu kahera luhala, su kafiruwa kumluwa Mlungu, nayomberi hakamupanani,
toziya Mlungu kawapanani woseri kwa uvuwa na kwa mawoku mawili. 6 Kumbiti kafiluwa
kuluwa kwa njimiru pota na shashatika. Muntu yakawera na shashatika ndo kawera
gambira makupala ga mubahali, geni gasukumwa na kwaswakwaswa na lipuga. 7 Su muntu
yakawera na maholu gingi, nakalihola kuwera kapata shoseri shilii kulawa kwa Mtuwa.
8 Toziya muntu yakawera na maholu gingi, kagalambuka galambuka munjira zyakuwi.

Uhushu na Ulunda

[9] Mlongu yakawera muhushu, kafiruwa kunemelera kwa kukweniziwa kwakuwi,
[10] nayomberi mlunda kafiruwa kunemelera kwa kusulusiwa kwakuwi, toziya mlunda
hakawuki gambira uluwa wa kuntundu. [11] Mshenji gulawira na kwa livuki lyakuwi likalipa
liyumiziya vimeru, na uluwa wakuwi utuluka na uherepa wakuwi woseri upera. Ntambu
iraa ayi mlunda nayomberi akagamiziwi mumahengu gakuwi.

Vitwatira vya kujerwa

[12] Mbaka muntu yakasigala mwaminika mumajeru, toziya pakahepelera, hakanki li-
jenjeri lyakuwi, ukomu ulii Mlungu wakawalagiliti walii yawamfira. [13] Handa muntu
pakajerwa nakalonga, "Njerwa na Mlungu!" Toziya Mlungu hapeni kajerwi na ukondola,
ama hapeni kamujeri muntu yoseri. [14] Kumbiti muntu kazyangalirwa pakanikwa na
kugomuziwa na matamata zyakuwi zidoda. [15] Shakapanu matamata payiwula ilera vidoda,
na vidoda pavikamala vilera kuhowa.

[16] Walongu wangu yanuwafira, muntu nakawapayira! [17] Kila lifupu liherepa na lya-
likamilika lilawa kumpindi kwa Mlungu Tati, yakanyawiti miweru yoseri yaiwera kulyera.
Mlungu hapeni kagalambuki ama kuwera na ntambu ya kugalambuka. [18] Kwa kufira
kwakuwi mweni katupananiti ukomu kwa shisoweru shakuwi shanakaka, su tuweri
gambira mabenu ga kwanja pakati pa viwumbi vyakuwi.

Kushipikinira na kushijimira shisoweru sha Mlungu

[19] Walongu wangu yanuwafira, mushiholi shisoweru ashi, kila muntu kapikaniri
kamkamu, kumbiti nakalopokera kulonga ama kukalala. [20] Muntu yakawera na maya
kaweza ndiri kutenda galii yagamfiriziya Mlungu yagawera ga nakaka. [21] Hangu, muleki
kutali vitwatira vyoseri vidoda na matendu madoda gavuwa gageneya, mumjimiri Mlungu
na kwanka shisoweru shashiyalitwi mumyoyu mwenu, na shiweza kuwalopoziya.

[22] Namulipayira mwaweni kwa kupikinira hera shisoweru sha Mlungu, su mtendi
ntambu yashilonga. [23] Toziya muntu yakapikanira hera shisoweru pota kutenda ntambu
yashilonga, kalifana na muntu yakalilola sheni shakuwi mweni mushiloleru. [24] Kalilolaga,
shakapanu kagenda zyakuwi, na katepu kalyaluwa ntambu yakawera. [25] Kumbiti muntu
yakalilola weri lilagaliru teratera lyaliwapanana wantu ulekeru, na yakendereya kulikol-
era, na kulipikanira ndiri hera na shakapanu kulilyaluwa, kumbiti kalitenda nakamu,
muntu ayu hakatekelerwi mukila shintu shakatenda. [26] Handa muntu pakalishera kuwera
yomberi ndo muntu gwa njira ya kumfata Mlungu, kumbiti kaweza ndiri kululewelera
lulimi lwakuwi, su kalipayira mweni, na njira yakuwi ya kumfata Mlungu yahera mota.

[27] Njira yaiherepa ya kumfata Mlungu na yahera likosa kulongolu kwa Mlungu Tati
ndo ayi. Kuwatanga washiwa na wakenja mutabu zyawu, na kulilolera weri weni
nawudodisiwa pasipanu.

2

Ukalipira kuusu ubagula

[1] Walongu wangu yamumjimira Mtuwa gwetu Yesu Kristu yakawera na ukwisa, na-
mulanguziya ubagula kwa wantu. [2] Tulongi muntu yumu mweni kavala peti zya zahabu
na nguwu ziherepa kingira mukuliwona kwenu, na palaa palii kingira muntu muhushu
yakavaliti nguwu zidoda, [3] payiwera hammupanani ligoya nentu ulii yakavaliti nguwu zya
kuherepa na kumgambira, "Gulivagi panu pahala paherepa," na kumgambira muhushu
ulii, "Gwenga, gugoloki kulii, ama gulivagi pasi." [4] Hashi, awu uwera ndiri ubagula pakati
penu? Hashi, na utoza wenu hawulawirani ndiri mumaholu madoda?

[5] Walongu wangu yanuwafira, mupikaniri! Mlungu kawasyagula wantu wahushu
pasipanu su wapati kuwera walunda munjimiru na kwanka ufalumi Mlungu yakawalagiriti
walii yawamfira. [6] Kumbiti mwenga mwankuwabeza wantu wahushu! Hashi, walunda
ndo walii ndiri yawawayonera na kuwajega kushyotera motu? [7] Awa ndo walaa walii
yawalihigilanga litawu lilii liherepa nentu lya Mtuwa ulii mwenga ndo wantu wakuwi.

[8] Handa pamulitenda weri lilagaliru lilii lya shifalumi ntambu yailembitwi Mu-
malembu Mananagala, "Gumfiri muyagu ntambu yagulifira gumweni," mwankutenda

weri. [9] Kumbiti pamuwabagula wantu, su mwankutenda vidoda, na lilagaliru lya Mlungu
liwatoza kuwera mwenga mkosa. [10] Muntu yakalilema lagaliru limu Mumalagaliru ga
Mlungu, hakaweri na likosa lya kugalema Malagaliru goseri. [11] Toziya ulii yakalongiti
"Naguhumba," kalongiti vulaa "Nagulaga." Su ata paguhumba ndiri kumbiti gulaga,
gwenga gugalema Malagaliru goseri ga Mlungu. [12] Su mulongi na kutenda gambira wantu
hawatozwi kwa malagaliru ga Mlungu yagajega ulekeru. [13] Toziya Mlungu hapeni kaweri
na lusungu pakamtoza muntu yakawera ndiri na lusungu. Kumbiti lusungu lwa Mlungu
lukangi utoza.

Njimira pota matendu ifaa ndiri

[14] Walongu wangu, kwana mota gaa handa muntu pakalonga kawera na njimiru kumbiti
kalanguziya ndiri kwa matendu? Kujimira aku kuweza hashi kumlopoziya? [15] Payiwera
mlongu tunga mpalu ama mdala kahera nguwu ama shiboga, [16] hayiwatangi shishi
kuwagambira awa, "Mgendi kwa ponga mukayoteri motu na kwikuta," pota kuwapanana
nfiru zyawu zya makaliru? [17] Ntambu iraa hayi, njimiru gweka yakuwi pota vitendu ifuwa.
[18] Kumbiti muntu kaweza kulonga, "Muntu yumu kawera na njimiru na muntu gwingi
kawera na matendu" Hanankuli, "Gunanguziyi vilii muntu ntambu yakaweza kuwera na
njimiru pota na matendu. Neni hanukulanguziyi njimiru yangu kwa matendu." [19] Hashi,
gwenga gujimira kuwera kwana Mlungu yumu? Teratera! Kumbiti ata washamshera
wajimira ali, na kulendemera kwa lyoga. [20] Mzigizigi gwenga! Hashi, gufira kulanguziwa
kuwera njimiru pota matendu ihowa? [21] Hashi, Aburahamu mbuyi gwetu kapata hashi
kujimirwa kuwera mkamilika kulongolu kwa Mlungu? Kwa matendu gakuwi, shipindi
pakamlaviyiti tambiku Isaka mwana gwakuwi pashitalawanda sha kutambikira. [22] Guwona
kuwera njimiru yakuwi matendu gakuwi gatendikiti pamuhera, na njimiru yakuwi iweriti
teratera kwa shilii shakatenditi. [23] Na Malembu Mananagala gatimiya ntambu yagalonga,
"Aburahamu kamjimiriti Mlungu, su kwa njimiru yakuwi yomberi kajimiritwi kuwera
muheri kulongolu kwa Mlungu," na Aburahamu kashemitwi ganja gwa Mlungu. [24] Su
mwona kuwera muntu kajimirwa ndiri kuwera mkamilika kulongolu kwa Mlungu kwa
njimiru yakuwi hera kumbiti kwa matendu gakuwi.
[25] Ntambu iraa ilii, kwa ulii mndiyandiya Rahabu, yomberi kajimiritwi na Mlungu
kuwera mkamilika toziya yomberi kawashemiriti walolalola na kuwatanga wagendi zyawu
kwa kupitira njira imonga.
[26] Su, handa vilii nshimba pota rohu ihowa, ntambu iraa ilii njimiru pota matendu ifuwa.

3

Kulukolamlima lulimi

[1] Walongu wangu, pakati penu namuwera wafunda wavuwa, toziya muvimana kuwera
twenga wafunda hatupati utoza mkulu nentu kuliku wantu wamonga. [2] Twenga twawoseri
tulikwala muvitwatira vivuwa. Handa muntu yoseri kakosa ndiri nakamu muvisoweru
vyakalonga, yomberi ndo muntu mkamilika na kaweza kuyilongoziya nshimba yakuwi
yoseri. [3] Twenga tumtulira falasi mumlomu mwakuwi ngoyi zya kumlonguziya su
katujimiri, na kwa njira ayi tuweza kumlonguziya kwoseri kwatufira. [4] Mtumbwi mkulu
nentu yagushemwa meli, tembera ndo mkulu nentu, guweza kugalambuziwa kwa nkafi
ndidini, na igenda kwoseri mlongoziya kwakafira. [5] Ntambu iraa ayi, lulimi tembera
luwera shiwungiru shididini sha nshimba, lulitumbira makulu nentu. Motu mdidini
guweza kulunguziya lidowi likulu. [6] Na lulimi lulifana na motu. Lulimi luwera shipandi
shimu sha makondola ga ntambu yoseri pakati pa viwungiru vya nshimba. Iumemiziya
nshimba yoseri na luyaka motu yagulawa mumotu gwa Jehanamu. [7] Muntu kaweza kufuga
na kafuga kala viwumbi vya ntambu zoseri, wankanyama wa lidowi na wampongu na
wanjoka na viwumbi vya kubahali. [8] Kumbiti kwahera muntu yakaweza kulukolamlima
lulimi lyalulifana na nkanyama. Lulimi luwera shintu shidoda, hapeni gulukolimlima
na lumema usungu wawulaga. [9] Kwa lulimi twenga tulonga mayagashii kwa Mtuwa na
Tati gwetu. Kwa lulimi lulaa alu twawapangira wantu, wantu yawaumbwa kwa ntambu

ya Mlungu. [10] Visoweru vya kupetera mashi na vya kulapira vilawa mumlomu gumu.
Walongu wangu vitwatira avi vifiruwa ndiri kuwera hangu. [11] Hashi, mbwiru yimu iweza
kulaviya mashi ganoga na mashi ga munu pamuhera? [12] Walongu wangu, mtera gwa
mkuyu guweza kulera embi? Ama, mwembi guweza kulera kuyu? Ndala, mbwiru ya mashi
ga munu gaweza ndiri kulaviya mashi ganoga.

Luhala lwalulawa kumpindi kwa Mlungu

[13] Hashi, ndo gaa yakawera na luhala na mahala pakati pamwenga? Su kalanguziyi
shitwatira ashi kwa mgenderanu gwakuwi guherepa na kwa matendu gakuwi maheri
yagatendeka kwa unanaga na luhala. [14] Kumbiti payiwera myoyu yenu imema weya
wawuhanganyika na utama na shuki na kulifira mweni, su namulizyuma na kugalambula
unakaka kuwera upayira. [15] Mahala ga tambu ayi galawa ndiri kumpindi, mahala aga ndo
ga pasipanu, na ga shinshimba, kayi ndo ga shishetani. [16] Toziya poseri papawera na
weya na kulifira mweni, panu pawera na ndewu na kila ntambu zya ukondola. [17] Kumbiti
luhala lwalulawa kumpindi kwa Mlungu, kwanja ndo luherepa na lufira ponga na unanaga
na upikinira na lumema lusungu na lulera mabwajubwaju ga matendu gaherepa na
lwahera ubagula ama ufyangu. [18] Vitwatira vyavimfiriziya Mlungu vilawirana na mbeyu
zyaziyalitwi muponga, zyaziyalitwi na wantu yawajega ponga.

4

Uganja kwa vitwatira vya pasipanu

[1] Ngondu na makomangu pakati pa mwenga vilawa koshi? Vilawa mumatamata
zyenu zidoda zyazilikomanga kila mala munshimba mwenu. [2] Mfira vintu kumbiti
muvipata ndiri, su mwa kala kulaga, mfira nentu kupata vintu kumbiti muvipata ndiri.
Su mwankulitenderana ngondu na kulikomanga. Mpata ndiri shilii shamfira toziya
mushiluwa ndiri kwa Mlungu. [3] Na pamluwa mpata ndiri toziya mluwa kwa nfiru idoda,
mluwa su mpati kufiriziya matamata zyenu. [4] Mwenga wantu yamuwera ndiri waminika,
hashi, muvimana ndiri kuwera ganja gwa pasipanu ndo kuwera mngondu gwa Mlungu?
Yoseri yakafira kuwera ganja gwa vitwatira vya pasipanu kalitenda kuwera mngondu gwa
Mlungu. [5] Ama namulihola kuwera Malembu Mananagala gahera unakaka pagalonga,
"Rohu ulii Mlungu yakamtula mngati mwetu kawera na weya ng'anji." [6] Kumbiti manemu
gatupananwa na Mlungu gawera na makakala nentu, ntambu yagalonga Malembu
Mananagala, "Mlungu kawasinga wantu yawawera na malingisi kumbiti kawalanguziya
manemu wantu yawawera wananaga."

[7] Su mumjimiri Mlungu, mumsingi Shetani, nayomberi hakawatiri. [8] Mumsegeleri
Mlungu, nayomberi hakawasegeleri mwenga. Mguluri mawoku genu mwenga yamutenda
vidoda! Muyipungi myoyu yenu mwenga wafyangu! [9] Muweri na hinginiku, mlili na
kudaya. Kuseka kwa mwenga kuweri kulila, na nemeleru ya mwenga iweri hinginiku.
[10] Mulinanagaziyi kulongolu kwa Mtuwa, nayomberi hakawanyasuli.

Mabereziwu ga kumtoza muyagu

[11] Walongu, namulitakulirana madoda maweni kwa mwenga. Yakamtakulira madoda
mlongu gwakuwi ama kumtoza, muntu ayu kalitakulira madoda na kulitoza Lilagaliru
lya Mlungu. Pagulitoza Lilagaliru lya Mlungu, su gwenga gulijimira ndiri Lilagaliru lya
Mlungu kumbiti gulitoza. [12] Mlungu gweka yakuwi ndo yakatula Lilagaliru na kutoza. Ndo
gweka yakuwi hera yakaweza kulopoziya na kwagamiziya. Su gwenga gwa gaa ata gumtozi
muyagu?

Mabereziwu ga kuwera na malingisu

[13] Su vinu mpikaniri mwenga yamlonga, "Leru ama shirawu hatugendi mulushi tunga
na kulikala aku kwa shipindi sha shinja shoseri, hatuwuzi vintu na kupata mota."
[14] Mwenga muvimana ndiri ata makaliru genu ntambu hagaweri shirawu! Mwenga
mulifana na lifukafuka lyalilawira kwa shipindi shididini hera na kuwuka kayi. [15] Ira

memfiriziwi kulonga, “Mtuwa pakafira hatulikali na kutenda ashi ama shilii.” [16] Kumbiti
vinu mwankulidumba na kulitumba, matumbiru ga ntambu yoseri ayi ndo madoda.
[17] Su muntu yakamana kutenda maheri na pakaleka kutenda, kankutenda vidoda.

5

Mabereziwu kwa walunda

[1] Su vinu mpikaniri mwenga walunda! Mulili na kudaya toziya ya ntabiku yayifira
kuwapata. [2] Lunda zyenu ziwola, na nguwu zya zyenu waziliya wameyi. [3] Zahabu zyenu
na mpiya ziwera kutu, na kutu ayi hayiwapitauliri, na yeni hayilii nshimba zyenu gambira
motu. Mwenga mlimatira lunda mumashaka aga ga upeleru! [4] Msinda kuwalipa shibena
mgongu yawatenda mahengu mumalambu genu. Mpikaniri malalamiku gawu! Kulila
kwa awa yawabena malambu kusoka mumakutu ga Mtuwa yakawera na uwezu. [5] Mulikala
pasipanu mumakaliru ga kulinemeliziya na ga anasa. Mulinenepeziya kala maweni kwa
lishaka lya kulikitulwa. [6] Muwatoziti wantu yawamfiriziya Mlungu na kuwalaga, womberi
wawabeleriti ndiri mwenga!

Kumluwa Mlungu kwa njimiru

[7] Su walongu wangu, muhepeleri mpaka Mtuwa pakiza. Muloli yakalima ntambu
yakahepelera kwa kuhepera vimeru vyakuwi vilaviyi mabenu gagafiruwa nentu. Yomberi
kahepelera kwa kuhepera kwanjira vula zya kuyalira mpaka vula zya upeleru. [8] Namwenga
vulaa mfiruwa kuhepelera, mgoloki weri munjimiru yenu toziya lishaka lya kusoka
kwakuwi Mtuwa lyapakwegera.
[9] Walongu wangu, namuhinginika maweni gweka namwiza kutozwa na Mlungu.
Yomberi ndo mtoza yakapakwegera, kapamlayangu. [10] Walongu wangu, pamufira kuwona
uhepelera ntambu yawuwera muntabika, muliholi wambuyi wa Mlungu, watakuliti kwa
uwezu wa Mtuwa. [11] Tuwashema womberi mbaka toziya wahepeleriti. Mpikaniriti
visoweru vya uhepelera wa Ayubu, na muvimana ntambu Mtuwa yakamtenderiti muu-
peleru. Toziya Mtuwa kamema lusungu na manemu.
[12] Walongu wangu, pa goseri aga namulirapa kumpindi ama kwa pasipanu ama kwa
shintu shimonga shoseri. Mlongi “Yina” pamfira kulonga yina na “Ndala” pamfira
kulonga ndala, su hapeni mtozwi na Mlungu.
[13] Hashi, kwana muntu yoseri pakati penu yakawera na ntabiku? Kafiruwa kamluwi
Mlungu. Ama kwana muntu yakawera na nemeleru? Kimbi lwimbu lwa uzyumi.
[14] Hashi, kwana mlweri pakati pamwenga? Kafiruwa kawashemi wazewi wa shipinga sha
wantu yawamjimira Yesu, nawomberi hawamluwiri kwa Mlungu na kumswaga lipaki kwa
litawu lya Mtuwa. [15] Nawomberi pawaluwa kwa njimiru, mlweri ulii hakaponi, toziya
Mtuwa hakamuwuziliri ukomu wakuwi. Na handa kaweriti katenditi vidoda vyoseri vilii,
hakalekiziwi. [16] Su muligambiri kuleka vidoda vyamtenditi maweni gweka na muliluwili
kwa Mlungu maweni gweka su mpati kuponiziwa. Maluwa ga muntu muheri, gawera na
makakala ga kutenda mavuwa. [17] Eliya kaweriti muntu gambira twenga. Yomberi kaluwiti
kwa kugangamala vula nayitowa, na vula itowiti ndiri paisi kwa shipindi sha vinja vitatu
na nusu. [18] Shakapanu kaluwiti kayi na mpindi itowiti vula na isi imeriziya viboga vyakuwi.
[19] Walongu wangu, muntu yumu penu pakagamira kutali na unakaka, na muntu gwingi
pakamwuziya, [20] muvimani kuwera ulii yakamwuziya muntu yakawera na vidoda kulawa
munjira ya upotuziya, hakailopoziyi rohu ya muntu ulii kulawa mukuhowa na vidoda
vivuwa havilekiziwi na Mungu.

LUHAMBA LWA KWANJA LWA PETERU ULONGOLERU

Luhamba lwa kwanja lwa Peteru lulembitwi na ntumintumi Peteru. Peteru kanjiti luhamba lwakuwi kwa kulonga mweni kagaa na gaa yakamlembiliriti. Mweni kawalembiliriti wantu woseri yawamjimira Yesu yawawera wahenga mupasipanu (1Pet1:1). Yomberi katenditi hangu kwa wabetula wakuwi mala zivuwa kulanguziya mweni ndo yakalulembiti toziya luhamba alu lulifana na luhamba lwa Paulu kwa Waefesu, wantu wavuwa wajimira kuwera luhamba alu lwa kwanja lwa Peteru lulembitwi pa lulii lwa Waefesu pakwegera na mushinja sha malongu sita na muhanu Pakwiyuka Yesu. Peteru kalulembiti luhamba alu pakawera Rumi pakapashemiti Babuloni (5:13).

Peteru kalongiti kuwera kalembiti luhamba alu kwa nfiru ya "kukupanana moyu gwenga na kuwapitawulira kuwera aga ndo manemu ga nakaka ga Mlungu" (5:12). Kwana malinganiru mavuwa pakati pa luhamba lwa kwanja lwa Peteru 2:11-3:7 na Waefesu 5:18-6:9 na Wakolosayi 3:18-4:6. Vipandi vyoseri vitatu vyankuyowelera kuusu ulongu wa kaya na kuujimira ulonguziya. Yomberi viraa kankuwapanana moyu wantu yawamjimira Yesu kuhepelera pawawera muntabiku toziya upeleru wapakwegera, shipandi sha 4:1

Yagaweramu

Peteru kankulimaniziya kuwagambiziya wabetula wakuwi, shipandi sha 1:1-2

Shakapanu kankulonga mayagashii kwa Mlungu kwa ulopoziya woseri wantu yawajimira Yesu waupata na ntambu yauwera na mana mumakaliru gawu, shipandi sha 1:3-2:10

Kayi kankuwagambiziya wantu yawamjimira Yesu ntambu yakulikala weri pasipanu na kutakulira uganja wapakwegera wa mpalu na mdala gwakuwi na mmanda na mtuwa gwakuwi, shipandi sha 2:11-4:11

Shakapanu Peteru kankuwapanana moyu kuhepelera pawawera muntabiku, shipandi sha 4:12-5:11

Kankulumalilira luhamba lwakuwi, shipandi sha 5:12-14

Malamusiwu

1 Neni Peteru, ntumintumi gwa Yesu Kristu, nankuwalembera mwenga wantu
yawasyagulitwi na Mlungu Tati, wantu yampalanganyikiti na kulikala gambira watugira
isi aku Pontu na Galatiya na Kapadokiya na Asiya na Bituniya. 2 Mlungu Tati kawasyaguliti
mwenga kulawirana na ntambu yakafira mweni, na mpungwa kwa Rohu, mpati kumjimira
Yesu Kristu na kumishirwa kwa mwazi gwakuwi.

Manemu na ponga gavuwa gaweri pamuhera na mwenga.

Litumbiru lyanakaka

3 Tumkwisi Mlungu na Tati gwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu! Kwa lusungu lwakuwi
likulu katupanana twenga ukomu wa syayi kwa kumzyukisiya Yesu Kristu. Katupanana
litumbiru lyanakaka, 4 su twankulolera uhala wa matekeleru ga Mlungu, matekeleru
yagawola ndiri na yagahera uhakata na galii yaganyala ndiri. Mlungu kawatulira
kumpindi matekeleru aga. 5 Na mwenga mlolerwa weri na makakala ga Mlungu kwa njira
ya njimiru toziya ya ulopoziya yauwera kala kugubutulwa mumashaka ga upeleru.

6 Munemeleri mushitwatira ashi, paiwera vinu kwa shipindi shididini hamfiruwi
kuhinginiki toziya ya majeru ga ntambu yingiyingi yamtabika. 7 Majeru aga lengu
lyakuwi ndo kulanguziya nakaka njimiru yenu, yaiwera na mana nentu kuliku zahabu
yeni tembera ata payiwora ijerisiwa kwa motu. Toziya ayi mwenga hampati uzyumi
na ligoya na ukwisa, lishaka lilii Yesu Kristu pakagubutulwa. 8 Mwenga mwankumfira
yomberi tembera mumwoniti ndiri, na mumjimira tembera mumwona ndiri vinu. Su

munemelera kwa ukwisa yawutakulika ndiri, [9] toziya mwankuwanka ulopoziya wa rohu
zyenu, wawuwera lengu lya njimiru yenu.
[10] Wambuyi wa Mlungu yawatungiti kuusu manemu geni hagaweri ga nakaka kwa
mwenga, wasakuliti na kukosiya kosiya kuusu ulopoziya awu, [11] womberi wafiriti kushi-
mana shipindi na ntambu yashiwera, shipindi pakatakuliti Rohu gwa Kristu yakawer-
iti mngati mwawu, pakatunga kuusu ntabika hayimpati Kristu na ukwisa yawuwiza.
[12] Mlungu kawagubututiriti wambuyi wakuwi kuwera ujumbi ulii yawaubweriti, walibwele-
riti ndiri weni kumbiti wawabweleriti mwenga Shisoweru Shiwagira kwa makakala ga
Rohu Mnanagala yakatumitwi kulawa kumpindi kwa Mlungu, lihengu ali liwera ndiri na
mota yawu weni kumbiti kwajili ya mwenga. Ata wantumintumi wa kumpindi mewafiri
kuvimana vitwatira avi.

Waumini wafiruwa walikali makaliru mananagala

[13] Su muweri kala nakamu na kulikala masu. Mlituli litumbiru lyenu lyoseri mu-
manemu galii hampananwi shipindi Yesu Kristu pakagubutulwa. [14] Gambira wana wa
Mlungu yawajimira, namujimira nakamu kufata kayi matamata zidoda zyamuweriti
nazu pamuwumaniti ndiri unakaka wa Mlungu. [15] Kumbiti yomberi yakawashemiti ndo
mnanagala, su mwenga muweri wananagala muvyoseri vyamutenda. [16] Toziya Malembu
Mananagala galembwa, "Muweri wananagala toziya neni ndo mnanagala."
[17] Pamumkanda Mlungu, mwenga mumshema Tati. Su muvimani kuwera yomberi kam-
toza kila yumu kulawirana na matendu gakuwi pota kubagula, mwendereyi kumjimira
Mlungu pamulikala gambira wahenga pasipanu. [18] Toziya muvimana kuwera mwenga
mlopoziwitwi mumgenderanu gwenu yagufaa ndiri yagumuwankiti kulawa kwa wazewi
wenu. Kumbiti mlopoziwiti ndiri kwa vintu vyaviharabika, kwa mpiya ama zahabu,
[19] kumbiti kwa mwazi gwa mana nentu gwa Kristu, yakaweriti gambira mwana kondolu
yakahera shilema ama lidowa. [20] Yomberi kasyagulitwi na Mlungu pamberi pa kunyawa
pasipanu, kumbiti kagubutulitwi mumashaka aga ga upeleru toziya ya mwenga. [21] Kwa
njira yakuwi mwenga mwankumjimira Mlungu yakamzyukisiyiti na kumpanana ukwisa,
su njimiru yenu na litumbiru lyenu viwera kwa Mlungu.
[22] Vinu mwenga mulipunga maweni kwa kuujimira unakaka, su mwenga muwafira
nakaka wayenu pota na ufyangu, su mulifiri nakamu kwa moyu gwoseri. [23] Toziya
mpananitwi ukomu wa syayi, ulii yawulawiti ndiri mumbeyu yayiharabika, kumbiti
kulawa mumbeyu yayiharabika ndiri kwa njira ya ujumbi wa Mlungu yawuwera ukomu
na wa mashaka goseri. [24] Malembu Mananagala ntambu yagalonga,
"Kila muntu kalifana na mahamba,
na ukwisa wakuwi woseri ulifana na uluwa wa mahamba.
Mahamba ganyala, na uluwa utuluka. [25] Kumbiti ujumbi wa Mtuwa ulikala mashaka
goseri."
Ujumbi awu ndo Shisoweru Shiwagira shamubweleritwi.

2

Libuwi lyaliwera likomu

[1] Su muleki ukondola woseri na upayira na ufyangu na weya na kila ntambu zya
kutakulirana madoda. [2] Gambira wana wanonu ntambu yawafira maweri, mfiruwa kuwera
na mata ga maweri geni ga shirohu, su kwa aga mpati kukula muulopoziya wenu. [3] Vinu
mwenga muvimana kuwera Mtuwa ndo muheri.
[4] Su mumgenderi Mtuwa, libuwi lya ukomu lyalilemitwi na wantu, kumbiti kulongolu
kwa Mlungu ndo libuwi lyalisyagulitwi na lya mana nentu. [5] Na mwenga vulaa, gambira
mabuwi yagawera makomu, munyawiwa muweri numba ya shirohu kweni aku hamten-
deri ntambu mtambika gwa shirohu pakalaviya tambiku zya shirohu zyazijimirwa na
Mlungu kupitira Yesu Kristu. [6] Toziya Mumalembu Mananagala galembitwi,
"Guloli, nankutula libuwi aku Sayuni,
libuwi lya lyanjiru lya mupembi lyalisyagulitwi na lya mana nentu,

na muntu yoseri yakamjimira yomberi hapeni kasoniziwi.” [7] Kwa mwenga yamujimira,
libuwi ali lyana mana nentu. Kumbiti kwa walii yawajimira ndiri, Malembu
Mananagala ntambu yagalonga,
“Libuwi lyawalilemiti wanyawa numba, liwera libuwi lyaliwera na mana kuliku goseri,”
[8] kayi galonga,
“Libuwi ali ndo wantu hawalikwali,
litalawu haliwatendi womberi waguwi.”
Womberi walikwala toziya wajimira ndiri ujumbi wa Mlungu, na hangu ndo ntambu yawapangiwitwi kwanjira kwanja. [9] Kumbiti mwenga ndo lukolu lwalusyagulwa na utambika wa shifalumi na shipinga sha wantu wananagala na wantu wakuwi Mlungu, yamushemitwi kubwera matendu makulu gakulikangasha ga Mlungu, yakawashemiti kulawa muluwindu na kuwayingiziya muulangala wakuwi wa kulikangasha. [10] Shipindi shimu, mwenga muwera ndiri wantu wa Mlungu, kumbiti vinu mwenga muwera wantu wakuwi, shipindi shimu muwoneritwi ndiri lusungu na Mlungu, kumbiti vinu muwonerwa lusungu.

Mulikali gambira wamanda wa Mlungu

[11] Waganja wangu, nuwahiga nentu mwenga gambira wahenga na yawapita pasipanu! Muleki matamata zidoda zyazisingana na rohu zyenu. [12] Mfiruwa kuwera na mgenderanu guherepa nentu pakati pa wantu yawamumana ndiri Mlungu su ata pawawatakulira mtenda madoda wawezi kugamana matendu genu maheri, su wamkwisi Mlungu lishaka lya kwiza kuwatoza wantu.

[13] Su muwajimiri walongoziya woseri wa wantu toziya ya Mtuwa, ujimira kwa mfalumi yakaweriti mkolamlima mkulu, [14] ama ujimira kwa walongoziya wa mikowa, weni yawasyagulitwi nayomberi kuwatoza yawatenda madoda na kuwazyuma yawatenda gaherepa. [15] Toziya Mlungu kankufira mwenga kwa matendu genu maheri gamtenda, muwanyamaliziyi wantu wazigizigi yawahera mahala. [16] Mulikali gambira wantu walekeru, kumbiti namuwutendera ulekeru wenu kuwufifa ukondola, kumbiti mulikali gambira wantumintumi wa Mlungu. [17] Muwapanani ligoya wantu woseri. Muwafiri walongu wenu waumini na mmupanani ligoya Mlungu. Mmupanani ligoya mfalumi.

Mfanu gwa ntabiku ya Kristu

[18] Mwenga wantumintumi wa ukaya, muwajimiri watuwa wenu kwa ligoya lyoseri, yawawera waheri na yawawera wapoli, muwajimiri ata walii yawakalaziya. [19] Toziya handa muhepelera kutama kwa ntabiku yamfiruwa ndiri toziya muvimana handa Mlungu kafira hangu, su Mlungu hakawatuli weri. [20] Hamupati shishi pamuhepelera makomangu gamfiruwa toziya ya vidoda vyamtenda? Kumbiti handa pamuhepelera ntabiku ata paiweri mtenda maheri, Mlungu hakafiriziwi na mwenga. [21] Aga ndo gamshemiritwi, Kristu mweni katabikiti toziya ya mwenga, na kawalekerani mfanu, su mtendi ntambu yakatenditi mweni. [22] Yomberi katenditi ndiri vidoda, ama katakuliti ndiri upayira woseri. [23] Pawamwigiliti yomberi kawankula ndiri kwa kwigila, pakapatiti ntabiku yomberi kalaviyiti ndiri vitiriziwu, su kagatuliti matumbiru gakuwi kwa Mlungu, mtoza gwa teratera. [24] Yomberi mweni kavipapiti vidoda vyetu munshimba mwakuwi pakapingikitwi palupingika, su tuleki kutenda vidoda na kulikala makaliru gagamfiriziya Mlungu, na kwa vironda vyakuwi mwenga mponiziwitwi. [25] Mwenga muweriti gambira wakondolu yawaweriti wagamira, kumbiti vinu mumuwuyira Mlolera na yakawulolera ukomu wenu.

3

Wapalu na wadala

[1] Namwenga wadala, mlituli pasi pa uwezu wa wapalu wenu, su handa kwana wapalu woseri yawajimira ndiri shisoweru sha Mlungu, wapati kujimira kwa kuguwona mgenderanu gwenu. Hayiweri ndiri kwa mwenga mpaka kutakula shisoweru, [2] toziya hawawoni ntambu mgenderanu gwenu yaguwera guherepa na gwa ligoya. [3] Kuliheripiziya kwa mwenga namtumbira vitwatira vya kunja, gambira ntambu zya kudukusa viri zya

maringisu nentu na kuvala vintu vya zahabu na nguwu zya beyi nkulu. [4] Su uherepa
wenu ufiruwa kulawirana na ntambu ya mngati mwa untu wa nakaka, uherepa yawunyala
ndiri wa uheri na unyamaliru wa rohu, weni ndo wa mana nentu palongolu pa Mlungu.
[5] Hangu ndo ntambu yawaliherepiziyiti pamakashu wadala wananagala yawamguwiriti na
kumtumbira Mlungu kwa kulitula pasi pa wapalu wawu, [6] gambira Sara ntambu yakalituliti
pasi pa Aburahamu na kumshema yomberi mtuwa gwakuwi. Mwenga muwera vinu
wahinga wakuwi handa pamutenda gaherepa pota kutiliziwa shintu shoseri.
[7] Ntambu iraa ayi mwenga wapalu, mulikali na wadala wenu kwa mahala, muwapanani
ligoya pamuvimana kuwera womberi wawera legilegi na ntambu yawawera wahala
pamuhera na mwenga manemu ga ukomu, mtendi hangu su kwahera shintu hashileweleri
maluwa genu kwa Mlungu.

Kutabika toziya ya kutenda maheri

[8] Upeleru, mwenga mwawoseri mfiruwa kuwera na moyu gumu na pamuliwonera
lusungu maweni mwenga na muweri wapoli na wananaga. [9] Namuwawuzilira wantu
vidoda kwa vidoda, ama mayigilangu kwa mayigilangu kumbiti muwatekeleri, toziya
mwenga mshemitwi na Mlungu mpati kugahala matekeleru. [10] Malembu Mananagala
galonga,
"Muntu yakafiriti kuganemelera makaliru,
na kugawona mashaka gaherepa,
kalileweleri nakatakula makondola
na kushapira kulonga upayira. [11] Kaleki kutenda ukondola na katendi gaherepa,
kayisakuli ponga na kuyikolera weri. [12] Toziya masu ga Mtuwa gawalola walii yawawera
waheri
na kugapikanira maluwa gawu,
Kumbiti kawatulira shisogu wantu yawatenda makondola."
[13] Ndo gaa hakawatenduwi mwenga handa pamuwera wagangamala mukutenda ga-
herepa? [14] Kumbiti ata pamfiruwa kupata ntabiku toziya ya kutenda yagamfiriziya Mlungu,
su mtekelerwa! Namtira shilii shawatira womberi, namutulwa mukushashatika. [15] Kumbiti
mumkwisi Kristu kuwera Mtuwa mumyoyu mwenu. Muweri kala kumwankula muntu
yoseri yakawakosiya litumbiru lyamuwera nali. [16] Su mtendi hangu kwa lyoga na ligoya,
kumbiti muweri na nfiru zyazitulanguziya mwahera likosa, su woseri pawawahigilanga
kulawirana na mgenderanu guherepa yamuwera nagu mu Kristu, womberi hawasoniziwi
kwa shilii shawawayowelera. [17] Toziya iherepa kutabika kwa kutenda maheri, Mlungu
pakafira, kuliku kutabika kwa kutenda makondola. [18] Su Kristu viraa katabisiyitwi na
kuhowa kwa mala yimu hera toziya ya vidoda, yomberi yakaweriti muheri katabisiyitwi
na kuhowa toziya ya wantu wakondola, su kawalanguziyi mwenga njira ya kumgendera
Mlungu. Yomberi kalagitwi shinshimba kumbiti katenditwi mkomu murohu, [19] na
kwa rohu vulaa yomberi kagenditi kuzibwelera rohu zilii zyaziweriti mushibetubetu
[20] yawalemiti kujimila pamakashu Mlungu pakawahepeleriti mumashaka ga Nuhu shipindi
Safina payiweriti yankunyawiwa. Musafina amu, wantu watangala ndiri, wantu wanani
hera pa wantu woseri ndo walopoziwitwi pamashi, [21] na mashi geni gaweriti mfanu gwa
ubatizu yawuwalopoziyiti mwenga vinu vulaa. Ubatizu ndo shisoweru ndiri shakuwusiya
udoda munshimba kumbiti ndo lagilu lya nfiru iherepa kwa Mlungu. Liwalopoziyi
mwenga kwa uzyukusiwu wa Yesu Kristu, [22] yomberi yakagenditi kumpindi na vinu
kalikala uwega wa kumliwu wa Mlungu, kankuwakolamlima wantumintumi wa kumpindi
wa Mlungu woseri na ukulu na yawawera na makakala.

4

Makaliru ga syayi

[1] Toziya Kristu katabisiwitwi munshimba yakuwi, na mwenga vulaa mfiruwa kuligangamaziya kwa nfiru gambira yakuwi mana muntu yakatabisiwitwi kala munshimba su kaleka
kutenda vidoda. [2] Kwanjira vinu, makaliru yagasigaliti kulikala pasipanu gafiruwa ndiri

kulonguziwa na matamata zya umuntu kumbiti gafiruwa kulonguziwa na mafiliru ga
Mlungu. [3] Pamakashu mwenga muweriti na shipindi shivuwa sha kutenda vitwatira
vyavitendwa na wantu yawamumana ndiri Mlungu. Mulikaliti makaliru ga umweni na
matamata na ndewu na kulowera nentu na kuguwira vinyagu. [4] Vinu wantu yawamumana
ndiri Mlungu wankulikangasha pawawona kuwera hamuweri ndiri pamuhera nawomberi
kayi kulikala muvidoda, su wankuwahigilanga. [5] Kumbiti womberi hawafiruwi kutakula
vitwatira vyoseri vya makaliru gawu kulongolu kwa Mlungu yakawera kala kuwatoza
yawawera wakomu na wahowiti. [6] Ndo mana Shisoweru Shiwagira shibweritwi ata kwa
walii vinu wahowiti, su womberi watozwi mumakaliru gawu ga mnshimba gambira
wamonga, kumbiti walikali murohu ntambu Mlungu yakalikala.

Ntumintumi muheri gwa mafupu ga Mlungu.

[7] Upeleru wa vintu vyoseri wapakwegera. Su mfiruwa muweri na maholu gaherepa
na kulikolamlima maweni na kulikala masu muwezi kumluwa Mlungu. [8] Pa goseri
aga, mulifiri kwa moyu gwoseri maweni mwenga, toziya mafiliru gagubika vidoda
vivuwa. [9] Mulishemeri maweni gweka munumba zyenu pota kuhinginika. [10] Kila yumu
kafiruwa kulitendera lifupu lyakapananitwi na Mlungu kuwatendera wamonga, gambira
ntumintumi muheri gwa mafupu ga ntambu yingiyingi ga Mlungu. [11] Yakalonga shintu,
visoweru vyakuwi viweri gambira visoweru vya Mlungu, na kila yakawatanga wantu
katendi hangu kwa likakala lyakapananitwi na Mlungu, su muvitwatira vyoseri Mlungu
kakwiswi kupitira Yesu Kristu. Kwakuwi kuweri ukwisa na likakala mashaka goseri. Yina
haa.

Kutabika handa Mkristu

[12] Waganja wangu, namulikangasha kwa majeru makulu gampata, handa mpatwa na
vitwatira vihenga. [13] Su munemeleri toziya mtabiki handa Kristu ntambu yakatabikiti, su
muwezi kuwera na nemeleru ivuwa shipindi ukwisa wakuwi paugubutulwa. [14] Mpeterwa
mwenga payiwera mwankuyigirangwa toziya ya kumfata Kristu, shitwatira ashi shi-
manizira handa Rohu gwa ukwisa, mana yakuwi Rohu gwa Mlungu, kalikala pamuhera
namwenga. [15] Nakawera muntu yoseri mngati mwenu, handa pakatabika, toziya ndo
mlaga na mwivi na yakatenda makondola. [16] Kumbiti handa muntu pakatabika toziya
ndo kamjimira Yesu, kafiruwa nakawona soni, su kamkwisi Mlungu, toziya muntu ayu
kashemwa kwa litawu lya Kristu.

[17] Shipindi sha kutoza shisoka, na kutoza aku kwankwanja na wantu wakuwi Mlungu
mweni. Payiwera kutoza aku kuyanjira kwatwenga, su upeleru wakuwi hauweri
wa ntambu gaa kwa walii yawalema kushijimira Shisoweru Shiwagira sha Mlungu?
[18] Malembu Mananagala galonga,

"Payiwera vikamala kwa wantu yawamfiriziya Mlungu kulopoziwa,
su hayiweri hashi kwa wantu yawamguwira ndiri Mlungu na yawatenda vidoda?"

[19] Su walii yawatabika kulawirana na mafiliru ga Mlungu, mwendereyi kutenda yaga-
herepa na walituli pasi pa Muwumba gwawu yakawera mwaminika.

5

Kushilolera shipinga sha wantu sha Mlungu

[1] Kwa wazewi yawawera yawalongoziya pakati penu, neni nuwahiga panwera mzewi
muyenu, mkapitawu gwa ntabika ya Kristu na ntenditi pamuhera muukwisa haugubu-
tulwi pamberi, [2] mushiloleri weri shipinga shampananitwi na Mlungu, mushiloleri weri,
kwa kulazimisha ndiri kumbiti kwa moyu muheri ntambu yakafira Mlungu. Mtendi li-
hengu ali kwa kufira ndiri mpiya, kumbiti kwa moyu gwenu gwoseri. [3] Namuwakolamlima
kwa makakala walii yawatulitwi pasi pa ugolokera wenu, kumbiti muweri mfanu kwa
shipinga ashi. [4] Na Mlolera Mkulu pakalawira, mwenga hamuwanki lijenjeri lya ukwisa
yawufifiya ndiri.

[5] Ntambu iraa ayi mwenga wantemba mufiruwa kuwajimira wazewi yawalongoziya.
Mwawoseri mwenga mfiruwa kuwera wananaga su mpati kulitenderana maweni toziya
Malembu Mananagala galonga, “Mlungu kawasinga wantu yawawera na malingisi kumbiti
kawalanguziya manemu wantu yawawera wananaga.” [6] Su mnanagi pasi pa liwoku
lya Mlungu lyaliwera na makakala, su kawanyasuli kwa shipindi shakuwi. [7] Mumtulili
magaziwu genu goseri, toziya yomberi kankuwalolera weri.
[8] Mulikolimlima na mulikali masu! Toziya mngondu gwenu, Mkondola, kankuzyenge-
tazyengeta gambira simba yakaguguma pakasakula muntu gwa kumliya nakamu.
[9] Mgangamali munjimiru na mumlemi Shetani, pamuvimana kuwera walongu wenu yawa-
jimira Kristu poseri pasipanu wankupananwa na ntabiku iraa ayi. [10] Kumbiti pamtabika
kala kwa shipindi shididini, Mlungu yakawera gwa manemu goseri yakawashemiti
kwingira muukwisa wakuwi wa mashaka goseri mukulikolerana pamuhera na Kristu,
yomberi mweni hakawatendi waweri wakomu kayi na kuwatula makakala na kuwagang-
maziya na kuwapanana lyanjiru ligangamala. [11] Kwakuwi Mlungu kuweri uwezu mashaka
goseri! Yina haa.

Malamusiwu ga upeleru

[12] Nuwalembiriti luhamba alu lididini kwa utanga wa Silwanu, mlongu yanummana na
kumjimira. Nfira kuwapanana moyu na kutakula kuwera shitwatira ashi ndo manemu ga
nakaka ga Mlungu. Mgangamali mumanemu aga.
[13] Shipinga sha wantu yawamjimira Kristu wayenu yawasyagulitwi na Mlungu panu
Babiloni, wankuwalamsiya. Vulaa vilii Mariku yakawera gambira mwana gwangu,
kankuwalamsiya. [14] Mulilamsiyi kwa lirangaliru lya mafiliru ga wantu yawalikolerana
pamuhera na Kristu.
Ponga iweri kwa mwenga mwawoseri yamulikolerana pamuhera na Kristu. Yina haa.

LUHAMBA LWA PILI LWA PETERU ULONGOLERU

Luhamba lwa pili lwa Peteru litakulilwa kuwera lulembwa na ntumintumi Peteru, kumbiti wabetula wavuwa mashaka aga wajimira ndiri kuwera ndo nakaka. Pamonga kwana muntu gwingi yakalulembiti badala ya Peteru. Mlemba kalongiti kuwera mweni kaweriti mkapitawu gwa kugalola makaliru ga Yesu na asa magalambuku (2Peteru 1:17-18). Handa Peteru ndo yakalulembiti luhamba alu, kalulembiti pakawera Rumi mushinja sha malongu sita Pakwiyuka Yesu, mweni pamberi pa kuhowa kwakuwi. Peteru viraa kalushemiti alu ndo luhamba lwakuwi lwa pili (2Peteru 3:1) pakatula tarehi ya kululemba pa kululemba luhamba lwa kwanja lwa Peteru. Luhamba alu kawalembiriti wantu woseri yawamjimira Yesu.

Peteru Kalulembiti luhamba alu su kawapanana moyu walongu kulikala makaliru gaherepa na kuwaberiziya nawagafata mafundu ga wafunda yawapayira (2Peteru 2). Yomberi kawapananiti moyu womberi kuwalema wantu yawatakula kuwera Yesu hakakawi kuwuya. Badala yakuwi kalonga Mlungu kagoyigoyi ndiri, kumbiti kafira kila muntu kalopoziwi (2Peteru 3:8-9). Ayi ndo toziya ya kulikala makaliru gaherepa (2Peteru 3:14).

Yagaweramu

- Peteru kankulimaniziya mweni na kulitakulira kwa wabetula wakuwi, shipandi sha 1:1-2
- Shakapanu kankuwaholuziya kuwera wafiruwa kulikala makaliru gaherepa toziya Mlungu kankutuwezesha, shipandi sha 1:3-21
- Kayi kankuwaberiziya kuusu wafunda yawapayira na kalongiti shilii hashiwalawiri wafunda yawapayira muupeleru, shipandi sha 2:1-22
- Pa aga Peteru kamalilira kwa kuwapanana moyu wantu yawamjimira Yesu kulikala makaliru gaherepa kwa kulitandira kwa kuwuya mala ya pili kwa Yesu, shipandi sha 3:1-17

[1] Neni Simoni Peteru, mtenda lihengu na ntumintumi gwa Yesu Kristu, nankuwalembera mwenga kwa uheri wa Yesu Kristu yakawera Mlungu gwetu na Mlopoziya gwetu, mpananwa njimiru teratera na yatwenga. [2] Manemu na ponga gongereki kwa mwenga mukummana Mlungu na Yesu Mtuwa gwetu.

Kulikala gambira wantu yawasyagulitwi na Mlungu

[3] Kwa makakala gakuwi ga shimlungu, Mlungu katupanana vitwatira vyoseri vyatuvifira mumakaliru ga kumguwira kwa kummana mweni yakatushemiti tutendi pamuhera muukulu na kwa uheri wa ukwisa wakuwi na uherepa wakuwi. [4] Kupitira avi yomberi katupanana twenga mafupu makulu na ga mana nentu, su kwa mafupu aga mpati kuzishapira upotuziya wa matamata zidoda zyaziwera pasipanu na kutenda pamuhera muntambu yakuwi ya shimlungu. [5] Toziya ayi, mgangamali kwongera njimiru yenu kwa uheri na kwa uheri wenu kwongera kuvimana, [6] na kwa kuvimana kwenu mwongeri kulikolamlima na kwa kulikolamlima kwenu mwongeri uhepelera na kwa uhepelera wenu mwongeri kumguwira Mlungu. [7] Kwa kumguwira Mlungu mwongeri uganja wa shirongu na kwa uganja wa shirongu mwongeri mafiliru. [8] Pamuhera na goseri aga kwa uvuwa, haziwatendi muweri watenda lihengu yawafaa na kuwera na mota mukummana Mtuwa gwetu Yesu Kristu. [9] Kumbiti muntu yakahera aga kawera lwisi na kaweza ndiri kuwona na kalyaluwa kuwera kapungitwi kala vidoda vyakuwi vya makashu.

[10] Su walongu wangu, mgangamali nentu kuwutenda ushemwa wenu na usyagula wenu kwa Mlungu, shiweri shitwatira sha mashaka goseri. Handa pamulikala ntambu ayi, hapeni mulikwali nakamu, [11] na mwenga hamulekeziwi nakamu kwingira muufalumi wa mashaka goseri wa Mtuwa na Mlopoziya gwetu Yesu Kristu.

12 Su hanendereyi kuwaholuziya mashaka goseri vitwatira avi, tembera muvimaniti
kala na mgangamala muunakaka yamuwuwankiti. 13 Mona kuwera shitwatira shiherepa
kwaneni kuwayumusiya na kuwaholuziya vitwatira avi, shipindi shoseri shanulikala
pasipanu, 14 toziya nuvimana kuwera kanongola hanfuwi, Mtuwa Yesu kristu ntambu
yakang'ambiriti pota kufifa. 15 Su hantendi kila shaweza nakaka su pakuhowa kwaneni,
mwenga hamuwezi kuvihola vitwatira avi shipindi shoseri.

Ukapitawu kuusu ukulu wa Kristu

16 Shipindi patuwafunditi kuusu makakala gakuwi na kwiza kwakuwi Mtuwa gwetu
Yesu Kristu, tulitumbira ndiri tambu hera zya upayira. Twenga tuwoniti ukwisa wakuwi
kwa masu getu twaweni. 17 Twenga tuweriti shipindi pakapananitwi ligoya na ukwisa
kulawa kwa Mlungu Tati, shipindi liziwu palimwiziriti kulawa kwakuwi yomberi yakawera
Mlungu Mkulu, palilonga, "Ayu ndo Mwana gwangu yanumfira nentu, nherepeziwa
nayomberi." 18 Kayi twenga twaweni tupikaniriti liziwu ali kulawa kumpindi kwa Mlungu
shipindi patuweriti pamuhera nayomberi palugongu lunanagala.

19 Na twenga twana unakaka nentu kuusu ujumbi wa wambuyi wa Mlungu na mwenga
hamutendi weri pamushipikanira nakaka, toziya shiwera gambira shikoluboyi shashilan-
galira muluwindu mpaka papawera mandawira na ntondu ya mandawira ilawiri mumy-
oyu mwenu. 20 Pa aga, mfiruwa kuvimana kuwera kwahera muntu yakaweza kuwutakulira
kwa mahala gakuwi mweni mana ya umbuyi yawuwera Mumalembu Mananagala. 21 Toziya
kwahera ujumbi wa shimbuyi woseri yawulawirana na mafiliru ga shimuntu, kumbiti
wantu walaviyiti umbuyi wa Mlungu pawalongoziwa na Rohu Mnanagala.

2

Wafunda wa upayira

1 Palawiriti wambuyi yawapayira pakati pa wantu na ntambu iraa ayi wafunda wa
upayira hawalawili pakati penu. Wantu awa hawayingiziyi mafundu ga upayira gagajega
uharabisiya na kumlema Mtuwa yakawakomboriti na kwa njira ayi hawajegi vumu
maharabisiwu makulu kwawu weni. 2 Kayi wantu wavuwa hawazifati njira zyawu zya
undiyandiya na toziya ya shilii shawatenda su njira ya unakaka hayigilangwi. 3 Kwa
matamata zyawu zidoda zya ulunda hawapati mota kwa kuwagambira tambu zya upayira.
Mlungu katuliti kwanjira makashu kuwera hakawatozi na kagonja ndiri, nakaka hakawa-
harabisiyi nakamu!

4 Mlungu kawalekiti ndiri wantumintumi wa kumpindi pawatenditi vidoda, su kawasiti
pahala pa ntabiku, kweni aku watawitwi kwa minyololu muluwindu dunu pawahepa
lishaka lya kutoza kwawu.

5 Viraa Mlungu kapalekiti ndiri pasipanu pa makashu, su kajegiti mafuriku gavuwa paisi
kwa wantu yawamguwiriti ndiri Mlungu, kumbiti Nuhu yakawubweriti uheri, Mlungu
kamlopoziyiti mweni pamuhera na wantu wamonga saba. 6 Viraa Mlungu kalutoziti lushi
zya Sodoma na Gomora na kalilunguziyiti tikitiki kwa motu, kazitenda ziweri mfanu gwa
vitwatira haviwapati wantu yawamguwira ndiri Mlungu, 7 na kamlopoziyiti Lutu, muntu
yakamfiriziyiti Mlungu, muntu yakahinginikiti nentu na mgenderanu gwa undiyandiya
gwa wantu yawatenditi ukondola. 8 Lutu yakaweriti muntu yakamfiriziyiti Mlungu,
kalikaliti pakati pawu na kila lishaka moyu gwakuwi guweriti na hinginiku nentu kwa
kupikinira na kugawona matendu gawu ga udoda gawatenditi. 9 Payiwera hangu, Mtuwa
kavimana ntambu ya kuwalopoziya mumajeru wantu yawamfiriziya Mlungu na ntambu
ya kuwatula wantu yawatenda ukondola su kawaazibu mulishaka lya utoza. 10 Nakamu kwa
walii yawafata matamata zidoda zya nshimba na kuwubeza uwezu wa Mlungu.

Kwa msindu na masinganu, wantu awa watira ndiri na wavitakulira madoda viwumbi
vyaviwera na ukwisa kumpindi. 11 Kumbiti ata wantumintumi wa kumpindi, womberi
wawera na uwezu na makakala nentu, wawasitaki ndiri kwakwigiranga viwumbi avi
kulongolu kwa Mtuwa.

12 Kumbiti wantu awa wavigilanga vitwatira vyawavimana ndiri, su womberi walifana na
wankanyama yawahera mahala, wayiwuka na shakapanu wakamulwa na kulagwa na gam-
bira wankanyama wakalipa womberi viraa hawagamiziwi nakamu. 13 Womberi hawapati
ntabiku kwa ntabiku yawayijegiti. Nemeleru zyawu ndo kutenda vitwatira vya staleyi zya
nshimba paliwala. Womberi wawera madodisiya na soni hera pawanemelera njira zyawu
zya upayira pawatenda msambu pamuhera na mwenga. 14 Masu gawu gamema uhumba
na hapeni waleki kutenda vidoda. Wazyangazyanga walii yawagangamala ndiri, womberi
moyu yawu izowelera kuwera na matamata zya ulunda, wapangilirwa na Mlungu.
15 Wayileka njira yayinyoshikiti, womberi wagamiriti na kufata njira ya yakayigendiriti
Balamu mwana gwa Biori yakafiriti shibenamgongu sha ukondola. 16 Kumbiti toziya
ukondola wakuwi su kakalipiritwi na nkanyama punda yakatakula ndiri na katakuliti kwa
liziwu lya muntu na kumlewelera mbuyi ayu gwa Mlungu yakafiriti kutenda shintu sha
lukwali.

17 Wantu awa wawera gambira mbwiru zyaziyumiti ama gambira mawundu yaga-
sukumitwi na lipuga likulu, luwindu dunu litulwa kala kwajili womberi. 18 Toziya
womberi watakuliti visoweru vizigizigi na kwa matamata zidoda zya nshimba na
undiyandiya wawazyanga wantu yawanjiti kulitula gweka pa wantu yawalikaliti muwu-
payira. 19 Womberi wawalagira ulekeziwu, uganu womberi weni wawera wamanda wa
ukondola toziya muntu kawera mumanda gwa shintu shoseri shashimkolamlima. 20 Wantu
yawalituliti gweka muukondola wa pasipanu kwa kumumana Mtuwa na Mlopoziya gwetu
Yesu Kristu, shakapanu wajimira kayi kugomiziwa na kusinda, su wantu awa hawaweri
wadoda kuliku kwanja ntambu yawaweriti. 21 Meiweri mbaka kwa womberi kuwera
mewavimani ndiri nakamu njira yaimfiriziya Mlungu kuliku kuyimana shakapanu kuy-
ileka na kulyagamiziya lilagaliru linanagala lyawapananitwi. 22 Kwana mesali yayilonga,
“Ng'ang'a kagawuyira galii gakatapikiti,” na, “Mtumbi yakaguluritwi kala kagalagataga
kayi mumadika.” Ntambu ayi iwera kwawu vinu.

3

Lishaka lya kuwuya kwa Mtuwa

1 Waganja wangu, alu vinu ndo luhamba lwa pili lwanuwalembera. Mumahamba aga
mawili njeriti kuyumusiya nfiru ziherepa mumahala genu kwa kuwaholuziya vitwatira
avi. 2 Nfira muviholi visoweru vyavilongitwi makashu na wambuyi wananagala wa
Mlungu, na lilagaliru lilii lyawapananitwi na Mtuwa na Mlopoziya kupitira wantumintumi
wenu. 3 Pamberi pa aga, mfiruwa kuvimana kuwera mashaka ga upeleru hawizi wantu
weni magenderanu gawu gakolwamlima na matamata zyawu zidoda, na hawawabezi.
4 Womberi hawalongi, “Yomberi kawalagiliti kuwera hakizi, su vinu kakoshi? Vitwatira
ndo viraa virii kwanjira wambuyi wetu pawahowiti, vintu ndo viraa virii ntambu
yaviweriti kwanja pa kuwumbwa pasipanu!” 5 Womberi kwa ng'anji wawulekiti unanaka
awu kuwera Mlungu katakuliti shisoweru, mpindi ziweriti kwanjira makashu na pasipanu
panyawitwi kulawa mumashi, 6 na Mlungu kagalagiliriti mafuriku ga mashi gahalibisiyi
pasipanu pa makashu. 7 Kumbiti kwa shisoweru shilaa ashi mpindi zya vinu na pasipanu
zitulwa kwajili ya kuhalibisiwa kwa motu, pazitulwa mpaka lishaka lilii lya kuwatoza na
kuwagamiziya wantu yawamguwira ndiri Mlungu.

8 Waganja wangu, kumbiti namulyaluwa shintu shimu! Kulongolu kwa Mtuwa, lishaka
limu liwera gambira vinja elufu yimu na vinja elufu yimu iwera gambira lishaka limu.
9 Mtuwa kakawa ndiri kugatenda galii gakalagiliti gambira wantu wamonga ntambu
yawalihola kuwera hakakawi. Yomberi kahepelera toziya ya mwenga, toziya kafira ndiri
ata yumu gwenu kagamiri, kumbiti kawakwega woseri wapati kuleka vidoda vyawatenda.

10 Kumbiti lishaka lya Mtuwa halizi gambira shimpegu. Mpindi haziyagamiri kwa
lirindimiru likulu, na kila shintu sha kulyera hashagamiziwi kwa motu, na pasipanu na kila
shintu shashiweramu havilekwi hera. 11 Toziya kila shintu hashiharabisiwi kwa ntambu
ayi, su mwenga hamuweri wantu wantambu gaa? Mwenga mfiruwa kulikala makaliru

mananagala na kumjimira Mlungu na kumpanana ligoya, [12] pamulihepa lishaka lilii lya
Mlungu na kulitenda lizi kanongola, lishaka lyeni mpindi hazilunguziwi nakamu kwa
motu na kuhalibisiwa, na vintu vya kulyera haviyeyuki kwa livuki. [13] Kumbiti kulawirana
na lagila lya Mlungu, twankuhepa kuwera hakuweri na mpindi ya syayi na pasipanu pa
syayi, pahala pa wantu yawamfiriziya Mlungu.
[14] Waganja wangu, pamuwera mwankulihepa lishaka lilii, mgangamali mukuherepa
nentu pota na likosa lyoseri kulongolu kwa Mlungu, na kuwera na ponga nayomberi.
[15] Mwenga mfiruwa kuwona uhepelera wa Mtuwa kuwera ndo lupenu lyakawapanana
su mpati kulopoziwa gambira Paulu mlongu gwetu yatumfira ntambu yakawalembiriti
kwa luhala lyakapananitwi na Mlungu. [16] Yomberi kalembiti shintu shilaa shilii muma-
hamba goseri pakavilongera vitwatira avi. Mumahamba gakuwi galii kwana vitwatira
vyamonga vyavikamala kuvimana, wantu yawawera wazigizigi na yawagangamala ndiri
ntambu yawagalambula mana ya Malembu Mananagala gamonga, su wagapotuziya kwa
magomiziwu gawu weni.
[17] Kumbiti kwa mwenga walongu wangu, mushimaniti kala shitwatira ashi. Su mulikali
weri namwiza kupotuziwa na mafundu ga makosa ga wantu yawagajimira ndiri malagaliru
na kuguwa kulawa muwugangamala wenu uherepa. [18] Kumbiti mwendereyi kukula
mumanemu na kumumana Mtuwa na Mlopoziya gwetu Yesu Kristu. Ukwisa uweri
kwakuwi, vinu na ata mashaka goseri! Yina haa.

LUHAMBA LWA KWANJA LWA YOHANI
ULONGOLERU

Luhamba lwa kwanja lwa Yohani lulembwa na ntumintumi Yohani pamonga mushinja sha malongu nani na muhanu mpaka malongu tisa Pakwiwuka Yesu. Yohani kalilanguziya ndiri kuwera mweni ndo mlemba gwa luhamba alu, kumbiti mushipandi sha kwanja shilanguziya kuwera mweni kaweriti mkapitawu gwa kugawona makaliru ga Yesu na kuzyuka kwakuwi (1Yohani 1:1-3). Ntambu yakulemba kwa luhamba lwa kwanja lwa Yohani ulifana na ntambu ya kulemba yaiwoneka Mushisoweru Shiwagira shakalembiti Yohani. Ijimirwa kuwera Yohani kashilembiti Shisoweru Shiwagira pamuhera na mahamba galii matatu, luhamba lwa kwanja lwa Yohani na luhamba lwa pili lwa Yohani na luhamba lwa tatu lwa Yohani, shipindi pakaweriti kankulikala Efesu.

Yohani kalembiti luhamba alu kwa wantu woseri yawamjimira Yesu na mushipindi shilii shipinga shawamjimira Yesu shiweriti muntabiku nkulu kulawa mushipinga sha wantu yashishemitwi "Wanostiki." Womberi wajimiriti kuwera Yesu kaweriti ndo Mlungu nakaka, kumbiti wajimiriti ndiri kuwera Yesu kaweriti muntu pakalikaliti pasipanu. Toziya ayi Yohani kankulemba kuusu ukapitawu wakuwi wa kugawona makaliru ga Yesu na kwa mawoku gakuwi gakamkoliti Yesu (1Yohani 1:1-3). Nfiru nkulu ya Yohani kulemba luhamba alu kuyitenda nemeleru yakuwi ikamiliki (1Yohani 1:4) na kuwabera wantu yawamjimira Yesu nawaendereya kutenda vidoda (1Yohani 1-2:1), kuwalolera wantu yawamjimira Yesu nawagajimira mafundu ga upayira (1Yohani 1-2:26) na kuwalanguziya nakaka kuwera womberi walopoziwa (1Yohani 1-5:13.

Yagaweramu

Yohani kankululanguziya luhamba lwakuwi na kulaviya nfiru ya kulemba, shipandi sha 1:1-4.

Shakapanu kankutakulira kuwera Mlungu ndo ulangala na ntambu yatufiruwa kulikala gambira Kristu ntambu yakalikaliti, shipandi sha 1:5-3:10

Shakapanu kankutuholuziya kuusu lagaliru lya kulifira, 1Yohani 3:11-5:12

Kankumalilira luhamba lwakuwi, shipandi sha 5:13-21.

Shisoweru sha ukomu

1 Tuwalembera mwenga kuusu Shisoweru gwa ukomu yakaweriti kwanjira kwanja.
Twenga tupata kumpikinira na kumuwona kwa masu getu twaweni, tumloliti na kumkola
kwa mawoku getu twaweni. 2 Ukomu ayu pakalawiriti twenga tumuwoniti na tutakula
visoweru vyakuwi na kuwabwelera ukomu ayu gwa mashaka goseri, yakaweriti kwa
Tati na kalanguziyitwi kwa twenga. 3 Tuwabwelera mwenga shilii shatushiwoniti na
kushipikinira, su mwenga mpati kutenda pamuhera natwenga muwumu yatuwera nagu
na Tati na Mwana gwakuwi Yesu Kristu. 4 Twankuwalembera vitwatira avi su nemeleru ya
twenga imalilika.

Mlungu ndo ulangala

5 Su ujumbi yatuwupikaniriti kwakuwi na yatuwabwelera mwenga kuwera Mlungu
ndo ulangala na kwakuwi kwahera luwindu nakamu. 6 Patulonga kuwera twana uwumu
nayomberi na uganu patugendagenda muluwindu, twenga tupaya na matendu getu
ganakaka ndiri. 7 Kumbiti patugendagenda muulangala gambira Mlungu ntambu yaka-
likala muulangala, su hatuweri na umu twaweni gweka na mwazi gwakuwi Yesu Kristu,
Mwana gwakuwi, gwankutupunga vidoda vyoseri.

8 Patutakula kuwera twahera vidoda, twankulipayira twaweni na unakaka kwahera
mngati mwetu. 9 Kumbiti patuleka vidoda vyatutenda, yomberi ndo mwaminika na
muheri mashaka goseri, hakatulekiziyi vidoda vyetu na kutupunga ukondola woseri.

[10] Patutakula kuwera tutenda ndiri vidoda, hatumtendi Mlungu kuwera mpayira na
shisoweru shakuwi kwahera mngati mwetu.

2

Kristu mteteya gwetu

[1] Wana wangu yanuwafira, nuwalembera vitwatira avi su namtenda vidoda. Kumbiti
muntu pakatenda vidoda, twanayu ulii yakatuteteya kwa Tati, Yesu Kristu yakamfiriziya
Mlungu. [2] Yomberi ndo tambiku yayilaviwitwi kulekiziya vidoda vyetu, vidoda vyetu hera
ndiri kumbiti na kulekiziya viraa vidoda vya wantu woseri wa pasipanu.
[3] Twenga twana unakaka kuwera tumumana Mlungu handa patugajimira malagaliru
gakuwi. [4] Muntu pakatakula kuwera kamumana Mlungu, uganu kagajimira ndiri mala-
galiru gakuwi, muntu ayu kawera na upayira na unakaka kwahera mngati mwakuwi,
[5] Kumbiti muntu yoseri yakashijimira shisoweru sha Mlungu, ufiru wa Mlungu uwera
teratera nakamu mngati mwakuwi. Ayi ndo ntambu yatuvimana nakaka kuwera tuwera
mngati mwakuwi. [6] Muntu yoseri yakatakula kuwera kalikolerana pamuhera na Mlungu,
kafiruwa kulikala gambira Yesu Kristu ntambu yakalikaliti.

Lilagaliru lya syayi

[7] Waganja wangu, lilagaliru ali lyanuwalembera lyasyayi ndiri, kumbiti ndo lilagaliru
liraa lilii ligona lyamuweriti nalu kwanjira kwanja. Lilagaliru ali ligona ndo ujumbi ulii
wampikaniriti. [8] Pamuhera na hangu, nankuwalembera lilagaliru lyasyayi na unakaka
wakuwi woneka kwa yomberi na mngati mwenu, toziya luwindu lyankupita na ulangala
ulii wa nakaka wanja kala kulangala.
[9] Muntu yoseri yakatakula kuwera kamuulangala, uganu kankumkalalira mlongu
gwaku, muntu ayu kankali muluwindu. [10] Muntu yoseri yakamfira mlongu gwakuwi,
kankulikala muulangala na kwahera shintu shoseri mngati mwakuwi shakumtenda
muntu gwingi katendi vidoda. [11] Kumbiti muntu yakamkalalira mlongu gwakuwi
kankulikala na kankutyanga muluwindu na kavimana ndiri kwakagenda, toziya luwindu
limtenda lwisi.
[12] Nuwalembera mwenga wana, toziya vidoda vyenu vilekiziwa kwa litawu lya Kristu.
[13] Nuwalembireni mwenga ashina tati, toziya mumumana Kristu yakaweriti kwanjira
kwanja. Nuwalembera mwenga wantemba, toziya mumkanka Mkondola ulii.
[14] Nuwalembera mwenga wana toziya mumumana Tati. Nuwalembera mwenga ashina
tati toziya mumumana Kristu ndo yakaweriti kwanjira kwanja. Nuwalembera mwenga
wantemba toziya muwera na makakala na shisoweru sha Mlungu shilikala mungati
mwenu na mumkanka Mkondola ulii.
[15] Namupafira pasipanu, ama shoseri shashiwera mupasipanu. Muntu yakapafira
pasipanu, ufira wa Tati kwahera mngati mwakuwi. [16] Toziya kila shintu shashiwera mu-
pasipanu, matamata zidoda zya nshimba, matamata zidoda zya masu, msindu gwagujegwa
na ulunda, vyoseri avi vilawa ndiri kwa Tati, kumbiti vilawa mupasipanu. [17] Pasipanu
pamuhera na matamata zoseri zyaziwera mngati mwakuwi vyankupita, kumbiti muntu
yakatenda mafiliru ga Mlungu, yomberi kankulikala mashaka goseri.

Mngondu gwa Kristu

[18] Wana wangu, ashi ndo shipindi sha upeleru. Ntambu yampikaniriti kuwera Mngondu
gwa Kristu kankwiza, su wangondu wa Kristu wasoka kala. Toziya ayi twenga tuvimana
kuwera shipindi sha upeleru shapakwegera. [19] Womberi walawiti kwa twenga, kumbiti
waweriti ndiri nakaka watwenga. Toziya mewaweri watwenga mewalikali na twenga,
kumbiti kulawa kwawu kulanguziyiti kuwera kwahera ata yumu gwawu yakaweriti gwa
twenga.
[20] Kumbiti mwenga muwanka Rohu Mnanagala kulawa kwa Kristu, na mwenga mwa-
woseri muwumana unakaka. [21] Su nuwalembera ndiri toziya muwumana ndiri unakaka,

kumbiti muwumana na mwenga muvimana kuwera kwahera upayira woseri yawulawiti
muwunakaka.
22 Gaa yakawera mpayu? Mpayu ndo ulii yakalema kuwera Yesu ndo Kristu ndiri. Muntu
gwa ntambu ayi kawera mngondu gwa Kristu, toziya kankumlema Tati na Mwana. 23 Toziya
muntu yoseri yakamlema Mwana, kamlema Tati viraa na muntu yoseri yakamjimira
Mwana, su kamjimira na Tati viraa.
24 Muloli weri kuwera shilii shampikiniriti kwanjira kwanja na shilikali mumyoyu
mwenu. Handa ujumbi awu yamuwupikaniriti kwanjira kwanja paukala mngati mwenu,
su mulikala mashaka goseri mukulikolerana na Mwana na Tati. 25 Na Kristu mweni
katupananiti lagilu lyakatugambiriti twenga kuwera hakatupanani ukomu wa mashaka
goseri.
26 Nuwalembera vitwatira avi kuusu wantu walii yawajera kuwapotuziya. 27 Kumbiti
mwenga mumwankiti Rohu Mnanagala kulawa kwa Kristu, kalikala mngati mwenu. Na
Rohu ayu ntambu yakalikala mngati mwenu, mufiriziwa ndiri kufundwa na muntu yoseri.
Toziya Rohu gwakuwi kankuwafunda vitwatira vyoseri na mafundu gakuwi ndo ganakaka,
gapayira ndiri. Su mugakoli mafundu ga Rohu ayu na musigali kulikolerana pamuhera na
Kristu.
28 Mwawana yanuwafira, mwendereyi kulikolerana pamuhera na Kristu, su yomberi
pakalawira twenga tuweri na ugangamala pota kuwera na toziya ya twenga kulififa kwa
soni lishaka lya kwiza kwakuwi. 29 Muvimana kuwera Kristu kamfiriziya nentu Mlungu, su
mfiruwa kuvimana viraa kuwera kila muntu yakamfiriziya Mlungu, kawera mwana gwa
Mlungu.

3

Wana wa Mlungu

1 Su muloli Tati ntambu yakatufiriti nentu ata tushemwa wana wa Mlungu. Nakaka ndo
ntambu yatuwera. Mana wantu wa pasipanu watumana ndiri twenga, toziya womberi
wamumaniti ndiri Mlungu. 2 Waganja wangu, vinu twenga tuwera wana wa Mlungu,
kumbiti hayeniwoneki paweru ntambu hatuweri. Kumbiti tuvimana kuwera Kristu
pakalawira, hatulifani nayomberi toziya hatumwoni ntambu yakawera. 3 Kila muntu
yakawera na matumbiru aga mu Kristu, su kalipungi mweni gambira Kristu ntambu
yakawera mnanagala.
4 Kila muntu yakatenda vidoda kalilema Lilagaliru lya Mlungu, toziya kutenda vidoda
ndo kuhalibisiya Malagaliru ga Mlungu. 5 Mwenga muvimana kuwera Kristu kiziti su
kawusiyi vidoda na kwahera vidoda mngati mwakuwi. 6 Su kila yakalikolerana pamuhera
na Kristu, hapeni kendereyi kutenda vidoda, kumbiti kila muntu yakendereya kutenda
vidoda hakenipati ng'o kumwona ama kumumana Kristu.
7 Su wana wangu, namumjimira muntu yoseri kawapayili! Muntu yakatenda matendu
yagamfiriziya Mlungu, yomberi kafiriziwa na Mlungu gambira Kristu ntambu yakafiriziwa
na Mlungu. 8 Muntu yakendereya kutenda vidoda kawera gwa Mkondola, toziya Mkondola
katenditi vidoda kwanjira kwanja. Kumbiti Mwana gwa Mlungu kiziti pasipanu kugahal-
abisiya mahengu ga Mkondola.
9 Kila muntu yakawera mwana gwa Mlungu hapeni kendereyi kutendi vidoda, toziya
ukomu wa Mlungu ulikala mngati mwakuwi, yomberi hapeni kendereyi kutenda vidoda
toziya kawera mwana gwa Mlungu. 10 Kwantambu ayi tuweza kuwamana wana wa Mlungu
na viraa kuwamana wana wa Mkondola. Muntu yoseri yakamfiriziya ndiri Mlungu na
muntu yakamfira ndiri mlongu gwakuwi, womberi wawera ndiri wana wa Mlungu.

Mulifiri maweni kwa maweni

11 Na ujumbi yamuwupikaniriti kwanjira kwanja ndo awu, tulifiri twaweni kwa twaweni.
12 Natuwera gambira Kaini yakaweriti gwa Mkondola ulii, yakamlagiti mupusi gwakuwi.
Kwa ntambu gaa kamlagiti? Toziya matendu gakuwi gaweriti makondola, kumbiti
matendu galii ga mlongu gwakuwi gaweriti ga kumfiriziya Mlungu.

[13] Walongu wangu, namulikangasha handa wantu wa pasipanu pawakalalira mwenga.
[14] Twenga tuvimana kuwera tupita kala mukuhowa na twingira muwukomu, toziya
twankuwafira walongu wetu. Kila muntu yakahera ufiru kankusigala mukuhowa. [15] Kila
muntu yakamkalalira mlongu gwakuwi kawera mlaga na mwenga muvimana kuwera
mlaga yoseri ulii kahera ukomu wa mashaka goseri mngati mwakuwi. [16] Kwa ntambu
ayi twenga tuvimana ufiru wa Mlungu, toziya Yesu Kristu kagalaviyiti makaliru gakuwi
kwajili yatwenga. Na twenga viraa vilii tufiruwa kugalaviya makaliru getu kwajili ya
walongu wetu. [17] Su muntu pakawera na lunda zya pasipanu, shakapanu pakamwona
mlongu gwakuwi kamuhushu, kumbiti kamwonera ndiri lusungu, muntu ayu kaweza
hashi kulonga kuwera kana ufiru wa Mlungu mngati mwakuwi? [18] Wana wangu, natufira
kwa visoweru hera kumbiti tufiri kwa matendu na muwunakaka.

Hapeni tutili kulongolu kwa Mlungu

[19] Hangu ndo ntambu yatuweza kuvimana kuwera twenga tuwera wantu wanakaka, su
hapeni tutili kulongolu kwa Mlungu. [20] Ata myoyu yetu payitutoza, tuvimana kuwera
Mlungu ndo mkulu kuliku myoyu yetu, na kamana kila shintu. [21] Walongu wangu, handa
myoyu yetu payitutoza ndiri, su twenga hapeni tutili kulongolu kwa Mlungu, [22] na kwanka
shoseri shatuluwa, toziya tugajimira malagaliru gakuwi na kutenda galii yagamfiriziya.
[23] Na lilagaliru lyakuwi ndo ali, kumjimira Mwana gwakuwi Yesu Kristu na kulifira
twenga kwa twenga gambira mweni ntambu yakatulagaliriti. [24] Muntu yakagajimira
malagaliru ga Mlungu, yomberi kankulikala mukulikolerana pamuhera na Mlungu na
Mlungu kankulikala mukulikolerana pamuhera nayomberi. Twenga tuvimana kuwera
Mlungu kankulikala mukulikolerana pamuhera natwenga kupitira Rohu Mnanagala
yakatupananiti.

4

Rohu gwa nakaka na rohu gwa upayira

[1] Waganja wangu, namumjimira kila muntu yakalonga kuwera kalongoziwa na Rohu
gwa Mlungu, kumbiti mujeri handa muntu ayu kalongoziwa na Rohu gwa Mlungu ama
ndala, toziya wambuyi wavuwa wa upayira walawira pasipanu. [2] Ayi ndo ntambu ya
kuvimana handa muntu kankulongoziwa na Rohu gwa Mlungu ama ndala, kila muntu
yakatakula kuwera, nakaka Yesu Kristu kiziti na kawera muntu, muntu ayu kalongoziwa
na Rohu gwa Mlungu. [3] Kumbiti muntu yoseri yakamtakula ndiri Yesu ntambu ayi,
yomberi kahera Rohu yakalawa kwa Mlungu. Muntu ayu kawera na rohu ya Mngondu
gwa Kristu, mwenga mpikaniriti kala kuwera kankwiza na vinu kasoka kala mupasipanu.
[4] Kumbiti mwenga wana wangu, ndo wakuwi Mlungu na muwakanka kala wambuyi
wa upayira, toziya Rohu yakawera mngati mwenu kana makakala kuliku rohu yakawera
mngati mwa wantu wa pasipanu. [5] Wambuyi wapayira walonga vitwatira vya pasipanu
na wantu wa pasipanu wawapikinira toziya womberi ndo wantu wa pasipanu. [6] Kumbiti
twenga twawantu wa Mlungu. Muntu yakamumana Mlungu, katupikinira twenga,
kumbiti muntu yoseri yakamumana ndiri Mlungu, yomberi hapeni katupikiniri. Su kwa
ntambu ayi tuweza kuvimana kuwera kwana Rohu gwa unakaka na rohu gwa upayira.

Mlungu ndo ufiru

[7] Waganja wangu, tulifiri twenga kwa twenga, toziya ufiru ulawa kwa Mlungu. Kila
muntu yakawera na ufiru kawera mwana gwa Mlungu na yomberi kamumana Mlungu.
[8] Muntu yoseri yakahera ufiru kamumana ndiri Mlungu, toziya Mlungu ndo ufiru. [9] Na
Mlungu kalanguziyiti ufiru wakuwi kwa twenga kwa kumtuma Mwana gwakuwi gwa
gweka pasipanu, su tuweri na ukomu kupitira yomberi. [10] Agu ndo ufiru, twenga ndiri
yatumfiriti Mlungu, kumbiti Mlungu ndo yakatufiriti twenga, su kamtumiti Mwana
gwakuwi kaweri tambiku yayilaviwitwi toziya ya ulekiziwu wa vidoda vyetu.
[11] Waganja wangu, handa Mlungu katufiriti ntambu ayi, su twenga tufiruwa kulifira
twaweni kwa twaweni.

[12] Kwahera muntu yakamwoniti Mlungu nakamu, kumbiti handa patulifira twaweni kwa
twaweni, Mlungu kalikala mukulikolerana pamuhera na twenga na ufiru wakuwi uwera
teratera mngati mwetu.
[13] Tuvimana kuwera twenga tulikala mukulikolerana pamuhera na Mlungu na Mlungu
kalikala mukulikolerana pamuhera na twenga, toziya mweni katupanana Rohu gwakuwi.
[14] Na twenga tuwona na kukapitaulira kuwera Tati kamtumiti Mwana gwakuwi su kaweri
Mlopoziya gwa wantu wa pasipanu poseri. [15] Handa Kila muntu yakajimira kuwera Yesu
ndo Mwana gwa Mlungu, Mlungu kalikala mukulikolerana pamuhera na muntu ayu,
nayomberi kalikala mukulikolerana pamuhera na Mlungu. [16] Su twenga tuvimana na
tujimira ufiru yakaweriti nawu Mlungu kwa twenga.
Mlungu ndo ufiru na kila muntu yakalikala muufiru, kalikala mukulikolerana pamuhera
na Mlungu na Mlungu kalikala mukulikolerana pamuhera na yomberi. [17] Kwa njira ayi,
ufiru uwera teratera mngati mwenu su natutira mulishaka lilii lya utoza, toziya makaliru
getu pasipanu galifana na galii ga Kristu. [18] Muwufiru kwahera lyoga. Kumbiti ufiru
yawuwera teratera uwinga lyoga lyoseri, lyoga liza toziya wantu wankutira azabu. Muntu
ulii yakawera na lyoga kawera teratera ndiri muufiru.
[19] Twenga tuwera na ufiru toziya Mlungu katufiriti kwanja. [20] Muntu pakalonga,
"Numufira Mlungu," kumbiti kankumkalalira mlongu gwakuwi, yomberi kawera mpayira.
Toziya kila muntu yakamfira ndiri mlongu gwakuwi yakamwona, hapeni kamfiri Mlungu
yakamwona ndiri. [21] Na Kristu katupananiti lilagaliru ali, muntu yoseri yakamfira Mlungu,
viraa kafiruwa kamfiri mlongu gwakuwi.

5

Tupakanka Pasipanu

[1] Kila muntu yakajimira kuwera Yesu ndo Kristu Mlopoziya ndo mwana gwa Mlungu
na kila muntu yakamfira Tati, kamfira na mwana viraa. [2] Ayi ndo ntambu yatuvimana
kuwera tuwafira wana wa Mlungu, kwa kumfira Mlungu na kugajimira malagaliru gakuwi.
[3] Kumfira Mlungu ndo kugajimira malagaliru gakuwi. Na malagaliru gakuwi gatopa
ndiri, [4] toziya kila yakawera mwana gwa Mlungu kaweza kuvikanka vitwatira vidoda vya
pasipanu. Hangu ndo ntambu yatuvimana kuvikanka vitwatira vidoda vya pasipanu kwa
njimiru yetu. [5] Su ndo gaa yakaweza kuvikanka Vitwatira vidoda vya pasipanu? Ndo ulii
yakajimiriti kuwera Yesu ndo Mwana gwa Mlungu.

Ukapitawu kuusu Yesu Kristu

[6] Yesu Kristu ndo ulii yakiziti kwa mashi na kwa mwazi gwa kuhowa kwakuwi. Kiziti
ndiri kwa mashi hera, kumbiti kwa mashi na kwa mwazi. Na Rohu yakakupitaulira kuwera
ndo kanakaka, toziya Rohu ndo unakaka. [7] Su kwana wakapitawu watatu kumpindi kwa
Mlungu, [8] Rohu Mnanagala na mashi na mwazi na walii wakapitawu watatu wajimilirana,
[9] handa patuwujimira ukapitawu wa wantu, su ukapitawu wa Mlungu uwera mkulu nentu,
toziya awu ndo ukapitawu wa Mlungu kuwera kamkapitaulira Mwana gwakuwi. [10] Muntu
yoseri yakamjimira Mwana gwa Mlungu kanawu ukapitawu mumoyu mwakuwi, kumbiti
yakamjimira ndiri Mlungu, kamtenda Mlungu kuwera mpayira, toziya kajimira ndiri
ukapitawu yakawulaviyiti Mlungu kuusu Mwana gwakuwi. [11] Awu ndo ukapitawu kuwera,
Mlungu katupananiti ukomu wa mashaka goseri na ukomu awu upatikana kwa njira
ya Mwana gwakuwi. [12] Muntu yoseri yakalikolerana pamuhera na Mwana gwa Mlungu,
yomberi kawera na ukomu na muntu yoseri yakalikolerana ndiri pamuhera na Mwana
gwa Mlungu, yomberi kahera ukomu.

Ukomu wa mashaka goseri

[13] Nuwalembera vitwatira avi mwenga yamjimira mulitawu lya Mwana gwa Mlungu, su
muvimani kuwera mwenga mwanawu ukomu wa mashaka goseri. [14] Kwa njira ayi twenga
twana unakaka kulongolu kwa Mlungu, toziya shoseri shatumluwa kwa mafiliru gakuwi,
yomberi kuupikanira. [15] Patuvimana kuwera yomberi kuupikanira patumluwa, viraa

tuvimana kuwera katupanana shoseri shatumluwa. [16] Handa gwenga paguwona mlongu
gwakuwi katenda vidoda vyavimjega ndiri kuhowa, hagumluwili kwa Mlungu na Mlungu
hakampanani ukomu muntu ulii. Nonga shitwatira ashi kuusu walii yawatenditi vidoda
vyavijega ndiri kuhowa. Kumbiti kwana vidoda vyavijega kuhowa, nonga ndiri kuwera
gwenga gufiruwa kumluwa Mlungu kuusu vidoda vilii. [17] Kila shitwatira shashimfiriziya
ndiri Mlungu shiwera vidoda, kumbiti kwana vidoda vyavimjega ndiri muntu kuhowa.
[18] Tuvimana kuwera yawawera wana wa Mlungu hapeni wendereyi kutenda vidoda,
toziya Mwana gwa Mlungu kankuwalolera weri na Mkondola ulii hapeni kawatendi shintu.
[19] Twenga tuvimana kuwera twawana wa Mlungu tembera pasipanu poseri pa ukondola
pakolwamlima na Mkondola.
[20] Tuvimana viraa kuwera Mwana gwa Mlungu kasoka na yomberi katupanana mahala
su tumumani Mlungu yakawera nakaka. Na twenga tuwera mukulikolerana pamuhera na
Mlungu yakawera nakaka na mukulikolerana pamuhera na Yesu Kristu Mwana gwakuwi.
Ayu ndo Mlungu gwa nakaka na ukomu wa mashaka goseri.
[21] Wana wangu, mulituli gweka na wamlungu!

LUHAMBA LWA PILI LWA YOHANI ULONGOLERU

Luhamba lwa pili lulembitwi na ntumintumi Yohani mushinja sha malongu tisa Pakwiyuka Yesu. Yohani kalilanguziyiti ndiri mweni kuwera ndo mlemba kumbiti kalishema mzewi. Yagaweramu muluhamba lwa pili lwa Yohani yalifana nentu na galii yagaweramu Mushisoweru Shiwagira shakalembiti Yohani. Ayi asa ilanguziya palii ntambu yomberi katakulira nakamu kuusu lagaliru lya Yesu lya kulifira na kutula pamuhera mafiliru ga Yesu na kufata malagaliru gakuwi, Yohani 15:9-10; 2Yohani 1:5-6. Ijimirwa kuwera Yohani kalembiti Shisoweru Shiwagira na mahamba galii matatu, luhamba lwa kwanja lwa Yohani na luhamba lwa pili lwa Yohani na luhamba lwa tatu lwa Yohani, shipindi pakalikaliti Efesu.

Yohani kankululemba luhamba alu kwa mawu yakasyagulitwi pamuhera na wana wakuwi, iwezekana kuwera mawu ayu pamuhera na wana wakuwi wankufaniziwa na shipinga sha wantu yawamjimira Yesu. Kayi kalonga kuwera luhamba alu kawalembiriti wantu woseri yawamjimira Yesu. Nfiru ya Yohani ya kululemba luhamba alu ndo kuvipanana moyu vipinga vya wantu yawamjimira Yesu na kuwaberiziya kulawirana na mafundu ga upayira.

Yagaweramu

Yohani kankulwanja luhamba alu kulanguziya ndo ashina gaa yakawalembiliriti na kuwalamusiya wabetula, 2Yohani, shipandi sha 1:1-3.

Shakapanu kankushipanana moyu shipinga sha wantu yawamjimira Yesu na kuwaholuziya kuusu lagaliru likulu, 2Yohani, shipandi sha 1:4-6

Kankuwaberiziya kuusu wafunda wa upayira, 2Yohani, shipandi sha 1:7-11

Yohani kankumalalira luhamba lwakuwi kwa kuwaluwira matekeleru, 2Yohani, shipandi sha 1:12-13

[1] Neni mzewi mlongoziya, nukulembera gwenga mawu yagusyagulitwi na Mlungu, pamuhera na wana waku yanuwafira muwunakaka. Neni ndiri gweka yangu hera yanuwafira, kumbiti viraa vilii woseri walii yawaumana unakaka ulii, wawafira mwenga, [2] toziya ya unakaka yawulikala mngati mwetu na hawuwendereyi kulikala pamuhera na twenga mashaka goseri.

[3] Manemu na lusungu na ponga vyavilawiti kwa Mlungu Tati na kwa Yesu Kristu, Mwana gwa Tati, haviweri pamuhera na twenga munakaka na ufiru.

Unakaka na ufiru

[4] Nemeleriti nentu panuwawoniti wamu wa wana waku wendereya kulikala munakaka, gambira Tati ntambu yakatulagaliriti. [5] Vinu mawu yagusyagulitwi na Mlungu, neni nukuluwa, nukulembera ndiri lilagaliru lya syayi, kumbiti lilagaliru liraa lilii lyatuweriti nalu kwanjira kwanja. Tulifiri twaweni kwa twaweni. [6] Ufiru ndo awu, kulikala kwa kugajimira malagaliru ga Mlungu. Lilagaliru lyampikaniriti kwanjira kwanja ndo ali, mfiruwa kulikala kwa kuwulanguziya ufiru.

[7] Toziya wapayira wavuwa walawira mupasipanu, wantu yawajimira ndiri kuwera Yesu Kristu kiziti na kuwera muntu. Muntu gwa ntambu ayi kawera mpayira na mngondu gwa Kristu. [8] Su mulililoli weri maweni, su namushiyagamiziya shilii shamtenditi, kumbiti mpati kufupwa lifupu teratera.

[9] Muntu yoseri yakashapira na kulikala ndiri mumafundu kuusu Kristu, kumbiti kankuvyongera vitwatira vyamonga mumafundu, muntu ayu kahera Mlungu. Muntu yoseri yakalikala mumafundu kuusu Kristu, yomberi kawera na Tati na Mwana.

[10] Su muntu yoseri pakiza kwa mwenga pota kuwajegera mafundu kuusu Kristu, namumshemera ukaya kwenu ama kumulamsiya. [11] Muntu yoseri yakamulamsiya muntu ayu, kankutenda pamuhera muvitwatira vyakuwi vya ukondola.

Malamusiwu ga kupelera

[12] Tembera nanaga gavuwa ga kuwalembera, kumbiti nfira ndiri kuwalembera. Su
nankulolera kwiza namweni kuyowera na mwenga, su nemeleru ya mwenga iweri
teratera.

[13] Wana wa dada gwaku yakasyagulitwi na Mlungu, wankukulamusiya.

LUHAMBA LWA TATU LWA YOHANI
ULONGOLERU

Luhamba lwa tatu lwa Yohani lulembitwi na ntumintumi Yohani mushipindi sha shinja sha malongu tisa Pakwiyuka Yesu. Yohani kalilanguziya ndiri kuwera mweni ndo mlemba gwa luhamba alu, kumbiti mweni kalishema kuwera mzewi (3Yohani 1:1). Mweni katenditi hangu ntambu yakatenditi muluhamba lwa pili lwa Yohani (1:1). Ijimirwa kuwera Yohani kashilembiti Shisoweru Shiwagira pamuhera na mahamba galii matatu, luhamba lwa kwanja lwa Yohani na luhamba lwa pili lwa Yohani na luhamba lwa tatu lwa Yohani, shipindi pakaweriti kankulikala Efesu. Yohani kamlembiriti luhamba alu Gayu muntu yakamjimiriti Yesu. Kamlanguziya Gayu kuwera ganja na kamlagalira kuwera muheri kwa walongu yawamjimira Yesu, womberi yawaweriti mumwanja kupitira muisi ilii.

Yagaweramu

Yohani kankulutenda lumanikani luhamba lwakuwi (3Yoh 1:1).

Shakapanu kankumpanana moyu Gayu na kumlagalira Gayu kulilanguziya kwa muheri kwa walongu yawamjimira Yesu, (3Yoh 1:2-8).

Shakapanu kankuwayowelera wantu wamonga wawili, Diutirifi na Dimitiriwu, 3Yoh 1:9-12

Yohani kankumalilira luhamba lwakuwi, 3 Yoh1:13-14.

1 Kulawa kwa neni mzewi mlongoziya, nukulembera gwenga Gayu, ganja gwangu yanukufira muwunakaka.

2 Ganja gwangu, nukuluwira kwa Mlungu gupananwi vitwatira viheri, viraa nukuluwira
kwa Mlungu guweri mkomu munshimba ntambu yaguwera mkomu murohu. 3 Nemeleriti
nentu walongu wamu pawasokiti panu, wang'ambira kuusu ujimirika waku muwunakaka,
na ntambu yagwendereya kulikala muwunakaka. 4 Kwa hera shintu shashinemeleziya
nentu kuliku kupikinira kuwera wana wangu walikala munakaka.

Kuwatendera walongu yawamjimira Kristu

5 Ganja gwangu, gwenga gujimirika kwa galii gaguwatendera walongu, tembera weni
wawera wahenga kwa gwenga. 6 Walongu washigambira shipinga sha wantu yawamjimira
Yesu kuusu ufiru wakuwi. Shondi guwatangi kwa ntambu yayimfiriziya Mlungu, wen-
dereyi na mwanja gwawu. 7 Toziya wankwanja mwanja gwawu muwuntumini wa Kristu
pota kwanka utanga woseri kulawa kwa wantu yawamumana ndiri Mlungu. 8 Su twenga
tufiruwa kuwatanga wantu gambira awa, na twenga tupati kutenda lihengu pamuhera
nawomberi kwajili ya unakaka.

Diwutirifi na Dimitiriwu

9 Nembiti luhamba kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, kumbiti Diwutirifi,
yakafiraga kuwera mlongoziya gwawu, kalema nakaka kutenda pamuhera na twenga.
10 Su pansoka hananguziyi paweru vitwatira vyoseri vyakatenda, visoweru vidoda na
upayira vyakatakula kuusu twenga. Viraa mweni kalema kuwashemera walongu yawaw-
era mumwanja. Na kawalewelera wamonga yawafira kuwashemera, kawalewelera na
kawawinga kunja kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu.

11 Ganja gwangu, nagufata mfanu gwa ukondola kumbiti gufati mfanu gwagumfiriziya
Mlungu. Kila yakatenda gaherepa kawera gwa Mlungu, kumbiti yakatenda ukondola,
yomberi kamumana ndiri Mlungu.

12 Kila muntu kamkapitawulira Demetiriu, na unakaka weni umkapitawulira. Na twenga
viraa twankumkapitawulira na gwenga guvimana kuwera ukapitawu wa twenga ndo wa
nakaka.

Malamusiwu ga kupelera

[13] Nweriti na gavuwa ganfiriti kukulembera, kumbiti hapeni nugalembi. [14] Ntumbira
kukuwona mashaka galaa aga na hatuyoweri.
[15] Ponga iweri pamuhera na gwenga.
Waganja waku wa panu wakulamusiya. Guwalamusiyi waganja wetu woseri yawawera
aku, kila muntu.

LUHAMBA LWA YUDA ULONGOLERU

Litawu lya mlemba gwa luhamba alu lwa Yuda, liraa ali ndo litawu lya luhamba alu. Yuda kalimaniziya mweni kuwera ndo mlongu gwa Yakobu yakaweriti mlongu gwa Yesu. Su yomberi viraa imanika kuwera kaweriti ndo yumu gwa walongu wa Yesu (Yuda musitari gwa kwanja). Tuvimana ndiri kuwera luhamba alu luweriti kwajili ya shipinga sha wantu wamu yawamjimira Yesu ntambu yailanguziya malembu kulawa Lipatanu ligona, wabetula wa kwanja wa luhamba alu lya Yuda, waweriti ndo Wayawudi. Pamuhera na hangu, kalulemba luhamba alu kwa, "woseri yawashemwa yawamfira Mlungu Tati, yawatulitwi kwajili ya Yesu Kristu" (Yuda musitari gwa kwanja). Pamonga luhamba alu lulembitwi shinja sha malongu sita Pakwiyuka Yesu.

Nfiru nkulu ya kulemba luhamba alu kwa wantu woseri yawamjimira Yesu, kuwaberiziya nawapotuziwa na mafundu ga wafunda yawapayira (Yuda musitari gwa msheshi). Yomberi kalanguziyiti vitwatira vyavilawiliti Mulipatanu ligona su kugapanana makakala maholu gakuwi. Muluhamba alu kwana maholu gavuwa yagalifana na maholu yagawera muluhamba lwa pili lwa Peteru, pamuhera na mabereziwu kuusu wafunda yawapayira, Yuda musitari 4; 2Peteru 2:1, viraa kankulanguziya malembu kuusu wantumintumi wa kumpindi na Sodoma na Gomora.

Yagaweramu

Yuda kakwanja kwa kuwamaniziya wabetula wakuwi, Yuda musitari gwa 1-2.

Shakapanu kankulaviya nfiru yakuwi ya kulemba luhamba ndo kuwaberiziya kuusu wafunda yawapayira, Yuda musitari gwa 3-4.

Kalaviya mifanu kulawa kwa wantu na malawiru Mulipatanu ligona, Yuda musitari gwa 5-16.

Shakapanu kankuwagambira kila shawafiruwa kutenda kulawirana na maberiziwu, Yuda musitari gwa 17-23.

Upeleru kankumalilira luhamba lwakuwi kwa kumzyuma Mlungu, Yuda musitari gwa 24-25.

[1] Neni Yuda, ntumintumi gwa Yesu Kristu na mlongu gwa Yakobu. Nankuwalembera mwenga yamushemitwi na Mlungu Tati, na yamfiruwa na Mlungu Tati na yamulikala mumafiliru gakuwi na kulolerwa weri kwajili ya Yesu Kristu. [2] Lusungu na ponga na ufiru viweri vivuwa kwa mwenga.

Wafunda wa upayira

[3] Waganja wangu, neni nweriti na matamata ga kuwalembera kuusu ulopoziya ulii yatuwutenda pamuhera, kumbiti mona iherepa kuwalembera na kuwaluwa muyiteteyi kwa gangamala njimiru Mlungu yakawapananiti wantu wakuwi mala yimu hera kwa shipindi shoseri. [4] Toziya kwana wantu wamu yawaliyingiziyiti kwa bada pakati penu, wantu weni utoza wawu ulembitwi Mumalembu Mananagala kwanjira makashu, womberi wamjimiriti ndiri Mlungu na kumupanana ligoya, wantu yawagalambula ujumbi wa manemu ga Mlungu gwetu, su wapati kutenda undiyandiya na kumlema Yesu Kristu, yakawera Mkolamlima na Mtuwa gwetu gweka yakuwi. [5] Tembera muvimaniti kala nakamu vitwatira vyoseri avi, vinu nfira kuwaholuziya kuwera Mtuwa pakawalopoziyiti wantu wakuwi kulawa Misri, shakapanu kawagamiziyiti walii yawalemiti kujimira. [6] Na wantumintumi wa kumpindi wasinditi kugoloka weri mumpenu zyawu zyawapananitwi, kumbiti wagalekiti makawu gawu weni, Mlungu kawatatiriti muluwindu dunu kwa minyololu ya mashaka goseri su watozwi mulishaka lilii likulu. [7] Muliholi viraa Sodoma na Gomora na lushi zya mumbwega mwakuwi, wenikaya wakuwi watenditi uhumba gambira wantumintumi wa kumpindi ntambu yawatenditi uhumba na vitwatira vya kugalambula

nshimba ntambu yakanyawiti Mlungu, wapananitwi azabu mumotu gwa mashaka goseri,
su liweri Libeliziwu kwa wantu woseri.
[8] Ayi ndo ntambu yawawera wantu awa. Kulota kwawu kuwalonguziya kuzidodisiya
nshimba zyawu weni, walema uwezu wa Mlungu na kuvihigilanga viwumbi vya kumpindi
kwa Mlungu. [9] Kumbiti ata Mikaeli ntumintumi mkulu gwa kumpindi, katenditi ndiri
hangu, pakasinganiti na Mkondola kuusu nshimba ya Musa, Mikaeli kajeriti ndiri kumtoza
Mkondola kwa mayigilangu, kumbiti kalongiti, "Mtuwa kakukalipiri." [10] Kumbiti wantu
awa wavigilanga vintu vyawavimana ndiri. Kwana vitwatira vyawavimana na wavitenda
pota kuvihola, gambira wankanyama ntambu yawatenda, toziya wankanyama wahera
mahala, na vitwatira avi vyankuwahalabisiya wantu weni. [11] Shondi kwawu! Womberi
yawagufata mgenderanu gulaa gulii gwa Kaini. Toziya ya mpiya, womberi watugiriti
mota mulikosa lya Balamu na watenditi msindu gambira Kola na hawagamili gambira
yomberi ntambu yakagamiriti. [12] Awa ndo wantu yawatenda pamuhera na mwenga
mushiboga shenu sha ufiru pota kuwona soni. Womberi wawera gambira matalawu
ga hatali gagaweza kugwamiziya mtumbwi na waweriti gambira walolera yawaliliziya
weni hera na waweriti gambira mawundu yagahera mashi yagalonguziwa kwa liyega na
waweriti gambira mitera yahera mabwajubwaju mushipindi sha kubena, yayitupulitwi na
kufuwa nakamu, [13] wantu awa wawera gambira makupala makulu ga bahali, na matendu
gawu ga soni galawa gambira ufulufulu. Womberi wawera gambira ntondu zyazyagamila,
zyeni zitulwa mashaka goseri muluwindu dunu.
[14] Na Henoki, muntu gwa shiyiwuku sha saba kwanjira Adamu, katungiti kala ku-
usu wantu awa pakalonga, "Guloli, Mtuwa kankwiza pamuhera na wantumintumi
wakuwi wananagala wa kumpindi yaguweza ndiri kuwawalanga [15] su kumtoza kila muntu
yakamjimiriti ndiri Mlungu na kumupanana ligoya na kuwazibu wantu woseri yawalemiti
kumjimira Mlungu na kumupanana ligoya toziya ya matendu gawu goseri madoda
gawatenditi pota na kumshera Mlungu, na toziya ya visoweru vyoseri vyavikalaziya vyeni
wantu yawatenda vidoda vyawamtakuliriti."
[16] Wantu awa ndo yawakukulika na yawalalamika na wafata matamata zyawu zidoda,
walikoma shifuwa na kuwazyuma wantu wamonga toziya ya mota zyawu weni.

Maberiziwu na malagiru

[17] Kumbiti mwenga waganja wangu, muliholi galii gamgambiritwi pamberi na wantu-
mintumi wa Mtuwa gwetu Yesu Kristu. [18] Wawagambiriti, "Mashaka ga upeleru hawalawili
wantu yawamjimira ndiri Mlungu, wantu yawafata matamata zyawu zidoda, womberi
hawawatenderi lidufiya." [19] Wantu awa ndo yawajega mabagulanu pakati penu, wantu
wa maholu ga shipasipanu, wantu yawahera Rohu gwa Mlungu. [20] Kumbiti mwenga,
waganja wangu, mulinyawi maweni gweka munjimiru yenu yayiwera nanagala nentu
na muluwi Mlungu kwa makakala ga Rohu Mnanagala. [21] Mulilolerí weri muufiru wa
Mlungu, pamuluhepa lusungu lwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu, su kawajegi muwukomu
wa mashaka goseri. [22] Muweri na lusungu kwa wantu woseri yawawera na lyoga,
[23] muwalopoziyi wamonga kwa kuwanyasula kulawa mumotu gwa utoza, kumbiti kwa
wamonga muwawoneri lusungu pamuwera na lyoga, pamuzikalalira ata nguwu zawu
zyazidodisiwitwi na madowa ga matamata zawu zidoda.

Maluwa ga kumluwa Mlungu

[24] Su yomberi kaweza kuwalolera weri su namguwa na kuwajega mwenga pota likosa
mpaka kulongolu kwa ukwisa wakuwi na kwa nemeleru, [25] kwa Mlungu gweka yakuwi na
Mlopoziya gwetu, uweri ukwisa na ukulu na makakala na uwezu na ukolamlima kwa njira
ya Kristu Yesu Mtuwa gwetu, kwanjira makashu pamberi pa kuwumbwa kwa pasipanu na
vinu na ata mashaka goseri. Yina haa.

UGUBUTULU KWA YOHANI ULONGOLERU

Shintola sha Ugubutulu kwa Yohani ndo sha upeleru muuwalanga wa vintora vya Lipatanu lya Syayi. Vulaa shiweriti shintola sha upeleru kulembwa. Shintola ashi shilembitwi na Yohani ntumintumi gwa Mlungu (Ugubutulu 1:1) mushinja sha malongu tisa na tisa Pakwiyuka Yesu. Ntumintumi gwa Mlungu ayu ndo ulaa ulii yakalembiti "Shisoweru Shiwagira shakalembiti Yohani." Viraa vilii ndo yakalembiti mahamba galii matatu, luhamba lwa kwanja lwa Yohani na luhamba lwa pili lwa Yohani na luhamba lwa tatu lwa Yohani. Ntumintumi Yohani kamanikana kuwera "Ndo ulii yakafiritwi na Yesu" (Yohani 13:23). Yohani kashilembiti shintola ashi pakaweriti mushisiwa sha Patimu kwakaweriti mtatilwa toziya ya kushibwera Shisoweru Shiwagira sha Yesu Kristu (Ugubutulu 1:9).

Nfiru ya Yohani kushilemba shintola sha Ugubutulu, iweriti kuwapanana moyu woseri yawashibetula su wasigali kuwera waminika kwa Yesu Kristu na kuwapanana litumbiru toziya shipindi sha kuwuya kayi kwa Yesu shapakwegera (Ugubutulu 1:3, 22:7). Shintola ashi shilembitwi kwajili ya wantu woseri yawamjimira Yesu na vulaa kwa vipinga saba vya wantu yawamjimira Yesu (Ugubutulu 2-3). Yohani kankugashema malembu gakuwi kuwera ndo ga umbuyi (Ugubutulu 1:9). Yohani kankutumiya vitakulira vya mifanu kutakulira galii gakawoniti. Shintola ashi shilifana na pahala tunga pa Lipatanu ligona asa (Zekaliya 6:1-8). Baragumu saba na mabakuli saba galifana nentu na makomangu Mlungu gakawakomangiti wantu wa Misri (Kulawa 7-9). Shintola sha Ugubutulu shankutakulira shipindi sha mashaka ga upeleru wa pasipanu kuwera Yesu hakaweri mkanka na walii woseri yawawera na njimiru muyomberi hawalikali na yomberi mashaka goseri. Su shintola ashi shiwabereziyi na kuwapanana litumbiru kuwera Yesu kankwiza kanongola.

Yagaweramu

- Yohani kankwanja kwa kulitakulira kuwera mweni ndo gaa na ntambu yakapatiti mawonu ga umbuyi awu, Ugubutulu 1:1-20.
- Yohani kankuvipanana ujumbi yaulawira kwa Yesu mweni, vipinga saba vya wantu yawamjimira Yesu, Ugubutulu 1:1-3:22.
- Shakapanu kankuvitakulira vilii vimaniziwu saba, Ugubutulu 4:1-8:5 na talumbeta zilii saba, Ugubutulu 8:1-11:19.
- Pa aga, Yohani kankuitakulira ng'ondu ya mwana mpalu na njoka mkulu yakawera na mituwi saba, Ugubutulu 12:1-14:20.
- Shakapanu kankulemba visoweru vya makomangu saba ga maya nkulu, Ugubutulu 15:1-16:8.
- Kankumtakulira Mlungu ntambu yakawakanka wang'ondu wakuwi kumpindi, Ugubutulu 17:1-20:15.
- Upeleru kankumalilira kwa kutakulira mpindi ya syayi na isi ya syayi haziweri upeleru wa vyoseri, Ugubutulu 21:1-22:21.

[1] Awu ndo ugubutulu wa Yesu Kristu, Mlungu kamupanananiti kawalanguziyi wantumintumi wakuwi vitwatira vilii vifiruwa kulawira pakwegera. Kristu kavitenditi avi vimaniki kwa kumtuma ntumintumi gwakuwi gwa kumpindi kamgambiziyi ntumintumi gwakuwi Yohani vitwatira avi, [2] na Yohani kalongiti goseri gakagawoniti. Na avi ndo visoweru vya Mlungu na ukapitawu wa Yesu Kristu.

[3] Mbaka yakuwi muntu yakashibetula shintola ashi shashiwera na Visoweru vya umbuyi wa Mlungu na mbaka yawu yawapikanira na kukola yagalembitwi amu, toziya shipindi sha vitwatira avi shapakwegera.

Ulamsiwu kwa vipinga saba vya wantu yawamjimira Kristu

[4] Neni Yohani nuvilembiriti vipinga saba vya wantu vyawamjimira Yesu vya aku Asiya.

Nuwapanana manemu na ponga kulawa kwa yomberi yakaweriti, yakawera na yakiza
na kulawa kwa rohu saba yawawera palongolu pa shibanta shakuwi sha ukulu, 5 na kulawa
kwa Yesu Kristu kapitawu mwaminika, mwiwuku gwa kwanja gwa woseri hawiwuki kwa
ukomu wa syayi kulaa kwawahowiti na yomberi ndo mkolamlima gwa wafalumi wa
pasipanu.

Yomberi katufira na kwa mwazi gwakuwi katuyopola kulawa ntawaliru ya vidoda
vyetu, 6 na katunyawa tuweri ufalumi na watambika wakumtendera Mlungu Tati gwakuwi.
Kwakuwi Yesu Kristu uweri ukwisa na makakala, mashaka goseri! Yina hangu.

7 Guloli! Kankwiza mumawundi! Kila lisu halimwoni na ata walii yawamtoboliti.
Makabila goseri pasipanu hagagutangi kwajili ya yomberi. Yina! Yina hangu.

8 "Neni ndo gwa kwanja na gwa upeleru wa vitwatira vyoseri." Kalonga Mtuwa Mlungu
yakawera na makakala goseri, yakawera, yakaweriti na yakiza.

Yakagawoniti Yohana kuusu Kristu

9 Neni Yohani, mlongu gwenu mungati mwa Yesu, kwa kulikonaziya pamuhera na Yesu,
ntenda pamuhera na mwenga kutabika na ufalumi wakuwi na uhepelera. Neni ntulitwi
pakati pashisiwa shawashema Patimu panwera mtatilwa toziya ya kubwera Shisoweru
sha Mlungu na upitawulira wa Yesu. 10 Su shipindi shimu, lishaka lya Mtuwa, nkolitwi
na Rohu, mpikanira kumbeli kwaneni liziwu likulu gambira mbalapi. 11 Nalyeni lilongiti,
"Gugalembi mushintola galii gagugawona, gushijegi kwa vipinga avi saba vya wantu
vyawamjimira Yesu kwa Efesu na kwa Simurina na kwa Perigamu na kwa Tuatira na kwa
Saridi na kwa Filadefiya pamuhera na Laudikiya."

12 Su ngalambukiti numuloli ulii yakatakuliti na neni, mona vintambi saba vya vimuliku
vya zaabu, 13 na pakati pakuwi pavintambi kuweriti na shintu gambira muntu, yomberi
kaweriti kavala lihabiti litali mpaka mumagulu na lushigi lwa zaabu pashifuwa. 14 Nvili
zyakuwi ziweriti mfufu mbuu, masu gakuwi gang'ereng'etiti gambira mbamba zya motu,
15 magulu gakuwi gambira shaba yawamerimeziyiti na kuyigulula mulitanuru lya motu, na
liziwu lyakuwi gambira mputu. 16 Muliwoku lyakuwi lya kumliwu paweriti na ntondu saba
na mumlomu mwakuwi mlawiriti upanga yawuwera na makola kuwili. Sheni shakuwi
shing'ereng'eta gambira mshenji gukalipa nentu. 17 Su panumwoniti hera, nguwiti
palongolu pa magulu gakuwi gambira mawuti. Kumbiti yomberi katula liwoku lyakuwi
lya kumliwu pampindi paneni, kalonga, "Guleki kutira! Neni ndo gwa kwanja na gwa
upeleru. 18 Neni ndo yomberi yakawera mkomu! Newiti howa, kumbiti guloli, vinu na
mkomu mashaka goseri. Nanazi funguwu zya mawuti na zya mulirindi lyalihera upeleru.
19 Su vinu gulembi vitwatira avi vyaguviwona, vitwatira vyavilawira vinu na vilii havilawili
shakapanu." 20 Bada zya ntondu saba zilii zyaguziwoniti pakati pa liwoku lyaneni lya
kumliwu na vilii vintambi saba vya vimuliku vya zaabu, ndo wantumintumi wa kumpindi
wa vipinga saba vya wantu vyawamjimira Yesu.

2

Ujumbi kwa Efesu

1 "Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu
shawamjimira Yesu wa aku Efesu.

"Neni yankola ntondu zilii saba pakati pa liwoku lyangu lya mliwu na yomberi kagenda-
genda muvintambi saba vya limuliku lya zaabu, ntakula hangu, 2 nuvimana matendu gaku
goseri, nuvimana ntambu yagugangamala na kuhepelera kwaku. Nuvimana handa hapeni
guwahepeleri wantu wadoda, guwajelisiya walii yawalitakulira kuwera wantumintumi
na kumbiti ndiri, guyambuliti womberi ndo wapaya. 3 Gwenga gwanawu uhepelera,
guhepelera kwa kutabika kuvuwa kwajili ya litawu lyangu, kumbiti guwuya ndiri kumbeli.
4 Kumbiti nanashi shitwatira shimu shakukuberiziya, gwenga gunfira ndiri kayi vinu
gambira kwanja. 5 Su guliholi ntambu yaguweriti pamberi pa kuguwa, gukawungami
na kutenda ntambu yagutenditi kwanja. Hera hangu, niza kwa gwenga na kushiwusiya

shintambi shaku pahala pakuwi. [6] Kumbiti nukuzyuma kwa shintu shimu, gwenga
gugakalalira gawagatenda Wanikolayi ntambu yanugakalalira neni."
[7] "Yakawera na makutu su kapikaniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga vya wantu
vyawamjimira Yesu!
"Mkanka hanumpanani kuliya mabwajubwaju ga mtera gwa ukomu yagulikala mu
shiwunga sha Mlungu.

Ujumbi kwa Simurina

[8] "Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu
shawamjimira Yesu wa aku Simurina.
"Avi ndo visoweru vya ulii gwa kwanja na gwa upeleru, namweni howiti na kulikala kayi,
nonga hangu. [9] Nuzimana ntabika zyaku, nuumana viraa uhushu waku, tembera nakaka
gwenga ndo mlunda, nuzimana nyengu zyawakutendiriti walii yawalishema Wayawudi
kumbiti Wayawudi ndiri wanakaka, su ndo shipinga shakuwi Shetani! [10] Nagutira nakamu
kwa galii hagakutendi gutenduwi. Gupikaniri! Shetani hakawajeri kwa kuwatula wamu
wenu mshibetubetu, mwenga hamtabiki kwa katepu mashaka lilongu. Muweri waminika
mpaka kuhowa, naneni hanuwapanani lijenjeri lya ukomu."
[11] "Yakawera na makutu su kapikaniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga vya wantu
vyawamjimira Yesu!
"Mkanka hapeni katenduwi nakamu na kuhowa kwa pili.

Ujumbi kwa Perigamu

[12] "Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu
shawamjimira Yesu wa aku Perigamu.
"Avi ndo visoweru vya ulii yakawera na upanga ukalipa wana ukola kuwili. [13] Nukumana
kwagulikala. Gwenga gulikala pahala papawera na shibanta sha ufalumi wa Shetani!
Kumbiti gwankali mwaminika kwa neni. Gunemiti ndiri kunjimira ata lishaka lilii lya
Antipa, kapitawu gwangu mwaminika, ulii pakalagitwi pakati pamwenga palii pakalikala
Shetani. [14] Kumbiti nanaga madidini kwa mwenga gaherepa ndiri. Muwera na wantu
yawakola mafundu ga Balamu yakamfunditi Balaki kuwalekaniziya wana wa Israeli waliyi
viboga vyawatambikiriti vinyagu na kutenda uhumba. [15] Ntambu iraayi, kwana wamu
wenu wantu vilaa yawafata mafundu ga Wanikolayi. [16] Su guleki madoda. Hera hangu,
hanizi kwa gwenga kanongola na kulikomanga na wantu awa kwa upanga waulawa
mumlomu mwaneni.
[17] "Yakawera na makutu su kapakiniri weri galii Rohu kankuvigambira vipinga vya
wantu vyawamjimira Yesu!
"Mkanka hakampanani shiboga shawashishema mana, shilii shashififikiti.
Hanumpanani vulaa libuwi lifufu lyalilembitwi litawu lya syayi lyeni kwahera muntu
yakalimaniti ira walii hera yawalyankiti.

Ujumbi kwa Tuatira

[18] "Gulembi hangu kwa wantumintumi wa kumpindi wa vipinga vya wantu
vyawamjimira Yesu wa aku Tuatira, awu ndo ujumbi wa Mwana gwa Mlungu, masu
gakuwi gang'ereng'eta gambira motu, na magulu gakuwi gang'ereng'eta gambira shaba
yawasuguliti. [19] Nuvimana vitwatira vyaku vyoseri. Nuumana ufiru waku na njimiru
yaku na untumintumi waku na uhepeleru waku. Gwenga gutenda viherepa nentu
vinu kuliku kwanja palii. [20] Kumbiti nanashi shitwatira shimu kwa gwenga shiherepa
ndiri. Gwenga gulijimilirana ndiri na mdala ulii Yezeberi yakalishema mbuyi gwa
Mlungu, yakafunda na kuwapotuziya wantumintumi waneni watendi uhumba na kuliya
viboga vyavitambikilitwi vinyagu. [21] Numupanana shipindi sha kuleka madoda, kumbiti
kalema kulekana na uhumba wakuwi. [22] Gupikaniri! Vinu nankumwazibu kwa malweli
yomberi pamuhera na woseri yawatenditi uhumba nayu, hawapananwi ntabika nkulu
handa pawaleka ndiri madoda matendu gawu madoda gawatenditi nayomberi. [23] Kayi
hanuwalagi wantumini wakuwi, su vipinga vya wantu vyamjimira Yesu vyoseri vivimani

handa neni ndo yandolandola myoyu na maholu ga wantu. Na hanumtozi kila yumu
kulawirana na matendu gakuwi.
[24] "Kumbiti wamonga mwenga yamuwera aku Tuatira mfata ndiri mafundu gakuwi
Yezeberi na mlifunditi ndiri shilii shawashishemiti bada ya Shetani, nuwagambireni
kuwera hapeni nuwapanani shisanka shamonga. [25] Mwenga mkoleleri galii gamuwera
naga vinu mpaka paniza kayi."
[26] Mkanka na yakendereya kutenda vitwatira vyanuvifira mpaka upeleru, hanumpanani
ukulu kwa wantu wa maisi. [27] Handa neni nanka ukulu kulawa kwa Tati gwangu na
yomberi hakawalonguziyi kwa luhonga lwa shuma na kuwamegamega gambira vyombu
vya litapaka. [28] Kayi hanumpanani ntondu ya mandawira.
[29] "Yakawera na makutu su kagapikiniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga vya
wantu vyawamjimira Yesu!

3

Ujumbi kwa Saridi

[1] "Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu
shawamjimira Yesu wa aku Saridi.
"Avi ndo visoweru vya ulii yakawera na rohu saba zya Mlungu na ntondu saba nonga
hangu. Nuvimana vitwatira vyaku vyoseri, nuvimana gumanika kuwera na ukomu
kumbiti guhowa! [2] Gwimuki! Gugangamaziyi shoseri shiheri shashisigala, shashiwera
pakwegera kufuwa. Toziya mpaka vinu, haneniwoni matendu gaku kuwera gaherepa
palongolu pa Mlungu gwangu. [3] Guliholi galii gagufunditwi na yagugapikaniriti, gugajimili
na kulonga madoda. Paguwera masu ndiri hanukwiziri vumu gambira shimpegu na
haguvimani ndiri nakamu lisaa lyanukwizira kukutoza. [4] Kumbiti kwana wadidini aku
Saridi weni wazidodisiya ndiri nguwu zyawu. Womberi ndo wastahili kugendagenda
pamuhera naneni, wavala nguwu mfufu. [5] Mkanka gambira awa, hakavalisiwi nguwu
mfufu. Naneni hapeni mbusiyi litawu lyakuwi kulawa mushintola sha ukomu, kayi
hanumjimili handa ndo gwangu palongolu pa Tati gwangu na palongolu pa wantumintumi
wa kumpindi wakuwi.
[6] "Yakawera na makutu su kagapikiniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga vya wantu
vyawamjimira Yesu!

Ujumbi kwa Filadefiya

[7] "Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu
shawamjimira Yesu wa aku Filadefiya.
"Avi ndo visoweru vya ulii yakawera mnanagala na gwa nakaka, nayomberi kana
funguwu wa Dawudi na yomberi pakavugula kwahera yakaweza kutata na kwahera
yakaweza kuvugula. [8] Nuvimana vitwatira vyaku vyoseri! Vinu nvugula palongolu paku
mlyangu gweni kwahera muntu yakaweza kugutata, nuvimana handa tembera gwahera
makakala nentu. Ata hangu, gushijimira shisoweru shangu pota kulilema litawu lyangu.
[9] Gupikaniri! Hanukupanani wantu wa shipinga sha Shetani, wantu weni walishema
kuwera ndo Wayawudi, kumbiti ndiri, ira walonga upaya, hanuwatendi wizi kwa gwenga
na kuwatenda wasuntumali palongolu paku wapati kuvimana handa neni nukufira
gwenga. [10] Toziya gwenga guvikola visoweru vyangu vya kuwera na uhepelera nakamu,
neni hanukuloleri weri shipindi sha uhushu wauwiza pasipanu poseri kuwajera woseri
yawalikala isi zoseri. [11] Niza kwa gwenga kanongola! Gukolileri kwa makakala shaguwera
nashu vinu, su nagupokwa lijenjeri lyaku na muntu yoseri. [12] Mkanka hanumtendi kaweri
mpanda munumba nkulu ya Mlungu gwangu na hapeni kalawi nakamu. Hanembi viraa
pampindi pakuwi litawu lya Mlungu gwangu na litawu lya lushi lya Mlungu gwangu, ndo
Yerusalemu ya syayi, lushi lweni halusuluki kulawa kumpindi kwa Mlungu gwangu. Kayi
hanembi pampindi pakuwi litawu lyangu lya syayi.
[13] "Yakawera na makutu su kagapikiniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga vya
wantu vyawamjimira Yesu!"

Ujumbi wa Laudikiya.

14 "Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu
shawamjimira Yesu wa aku Laudikiya.
"Avi ndo visoweru vya ulii yawanshema Yina hangu, kapitawu mwaminika na gwa
nakaka, mweni ndo shanjiru sha viwumbi vyoseri vyakavinyawiti Mlungu. 15 Nugamana
matendu gaku goseri! Nuvimana handa gwenga gupyupa ndiri ama guzizima ndiri. Mbaka
meguweri shimushawu, kuzizima ama kupyupa! 16 Su toziya ntambu yaku yahemuhemu,
gupyupa ndiri ama guzizima ndiri, su napakwegera kukutapika! 17 Gwenga gulitakulira,
'Neni na mlunda nana vintu vivuwa su mfira ndiri shintu shoseri.' Kumbiti guvimana
ndiri handa gwenga gwana tabu, gufiruwa wakuwoneri lusungu, mhushu, mlwisi kayi
gwa shivula! 18 Nukugambira guhemeri kwaneni zaabu igululitwi kwa motu guweri
mlunda nakaka. Kayi mbaka guhemeri vilaa nguwu mfufu, guvali na kugubika soni za
shivula shaku. Guhemeri vilaa mgota gwakaswagi gupati kuwona. 19 Neni numkalipira
na kumwazibu yoseri yanumfira. Hangu gulanguziyi nfiru yaku yoseri na kuleka vidoda
vyagutenda. 20 Gupikaniri! Neni ngoloka pamlyangu na kukota hodi. Muntu pakapikanira
liziwu lyangu na kuvugula mlyangu, haningiri mngati na kuliya shiboga pamuhera
nayomberi, nayomberi hakaliyi pamuhera naneni. 21 Mkanka hanumpanani kulivaga
pamuhera naneni mushigoda shangu sha ufalumi, gambira vilii neni namweni panewiti
mkanka nulivagiti pamuhera na Tati gwangu mushibanta shakuwi sha ufalumi.
22 "Yakawera na makutu su kapikaniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga vya wantu
vyawamjimira Yesu!"

4

Shibanta sha ufalumi kumpindi

1 Pa aga ndoliti mwona mlyangu guvugulwa kumpindi. Na lilii liziwu lya mpikiniriti
pamberi palii liweriti gambira mliru gwa mbalapi, lilonga, "Gwizi panu pampindi, naneni
hanukulanguziyi visoweru havilawili palongolu." 2 Palaa palii makakala ga Rohu giziti
nakamu kwaneni. Na moniti kumpindi kwa Mlungu aku kwana shibanta sha ufalumi
na yumu kalivaga. 3 Ulii yakalivagiti palii kawonikaniti gambira libuwi liherepa nentu
lyalishemwa alumasi na libuwi lisheri liherepa. Upindi wa vula uweriti ung'ereng'eta
gambira libuwi liherepa nentu lyalishemwa zumalidi na ushizyengiti shibanta sha ufalumi
wega zyoseri. 4 Kuweriti na mzyengetu gwa vibanta vilongu viwili na msheshi vya
shifalumi vishizyengeta shibanta sha ufalumi na pa shibanta shilii wazewi malongu
mawili na msheshi walivagiti pawavala nguwu mfufu na majenjeri ga zaabu mumituwi.
5 Mushibanta sha ufalumi kulawiti lumeta, miliru na lupanta. Mbamba saba vya motu
viweriti vyankwaka palongolu pa shibanta ashi sha ufalumi. Vimuliku avi ndo Rohu saba
zya Mlungu. 6 Palongolu pa shibanta sha ufalumi kuweriti gambira bahali ya shiloleru,
shilangala gambira libuwi lyaling'ereng'eta nentu.
Pakati palii shibanta sha ufalumi shizyengetwa na viwumbi msheshi vyawera vikomu.
Viwumbi avi viweriti vimema masu munshimba yoseri kulongolu na kumbeli. 7 Shiwumbi
sha kwanja shiweriti gambira simba, sha pili gambira ng'ombi, sha tatu shiweriti na
sheni gambira sha muntu na sha msheshi shiweriti gambira mpongu kapungu yakaguluka.
8 Viwumbi avi vyamsheshi viweriti na vipapatiru sita kila yumu na viweriti vimema masu,
mngati na kunja. Pashiru na paliwala, pota kwoyera pavilonga,
"Mnanagala, Mnanagala, Mnanagala, Mtuwa Mlungu Yakawera na Makakala.
Kaweriti na yakawera na yakayiza."
9 Vipindi vyoseri viwumbi avi vyamsheshi pawamkwisiti na kumpanana ligoya na
kumgambira mayagashii ayu yakalivagiti pashibanta sha ufalumi mweni yakalikala
mashaka goseri, 10 wazewi walii malongu mawili na msheshi waligusiya palongolu pa
ayu yakalivagiti pashibanta sha ufalumi na kumguwira ayu yakalikala mashaka goseri na
kugatula majenjeri gawu palongolu pashibanta sha ufalumi pawalonga,
11 "Gwenga hera ndo Mtuwa na Mlungu gwetu! Gustahili kuwanka

ukwisa na ligoya na makakala.
Toziya gwenga gunyawiti vintu vyoseri,
na kwa mafiliru gaku guvinyawiti na vyankulikala.”

5

Shintola na Mwanakondolu

1 Shakapanu mona shintola muliwoku lya kumliwu lya ayu yakalivagiti pashibanta sha
ufalumi na sheni shiweriti shilembwa mngati na kunja na kutawalilwa kwa vifindika saba.
2 Kayi numwona ntumintumi gwa kumpindi kana makakala pakabwera, “Gaa yakastahili
kuyibandula mifindiku ayi na kushivugula shintola ashi?” 3 Kumbiti kuweriti ndiri na
muntu yoseri kumpindi, ama pasipanu, ama pasi kuzimu, yakaweziti kushigubutula,
ama kushilola mngati. 4 Su neni niliti kwa utama toziya kwahereti muntu yakastahili
kushigubutula, ama kushilola mngati. 5 Shakapanu yumu gwa walii wazewi kang'ambiriti,
“Gunyamali! Guloli! Simba gwa likabila lya Yuda, muyiwuku gwa Dawudi, kakanka.
Yomberi kastahili kuyibandula mifindiku yakuwi saba na kushigubutula shintola shilii.”
6 Shakapanu moniti pakati palii pakwegera na shibanta sha ufalumi, Mwanakondolu
kagoloka, Mwanakondolu ayu kawonekaniti gambira kaleketulwa. Kazyengetwa kila
uwega na walii viwumbi msheshi yawawera wakomu na walii wazewi. Kaweriti na magoli
saba na masu saba geni ndo rohu saba zya Mlungu zyawazitumiti kila pahali pasipanu.
7 Mwanakondolu kagenditi, kashitola shintola shilii kulawa muliwoku lya kumliwu lya
ulii yakalivagiti pashibanta sha ufalumi. 8 Na pakashitoliti shintola shilii, viwumbi vilii
vyamsheshi vyaviwera vikomu pamuhera na walii wazewi malongu mawili na wamsheshi
waguwiti makukama palongolu pa Mwanakondolu. Kila yumu kaweriti na shinubi na
mabakuli ga zaabu gagamemiti ubani, geni ndo maluwa ga wantu wa Mlungu. 9 Su wimbiti
nyimbu ayi yasyayi,
“Gwenga gustahili kushitola shintola ashi
Na kuyibandula mifindiku yakuwi.
Toziya gwenga gulikitulitwi na kwa mwazi gwaku guwakombola wantu kwajili ya Mlungu.
Wantu kulawa kila makabila na kila ntambu yawalonga wantu na kulawa kwa kila wantu
na kila isi.
10 Guwanyawa waweri ufalumi wa watambika wamtenderi Mlungu gwetu,
nawomberi hawakolimlima pasipanu.”
11 Shakapanu ndoliti, mpikaniriti liziwu lya wantumintumi wa kumpindi wavuwa nentu,
kuwalangika kwawu maelufu na maelufu na malongu ga maelufu na malongu ga maelufu.
Waweriti walivaga kushizyengeta shibanta sha ukulu, viwumbi vikomu vilii vyamsheshi
na walii wazewi, 12 na watakuliti kwa liziwu likulu,
“Mwanakondolu yawamlikituliti
kastahili kwanka makakala na ulunda na luhala na uwezu
na ligoya na ukwisa na uzyumi.” 13 Mpikaniriti viwumbi vyoseri pampindi, pasipanu, pasi
pa pasipanu na mubahali, viwumbi vyoseri vya pasipanu poseri pavilonga,
“Kwakuwi yomberi yakalivaga pashibanta sha ufalumi na kwa Mwanakondolu,
uweri uzyumi na ligoya na ukwisa na ukulu,
mashaka goseri.”
14 Na viwumbi vyamsheshi vyaviwera vikomu vilii vilongiti, “Yina hangu!” Na wazewi
walii waguwa makukama, waguwira.

6

Mwanakondolu kankuyibandula mifindiku

1 Shakapanu numwoniti Mwanakondolu kankugubandula mfindiku gwa kwanja gwa
ilii mifindiku saba. Mpikaniriti yumu gwa vilii viwumbi msheshi vyaviwera vikomu
pakatakula kwa liziwu gambira lwa mpanta, “Gwizi!” 2 Neni ndoliti na kumbiti palii

paweriti na falasi mfufu. Na mkwena panani pa falasi gwakuwi kaweriti na upindi,
wampananiti na lijenjeri. Su kalawa gambira mkanka, kendereyi kukanka.
3 Shakapanu, Mwanakondolu kagubandura mfindiku gwa pili. Numupikaniriti shi-
wumbi ulii mkomu gwa pili pakatakula, "Gwizi!" 4 Neni ndoliti na mona paweriti falasi
yumonga palii, msheri. Mkwena panani pa falasi gwakuwi wampananiti lihengu lya
kuwusiya ponga pasipanu, su wantu walilagi. Wampananiti kayi upanga mkulu.
5 Shakapanu Mwanakondolu kagubanduliti mfindiku gwa tatu. Numupikaniriti shi-
wumbi ulii mkomu gwa tatu pakatakula, "Gwizi!" Moniti palii paweriti na falasi yumu
mtitu. Mkwena panani pa falasi gwakuwi kaweriti na vipimu viwili vya kupimira utopa
mumawoku mwakuwi. 6 Mpikanira shintu gambira liziwu lyalilawira pakati pa viwumbi
vilii vyamsheshi yaviwera vikomu. Nayomberi katakuliti, "Shibaba shimu sha ubumu wa
nganu kwa shiyasi sha mpiya sha shibena mgongu sha lishaka limu na vibaba vitatu vya
shayili kwa shibena mgongu sha lishaka limu. Kumbiti naguhalibisiya lipaki na divayi!"
7 Shakapanu, Mwanakondolu kagubandura mfindiku gwa msheshi. Numupikinira ulii
shiwumbi mkomu gwa msheshi, "Gwizi!" 8 Neni ndoliti na kumbiti kaweriti falasi yumu
gwa shijivu palii. Na litawu lyakuwi mkwena panani pa falasi gwakuwi liweriti Kuhowa
na lirindi lyalihera upeleru limfatiti kumbeli. Awa wapananitwi makakala kwa wega yimu
zya wega msheshi zya pasipanu, wawalagi wantu kwa upanga na njala na ulweli wa tawuni
na kwa wankanyama wakalipa wa pasipanu.
9 Shakapanu, Mwanakondolu kagubanduliti mfindiku gwa muhanu. Moniti pasi palii
pashitalawanda sha kutambikira rohu zya walii yawalagitwi toziya ya kubwera Shisoweru
sha Mlungu na toziya ya ukapitawu yawaulaviyiti. 10 Su walira kwa liziwu likulu, "Gwee
Mtuwa, yaguwera mnanagala na mjimilika, mpaka ndii hagukawi kuwatoza kwa yawakala
woseri wa pasipanu kwajili ya kulagwa kwa twenga?"
11 Wapananitwi kila yumu lihabiti lifufu, wagambirwa wongeri kwoyera kwa shipindi
shididini, mpaka payitimiya walanga ya wantumintumi wayawu na walongu weni
hawalagwi gambira womberi ntambu yawalagitwi.
12 Shakapanu ndoliti na shipindi Mwanakondolu pakagubanduriti mfindiku gwa sita,
kuweriti na lirindimiru likulu lya isi, mshenji guweri mtitu gambira liguniya lititu, lyezi
lyoseri liwera lisheri gambira mwazi. 13 Na ntondu zya kumpindi zituluka pa pasipanu
gambira mabwajubwaju ga mumtera gwa mkuyu yagakamala ndiri yagatuluka shipindi
mtera gwakuwi pagutikwa na lipuga. 14 Liyera lidegeka vipandi viwili gambira mkeka
wagubilingwabilingwa, migongu yoseri na visiwa vyoseri vibegiziwa na kuhalibisiwa.
15 Shakapanu wafalumi wa pasipanu na wakulu wa isi na wakulu wa mashonta na walunda
na yawawera na makakala na kila mmanda na muntu mlekeru, walififa mumpanga na
mumatalawu ga kumigongu. 16 Wayigambira migongu ayi na matalawu aga, "Mtuguwukiri,
mtufifi patali na yomberi yakalivaga pashibanta sha ufalumi na patali na maya ga
Mwanakondolu! 17 Toziya lishaka lya gweka lya maya gawu lisoka. Gaa hakawezi
kugoloka?"

7

Kutawalilwa vimaniziwu kwa wantu 144,000

1 Pa aga nuwawona wantumintumi wa kumpindi wamsheshi wagoloka pakati pa pembi
zya msheshi zya pasipanu, pawakola mayega ga msheshi ga pasipanu, su lyega nalivumi
ata padidika, wala pakati pa pasipanu, wala mubahali, wala mumitera. 2 Shakapanu
numwona ntumintumi gwa kumpindi yumonga pakakwena pampindi kulawa kusika,
kaweriti na shimaniziru sha Mlungu yakawera mkomu. Kashemiti kwa liziwu likulu na
kuwagambira awa wantumintumi wa kumpindi wamsheshi yawapananitwi uwezu wa
kuyihalibisiya isi na ibahali. 3 "Namuhalibisiya isi ama ibahali ama mitera, mpaka patuwat-
ula kala shimaniziwu pashiwunji sha wantumintumi wa Mlungu gwetu." 4 Shakapanu
mpikanira walanga ya walii yawatulitwi shimaniziwu, wantu miya yimu malongu msheshi

na msheshi elufu wa makabila goseri ga wantu wa Israeli. [5] Likabira lya Yuda wantu lilongu
na wawili elufu
na Likabira lya Rubeni wantu lilongu na wawili elufu
na Likabira lya Gadi wantu lilongu na wawili elufu.
[6] Likabira lya Asheri wantu lilongu na wawili elufu
na likabira lya Nafutari wantu lilongu na wawili elufu
na likabira lya Manasi wantu lilongu na wawili elufu.
[7] Likabira lya Simiyoni wantu lilongu na wawili elufu
na likabira lya Lawi wantu lilongu na wawili elufu
na likabira lya Isakari wantu lilongu na wawili elufu.
[8] Likabira lya Zebuluni wantu lilongu na wawili elufu
na likabira lya Yosefu wantu lilongu na wawili elufu
na likabira lya Benjamini wantu lilongu na wawili elufu.

Lipinga lya wantu lya kila isi

[9] Shakapanu ndoliti, mwona lipinga likulu lya wantu wavuwa nentu yaguweza ndiri kuwawalanga, wantu wa kila isi na likabira na lukolu na ntambu wantu yawalonga na kila walongu. Nawomberi waweriti wagoloka palongolu pa shibanta sha ufalumi na palongolu pa Mwanakondolu, wavala mahabiti mafufu na kukola mitambi ya mitendi mumawoku mwawu. [10] Watakuliti kwa liziwu likulu, "Ukombola wetu ulawa kwa Mlungu gwetu yakalivaga pashibanta sha ufalumi na kulawa kwa Mwanakondolu!" [11] Wantumintumi wa kumpindi woseri wagolokiti kushizyengeta shibanta sha ufalumi, wazewi na vilii viwumbi vyamsheshi vyaviwera vikomu. Wasuntamiti makukama pashibanta sha ufalumi, wamguwiriti Mlungu [12] pawalonga, "Yina hangu! Uzyumi na ukwisa na luhala na mayagashii na ligoya na uwezu na makakala viweri kwa Mlungu gwetu, mashaka goseri! Yina hangu!"

[13] Yumu gwa wazewi walii kankosiyiti, "Walii yawavaliti mahabiti mafufu ndo wantu gaa? Na walawira koshi?"

[14] Neni numwankuliti, "Mtuwa, gwenga guvimana!"

Nayomberi kang'ambiriti, "Awa ndo walii yawalawiti pakati pa ntabika nkulu. Wagululiti mahabiti gawu mumwazi gwa Mwanakondolu, gawera mafufu nakamu." [15] Su wapalongolu pa shibanta sha ufalumi sha Mlungu. Wamtendera Mlungu paliwala na pashiru mnumba nkulu yakuwi ya kumpindi, nayomberi yakalivaga pashibanta sha ufalumi, hakaweri pamuhera nawu na kuwalolera. [16] Hapeni wawoni njala kayi ama wawoni kuyimiluwa kayi, mshenji hapeni guwalunguziyi kayi, shivuki shikalipa hapeni shiwalunguziyi kayi, [17] toziya Mwanakondolu yakawera pakati palii pakwegera na shibanta sha ufalumi, hakaweri mlolera gwawu, nayomberi kankuwalongoziya mumbwiru ya mashi ga ukomu. Na Mlungu hakagapukuti masozi goseri mumasu gawu.

8

Mfindiku gwa saba

[1] Na Mwanakondolu pakagubanduriti mfindiku gwa saba, kuweriti jiii kumpindi kwa shipindi sha nusu saa. [2] Shakapanu, nuwawoniti wantumintumi wa kumpindi saba walii wagoloka palongolu pa Mlungu wapananitwi mimbalapi saba.

[3] Ntumintumi gwa kumpindi yumonga kasokiti, katola shetezu sha zaabu, kagoloka palongolu pa shitalawanda sha kutambikira pa kutumisiya ubani. Nayomberi wampananiti ubani uvuwa kawutumisiyi pamuhera na maluwa ga wantu woseri wa Mlungu pashitalawanda sha kutambikira sha zaabu yayiweriti palongolu pa shibanta sha ufalumi. [4] Lyosi lya ubani pamuhera na maluwa ga wantu wa Mlungu, vikweniti kunani kulawa mumawoku mwakuwi ulii ntumintumi gwa kumpindi yakaweriti palongolu pa Mlungu.

[5] Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi katola shetezu shilii, kashimemiziya motu kulawa pashitalawanda sha kutambikira, kashiyasa pasipanu. Paweriti na mpanta na lirindimiru na mimeta na libegiziwu lya isi.

Mimbalapi saba

[6] Shakapanu wantumintumi wa kumpindi saba walii, yawaweriti na mimbalapi saba walituliti kala kugagomba mimbalapi.

[7] Ntumintumi gwa kwanja gwa kumpindi kagombiti mbalapi yakuwi. Mhanganyiku gwa vula ya mabuwi na motu pamuhera na mwazi gwitikitwi pasipanu. Selusi yimu ya isi ilunguliti na selusi yimu ya mitera ilunguliti na mihamba yoseri miwisi ilunguliti. [8] Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi gwa pili kagombiti mbalapi yakuwi na shintu gambira lugongu lukulu lwaluwaka motu luwasitwi mubahali. Selusi yimu ya ibahali igalambukiti kuwera mwazi, [9] selusi yimu ya viwumbi vyavilikala mubahali vifuwiti na selusi yimu ya mitumbwi ihalibisitwi.

[10] Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi gwa tatu kagombiti mbalapi yakuwi. Na ntondu nkulu yakiti gambira lisukuruwa lya motu iguwiti kulawa kumpindi na kutulukira muselusi yimu ya nshemba na mbwiru zya mashi. [11] Ntondu ayi ishemwa "Ukalipa." Su selusi yimu ya mashi gaweriti gakalipa, wantu wavuwa wahowiti toziya ya mashi aga, toziya gagalambukiti gaweriti gakalipa.

[12] Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi gwa msheshi kagombiti mbalapi yakuwi. Su selusi yimu ya mshenji ikomitwi na selusi yimu ya lyezi ikomitwi na selusi yimu ya ntondu ikomitwi, su selusi ya vyoseri avi viwera liwindu. Selusi yimu ya paliwala yaheriti uweru, vilaa na selusi yimu ya pashiru.

[13] Shakapanu ndoliti, mpikaniriti mpongu kapungu pakaguluka kumpindi nentu kuliyera pakalonga kwa liziwu likulu, "Shodi, oli, oli, kwa yawalikala pasipanu shipindi wantumintumi wa kumpindi watatu yagasigaliti hawagombi mbalapi zyawu!"

9

[1] Shakapanu, ntumintumi gwa kumpindi gwa mhanu kagombiti mbalapi yakuwi. Na neni mwoniti ntondu iweriti ituluka muisi kulawa kumpindi. Nayeni ipananitwi funguwu wa njira ya lirindi lyalihera na upeleru. [2] Su ntondu ayi ivuguliti njira ya lirindi lyahera upereru, kulawiti lyosi gambira lya litanuru likulu. Mshenji na liyera vitulitwi ntiti kwa lyosi ali lya njira ya lirindi lyahera upereru. [3] Matapa walawiti mulyosi lilii, wingiriti pasupanu, wapananitwi makakala gambira ga shipinini. [4] Wagambilitwi nawahalibisiya ntundu yoseri ya isi ama vimeru vyoseri ama mitera yoseri, su wawaharibisiyi walii hera yawakomitwi ndiri musheni shimaniziwu sha Mlungu. [5] Matapa awa walekiziwitwi ndiri kuwalaga wantu, su kuwatabisiya nentu kwa shipindi sha myezi ya mhanu. Kutama kwakujega ndo gambira kutama kwakumpata muntu shipindi pakalumwa na shipinini. [6] Mumashaka galii wantu hawasakuli kuhowa kumbiti hapeni wahowi, hawafiri kuhowa kumbiti kuhowa hakuwatugi.

[7] Matapa walii wawonekiti gambira falasi yawaweriti kala kwa ng'ondu. Mumituwi mwawu waweriti na majenjeri gambira zya zaabu na nsheni zyawu ziweriti gambira zya muntu. [8] Vili zawu ziwonekiti gambira vili zya wadala na menu gawu gawonekiti gambira menu ga simba. [9] Vifuwa vyawu vigubikwa kwa vintu gambira nguwu ya shuma ya kushinga mushifuwa. Mliwu gwa mbapatiru zyawu ziweriti gambira mliwu gwa mwanja gwa mbutuka zyazikwegwa na falasi wavuwa yawatugira kung'ondu. [10] Waweriti na mishira yaiwera na misontu gambira shipinini na kwa mishira yawu ilii iweriti na makakala ga kuwaluma wantu kwa shipindi sha myezi yamhanu. [11] Wawera na mfalumi yakawakolamlima, nayomberi ndo ntumintumi gwa Shetani, yomberi ndo mkulu gwa lirindi lyalihera upeleru, litawu lyakuwi kwa Shiebraniya ndo Abadoni na kwa Shigiriki ndo Apoliyoni, "Mana yakuwi ndo Mlaga."

[12] Shodi, oli, oli ya kwanja ipititi, zisigaliti zyamonga mbili zyankwiza pa aga.

[13] Shakapanu, ntumintumi gwa kumpindi gwa sita gwa kumpindi kagombiti mbalapi yakuwi. Naneni mpikaniriti liziwu limu kulawa mumagoli ga msheshi yagawera mupembi msheshi pashitalawanda sha kutambikira yaiweriti palongolu pa Mlungu. [14] Liziwu lilii limgambiriti ulii ntumintumi gwa kumpindi gwa sita yakawera na mbalapi, "Guwavugulili wantumintumi wamsheshi wa Shetani yawatatiritwi pampeku kulushemba lukulu Ewufrati!" [15] Nayomberi kawavuguliriti walii wantumintumi wa kumpindi wamsheshi yawatandiritwi kwajili ya lisaa lilii lya lishaka lya mwezi gulii gwa shinja shilaa shilii, kulaga selusi yimu ya wantu.

[16] Mpikaniriti walanga ya mashonta yawakwena panani pa falasi waweriti handa miliyoni miya mbili. [17] Hangu ndo ntambu yanuwawoniti falasi walii na wakwena panani pa falasi mumawonu galii, Waweriti na nguwu zya shuma muvifuwa zyaziwera njeri gambira motu, zyana langi ya buluu gambira ya liyera na ya njanu gambira ubumu wa baluti. Mituwi ya falasi walii iwonikaniti gambira mituwi ya simba, motu na lyosi na ubumu wa baluti, viweriti vyankulawa mumilomu mwawu. [18] Selusi yimu ya wantu walagitwi kwa makomangu matatu galii, motu na lyosi na ubumu wa baluti, yauweriti wankulawa mumilomu mwa falasi walii. [19] Toziya makakala ga falasi walii gaweriti mumilomu mwawu na mumishira yawu. Mishira yawu ilifaniti na njoka na iweriti na mituwi na womberi wayitendiriti kuwatenda wantu watenduwi.

[20] Wantu wamonga yagasigaliti toziya walagitwi ndiri kwa makomangu galii, walekiti ndiri vidoda vyawatenda kwa kuvileka vintu vyawavinyawiti kwa mawoku gawu weni, ama kuleka kuwaguwira washamshera na vinyagu vya zaabu na mpiya na shaba na mabuwi na mitera na vintu vyaviweziti ndiri kuwona na kupikinira ama kugendagenda. [21] Ama womberi walekiti ndiri vidoda vyawatenditi na kuleka kulaga na uganga na uhumba na umpeku.

10

Ntumintumi gwa kumpindi na shintola shididini

[1] Shakapanu, numwoniti ntumintumi gwa kumpindi yumonga kana makakala kankusuluka kulawa kumpindi, kaweriti kavalisiwa liwundi na upindi wa vula mumtuwi mwakuwi. Sheni shakuwi shiweriti gambira mshenji na magulu gakuwi gaweriti gambira mpanda zya motu. [2] Mumawoku mwakuwi kakoliti shintola shididini shivugulwa. Katuliti ligulu lya kumliwu mubahali na lya kumshigi muisi iyuma, [3] na kushema kwa liziwu likulu gambira lirindimiru lya simba. Pakanjiti kushema, malindimiru saba gabegeziyiti kwa kutukulira. [4] Na malindimiru saba galii pagatakuliti, neni nfiriti kulemba. Kumbiti mpikaniriti liziwu kulawa kumpindi, "Visoweru vya malindimiru saba aga gaweriti bada, guleki kulemba!"

[5] Shakapanu, ntumintumi gwa kumpindi ulii yanumwoniti pakagoloka mubahali na muisi iyuma kanyasuliti liwoku lyakuwi lya kumliwu kumpindi, [6] kalirapiti kwa litawu lya Mlungu yakalikala mashaka goseri, Mlungu yakanyawiti kumpindi na vyoseri vyaviwera na ibahali na vyoseri vyaviwera pasipanu na vyoseri vyaviwera. Kalongiti, "Kwahera shipindi sha kuhepera kayi! [7] Kumbiti mumashaka galii ntumintumi gwa kumpindi gwa saba ulii pakafira kugomba mbalapi yakuwi, Mlungu hakatendi bada yakuwi itendeki ntambu yakawagambiriti wantumintumi wakuwi, wambuyi wakuwi."

[8] Shakapanu liziwu lilii lyanulipikaniriti pamberi kulawa kumpindi lilongiti na neni kayi, "Gugendi gwakashitoli shintola shilii shashigubutulitwi shashiwera mumawoku mwa ntumintumi gwa kumpindi yakagoloka mubahali na muisi iyuma."

[9] Su numgenderiti ulii ntumintumi gwa kumpindi, numgambiriti kanupi shintola shilii shididini. Na yomberi kang'ambiriti, "Gushitoli gushiliyi. Mumlomu mwaku hashinogi gambira lwashi, kumbiti mumtima hashiweri shikalipa!"

[10] Su nushitoliti shintola shilii shididini kulawa mumawoku mwakuwi ntumintumi gwa kumpindi ulii nishiliyiti. Nasheni shiweriti shinoga mumlomu mwangu gambira lwashi, kumbiti panushimiriti shiweriti shikalipa mumtima mwangu. [11] Shakapanu ng'ambiritwi,

"Gufiruwa kayi kuwubwera ujumbi wa Mlungu kuusu wantu wavuwa na wantu wa maisi gavuwa na wantu wa makabila gavuwa na wafalumi."

11

Wakapitawu awili

1 Shakapanu wanupiti luteti lwaluweliti gambira luhonga, ng'ambiritwi, "Gwimuki gwakaipimi numba ya Mlungu na shitalawanda sha kutambikira pakutumiziya ubani na kuwawalanga wantu yawaguwira munumba nkulu ya Mlungu. 2 Kumbiti nagupima baraza lyaliwera kunja kwa numba nkulu ya Mlungu, guleki kupima toziya awu upananwa kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi. Weni hawalutimbangi lushi lunanagala kwa shipindi sha myezi malongu msheshi na miwili. 3 Neni hanuwapanani uwezu wakapitawu wangu wawili su wabweri kwa shipindi ashi sha majuwa elufu yimu miya mbili na malongu sita pawavala nguwu zya maguniya."

4 Wakapitawu wawili walii ndo mitera miwili ya mizeyituni na vintambi viwili vyavigoloka kulongolu kwa Mtuwa gwa pasipanu. 5 Handa muntu pakajera kuwatenda, motu gulawa mumilomu mwawu na kuwalaga wangondu wawu na kila muntu yakajera kuwalaga hakalagwi. 6 Wakapitawu awa wanawu uwezu wa kutata liyera su vula naitowa shipindi pawabwera. Kayi wana uwezu wa kugalambula mbwiru zyoseri zya mashi ziweri mwazi na hawalaviyi makomangu ga ntambu zyoseri pasipanu womberi pawafira.

7 Kumbiti pawamalira kala upitawulira wawu, nkanyama mkalipa yakalawira mulirindi lyalihera upeleru hakalikomi na womberi, hakawakanki na kuwalaga. 8 Mauti gawu gasigariti munjira ya lushi lukulu lweni lwawampingikiti palupinjika Mtuwa gwawu. Litawu lya shimbuyi lwa lushi alu ndo Sodoma ama Misri. 9 Wantu wa kila isi na likabira na wantu ntambu yawalonga na lukolu, hawagaloli mawuti galii shipindi sha mashaka matatu na nusu, hapeni walekiziyi zisilwi. 10 Wantu yawalikala pasipanu hawasekeleri kuhowa kwa wakapitawu walii. Hawatendi msambu na kulipanana mafupu, toziya wambuyi wawili awa wa Mlungu, wawatabisiyiti nentu wantu wa pasipanu. 11 Kumbiti pa mashaka matatu na nusu upumula wa ukomu kulawa kwa Mlungu uwayingiriti na womberi wagolokiti na woseri yawawoniti, wayingilitwi na lyoga likulu. 12 Shakapanu wa mbuyi wawili walii wa Mlungu wapikiniriti liziwu likulu kulawa kumpindi paliwagambira, "Mwizi pampindi panu!" Nawomberi wakweniti kumpindi pawazyengetwa na liwundu, wangondu wawu pawawera wankuwalora. 13 Shipindi shilaa shilii, kulawiriti libegiziwu likulu lwa isi, shipandi shimu sha lilongu lya lushi shitenduwiti, na wantu elufu saba wahowiti kwa libegiziwu ali. Wantu yagasigaliti watiliti nentu, wamkwisiti Mlungu gwa kumpindi.

14 Shodi, shodi, shondi ya pili ipita, kumbiti guloli! Shodi, shondi, shondi ya tatu yankwiza kanongola.

Mbalapi ya saba

15 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi gwa saba kagomba mbalapi yakuwi. Na nziwu nkulu zipikanikitwi kumpindi pazilonga, "Vinu ufalumi wa pasipanu uwera wa Mtuwa gwetu na Kristu gwakuwi ulii yakamsyaguliti kuwera Mkombola gwakuwi. Na yomberi hakakolimlima mashaka goseri!" 16 Shakapanu wazewi walii malongu mawili na msheshi yawakaliti muvibanta vyawu vya ufalumi palongolu pa Mlungu, wasuntamiti makukama na wamguwiriti Mlungu, 17 pawalonga,

"Mayagashii gwee Mtuwa Mlungu gwana makakala,
yaguwera na yaguweriti! Toziya gulanguziya makakala gaku makulu,
guwutula ukolamlima waku!" 18 "Wantu wa maisi wamemiti maya,
kumbiti lishaka lya maya gaku lisoka,
yina shipindi sha kuwatoza wafuwa shisoka.
Shipindi sha kuwakwisa wantumintumi wambuyi waku,
wananagala na woseri yawalikwisa litawu lyaku,
yawamanikana na yawamanikana ndiri.

Shipindi sha kuwalaga walaga wa pasipanu."
19 Shakapanu numba nkulu ya Mlungu kumpindi wayivuguliti na lisanduku lya lipatanu
lyakuwi liwonikaniti munumba nkulu ya Mlungu. Kulawiriti meta na malindimiru na
mpanta na mabegiziwu lya isi na vula nkulu ya mabuwi.

12

Mdala na njoka

1 Shakapanu lilangaliru lyakulikangasha liwonikaniti kulyera, mdala yakavaliti mshenji
na lyezi pasi pamagulu gakuwi, na lijenjeri lya ntondu malongu na mawili mumtuwi
gwakuwi. 2 Kaweriti na yinda, nayomberi kabotanga kwa kutama toziya kaweriti kala
kwiwula mwana.
3 Shakapanu lilangaliru lyamonga lilawiriti kulyera, njoka mkulu msheri yakaweriti
na mituwi saba na magoli lilongu na kila mtuwi guweriti na lijenjeri. 4 Njoka ulii
kakwegiti kwa mshira gwakuwi selusi yimu ya ntondu za lyera na kuziyasa paisi. Njoka
gweni kagolokiti palongolu pa mdala ulii yakaweriti kala kwiwula mwana, kaweriti kala
kummira mwana, pa kwiwuka. 5 Shakapanu mawu ulii kiwula mwana mpalu, yomberi
hakakolimlima maisi goseri kwa luhonga lya shuma. Mwana kanyasulitwi mpaka kwa
Mlungu na mushibanta sha Mlungu sha ufalumi. 6 Mawu ulii katugiriti kushiwala pahala
Mlungu pakamtandiriti. Aku hawamloleri kwa shipindi sha mashaka elufu yimu miya
mbili na malongu sita.
7 Shakapanu yanjiti ngondu kumpindi, Mikaeli ntumintumi gwa kumpindi na wantu-
mintumi wayaguwi wa kumpindi walikomangiti na njoka ulii na njoka ulii pamuhera na
wantumintumi wakuwi walikomangiti na wantumintumi wa kumpindi walii. 8 Kumbiti
njoka ulii na wantumintumi wakuwi wasinditi na wawingitwi nakamu kumpindi kwa
Mlungu. 9 Su njoka ulii mkulu wamwasiti pasi. Njoka ulii ndo njoka ulii gwa makashu
yawamshema vilaa Mkondola ama Shetani yakawazyanga wantu wa pasipanu poseri.
Wamwasiti pasipanu pamuhera na wantumintumi wa kumpindi wakuwi woseri pamuhera
na yomberi.
10 Shakapanu mpikaniriti liziwu likulu kulawa kumpindi palilonga, "Vinu usoka ukom-
bola na makakala na ufalumi wa Mlungu gwetu na ukolamlima wa Kristu gwakuwi! Toziya
ulii yakawasitaki walongu wetu palongolu pa Mlungu gwetu, wamwasa pasi. Wamwasa
pasi ulii yakawasitaki pashiru na paliwala." 11 "Walongu wetu wakanka kwa makakala ga
mwazi gwa Mwanakondolu na kwa shisoweru shawalaviyiti ukapitawu, toziya wawoniti
ndiri makaliru gawu kuwera shintu, waweriti kuhowa kala. 12 Kwa toziya ayi, mnemeleri
mwenga mwampindi na vyoseri vyaviwera mngati mwenu. Kumbiti oli mwenga mwa
muisi na mubahali toziya Mkondola kawasulukireni kana maya makulu na kavimana
kuwera mashaka gakuwi gasigala madidini."
13 Njoka pakavimaniti kuwera wamwasiti pasipanu, kanjiti kumtugiziya mdala ulii
yakaweriti kamwiwula mwana mpalu. 14 Kumbiti mdala ulii wampananiti vipapatiru viwili
vya mpongu kapungu, su kaguruki kutali nentu mpaka pahala pakuwi kushiwala na
mekalolerwi kwa shipindi sha vinja vitatu na nusu. 15 Su njoka katapikiti mashi gavuwa
gambira lushemba, gamfatiti mdala ulii su kamiruwi. 16 Kumbiti pasipanu pamtangiti
mdala ulii, pamamuka gambira mlomu na kugamira mashi aga gagalawiti mumlomu mwa
njoka ulii. 17 Su njoka ulii kamkalaliriti mdala ulii, kawukiti na kagenda kulikomanga na
walelwa wamonga wa mdala ayu awa ndo woseri walii yawajimira malagaliru ga Mlungu
na waminika wa ukapitawu wa Yesu. 18 Su njoka kagoloka mumpeku mwa bahali.

13

Wankanyama wakalipa wawili

1 Shakapanu numwoniti nkanyama mkalipa yumu pakalawa mubahali. Kaweriti na
mituwi saba na magoli lilongu na kila ligoli liweriti na lijenjeri. Pamituwi yakuwi
palembitwi litawu lya kumwigilanga Mlungu. 2 Nkanyama mkalipa ulii yanumwoniti

kaweriti gambira duma na magulu gakuwi gaweriti gambira nkanyama dubu, mlomu gwakuwi guweriti gambira mlomu gwa simba. Njoka ulii kamupananiti nkanyama ulii makakala gakuwi na shibanta shakuwi na uwezu mkulu. [3] Mtuwi gumu gwa nkanyama mkalipa ulii guwonikaniti gambira shironda shikulu shashijega kuhowa kumbiti shironda shilii shiponiti. Wantu woseri wa pasipanu walikangashiti na nkanyama mkalipa ulii na kumfata. [4] Wantu woseri wamguwiriti njoka ulii toziya kamupananiti nkanyama mkalipa ulii uwezu wakuwi. Wamguwiriti vilaa nkanyama mkalipa ulii pawalonga, "Hashi, gaa yakawera gambira nkanyama mkalipa ayu? Hashi, gaa yakaweza kulikoma nayu?"

[5] Shakapanu nkanyama mkalipa ulii kalekeziwa kutakula visoweru vya mtiti na kumwigilanga Mlungu, kalekeziwa kuwera na uwezu kwa shipindi sha myezi malongu msheshi na mawili. [6] Su kanjiti kumwigilanga Mlungu na kuligilanga litawu lya Mlungu na pahala pakalikala na woseri yawalikala kumpindi kwa Mlungu. [7] Kalekeziyitwi kuwakoma ngondu na kuwakanka wantu wa Mlungu. Kampananiti uwezu kwa wantu wa kila likabira na isi na ntambu ya wantu yawalonga na lukolu. [8] Woseri yawalikala pasipanu hawamguwiri, wantu awa ndo walii matawu gawu galembitwi ndiri pamberi pa kunyawa pasipanu, mushintola sha ukomu sha Mwanakondolu yakalikitulitwi.

[9] "Yakawera na makutu, kapikaniri. [10] Yawampangiliti kutolwa kuwera mloporwa mpaka katolwi kuwera mloporwa na ulii yakapangilitwi kulagwa kwa upanga hakalagwi kwa upanga. Su wantu wa Mlungu waweri na uhepeleru na njimiru."

[11] Shakapanu numwoniti nkanyama mkalipa yumonga kankulawa pasipanu. Kaweriti na magoli mawili gambira magoli ga mwanakondolu na kayoweriti gambira njoka. [12] Kaweriti na uwezu woseri kulawa kwa nkanyama mkalipa ulii gwa kwanja na kautendiriti uwezu ulii pahala pa nkanyama mkalipa gwa kwanja. Su katenda pasipanu poseri na woseri yawaweramu kumguwira nkanyama mkalipa ayu gwa kwanja mweni kaweriti na shironda sha kuhowa shashiponiti. [13] Su nkanyama mkalipa ayu gwa pili katenditi mauzauza ga kulikangasha, kalaviyiziti motu kulawa kumpindi gusuluki pasipanu palongolu pa wantu. [14] Kawapotoziyiti yawalikala pasipanu kwa mauzauza galii gakapananitwi kugatenda pahala pa nkanyama mkalipa gwa kwanja. Kawagambiriti yawalikala pasipanu wanyawi shinyagu kwa ligoya lya nkanyama mkalipa ulii yakatenduwitwi kwa upanga kumbiti kalikaliti kayi. [15] Nkanyama mkalipa gwa pili kapananitwi uwezu kushitenda shipumuli shinyagu shilii sha nkanyama mkalipa gwa kwanja, su shinyagu shiweziti kutakula na kuwatenda wantu woseri yawalemiti kushiguwira shinyagu shilii, walagwi. [16] Kawatenditi woseri watulwi shimaniziwu mumawoku gawu ga kumliwu na musheni zyawu, yawamanika na yawamanika ndiri, walunda na wahushu, wantu walekeru na wamanda. [17] Na muntu yoseri hapeni kawezi kuhemera ama kuwuza shintu mpaka kaweri na shimaniziwu shilii. Shimaniziwu shiweriti na litawu lya nkanyama mkalipa ama walanga ya litawu lilii.

[18] Peni panu pafiruwa luhala! Yakawera na mahala kaweza kuvimana mana ya walanga ya nkanyama mkalipa ayu, toziya walanga ayi iwera walanga ya muntu. Walanga ayi ndo miya sita malongu sita na sita.

14

Mwanakondolu na wantu wakuwi

[1] Shakapanu moniti lugongu lwa Sayuni na Mwanakondolu kagoloka pampindi, pamuhera na yomberi waweriti wantu elufu miya yimu na malongu msheshi na msheshi, musheni zyawu walembitwi litawu lya Mwanakondolu na litawu lya Tati gwakuwi. [2] Na mpikaniriti liziwu kulawa kumpindi kwa Mlungu, liziwu lyaliweriti gambira liziwu lya mbutu na gambira lirindimiru likulu. Liziwu lyampikaniriti liweriti gambira liziwu lya wavina msambu pawagomba vinubi vyawu. [3] Waweriti wankwimba lwimbu lya syayi palongolu pa shibanta sha ufalumi na kulongolu kwa viwumbi vikomu vyamsheshi na wazewi walii. Kwaheriti muntu yakaweziti kulifunda lwimbu alu, ira wantu walii elufu miya yimu na malongu msheshi na msheshi yawakombolitwi pasipanu. [4] Wantu awa

ndo walii yawalituliti weri na haweniliwoni nakamu na wadala. Womberi wamfatiti
Mwanakondolu kwoseri kwakagendaku. Womberi wakombolitwi kulawa kwa wantu
wamonga, waweriti gambira malaviwu ga mabenu ga kwanja kwa Mlungu na kwa
Mwanakondolu. [5] Wapatiti ndiri kuwera wapayira, wahera likosa lyoseri.

Wantumintumi watatu wa kumpindi

[6] Shakapanu numwona ntumintumi gwa kumpindi yumonga kankuguluka kuliyera
pakawera na Shisoweru Shiwagira sha mashaka goseri, kashibweri kwa wantu yawalikala
pasipanu, kwa maisi goseri na makabila goseri na ntambu wantu woseri yawalonga na
lukolu. [7] Yomberi kalongiti kwa liziwu likulu, "Mumpanani ligoya Mlungu na kumkwisa!
Toziya saa isoka ya kutoza. Mmuguwiri yomberi yakanyawiti kumpindi na pasipanu,
bahali na mbwiru zya mashi."

[8] Ntumintumi gwa kumpindi gwa pili kamfatiti ulii gwa kwanja pakalonga, "Kabomoka!
Babuloni lushi lukulu lubomoka! Babiloni yakawapananiti maisi goseri walandi divayi
yakuwi, divayi ya kufira nentu uhumba wakuwi!"

[9] Na ntumintumi gwa kumpindi gwa tatu kawafatiti walii wawili yawalongoleriti
pakalonga kwa liziwu likulu, "Yoseri yakamguwira nkanyama mkaripa ulii na shinyagu
shakuwi na kujimira kutulwa shimaniziwu shakuwi musheni shakuwi ama muliwoku
lyakuwi, [10] ulamweni hakalandi divayi ya maya ga Mlungu, divayi yeni wayitira mulutekeru
lwa maya gakuwi pota kuhanganyilwa na mashi. Muntu ayu hakatabiki mumotu gwa
ubumu wa baluti palongolu pa wantumintumi wa kumpindi na kulongolu kwa Mwanakon-
dolu. [11] Lyosi lya motu lyaluwatabisiya likwena kumpindi mashaka goseri. Wantu walii
yawamguwiriti nkanyama mkalipa ulii na shinyagu shakuwi na kutulwa shimaniziwu sha
litawu lyakuwi, hapeni waweri na kwoyera kwoseri pashiru na palwala."

[12] Ayi imaniziya kuwera wananagala yawajimira malagaliru ga Mlungu na yawawera
waminika kwa Yesu, wafiruwa kuwera wahepelera.

[13] Shakapanu mpikaniriti liziwu kulawa kumpindi kwa Mlungu palilonga, "Gulembi aga!
Kwanjira vinu watekelerwa walii yawahowiti, wahowa pawamjimira Kristu." Namweni
Rohu Mnanagala kalonga,

"Yina! Hawawoyeri kulawa muntabika zyawu, toziya matendu gawu gawafata."

Kubenangwa kwa pasipanu

[14] Shakapanu ndoliti na paweriti liwundi lifufu. Na palihundu ali kalivagiti yumu
gambira Mwana gwa Muntu. Kaweriti kavala lijenjeri lya zaabu mumtuwi na kukoliti
shimagi shikola sha kubenera. [15] Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi yumonga kalawiti
munumba nkulu ya Mlungu na kwa liziwu likulu kamgambira ulii yakalivagiti palihundi,
"Shondi, gushituli kala shimagi sha kubenanga na gubenangi, toziya shipindi sha kube-
nanga shisoka, mabenangu ga pasipanu gawula." [16] Su ulii yakalivagiti palihundi, kwa
mawoku gakuwi kashizyengesiya shimagi shakuwi pasipanu na pasipanu pabenangitwi.

[17] Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi yumonga kalawiti mnumba nkulu ya Mlungu
kumpindi pakawera na shimagi shikola sha kubenera.

[18] Kayi ntumintumi yumonga gwa kumpindi, mgolokera gwa motu, kalawiti pashita-
lawanda sha kutambikira, kamgambiriti kwa liziwu likulu ntumintumi gwa kumpindi,
ntumintumi ulii yakawera na shimagi shikola, "Na gwenga gutuli kala shimagi shaku
shikola, guvijojiniri visanya vya mizyabibu ya pasipanu, toziya zyabibu zyakuwi ziwula!"
[19] Su ntumintumi gwa kumpindi ayu kashizyengesiyiti shimagi shakuwi pasipanu, kazi-
hengiti zyabibu zya pasipanu, kazituliti pahala pa kukamira zyabibu, pahala pa maya ga
Mlungu. [20] Zyabibu zikabangwa mushikamiru ashi shashiweriti kunja kulushi na mwazi
gulawiti mushikamiru ashi gwana utali wa mashi meta yimu na nusu na mnyiliriku gwa
mafuliku gasokiti utali wa kilumita miya tatu.

15

Ntumintumi gwa kumpindi gwa makomangu ga upeleru.

[1] Shakapanu moniti lilangaliru lyamonga likulu na lya kulikangasha, kumpindi kwa
Mlungu. Paweriti wantumintumi wa kumpindi wa saba yawawera na makomangu makulu
saba ga upeleru. Kwa makomangu makulu saba aga, hagaweri ga upeleru kulanguziya
maya ga Mlungu.
[2] Shakapanu moniti shintu gambira bahali ya shiwowu, ihanganilwa na motu. Nuwa-
woniti vilaa wantu walii yawamkankiti nkanyama mkaripa na shinyagu shakuwi na litawu
lyakuwi lishemitwi kwa walangu ilii. Wantu walii wagolokiti pampenku mwa bahali
ya shiwowu, pawawera na vinubi vyawapananitwi na Mlungu. [3] Waweriti wankwimba
lwimbu lwa Musa, ntumintumi gwa Mlungu na lwimbu lwa Mwanakondolu, pawalonga,
"Mtuwa Mlungu Yakawera na Makakala,
matendu gaku ndo makulu na gakukangasha!
Gwenga Mfalumi gwa maisi,
njira zyaku ndo ziherepa na zyanakaka! [4] Mtuwa, hashi gaa yakakuguwira ndiri gwenga
na kulikwisa litawu lyaku?
Gwenga gwekayaku ndo Mnanagala.
Maisi goseri gankukwizira
na kukuguwira
toziya matendu gaku ga teratera gawonikana kwa woseri."
[5] Pa aga mona numba nkulu ya Mlungu, ndoyeni Hema ya Ukapitawu, ivugulwa
kumpindi. [6] Su wantumintumi wa kumpindi saba walii, yawawera na makomangu saba
walawa Mnumba nkulu ya Mlungu, pawavala nguwu mfufu, ziherepa zya kung'ereng'eta
na mikuli ya zaabu muvifuwa mwawu. [7] Shakapanu yumu gwawu gwa viwumbi
walii wamsheshi kawapananiti wantumintumi wa kumpindi saba, mabakuli ga zaabu
yagamemiti maya ga Mlungu yakalikala mashaka goseri. [8] Numba nkulu ya Mlungu
imemiti lyosi lyalilawiriti muukwisa wa Mlungu na mumakakala gakuwi na kwahera
muntu yakaweziti kwingira mnumba nkulu ya Mlungu mpaka upeleru wa makomangu
saba galii ga wantumintumi wa kumpindi saba.

16

Mabakuli ga maya ga Mlungu

[1] Shakapanu Mpikanira liziwu likulu kulawa mnumba nkulu ya Mlungu liwagambira
wantumintumi wa kumpindi saba walii, "Mgendi mwakagayiti mabakuli saba aga ga maya
ga Mlungu pasipanu."
[2] Su ntumintumi gwa kumpindi gwa kwanja kagenda kwita libakuli lyakuwi pasipanu.
Palaa palii maputi makulu gagatama nentu gawapata woseri yawaweriti na shimaniziwu
sha nkanyama mkaripa ulii na walii yawashiguwiriti shinyagu shakuwi.
[3] Shakapanu ntumintumi gwa pili gwa kumpindi kititi libakuli lyakuwi mubahali na
mashi ga bahali yoseri gawera mwazi gambira gwa muntu yakahowiti na viwumbi vyoseri
vikomu mubahali vifuwiti.
[4] Ntumintumi gwa ntatu gwa kumpindi kita libakuli lyakuwi mumishemba na mbwiru
zya mashi zigalambuka mwazi. [5] Numupikaniriti ntumintumi gwa kumpindi yakalolera
mashi pakalonga, "Gwee mnanagala, yaguwera na yaguweriti! Gwenga gutoza teratera.
[6] Toziya wagwititi mwazi gwa wananagala na wambuyi wa Mlungu na gwenga guwapanana
mwazi wagulandi, womberi wapata shilii shawafiruwa." [7] Shakapanu mpikanira pashita-
lawanda sha kutambikira palonga, "Mtuwa Mlungu yaguwera na makakala! Toza zyaku
ndo zya nakaka na zya teratera!"
[8] Su ntumintumi gwa msheshi gwa kumpindi kayititi libakuli lyakuwi pamshenji.
Mshenji gupananitwi makakala ga kuwalunguziya wantu kwa motu gwakuwi. [9] Su wantu
walunguziwitwi nentu na livuki likulu, womberi wamwigilangiti Mlungu yakaweriti na
uwezu wa makomangu aga. Walemiti kuleka vidoda vyawu vyawatenditi na viraa walemiti
kumkwisa Mlungu.

[10] Na ntumintumi gwa muhanu gwa kumpindi kayititi libakuli lyakuwi mushibanta sha
nkanyama mkaripa ulii. Ntiti iyingiriti muufalumi wakuwi na wantu walumiti milimi
yawu toziya ya kutama yawakupatiti, [11] wamwigilangiti Mlungu gwa kumpindi toziya ya
kutama kwa maputi gawu. Kumbiti walekiti ndiri vidoda vyawu vyawatenditi.
[12] Shakapanu ntumintumi gwa sita gwa kumpindi kayititi libakuli lyakuwi mulushemba
lukulu lwawalushema Ewufrati. Mashi gakuwi gayumiti, su itulitwi kuwera njira ya
wafalumi kulawa kwagulawiti mshenji. [13] Na moniti rohu ntatu zidoda zyaziweriti gambira
milyuli, yumu kalawiti mumlomu mwa njoka mkulu ulii na yumonga kalawiti mumlomu
mwa nkanyama mkaripa ulii na yumonga kalawiti mumlomu mwa mbuyi ulii gwa
kupayira. [14] Womberi ndo rohu zya washamshera yawatenda mauzauza na yawagenda kwa
wafalumi wa pasipanu poseri na kuwajojinira pamuhera kwajili ya ngondu nkulu lishaka
lilii lya Mlungu Yakawera na Makakala.
[15] "Gupikaniri! Neni nankwiza gambira shimpegu! Mbaka muntu yakalolera weri
nguwu zyakuwi su nakagendagenda aku na aku na kulisoniziya paweru wantu wamwoni
kashivula."
[16] Su rohu zyazidoda zilii ziwajojanira wafalumi walii pamuhera pahala pawapashemapu
kwa Shiebraniya Alimagedoni.
[17] Shakapanu ntumintumi gwa saba gwa kumpindi kayititi libakuli lyakuwi kuliyera.
Liziwu likulu lipikaniritwi kulawa mushibanta sha ufalumi mnumba nkulu ya Mlungu
palilonga, "Itendeka kala." [18] Kulawiriti mimeta na umatu na mipanta na lirindimiru
likulu lya isi. Lirindimiru ali liweriti likulu nentu na halyenilawiri kwanjira Mlungu
pakamuumbiti muntu mupasipanu. [19] Lushi lulii lukulu lupantitwi wega ntatu na lushi
zya maisi ziharabisiwitwi. Babiloni lushi lukulu, Mlungu kalwaluwa ndiri. Kalulandisiya
lutekeru lwa divayi ya maya gakuwi makulu. [20] Visiwa vyoseri vyagamiriti na migongu
iwonikaniti kayi ndiri. [21] Na vula ya mabuwi makulu gatopa gambira kilu malongu muhanu
kila limu, su iwatoweriti wantu walii yawamwigilangiti Mlungu toziya ya makomangu ga
vula ayi ya mabuwi, makomangu ga vula ilii ya mabuwi gaweriti makulu nentu.

17

Mdala mhumba na nkanyama mkalipa

[1] Yumu gwa wantumintumi wa kumpindi saba walii, yawaweriti na mabakuli saba kiziti
na kang'ambiriti, "Gwizi na neni hanukulanguziyi utoza yakapananitwi mndiyandiya
mkulu ulii, yakalivagiti pambeku na mashi gavuwa. [2] Wafalumi wa pasipanu watenditi
uhumba pamuhera nayomberi na wantu yawalikala pasipanu walowera divayi ya uhumba
wakuwi."
[3] Shakapanu Rohu gwa Mlungu kanjegiti na ntumintumi gwa kumpindi kanjegiti kushi-
wara. Kweni aku numwona mdala kalivagiti pankanyama mkalipa msheri. Nkanyama
mkalipa ayu kaweriti kalembwa kila pahala matawu ga kumwigilanga Mlungu, kaweriti na
mituwi saba na magoli lilongu. [4] Mdala ayu kaweriti kavala nguwu langi ya zambalawu na
nsheri, kaweriti kalihelipiziya kwa zaabu na vintu vinyawitwi kwa mabuwi ga beyi nkulu
na mabuwi ga lulu. Mumawoku mwakuwi kaweriti na lutekeru lwa zaabu lwaluweliti
lumema makalaliru na vitwatira vidoda vya uhumba wakuwi. [5] Pashiwunji shakuwi
palembitwi visoweru vya litawu lyana mana ya bada, "Babiloni mkulu, mawu gwa
wandiyandiya na gwa vitwatira vyoseri vya kukalaziya nentu pasipanu." [6] Numwona
mdala ayu kalowera mwazi gwa wantu wa Mlungu na mwazi gwa wantu yawalagitwi toziya
ya kuwera wakapitawu kwa Yesu.
Panumwoniti nulikangashiti nentu. [7] Kumbiti ntumintumi gwa kumpindi kang'ambira,
"Iwera hashi gwankulikangasha. Neni hanukugambiri mana ya bada yaififikiti ya mdala
ayu na nkanyama mkalipa ayu yakampapiti, nkanyama mkalipa yakawera na mituwi saba
na magoli lilongu. [8] Nkanyama mkalipa ayu yagumwoniti, kaweriti mkomu pakwanja
kumbiti vinu kahowa. Kayi kapakwegera kulawa mulirindi lyalihera upeleru kugenda
kuharabisiwa. Wantu yawalikala pasipanu hawalikangashi, wantu woseri matawu gawu

galembitwi ndiri mushintola sha ukomu kwanjira kunyawa kwa pasipanu, hawalikangashi
kumwona nkanyama mkalipa ayu kwanja kalikaliti, shakapanu kafuwa na vinu hakalawili
kayi.
9 "Panu pafiruwa mahala na luhala! Mituwi saba ayi ndo vigongu saba mdala ayu
kalivagiti. Mituwi ayi viraa ndo wafalumi saba. 10 Pakati pa wafalumi saba, wamhanu
yawagamiliti kala, yumu kankali kankukolamlima na yumonga ulii kankali kwiza na
pakasoka kafiruwa hakakolimlima kwa shipindi shididini. 11 Na nkanyama mkalipa ayu
yakaweriti kankulikala kwanja, kumbiti vinu kalikala ndiri kayi ndo mfalumi gwa nani na
yomberi viraa ndo yumu gwawu gwa walii saba na kuharabisiwa.
12 "Magoli galii lilongu yagugawoniti ndo wafalumi lilongu weni haweniyanji kukolam-
lima. Kumbiti hawapananwi uwezu wa kukolamlima kwa shipindi sha saa yimu pamuhera
na nkanyama mkalipa ulii. 13 Woseri awa lilongu wawera na nfiru yimu na hawamupanani
nkanyama mkalipa ulii makakala na uwezu wawu. 14 Hawalikomangi na Mwanakondolu
na kumbiti Mwanakondolu pamuhera na walii yakawashemiti na kuwasyagula weni
ndo waminika hakawakanki toziya yomberi ndo Mtuwa gwa watuwa na Mfalumi gwa
wafalumi."
15 Ntumintumi gwa kumpindi kang'ambira vilaa, "Mashi galii yagugawoniti palii pakali-
vagiti mndiyandiya ulii, ndo mapinga ga wantu wa kulawa kila isi, ukowu na luga. 16 Na
magoli lilongu galii gagugawoniti na nkanyama mkalipa ulii hawamkalalili mndiyandiya
ulii. Hawatoli kila shintu shakawera nashu na kumleka shivula hera, hawalii vinofu
vya nshimba yakuwi na kumlunguziya kwa motu. 17 Toziya Mlungu kalekera mumyoyu
mwawu nfiru ya kutenda mafiliru gakuwi, su walijimirani womberi kwa womberi na
kumpanana nkanyama mkalipa ayu makakala ga kukolamlima mpaka galii gagatakuliti
Mlungu pagatendeka.
18 "Na mdala ulii yagumwoniti ndo lushi lulii lukulu lwaluwera na ukukolamlima
wawafalumi wa pasipanu."

18

Kuguwa kwa Babuloni

1 Paaga numwoni ntumintumi gwa kumpindi yumonga pakasuluka kulawa kumpindi
kwa Mlungu. Kaweriti na uwezu mkulu na pasipanu pamulikwa na ng'ereng'eta yakuwi.
2 Su kabotanga pakalonga, "Gubomoka, Babiloni lushi lukulu lubomoka! Vinu guwera
numba ya washamshera na guwera liboma lya rohu zidoda zyoseri, na vijaka vya
wampongu wadoda na wakukalaziya. 3 Toziya maisi goseri galoweritwi kwa divayi ikalipa
ya kufira nentu uhumba wakuwi na wafalumi wa pasipanu watenditi uhumba nayomberi.
Na watenda byashala wa pasipanu wawera walunda kwa makakala ga matamata yakuwi."
4 Shakapanu mpikanira liziwu lyamonga kulawa kumpindi lilonga,
"Wantu waneni, muwuki kwakuwi!
Su namtenda pamuhera na yomberi muvidoda vyakuwi,
Su namwiza kupata makomangu gakuwi!
5 Toziya vidoda vyakuwi vivuwa nentu mpaka kumpindi,
na Mlungu kagalyaluwa ndiri matendu gakuwi gadoda.
6 Mumtenderi ntambu yakawatenderiti,
mumlipi mala mbili galii gakawatendiriti.
Mumuhanganyili mulutekeru lwakuwi divayi ikalipa mala mbili nentu kuliku ilii yakawa-
pananiti.
7 Mumpanani ntabiku na utama ntambu ya kulitumba kwakuwi,
kulawirana na kulikala kwakuwi kwa makaliru ga kulinemeziya.
Toziya kalikwisa mweni mumoyu,
'Nulikala panu, neni ndo malikiya.
Neni na mkenja ndiri,
ama hapeni mpatwi na shiwembu!'

[8] Toziya ya aga makomangu gakuwi hagampati kwa lishaka limu,
mauti na hinginiku na njala.
Na yomberi hakalunguziwi motu,
toziya Mtuwa Mlungu yakamwazibu ndo kawera na makakala."

[9] Wafalumi wa pasipanu yawatenditi uhumba na yomberi na kulikala nayomberi makaliru ga kulinemeziya hawadayi na kulila shipindi pawawona lyosi lya lushi lulii lwankulungula kwakuwi. [10] Wankugoloka kwa kutali toziya ya kutila ntabiku yakuwi na kulonga, "Shodi! Shodi kwa gwenga lushi lukulu, gwee Babiloni, lushi lwalumanika na lwaluwera na makakala! Kwa shipindi sha saa yimu azabu yaku yankwiza."

[11] Watenda byashala wa pasipanu hawalili na kwinginika, toziya kwahera muntu yakahemera kayi vintu vyawu, [12] kwahera kayi gwa kuhemera zahabu yawu na mpiya na vintu vya kunyawa kwa mabuwi vya beyi nkulu na lulu na shitani na nguwu ya langi ya zambalawu na zya halili na nguwu nsheri na vyombu vyoseri vya kila ntambu ya mitera ya gweka na vyombu vyoseri vyavinyawitwi kwa magoli ga ndembu na vintu vyoseri vya mitera ya beyi nkulu na vya shaba na shuma na ng'ereng'eta, [13] mdalasini na viwungu na ubani na manimani na divayi na lipaki na ubumu uherepa wa nganu na nganu na ng'ombi na kondolu na falasi na mbutuka zya kukwega na wamanda wawu na ata makaliru ga wantu. [14] Vintu vyoseri vyagufira guweri navi vyagamira, "Vintu vyoseri vya beyi ngulu na vya kulitumbira hapeni guviwoni kayi!" [15] Watenda byashala yawapatiti ulunda kulawirana na lushi alu, hawagoloki kutali toziya ya lyoga lya ntabika yakuwi. Womberi hawalili na kwinginika, [16] pawalonga, "Shodi! Shodi kwa lushi alu lukulu. Guvala nguwu zyazinyawitwi kwa shitani na zya zambalawu na nsheri na Kuliheripiziya kwa zahabu na vintu vyoseri vya kunyawa kwa mabuwi ga beyi nkulu na lulu! [17] Kwa saa yimu hera ulunda waku uwagamira!" Shakapanu walongoziya woseri wa mitumbwi na yawagenda mwanja gwawu na wanamashi na woseri yawatenda byashala kwa njira ya bahali na wagolokiti kwa kutali, [18] na pawawoniti lyosi lya motu gulii gwagumlunguziyiti mdala ulii, womberi waliliti kwa kubota, "Hakwenilawiri lushi gambira lushi alu lukulu!" [19] Wagalagata lidika pamituwi yawu pawalira kwa kubota na kudaya pawalonga, "Shodi! Shodi kwa gwenga lushi lukulu! Ndo lushi lweni woseri yawawera na mitumbwi mubahali walunditi kulawirana na ulunda wakuwi, mulisaa limu hera ulunda wakuwi uwuka!"

[20] Mnemeleri kumpindi toziya ya uharibisiwu wakuwi. Mnemeleri wantu wa Mlungu, wantumintumi na wambuyi wa Mlungu! Mlungu kamwazibu toziya ya vitwatira vyakawatenderiti mwenga!

[21] Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi yumu, yakawera na makakala kalinyasuliti libuwi likulu lyalilifana na lwala, kalyasiti mubahali pakalonga, "Ntambu ira ayi Babiloni lushi lukulu halibomolwi na kwagamira nakamu. [22] Mliru gwa vinubi gwa msambu, mliru gwa wagomba luperembi na wagomba talumbeta hapeni ipikaniriki kayi mngati mwaku. Kwahera fundi gwa ntambu yoseri ilii yakiza kuwoneka kayi mngati mwaku na mliru gwa lwala hapeni lupikiniki kayi mngati mwaku. [23] Ulangala gwa shikoloboyi hapeni gwoneki kayi mngati mwaku, nemeleru ya ndowa hapeni ipikiniki kayi mngati mwaku. Watenda byashala waku yawaweriti wakulu pasipanu na kwa uhawi waku maisi goseri guwapotoziyiti!"

[24] Lushi lulii lwazibiwitwi toziya ya likosa lya kwita mwazi gwa wambuyi wa Mlungu na wantu woseri wa Mlungu yawalikitulitwi pasipanu.

19

[1] Pa aga mpikaniriti liziwu likulu gambira lipinga lya wantu wavuwa kumpindi pawalonga, "Kamzyumi Mlungu! Ulopoziya na ukwisa na makakala ndo vyakuwi mweni Mlungu gwetu!"

[2] "Utoza wakuwi ndo wanakaka na wateratera. Kamtozi mndiyandiya mkulu ulii yakapapotoziyiti pasipanu kwa uhumba wakuwi. Mlungu kamtoza toziya ya kwita mwazi gwa wantumintumi wakuwi!"

3 Walonga kayi, “Kazyumwi Mlungu! Lyosi lya motu gwa gulunguziya lushi alu
hagukweni kumpindi mashaka goseri!”
4 Na wazewi walii malongu mawili na msheshi na viwumbi walii wakomu wamsheshi,
wasuntama pasi na wamguwiriti Mlungu yakalivagiti pashibanta sha ukulu pawalonga,
“Yina! Kazyumwi Mlungu!”

Msambu gwa ndowa ya Mwanakondolu

5 Shakapanu kulawiriti mliru kulawa mushibanta sha ukulu, “Mumzyumi Mlungu gwetu
mwenga wantumintumi wakuwi woseri, woseri yamumguwira Mlungu, wawamanikana
na wangali kumanikana.” 6 Na mpikiniriti shintu gambira mliwu gwa lipinga likulu lya
wantu na mliwu gwa mbutu ya mashi gavuwa gambira mbanda nkulu, lilonga, “Kazyumwi
Mlungu! Toziya Mtuwa Mlungu gwetu yakawera na makakala kakolamlima! 7 Tusekeleri
na kunemelera, tumkwisi Mlungu yakawera mkulu, shipindi sha ndowa ya Mwanakondolu
shisoka na mdala gwa ndowa kalitanda kala. 8 Kalekeziwa kulivalasiya nguwu ya shitani
yiherepa, yayiherepiti na yaying'ereng'eta!” Nguwu ayi ya shitani yiherepa ndo matendu
gaherepa ga wananagala.
9 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi kang'ambiriti, “Gulembi aga, mbaka walii
yawashemiritwi mumsambu gwa ndowa ya Mwanakondolu!” Kayi kang'ambiriti, “Avi
ndo visoweru vya nakaka vya Mlungu.” 10 Su neni nsuntama makukama kulongolu
kwa magulu gakuwi, nfiriti kumguwira. Kumbiti yomberi kang'ambiriti, “Guleki! Neni
ndo ntumintumi hera gambira gwenga na walongu waku, twawoseri twawakapitawu
kwa Yesu. Gumguwiri Mlungu! Wantu yawampitaulira Yesu walonguziwa na Rohu
yakawalongoziyiti wambuyi wa Mlungu.”

Ulii yakakwena Falasi mfufu

11 Su moniti kumpindi kuvuguka na kweni aku kuweriti na falasi yumu mfufu na yakak-
wena pa falasi ayu kashemitwi Mwaminika na Nakaka. Ayu kankutoza na kulikomanga
ngondu kwa teratera. 12 Masu gakuwi gawera gambira limpamba lya motu na kaweriti
kavala mijenjeri mivuwa pamtuwi. Kaweriti kalembwa litawu lyeni kwahera muntu
yakalimaniti ira ulamweni. 13 Kavaliti nguwu yayilowanizitwi mumwazi. Litawu lyakuwi
ndo “Shisoweru sha Mlungu.” 14 Mashonta wa kumpindi yawavaliti nguwu ziherepa
mfufu zya kitani, wamfatiti pawawera wakwena falasi wafufu. 15 Upanga ukola ulawa
mumlomu mwakuwi na kwa upanga awu hakawakanki wantu woseri wa maisi. Yomberi
ndo hakawakolimlima kwa luhonga lwa shuma na kuyikama divayi pahala pa kukamira
zyabibu, pahala pa maya ga Mlungu Yakawera na Makakala. 16 Panguwu yakuwi na
pamagulu gakuwi, kaweriti kalembwa, “Mfalumi gwa wafalumi na Mtuwa gwa watuwa.”
17 Su numwoniti ntumintumi gwa kumpindi yumu kagoloka pamshenji. Kabota na
kuwagambira wampongu woseri yawaweriti wankuguluka kuliyera, “Mwizi Mjojiniki
pamuhera mumsambu mkulu gwa Mlungu. 18 Mwizi mwakaziliyi nshimba zya wafalumi
na zya wakulu wa mashonta na zya wantu yawawera na makakala na zya falasi na
yawakwena falasi. Mwizi muziliyi nshimba zya wantu woseri pawera walekeru ama
wamanda, wamanika na wangali kumanikana.”
19 Shakapanu moniti nkanyama mkalipa yumu ulii na mfalumi gwa pasipanu na shonta
gwawu wajojinika pamuhera su walikomangi na ulii yakalivagiti pa falasi mfufu pamuhera
na mashonta wakuwi. 20 Kumbiti nkanyama mkalipa ayu wamtoliti lopola pamuhera na
mbuyi gwa kupayira yakaweriti kankutenda mauzauza palongolu pakuwi. Kwa mauzauza
aga, yomberi kawapotoziyiti walii yawaweriti na shimaniziru sha nkanyama mkalipa
ulii na walii yawashiguwiriti shinyagu shakuwi. Mkanyama mkalipa ayu pamuhera
na mbuyi ayu gwa kupayira wasitwi woseri wawili, pawawera wakomu mngati mwa
litanda lyalimema mabuwi ga baluti yagayaka motu, 21 na mashonta wawu walagitwi kwa
upanga wawulawiti mumlomu mwa ulii yakakwena pa falasi mfufu. Wampongu woseri
wikuziyitwi kwa vinofu vyawu.

20

Shetani katatilwa Vinja elufu yimu

1 Shakapanu numwona ntumintumi gwa kumpindi yumu kankusuluka kulawa kumpindi
pakaweriti na funguwu wa mlyangu gwa lirindi lyahera upereru na mnyololu mkulu
muliwoku mwakuwi. 2 Kamkamula njoka mkulu ulii, njoka gwa makashu, ndomweni
Mkondola ama Shetani na kamtawa kwa mnyololu kwa vinja elufu yimu. 3 Ntumintumi
gwa kumpindi kamwasiti mulirindi lyahera upereru, kagutatiti mlyangu gwa kwingilira
aku na kagutula mfindiku, su nakaweza kayi kugapotoziya maisi mpaka pavisoka vinja
elufu yimu. Kumbiti pa vinja avi ndo mpaka wamvugulili kayi, kwa katepu hera.
4 Shakapanu moniti vibanta vya wafalumi na wantu yawalivagiti pakuwi, wantu awa
wapananitwi uwezu wa kutoza. Moniti viraa myoyu ya walii yawaweriti yawadumulitwi
toziya wapitawuliti kuwera Yesu kagubutulitwi na toziya ya shisoweru sha Mlungu.
Womberi wamguwiriti ndiri nkanyama mkalipa ulii ama shinyagu shakuwi, watulitwi
ndiri shimaniziru paviwunju vyawu ama pamawoku gawu. Wapatiti kayi ukomu na
wakolitimlima gambira wafalumi pamuhera na Kristu kwa vinja elufu yimu. 5 Wamonga
walii yawahowiti wapatiti ndiri ukomu mpaka vinja elufu yimu ikamiliki. Awu ndo
uzyukisiwu wa kwanja. 6 Watekeleritwi na wananagala kwa woseri yawatenda pamuhera
muuzyukisiwu awu wa kwanja. Kuhowa kwa pili hapeni kuweri na makakala kwa
womberi, hawaweri watambika wa Mlungu na wantu wa Kristu Mkombola na hawakolim-
lima gambira wafalumi pamuhera nayomberi kwa vinja elufu yimu.

Kwagamiziwa nakamu kwa Shetani

7 Shipindi sha vinja elufu yimu pashisokiti, Shetani hakavugulilwi kulawa kushibetubetu
kwakuwi. 8 Su hakalawi kunja kugapotoziya maisi goseri ga wega zyoseri zya pasipanu,
wantu awa hawashemwi Gogu na Magogu. Shetani hakajojinili pamuhera kwajili ya
ngondu na womberi hawaweri wavuwa gambira mhanga gwa kumpwani. 9 Wapititi
muisi yoseri, waizyengikiti kambi ya wantu wa Mlungu, lushi lwalufirwa na Mlungu.
Kumbiti motu gusuluka kulawa kumpindi na kuwalunguziya nakamu. 10 Na Mkondola
yakaweriti kankuwapotuziya, wamwasiti mulitanda lya lyalimemiti mabuwi ga baluti
yagayaka motu gwa shibiriti, mwamuweriti nkanyama mkalipa ulii na mbuyi ulii gwa
kupayira na womberi hawatabiki paliwala na pashiru mashaka goseri.

Kutoza kwa upeleru

11 Shakapanu moniti shibanta shikulu sha ukulu shiweru na ulii yakalivaga pakuwi.
Pasipanu na kumpindi viwukiti kulongolu kwakuwi na viwonikaniti ndiri kayi. 12 Na
nuwawoniti wantu yawahowiti, wamanika na wangali kumanika, wagoloka palongolu
pa shibanta sha ukulu na vintora vigubutulitwi. Shintola shamonga, ndo shintola sha
ukomu, washivuguliti viraa. Yawahowiti watozitwi kulawirana na matendu gawu ntambu
yayilembitwi muvintola avi. 13 Bahali iwalaviyiti kunja yawahowiti yawaweriti mngati
mwakuwi, kuhowa na lirindi lyalihera upeleru viwalaviyiti kunja yawahowiti yawaweriti
mngati mwakuwi. Kila yumu wamtoziti kulawirana na matendu gakuwi. 14 Shakapanu
kuhowa na lirindi lyalihera upeleru viyasitwi mulitanda lya motu. Litanda ali lya motu
ndo kuhowa kwa pili. 15 Muntu yoseri, litawu lyakuwi liwoneka ndiri mushintola sha
ukomu, kasitwi mulitanda lya motu.

21

Mpindi yasyayi na pasipanu pa syayi

1 Shakapanu moniti mpindi ya syayi na isi ya syayi. Kumpindi kulii kwa kwanja na
pasipanu pa kwanja viwukiti na bahali iweriti ndiri kayi. 2 Nuluwona lushi lunanagala,
Yerusalemu ya syayi, palusuluka kulawa kumpindi kwa Mlungu. Luweriti litandirwa weri
gambira mdala gwa ndowa yakaheripizitwi kala kuliwona na mpalu gwakuwi. 3 Shakapanu
mpikaniriti liziwu likulu kulawa mushibanta sha ufalumi lilonga, “Guloli! Kaya ya Mlungu
pamuhera na wantu. Hakalikali pakati pawu, nawomberi hawaweri wantu wakuwi,

nayomberi hakaweri Mlungu gwawu. [4] Yomberi hakapukuti masozi gawu goseri, toziya
kuhowa hapeni kuweri kayi ama utama ama kulila ama kutama toziya pasipanu pagona
papita."
[5] Shakapanu ulii yakalivagiti pashibanta sha ufalumi kalonga, "Guloli, nankutenda
goseri gasyayi." Kayi kang'ambira, "Gulembi shitwatira ashi, toziya visoweru avi ndo vya
ujimirika na vya nakaka!" [6] Kayi kang'ambira, "Gatimiya! Neni mwanjiru na mperelu,
Neni ndo gwa kwanja na gwa upeleru. Yakayimuluwa hanumpanani shilanda sha hera
kulawa mumbwiru ya mashi ga ukomu. [7] Mkanka yoseri hakanki ashi, na neni hanweri
Mlungu gwakuwi, nayomberi hakaweri mwana gwangu. [8] Kumbiti wantu yawawera
na lyoga na yawajimira ndiri na yawagamira na yawalaga na wahumba na wahawi na
yawaguwira vinyagu na yawapayira woseri na pahala pawu ndo hapaweri mulitanda
lyalimema mabuwi ga baluti yagayaka motu, aku ndo kuhowa kwa pili."

Yerusalemu yasyayi

[9] Su yumu gwa wantumintumi wa kumpindi saba walii yawaweriti na mabakuli
saba galii yagamemiti makomangu saba ga upeleru, kiziti na kung'ambira, "Gwizi!
Na neni hanukulanguziyi mdala gwa ndowa, mdala gwakuwi Mwanakondolu!" [10] Su
Rohu gwa Mlungu kanjegiti na ntumintumi gwa kumpindi kankweneziya palugongu
lutali nentu. Kananguziyiti lushi lunanagala, Yerusalemu palusuluka kulawa kumpindi,
[11] pawung'ereng'eta ukwisa wa Mlungu. Ulangala wakuwi uweriti gambira libuwi lya
beyi nkulu lyalishemwa yasipi, gambira mabuwi gaherepa nentu ga beyi nkulu, lilangala
gambira libuwi lyalimulika. [12] Shiweriti na shibambaza sha liboma shitali na shikulu,
lwaluwera na milyangu malongu na mawili na kila gumu guloleritwi na ntumintumi
gwa kumpindi. Pa kila mlyangu palembitwi matawu ga makabila lilongu na mawili ga
Israeli. [13] Kuweriti na milyangu mikulu mitatu, uwega wa kwagulawiti mshenji kuweriti na
milyangu mikulu mitatu na kushana milyangu mikulu mitatu na uwega wa kusika kuweriti
na milyangu mikulu mitatu na uwega wa kwaguzyetiti mshenji kuweriti na milyangu
mikulu mitatu. [14] Vibambaza vya lushi alu viweriti vinyawa kwa mabuwi galyanjiru lilongu
na mawili na kila libuwi lya lyanjiru palembitwi litawu limu lya wantumintumi lilongu na
wawili wa Mwanakondolu. [15] Su ntumintumi gwa kumpindi yakatakuliti naneni kaweriti
na lubiki lwa zaabu lwa kupimira lushi, milyangu yakuwi na liboma lyakuwi. [16] Lushi
alu luweriti teratera kwa upana na utali wakuwi. Ntumintumi gwa kumpindi kalupima
lushi alu kwa shibiki shakuwi, luweriti na utali, upana na utali wa kugenda panani,
handa kilumita elufu mbili na miya msheshi. [17] Ntumintumi gwa kumpindi kashipimiti
shibambaza shakuwi viraa, nasheni shiweriti na upana wakuwi mita malongu sita kwa
shipimu sha masu ga shimuntu, ntumintumi gwa kumpindi katendiriti. [18] Shibambaza
ashi shiweriti washinyawa kwa mabuwi masheri ga beyi nkulu yagashemwa yasipi na
lushi lweni luweriti walunyawa kwa zaabu iherepa, ilangala gambira libuwi lyalimulikiti.
[19] Mabuwi ga lyanjiru ga shibambaza gaweriti gaheripiziwa kwa kila ntambu ya mabuwi
ga beyi nkulu. Libuwi lya kwanja lya lyanjiru liweriti libuwi lya beyi nkulu lyalishemwa
yasipi lya pili yakuti samawati lya tatu kalikedoni lya msheshi zumaridi, [20] lya mhanu
saridoniki lya sita akiki lya saba krisolitu lya nane zabalajadi lya tisa topazi lya lilongu
krisoparaso lya lilongu na yimu yasintu na lya lilongu na mbili ametistu. [21] Na milyangu
lilongu ilii na miwili iweriti lulu lilongu na miwili, kila mlyangu guweriti wagunyawa kwa
lulu yimu. Njira nkulu ya lushi iweriti wayinyawa kwa zaabu iherepa, yilangala handa
libuwi lyalimulika.
[22] Moniti ndiri Numba ya Mlungu mulushi alu, toziya Mtuwa Mlungu Yakawera na
Makakala na Mwanakondolu wa amu pahala pakuwi. [23] Lushi alu lufira ndiri mshenji
pota lyezi kulangalira, toziya ukwisa wa Mlungu gulangaziya na Mwanakondolu ndo
shikoluboyi shakuwi. [24] Wantu wa maisi hawalikali mugulangala gwakuwi na wafalumi wa
pasipanu hawaujegeri ulunda wawu. [25] Milyangu ya lushi alu hayiweri lupalahera paliwala
poseri, toziya amu hapeni kuweri na pashiru. [26] Ukwisa na ligoya wa maisi havijegwi
mngati amu. [27] Kumbiti kwahera shoseri shashiweriti shihumba hashingiri nakamu, ama

muntu yoseri yakatenda vitwatira vya kukalaziya ama vya mpayu hapeni kingiri amu. Ndo wantu walii hera yawalembiritwi mushintola sha ukomu sha Mwanakakondolu ndo hawingiri amu.

22

Lushemba lwa ukomu

1 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi kananguziya lushemba lwa mashi ga ukomu galangala gambira gametameta, pagalawa mushibanta sha ufalumi sha Mlungu na Mwanakondolu.

2 Lushemba alu lunyililikiti kupitira pakati pa njira nkulu ya lushi. Pampeku pa lushemba alu kila uwega paweriti na mtera wa ukomu yagulera mabwajubwaju mala lilongu na mbili kila mwezi. Na mahamba gakuwi ndo mgota gwa kuwaponiziya wantu wa maisi goseri.

3 Kwahera shintu shoseri shashipangiliritwi hashiweri mulushi alu. Shibanta sha ufalumi sha Mlungu na sha Mwanakondolu hashiweri mulushi alu na wantumintumi wakuwi hawamguwira.

4 Hawashiwoni sheni shakuwi na litawu lyakuwi halilembwi muvyeni vyawu.

5 Pashiru hapeni paweri kayi na hapeni wafiri gulangala gwa shikoluboyi ama gulangala gwa mshenji, toziya Mtuwa Mlungu hakawalangaliri, hawakolimlima gambira wafulumi mashaka goseri.

Kwiza kwa Yesu

6 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi kang'ambira, “Visoweru avi ndo vyanakaka na vya kujimilika. Mtuwa Mlungu yakawapanana wambuyi wakuwi Rohu gwakuwi, kamtumiti ntumintumi gwa kumpindi gwakuwi kawalanguziyi wantumintumi wakuwi vitwatira vyeni mpaka vilawiri kanongola.”

7 Yesu kalonga, “Gupikaniri! Niza kanongola. Mbaka yakuwi yakavitenda visoweru vya umbuyi wa Mlungu yaviwera mushintola ashi.”

8 Neni Yohani, yanuviwoniti na kuvipikinira vitwatira avi. Pampikaniriti kala na kuwona, numsuntamaliriti makukama kulongolu kwa magulu ga ntumintumi gwa kumpindi ayu yakananguziyiti vitwatira avi, nfiriti kumguwira. 9 Kumbiti yomberi kang'ambira, “Guleki! Neni ndo ntumintumi hera gambira gwenga na walongu waku wambuyi wa Mlungu na woseri yawagajimira malagaliru yagawera mushintola ashi. Gumguwiri Mlungu!” 10 Kayi kang'ambira, “Nagutula mfindiku visoweru vya umbuyi wa Mlungu yauwera mushintola ashi, toziya shipindi shapakwegera. 11 Su yakatenda ukondola na kendereyi kutenda ukondola na yakawera mdoda kendereyi kuwera mdoda, yakatenda maheri na kongeri kutenda maheri na yakawera mnanagala na kongeri kuwera mnanagala.”

12 Yesu kalonga, “Gupikaniri! Nankwiza kanongola na lifupu mmawoku mwangu lyakumpanana kila yumu kulawirana na matendu gakuwi. 13 Neni Alufa na Omega, gwa kwanja na gwa upeleru, yomberi mwanjiru gwa vintu vyoseri na yakavimalira vintu vyoseri.”

14 Mbaka yawu walii yawagulula nguwu zyawu, wapati kuwera na ukamilika ya kuliya libwajubwaju lya mtera gwa ukomu na kwingira mlushi kwa kupitira mumilyangu yakuwi. 15 Aku kunja kwana wantu wana matendu madoda kumbiti wang'ang'a na wahawi na wahumba na walaga na yawaviguwira vinyagu na woseri yawafira kulonga upaya, hawalikali kunja lwa lushi.

16 “Neni Yesu, numtuma ntumintumi gwangu gwa kumpindi kawagambiziyi ukapitawu wa vitwatira avi muvipinga vya wantu vyavimjimira Yesu. Neni ndo mwiwuka gwa lukolu lwa Dawudi. Neni ndo ntondu ya mandawira!”

17 Rohu wa Mlungu na Mdala gwa ndowa wankulonga, “Gwizi!”
Kila muntu yakapikanira aga na kalongi,
“Gwizi!” Yakawera na yumiluwa na kizi, yakafira na katoli mashi ga ukomu hera.

Upeleru

[18] Neni Yohani nuwaberiziya woseri yawapikanira visoweru vya umbuyi wa Mlungu
vyaviwera mushintola ashi, Muntu yoseri pakongera shoseri muvitwatira avi, Mlungu
hakamtendi katabiki kwa makomangu yagalembitwi mushintola ashi. [19] Na muntu yoseri
pakapungula shoseri muvisoweru vya umbuyi awu wa Mlungu yawuwera mushintola
ashi, Mlungu hakampoki lifungu lyakuwi mumtera gwa ukomu na semu yakuwi mulushi
lunanagala, vilii vyavilembitwi mushintola ashi.

[20] Nayomberi yakalaviya ukapitawu kuusu vitwatira avi kalonga, "Nakaka nankwiza
kanongola."

Yina hangu. Gwizi Mtuwa Yesu!

[21] 7 Manemu ga Mtuwa Yesu, gaweri pamuhera na mwenga. Yina hangu.